

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**КАТАЛОГ
НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ
ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ**

**2017-2018
навчальний рік**

2017

Розглянуто та схвалено навчально-методичною радою НУБіП України
від 22.05.2017 р. (протокол № 9)

Під загальною редакцією
доктора педагогічних наук, професора Ніколаєнка С.М.

Укладачі: Кваша С.М., Зазимко О.В., Кліх Л.В., Колеснікова О.М.

У підготовці матеріалів брали участь декани факультетів та директори ННІ базового закладу Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ): Баль-Прилипко Л.В., Глазунова О.Г., Діброва А.Д., Доля М.М., Євсюков Т.О., Забалуєв В.О., Козирський В.В., Кондратюк В.М., Кулаєць М.М., Лакида П.І., Михайлович Я.М., Остапчук А.Д., Ружило З.В., Цвіліховський М.І., Шинкарук В.Д., Яра О.С. та їх заступники; співробітники університету: Мінняло Н.О., Касанків Д.Ю.

Дизайн, верстка, макетування та друк виконано
редакційно-видавничим відділом НУБіП України
03041, м. Київ, провулок Сільськогосподарський, 4

ЗМІСТ

Історична довідка	5
Підготовка магістрів у НУБіП України	9
Наукова бібліотека	18
Інформаційне та телекомунікаційне забезпечення навчального процесу	24
Перелік меморандумів про взаємовизнання системи освіти, меморандумів про подвійні дипломи, міжнародна мобільність	26
Культурно-виховна, спортивно-масова робота та військово-патріотичне виховання	28
Студентське самоврядування	29
Прийом до магістратури НУБіП України	30
АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	39
Освітня програма «Агрономія»	41
Освітня програма «Агрохімія і ґрунтознавство»	55
Освітня програма «Селекція і генетика сільськогосподарських культур»	63
Освітня програма «Садівництво та виноградарство»	71
ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ	78
Освітня програма «Захист рослин»	79
Освітня програма «Карантин рослин»	86
Освітня програма «Екологічна біотехнологія та біоенергетика»	91
Освітня програма «Екологія та охорона навколишнього середовища»	100
Освітня програма «Екологічний контроль та аудит»	109
ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ	116
Освітня програма «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»	118
Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура»	138
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	155
Освітня програма «Ветеринарна медицина»	157
Освітня програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»	179
ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ АПК	191
Освітня програма «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса»	192
Освітня програма «Технології зберігання та переробки водних біоресурсів»	198
Освітня програма «Якість, стандартизація та сертифікація»	204
ФАКУЛЬТЕТ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ	211
Освітня програма «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва»	213
Освітня програма «Обладнання лісового комплексу»	221
Освітня програма «Будівництво та цивільна інженерія»	226
МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	231
Освітня програма «Транспортні технології на автомобільному транспорті»	233
Освітня програма «Агроінженерія»	239
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕНЕРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ	246
Освітня програма «Електротехнічні системи електроспоживання»	248
Освітня програма «Енергетика сільськогосподарського виробництва»	256
Освітня програма «Електрифікація і автоматизація сільського господарства»	274

Освітня програма «Автоматизоване управління технологічними процесами»	286
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА	295
Освітня програма «Лісове господарство»	297
Освітня програма «Мисливське господарство»	309
Освітня програма «Садово-паркове господарство»	314
Освітня програма «Деревообробні та меблеві технології»	322
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	327
Освітня програма «Право»	328
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ	343
Освітня програма «Геодезія та землеустрій»	344
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	353
Освітня програма «Економіка підприємства»	355
Освітня програма «Прикладна економіка»	363
Освітня програма «Фінанси і кредит»	369
Освітня програма «Облік і аудит»	381
Освітня програма «Біржова діяльність»	391
ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	398
Освітня програма «Маркетинг»	400
Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»	411
Освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»	424
Освітня програма «Адміністративний менеджмент»	435
Освітня програма «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»	441
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	453
Освітня програма «Економічна кібернетика»	454
Освітня програма «Інформаційні управляючі системи та технології»	460
Освітня програма «Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг»	466
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ	471
Освітня програма «Соціальна робота»	473
Освітня програма «Англійська мова та друга іноземна мова», «Німецька мова та друга іноземна мова»	478
Освітня програма «Управління навчальним закладом»	483
Освітня програма «Педагогіка вищої школи»	490
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	496
Освітня програма «Дорадництво»	497
Освітня програма «Управління інноваційною діяльністю»	502

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) – вищий навчальний заклад IV рівня акредитації, що має статус самоврядного (автономного) університету.

З 2014 р. Національний університет біоресурсів і природокористування України очолює ректор, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор Ніколаєнко Станіслав Миколайович.

Витоки Національного університету біоресурсів і природокористування України беруть свій початок із сільськогосподарського відділення й ветеринарного факультету Київського політехнічного інституту, Варшавської лісової школи (Польща).

У січні 1898 р. було створено комітет для організації навчального закладу. У вирішенні питання про його відкриття активну участь брав Д.І. Менделєєв. Він був членом комісії по виробленню статуту. Організована при Міністерстві фінансів комісія розробила положення про Київський політехнічний інститут.

Згідно з опублікованим 8 червня 1898 р. положенням, за особистим підписом імператора Миколи II з накладеною резолюцією «Быть по сему ...», «Кіевській Політехнічеській Институть Императора Александра II-го есть высшее учебное заведение, имѣющее цѣлью сообщать учащимся въ немъ техническое образование, онъ раздѣляется на 4 отдѣленія: химическое, механическое, инженерное и сельско-хозяйственное».

31 серпня 1898 р. у Києві відбулося урочисте відкриття КПІ, а 1 вересня за лави сіли перші студенти.

Сільськогосподарське відділення Київського політехнічного інституту трансформувалось у 1918 р. у сільськогосподарський (агрономічний) факультет, а у 1922 р. – Київський сільськогосподарський інститут, який із 1923 р. став самостійним вищим навчальним закладом.

Першим деканом сільськогосподарського відділення став магістр сільського господарства, дійсний статський радник, заслужений професор і завідувач кафедри зоотехнії М.П. Чирвинський, здобутки якого увійшли у скарбницю вітчизняної науки. Почесним членом і лектором сільськогосподарського відділення був заслужений професор імператорського Московського університету К.А. Тімірязєв.

Перший випуск учених-агрономів відбувся у 1903 р. у кількості 32 осіб. Головою державної екзаменаційної комісії був відомий учений-хімік, почесний член популярного Київського товариства природодослідників Д.І.Менделєєв, який дав високу оцінку випускникам.

Зведення перших навчальних корпусів у Голосієво розпочалося у 1926-1929 рр. за проектами архітектора Д.М. Дяченка у стилі українського бароко.

У 1926 р. КСГІ є одним із піонерів сільськогосподарської науки й агрономічної освіти в центральній частині України, і Народний Комісаріат Освіти, як засвідчують офіційні документи, планував розгорнути КСГІ в найширше і найповніше устатковану вищу сільськогосподарську школу УСРР – Всеукраїнську сільськогосподарську академію. Суб'єктивні та об'єктивні причини завадили створенню такої школи.

У першій половині 30-х роках ХХ ст. на базі КСГІ функціонував ряд самостійних інститутів. Проте, із середини 30-х років минулого століття навчальний заклад повертається до своєї структури та назви.

У роки Другої світової війни КСГІ знаходився в евакуації у м. Алма-Ата і функціонував у складі Казахського сільськогосподарського інституту.

У 1948 р. за високі досягнення в навчальній та науковій роботі, а також з нагоди свого 50-річчя, інститут був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора.

Київський лісогосподарський інститут розпочинає свою історію із Варшавської лісової школи (відкрита у 1816 р.), яку було приєднано до Інституту сільського господарства м. Маримонт (Польща) й у 1840 р. останній реорганізовано в Інститут сільського господарства і лісівництва, згодом (1862 р.) переведеного до м. Ново-Олександрії (нині – м. Пулави, Польща). На початку Першої світової війни (1914 р.) частину факультетів Ново-Олександрійського інституту сільського господарства і лісівництва включено до складу Харківського інституту сільського господарства і лісівництва (із 1921 р.). У 1930 р. лісовий факультет Харківського СГІ перенесли до Києва й об'єднали із лісоінженерним факультетом Київського СГІ. Результатом злиття став Український лісотехнічний інститут, який у цьому ж році було реорганізовано у Київський лісогосподарський інститут.

У 1954 р. Київський сільськогосподарський і Київський лісогосподарський інститути були об'єднані в один навчальний заклад, який отримав назву «Ордену Трудового Червоного Прапора Українська сільськогосподарська академія» (УСГА).

У 50-х роках УСГА стала не лише одним з головних центрів підготовки кадрів для сільського господарства України, а й центром його наукового забезпечення. Протягом 1956-1962 рр. Українська сільськогосподарська академія входила до структури Української академії сільськогосподарських наук (УАСГН) як її учбова частина. Слід зазначити, що цей період життя навчального закладу був одним із найпродуктивніших, оскільки існувала реальна можливість інтеграції освітянської й наукової діяльності, що дало змогу завоювати йому славу одного з найкращих вищих навчальних закладів колишнього СРСР. Це був прообраз великих навчально-наукових університетських центрів, які функціонують зараз у високорозвинених країнах світу.

Вольовим рішенням «верхів» через послідовне відстоювання Президією УАСГН стратегії розвитку сільського господарства в Україні, яка не збігалася з офіційною, Українську академію сільськогосподарських наук було ліквідовано, а науково-дослідні інститути перепідпорядковано Всесоюзній академії сільськогосподарських наук ім. Леніна (ВАСГНІЛ) та МСГ УРСР.

У 1957 р. до складу УСГА був приєднаний Київський ветеринарний інститут, який починав свою роботу як ветеринарний факультет Київського політехнічного інституту (1920 р.), а із 1921 р. функціонував уже як самостійний Київський ветеринарно-зоотехнічний інститут, із 1930 р. діє Київський ветеринарний інститут.

1960-80-ті роки увійшли в історію нашого навчального закладу як період розширення міжнародних зв'язків. У ці роки навчалися і закінчили академію понад дві тисячі іноземців, вихідців більше, як із 100 країн Азії, Європи, Африки, Індокитаю, Південної Америки.

На всіх етапах розвитку університету розвивалась його наукова діяльність, виникли відомі світові наукові школи, які очолювали вчені непересічного характеру. Професорсько-викладацький склад провів значну роботу щодо вдосконалення форм і методів підготовки спеціалістів для сільського господарства і досліджень актуальних проблем господарювання в аграрному секторі України.

У 1982 р. при Українській сільськогосподарській академії була створена Вінницька філія, яка в 1991 р. стала самостійним інститутом (нині – Вінницький державний аграрний університет).

Із 1962 р. до 1992 р. навчальний заклад продовжив своє існування автономно як Українська сільськогосподарська академія з підпорядкуванням Міністерству сільського господарства УРСР, а згодом – СРСР.

Вивчення передового досвіду високорозвинутих країн світу у сфері вищої освіти, активна співпраця з провідними навчальними закладами аграрного профілю ряду держав, участь у реформуванні системи вищої освіти України в рамках

Болонського процесу зумовили якісні зміни у структурі та функціонуванні навчального закладу, логічним наслідком чого стали зміни у його статусі та назві.

На базі Української сільськогосподарської академії у серпні 1992 р. створено Український державний аграрний університет, якому Постановою Верховної Ради України від 29 липня 1994 р. № 158 надано статус національного з наданням прав автономії та самоврядування. З цього часу він іменується як Національний аграрний університет. До структури цього вищого навчального закладу увійшло немало навчально-наукових закладів та виробничих підрозділів на правах юридичних осіб, які пізніше були реорганізовані у відокремлені структури.

Із 1936 р. у складі університету знаходиться Боярська лісова дослідна станція, із 1957 р. – навчально-дослідне господарство «Ворзель», із 1966 р. – Агрономічна дослідна станція (Київська область), із 1972 р. – Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка.

У 1996 р. Постановою Кабінету Міністрів України до складу Національного аграрного університету передано Ніжинський агротехнічний коледж (Чернігівська область).

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1997 р. до складу університету ввійшли Бережанський агротехнічний коледж (Тернопільська область), Заліщицький (Тернопільська область) і Боярський (Київська область) сільськогосподарські технікуми, Немішаївський аграрний та Ірпінський економічний технікуми (Київська область).

Згодом Ірпінському, Немішаївському, Заліщицькому, а у 2004 р. Боярському технікумам за результатами акредитації було надано статус коледжів.

Постановами Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. та від 16 травня 2001 р. на базі Бережанського і Ніжинського агротехнічних коледжів створено Бережанський та Ніжинський агротехнічні інститути. Того ж року до складу університету передано Інститути післядипломної освіти керівників і спеціалістів агропромислового комплексу. Із 2003 р. у структурі університету перебуває новостворена Українська лабораторія якості і безпеки продукції агропромислового комплексу.

У 2004 р. приєднано Український науково-дослідний інститут сільськогосподарської радіології.

У 2005 р. приєднано Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової (так сьогодні називається навчальний заклад). У 2007 р. – Мукачівський аграрний коледж.

Із 2016 р. у складі університету функціонує ВСП «Рівненський коледж НУБіП України».

У структурі університету у 2015 р. з'явилися міжкафедральні навчальні лабораторії, сформовані на базі Таращанського агротехнічного коледжу, Лубенського та Малинського лісотехнічних коледжів та ВП НУБіП України – Мукачівського аграрного коледжу, Бобровицького коледжу економіки і менеджменту ім. О. Майнової, Бережанського агротехнічного інституту.

У галузі міжнародного співробітництва на сьогодні підписано угоди про співпрацю із багатьма навчальними та науковими установами провідних країн світу.

Для розширення навчальної, дослідницької та інноваційної діяльності Національного аграрного університету з метою задоволення потреб агропромислової, природоохоронної та інших галузей економіки, а також враховуючи необхідність адаптації такої діяльності до вимог міжнародних організацій дослідницьких університетів, Постановою Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 945 Національний аграрний університет перейменовано в Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП України). Постановою Кабінету Міністрів України № 76 від 3 лютого 2010 р. Національному університету

біоресурсів і природокористування України надано статус самоврядного (автономного) дослідницького національного університету.

Результат реформування університету чітко окреслено в Програмі розвитку НУБіП України на 2015-2020 роки «Голосіївська ініціатива – 2020», перспективами реалізації якої є поєднання навчальної, дослідницької, інноваційної, інформаційно-консультативної та навчально-виробничої діяльності. Отже, у сфері своїх здобутків університет є яскравим прикладом навчального закладу XXI століття.

ПІДГОТОВКА МАГІСТРІВ У НУБІП УКРАЇНИ

Підготовка магістрів у Національному університеті біоресурсів і природокористування України здійснюється з 1996 року. Навчальні плани і програми підготовки магістрів відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту» та пройшли експертизу на предмет їх адаптації і відповідності вимогам американської та європейської систем вищої аграрної освіти

Національний університет біоресурсів та природокористування України здійснює підготовку фахівців освітнього ступеня «Магістр» за 34 спеціальностями, у рамках яких налічується 53 освітніх програм (табл. 1).

Таблиця 1. Перелік спеціальностей та освітніх програм підготовки магістрів

Структурний підрозділ (навчально-науковий інститут, факультет)	Спеціальність	Освітня програма
ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	Автоматизоване управління технологічними процесами
	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	Електрифікація і автоматизація сільського господарства
		Електротехнічні системи електроспоживання
		Енергетика сільськогосподарського виробництва
ННІ лісового і садово-паркового господарства	Лісове господарство	Лісове господарство
	Деревообробні та меблеві технології	Мисливське господарство
	Садово-паркове господарство	Деревообробні та меблеві технології
ННІ післядипломної освіти	Менеджмент	Дорадництво*
	Публічне управління та адміністрування	Управління інноваційною діяльністю* Державна служба**
Агробіологічний	Агрономія	Агрономія
		Агрохімія і ґрунтознавство
Гуманітарно-педагогічний	Менеджмент	Селекція і генетика сільськогосподарських культур
	Освітні, педагогічні науки	Садівництво та виноградарство
	Соціальна робота	Садівництво та виноградарство
	Філологія (германські мови та літератури (переклад включно))	Управління навчальним закладом* Педагогіка вищої школи* Соціальна робота* Англійська мова та друга іноземна мова Німецька мова та друга іноземна мова
Економічний	Економіка	Економіка підприємства Прикладна економіка*
	Облік і оподаткування	Облік і аудит
	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Біржова діяльність*
	Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси і кредит
Механіко-технологічний	Агроінженерія	Агроінженерія
	Автомобільний транспорт	Автомобільний транспорт
	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	Транспортні технології на автомобільному транспорті

Структурний підрозділ (навчально-науковий інститут, факультет)	Спеціальність	Освітня програма
Аграрного менеджменту	Менеджмент	Адміністративний менеджмент*
		Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності*
		Менеджмент організацій і адміністрування*
		Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами*
	Маркетинг	Маркетинг
Ветеринарної медицини	Ветеринарна медицина	Ветеринарна медицина
	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
Захисту рослин, біотехнологій та екології	Біотехнології та біоінженерія	Екологічна біотехнологія та біоенергетика
	Екологія	Екологічний контроль та аудит
		Екологія та охорона навколишнього середовища
	Захист і карантин рослин	Захист рослин
Карантин рослин		
Землевпорядкування	Геодезія та землеустрій	Геодезія та землеустрій
Інформаційних технологій	Економіка	Економічна кібернетика
	Комп'ютерні науки	Інформаційні управляючі системи та технології
		Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг
Конструювання та дизайну	Будівництво та цивільна інженерія	Будівництво та цивільна інженерія
	Галузеве машинобудування	Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва
		Обладнання лісового комплексу
Тваринництва та водних біоресурсів	Водні біоресурси та аквакультура	Водні біоресурси та аквакультура
	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва
Харчових технологій та управління якістю продукції АПК	Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка	Якість, стандартизація та сертифікація*
	Харчові технології	Технології зберігання, консервування та переробки м'яса
		Технології зберігання та переробки водних біоресурсів
Юридичний	Право	Право

Примітка: * приймаються особи, які мають базову вищу освіту з будь-якої спеціальності;

** приймаються особи, які мають повну вищу освіту з будь-якої спеціальності.

Особливості підготовки магістрів у НУБіП України полягають у максимальному наближенні змісту освіти до майбутнього працевлаштування випускників.

Підготовка магістрів у НУБіП України здійснюється за:

- програмами:
  - освітньо-професійною;
  - освітньо-науковою;
- за освітніми програмами із можливістю перехресного вступу (із складанням додаткового вступного випробування):
  - «Адміністративний менеджмент»;
  - «Дорадництво»;
  - «Управління інноваційною діяльністю»;
  - «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»;
  - «Менеджмент організацій і адміністрування»;
  - «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»;

- «Управління навчальним закладом»;
- «Біржова діяльність»;
- «Прикладна економіка»;
- «Педагогіка вищої школи»;
- «Соціальна робота»;
- «Якість, стандартизація та сертифікація»;

• спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» із освітньої програми «Державна служба».

На освітньо-професійну програму (1,5 роки навчання (90 ЄКТС)) приймаються особи, які навчалися та мають намір продовжувати навчання у межах обраної спеціальності для більш глибокої освітньої програми. Ці програми реалізуються з метою забезпечення виробничої наукоємної сфери висококваліфікованими фахівцями, які володіють інноваційними знаннями і здатні втілити їх у сучасні високоефективні технології.

Підготовка магістрів освітньо-наукової програми (2 роки навчання (120 ЄКТС)) проходить виключно на кафедрах, які мають право на підготовку докторів філософії, достатнє фінансування на проведення дослідницьких робіт і досягли суттєвих успіхів у науково-дослідній роботі. Вступники повинні вільно володіти, як мінімум, однією з іноземних мов. Освітньо-наукова програма обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Підготовка магістрів за цією програмою передбачає продовження дослідницької діяльності за обраною спеціальністю на програмі підготовки доктора філософії в аспірантурі або в науковій установі.

Особливою популярністю в університеті користуються освітні програми з можливостями перехресного вступу (із додатковим вступним випробуванням): «Адміністративний менеджмент», «Дорадництво», «Управління інноваційною діяльністю», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент організацій і адміністрування», «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами», «Управління навчальним закладом», «Біржова діяльність», «Прикладна економіка», «Педагогіка вищої школи», «Соціальна робота», «Якість, стандартизація та сертифікація».

Освітня програма «Адміністративний менеджмент» зорієнтована на підготовку високопрофесійних менеджерів, здатних управляти аграрним бізнесом на основі володіння відповідними знаннями, навичками, сучасними комп'ютерними технологіями, інноваційними знаннями та іноземними мовами. Особливістю цієї програми є те, що зміст навчання визначається базовою освітою (економічна, не економічна) та майбутнім місцем працевлаштування. Для перших у навчальних планах блоку вибіркових дисциплін передбачені технологічні дисципліни, для інших – економічні.

Освітня програма «Дорадництво» розроблена внаслідок нагальної потреби в створенні ефективною дорадчої системи інформаційно-консультаційного обслуговування сільськогосподарських виробників і населення. Знання та практичний досвід, що будуть отримані в процесі навчання, дозволять випускникам-магістрам створити свої консалтингові служби (фірми) для поширення необхідних знань та інформації, впровадження інновацій, використовуючи нові інформаційні технології з інтерактивними, консалтинговими системами для конкурентоспроможного ведення сільськогосподарського виробництва.

Освітня програма «Управління інноваційною діяльністю» зорієнтована на підготовку висококваліфікованих управлінців, які володіють не тільки спеціальними знаннями в межах базової освіти, але й спроможні приймати стратегічні і тактичні управлінські інноваційні рішення, виявляти перспективні наукові розробки та впроваджувати їх у виробництво на рівні апарату управління центральних державних

і регіональних органів управління, консультаційних центрів, інноваційних фінансово-кредитних установ, підприємств агропромислового виробництва у відповідності з вимогами міжнародних стандартів.

Освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» спрямована на надання студентам глибоких знань необхідних для прийняття правильних рішень у процесі управління зовнішньоекономічною діяльністю агропродовольчих підприємств в умовах глобалізації та євроінтеграції національної економіки України. Фахове викладання навчальних дисциплін (окремих - іноземною мовою) в рамках освітньої програми дозволить випускникам здобути конкурентні переваги при працевлаштуванні у провідні компанії міжнародного агробізнесу і у підприємства та організації аграрного напрямку.

Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування» зорієнтована на підготовку керівників підприємств різних форм власності та організацій праці та управлінців підрозділами у сфері агропромислового комплексу з навиками управлінської діяльності як у виробничій так і соціальній сфері. Програма покликана дати студентам ефективні знання з питань розвитку управлінської думки, розкрити сутність положень сучасного менеджменту, сформувати у студентів уміння ефективно застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності.

Освітня програма «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами». Підготовка фахівців з розроблення інвестиційної політики компаній та управління проектами, пошуку міжнародних програм та грантів і визначення джерел інвестування, зумовлена потребою агропромислового виробництва у project-менеджерах, координаторах та керівниках проектів, інвестиційних менеджерів та аналітиках, керівниках інвестиційних відділів та інвестиційних консультантах. Для студентів відкриваються можливості освоєння написання проектів та отримання подвійних дипломів у провідних начальних закладах Польщі.

Освітня програма «Управління навчальним закладом». Підготовка керівників підприємств, установ та організацій (у сфері освіти та виробничого навчання) зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу щодо проектування та оптимізації організаційної структури навчального закладу; керівництва його навчально-виховною та економічною діяльністю; контролю за виконанням запланованих завдань; формуванням кадрової політики навчального закладу та контингенту студентів.

Освітня програма «Біржова діяльність» зорієнтована на підготовку фахівців, які за рахунок ефективного використання інструментів біржового ринку зможуть мінімізувати як виробничі, так і фінансові ризики практично усіх сфер господарської діяльності, розробляти та реалізовувати прогнози розвитку вітчизняних та світових ринків, як в цілому, так і в межах конкретних товарних груп чи фінансових інструментів. Окрім вузького напрямку, випускники умітимуть вести торгівлю на товарних та фондових ринках.

Освітня програма «Прикладна економіка» дозволяє отримати знання, необхідні для успішного вирішення комплексних завдань у сфері підвищення конкурентоспроможності аграрного бізнесу; застосування перспективних методів економіко-математичного моделювання з метою дослідження динаміки розвитку аграрного сектору економіки. Для студентів відкриваються можливості вперше освоїти новітнє програмне забезпечення – моделюючий пакет програми «Wolfram Mathematica».

Освітня програма «Педагогіка вищої школи». Підготовка викладача вищого навчального закладу зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу щодо організації навчально-виховного процесу, методичної і наукової роботи

в технікумах і коледжах, проводять різноманітні заходи, що сприяють соціальному розвитку молоді, яка навчається у вищих навчальних закладах.

Освітня програма «Соціальна робота». Підготовка фахівця з соціальної роботи зумовлена потребою нашої держави у здійсненні соціально-педагогічної допомоги, підтримки, захисту та реабілітації всіх категорій населення, організації роботи соціальних служб, осередків соціального захисту та допомоги, центрів зайнятості та працевлаштування, систем навчальних закладів, будинків та центрів дитячої освіти і виховання, культурологічних центрів і шкіл художнього мистецтва, соціально-виховних служб та клубів, дитячих і громадських організацій, служб опіки, служб у справах неповнолітніх.

Освітня програма «Якість, стандартизація та сертифікація» розроблена з метою підготовки фахівців з питань адаптації української системи оцінювання якості продукції АПК, її сертифікації і стандартизації до відповідних міжнародних стандартів, а також упровадження цієї системи у практичну діяльність.

У НУБіП України користується попитом **освітня програма «Державна служба»** спеціальності «Публічне управління та адміністрування», яка спрямована на підготовку фахівців для органів державної влади та місцевого самоврядування, здатних ефективно розвивати та впроваджувати надані їм знання у сфері державного регулювання на основі сучасного законодавства та інформаційних технологій.

Структура змісту освітніх програм підготовки магістрів у НУБіП України

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Зміст освітніх програм у НУБіП України визначається:

- вимогами до професійної діяльності фахівців;
- напрямом та професійною спеціалізацією попередньо набутої освіти;
- особливостями підготовки магістрів.

Структура змісту освітніх програм підготовки магістрів у НУБіП України передбачає наявність трьох блоків дисциплін.

Перелік, обсяги та форми атестації дисциплін обов'язкових у межах відповідної спеціальності (1 блок) визначаються галузевими стандартами вищої освіти України та рішенням вченої ради університету. Вивчення цих дисциплін забезпечує основу спеціальності, формує кваліфікацію магістра.

Вивчення дисциплін вибіркової частини визначає основу освітньої програми у межах відповідної спеціальності. Перелік, форми вивчення та атестації вибірових дисциплін за вибором НУБіП України (2 блок) визначає вчена рада університету. Такі дисципліни вивчаються студентами магістратури за освітніми програмами підготовки переважно впродовж першого року навчання, сприяють підготовці магістрів до майбутньої наукової діяльності та навчанню в аспірантурі, допомагають оволодіти іноземною мовою, методологією та організацією наукових досліджень та професійно орієнтуватись у питаннях аграрної політики.

Перелік обов'язкових дисциплін підготовки фахівців та вибірових дисциплін за вибором університету є однаковими для всіх студентів, які навчаються за одним навчальним планом, незалежно від обраної освітньої програми.

Рис. 1. Структура змісту освітніх програм підготовки магістрів у НУБіП України

Перелік, форми вивчення та атестації вибірових дисциплін за вибором студента (3 блок) визначаються робочими групами, сформованими за наказом ректора університету, рекомендуються вченими радами факультетів (ННІ), ухвалюються навчально-методичною радою університету та затверджуються вченою радою університету. Вони включаються до навчального плану підготовки фахівців залежно від вибору студента та вивчаються переважно впродовж другого року навчання. Ці дисципліни дозволяють на сучасному рівні виконати магістерську роботу та адаптують випускника магістратури до майбутнього місця працевлаштування.

Фахова підготовка студентів, у тому числі дослідження за темою магістерської роботи, розпочинаються з першого семестру їх навчання у магістратурі. Значна частина підготовки відведена для самостійної роботи.

Основні форми реалізації освітнього процесу у НУБіП України

Освітній процес у НУБіП України реалізується за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка та контрольні заходи (рис. 2).

Навчальні заняття реалізуються у формі лекцій, практичних, семінарських, лабораторних та індивідуальних занять, у тому числі з використанням дистанційних технологій навчання.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння знаннями і уміннями у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. У НУБіП України вона забезпечується системою навчально-методичних засобів, серед яких підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій науково-педагогічних працівників, практикуми, електронні курси дисциплін, розміщені на навчально-інформаційному порталі на базі платформи дистанційного навчання Moodle. У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студентів до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

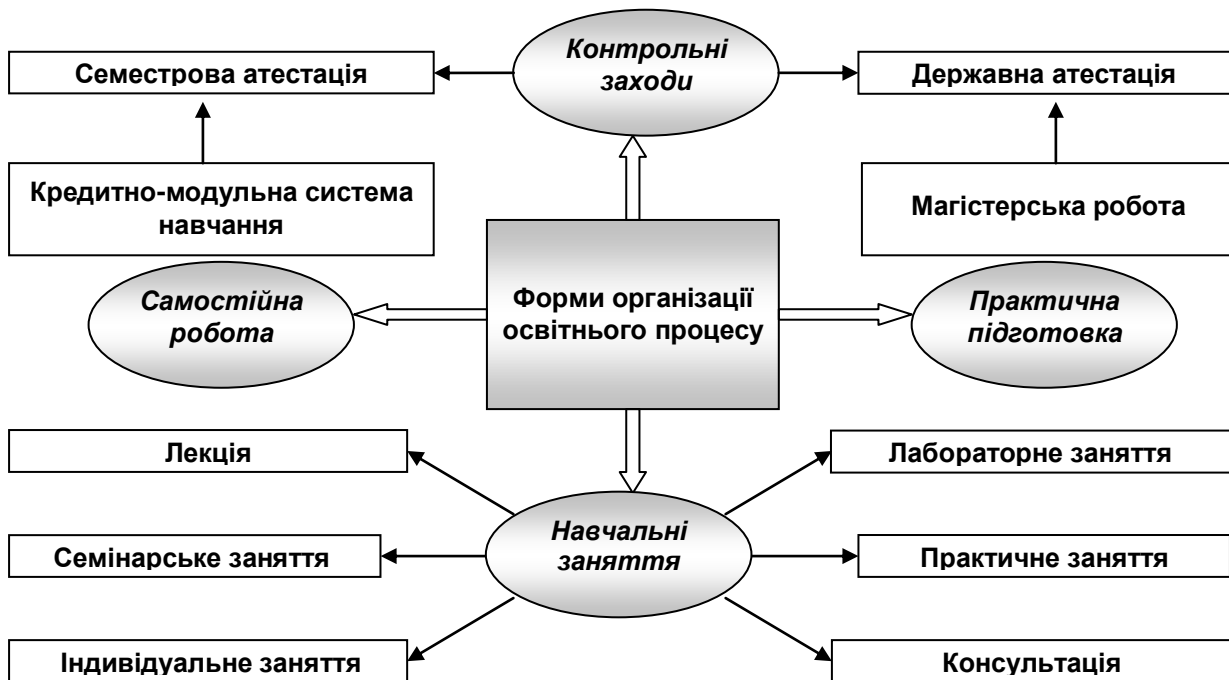

Рис. 2. Основні форми реалізації освітнього процесу в НУБіП України

Самостійна робота студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, систем доступу до інформації передбачається надання консультацій науково-педагогічними працівниками відповідних кафедр.

Особлива увага в університеті приділяється системі практичної підготовки студентів, метою якої є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок та умінь. Практична підготовка здійснюється у формі лабораторних і практичних занять, навчальних і виробничих практик, які в значній мірі реалізуються на власній практичній базі, а саме:

– 2 дослідних станціях: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція» та «Боярська лісова дослідна станція» (Київська область);

– 5 навчально-дослідних господарств (НДГ): ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Ворзель», ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж» (Київська обл.), НУБіП України, ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого» (Тернопільська обл.) і ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» (Чернігівська обл.);

– спеціальних баз практичного навчання регіональних вищих навчальних закладів НУБіП України I-II рівнів акредитації;

– ботанічному саду НУБіП України.

Розташовані господарства університету в різних ґрунтово-кліматичних зонах України – Полісся, Лісостеп, Степ. Особливістю баз практичного навчання

університету є те, що в них створено відповідні кафедри та їх філії, а також понад 30 навчально-виробничих та навчально-науково-виробничих лабораторій, де студенти проходять лабораторні та практичні заняття, навчальну та виробничу практики тощо.

Формами контролю успішності студентів та слухачів магістратури є заліки, які проводяться методом тестування, та екзамени, які проводяться у письмовій формі за екзаменаційними білетами, де передбачається комбінація з екзаменаційних запитань і тестових завдань різних типів. Після проведення письмового екзамену за результатами відповідей на екзаменаційний білет обов'язково проводиться співбесіда двома науково-педагогічними працівниками, які проводили підсумкову атестацію, із студентом, після якої визначається остаточна оцінка.

Студент або слухач магістратури на протязі навчання проходить атестації на засіданнях кафедри, де він звітує про стан виконання індивідуального плану в цілому та магістерської роботи зокрема (рис. 3).

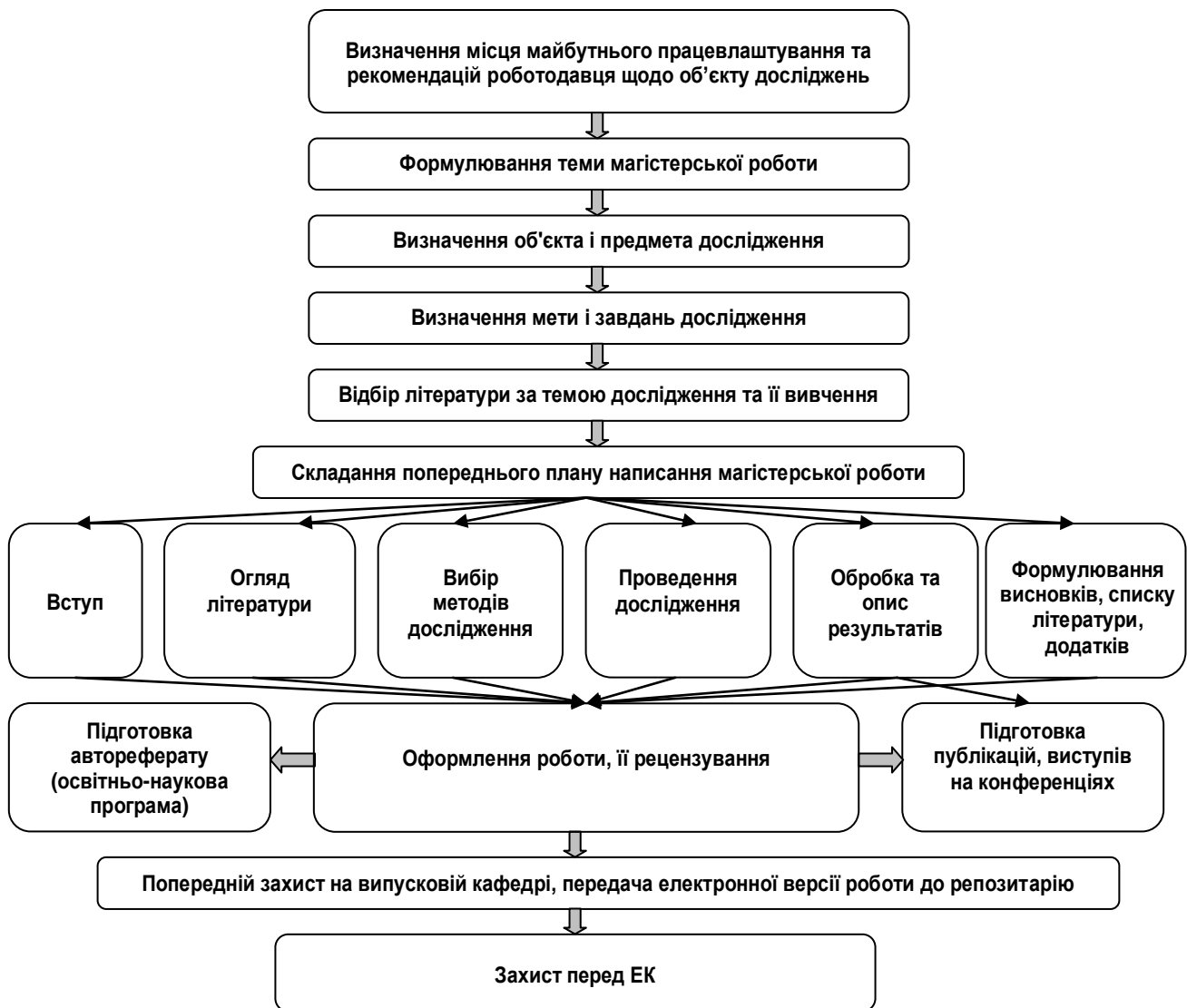

Рис. 3. Етапи виконання магістерської роботи

Захист магістерської роботи є завершальним етапом навчання студентів та слухачів магістратури, а саме формою атестації випускників. Атестацію здобувачів вищої освіти, тобто встановлення відповідності засвоєних здобувачем рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам вищої освіти, здійснюють

екзаменаційні комісії (ЕК), які приймають рішення про присвоєння випускнику відповідних ступеня вищої освіти та кваліфікації.

Навчання студентів магістратури в університеті здійснюється за денною (очною) та заочною (дистанційною) формами. Основна форма підготовки магістрів у НУБіП України – денна, для осіб, які вже обрали для себе місце роботи, передбачена заочна форма навчання.

Заочна форма, як правило, має більшу тривалість навчання у порівнянні з денною (не більше як на 25 %) і зобов'язує студентів у значній мірі працювати самостійно, користуючись при цьому відповідними методичними матеріалами та засобами дистанційної освіти.

У НУБіП України з метою інформаційно-методичного забезпечення дисциплін використовується навчально-інформаційний портал університету moodle.nubip.edu.ua, який функціонує на базі платформи Moodle, де розміщено електронні навчальні курси з відповідних дисциплін та сервіси он-лайн комунікацій (Skype, Google Apps, соціальні мережі). Усе це дозволяє активно використовувати у навчальному процесі магістрів дистанційні технології навчання, що суттєво наближає навчальний процес до світових стандартів.

Освітній процес за заочною (дистанційною) формою навчання організовується протягом календарного року під час екзаменаційних сесій, під час яких здійснюються всі форми освітнього процесу, передбачені навчальним планом: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи і в міжсесійний період.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Наукова бібліотека НУБіП України – це сучасний науковий, культурно-освітній, інформаційний центр, що забезпечує реалізацію потреб користувачів у одержанні найновішої інформації.

Одним із головних завдань наукової бібліотеки є формування фонду відповідно до профілю університету та інформаційних потреб усіх категорій користувачів. Бібліотечний фонд багатогалузевий, нараховує більше одного мільйона примірників вітчизняної та зарубіжної літератури, у т.ч. рідкісних видань (з 1779 р.), авторефератів дисертацій (з 1950 р.), дисертацій (з 1946 р.), щорічно одержує понад 100 назв журналів та 50 назв газет.

Широкому і всебічному використанню бібліотечного фонду сприяє довідково-бібліографічний апарат: електронний, алфавітний, систематичний каталоги та картотеки. У науковій бібліотеці автоматизовані основні технологічні процеси. З 2012 р. запроваджена автоматизована книговидача літератури користувачам через електронний читацький формуляр, а робочі місця працівників бібліотеки обладнані спеціалізованими сканерами та принтерами, за допомогою яких на основі штрихкодування здійснюється закріплення кожної книги за конкретним користувачем.

Для ознайомлення першокурсників із роботою бібліотеки згідно програми «Інформаційна культура» проводяться заняття щодо використання довідково-пошукового апарату бібліотеки (як традиційного, так і електронного каталогу) та інших електронних ресурсів. Інформаційно-масові заходи, що проводить наукова бібліотека, носять комплексний характер і присвячені актуальним проблемам університету.

Інформація про наукову бібліотеку та її інформаційні ресурси знаходиться як на сайті університету, так і на сайті бібліотеки (<http://library.nubip.edu.ua>.)

З 2006 р. наукова бібліотека є депозитарною бібліотекою ФАО (FAO – Food and Agricultural Organization) в Україні. Депозитарний фонд нараховує понад 1100 документів англійською мовою, у т.ч. аналітичні матеріали, статистичні збірники, звіти, які відображені в електронному каталозі наукової бібліотеки. Деякі матеріали комплектуються CD-дисками. Література ФАО зберігається у центральній бібліотеці.

Одним із пріоритетних завдань, що стоять перед бібліотекою, є надання доступу студентам, аспірантам та науково-педагогічним працівникам університету до міжнародних електронних ресурсів та наукометричних баз даних, таких як EBSCO, що містить більше 30 000 повнотекстових журналів, книг, брошур, газет, довідників та аналітичних оглядів, AGORA (Access to Global Online Research in Agriculture) – це повнотекстова колекція з більш ніж 3000 журналів з 106 країн світу в галузі продовольства, сільського господарства та наук про навколишнє середовище, Bio-One – повнотекстова колекція, що містить понад 100 тисяч статей в галузі біології, екології та наук про навколишнє середовище та інших баз даних.

До послуг користувачів також є електронна бібліотека, що містить повні тексти навчальних та наукових видань науковців університету, а саме: понад 800 навчальних підручників та посібників, близько 400 монографій, понад 2400 видань навчально-методичної літератури (методичних рекомендацій до виконання лабораторних, практичних та семінарських робіт, конспекти лекцій дисциплін, тощо), а також понад 220 авторефератів дисертацій. Електронна бібліотека НУБіП України доступна з локальної мережі університету.

Площа, яку займає наукова бібліотека, становить 2844 м². Користувачі наукової бібліотеки обслуговуються на 8-ми абонементних та у 8 читальних залах на 580 місць. До структури наукової бібліотеки входять 5 філій наукової бібліотеки, фонди яких нараховують більше 180 тис. документів навчальної, наукової, довідкової літератури та періодичних видань. Це галузеві бібліотеки по обслуговуванню

студентів на абонементних та читальних залах, обладнаних сучасною комп'ютерною технікою. Крім того, є два абонементи по обслуговуванню всіх категорій читачів науковою та художньою літературою. Користувачі мають безкоштовний доступ до мережі Інтернет як в центральній бібліотеці, так і в її філіях.

Якщо необхідна читачу література відсутня у фондах бібліотеки, її можна замовити за міжбібліотечним абонементом (МБА) електронною поштою (library@nubip.edu.ua). Така розгалужена система бібліотеки дає можливість щорічно обслуговувати всіма структурними підрозділами понад 40000 користувачів у рік. Книговидача становить більше одного мільйона примірників у рік.

Наукова бібліотека оснащена новітньою комп'ютерною технікою та обладнанням: 50 комп'ютерів, 13 принтерів, 2 сканери, потужний сервер баз даних. Приміщення центральної бібліотеки та її філій мають сучасний інтер'єр, затишок і комфорт для роботи користувачів та працівників університету.

До структури наукової бібліотеки входять 5 відділів та 5 філій наукової бібліотеки.

Відділ комплектування, наукової обробки документів і організації каталогів. Основне завдання відділу – здійснення повного, наукового обґрунтованого комплектування книжкового фонду бібліотеки для забезпечення навчально-виховного процесу та наукової діяльності університету.

Відділ комплектування, наукової обробки документів і організації каталогів здійснює:

- оформлення замовлень на закупівлю необхідної літератури, що надійшли від кафедр Університету в автоматизованому вигляді;
- контроль за своєчасним надходженням замовленої літератури до наукової бібліотеки;
- передачу отриманої літератури у філії та відділи бібліотеки на відповідне зберігання;
- передплату періодичних видань України та Росії;
- індивідуальний та сумарний облік документів, що надходять до бібліотеки в традиційному та електронному вигляді (шляхом застосування технології штрих-кодів);
- щоденне наповнення баз даних електронного каталогу бібліотеки бібліографічними описами нових надходжень літератури;
- організацію та ведення систематичного, алфавітного та електронного каталогів;
- книгообмін збірниками наукових праць із 26 вищими навчальними закладами України аграрного профілю.

Інформаційно-бібліографічний відділ. Основне завдання відділу – оперативно і в повному обсязі задовольняти інформаційні потреби користувачів наукової бібліотеки. До послуг користувачів:

- дисертаційний фонд бібліотеки (більше 5000 одиниць зберігання);
- фонд магістерських робіт (500 одиниць зберігання);
- наукові праці 26 вищих навчальних закладів України аграрного профілю;
- періодичні видання України і Росії.

Інформаційно-бібліографічний відділ здійснює:

- укладання покажчиків та списків літератури за темами науково-дослідних робіт та на допомогу навчальному процесу Університету;
- шифрування наукових праць науковців і студентів за таблицями Універсальної десятикової класифікації (УДК);

– щоденне наповнення електронного каталогу бібліотеки аналітичними описами статей із періодичних видань, збірників наукових праць, а також бібліографічними виданнями, які готують працівники відділу

Інформаційно-бібліографічний відділ організовує та проводить:

– «Дні кафедри», «Дні магістра», «Дні інформації» для інформаційного обслуговування користувачів;

– тематичні книжкові виставки, що присвячені актуальним проблемам сьогодення, а також ювілейні виставки видатних науковців Університету;

– заняття з «Інформаційної культури» для студентів перших курсів, аспірантів і магістрів для ознайомлення з ресурсами (як зовнішніми, так і внутрішніми), доступ до яких надає наукова бібліотека;

– навчальними закладами України аграрного профілю.

Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення.

Основне завдання відділу – забезпечення функціонування автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «ІРБІС-64» та електронної бібліотеки, а також підтримка інших електронних інформаційних ресурсів бібліотеки. До послуг користувачів:

– електронний каталог бібліотеки (містить понад 120 тисяч бібліографічних описів книг, періодичних видань, авторефератів, дисертацій та інших документів, що наявні у фондах бібліотеки);

– електронна бібліотека, що містить повні тексти навчальних та наукових видань науковців університету;

– колекція електронних ресурсів бібліотеки (серед них – портал AGORA, міжнародні бази даних EBSCO, BioOne та інші);

– вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi.

Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення здійснює:

– підтримку веб-сайту наукової бібліотеки (<http://library.nubip.edu.ua>);

– наповнення електронної бібліотеки університету, бази даних користувачів бібліотеки для обслуговування їх в автоматизованому режимі;

– оцифрування фонду рідкісних та цінних книг для розміщення їх в базі даних електронного каталогу;

– сервісне обслуговування комп'ютерної техніки.

Відділ обслуговування навчальною літературою. Загальний книжковий фонд відділу становить 56709 одиниць зберігання (це книги, періодичні видання, методичні матеріали до виконання лабораторних та практичних робіт).

До послуг користувачів абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 140 посадкових місць, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi.

У відділі знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Агрономія;
- Захист рослин;
- Біотехнологія рослин;
- Екологія;
- Рибництво;
- Годівля та розведення тварин;
- Генетика рослин та тварин;
- Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва;
- Управління якістю сільськогосподарської продукції;
- Педагогіка;
- Психологія;

- Культурологія.

Відділ обслуговування науковою та художньою літературою. Основне завдання відділу – обслуговування користувачів науковою та художньою літературою. Книжковий фонд відділу – більше 450 тисяч одиниць зберігання, із них:

- 400000 примірників наукової літератури;
- 58000 примірників художньої літератури;
- 9500 примірників іноземної літератури.

До послуг користувачів:

– замовлення відсутньої книги у фондї бібліотеки за міжбібліотечним абонементом (МБА) з найбільшої книгозбірні країни – Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського;

– фонд рідкісних і цінних видань (3500 одиниць зберігання). Перлинами фонду є унікальні видання «Известия Петровской земледельческой и лесной академии» (1779 р.), «Русская летопись по Никоновому списку» (ч. 3;6;7; 1786-1791 рр.), «Архив ветеринарных наук», «Лесной журнал» (1873 р.);

– депозитарна бібліотека ФАО (FAO) Всесвітньої організації по сільському господарству, що містить більше 900 документів англійською та російською мовами, у т.ч. аналітичні матеріали, статистичні збірники, звіти.

Філія наукової бібліотеки у навчальному корпусі № 11. Загальний книжковий фонд філії становить 53129 одиниць зберігання (це книги, періодичні видання, методичні матеріали до виконання лабораторних та практичних робіт).

До послуг користувачів є абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 83 посадкових місця, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi. У філії бібліотеки знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Електроенергетика;
- Теплотехніка;
- Електрифікація сільського господарства;
- Інформатика;
- Будівництво;
- Транспорт;
- Логістика;
- Механізація сільськогосподарського виробництва;
- Металознавство та металообробка;
- Теорія машин і механізмів;
- Ремонт сільськогосподарських машин.

У філії представлена постійно діюча виставка художніх робіт (картин) одного із науковців Університету – професора, доктора медичних наук Цапка В.Г., що привертає увагу як студентів, так і гостей університету.

Філія наукової бібліотеки у навчальному корпусі № 1. Загальний книжковий фонд філії становить 24963 одиниць зберігання (це книги, періодичні видання, збірники конференцій, методичні навчальні матеріали).

До послуг користувачів є абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 40 посадкових місць, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi. У філії бібліотеки знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Лісове господарство;
- Технологія деревообробки;
- Садово-паркове господарство;
- Ландшафтна архітектура та дизайн;
- Квітникарство;
- Мисливствознавство;
- Зелений туризм.

Окрасою філії бібліотеки є постійнодіюча виставка найкращих випускних робіт студентів (пейзажні гобелени, картини, композиції із квітів), що розміщені на стінах читального залу бібліотеки.

Філія наукової бібліотеки у навчальному корпусі № 10. Загальний книжковий фонд філії становить 57875 одиниць зберігання (це книги, періодичні видання, збірники конференцій, іноземна література).

До послуг користувачів є абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 80 посадкових місць, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi. У філії бібліотеки знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Економіка підприємств;
- Облік і аудит;
- Фінанси;
- Менеджмент організацій і адміністрування;
- Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності;
- Маркетинг;
- Економічна кібернетика;
- Аграрна економіка та організація агробізнесу;
- Банківська, податкова та страхова справа;
- Міжнародна торгівля;
- Інтелектуальна власність.

Філія наукової бібліотеки у навчальному корпусі № 6. Загальний книжковий фонд філії становить 14633 одиниці зберігання (це книги, періодичні видання, збірники конференцій, начальна-методична література).

До послуг користувачів є абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 47 посадкових місць, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi. У філії бібліотеки знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Моніторинг земель;
- Грошова оцінка землі;
- Земельний кадастр;
- Земельне проектування;
- Геодезичні роботи в землеустрої;
- Дистанційне зондування землі;
- Автоматизовані земельні інформаційні системи;
- Аерокосмічні знімальні системи;
- Криміналістика та кримінологія;
- Цивільне та податкове право;
- Сімейне та спадкове право;
- Адміністративне право та процес;
- Нотаріат в Україні.

Філія наукової бібліотеки у навчальному корпусі № 12. Загальний книжковий фонд філії становить 48735 одиниць зберігання (це книги, періодичні видання, збірники конференцій, начальна-методична література).

До послуг користувачів є абонемент з видачі навчальної літератури, читальний зал на 100 посадкових місць, вільний доступ до мережі Інтернет та Wi-Fi.

У філії бібліотеки знаходиться навчальна та наукова література за такими галузями знань:

- Анатомія, гістологія, цитологія тварин;
- Фізіологія та патологічна фізіологія тварин;
- Ветеринарна санітарія та гігієна тварин;
- Ветеринарна мікробіологія, вірусологія та імунологія;
- Внутрішні незаразні хвороби тварин та клінічна діагностика;

- Епізоотологія, паразитологія тварин;
- Хірургія, офтальмологія та ортопедія тварин;
- Ветеринарне акушерство та гінекологія;
- Годівля, розведення тварин;
- Ветеринарно-санітарна експертиза;
- Безпека харчових продуктів;
- Стандартизація, сертифікація, метрологія.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Основне завдання університету – підготовка висококваліфікованих фахівців для аграрного сектору економіки, які здатні володіти комп'ютерною технікою на рівні сучасних вимог. З метою ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі у НУБіП України створене корпоративне інформаційно-освітнє середовище (ІОС), у якому виділяються такі складові: розвинена комп'ютерна інфраструктура, програмні платформи, інформаційно-освітні ресурси та система управління ІОС. Освітній кластер університету функціонує на основі хмарних технологій, інтегрований з MS O365 та Google, де університет має корпоративні аккаунти, а також ЄДЕБО. Гібридне хмаро орієнтоване освітнє середовище університету містить внутрішні ресурси – навчально-інформаційний портал (платформа Moodle), інституційний репозитарій (ePrints), відеоportal, система відеоконференцій, система підтримки конференцій та інші, а також зовнішні – сервіси Google та Microsoft O365 для організації колективної роботи, навчальні портали академій Microsoft та Cisco та інші (рис.4).

Рис. 4. Гібридне хмароорієнтоване освітнє середовище НУБіП України

Інфраструктура університету забезпечує студентам доступ до інформаційно-освітніх ресурсів. У цілому по університету, з урахуванням усього комп'ютерного парку, забезпеченість складає приблизно 3,4 студенти/1 комп'ютер. На кінець 2015 р. у складі інформаційної системи НУБіП України функціонує понад 3000 комп'ютерів. Їх роботу забезпечують сервери, на яких встановлене ліцензоване програмне забезпечення, в т.ч. отримане за ліцензією Microsoft Enrollment for Education Solutions. До усіх навчальних корпусів та гуртожитків заведені магістральні кабелі локальної мережі з пропускнуою здатністю до 1 Гбіт/с у кожному напрямку,

встановлено мережеве обладнання, яке працює за технологією Wi-Fi, та на його базі створено окрему локальну мережу з вільним доступом до Інтернету.

Для адміністрування єдиної бази користувачів використано веб-систему LDAP Account Manager, для якої силами Центру дистанційних технологій навчання було проведено українську локалізацію та інтегровано із єдиною державною базою освіти (ЄДБО).

Для підтримки навчальної діяльності в інформаційно-освітньому середовищі НУБіП України використовуються такі програмні платформи:

- навчально-інформаційних портал (elearn.nubip.edu.ua), який містить електронні навчальні курси (ЕНК) для студентів 13 факультетів та 3 навчально-наукових інститутів. Кожна навчальна дисципліна, яка викладається студентам має електронну підтримку у вигляді електронного курсу із теоретичним матеріалом, ресурсами для виконання лабораторних та практичних робіт, самостійної роботи, формувального, проміжного та підсумкового контролю. Фахівцями НУБіП України розроблено стандарт структури ЕНК, його атестації, систему навчання викладачів щодо розробки ЕНК;

- електронна система управління деканатом;

- електронний архів наукових та навчально-методичних матеріалів (elibrary.nubip.edu.ua), куди увійшли електронні копії наукових статей працівників університету; матеріали конференцій, що проводилися на базі університету, автореферати дисертацій, захищених в НУБіП України, наукові статті та дипломні роботи магістрів, методичні матеріали на підтримку освітнього процесу, опис відкритих електронних навчальних курсів, патенти;

- вікіпортал (agrowiki.nubip.edu.ua), у якому науково-педагогічні працівники та студенти розміщують тематичні статті за проблемами наукових досліджень, стандарти (кодекс Аліментаріус, ISO, СОУ, ДСТУ), портфоліо;

- відеопортал (video.nubip.edu.ua), де розміщуються навчальні відеозаписи, відео-уроки, відео-лекції та інші відео ресурси, які створюються співробітниками університету та використовуються у навчальній та культурно-виховній роботі;

- бібліотечний репозитарій на базі платформи DSpace;

- веб-платформа для інтернет-конференцій НУБіП України на базі відкритої системи Openconference. База для інтернет-конференцій має адресу econference.nubip.edu.ua;

- on-line система UNPLAG для перевірки дипломних та курсових робіт студентів, наукової та навчально-методичної літератури НПП на виявлення плагіату у тексті.

У сфері інформаційно-комп'ютерної підготовки студентів університет підтримує співробітництво з різними українськими та закордонними ІТ компаніями – IBM, Microsoft, Intel, Cisco, 1С, CyberBionicSystematics тощо. В університеті працюють навчальні лабораторії: «Центр компетенцій 1С», «Microsoft Imagine Academy», «Cisco Academy». Для забезпечення студентів та викладачів доступом до міжнародних повнотекстових наукових публікацій університет має підписку на використання наукометричної бази даних EBSCO.

Університет плідно співпрацює з регіональними навчальними закладами з використанням технологій, які надає інформаційно-освітнє середовище НУБіП України. Зокрема, відеотрансляції лекцій проводяться на такі відокремлені підрозділи університету: ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»; ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки і менеджменту ім. О. Майнової»; ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»; ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»; ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»; ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут». У 2015 році міжнародні конференції, які проводилися в університеті забезпечувалися відеодоповідями деяких закордонних учасників з їх рідних країн (Польща, Великобританія, Нідерланди тощо).

ПЕРЕЛІК МЕМОРАНДУМІВ ПРО ВЗАЄМОВИЗНАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ, МЕМОРАНДУМІВ ПРО ПОДВІЙНІ ДИПЛОМИ, МІЖНАРОДНА МОБІЛЬНІСТЬ

Національний університет біоресурсів і природокористування України розпочав свою міжнародну діяльність з 1950 року.

З того часу понад 3000 іноземних громадян з 91 країни світу здобули вищу освіту за різноманітними спеціальностями, понад 500 осіб продовжили навчання в аспірантурі та докторантурі й отримали наукові ступені докторів і кандидатів наук.

На сьогодні НУБіП України співпрацює зі 149 установами з 41 країн в рамках угод про співробітництво.

Плідна співпраця з провідними університетами світу сприяла реформуванню й адаптації системи освіти НУБіП України до вимог провідних університетів світу. Два університети США (штатів Айова – 1996, 2011 рр. і Луїзіана – 1998, 2009 рр.), Університет м. Гент (Бельгія, 2002 р.) і Університет ім. Гумбольдта (Німеччина, 2002 р.) визнали систему освіти НУБіП України як таку, що відповідає їх вимогам.

У період з 2005-2016 рр. були підписані Меморандуми про можливість отримання подвійного диплому НУБіП України та університетів-партнерів:

- «Міжнародний біо-бізнес» в Токійському аграрному університеті (Японія);
- Master of Business Administration in Agriculture (MBA) в Університеті прикладних наук Вайєнштефан – Тріздорф (Німеччина);
- Master of Food and Agribusiness (MFA) в Університеті прикладних наук Ангальт (Німеччина);
- «Енергетика і автоматика біосистем» у Варшавському університеті наук про життя (Польща);
- «Екологія», «Соціальна педагогіка» – Поморська академія в Слупську;
- «Економіка і менеджмент» – Словацький аграрний університет, Нітра;
- «Економіка і менеджмент» – Варшавський університет наук про життя, Польща;
- «Якість та безпечність продукції», «Менеджмент» та «Комп'ютерні технології» – Академія Бізнесу (Домброва Гурніча, Польща).

Між зазначеними університетами та НУБіП України існують і виконуються угоди щодо взаємного обміну науково-педагогічними та педагогічними працівниками і студентами та слухачами.

Міжнародна мобільність у НУБіП України є одним із передових напрямів міжнародної діяльності, який відкриває своїм студентам виняткові можливості для отримання якісної освіти, проведення досліджень або проходження стажування та практик за кордоном в рамках міжнародної співпраці. Розвиваючи мобільність, яка забезпечується впровадженням механізму студентського обміну та участю студентів в програмах подвійних дипломів, індивідуальних грантів, університет бере участь в процесах інтернаціоналізації та глобалізації, розвиває процес підготовки професіоналів, висококваліфікованих спеціалістів; підтримує соціальні, економічні, культурні, політичні взаємовідносини та зв'язки з іншими країнами.

Сьогодні цілеспрямовані студенти нашого університету можуть одержати досвід перебування в умовах принципово іншої системи вищої освіти. Співпраця здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між НУБіП України та іноземними вищими навчальними закладами різних країн за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами студентів та програмами навчальних дисциплін, а також в рамках міжурядових угод про співробітництво в галузі освіти.

Щороку в НУБіП України:

– близько 200 студентів відвідують закордонні установи з метою навчання та стажування;

– близько 1000 студентів проходять навчально-виробничу практику на провідних сільськогосподарських підприємствах різних країн світу;

– понад 200 НПП відвідують закордонні установи з метою стажування, активізації співпраці та представляють навчальний заклад у міжнародних заходах.

Загалом за останні 5 років (з 2010 по 2016 рр.) 5292 викладачів, науковців, аспірантів та студентів НУБіП України взяли участь у різноманітних міжнародних заходах (в т.ч. навчання, стажування, навчально-виробничі практики), зокрема:

– участь у засіданнях Виконавчого комітету ICA;

– участь у заходах Вишеградської асоціації університетів;

– участь у заходах МАГАТЕ та засіданнях експертів з ядерної безпеки по лінії Фукусіма-Чорнобиль;

– участь у діяльності українсько-американської комісії з інвестицій та торгівлі;

– участь у спільних дослідженнях в рамках проектів HORIZON-2020, ERASMUS+, GESAPU, MIMIPPA, QANTUS, SOCODEVI, FP-7 та ін.;

– участь у міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах, симпозиумах, тощо.

Таким чином, міжнародна мобільність надає студентам НУБіП України низку переваг, серед яких можна виділити наступні:

– можливість випробувати себе в іншій системі організації вищої освіти;

– набуття додаткових знань в суміжних галузях;

– користування сучасним технічним оснащенням у зарубіжних учбових лабораторіях і наукових центрах для вирішення поставлених завдань;

– удосконалення рівня володіння іноземною мовою;

– набуття професійного досвіду роботи у період проходження практики на зарубіжному підприємстві або під час стажування в науковій лабораторії (центрі), що, як правило, передбачається навчальним планом;

– ознайомлення із зарубіжною культурою, історією, звичаями країни;

– можливість отримання диплому зарубіжного університету та диплому НУБіП України завдяки програмам подвійних дипломів.

**КУЛЬТУРНО-ВИХОВНА, СПОРТИВНО-МАСОВА РОБОТА
ТА ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ**

Разом із кафедрами культурології, фізичного виховання, гуманітарного спрямування, органами студентського самоврядування виховну роботу університету організує та координує навчально-науковий центр виховної роботи та соціального розвитку.

Незмінними залишаються традиційні заходи, які проводяться з року в рік, а саме: загальноуніверситетське свято «День знань», Міжнародний день студента, «Краса НУБіП України», Міжнародний фестиваль художньої творчості «Голосіївська весна», «День донора» тощо. Але ННЦ запроваджує та проводить нові, серед них: військово-спортивні змагання з вогневої підготовки «Снайпер НУБіП України», тест на визначення рівня IQ, спартакіада серед мешканців гуртожитків з нових видів спорту, таких як пейнтбол, віджимання від підлоги, волейбол на ґрунті та багато інших.

ННЦ виховної роботи та соціального розвитку спільно з кафедрою педагогіки організує проведення науково-методичних семінарів для наставників академічних груп перших курсів, які дозволяють здійснювати заходи, застосовувати педагогічні впливи та прийоми, спрямовані на формування колективу студентського курсу та групи.

Відповідно до наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони України, Міністерства культури і туризму України від 27.10.2009 року. № 3754/981/538/49 «Про Концепцію національно-патріотичного виховання молоді» на кафедрі військової підготовки військово-патріотичне виховання студентів та учнів навчальних закладів здійснювалось як під час навчальних занять, так і поза аудиторної роботи при проведенні ранкового огляду.

На кафедрі військової підготовки традиційно відбуваються зустрічі поколінь (ветерани кафедри), години пам'яті, виховні години (під час проведення навчального збору у військах), бесіди за темами «Пам'ять не згасає», «Їх подвиг безсмертний», «Вони (герої частини) воювали за Батьківщину». Зокрема, в рамках Року вшанування учасників бойових дій на території інших держав, у січні 2014 року були проведені години мужності, студенти та НПП спільно з громадською організацією воїнів – афганців поклали квіти до пам'ятника воїнам – афганцям.

За сприяння ННЦ започатковано проведення спортивних змагань «UNIsportman» серед співробітників та студентів НУБіП України, де учасники змагаються у 15-ти видах спорту. У 2015 році були створені збірні команди університету з перетягування канату, пауерліфтингу, армреслінгу.

Також функціонує постійнодіюча комісія з контролю за дотриманням Правил внутрішнього розпорядку в гуртожитках НУБіП України.

Фізкультурно-масова та спортивна робота в НУБіП України здійснюється колективом кафедри фізичного виховання, спільно зі Студентською організацією НУБіП України, профкомом співробітників НУБіП України під керівництвом ННЦ виховної роботи та соціального розвитку, шляхом залучення студентів, науково-педагогічних працівників і співробітників університету до занять фізичним вихованням, масовим спортом та спортом вищих досягнень.

Щороку проводяться Спартакіади серед студентів факультетів (ННІ) з 12 видів спорту, мешканців гуртожитків з 12 видів спорту, «Здоров'я» серед наукових, науково-педагогічних працівників і співробітників структурних підрозділів з 6 видів спорту.

Збірні команди університету та окремі спортсмени беруть участь у змаганнях різного рівня: районних, міських, всеукраїнських, міжнародних та неодноразово здобували призові місця.

Задля підтримки фізичного здоров'я молоді у 2012 році збудовано відкритий майданчик для міні-футболу зі штучним покриттям. У 2015-2016 роках проведений масштабний ремонт навчального корпусу № 9 в якому розміщується кафедра фізичного виховання університету, реконструкція відкритого волейбольного майданчику, стадіону, тощо.

Не менш важливий впливом на виховання студентів є гуртожиток, де відбувається створення основи для формування особистості майбутнього кваліфікованого фахівця, господаря своєї землі, всебічно розвиненої та гармонійної особистості. Вже стало традицією кожного року проводити огляд-конкурс на кращий гуртожиток з метою виявлення кращих механізмів організації житлово-побутових умов, навчання та відпочинку студентів.

З року в рік покращується якість умов проживання у гуртожитках НУБіП України. Житлові кімнати оснащені твердим і м'яким інвентарем, створені умови для самостійного навчання: працюють читальні зали в яких є доступ до безкоштовного Інтернету, ведеться виховна і культурно-масова робота. У всіх гуртожитках працюють пральні самообслуговування. Для занять спортом у гуртожитках діють спортивні кімнати, а на прилеглих територіях гуртожитків №1, 2, 6, 8, 10, 11 відремонтовані спортивні майданчики, навпроти гуртожитку № 12 облаштований дитячий майданчик. Студентські організації факультетів та ННІ також студентські ради гуртожитків мають кімнати для проведення засідань.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

У НУБіП України активно діє і розвивається Студентська організація. Її діяльність спрямована на організацію і гуртування студентської молоді НУБіП України, захист прав та законних інтересів студентства, розвиток лідерських якостей, творчих здібностей шляхом організаційно-масової роботи та через діяльність клубів за інтересами.

Клуби та центри за інтересами Студентської організації:

- Клуб знавців;
- Клуб «Місто Мафія»;
- Науковий клуб;
- Медіа-центр;
- Соціальний центр;
- Спортивний центр;
- Туристичний клуб «Барс».

Студентська організація співпрацює з багатьма організаціями та установами. Студенти є членами Студентської ради при голові Голосіївської районної в місті Києві адміністрації, Студентської ради Києва, Об'єднаної ради при Міністерстві аграрної політики України, у 2017 році студентська організація НУБіП України підписала угоду про співпрацю з обласною радою дітей Київщини. Спільна робота зі студентськими радами інших університетів дозволяє знаходити нові перспективи, здійснювати спільні заходи та реалізовувати проекти.

ПРИЙОМ ДО МАГІСТРАТУРИ НУБІП УКРАЇНИ

Прийом на навчання до магістратури здійснюється як за кошти державного бюджету, так і за умов договору з фізичними або юридичними особами. На програми підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» приймаються особи, які мають базову або повну вищу освіту за відповідним напрямом підготовки бакалавра чи спеціальністю спеціаліста (магістра), згідно з вимогами, затвердженими Правилами прийому в магістратуру НУБіП України.

Прийом на підготовку фахівців освітнього ступеня «Магістр» на основі повної вищої освіти здійснюється за кошти фізичних (юридичних) осіб (окрім вступників на спеціальність «Публічне управління та адміністрування» у базовому закладі НУБіП України). На навчання для здобуття ступеня «Магістр» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» приймаються також особи, які здобули ОКР «Молодший спеціаліст» за спеціальністю 5.11010101 «Ветеринарна медицина».

За окремими правилами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів від 29.07.2009 р. № 789 «Про затвердження Порядку прийому на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю "Публічне управління та адміністрування" галузі знань "Публічне управління та адміністрування" та працевлаштування випускників», у базовому закладі НУБіП України здійснюється прийом на навчання за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування». На зазначену програму на навчання за кошти державного бюджету приймаються документи від осіб, які мають повну вищу освіту, працюють в органах державної влади чи в органах місцевого самоврядування, мають стаж державної служби або служби в органах місцевого самоврядування не менше одного року, не досягли 45 років на момент подання документів.

Особа, яка вступає на навчання до магістратури, має подати до приймальної комісії такі документи: заяву на ім'я ректора університету; документ про здобутий освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) та додаток до нього (оригінал та копію); 4 кольорових фотокарток розміром 3x4 см; ксерокопію довідки про присвоєння ідентифікаційного номеру, копію паспорта (1, 2 сторінки та місце реєстрації). Паспорт та інші документи, що підтверджують право на вступ, пред'являються особисто.

Конкурсний бал особи обчислюється як сума балів результатів вступних випробувань та середнього балу додатка до диплома, що оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів, з урахуванням вагових коефіцієнтів. Вступні випробування на програми підготовки фахівців ступеня «Магістр» проводяться у формі тестування з комплексу фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін нормативного циклу та іноземної мови за обсягами програми підготовки бакалаврів (для вступників на спеціальність «Публічне управління та адміністрування» – з основ держави і права, основ економіки та співбесіди з питань державного управління; для вступу за спеціальністю 081 "Право" – у формі єдиного фахового вступного іспиту з використанням організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання, що має такі складові: тест з права; тест загальної навчальної правничої компетентності; тест з іноземної мови (англійська, німецька, французька або іспанська мова)).

Особа, які вступають до НУБіП України для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю, проходять додаткове вступне випробування.

Таблиця 2. Перелік спеціальностей для прийому на навчання осіб, які здобули освітній ступінь «Бакалавр», для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спорідненою спеціальністю

Споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»					
Назва	Код	Код	Назва				
Філологія	6.020303	035.04	Філологія (германські мови та літератури (переклад)) (Англійська мова та друга іноземна мова)				
			Філологія (германські мови та літератури (переклад)) (Німецька мова та друга іноземна мова)				
Економічна теорія	6.030501	051	Економіка (Економіка підприємства) Економіка (Економічна кібернетика) Економіка (Прикладна економіка)				
Економічна кібернетика	6.030502						
Міжнародна економіка	6.030503						
Економіка підприємства	6.030504						
Управління персоналом та економіка праці	6.030505						
Прикладна статистика	6.030506						
Фінанси і кредит	6.030508	071	Облік і оподаткування (Облік і аудит)				
Облік і аудит	6.030509						
Фінанси і кредит	6.030508	072	Фінанси, банківська справа та страхування (Фінанси і кредит)				
Управління персоналом та економіка праці	6.030505	073	Менеджмент (Менеджмент організацій і адміністрування) Менеджмент (Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності) Менеджмент (Адміністративний менеджмент) Менеджмент (Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами) Менеджмент (Управління інноваційною діяльністю) Менеджмент (Управління навчальним закладом) Менеджмент (Дорадництво)				
Менеджмент	6.030601						
				075			
					076		
						081	
							101
101							
	Маркетинг	6.030507	075	Маркетинг			
	Економіка підприємства	6.030504	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (Біржова діяльність)			
	Управління персоналом та економіка праці	6.030505					
	Маркетинг	6.030507					
	Товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510					
Геодезія, картографія та землеустрій	6.080101						
Побутове обслуговування	6.140102						
Правознавство	6.030401	081			Право		
Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	101	Екологія (Екологічний контроль та аудит)				
			Екологія (Екологія та охорона навколишнього середовища)				

Споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Інформатика	6.040302	122	Комп'ютерні науки (Інформаційні управляючі системи та технології) Комп'ютерні науки (Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг)
Комп'ютерні науки	6.050101		
Системна інженерія	6.050201		
Машинобудування	6.050503	133	Галузеве машинобудування (Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва)
			Галузеве машинобудування (Обладнання лісового комплексу)
Електротехніка та електротехнології	6.050701	141	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (Електротехнічні системи електроспоживання) Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (Електрифікація і автоматизація сільського господарства) Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (Енергетика сільськогосподарського виробництва)
Електромеханіка	6.050702		
Енергетика та електротехнічні системи в агропро-мисловому комплексі	6.100101		
Системна інженерія	6.050201	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології (Автоматизоване управління технологічними процесами)
Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	6.050202		
Мережі та системи поштового зв'язку	6.050904		
Приладобудування	6.051003		
Метрологія та інформаційно-вимірювальні технології	6.051001	152	Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка (Якість, стандартизація та сертифікація)
Метрологія, стандартизація та сертифікація	6.051002		
Приладобудування	6.051003		
Оптотехніка	6.051004		
Біотехнологія	6.051401	162	Біотехнології та біоінженерія (Екологічна біотехнологія та біоенергетика)
Харчові технології та інженерія	6.051701	181	Харчові технології (Технології зберігання, консервування та переробки м'яса) Харчові технології (Технології зберігання та переробки водних біоресурсів)
Технологічна експертиза та безпека харчової продукції	6.051702		
Будівництво	6.060101	192	Будівництво та цивільна інженерія
Гідротехніка (водні ресурси)	6.060103		
Геодезія, картографія та землеустрій	6.080101	193	Геодезія та землеустрій
Агрономія	6.090101	201	Агрономія (Агрономія)
			Агрономія (Агрохімія і ґрунтознавство)
			Агрономія (Селекція і генетика сільськогосподарських культур)
Агрономія	6.090101	203	Садівництво та виноградарство
Захист рослин	6.090105	202	Захист і карантин рослин (Захист рослин)
			Захист і карантин рослин (Карантин рослин)

Споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	6.090102	204	Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва
Деревооброблювальні технології	6.051801	187	Деревообробні та меблеві технології
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103	205	Лісове господарство (Лісове господарство)
			Лісове господарство (Мисливське господарство)
Лісозаготівля	6.090104	205	Лісове господарство (Лісове господарство)
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103	206	Садово-паркове господарство
Водні біоресурси та аквакультура	6.090201	207	Водні біоресурси та аквакультура (Водні біоресурси та аквакультура)
Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва	6.100102	208	Агроінженерія
Ветеринарна медицина	6.110101	211	Ветеринарна медицина
Соціальна педагогіка	6.010106	231	Соціальна робота
Соціальна робота	6.130102		
Транспортні технології (за видами транспорту)	6.070101	275.0 3	Транспортні технології (на автомобільному транспорті) (Автомобільний транспорт)

Таблиця 3. Перелік спеціальностей для прийому на навчання осіб, які здобули освітній ступінь «Бакалавр», для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за іншою (не спорідненою) спеціальністю

Не споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Інші спеціальності (напрями підготовки)		011	Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
Соціальна допомога	6.130101	035. 04	Філологія (германські мови та літератури (переклад)) (Англійська мова та друга іноземна мова, Німецька мова та друга іноземна мова)
Дошкільна освіта	6.010101		
Початкова освіта	6.010102		
Технологічна освіта	6.010103		
Професійна освіта (за профілем)	6.010104		
Корекційна освіта (за нозологіями)	6.010105		
Соціальна педагогіка	6.010106		
Фізичне виховання	6.010201		
Спорт	6.010202		
Здоров'я людини	6.010203		
Культурологія	6.020101		
Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія	6.020102		
Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури	6.020103		
Народна художня творчість	6.020104		
Документознавство та інформаційна діяльність	6.020105		
Менеджмент соціокультурної діяльності	6.020106		
Театральне мистецтво	6.020201		
Хореографія	6.020202		
Кіно-, телемистецтво	6.020203		
Музичне мистецтво	6.020204		
Образотворче мистецтво	6.020205		
Реставрація творів мистецтв	6.020206		
Дизайн	6.020207		
Декоративно-прикладне мистецтво	6.020208		
Естрадно-циркове мистецтво	6.020209		
Фотомистецтво	6.020210		
Філософія	6.020301		
Історія	6.020302		
Богослов'я (теологія із зазначенням конфесії)	6.020304		
Соціологія	6.030101		
Психологія	6.030102		
Практична психологія	6.030103		
Політологія	6.030104		
Міжнародні відносини	6.030201		
Міжнародне право	6.030202		
Міжнародні економічні відносини	6.030203		
Міжнародна інформація	6.030204		
Країнознавство	6.030205		
Міжнародний бізнес	6.030206		
Журналістика	6.030301		

Не споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Реклама і зв'язки з громадськістю (за видами діяльності)	6.030302		
Видавнича справа та редагування	6.030303		
Правознавство	6.030401		
Правоохоронна діяльність	6.030402		
Побутове обслуговування	6.140102		
Туризм	6.140103		
Електротехніка та електротехнології	6.050701		
Агрономія	6.090101		
Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	6.090102		
Лісове та садово-паркове господарство	6.090103		
Захист рослин	6.090105		
Водні біоресурси та аквакультура	6.090201		
Процеси машини та обладнання агропромислового виробництва	6.100102		
Ветеринарна медицини	6.110101		
Менеджмент	6.030601		
Маркетинг	6.030507		
Економіка підприємства	6.030504		
Фінанси і кредит	6.030508		
Облік і аудит	6.030509		
Маркетинг	6.030507		
Фінанси і кредит	6.030508	051	Економіка (Економіка підприємства) Економіка (Економічна кібернетика)
Облік і аудит	6.030509		
Товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510		
Менеджмент	6.030601		
Інші спеціальності (напрями підготовки)		051	Економіка (Прикладна економіка)
Економічна теорія	6.030501		
Економічна кібернетика	6.030502		
Міжнародна економіка	6.030503		
Економіка підприємства	6.030504		
Управління персоналом та економіка праці	6.030505	071	Облік і оподаткування (Облік і аудит)
Прикладна статистика	6.030506		
Маркетинг	6.030507		
Товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510		
Економічна теорія	6.030501		
Економічна кібернетика	6.030502		
Міжнародна економіка	6.030503		
Економіка підприємства	6.030504		
Управління персоналом та економіка праці	6.030505	072	Фінанси, банківська справа та страхування (Фінанси і кредит)
Прикладна статистика	6.030506		
Маркетинг	6.030507		
Облік і аудит	6.030509		
Товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510		
Менеджмент	6.030601		

Не споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Інші спеціальності (напрями підготовки)		073	Менеджмент (Менеджмент організацій і адміністрування) Менеджмент (Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності) Менеджмент (Адміністративний менеджмент) Менеджмент (Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами) Менеджмент (Управління інноваційною діяльністю) Менеджмент (Управління навчальним закладом) Менеджмент (Дорадництво)
Економічна теорія	6.030501	075	Маркетинг
Економічна кібернетика	6.030502		
Міжнародна економіка	6.030503		
Економіка підприємства	6.030504		
Управління персоналом та економіка праці	6.030505		
Прикладна статистика	6.030506		
Фінанси і кредит	6.030508		
Облік і аудит	6.030509		
Товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510		
Інші спеціальності (напрями підготовки)		076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (Біржова діяльність)
Політологія	6.030104	081	Право
Міжнародне право	6.030202		
Правоохоронна діяльність	6.030402		
Філологія	6.020303		
Соціальна робота	6.130102		
Геодезія, картографія та землеустрій	6.080101		
Фінанси і кредит	6.030508		
Менеджмент	6.030601		
Хімія	6.040101	101	Екологія
Біологія	6.040102		
Географія	6.040104		
Біотехнологія	6.051401		
Харчові технології та інженерія	6.051701		
Агрономія	6.090101		
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103		
Захист рослин	6.090105		
Водні біоресурси та аквакультура	6.090201		
Безпека інформаційних і комунікаційних систем	6.170101	122	Комп'ютерні науки (Інформаційні управляючі системи та технології)
Системний аналіз	6.040303		
Комп'ютерна інженерія	6.050102		
Програмна інженерія	6.050103		
Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	6.050202		
Мікро- та наносистемна техніка	6.050801		
Телекомунікації	6.050903		

Не споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	122	Комп'ютерні науки (Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг)
Безпека інформаційних і комунікаційних систем	6.170101		
Системний аналіз	6.040303		
Комп'ютерна інженерія	6.050102		
Програмна інженерія	6.050103		
Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	6.050202		
Мікро- та наносистемна техніка	6.050801		
Телекомунікації	6.050903		
Інженерне матеріалознавство	6.050403		
Прикладна механіка	6.050501		
Інженерна механіка	6.050502		
Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва	6.100102		
Транспортні технології	6.070101		
Будівництво	6.060101		
Електронні пристрої та системи	6.050802	141	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (Електрифікація і автоматизація сільського господарства; Електротехнічні системи електроспоживання; Енергетика сільськогосподарського виробництва)
Радіотехніка	6.050901		
Радіоелектронні апарати	6.050902		
Телекомунікації	6.050903		
Метрологія та інформаційно-вимірювальні технології	6.051001		
Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва	6.100102		
Інформатика	6.040302	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології (Автоматизоване управління технологічними процесами)
Системний аналіз	6.040303		
Комп'ютерні науки	6.050101		
Комп'ютерна інженерія	6.050102		
Програмна інженерія	6.050103		
Електронні пристрої та системи	6.050802		
Радіотехніка	6.050901		
Телекомунікації	6.050903		
Метрологія та інформаційно-вимірювальні технології	6.051001		
Інші спеціальності (напрями підготовки)		152	Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка (Якість, стандартизація та сертифікація)
Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	162	Біотехнології та біоінженерія
Хімія	6.040101		
Харчові технології та інженерія	6.051701		
Хімічна технологія	6.051301		
Хімічна інженерія	6.051302		
Машинобудування	6.050503	192	Будівництво та цивільна інженерія
Архітектура	6.060102		
Транспортні технології	6.070101		
Геодезія, картографія та землеустрій	6.080101		

Не споріднені спеціальності (напрями підготовки) освітнього ступеня «Бакалавр»		Спеціальності (освітні програми) освітнього ступеня «Магістр»	
Назва	Код	Код	Назва
Геологія	6.040103	193	Геодезія та землеустрій
Географія	6.040104		
Будівництво	6.060101		
Захист рослин	6.090105	201	Агрономія
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103		
Агрономія	6.090101		
Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	202	Захист і карантин рослин
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103		
Захист рослин	6.090105		
Лісове і садово-паркове господарство	6.090103	203	Садівництво та виноградарство
Захист рослин	6.090105		
Процеси, машини та обладнання агропро-мислового виробництва	6.100102	187	Деревообробні та меблеві технології
Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	205	Лісове господарство (Лісове господарство)
Агрономія	6.090101		
Захист рослин	6.090105		
Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва	6.090102	205	Лісове господарство (Мисливське господарство)
Ветеринарна медицина	6.110101		
Екологія, охорона навко-лишнього середовища та збалансоване природокористування	6.040106	206	Садово-паркове господарство
Будівництво	6.060101		
Архітектура	6.060102		
Агрономія	6.090101		
Захист рослин	6.090105		
Енергетика та електротехнічні системи в агропромисловому комплексі	6.100101	208	Агроінженерія
Машинобудування	6.050503		
Транспортні технології	6.070101		
Інші спеціальності (напрями підготовки)		231	Соціальна робота
Машинобудування	6.050503	275. 03	Транспортні технології (Автомобільний транспорт)
Автомобільний транспорт	6.070106		
Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва	6.100102		

АГРОБІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор с.– г. н., професор Забалуєв Віктор Олексійович

Тел.: (044) 527-82-13

E-mail: viaza@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 4, кімн. 41^а

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 201 «Агрономія»

Освітня програма «Агрономія»

Випускові кафедри:

Рослинництва

Тел.: (044) 527-86-26

E-mail: dep.plant@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Каленська Світлана Михайлівна

Землеробства та гербології

Тел.: (044) 527-82-14,

E-mail: zemlerob1@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Танчик Семен Петрович

Технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В.Лесика

Тел.: (044) 527-86-66

E-mail: 1968storage@gmail.com

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. н., професор Подпрятов Григорій Іванович

Кормовиробництва, меліорації і метеорології

Тел.: (044) 527-85-15

E-mail: kafedra-kormovirobnitstvo@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Демидась Григорій Ілліч

Освітня програма «Агрохімія і ґрунтознавство»

Випускові кафедри:

Агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О.І. Душечкіна

Тел.: (044) 527-88-17

E-mail: quality_chair@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Бикін Анатолій Вікторович

Ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикуди

Тел.: (044) 527-81-02

E-mail: grunt_nubip@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Балаєв Анатолій Джалілович

Освітня програма «Селекція і генетика сільськогосподарських культур»

Випускова кафедра:

Генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О.Зеленського

Тел.: (044) 527-86-26

E-mail: breedingdepartment@gmail.com

Завідувач кафедри – кандидат с.-г.н., доцент Жемойда Віталій Леонідович

Спеціальність 203 «Садівництво та виноградарство»

Освітня програма «Садівництво та виноградарство»

Випускові кафедри:

Закритого ґрунту

Тел.: (044) 527-80-67

E-mail: greenhouse32@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор е. н., професор Приліпка Олексій Васильович

Садівництва ім. проф. В.Л. Симиценка

Тел.: (044) 527-85-59

E-mail: hortdep@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор с.-г. н., професор Кондратенко Тетяна Єгорівна

Овочівництва

Тел.: (044) 527-81-69

E-mail: ovochi.z@i.ua

В.о. завідувача кафедри – кандидат с.-г. н., доцент Федосій Іван Олексійович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «АГРОНОМІЯ»
спеціальності 201 «АГРОНОМІЯ»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	98
– заочна	60
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	агроном-дослідник

Концепція підготовки

В основу формування змісту підготовки магістрів зі спеціальності покладено відповідність наявним і перспективним потребам галузей землеробства та рослинництва; забезпечення гнучкості в системі підготовки фахівців для їх адаптації до швидкозмінних вимог національного та міжнародного ринків праці; інтеграція освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності за прикладом провідних дослідницьких університетів світу.

Навчання магістрів зі спеціальності спрямоване на ефективну індивідуальну підготовку фахівця, здатного застосувати адаптивні технології вирощування сільськогосподарських культур, забезпечити їх господарську, енергетичну, економічну та екологічну ефективність. Після закінчення навчання фахівець здатний розробити і реалізувати заходи з підвищення ефективності використання біологічного потенціалу сортів, формування продуктивності та якості врожаю залежно від ґрунтово-кліматичних умов та елементів технології вирощування культур, вирішення сучасних виробничих та наукових завдань з технології виробництва, післязбиральної доробки та зберігання продукції рослинництва.

Магістерська програма «Сучасні системи землеробства»

Об'єктами вивчення і дослідження під час навчального процесу повинні стати агроландшафти, агрофітоценози, ґрунти, матеріальні і технічні засоби здійснення агротехнологій.

Предметами вивчення вказаних об'єктів стають способи землекористування, структура агроєкосистем, системи землеробства, ґрунтові режими, окремі ланки систем землеробства (сівозміни, механічний обробіток ґрунту, його удобрення, заходи захисту ґрунту від ерозії), ріст і розвиток рослин, технології вирощування культурних рослин, якість продукції рослинництва; господарська, енергетична, економічна та екологічна ефективність вирощування, переробки і зберігання рослинницької продукції. Вивчення технологій вирощування польових кормових культур в сучасних ринкових умовах.

Сфера зайнятості випускників.

Сільськогосподарські підприємства різних форм власності, обласні та районні сільгоспуправління, передові агропромислові господарства, компанії, холдинги та корпорації, науково-дослідні установи НААН України.

Магістерська програма «Адаптивне рослинництво»

Виробництво продукції сільськогосподарських культур, що передбачає вивчення різноманітності форм польових культур, особливості їх біології і фізіології, розширення спектру видів культур придатних для вирощування в конкретних ґрунтово-кліматичних зонах, технології вирощування, зберігання та переробки продукції рослинництва, стандарти якості отриманої продукції; закономірності формування величини і якості урожаю, розробка системи найбільш удосконалених заходів вирощування високих і стійких економічно вигідних та екологічно безпечних урожаїв високої якості в зональному і сортовому розрізі та на програмованій основі, економіка, маркетинг та менеджмент виробництва продукції рослинництва. Реалізація даних завдань можлива за впровадження адаптивних систем землеробства, яка сприяє формуванню у магістрів знань і умінь з наукових основ систем землеробства адаптованих до відповідних екологічних умов. Головними складовими адаптивних систем землеробства є наукові основи раціональних сівозмін, системи ресурсоощадного обробітку ґрунту та протиерозійних заходів. Розкриття суті адаптивних економічно вигідних, екологічно безпечних технологій вирощування нетрадиційних кормових культур.

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм власності, обласні та районні сільгоспуправління, передові агропромислові господарства, компанії, холдинги та корпорації, науково-дослідні установи НААН України.

Магістерська програма «Виробництво та логістика продукції рослинництва»

Магістерська програма формує у майбутніх фахівців необхідність максимального забезпечення сільськогосподарських культур факторами для росту і розвитку з метою отримання врожаю високої якості. Це дозволяють дисципліни магістерської програми, які дають знання впливу кожного фактора вирощування на якість певного виду продукції; впливу термінів збирання та інших логістичних процесів (доброби, зберігання, первинної переробки) на товарну, харчову та біологічну цінність кожного виду рослинницької продукції, призначеному для використання, як в свіжому, так і переробленому вигляді. Програма передбачає озброїти студента теоретичними основами, з основних складових систем землеробства, а саме: сівозмін, систем механічного обробітку ґрунту, системи удобрення, системи інтегрованого захисту посівів від шкідливих організмів (бур'янів, шкідників та хвороб), системи протиерозійних заходів та агроекологічними заходами від забруднення ґрунтів, довкілля та продукції землеробства. Вирощування кормових культур на насіння адаптивних економічно вигідних, екологічно безпечних технологій.

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм власності, обласні та районні сільгоспуправління, передові агропромислові господарства, компанії, холдинги та корпорації, науково-дослідні установи НААН України.

Магістерська програма «Енергоощадні технології в рослинництві та кормовиробництві»

Програма передбачає озброїти студента теоретичними основами, з основних складових систем землеробства, а саме: сівозмін, систем механічного обробітку ґрунту, системи удобрення, системи інтегрованого захисту посівів від шкідливих організмів (бур'янів, шкідників та хвороб), системи протиерозійних заходів та агроекологічними заходами від забруднення ґрунтів, довкілля та продукції

землеробства. Розглядаються питання сучасних енергозаощаджуючих технологій створення високопродуктивних травостоїв на природних кормових угіддях та формування високих врожаїв, кормових культур на орних землях з найменшими затратами. Вказуються конкурентно спроможні моделі технології вирощування. Опанування студентами ресурсозберігаючих технологій дасть можливість отримувати екологічно безпечну продукцію з рослинної сировини. Разом з підвищенням якості продукції зменшуються енерговитрати на її виробництво. Вирішуються проблеми екології та викидів в навколишнє середовище.

Сфера зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм власності, обласні та районні сільгоспуправління, передові агропромислові господарства, компанії, холдинги та корпорації, науково-дослідні установи НААН України.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», а також у передових сільськогосподарських підприємства різних форм власності, навчально-науково-виробничих лабораторіях кафедр НУБіП України, науково-дослідних установах НААН та НАН України.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Особливості формування видового складу та закономірності появи сходів бур'янів у агроценозах сільськогосподарських культур.
2. Зміна родючості ґрунту та ефективність вирощування сільськогосподарських культур за різних систем землеробства.
3. Аналіз та удосконалення елементів інтенсивної системи землеробства в господарстві.
4. Оптимізація заходів захисту сільськогосподарських культур від бур'янів.
5. Особливості вирощування с.-г. культур для господарств різної форми власності та ґрунтово-кліматичних умов.
6. Адаптивний потенціал сортів сільськогосподарських культур в умовах північної частини Лісостепу України.
7. Технологічні та біохімічні властивості зерна різного цільового призначення залежно від способів, режимів післязбиральної доробки та зберігання.
8. Хіміко-технологічна оцінка придатності плодоовочевої (технічної) сировини до зберігання та переробки.
9. Біохімічна та товарна цінність свіжої та консервованої плодоовочевої продукції залежно від факторів післязбиральної доробки, зберігання та переробки.
10. Оцінка продуктивності кормових культур післяякусного вирощування в залежності від їх видового складу в мовах певного господарства.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Агрономія»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прикладна екологія та біологія рослин	1	90	3
2	Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій	1	120	4
3	Агрохімсервіс в рослинництві	1	90	3
4	Адаптивні системи землеробства	1	120	4
5	Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання	1	90	3
6	Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва	1	90	3
7	Сортова сертифікація	1	90	3
8	Якісна оцінка ґрунтів і земель	2	90	3
9	Інноваційні технології в рослинництві	2	120	4
10	Діагностика живлення рослин	2	90	3
11	Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання	2	90	3
12	Переробка продукції рослинництва	2	90	3
13	Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів	2	90	3
14	Сортові ресурси та їх формування	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Сучасні системи землеробства»				
1	Сучасні системи землеробства	3	120	4
2	Інтегрований контроль шкідливих організмів за сучасних систем землеробства	3	120	4
3	Особливості технологій вирощування с.-г. культур за сучасних систем землеробства	3	120	4
4	Якість і логістика продукції рослинництва за сучасних систем землеробства	3	120	4
5	Інтенсивні технології вирощування кормових культур на насіння	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.2. Магістерська програма «Адаптивне рослинництво»				
1	Адаптивні технології в рослинництві	3	120	4
2	Насіннезнавство польових культур	3	120	4
3	Енергетичні рослинні ресурси	3	90	3
4	Сертифікація та товарознавство продукції	3	90	3

	рослинництва			
5	Сівозміни та обробіток ґрунту в сучасному землеробстві	3	90	3
6	Сучасні технології вирощування нетрадиційних кормових культур	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
2.2.3. Магістерська програма «Виробництво та логістика продукції рослинництва»				
1	Сучасні системи землеробства	3	120	4
2	Технології виробництва насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур	3	120	4
3	Технохімічний контроль продукції рослинництва	3	120	4
4	Матеріально-технічна база з логістики продукції рослинництва	3	120	4
5	Інноваційні технології в кормовиробництві	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.4. Магістерська програма «Енергоощадні технології в рослинництві та кормовиробництві»				
1	Сівозміни та обробіток ґрунту в сучасному землеробстві	3	120	4
2	Прогноз і програмування врожайності польових культур	3	120	4
3	Інтенсивні технології вирощування кормових культур на насіння	3	120	4
4	Природні кормові угіддя у збільшенні виробництва повноцінних кормів	3	120	4
5	Енергоощадні технології у галузі зберігання та переробки	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1-2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	1-3	120	4
Всього			420	14
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладна екологія та біологія рослин. Мета навчальної дисципліни «Прикладна екологія та біологія рослин» – сформувати у слухачів магістратури системи знань з екології та біології основних сільськогосподарських культур, оскільки екологія стає основою соціального розвитку суспільства, а знання біології культур дозволяє врахувати всі вимоги культури в технологічному процесі. В сферу екологічного розвитку входять природні ресурси, в тому числі ресурси біосферного походження на яких базується галузь рослинництва. Крім того студенти знайомляться з обліком біометричних показників та оцінкою посівів. При проведенні лабораторних занять головна увага приділяється поглибленню студентами теоретичних знань з екології та біології сільськогосподарських культур з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури. Закріплення знань забезпечується шляхом виконання передбачених навчальною програмою завдань. В основу лабораторних занять покладена робота студентів за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Екологія сільськогосподарських рослин; 2. Біологія сільськогосподарських культур. 3. Біометрія.

Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій. Основне місце в раціональному та ефективному використанні природних ресурсів займає використання землі, збереження та підвищення родючості ґрунтів. Дослідження, розуміння всіх процесів, що проходять в ґрунтах стає важливою умовою для реалізації цих завдань. Особливо актуальним є вміння управляти ґрунтовими процесами та режимами і на цій основі покращувати родючість ґрунтів.

Агрохімсервіс в рослинництві. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо методів і засобів агрохімічного забезпечення та обслуговування галузі рослинництва, планування та організації забезпечення агрохімсервісу, тощо. За вивчення дисципліни магістри здобувають практичні вміння із контролю, реалізації та застосування засобів хімізації сільськогосподарського виробництва, менеджменту та маркетингу в агрохімсервісі, організації взаємодії між товаровиробником і організаціями із агрохімсервісу різних форм власності та встановлення ефективності агрохімічного сервісу агропідприємств.

Адаптивні системи землеробства. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні у магістрів знань і умінь з наукових основ систем землеробства, сучасних екологічно безпечних та економічно доцільних заходів агротехніки вирощування та захисту сільськогосподарських культур, проектуванні раціональних сівозмін, систем ресурсощадного обробітку ґрунту та протиерозійних заходів, особливостей ведення адаптивних систем промислового, ґрунтозахисного, екологічного, біологічного (органічного) землеробства і землеробства на забруднених територіях.

Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання. Програмою дисципліни передбачається розкриття потенційних можливостей кормових рослин та розроблення елементів інтенсивних, доцільних з точки зору енерго-ресурсозбереження, технологій вирощування кормових рослин і виробництва якісних кормів з них.

Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва. Дисципліна навчає особливостям (фізичним та фізіологічним) основних груп вирощеної в рослинництві, овочівництві, садівництві продукції. Навчає базовим принципам стабілізації (консервування) будь-якої продукції. Виходячи зі знань особливостей отриманого врожаю тих чи інших сільськогосподарських культур та базових принципів стабілізації майбутній фахівець навчається вибору режиму короткочасного чи тривалого зберігання. Навчає технологіям за допомогою яких можна привести врожай основних сільськогосподарських культур до стабільного стану. Навчає способу введення в певний режим зберігання та створення таких умов дотримання режиму, за яких втрати при зберіганні як якості, так і кількості будуть мінімальними.

Сортова сертифікація. Дисципліна передбачає розкриття суті Схем сортової сертифікації насіння за вимогами Міжнародної організації економічної співпраці та розвитку (OECD), які передбачають набір процедур, методів і прийомів для гарантії сортових і посівних якостей насіння всіх категорій в процесі розмноження, автентичності сортів та сортової чистоти. Застосування методів ідентифікації сортів рослин забезпечує встановлення автентичності сорту, ступінь однорідності та гібридності. Знання дисципліни закріпить практичні навички застосування методів ідентифікації сортів рослин (морфологічний опис, електрофорез, ДНК - маркери, ПЛР - аналіз та інші) в сортової сертифікації (польове інспектування та POSTcontrol) та в подальшій морфологічній, біохімічній, генетичній паспортизації сортів, яка є основою міжнародного комерційного обігу насіння в режимі імпорт-експорт. Набуті

знання у своїй практичній діяльності може застосувати селекціонер, експерт, науковець та виробник насіння.

Якісна оцінка ґрунтів і земель. Розглядається сучасний екологічний стан земельних ресурсів в Україні і першочергові завдання по їх відтворенню. Наводиться якісна оцінка ґрунтів та стратегії їх удобрення з врахуванням наукових підходів. Подається моніторинг якості ґрунтів та нові напрями використання результатів моніторингу ґрунтів. Наводяться способи якісної оцінки земель, бонітування ґрунтів. Дисципліна знайомить з національною системою стандартизації в Україні ґрунтів. Метою вивчення дисципліни є освоєння основних принципів сертифікації ґрунтів та земель залежно від їх спеціалізованого використання.

Інноваційні технології в рослинництві. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в фахівців конкретного розуміння того, що кожна сучасна інтенсивна агротехнологія це цілісна, чітко визначена і науково-обґрунтована система з комплексом незамінних, взаємопов'язаних елементів, що виконують специфічну функцію, а всі разом – функцію системи, сутність якої полягає у виробленні наміченого обсягу та якості рослинницької продукції. Значну увагу приділену формуванню системи знань щодо закономірностей формування ефективних агроценозів сільськогосподарських культур, їх структуру та взаємозв'язки, компенсаційну здатність рослин; фотосинтетичної діяльності рослин і фітоценозів; шляхів підвищення продуктивності – особливості розвитку асиміляційного апарату, поглинання та використання ФАР, формування вегетативної маси і накопичення сухої речовини, інші фітотметричні та фізіолого-біологічні показники продукційного процесу рослин); розуміння біоенергетичних процесів, які відбуваються в рослині та агроценозі. Особлива увага приділяється викладенню сутності, змісту та особливості інноваційних технологій аграрних підприємств, розглядається проблематика їхньої систематизації й класифікації, проводиться аналіз сучасного стану їх впровадження в українському аграрному секторі. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Агроценологія. 2. Технологічні інновації основа розвитку та конкурентоспроможності галузі рослинництва.

Діагностика живлення рослин. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо проведення технологічної експертизи полів, комплексної агрохімічної діагностики, діагностики живлення рослин за сучасних систем землеробства, розробки професійної документації.

Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання. Дисципліна спрямована на висвітлення теоретичних уявлень про біологічні фактори ризику урожаю в агробіоценозах та сучасних підходів до захисту сільськогосподарських культур. Вона призвана формувати у студентів системне уявлення про місце, роль і значення біологічних факторів ризику та практичних підходів до їх контролювання в агробіоценозах у сучасних системах землеробства. Викладається система взаємовідносин між компонентами агробіоценозу, закони і правила їх формування і розвитку та рівень їх впливу на урожайність сільськогосподарських культур. Розглядаються сучасні підходи та рівень ефективності заходів контролю у різних системах землеробства. Теми лабораторно-практичного курсу забезпечують набуття студентами практичних навичок використання знання закономірностей формування, росту і розвитку біологічних факторів ризику та рівня їх впливу на продуктивність культур у розробці економічно і екологічно прийнятних інтегрованих систем захисту посівів сільськогосподарських культур за різних технологій вирощування та систем землеробства.

Переробка продукції рослинництва. Дисципліна навчає способам переробки основної сировини для харчування людини – зерна на борошно, крупи та ін.

Сільськогосподарські млини – основні засоби для отримання борошна, які забезпечують сировиною пекарні, які розташовані у сільській місцевості. Дисципліна навчає технологіям підготовки зерна та одержання різних ґатунків борошна. Навчає технологіям підготовки зерна круп'яного призначення – гороху, ячменю, проса, гречки – для отримання на сільських лініях (крупорушках) крупи, забезпечивши високі виходи та якість. Дисципліна навчає способам отримання крохмалю з бульб картоплі, технологіям отримання консервованої продукції з овочів. Надає знання з ефективних технологій консервування швидкопсувної овочевої (томати, огірки, перець) та плодоягідної продукції, чим забезпечивши ефективність їх виробництва (виращування).

Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів. Вказуються шляхи інтенсифікації кормовиробництва за умови запровадження альтернативних енерго- та ресурсозберігаючих технологій вирощування кормових рослин і виробництво якісних, дешевих безпечних кормів з них без завдання шкоди довкіллю.

Сортові ресурси та їх формування. Завдання та роль сортових ресурсів у забезпеченні сталого розвитку рослинництва, національної та продовольчої безпеки. Їх створення та збереження. Світове законодавство та міжнародні генетичні центри рослинних ресурсів. Система сортових генетичних ресурсів в Україні. Адаптація вітчизняного насінництва до міжнародних схем і процедур. Відносини між оригінаторами, виробниками та споживачами сортових ресурсів. Аналізування банку сортових ресурсів, використання класифікаторів довідників та наявного сортового асортименту. Методи ідентифікації сортів рослин. Державні реєстри сортів рослин та виробників насіннєвого і садивного матеріалу.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Дисципліна спрямована на здобуття необхідності поглиблених знань про наукових досліджень з проблем агрономії, методика застосування методів агрономічних досліджень і виконання спостережень за явищами, принципи планування наукових досліджень в різних частинах галузі землеробства – в рослинництві, овочівництві, садівництві, луківництві. Важливе також оволодіння особливостями методики та організації науково-дослідної роботи в умовах ерозії ґрунтів, меліоративного землеробства. Особливого значення набуває ця навчальна дисципліна в справі набуття вмінь кваліфікованого використання статистичних методів інтерпретації дослідних даних із застосуванням сучасних комп'ютерних програм та знання і розуміння нормативної правової бази для захисту авторських прав на інтелектуальну власність.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у

національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Сучасні системи землеробства»

Сучасні системи землеробства. Навчальна дисципліна спрямована на комплексне та глибоке вивчення усіх ланок сучасних систем землеробства (система сівозмін, обробіток ґрунту, удобрення, контроль рівня забур'янення, ураження шкідниками і хворобами, боротьба з водною та вітровою ерозією, меліоративні заходи та ін.), які тісно взаємопов'язані, враховують і реалізують ґрунтово-кліматичні умови, рівень економічного розвитку господарства, його матеріально-технічну базу, інші умови. В Україні розроблені сучасні системи землеробства для кожної області і навіть для конкретних господарств з урахуванням їх специфіки на основі принципів ресурсозбереження та забезпечення отримання екологічно чистої і безпечної продукції. Теоретичною основою сучасних систем землеробства є закони землеробства, вчення про родючість ґрунту і раціональне використання землі.

Інтегрований контроль шкідливих організмів за сучасних систем землеробства. Лекційний курс з дисципліни орієнтований на висвітлення теоретичних основ і методології моніторингу рівня присутності шкідливих організмів в агрофітоценозах та проведення їх прогнозу у виробничих умовах. Теми лабораторно-практичного курсу забезпечують набуття студентами практичних навичок проведення даних видів робіт на виробничих посівах, а також аналізу і оцінки результатів моніторингу та прогнозу поширення шкідливих організмів за різних систем землеробства.

Особливості технологій вирощування сільськогосподарських культур за сучасних систем землеробства. В основі сучасних систем землеробства є розробка нових та оптимізація існуючих елементів зональних технологій вирощування сільськогосподарських культур, які базуються на максимальній реалізації біологічного потенціалу сучасних сортів і гібридів та біокліматичного потенціалу зони виробництва, адаптованих до конкретних умов вирощування та удосконалення традиційних ресурсозберігаючих, інтенсивних технологій на основі комплексного застосування засобів хімізації і біологізації. Теоретичною основою за сучасних систем землеробства є поглиблення основ формування високопродуктивних ценозів сільськогосподарських культур шляхом управління продукційним процесом посівів за допомогою інноваційних агротехнічних заходів, що забезпечує скорочення розриву між потенційною і реальною виробничою продуктивністю рослин. Інноваційність базується на принципах екологізації технологій вирощування сільськогосподарських культур, диференціація їх відповідно до конкретних ґрунтово-кліматичних умов у системах адаптивного землеробства, адаптування технологій до різного рівня інтенсифікації агропромислового виробництва, виробничо-ресурсного потенціалу товаровиробника. У цих технологіях досягається максимальна реалізація генетичного потенціалу сортів та гібридів з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов.

Якість і логістика продукції рослинництва за сучасних систем землеробства. Дисципліна навчає методам контролю та оцінки якості продукції рослинництва, новітнім науково обґрунтованим логістичним схемам доробки, що забезпечують високу якість процесів (очистки, сушіння) – мінімальну травмованість, високий рівень життєздатності зерна продовольчого і насінного призначення. Навчає науково обґрунтованим логістичним схемам доробки врожаю картоплі, овочів, плодів

зерняткових, які забезпечують їм високу товарну цінність при реалізації. Навчає науково обґрунтованим технологіям доробки, зберігання всіх видів технічної сировини, які забезпечать максимальний вихід готової продукції – цукру, крохмалю, олії та ін. Дисципліна навчає науковим способам і режимам зберігання та переробки, які враховують умови вирощування, збирання, транспортування та післязбиральної доробки зернових мас, мас соковитої продукції та інших видів рослинної сировини.

Інтенсивні технології вирощування кормових культур на насіння. Програмою дисципліни передбачається розкриття суті адаптивних економічно вигідних, екологічно безпечних технологій вирощування кормових культур на насіння.

2.2.2. Магістерська програма «Адаптивне рослинництво»

Адаптивні технології в рослинництві. Дисципліна «*Адаптивні технології в рослинництві*» передбачає формування комплексних знань щодо особливостей реакцій видів, сортів і гібридів рослин на дію біотичних, абіотичних та антропогенних чинників довкілля та розробці адаптивних технологій вирощування з метою отримання стабільних врожаїв якісної продукції на засадах відповідності потреб рослин, енергозбереження і екологічної безпеки. Спрямована на вирішення теоретичних і практичних проблем підвищенні продуктивності культурних видів рослин, якості та екологічної чистоти продукції, комплексного обґрунтування формування стійких агроценозів польових культур через володіння знаннями теоретичних засад стійкості до чинників довкілля. Курс дисципліни включає такі основні розділи: *Основи адаптивного використання природних, біологічних та техногенних ресурсів. Світові рослинні ресурси та їх роль в підвищенні адаптивності видів.* Біорізноманіття. Біодиверсифікація. Інтродукція та механізми пристосування рослин до чинників довкілля. *Еколого – генетичні основи адаптивного рослинництва.* Екологічні, біологічні особливості росту та розвитку рослин. Онтогенез, морфогенез. Контроль за реалізацією біологічного потенціалу. Ботанічна характеристика (вид, родина, рід): будова рослин, ріст і розвиток, макростадії та мікростадії. Вимоги до ґрунтових, кліматичних та погодних умов. Інтегральні вимоги. *Механізми формування урожаю та його якості.* Стабільність та пластичність сортів. Зимостійкість, посухостійкість, солестійкість рослин та шляхи їх оптимізації. Зв'язок між адаптацією та стійкістю рослин. *Управління формуванням урожайності посівів польових культур. Техногенна та адаптивна системи інтенсифікації рослинництва.* Збалансовані системи виробництва продукції рослинництва за різних рівнів техногенного навантаження. Екологічна, продовольча, енергетична безпека. Реалізація генетичного потенціалу рослин за вирощування з використанням технологій різного рівня техногенного навантаження *Конструювання адаптивних агроценозів.* Модель рослини та агроценозу відповідно до запланованої урожайності. Вибір сорту – адаптація та стабільність. Придатність до регіону вирощування, потенційна врожайність, якість продукції, стійкість до шкідливих організмів, стійкість до стресових чинників, стійкість до проростання. Стабільність та пластичність сортів. Зимостійкість, посухостійкість, солестійкість рослин та шляхи їх оптимізації. Зв'язок між адаптацією та стійкістю рослин. Вимоги до елементів живлення. Система застосування мінеральних та органічних добрив. Антистресові препарати. Класифікація регуляторів росту. Застосування регуляторів росту на посівах зернових, систематична дія препаратів. Хвороби, шкідники, бур'яни і принципи захисту від них посівів. Втрати від засмічення. Післядія пестицидів.

Насіннезнавство польових культур. Дисципліна спрямована на оволодіння майбутніми фахівцями теоретичних і практичних навичок з питань підвищення посівних якостей та врожайних властивостей насіння польових культур шляхом оптимізації елементів сучасних технологій вирощування, зокрема застосування регуляторів росту рослин, біопрепаратів та мікродобрив у поєднанні з ефективними

заходами хімічного захисту рослин та насіння. Вивчаються способи прискореного розмноження та оздоровлення насіння за допомогою хімічних, біологічних та фізичних факторів. Велика увага приділяється вивченню причин травмування насіння польових культур, різноякісності насіння та її значення у насінницькій практиці; термостійкості насіння при термічному знезараженні; способів передпосівної підготовки насіння. Вивчаються також життєздатність і довговічність насіння польових культур в процесі його зберігання у залежності від способів збирання, післязбиральної обробки і умов зберігання. Розглядаються питання інтеграції національної системи сертифікації насіння до міжнародних вимог; нагляду та контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог чинного законодавства до виробництва, використання, зберігання, реалізації і розмноження насіння та садивного матеріалу сортів рослин у процесі їх відтворення та комерційного обігу. Студенти знайомляться з запровадженими в світі схемами сортової сертифікації насіння, призначеного для міжнародної торгівлі згідно «насінницьких схем ОЕСД», які нині інтегруються в Україні та сучасної державної та міжнародної законодавчої та нормативно-правової бази виробництва насіння та садивного матеріалу. Вивчаються основи формування та функціонування ринку насіння в світі та в Україні, сучасний стан, тенденції та напрями його розвитку, особливості вітчизняного та зарубіжного ціноутворення на насіння сільськогосподарських культур. Значна увага приділяється оволодінню методиками аналізування посівних якостей насіння та садивного матеріалу у відповідності до вимог чинних ДСТУ, СОУ, ISO та нових, гармонізованих з міжнародними вимогами (ISTA, CEN, OECD, ISO) нормативних документів.

Енергетичні рослинні ресурси. Дисципліна спрямована на формування у майбутнього фахівця технологічної підготовки за перспективними напрямками виробництва та переробки цінної рослинної сировини в Україні. Програма дисципліни передбачає ознайомлення з генофондом (родовим, видовим, сотровим різноманіттям), урожайним потенціалом, продуктивністю енергетичних та сировинних культур, з біологічними, екологічними, біохімічними особливостями рослин, виходом основної та побічної продукції, важливих речовин, енергії з одиниці площі. Студенти вивчають особливості технології вирощування, збирання, зберігання та напрямки переробки найперспективніших рослин комплексного використання. Вона базується на знаннях про ресурсний потенціал рослин, особливості їх росту, розвитку, проходження продукційних процесів, відношення рослин до факторів зовнішнього середовища, сучасні технології вирощування високих урожаїв найкращої якості за найменших матеріальних, економічних та енергетичних затратах. Велика увага за вивчення дисципліни приділяється біоекологізації технологій вирощування, що передбачає зменшення пестицидного навантаження на агрофітоценози, підвищення родючості ґрунту за рахунок використання потенціалу вирощуваних культур та сидератів.

Сертифікація та товарознавство продукції рослинництва. Дисципліна, яка вивчає загальні відомості про світовий розвиток сертифікації, основні терміни та визначення у галузі сертифікації, види і системи сертифікації продукції, основні положення державної системи сертифікації, порядок проведення робіт з сертифікації продукції, сертифікації продукції рослинництва. Дисципліна розглядає порядок заключення та виконання договорів контрактації зерна, овочів, бульб картоплі, технічної сировини. Навчає вимогам товарних рівнів основних видів зерна різного цільового призначення, методикам, за допомогою яких визначають приналежність товарної продукції до того чи іншого класу зерна, сорту (ґатунку) овочів, фруктів. Розглядає методики визначення кондиційності цукрових буряків, номерності льоносировини, правила розрахунків за реалізоване зерно, насіння олійної сировини, бульб картоплі різного цільового призначення, овочів, плодів зерняткових,

кісточкових культур, ягід. Навчає основним постановам, які стосуються реалізації товарної зернової, плодоовочевої та технічної сировини.

Сівозміни та обробіток ґрунту в сучасному землеробстві. Лекційний курс з дисципліни висвітлює теоретичні основи сівозмін; сівозміни в різних природно-економічних умовах і їх практичне застосування в Україні; проміжні посіви в сівозмінах та обґрунтування можливого їх застосування; впровадження та освоєння сівозмін; особливості застосування коротко ротаційних сівозмін та практичні рекомендації можливостей трансформування багатопільних сівозмін в коротко ротаційні; практичне застосування сівозмін з чергуванням культур лише в часі. Висвітлюються наукові основи ресурсощадної технології механічного обробітку ґрунту і їх практичне застосування в різних ґрунтово-кліматичних зонах України; теоретичні основи обробітку ґрунту; основні теоретичні положення наукового і практичного значення систем землеробства: їх історичний розвиток; шляхи вирішення питань розширеного відтворення родючості ґрунту; раціональне використання землі, захист від ерозії та одержання високих сталих врожаїв сільськогосподарських культур в різних ґрунтово-кліматичних зонах України.

Сучасні технології вирощування нетрадиційних кормових культур. Програмою дисципліни передбачається розкриття суті адаптивних економічно вигідних, екологічно безпечних технологій вирощування нетрадиційних кормових культур.

2.2.3. Магістерська програма «Виробництво та логістика продукції рослинництва»

Сучасні системи землеробства. Навчальна дисципліна спрямована на комплексне та глибоке вивчення усіх ланок сучасних систем землеробства (система сівозмін, обробіток ґрунту, удобрення, контроль рівня забур'янення, ураження шкідниками і хворобами, боротьба з водною та вітровою ерозією, меліоративні заходи та ін.), які тісно взаємопов'язані, враховують і реалізують ґрунтово-кліматичні умови, рівень економічного розвитку господарства, його матеріально-технічну базу, інші умови. В Україні розроблені сучасні системи землеробства для кожної області і навіть для конкретних господарств з урахуванням їх специфіки на основі принципів ресурсозбереження та забезпечення отримання екологічно чистої і безпечної продукції. Теоретичною основою сучасних систем землеробства є закони землеробства, вчення про родючість ґрунту і раціональне використання землі.

Технології виробництва насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур. Дисципліна охоплює теоретичні та практичні питання щодо сучасних технологій вирощування, збирання, доробки та зберігання високоякісного насіння та садивного матеріалу сільськогосподарських культур. Виробництво насіння сільськогосподарських культур у достатній кількості та з високими урожайними властивостями можливе лише за оптимальних умов вирощування. В зв'язку з цим: кращі для даної культури попередники слід відводити під насінницькі посіви; всі види робіт від підготовки ґрунту та сівби до збирання врожаю слід виконувати своєчасно і якісно; забезпечення поживними речовинами та засобами захисту рослин від хвороб, шкідників, та бур'янів є обов'язковими. Розкриваються головні відмінності між насінницькими та товарними технологіями основних польових культур. Розкривається комплекс спеціальних насінницьких заходів, спрямованих на прискорене розмноження сортового насіння, збереження його чистоти і формування високих посівних якостей та врожайних властивостей. Дисципліна розкриває суть сортової агротехніки, важливими заходами якої є правильний вибір попередників і доз мінеральних добрив. Вона є також засобом підтримання сорту на високому рівні продуктивності, тобто виробництва насіння з високими врожайними властивостями. Значна увага приділяється питанню

модифікаційних змін, акумульованих в насінні, що викликані умовами його вирощування й значною мірою зумовлюють життя наступного покоління, його продуктивність. Сприятливі умови вирощування рослин можуть виявлятися як короткочасна післядія позитивних модифікацій, що відбиваються безпосередньо на насінні даного врожаю: кращі його фізичні, посівні і біохімічні якості.

Технохімічний контроль продукції рослинництва. У курсі дисципліни студенти магістратури вивчають біохімічну значимість врожаю основних сільськогосподарських культур, а також завдання технохімічного контролю на етапах первинної обробки, промислової переробки та зберігання продукції основних видів борошномельних, круп'яних та олійних культур, плодоовочевих культур, бульб картоплі, технічної сировини – льону-довгунця, хмелю, тютюну, махорки, цукрового буряка, та винограду. Базуючись на знаннях з фізіології, мікробіології, фітопатології, плідівництва, овочівництва, стандартизації, рослинництва, технології зберігання та переробки продукції рослинництва дисципліна навчає сучасним методам контролю продукції рослинництва які базуються на всебічному знанні властивостей продукції, урахуванні їх змін залежно від факторів, що можуть діяти на неї при транспортуванні, післязбиральній доробці, зберіганні та переробці.

Матеріально-технічна база з логістики продукції рослинництва. Спеціальна дисципліна, що вивчає обладнання та будівлі, які використовуються для зберігання та переробки продукції рослинництва, технологічні характеристики зернохосовищ, овочехосовищ, морозильників, холодильників та будівель для зберігання готової консервованої продукції, обладнання для переробки продукції рослинництва (злакові, бобові, олійні, технічні) та плодоовочевої сировини.

Інноваційні технології в кормовиробництві. Дисципліною передбачається вивчення технологій вирощування польових кормових культур в сучасних ринкових умовах.

2.2.4. Магістерська програма «Енергоощадні технології в рослинництві та кормовиробництві»

Сівозміни та обробіток ґрунту в сучасному землеробстві. Лекційний курс з дисципліни висвітлює теоретичні основи сівозмін; сівозміни в різних природно-економічних умовах і їх практичне застосування в Україні; проміжні посіви в сівозмінах та обґрунтування можливого їх застосування; впровадження та освоєння сівозмін; особливості застосування коротко ротацийних сівозмін та практичні рекомендації можливостей трансформування багатопільних сівозмін в коротко ротацийні; практичне застосування сівозмін з чергуванням культур лише в часі. Висвітлюються наукові основи ресурсощадної технології механічного обробітку ґрунту і їх практичне застосування в різних ґрунтово-кліматичних зонах України; теоретичні основи обробітку ґрунту; основні теоретичні положення наукового і практичного значення систем землеробства: їх історичний розвиток; шляхи вирішення питань розширеного відтворення родючості ґрунту; раціональне використання землі, захист від ерозії та одержання високих сталих врожаїв сільськогосподарських культур в різних ґрунтово-кліматичних зонах України.

Прогноз і програмування врожайності польових культур. Дисципліна спрямована на ознайомлення з новими досягненнями сільськогосподарських і біологічних наук, розкриття суті різноманітних біологічних явищ, розробку методів контролю і обліку на посівах польових культур, що дають змогу корегувати процеси формування врожаю і якості продукції. Метою дисципліни є оволодіння студентом методами комплексної агрономічної оцінки конкретних ґрунтово-кліматичних умов і отримання навиків практичної розробки системи агротехнічних та організаційних заходів, які забезпечать одержання врожаю заданої величини та якості. За вивчення дисципліни студенти ознайомлюються з науковими методами управління

формуванням урожаїв, які передбачають прогнозування, планування та організацію виробництва. Це дає змогу перевести процес виробництва певного виду рослинницької продукції на наукову, чітко контрольовану, якісну основу і тим самим реалізувати в рослинництві елементи одного з найбільш перспективних напрямів науково-технічного прогресу – програмування врожаїв. Дисципліна передбачає розробку програми, тобто оптимального кількісного співвідношення регульованих факторів з урахуванням малорегульованих і нерегульованих погодних умов, які в системі технологічного процесу забезпечують одержання запланованої врожайності, за найбільш економних витрат наявних ресурсів. Прогнозування, як складова частина програмування врожаїв, забезпечує розробку прогнозу, тобто ймовірного уявлення про теоретично можливу врожайність, яка забезпечується ресурсами кліматичних факторів, родючості ґрунту, добрив, засобів захисту посівів тощо.

Інтенсивні технології вирощування кормових культур на насіння. Передбачається розкриття суті сучасних адаптивно економічно вигідних та екологічно безпечних технологій вирощування високих врожаїв насіння кормових культур в сучасних ринкових умовах.

Природні кормові угіддя у збільшенні виробництва повноцінних кормів. Розробляються та удосконалюються новітні технології одержання повноцінних, збалансованих кормів на природних кормових угіддях за рахунок сучасних інтенсивних технологій.

Енергоощадні технології у галузі зберігання та переробки. Дисципліна є завершальною в технології виробництва продукції рослинництва. Дана дисципліна в даний час є безперечно актуальною, так як навчає ресурсозберігаючим технологіям отримання екологічно безпечної продукції з рослинної сировини. Разом з підвищенням якості продукції зменшуються енерговитрати на її виробництво. Дисципліна навчає енергоощадним технологіям зберігання та переробки продукції рослинництва. Вирішуються проблеми екології та викидів в навколишнє середовище.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «АГРОХІМІЯ І ҐРУНТОЗНАВСТВО»
спеціальності 201 «АГРОНОМІЯ»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	42
– заочна	35
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	агроном-дослідник

Концепція підготовки

Сучасне агропромислове виробництво потребує висококваліфікованих спеціалістів із агрохімії та ґрунтознавства. Програма підготовки магістрів спрямована на формування знань і вмінь щодо методологічних й агротехнічних аспектів агрохімічного обслуговування агропідприємств, елементів точного землеробства й енергозберігаючих технологій, аналітичного й практичного використання сучасних методів контролю родючості ґрунтів, умов живлення рослин та формування якості продукції рослинництва, розробки концептуальних і практичних основ систем застосування добрив та агрохімічної документації, участі у розробці технології та заходів із покращання якості ґрунтів, проведення моніторингу якості ґрунтів, їх охорони від руйнування, профілактики деградації ґрунтового вкриття, впровадження ґрунтозахисних технологій, оптимізації складу ґрунтової біоти.

Магістерська програма «Агрохімсервіс та управління якістю ґрунтів»

Програма спрямована на формування знань і вмінь з агрохімічного забезпечення виробництва в галузі рослинництва. Програма розкриває методологічні та агрохімічні аспекти еколого-агрохімічного моніторингу ґрунтів та розробки моделей процесів відтворення родючості ґрунтів. Сприяє набуттю практичних умінь щодо технологічної експертизи полів, комплексної агрохімічної діагностики, діагностики живлення рослин, аналізу добрив та хімічних меліорантів, а також сучасних технологій їх застосування. Базою для реалізації є науково-дослідні та навчально-виробничі лабораторії кафедри агрохімії та якості продукції рослинництва ім. О. І. Душечкіна.

Встановлення і аналіз на базі польових і лабораторних досліджень фізичних, водно-фізичних, фізико-хімічних, біологічних та агрохімічних властивостей ґрунтів, розроблення заходів з їх охорони і відновлення родючості. Визначення еколого-генетичного статусу та потенціальної продуктивності ґрунтів стосовно до окремих культур або їх груп, а також іншого спеціалізованого використання ґрунтів. Встановлення характеру та ступеня розвитку деградаційних процесів. Заходи з раціонального використання і підвищення родючості ґрунтів. Вивчення методів рекультивації порушених та забруднених ґрунтів, підвищення потенційної родючості ґрунтів після їхнього забруднення, руйнування, деградації ґрунтів, а через них ландшафтів і біосфери в цілому. Метрологічні засади сучасних методів

інструментального аналізу та особливості сучасних інструментальних методів аналізу.

Сфера зайнятості випускників

Виробнича сфера рослинницької галузі АПК, агропідприємства, державні установи охорони родючості ґрунтів і агрохімічного обслуговування галузі рослинництва.

Випускники можуть працевлаштовуватись у системі обласних філій Агенції земельних ресурсів НДІ «Укрземпроект», у системі проектно-пошукових центрів «Облдержродючість», у будь-якому сільськогосподарському підприємстві на посадах агронома, агронома-агрохіміка, у системі служби охорони ґрунтів на посадах інженерів-ґрунтознавців; у банківських сферах на посадах експертів з оцінки ґрунтів; у системі карантинних служб і митного контролю України на посадах, пов'язаних з оцінкою якості ґрунтів та екологічного стану довкілля; у комерційних і державних установах, що виготовляють і реалізують хімічні засоби (добрива, засоби захисту рослин), здійснюють агрохімсервіс агропідприємств, проводять комплексну агрохімічну діагностику та діагностику живлення рослин на посадах менеджерів (спеціалістів, фахівців) із продажу та наукового супроводу, спеціалістів із агрохімії, менеджерів-промоутерів, агрохіміків-аналітиків, логістів із забезпечення добривами, консультантів із живлення рослин; в екологічних інспекціях, в системі служби охорони ґрунтів, в інспекції раціонального використання й охорони земель на посадах з контролем екологічного стану довкілля, з оцінкою якості ґрунтів.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», науково-дослідних установах НААН і НАН України, державних центрах охорони родючості ґрунтів і якості продукції рослинництва, державному комітеті із земельних ресурсів, державній службі охорони ґрунтів, земельній інспекції; навчально-науково-виробничих лабораторіях кафедр НУБіП України.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Агрохімічне управління продуктивністю сільськогосподарських рослин.
2. Комплексна агрохімічна діагностика
3. Розробка систем застосування добрив та хімічних меліорантів у агропідприємствах.
4. Агрохімічне забезпечення ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур.
5. Зміна властивостей ґрунтів за впровадження ресурсощадних технологій і точного землеробства.
6. Агроекологічна ефективність технологій No-till.
7. Механізми формування мікроагрегатів і продуктивності агроценозів за різних систем обробки ґрунту та удобрення культур.
8. Вплив літологічного фактору ґрунтоутворення на формування техноземів на рекультивованих землях.
9. Відтворення родючості в чорноземі типовому в умовах польової і овочевої сівозміни.
10. Зміна водно-фізичних і фізико-хімічних властивостей чорнозему типового за мінімізації обробки ґрунту і біологізації землеробства.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «АГРОХІМІЯ І ГРУНТОЗНАВСТВО»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прикладна екологія та біологія рослин	1	90	3
2	Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій	1	120	4
3	Агрохімсервіс в рослинництві	1	90	3
4	Адаптивні системи землеробства	1	120	4
5	Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання	1	90	3
6	Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва	1	90	3
7	Сортова сертифікація	1	90	3
8	Якісна оцінка ґрунтів і земель	2	90	3
9	Інноваційні технології в рослинництві	2	120	4
10	Діагностика живлення рослин	2	90	3
11	Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання	2	90	3
12	Переробка продукції рослинництва	2	90	3
13	Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів	2	90	3
14	Сортові ресурси та їх формування	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Агрохімсервіс та управління якістю ґрунтів»				
1	Технології хімічної меліорації ґрунтів	3	120	4
2	Система застосування спеціальних агрохімічних препаратів	3	120	4
3	Рекультивация земель	3	90	3
4	Бонітування ґрунтів	3	90	3
5	Моніторинг якості ґрунтів	3	90	3

6	Регулювання умовами живлення с.-г. рослин у закритому ґрунті і за фертигазації	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1-2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	1-3	120	4
Всього			420	14
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладна екологія та біологія рослин. Мета навчальної дисципліни «Прикладна екологія та біологія рослин» – сформувати у слухачів магістратури системи знань з екології та біології основних сільськогосподарських культур, оскільки екологія стає основою соціального розвитку суспільства, а знання біології культур дозволяє врахувати всі вимоги культури в технологічному процесі. В сферу екологічного розвитку входять природні ресурси, в тому числі ресурси біосферного походження на яких базується галузь рослинництва. Крім того студенти знайомляться з обліком біометричних показників та оцінкою посівів. При проведенні лабораторних занять головна увага приділяється поглибленню студентами теоретичних знань з екології та біології сільськогосподарських культур з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури. Закріплення знань забезпечується шляхом виконання передбачених навчальною програмою завдань. В основу лабораторних занять покладена робота студентів за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Екологія сільськогосподарських рослин; 2. Біологія сільськогосподарських культур. 3. Біометрія.

Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій. Основне місце в раціональному та ефективному використанні природних ресурсів займає використання землі, збереження та підвищення родючості ґрунтів. Дослідження, розуміння всіх процесів, що проходять в ґрунтах стає важливою умовою для реалізації цих завдань. Особливо актуальним є вміння управляти ґрунтовими процесами та режимами і на цій основі покращувати родючість ґрунтів.

Агрохімсервіс в рослинництві. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо методів і засобів агрохімічного забезпечення та обслуговування галузі рослинництва, планування та організації забезпечення агрохімсервісу, тощо. За вивчення дисципліни магістри здобувають практичні вміння із контролю, реалізації та застосування засобів хімізації сільськогосподарського виробництва, менеджменту та маркетингу в агрохімсервісі, організації взаємодії між товаровиробником і організаціями із агрохімсервісу різних форм власності та встановлення ефективності агрохімічного сервісу агропідприємств.

Адаптивні системи землеробства. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні у магістрів знань і умінь з наукових основ систем землеробства, сучасних екологічно безпечних та економічно доцільних заходів агротехніки вирощування та захисту сільськогосподарських культур, проектуванні раціональних сівозмін, систем ресурсощадного обробітку ґрунту та протиерозійних заходів, особливостей ведення адаптивних систем промислового, ґрунтозахисного,

екологічного, біологічного (органічного) землеробства і землеробства на забруднених територіях.

Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання. Програмою дисципліни передбачається розкриття потенційних можливостей кормових рослин та розроблення елементів інтенсивних, доцільних з точки зору енерго-ресурсозбереження, технологій вирощування кормових рослин і виробництва якісних кормів з них.

Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва. Дисципліна навчає особливостям (фізичним та фізіологічним) основних груп вирощеної в рослинництві, овочівництві, садівництві продукції. Навчає базовим принципам стабілізації (консервування) будь-якої продукції. Виходячи зі знань особливостей отриманого врожаю тих чи інших сільськогосподарських культур та базових принципів стабілізації майбутній фахівець навчається вибору режиму короткочасного чи тривалого зберігання. Навчає технологіям за допомогою яких можна привести врожай основних сільськогосподарських культур до стабільного стану. Навчає способу введення в певний режим зберігання та створення таких умов дотримання режиму, за яких втрати при зберіганні як якості, так і кількості будуть мінімальними.

Сортова сертифікація. Дисципліна передбачає розкриття суті Схем сортової сертифікації насіння за вимогами Міжнародної організації економічної співпраці та розвитку (ОЕСД), які передбачають набір процедур, методів і прийомів для гарантії сортових і посівних якостей насіння всіх категорій в процесі розмноження, автентичності сортів та сортової чистоти. Застосування методів ідентифікації сортів рослин забезпечує встановлення автентичності сорту, ступінь однорідності та гібридності. Знання дисципліни закріпить практичні навички застосування методів ідентифікації сортів рослин (морфологічний опис, електрофорез, ДНК - маркери, ПЛР - аналіз та інші) в сортової сертифікації (польове інспектування та POSTcontrol) та в подальшій морфологічній, біохімічній, генетичній паспортизації сортів, яка є основою міжнародного комерційного обігу насіння в режимі імпорт-експорт. Набуті знання у своїй практичній діяльності може застосувати селекціонер, експерт, науковець та виробник насіння.

Якісна оцінка ґрунтів і земель. Розглядається сучасний екологічний стан земельних ресурсів в Україні і першочергові завдання по їх відтворенню. Наводиться якісна оцінка ґрунтів та стратегії їх удобрення з врахуванням наукових підходів. Подається моніторинг якості ґрунтів та нові напрями використання результатів моніторингу ґрунтів. Наводяться способи якісної оцінки земель, бонітування ґрунтів. Дисципліна знайомить з національною системою стандартизації в Україні ґрунтів. Метою вивчення дисципліни є освоєння основних принципів сертифікації ґрунтів та земель залежно від їх спеціалізованого використання.

Інноваційні технології в рослинництві. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в фахівців конкретного розуміння того, що кожна сучасна інтенсивна агротехнологія це цілісна, чітко визначена і науково-обґрунтована система з комплексом незамінних, взаємопов'язаних елементів, що виконують специфічну функцію, а всі разом – функцію системи, сутність якої полягає у виробленні наміченого обсягу та якості рослинницької продукції. Значну увагу приділену формуванню системи знань щодо закономірностей формування ефективних агроценозів сільськогосподарських культур, їх структуру та взаємозв'язки, компенсаційну здатність рослин; фотосинтетичної діяльності рослин і фітоценозів; шляхів підвищення продуктивності – особливості розвитку асиміляційного апарату, поглинання та використання ФАР, формування вегетативної маси і накопичення сухої речовини, інші фітотометричні та фізіолого-біологічні показники продукційного процесу рослин); розуміння біоенергетичних процесів, які відбуваються в рослині та агроценозі. Особлива увага

приділяється викладенню сутності, змісту та особливості інноваційних технологій аграрних підприємств, розглядається проблематика їхньої систематизації й класифікації, проводиться аналіз сучасного стану їх впровадження в українському аграрному секторі. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Агроценологія. 2. Технологічні інновації основа розвитку та конкурентоспроможності галузі рослинництва.

Діагностика живлення рослин. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо проведення технологічної експертизи полів, комплексної агрохімічної діагностики, діагностики живлення рослин за сучасних систем землеробства, розробки професійної документації.

Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання. Дисципліна спрямована на висвітлення теоретичних уявлень про біологічні фактори ризику урожаю в агробіоценозах та сучасних підходів до захисту сільськогосподарських культур. Вона призвана формувати у студентів системне уявлення про місце, роль і значення біологічних факторів ризику та практичних підходів до їх контролювання в агробіоценозах у сучасних системах землеробства. Викладається система взаємовідносин між компонентами агробіоценозу, закони і правила їх формування і розвитку та рівень їх впливу на урожайність сільськогосподарських культур. Розглядаються сучасні підходи та рівень ефективності заходів контролю у різних системах землеробства. Теми лабораторно-практичного курсу забезпечують набуття студентами практичних навичок використання знання закономірностей формування, росту і розвитку біологічних факторів ризику та рівня їх впливу на продуктивність культур у розробці економічно і екологічно прийнятних інтегрованих систем захисту посівів сільськогосподарських культур за різних технологій вирощування та систем землеробства.

Переробка продукції рослинництва. Дисципліна навчає способам переробки основної сировини для харчування людини – зерна на борошно, крупи та ін. Сільськогосподарські млини – основні засоби для отримання борошна, які забезпечують сировиною пекарні, які розташовані у сільській місцевості. Дисципліна навчає технологіям підготовки зерна та одержання різних ґатунків борошна. Навчає технологіям підготовки зерна круп'яного призначення – гороху, ячменю, проса, гречки – для отримання на сільських лініях (крупорушках) крупи, забезпечивши високі виходи та якість. Дисципліна навчає способам отримання крохмалю з бульб картоплі, технологіям отримання консервованої продукції з овочів. Надає знання з ефективних технологій консервування швидкопсувної овочевої (томати, огірки, перець) та плодоягідної продукції, чим забезпечивши ефективність їх виробництва (вирощування).

Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів. Вказуються шляхи інтенсифікації кормовиробництва за умови запровадження альтернативних енерго- та ресурсозберігаючих технологій вирощування кормових рослин і виробництво якісних, дешевих безпечних кормів з них без завдання шкоди довкіллю.

Сортові ресурси та їх формування. Завдання та роль сортових ресурсів у забезпеченні сталого розвитку рослинництва, національної та продовольчої безпеки. Їх створення та збереження. Світове законодавство та міжнародні генетичні центри рослинних ресурсів. Система сортових генетичних ресурсів в Україні. Адаптація вітчизняного насінництва до міжнародних схем і процедур. Відносини між оригінаторами, виробниками та споживачами сортових ресурсів. Аналізування банку сортових ресурсів, використання класифікаторів довідників та наявного сортового

асортименту. Методи ідентифікації сортів рослин. Державні реєстри сортів рослин та виробників насінневого і садивного матеріалу.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Дисципліна спрямована на здобуття необхідності поглиблених знань про наукових досліджень з проблем агрономії, методик застосування методів агрономічних досліджень і виконання спостережень за явищами, принципи планування наукових досліджень в різних частинах галузі землеробства – в рослинництві, овочівництві, садівництві, луківництві. Важливе також оволодіння особливостями методики та організації науково-дослідної роботи в умовах ерозії ґрунтів, меліоративного землеробства. Особливого значення набуває ця навчальна дисципліна в справі набуття вмінь кваліфікованого використання статистичних методів інтерпретації дослідних даних із застосуванням сучасних комп'ютерних програм та знання і розуміння нормативної правової бази для захисту авторських прав на інтелектуальну власність.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Агрохімсервіс та управління якістю ґрунтів»

Технології хімічної меліорації ґрунтів. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра теоретичних знань та практичних вмінь щодо встановлення потреби ґрунтів у хімічній меліорації, визначення властивостей сучасних меліорантів відповідно чинним стандартам, розробки сучасних технологій хімічної меліорації ґрунтів та їх проведення, оцінки якості хімічної меліорації.

Система застосування спеціальних агрохімічних продуктів. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра теоретичних знань щодо асортименту та властивостей спеціальних агрохімічних продуктів та практичних умінь щодо їх застосування із метою зменшення антропогенного тиску на агроєкосистеми, нівелювання зовнішніх стресів і реалізації генетичного потенціалу сільськогосподарських рослин.

Рекультивация земель. Вивчає заходи відновлення порушених і деградованих земель у біогенний стан, зокрема для використання у сільському господарстві, для лісових насаджень, створення зон відпочинку, будівництва та зариблення штучних водойм, тобто створенням ландшафтів, гармонізованих з природним довкіллям. Метою дисципліни є вивчення параметрів і оцінки розкритих порід, класифікації порушених земель, розробка заходів відновлення їх родючості.

Бонітування ґрунтів. Бонітування ґрунтів є кількісною оцінкою їх потенціальної продуктивності. Вона є основою для якісної та економічної оцінки земель та земельного кадастру, без якого ефективно використання землі в Україні є неможливим. Метою вивчення дисципліни є підготовка висококваліфікованих ґрунтознавців, магістрів у галузі охорони ґрунтів та земель. Бонітування ґрунтів є завершальною дисципліною у циклі ґрунтознавчих та агрономічних дисциплін.

Моніторинг якості ґрунтів. Моніторинг якості ґрунтів – система спостережень, кількісної оцінки та контролю за використанням ґрунтів і земель з метою організації управління їх продуктивністю. Для діагностування стану ґрунтів необхідно володіти і вміти інтерпретувати наступні комплексні інформативні показники: зміна структури ґрунтового покриву, трансформації земельних угідь, оцінка темпів зміни основних властивостей ґрунтів, оцінка інтенсивності прояву ерозії, показників меліоративного стану, оцінка ефективної родючості ґрунтів. Метою даної дисципліни є викладання методів моніторингу якості ґрунтів з метою контролю і запобігання негативного розвитку процесів ґрунтоутворення.

Регулювання умовами живлення сільськогосподарських рослин у закритому ґрунті і за фертигації. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра теоретичних знань і практичних вмінь щодо основ регулювання умовами живлення в культивацийних спорудах та за фертигації, факторів формування продуктивності культур закритого ґрунту та їх взаємодію на основі біологічних особливостей культур та технологічних можливостей агропідприємств, створення моделей режимів живлення в закритому ґрунті, та управління ними відповідно до біологічних вимог культур протягом періоду вегетації.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «СЕЛЕКЦІЯ І ГЕНЕТИКА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР»
спеціальності 201 «АГРОНОМІЯ»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	20
– заочна	10
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	агроном-дослідник

Концепція підготовки

Підготовка магістрів орієнтована на формування у студентів знань, умінь та практичних навичок з наукових основ селекції і генетики польових культур, організації і проведення державної науково-технічної експертизи сортів і гібридів в Україні, теоретичних основ і організації насінницької роботи, розробки ресурсозберігаючих технологій вирощування насіння сільськогосподарських культур внутрішньогосподарського та державного контролю сортів та посівних якостей насіння для подальшого зростання і стабілізації обсягів виробництва рослинницької продукції в Україні.

Фахівець підготовлений до роботи у науково-дослідних установах НААН і НАН України, сортовипробувальних станціях і науково-дослідних центрах системи Державної служби з охорони прав на сорти рослин та насінневих і контрольних насінневих інспекціях, підприємствах різної форми власності з вирощування, підготовки і реалізації чистосортного насіння і садивного матеріалу, а також у освітніх закладах.

Магістерська програма «Державна науково-технічна експертиза сортів рослин та їх правова охорона»

Основною метою спеціалізації є набуття студентами магістратури необхідних теоретичних знань та практичних умінь для організації і проведення державної науково-технічної експертизи сортів і гібридів сільськогосподарських культур. Сорт як об'єкт інтелектуальної власності, який є відмінний, однорідний і стабільний та придатний для поширення в Україні, який може бути використаний для задоволення потреб суспільства і не заборонений для поширення з підстав загрози життю і здоров'ю людей, нанесенню шкоди рослинному та тваринному світу, збереженню довкілля. Вивчення критеріїв охороноздатності сортів рослин (новизна, відмінність, однорідність, стабільність) методом ідентифікації - морфологічний опис під час проведення комплексу польових і лабораторних досліджень, необхідних для підготовки експертного висновку за заявкою на сорт рослин, на підставі якого приймається рішення щодо державної реєстрації сорту та/або прав на нього. Розкриття суті схем сортової сертифікації насіння за вимогами Міжнародної організації економічної співпраці та розвитку (OECD), які передбачають набір процедур, методів і прийомів для гарантії сортівих і посівних якостей насіння всіх категорій в процесі розмноження, автентичності сортів та сортової чистоти.

Сфера зайнятості випускників

Український інститут експертизи рослин, обласні державні центри експертизи сортів рослин, сільськогосподарські підприємства різних форм власності, державні центри охорони родючості ґрунтів і якості продукції рослинництва; державні насінневі інспекції; обласні та районні сільськогосподарські управління, передові агропромислові компанії, холдинги та корпорації, науково-дослідні установи НААН України виробничі сільськогосподарські підприємства різних форм власності.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», у науково-дослідних установах НААН і НАН України, сортовипробувальних станціях і науково-дослідних центрах системи Державної служби з охорони прав на сорти рослин та насінневих і контрольно-насінневих інспекціях Мінагрополітики та продовольства України, підприємствах різної форми власності з вирощування, підготовки і реалізації чистосортного насіння і садивного матеріалу

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Використання генетичних методів для створення та оцінки вихідного матеріалу в селекції.
2. Оцінка вихідного матеріалу в селекційному процесі польових культур.
3. Характеристика сортів та гібридів польових культур при випробуванні.
4. Альтернативні шляхи використання генофонду культурних рослин.
5. Вивчення впливу гомозиготації на частоту гомологічної рекомбінації у *Arabidopsis thaliana*.
6. Морфобіологічні ознаки селекційних ліній *Phaseolus vulgaris* L. та особливості їх успадкування.
7. Оцінка зразків сої в розсаднику попереднього сортовипробування.
8. Показники та стабільність урожаю сортозразків роду *Phaseolus*.
9. Вплив абіотичних факторів та мікродобрив на насінневу продуктивність нових інтенсивних сортів сільськогосподарських культур.
10. Комбінаційна здатність самозапиленних ліній кукурудзи.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «СЕЛЕКЦІЯ І ГЕНЕТИКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
КУЛЬТУР»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прикладна екологія та біологія рослин	1	90	3
2	Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій	1	120	4
3	Агрохімсервіс в рослинництві	1	90	3
4	Адаптивні системи землеробства	1	120	4
5	Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання	1	90	3
6	Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва	1	90	3
7	Сортова сертифікація	1	90	3
8	Якісна оцінка ґрунтів і земель	2	90	3
9	Інноваційні технології в рослинництві	2	120	4
10	Діагностика живлення рослин	2	90	3
11	Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання	2	90	3
12	Переробка продукції рослинництва	2	90	3
13	Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів	2	90	3
14	Сортові ресурси та їх формування	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Державна науково-технічна експертиза сортів рослин та їх правова охорона»				
1	Селекція і насінництво гетерозисних гібридів	3	150	5
2	Спеціальна генетика сільськогосподарських культур	3	150	5
3	Генетика імунітету проти хвороб і шкідників	3	120	4
4	Державна кваліфікаційна експертиза	3	180	6
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1-2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	1-3	120	4
Всього			420	14
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Прикладна екологія та біологія рослин. Мета навчальної дисципліни «Прикладна екологія та біологія рослин» – сформувати у слухачів магістратури системи знань з екології та біології основних сільськогосподарських культур, оскільки екологія стає основою соціального розвитку суспільства, а знання біології культур дозволяє врахувати всі вимоги культури в технологічному процесі. В сферу екологічного розвитку входять природні ресурси, в тому числі ресурси біосферного походження на яких базується галузь рослинництва. Крім того студенти знайомляться з обліком біометричних показників та оцінкою посівів. При проведенні лабораторних занять головна увага приділяється поглибленню студентами теоретичних знань з екології та біології сільськогосподарських культур з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури. Закріплення знань забезпечується шляхом виконання передбачених навчальною програмою завдань. В основу лабораторних занять покладена робота студентів за індивідуальними завданнями під керівництвом викладача. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Екологія сільськогосподарських рослин; 2. Біологія сільськогосподарських культур. 3. Біометрія.

Управління ґрунтовими режимами за інноваційних технологій. Основне місце в раціональному та ефективному використанні природних ресурсів займає використання землі, збереження та підвищення родючості ґрунтів. Дослідження, розуміння всіх процесів, що проходять в ґрунтах стає важливою умовою для реалізації цих завдань. Особливо актуальним є вміння управляти ґрунтовими процесами та режимами і на цій основі покращувати родючість ґрунтів.

Агрохімсервіс в рослинництві. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності «Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо методів і засобів агрохімічного забезпечення та обслуговування галузі рослинництва, планування та організації забезпечення агрохімсервісу, тощо. За вивчення дисципліни магістри здобувають практичні вміння із контролю, реалізації та застосування засобів хімізації сільськогосподарського виробництва, менеджменту та маркетингу в агрохімсервісі, організації взаємодії між товаровиробником і організаціями із агрохімсервісу різних форм власності та встановлення ефективності агрохімічного сервісу агропідприємств.

Адаптивні системи землеробства. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні у магістрів знань і умінь з наукових основ систем землеробства, сучасних екологічно безпечних та економічно доцільних заходів агротехніки вирощування та захисту сільськогосподарських культур, проектуванні раціональних сівозмін, систем ресурсощадного обробітку ґрунту та протиерозійних заходів, особливостей ведення адаптивних систем промислового, ґрунтозахисного, екологічного, біологічного (органічного) землеробства і землеробства на забруднених територіях.

Сучасні екологізовані агротехнології створення високопродуктивних кормових угідь та їх раціональне використання. Програмою дисципліни передбачається розкриття потенційних можливостей кормових рослин та розроблення елементів інтенсивних, доцільних з точки зору енерго-ресурсозбереження, технологій вирощування кормових рослин і виробництва якісних кормів з них.

Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва. Дисципліна навчає особливостям (фізичним та фізіологічним) основних груп

вирощеної в рослинництві, овочівництві, садівництві продукції. Навчає базовим принципам стабілізації (консервування) будь-якої продукції. Виходячи зі знань особливостей отриманого врожаю тих чи інших сільськогосподарських культур та базових принципів стабілізації майбутній фахівець навчається вибору режиму короткочасного чи тривалого зберігання. Навчає технологіям за допомогою яких можна привести врожай основних сільськогосподарських культур до стабільного стану. Навчає способу введення в певний режим зберігання та створення таких умов дотримання режиму, за яких втрати при зберіганні як якості, так і кількості будуть мінімальними.

Сортова сертифікація. Дисципліна передбачає розкриття суті Схем сортової сертифікації насіння за вимогами Міжнародної організації економічної співпраці та розвитку (OECD), які передбачають набір процедур, методів і прийомів для гарантії сортових і посівних якостей насіння всіх категорій в процесі розмноження, автентичності сортів та сортової чистоти. Застосування методів ідентифікації сортів рослин забезпечує встановлення автентичності сорту, ступінь однорідності та гібридності. Знання дисципліни закріпить практичні навички застосування методів ідентифікації сортів рослин (морфологічний опис, електрофорез, ДНК - маркери, ПЛР - аналіз та інші) в сортовій сертифікації (польове інспектування та POSTcontrol) та в подальшій морфологічній, біохімічній, генетичній паспортизації сортів, яка є основою міжнародного комерційного обігу насіння в режимі імпорт-експорт. Набуті знання у своїй практичній діяльності може застосувати селекціонер, експерт, науковець та виробник насіння.

Якісна оцінка ґрунтів і земель. Розглядається сучасний екологічний стан земельних ресурсів в Україні і першочергові завдання по їх відтворенню. Наводиться якісна оцінка ґрунтів та стратегії їх удобрення з врахуванням наукових підходів. Подається моніторинг якості ґрунтів та нові напрями використання результатів моніторингу ґрунтів. Наводяться способи якісної оцінки земель, бонітування ґрунтів. Дисципліна знайомить з національною системою стандартизації в Україні ґрунтів. Метою вивчення дисципліни є освоєння основних принципів сертифікації ґрунтів та земель залежно від їх спеціалізованого використання.

Інноваційні технології в рослинництві. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні в фахівців конкретного розуміння того, що кожна сучасна інтенсивна агротехнологія це цілісна, чітко визначена і науково-обґрунтована система з комплексом незамінних, взаємопов'язаних елементів, що виконують специфічну функцію, а всі разом – функцію системи, сутність якої полягає у виробленні наміченого обсягу та якості рослинницької продукції. Значну увагу приділену формуванню системи знань щодо закономірностей формування ефективних агроценозів сільськогосподарських культур, їх структуру та взаємозв'язки, компенсаційну здатність рослин; фотосинтетичної діяльності рослин і фітоценозів; шляхів підвищення продуктивності – особливості розвитку асиміляційного апарату, поглинання та використання ФАР, формування вегетативної маси і накопичення сухої речовини, інші фітотометричні та фізіолого-біологічні показники продукційного процесу рослин); розуміння біоенергетичних процесів, які відбуваються в рослині та агроценозі. Особлива увага приділяється викладенню сутності, змісту та особливості інноваційних технологій аграрних підприємств, розглядається проблематика їхньої систематизації й класифікації, проводиться аналіз сучасного стану їх впровадження в українському аграрному секторі. Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до змістових модулів: 1. Агроценологія. 2. Технологічні інновації основа розвитку та конкурентоспроможності галузі рослинництва.

Діагностика живлення рослин. Метою теоретичного вивчення матеріалу та лабораторно-практичних занять є формування у магістра зі спеціальності

«Агрономія» теоретичних знань та практичних вмінь щодо проведення технологічної експертизи полів, комплексної агрохімічної діагностики, діагностики живлення рослин за сучасних систем землеробства, розробки професійної документації.

Біологічні фактори ризику в землеробстві та їх контролювання.

Дисципліна спрямована на висвітлення теоретичних уявлень про біологічні фактори ризику урожаю в агробіоценозах та сучасних підходів до захисту сільськогосподарських культур. Вона призвана формувати у студентів системне уявлення про місце, роль і значення біологічних факторів ризику та практичних підходів до їх контролювання в агробіоценозах у сучасних системах землеробства. Викладається система взаємовідносин між компонентами агробіоценозу, закони і правила їх формування і розвитку та рівень їх впливу на урожайність сільськогосподарських культур. Розглядаються сучасні підходи та рівень ефективності заходів контролю у різних системах землеробства. Темі лабораторно-практичного курсу забезпечують набуття студентами практичних навичок використання знання закономірностей формування, росту і розвитку біологічних факторів ризику та рівня їх впливу на продуктивність культур у розробці економічно і екологічно прийнятних інтегрованих систем захисту посівів сільськогосподарських культур за різних технологій вирощування та систем землеробства.

Переробка продукції рослинництва. Дисципліна навчає способам переробки основної сировини для харчування людини – зерна на борошно, крупи та ін. Сільськогосподарські млини – основні засоби для отримання борошна, які забезпечують сировиною пекарні, які розташовані у сільській місцевості. Дисципліна навчає технологіям підготовки зерна та одержання різних ґатунків борошна. Навчає технологіям підготовки зерна круп'яного призначення – гороху, ячменю, проса, гречки – для отримання на сільських лініях (крупорушках) крупи, забезпечивши високі виходи та якість. Дисципліна навчає способам отримання крохмалю з бульб картоплі, технологіям отримання консервованої продукції з овочів. Надає знання з ефективних технологій консервування швидкопсувної овочевої (томати, огірки, перець) та плодоягідної продукції, чим забезпечивши ефективність їх виробництва (вирощування).

Енергоощадні технології вирощування та заготівлі високобілкових повноцінних кормів. Вказуються шляхи інтенсифікації кормовиробництва за умови запровадження альтернативних енерго- та ресурсозберігаючих технологій вирощування кормових рослин і виробництво якісних, дешевих безпечних кормів з них без завдання шкоди довкіллю.

Сортові ресурси та їх формування. Завдання та роль сортових ресурсів у забезпеченні сталого розвитку рослинництва, національної та продовольчої безпеки. Їх створення та збереження. Світове законодавство та міжнародні генетичні центри рослинних ресурсів. Система сортових генетичних ресурсів в Україні. Адаптація вітчизняного насінництва до міжнародних схем і процедур. Відносини між оригінаторами, виробниками та споживачами сортових ресурсів. Аналізування банку сортових ресурсів, використання класифікаторів довідників та наявного сортового асортименту. Методи ідентифікації сортів рослин. Державні реєстри сортів рослин та виробників насінневого і садивного матеріалу.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Дисципліна спрямована на здобуття необхідності поглиблених знань про наукових досліджень з проблем агрономії, методика застосування методів агрономічних досліджень і виконання спостережень за явищами, принципи планування наукових досліджень в різних частинах галузі

землеробства – в рослинництві, овочівництві, садівництві, луківництві. Важливе також оволодіння особливостями методики та організації науково-дослідної роботи в умовах ерозії ґрунтів, меліоративного землеробства. Особливого значення набуває ця навчальна дисципліна в справі набуття вмінь кваліфікованого використання статистичних методів інтерпретації дослідних даних із застосуванням сучасних комп'ютерних програм та знання і розуміння нормативної правової бази для захисту авторських прав на інтелектуальну власність.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Державна науково-технічна експертиза сортів рослин та їх правова охорона»

Селекція і насінництво гетерозисних гібридів. Дисципліна забезпечує знання особливостей селекції та насінництва гетерозисних гібридів кукурудзи, соняшника, цукрових буряків, сорго та синтетичних сортів озимого жита, гречки, конюшини, люцерни. Загальні основи гетерозису. Сучасні концепції гетерозису та закономірності його прояву. Типи гібридів та технологія їх створення. Види вихідного матеріалу та методи створення інбредних ліній. Визначення та прогнозування ефекту гетерозису у гібридів. Оцінка загальної та специфічної комбінаційної здатності інбредних ліній. Застосування полі крос-тесту для оцінювання селекційного матеріалу на ЗКЗ. Добір комбінацій гібридів різної генетичної структури, а також синтетичних сортів. Методика і техніка селекційного процесу гібридів F₁. Методи промислового виробництва гібридного насіння польових культур на фертильній та стерильній основі. Система насінництва. Насінництво самозапильних ліній. Вирощування гібридного насіння. Методика проведення польових обстежень, польового та комірнього інспектувань. Ведення документації. Порядок організації насінневого контролю суб'єктами насінництва в Україні.

Спеціальна генетика сільськогосподарських культур. Загальні проблеми генетики рослин. Генетична детермінація та механізми успадкування якісних та кількісних ознак. Особливості генетичних систем розмноження рослин. Народно - господарське значення зернових, зернобобових, круп'яних, кормових, овочевих, плодових культур. Генетичні центри походження, систематика і каріологія культур. Генетика морфологічних, фізіологічних та біохімічних ознак. Особливості систем розмноження, наявність поліплоїдного ряду серед видів роду. Генетичні механізми контролю стійкості рослин проти збудників основних хвороб та шкідників. Основні

напрямки селекційної роботи з зерновими, зернобобовими, круп'яними, кормовими, овочевими та плодовими культурами.

Генетика імунітету проти хвороб і шкідників. Стан вивчення проблеми імунітету. Теорії імунітету. Імунітет і стійкість. Пасивний та активний імунітет. Взаємодія рослин із шкідливими організмами. Типи стійкості: вертикальна, горизонтальна. Толерантність. Генетичні основи стійкості с-г культур до фітопатогенів. Теорія Флора «ген- на-ген». Взаємодія генів стійкості: адаптивна взаємодія, епістаз, комплементарність, взаємодія з генами модифікаторами. Генетика патогенності збудників хвороб. Імунітет рослин до шкідників. Взаємовідносини рослин з комахами – антофілія і фітофагія. Механізми імунітету рослин до шкідників: антиксеноз, антибіоз, толерантність. Генетика стійкості до шкідників. Вихідний матеріал на стійкість проти збудників хвороб та шкідників. Джерела та донори стійкості проти хвороб . Банк генів стійкості проти патогенів. Гібридологічний аналіз: схема схрещувань, аналіз гібридів F1 та F2, статистична обробка даних гібридологічного аналізу. Методи створення вихідного матеріалу стійкого проти збудників хвороб та шкідників. Оцінка селекційного матеріалу на стійкість проти хвороб та шкідників.

Державна кваліфікаційна експертиза. Дисципліна передбачає вивчення комплексної оцінки сортів рослин за морфо біологічними та господарсько цінними характеристиками в процесі комплексу польових та лабораторних досліджень, за результатами яких приймається рішення щодо державної реєстрації сорту із подальшим занесенням до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Дисципліна формуватиме принципи організації науково обґрунтованого моніторингу ринку сортів рослин. Теоретичний та практичний курс дисципліни дасть змогу освоїти сортову діагностику кількісних та якісних характеристик сортів - кандидатів, його стійкості до стресових факторів середовища, визначення пластичності, адаптивності сортів у процесі трансформації їх господарсько-біологічної, споживчої та інтелектуальної цінності.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО»
спеціальності 203 «САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	45
– заочна	30
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	дослідник з плодоовочівництва і виноградарства

Концепція підготовки

Підготовка магістрів за спеціальністю орієнтована на сучасні і перспективні напрями розвитку в плодоовочівництві та виноградарстві. Навчання магістрів за спеціальністю передбачає поглиблену спеціалізовану підготовку в галузях садівництва, овочівництва відкритого і закритого ґрунту. Саме фахівці даної спеціальності, набувши спеціальних умінь та знань інноваційного характеру з даної галузі здатні забезпечити сучасні вимоги суспільства щодо розширення асортименту та виробництва необхідної кількості високоякісної плодоовочевої продукції для внутрішнього споживання і експорту, здатні організувати і забезпечувати застосування найпрогресивніших сучасних технологій, як в наукових дослідженнях, так і на виробництві.

Випускник з даної спеціальності теоретично і практично підготовлений, володіє знаннями і вміннями сучасних технологій в галузі плодоовочівництва і виноградарства.

Магістерська програма «Садівництво»

Магістерська програма передбачає виконання студентами науково-практичної роботи з різних проблем садівничої галузі. Магістерські дипломні роботи виконуються за завданнями: сучасні технології закладання нового саду, догляд за насадженнями впродовж вегетаційного періоду, способи вирощування садивного матеріалу, добір сортів за їх корисними властивостями, дослідження стійкості сортів до несприятливих кліматичних умов і шкідливих організмів, прогнозування і програмування урожайності плодкових і ягідних культур, методи комп'ютерної обробки результатів досліджень.

Програма передбачає набуття студентами здатності аналізувати існуючі технології вирощування овочевих культур, грибів і квітів у культивацийних спорудах різних типів і адаптовувати їх під конкретні умови виробництва. Приймати технологічні рішення, які даватимуть оптимальний результат за мінімалізації ресурсозатрат.

Сфера зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм власності, фермерські господарства, тепличні комбінати, структури, що займаються декоративним садівництвом, постачанням обладнання, насіння, садивного матеріалу, засобів

захисту рослин та матеріалів для садів, виноградників, тепличних комплексів, а також науково-дослідні установи.

Практичне навчання

Студенти проходять практичну підготовку у навчально-дослідних господарствах НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», а також у передових сільськогосподарських підприємства різних форм власності, колекційних розсадниках навчально-наукового поля НУБіП України «Плодоовочевий сад», науково-дослідних установах НААН та НАН України, державних помологічно-ампелографічних інспекціях.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Добір сортів для закладання інтенсивних садів та виноградників на основі вивчення їх відповідності вимогам сучасного садівництва.
2. Аналіз стану ринку і перспектив вирощування нішевих садових культур.
3. Вдосконалення елементів технології прискореного вирощування саджанців плодкових, ягідних, горіхоплідних культур та винограду.
4. Обґрунтування та дослідження стійкості сортів до несприятливих факторів довкілля.
5. Науково обґрунтований підбір сортів (або гетерозисних гібридів) різних видів овочевих культур з метою виділення найбільш придатних для вирощування в умовах певної місцевості.
6. Дослідження ефективних елементів технології вирощування овочевих культур, у т.ч. вплив строків сівби (висаджування розсади, цибулин, бульб тощо), способи підготовки насіння і садивного матеріалу, способів сівби (висаджування), густоти і формування рослин, способів зрошування, застосування регуляторів росту рослин, біопрепаратів тощо для одержання високої врожайності та екологічно-безпечної продукції.
7. Вивчення нових видів овочевих культур з метою впровадження їх у виробництво для різних напрямів споживання.
8. Удосконалення технологій вирощування овочевих культур в закритому ґрунті.
9. Застосування новітніх технологій у тепличному квітникарстві.
10. Вдосконалення елементів технології культивування їстівних грибів

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Садівництво та виноградарство»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прогресивні технології садівництва та виноградарства	1	330	11
2	Грибівництво	1	180	6
3	Агробізнес і маркетинг у садівництві, овочівництві і виноградарстві	1	90	3
4	Якість і логістика при зберіганні, переробці плодів та овочів	2	90	3
5	Прогресивні технології овочівництва відкритого і закритого ґрунту	2	360	12
6	Післязбиральна доробка плодів, овочів і винограду	2	150	5
7	Квітникарство відкритого і закритого ґрунту	2	150	5
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Садівництво»				
1	Малопоширені плодові і ягідні рослини	3	90	3
2	Прогресивні технології у розсадництві	3	120	4
3	Органічне овочівництво відкритого і закритого ґрунту	3	180	6
4	Сортовивчення овочевих культур	3	120	4
5	Малопоширені культури закритого ґрунту	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1-2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	1-3	120	4
Всього			420	14
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Прогресивні технології садівництва та виноградарства. Дисципліна вивчає агротехнічні елементи сучасних інтенсивних технологій вирощування садівничої продукції, а саме підбір, конструкції насаджень (сорто-підщепні комбінування, схеми садіння, форми крон), системи утримання ґрунту, зрошення, захисту рослин, збирання, зберігання та реалізації плодів на основі аналізу досягнень передових вітчизняних та закордонних садівничих господарств. Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен уміти розробляти, удосконалювати і реалізовувати прогресивні технології вирощування плодових, ягідних культур і винограду.

Грибівництво. Мікологічна та біологічна характеристика культивованих грибів, їх харчові та лікарські властивості. Історія та сучасні тенденції грибівництва в Україні та світі. Організація та функціонування галузі культивування їстівних грибів і грибних виробництв. Інноваційні засади організації грибних виробництв. Технологічні аспекти виробництва посівного міцелію культивованих грибів. Сучасні світові підходи щодо

вирощування печериці двоспорової: фази I, II і III, приготування покривних сумішей, технологічні аспекти культивування виду. Інтенсивний та екстенсивний способи вирощування гливи звичайної у різних країнах світу. Культивування малопоширених видів їстівних і лікарських грибів. Хвороби і шкідники у галузі грибовництва та заходи боротьби з ними. Українські та європейські стандарти на грибну продукцію.

Агробізнес і маркетинг у садівництві, овочівництві і виноградарстві.

Дисципліна присвячена комерційній діяльності та маркетинговій стратегії на плодоовочевому ринку і складається з трьох модулів. У першому модулі розглядаються теоретичні та практичні аспекти комерційної діяльності на плодоовочевому ринку. Вивчаються методичні та практичні питання маркетингового забезпечення комерційної діяльності суб'єктів ринку плодоовочевої продукції. Комерційна діяльність у плодоовочевому секторі передбачає виконання цілого ланцюга операцій, таких як обґрунтування необхідності ресурсів для виробництва кожного виду продукції, вибір каналу збуту, споживачів та встановлення між ними господарських зв'язків, контроль виконання договірних обов'язків, організація продажу плодоовочевої продукції та її стимулювання. У другому модулі розглянуто особливості споживання овочевої продукції в Україні та в світі, перспективи та тенденції на споживчому ринку. У третьому модулі розглядається комерційна стратегія для суб'єктів господарювання для підвищення рівня ефективності виробництва продукції та конкурентоспроможності підприємства на ринку. На лабораторних заняттях магістри знайомляться з розробкою бізнес-плану як специфічного планового документу, в якому відображено організаційно-фінансові доходи для забезпечення виробництва окремих видів товарів, робіт, послуг. Аналізується виробництво основних та нових плодоовочевих видів за SWOT-аналізом як основою формування маркетингових стратегій.

Якість і логістика при зберіганні, переробці плодів та овочів. Дисципліна є завершальною в технології виробництва городини та садовини. Організація ефективної логістики отриманого врожаю овочів є неможливою без знання фізичних та фізіологічних властивостей кожного виду овочів. Знання овочів, як об'єктів транспортування, доробки та зберігання забезпечує вибір проведення на оптимальних режимах цих процесів, вибір режимів короткочасного чи тривалого зберігання. Дисципліна навчає вибору оптимальних термінів збирання овочів, фруктів і ягід для забезпечення товарної цінності отриманого врожаю та залежної від неї рентабельності. Дисципліна навчає основним технологіям переробки овочів і плодоягідної сировини, які дають можливість з мінімумом втрат і максимумом прибутків функціонувати овочевій галузі і підприємствам з виробництва садовини. Дисципліна навчає основним технологічним особливостям кожного виду овочів, фруктів, ягід, їх придатності до того чи іншого виду переробки, отримання консервованої продукції певної харчової та біологічної цінності. Дисципліна надає знання особливостей стандартизованих технологій отримання готової продукції біохімічним методом, методом теплової стерилізації. Дисципліна навчає оптимальному веденню процесів підготовки сировини (сортування, калібрування, миття, інспектування, очистки), та здійснення основних технологічних операцій (вибору рецептури, режимів) з основною сировиною, спеціями, заливкою та інші для отримання готових продуктів до завершальних операцій: фасування, термообробка. Навчає правилам технологічного контролю всіх операцій з переробки та зберігання готової консервованої продукції.

Прогресивні технології овочівництва відкритого і закритого ґрунту. У дисципліні висвітлюються питання новітніх елементів технологій вирощування овочевих культур, невідомих або маловідомих у вітчизняних умовах. Закордонний досвід організації тепличної галузі, можливості застосування його у виробництві. У лекційному курсі висвітлюються питання найновітніших технологій вирощування

овочевих культур у відкритому та закритому ґрунті, особливості підготовки ґрунту та удобрення, вирощування розсади, загальні заходи догляду за рослинами та збирання врожаю. На лабораторних заняттях студенти знайомляться із обладнанням та заходами агротехніки, невідомими або маловідомими у вітчизняному тепличному виробництві. У дисципліні висвітлюються питання найновітніших технологій вирощування овочевих культур, особливості підготовки ґрунту та удобрення, вирощування розсади для відкритого ґрунту, загальні заходи догляду за рослинами та збирання врожаю. На лабораторно-практичних заняттях вивчається продуктивність овочевих культур в конкретних природно-кліматичних умовах за умов використання органічних, мінеральних добрив, сидератів. Раціональний підбір сортів та гібридів овочевих культур залежно від призначення продукції. Підбір техніки для виконання конкретних польових робіт. Підбір високоефективних бакових сумішей, добрив і визначення можливостей та обсягу зрошення.

Післязбиральна доробка плодів, овочів і винограду. Українські системи маркетингу свіжими овочами в сучасних умовах досягнули світового рівня і стали комплексними, структуризованими і динамічними. Вимоги до якості овочів продовжують зростати. У схемах постачання овочів від поля до столу велике значення займає післязбиральна підготовка. У дисципліні висвітлюються питання з біологічних основ овочевих культур, які впливають на показники якості, її критерії та компоненти. Велике значення мають методи визначення якості. Фактори, які впливають на якість – сорт, строки і спосіб збирання врожаю, технологічні прийоми післязбиральної підготовки. Визначення строків досягання овочевих культур. Біохімічні зміни під час досягання і післязбиральної підготовки овочів. Технологія збирання врожаю, післязбиральна підготовка врожаю до реалізації на прикладі різних видів овочевих культур – капуста, морква, буряк столовий, петрушка, селера, цибуля, помідор, перець солодкий, баклажан, огірок тощо. Етапи збирання врожаю та його післязбиральної доробки – сортування, мийка, охолодження, зберігання, логістика, маркетинг. Стандарти вимог до технологій післязбиральної підготовки і до овочів.

Квітникарство відкритого і закритого ґрунту. Вивчається історія квітникарства відкритого і закритого ґрунту, сучасні тенденції квітникарства в Україні і у світі. Види квіткових і декоративних рослин, придатні для вирощування у відкритому і закритому ґрунті, їхня господарсько-біологічна характеристика. Вимоги квіткових рослин до мікрокліматичних умов у оранжереях. Технології вирощування основних промислових квіткових культур на ґрунтових та штучних субстратах. Способи розмноження квіткових і декоративно-листяних рослин. Вигонка і горщечкова культура квітково-декоративних рослин. Застосування регуляторів росту для поліпшення декоративності квітів. Сучасні методи боротьби зі шкідниками і хворобами квіткових культур. Стандарти на свіжу та зрізану квіткову продукцію. Способи продовження життя зрізаних квітів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання

практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Садівництво»

Малопоширені плодови і ягідні рослини. Дисципліна формує у майбутніх фахівців знання і навички з технології виробництва малопоширених плодів, які є цінними продуктами харчування населення та сировиною для переробних підприємств. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: стан і перспективи розвитку плодівництва малопоширених культур, значення, морфологічні і біологічні особливості культур, фізіологію стійкості до факторів зовнішнього середовища та закономірності їх плодоношення, сучасні технології вирощування високих урожаїв екологічно безпечних плодів малопоширених плодових і ягідних культур; уміти: проектувати плодови насадження для різних форм власності господарювання; розробляти, удосконалювати прогресивні технології вирощування продукції малопоширених плодових і ягідних культур, управляти процесами формування урожаю; розробляти і реалізовувати заходи щодо поліпшення якості та зменшення втрат продукції малопоширених плодових і ягідних культур; забезпечувати їх високу економічну ефективність.

Прогресивні технології у розсадництві. Дисципліна вивчає сучасні інтенсивні прибуткові технології виробництва садивного матеріалу на прикладі досягнень наукових закладів з садівництва України та кращих зарубіжних технологій. Основою курсу є вивчення системи виробництва сертифікованого оздоровленого садивного матеріалу плодових і ягідних культур, інтенсивні технології вирощування насінневих і вегетативних підщеп, сучасні технології виробництва садивного матеріалу зерняткових, кісточкових, горіхоплідних і ягідних культур. Робочою програмою курсу передбачено також вивчення питань стандартизації садивного матеріалу та сучасних технологій його зберігання.

Органічне овочівництво відкритого і закритого ґрунту. Ситуація на світових ринках продовольства свідчить про зростаючу зацікавленість споживачів в здоровому та повноцінному харчуванні разом з безпосереднім внеском в збереження природного довкілля. Задоволення зростаючого попиту на органічні продукти продовжує бути одним з стратегічних напрямів розвитку сільського господарства. У курсі з вивчення дисципліни висвітлюються питання з вивчення основ отримання екологічно безпечних продуктів харчування, збереження родючості ґрунту і захисту від забруднення та токсикації ґрунтів. Органічне сільське господарство – виробнича система, що підтримує здоров'я ґрунтів, екосистем і людей. Воно залежить від екологічних процесів, біологічної різноманітності та природних циклів, характерних для місцевих умов, при цьому не використовуються шкідливі речовини, які зумовлюють негативні наслідки. Органічне сільське господарство поєднує в собі традиції, нововведення та науку з метою покращення стану навколишнього середовища та сприяння розвитку справедливих взаємовідносин і належного рівня життя для всього вище зазначеного. Органічна продукція сьогодні стала популярним напрямом. Та фахівців для цього не готують практично в жодному ВНЗ України. Тому ця дисципліна і введена до програми підготовки фахівців. У курсі висвітлюються питання вибору місця для вирощування органічної продукції, вибір сертифікаційної схеми, методи захисту рослин від хворо, шкідників, бур'янів, технології вирощування культур.

Сортовивчення овочевих культур. Дисципліна присвячена сортовивченню овочевих культур і складається з трьох модулів. В ній подаються походження, історія окультурення та внутривидові класифікації (підвиди, різновидності, сортоטיפи) овочевих і баштанних культур за групами. Сорт є головним об'єктом на який направлені технології вирощування. Висвітлений аналіз стану сортових ресурсів в Україні та їх роль у виробництві с.-г. продукції. Глибоко обґрунтований підбір сортів і гібридів для певних технологій вирощування овочевих культур та різних напрямків овочівництва. На практично-лабораторних заняттях вивчаються конкретні сорти і гібриди овочевих і баштанних культур різних сортотипів. Вивчаються системи апробаційних та ідентифікаційних ознак, особливості експертизи сортів на ВОС – тест овочевих і баштанних культур.

Малопоширені культури закритого ґрунту. Вивчаються тенденції вирощування декоративних культур у закритому ґрунті в розрізі історії та у сучасному світі. Зимові сади: видовий склад та технології вирощування. Види садових декоративних рослин, малопоширених, тропічних, субтропічних та екзотичних культур, які вирощують у теплицях. Розмноження та дорощування їх в закритому ґрунті.

ФАКУЛЬТЕТ ЗАХИСТУ РОСЛИН, БІОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

Декан – доктор сільськогосподарських наук, професор, член – кореспондент НААН України, Доля Микола Миколайович

Тел.: (044) 527-86-99

E-mail: zr_eco_bio_dep@i.ua

Розташування: навчальний корпус № 4, кімн. 42

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 202 «Захист і карантин рослин»

Освітня програма «Захист рослин»

Випускові кафедри:

Ентомології ім. проф. М.П. Дядечка

Тел.: (044) 527-89-78

E-mail: entomologia@yandex.ua

Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Лікар Я. О.

Фітопатології ім. акад. В.Ф. Пересипкіна

Тел.: (044) 527-82-11

E-mail: phytopath_Peresupkin@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор біологічних наук, професор Крючкова Л.О.

Освітня програма «Карантин рослин»

Випускова кафедри:

Інтегрованого захисту та карантину рослин

Тел.: 527-82-12

E-mail: kaf.izkr@yandex.ru

Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Бабич А.Г.

Спеціальність 162 «Біотехнології та біоінженерія»

Освітня програма «Екологічна біотехнологія та біоенергетика»

Випускова кафедри:

Екобіотехнології та біорізноманіття

Тел.: (044) 527-85-17

E-mail: eko_bio@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, с.н.с. Патика М. В.

Спеціальність 101 «Екологія»

Освітні програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» «Екологічний контроль та аудит»

Випускова кафедра:

Екології агросфери та екологічного контролю

Тел. : (044) 527-81-95

E-mail: eco_dep@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Чайка В.М.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЗАХИСТ РОСЛИН»
спеціальності 202 «ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	дослідник із захисту рослин

Концепція підготовки

У процесі навчання студенти оволодівають знаннями за напрямками: ентомологія, фітопатологія, гербологія та карантин рослин. Фахівці із захисту рослин повинні досконало володіти знаннями з біології, екології, поширення та особливостей розвитку, характеру пошкодження рослин; розмноження шкідливих організмів тощо; забезпечувати фітосанітарний контроль насінневого і садивного матеріалу, рослин, ґрунту, повітря; проведення науково-обґрунтованого супроводу щодо інтегрованого захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів; надання консультативної допомоги спеціалістам господарств, фермерам і приватним господарям у проведенні заходів захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів та дотримання їх контролю.

Магістерська програма «Біологічне обґрунтування контролю облігатних та факультативних патогенів»

Передбачає надбання фахівцями багатосторонніх теоретичних знань щодо обґрунтування екологічно безпечних заходів обмеження розвитку найбільш поширених облігатних і факультативних паразитів основних сільськогосподарських культур та розвитку навичок практичного застосування отриманих знань.

Сфера зайнятості випускників

Випускники можуть працювати на посадах наукових співробітників в науково-дослідних установах України, завідувачів лабораторій, лаборантів, провідних спеціалістів; у службах по випробуванню сортів рослин на стійкість проти шкідливих організмів, насінневих інспекціях тощо.

Магістерська програма «Фітосанітарний моніторинг та прогноз»

Спрямована на вивчення моніторингу і прогнозу стану популяцій шкідливих фітофагів в агроценозах з метою коротко- і довгострокового прогнозування їх чисельності для вибору оптимальних систем захисту сільськогосподарських культур. Студенти вивчають теоретичні основи прогнозування чисельності комах-фітофагів; засвоюють сучасні технології моніторингу та прогнозу дистанційного зондування землі та GPS .

Сфера зайнятості випускників

Випускники здатні працювати на посадах інспекторів у Державній ветеринарній і фітосанітарній службі України та її обласних структурних підрозділах; карантинних

лабораторіях на посадах ентомолога, фітопатолога, герболога, нематолога; у науково-дослідних установах України на посадах наукових співробітників, лаборантів тощо.

Практичне навчання

Навчально-дослідні господарства НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», НДП НУБіП України «Плодоовочевий сад».

Науково-дослідні установи НААН України: Інститут захисту рослин; Інститут мікробіології і вірусології; Інститут садівництва; Інститут токсикології та екогігієни ім. Л.І. Медведя; Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Інститут бджільництва; Інститут землеробства; Інститут біоорганічної хімії; дослідний центр Інституту помології ім. Л.П. Симеренко (Черкаська обл., Городищенський район, с. Мліїв).

Державна ветеринарна і фітосанітарна служба України та її обласні структурні підрозділи.

ВП «Агро-Союз» Дніпропетровської області; ТОВ «Баришівська зернова компанія»; Рівненська дослідна станція захисту рослин; Костопільська Державна сортодільниця Рівненської області; представництва фірм в Україні, які виробляють засоби захисту рослин: Сингента, Монсанто, БАСФ, Аріста Лайф Сайнс, Байер, ЗАТ «Транс Оіл» та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оптимізація культури корисних комах у лабораторних та виробничих умовах.
2. Екологічні особливості листогризух шкідників плодово-ягідних культур та вплив абіотичних факторів на динаміку їх чисельності.
3. Вплив антропогенних чинників середовища на розвиток шкідливих комах.
4. Вплив біотичних факторів на розвиток комах-фітофагів в умовах захищеного ґрунту.
5. Активність ферментів та їх роль у стійкості рослин проти хвороб.
6. Дослідження ролі мікотоксинів у розвитку хвороб рослин.
7. Стійкість структур мікробних ценозів основних типів ґрунтів за різного використання.
8. Комплексна дія післясходових гербіцидів на посівах зернових культур (зернобобових, технічних, олійних, овочевих).
9. Видовий склад та біолого-екологічні особливості основних гризунів на посівах польових культур та заходи захисту від них.
10. Заходи захисту імпортного рослинного матеріалу, що надходить в Україну від регульованих карантинних та некарантинних комах-фітофагів.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Захист рослин»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Логістика і комунікації у захисті рослин	1	90	3
2	Стандартизація і правознавство у захисті рослин	2	30	1
3	Управління чисельністю бур'янів в агрофітоценозах	1	90	3
4	Комплексні системи захисту с.-г. культур від хвороб	1	90	3
5	Управління чисельністю комах-фітофагів	1	90	3
6	Цивільний захист	1	30	1
7	Фізіологічні зміни в живих організмах при застосуванні засобів захисту рослин (токсикологія пестицидів)	2	120	4
8	Технології вирощування і використання організмів у біологічному захисті рослин	2	150	5
9	Епіфітотіологія	1	90	3
10	Патологія насіння с.-г. культур	2	90	3
11	Охорона праці в захисті рослин	3	30	1
Разом за обов'язковою складовою			900	30
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
4	Економіка і організація аграрного сектору	2	90	3
5	Біобезпека у захисті рослин	2	90	3
6	Знезараження об'єктів регулювання	1	90	3
7	Методи випробування засобів захисту рослин	2	90	3
Всього за вибором університету			690	23
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Біологічне обґрунтування контролю обов'язкових та факультативних патогенів рослин»				
1	Актиноміцетні хвороби рослин	3	90	3
2	Фізіолого-біохімічні аспекти стійкості рослин проти хвороб	3	120	4
3	Мікотоксикологія	3	120	4
4	Методи створення інфекційних фонів у фітопатології	3	90	3
5	Патогенез хвороб рослин	3	90	3
6	Патологічний процес кореневої системи рослин	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
2.2.2. Магістерська програма «Фітосанітарний моніторинг та прогноз»				
1	Ентомологічні методи експериментальних досліджень	3	120	4
2	Патологія комах	3	120	4
3	Екологія комах	3	120	4
4	Технічна ентомологія	3	120	4
5	Фізіологія комах	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			2190	73
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1,2	330	11
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			510	17
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Логістика і комунікації у захисті рослин. Вивчає сучасні технології та механізми управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в економічно-адаптованих системах захисту сільськогосподарських культур від комплексу шкідливих організмів. Дозволяє провести аналіз забезпечення, переміщення та зберігання засобів захисту рослин із визначенням рівнів виробництва та продажу біологічних, мікробіологічних і хімічних препаратів в різних регіонах України. Є основою знань щодо узагальнення пропозицій і проведення розрахунків ефективного транспортування засобів захисту рослин із застосуванням моделей логістики та комп'ютерних технологій, визначення механізмів синергічних зв'язків ефективного застосування препаратів на рівні господарств, регіонів і держави.

Стандартизація і правознавство у захисті рослин. Включає вивчення основних нормативних документів які регламентують ефективне виконання різних технологічних операцій при захисті рослин, основні правові аспекти застосування різних пестицидів в рослинництві. Приділена увага законам про стандартизацію та безпечність рослинницької продукції.

Управління чисельністю бур'янів в агрофітоценозах. Зміст дисципліни передбачає вивчення факторів, що регулюють чисельність бур'янів в фітоценозах сільськогосподарських культур, природоохоронних та економічно-обґрунтованих принципів інтегрованого захисту сільськогосподарських культур від бур'янів.

Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб. Використання новітніх інформаційних та фахових технологій захисту рослин від хвороб. Враховується контроль розвитку хвороб польових, овочевих, плодоягідних культур та насаджень винограду.

Управління чисельністю комах-фітофагів. Вивчаються головні шкідники сільськогосподарських культур та обґрунтовується прогноз динаміки популяцій та направлене регулювання (управління) чисельністю комах-фітофагів (шкідників), яке є невід'ємною складовою загальної технології вирощування культури.

Цивільний захист. Розглядаються питання цивільної оборони та захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Фізіологічні зміни в живих організмах при застосуванні засобів захисту рослин (токсикологія пестицидів). Передбачає вивчення великої кількості фактичного матеріалу про раціональне, екологічне безпечне використання пестицидів у сільському господарстві, враховуючи їх біологічну активність та вплив на навколишнє середовище. Вивчається механізм дії пестицидів на шкідливі організми, сільськогосподарські культури, ссавців, людей та навколишнє середовище в цілому.

Технології вирощування і використання організмів у біологічному захисті рослин. Дисципліна передбачає вивчення сучасного стану розведення корисних комах в Україні та країнах світу. Після вивчення дисципліни магістр повинен знати технології розведення корисних комах на комах-господарях та на штучних поживних середовищах та вміти використовувати ці популяції у біологічному та інтегрованому захисті рослин від шкідників у відкритому та закритому ґрунті.

Епіфітотіологія. Програма передбачає ознайомлення студентів з наукою про епіфітотії та різні захисні заходи від хвороб базуючись на інтенсивності зростання інфекції та взаємозв'язку між кількістю інфекційного початку і розвитку хвороб, розкрити вплив фітосанітарії, селекції на стійкість до хвороб, застосування фунгіцидів та їх вплив на перебіг процесу обмеження і ліквідації епіфітотій.

Патологія насіння сільськогосподарських культур. Розглядаються умови ураження насіння, методи його фітопатологічної експертизи, шляхи зниження ураження та травмування насіння; патологія насіння основних груп культур, сапротрофна мікробіота насіння.

Охорона праці в захисті рослин. Передбачає вивчення питань техніки безпеки при всіх видах робіт, що пов'язані із застосуванням, перевезенням, зберіганням пестицидів, а також законів України та інструктивних матеріалів з питань захисту рослин, соціального і правового захисту спеціалістів цієї галузі.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Економіка і організація аграрного сервісу. Завданням дисципліни є ознайомлення студентів з організацією та економічною ефективністю виробничого (сервісного) обслуговування аграрних структур різних форм власності, надання майбутнім фахівцям конкретних навичок з питань організації, планування та управління в сфері виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств,

удосконалення економічних взаємовідносин виробничої і обслуговуючої служб агропромислового комплексу України.

Біобезпека у захисті рослин. Передбачає вивчення впливу пестицидів на живі об'єкти навколишнього середовища, токсиколого-гігієнічних характеристик хімічних класів пестицидів, вимог безпеки при проведенні робіт, пов'язаних з використанням пестицидів.

Знезараження об'єктів регулювання. Передбачає вивчення технологій проведення знезараження рослинних матеріалів, продукції рослинного походження, що надходить з-за кордону з метою профілактики чи знищення видів, які мають карантинне значення при експортно-імпортних торгових операціях.

Методи випробування засобів захисту рослин. Дисципліна передбачає обґрунтування основних теоретичних положень, вивчення класифікації засобів захисту рослин, методології випробування та оцінки технічної, господарської та економічної ефективності сучасних пестицидів на основних сільськогосподарських культурах.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. *Магістерська програма «Біологічне обґрунтування контролю облігатних та факультативних патогенів рослин»*

Актиноміцетні хвороби рослин. Вивчення їх біолого-екологічних особливостей сприятиме вчасній діагностиці актиномікозів та проведенню захисних заходів. Облік актиноміцетних хвороб. Діагностика симптомів хвороб, спричинених актиноміцетами, оволодіння методами виділення збудників в чисту культуру.

Фізіолого-біохімічні аспекти стійкості рослин проти хвороб. Фізіолого-біохімічні властивості рослини, які підвищують імунітет рослин до хвороб, знайомство з методиками вивчення анатомічних, морфологічних, фізіологічних, біохімічних особливостей хворих та здорових рослин з метою визначення стійкості рослин до хвороб.

Мікотоксикологія. Дисципліна дозволяє студентам проаналізувати особливості токсичних речовин мікроміцетів, охарактеризувати токсиногенну здатність фітопатогенних грибів, обґрунтувати заходи щодо зменшення ураження ними рослин, опанувати методику визначення мікотоксинів у рослинній продукції.

Методи створення інфекційних фонів у фітопатології. Дисципліна є однією з основних навчальних дисциплін підготовки фахівців із захисту рослин, що базується на використанні інфекційних фонів в селекції створення нових сортів сільськогосподарських культур з підвищеною стійкістю проти хвороб.

Патогенез хвороб рослин. В курсі вивчаються основні хвороби продукції сільськогосподарських культур у післязбиральний період, а також втрати її через дію патогенних організмів, вплив навколишніх чинників на розвиток патогенезу.

Патологічний процес кореневої системи рослин. Основною задачею дисципліни є вивчення видового складу ґрунтових патогенів, що спричинюють хвороби кореневої системи рослин, дослідження симптоматики патологій коренів, методів їх моніторингу, встановлення біоекологічних властивостей мікроорганізмів та особливостей патологічного процесу при ураженні кореневої системи рослин, розробка та удосконалення заходів щодо підвищення стійкості сільськогосподарських культур проти ґрунтових мікроміцетів.

2.2.2. *Магістерська програма «Фітосанітарний моніторинг та прогноз»*

Ентомологічні методи експериментальних досліджень. Висвітлені сучасні методи планування експерименту, спостережень та обліків, а також закладки і проведення досліду та особливості статистичної обробки одержаних результатів досліджень.

Патологія комах. Дисципліна передбачає вивчення, оцінку, значення збудників захворювань комах, розгляд патогенезу, розкриття умов і закономірностей

розвитку хвороб, що пригнічують розвиток комах. Морфологічні зміни у тканинах і органах хворих комах, порушення їх функцій та особливості поведінки уражених комах. На основі набутих знань студент може контролювати та регулювати чисельність шкідливих комах на сільськогосподарських культурах та угіддях.

Екологія комах. Базується на вивченні впливу різних факторів навколишнього середовища на регуляцію чисельності комах, основних морфологічних і фізіологічних особливостей та способів їх існування. Дає можливість застосовувати на практиці екологічно орієнтовані сучасні технології управління чисельністю фітофагів.

Технічна ентомологія. У курсі розглядаються теоретичні та практичні основи по створенню та управлінню культурами комах на протязі вибору вихідного матеріалу та введення його в штучні умови розведення до створення вихідної популяції.

Фізіологія комах. Наука, що вивчає зовнішню і внутрішню будови та діяльність органів дихання, живлення, виділення, травної і кровоносної систем, імунні реакції гемолімфи, функціональну організацію нервової системи і хеморецепторів, ендокринних органів, атрактанти і репеленти, значення гормонів у регуляції розмноження і життя комах.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «КАРАНТИН РОСЛИН»
спеціальності 202 «ЗАХИСТ І КАРАНТИН РОСЛИН»,
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання: – денна	Ліцензований обсяг, осіб: 50
Термін навчання: –денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС: – освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	інспектор з карантину рослин

Концепція підготовки

У процесі навчання студенти здобувають теоретичні та практичні знання, вміння, навички із захисту і карантину рослин на основі новітніх засад методології наукової діяльності для ефективного виконання завдань із навчально-наукової-виробничої та інноваційної діяльності. Фахівці у галузі захисту і карантину рослин вивчають шкідливих і корисних видів комах, кліщів, гризунів, бур'янів, квіткових паразитів, фітонематод, хвороб рослин (грибних, бактеріальних, вірусних та інших) та заходи захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів, а також вчать надавати консультативну допомогу спеціалістам господарств, фермерам і приватним господарям у проведенні заходів захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів та дотримання їх контролю.

Магістерська програма «Карантин рослин»

Програмою передбачена підготовка фахівців зі знаннями вітчизняного та європейського фітосанітарного законодавства; навиків проведення фітосанітарного контролю за об'єктами регулювання внутрішнього і зовнішнього карантину рослин; ретельної фітосанітарної експертизи; аналізу фітосанітарного ризику шкідливих організмів щодо можливості їх акліматизації в межах України; потенційно екологічних та економічних наслідків та заходів щодо їх локалізації і ліквідації.

Сфера зайнятості випускників

Випускники здатні працювати на посадах інспекторів у Державній ветеринарній і фітосанітарній службі України та її обласних структурних підрозділах; карантинних лабораторіях на посадах ентомолога, фітопатолога, герболога, нематолога; у науково-дослідних установах України на посадах наукових співробітників, лаборантів тощо.

Практичне навчання

Навчально-дослідні господарства НУБіП України: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», НДП НУБіП України «Плодоовочевий сад».

Науково-дослідні установи НААН України: Інститут захисту рослин; Інститут мікробіології і вірусології; Інститут садівництва; Інститут токсикології та екогієни ім. Л.І. Медведя; Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Інститут бджільництва; Інститут землеробства; Інститут біоорганічної хімії; дослідний центр Інституту помології ім. Л.П. Симеренко (Черкаська обл., Городищенський район, с. Мліїв).

Державна ветеринарна і фітосанітарна служба України та її обласні структурні підрозділи.

ВП «Агро-Союз» Дніпропетровської області; ТОВ «Баришівська зернова компанія»; Рівненська дослідна станція захисту рослин; Костопільська Державна сортодільниця Рівненської області; представництва фірм в Україні, які виробляють засоби захисту рослин: Сингента, Монсанто, БАСФ, Аріста Лайф Сайнс, Байер, ЗАТ «Транс Оіл» та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оптимізація культури корисних комах у лабораторних та виробничих умовах.
2. Екологічні особливості листогризух шкідників плодово-ягідних культур та вплив абіотичних факторів на динаміку їх чисельності.
3. Вплив антропогенних чинників середовища на розвиток шкідливих комах.
4. Вплив біотичних факторів на розвиток комах-фітофагів в умовах захищеного ґрунту .
5. Активність ферментів та їх роль у стійкості рослин проти хвороб.
6. Дослідження ролі мікотоксинів у розвитку хвороб рослин.
7. Стійкість структур мікробних ценозів основних типів ґрунтів за різного використання.
8. Комплексна дія післясходових гербіцидів на посівах зернових культур (зернобобових, технічних, олійних, овочевих).
9. Видовий склад та біолого-екологічні особливості основних гризунів на посівах польових культур та заходи захисту від них.
10. Заходи захисту імпортного рослинного матеріалу, що надходить в Україну від регульованих карантинних та некарантинних комах-фітофагів.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Карантин рослин» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Цивільний захист	1	90	3
2	Охорона праці в карантину рослин	3	90	3
3	Інтегрований захист рослин	2	120	4
4	Зовнішній і внутрішній карантин	2	90	3
5	Методи огляду та експертизи об'єктів регулювання	1	90	3
6	Карантинні шкідливі організми	1-2	210	7
7	Фітосанітарне право та міжнародне співробітництво	2	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
Разом за обов'язковою складовою			810	27
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
4	Економіка і організація аграрного сектору	2	90	3
5	Біобезпека у карантині і захисті рослин	2	90	3
6	Знезараження об'єктів регулювання	1	90	3
7	Методи випробування засобів захисту рослин	2	90	3
Всього за вибором університету			690	23
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Карантин рослин»				
1	Міжнародні фітосанітарні стандарти	3	150	5
2	Адвентивні шкідливі організми	3	120	5
3	Аналіз ризику карантинних організмів	3	120	5
4	Географія карантинних організмів	3	150	5
5	Шкідливі організми України у міжнародній фітосанітарії	3	150	5
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			2190	73
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1,2	300	11
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			510	17
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільний захист. Розглядаються питання цивільної оборони та захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Охорона праці в карантині рослин. Передбачає вивчення питань техніки безпеки при всіх видах робіт, що пов'язані із перевезенням, зберіганням карантинних об'єктів, а також законів України та інструктивних матеріалів з питань карантину рослин, соціального і правового захисту спеціалістів цієї галузі.

Інтегрований захист рослин. Дисципліна вивчає стратегію і тактику інтегрованого захисту фітоценозів від біотичних, абіотичних та антропічних чинників на природоохоронній основі. При цьому враховуються сучасні та новітні моніторингові системи щодо корисного та шкідливого біорізноманіття згідно фаз росту і розвитку захищаючих рослин.

Зовнішній і внутрішній карантин. Дисципліна вивчає порядок проведення фітосанітарного контролю імпортованих та експортних об'єктів регулювання на державному кордоні України, всередині країни з метою попередження завезення в країну карантинних організмів. А також організацію, методи, терміни контрольних обстежень сільськогосподарських угідь з метою виявлення карантинних організмів.

Методи огляду та експертизи об'єктів регулювання. Найбільш відповідальним ланцюгом в системі карантинних заходів є визначення карантинного стану вантажів, які ввозяться із-за кордону, що визначається результатами огляду та фітосанітарної експертизи.

Оволодіння технікою виявлення карантинних та інших небезпечних видів шкідників, хвороб рослин і бур'янів, оволодіння методами виготовлення

мікропрепаратів, зберігання зразків, а також правилами карантинної профілактики. методами огляду та відбору зразків об'єктів регулювання, транспортних засобів та методикою проведення фітосанітарної експертизи з урахуванням різноманітності імпортно-експортних торгових операцій.

Карантинні шкідливі організми. Основним завданням дисципліни є вивчення особливостей біології карантинних видів комах, хвороб, бур'янів відсутніх на території України, наукового обґрунтування їх фітосанітарного ризику у разі завезення та можливої акліматизації на території нашої держави, їх шкідливість для сільського, лісового та садово-паркового господарства, потенційні екологічні та економічні збитки, як наслідок їх життєдіяльності.

Фітосанітарне право та міжнародне співробітництво. Передбачає вивчення фітосанітарних правил ввезення з-за кордону, перевезення в межах країни, експорту та виробництва сільськогосподарської продукції. Вивчення законів про карантин рослин в Україні та ознайомлення з іноземним досвідом, що до правового регулювання в фітосанітарній сфері.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Економіка і організація аграрного сервісу. Завданням дисципліни є ознайомлення студентів з організацією та економічною ефективністю виробничого (сервісного) обслуговування аграрних структур різних форм власності, надання майбутнім фахівцям конкретних навичок з питань організації, планування та управління в сфері виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств, удосконалення економічних взаємовідносин виробничої і обслуговуючої служб агропромислового комплексу України.

Біобезпека у карантині і захисті рослин. Передбачає вивчення впливу пестицидів на живі об'єкти навколишнього середовища, токсиколого-гігієнічних характеристик хімічних класів пестицидів, вимог безпеки при проведенні робіт, пов'язаних з використанням пестицидів.

Знезараження об'єктів регулювання. Передбачає вивчення технологій проведення знезараження рослинних матеріалів, продукції рослинного походження, що надходить з-за кордону з метою профілактики чи знищення видів, які мають карантинне значення при експортно-імпортних торгових операціях.

Методи випробування засобів захисту рослин. Дисципліна передбачає обґрунтування основних теоретичних положень, вивчення класифікації засобів захисту рослин, методології випробування та оцінки технічної, господарської та економічної ефективності сучасних пестицидів на основних сільськогосподарських культурах.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Карантин рослин»

Міжнародні фітосанітарні стандарти. Дисципліна вивчає види сучасних міжнародних фітосанітарних стандартів та мету їх створення, сферу застосування та використання.

Адвентивні шкідливі організми. Дисципліна передбачає оволодіння студентами знань з географії розповсюдження адвентивних шкідливих організмів з метою їх ідентифікації та експрес-діагностики шкідливих організмів.

Аналіз ризику карантинних організмів. Шкідливі організми рослин можуть становити ризик, який піддається оцінці. Його можна зменшити шляхом запровадження технічно обґрунтованих фітосанітарних заходів, які мінімально впливатимуть на вільну торгівлю рослинами та рослинними матеріалами.

Географія карантинних організмів. Вивчаються центри походження шкідливих організмів та природно-кліматичні умови, в яких мешкають ці види у фітоценозах. Можливі шляхи їх розселення та занесення на територію України.

Шкідливі організми України у міжнародній фітосанітарії. Розглядаються види, які можуть бути шкідливими для зарубіжних країн. В разі їх виявлення у рослинній продукції необхідне проведення додаткових обробок.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕКОЛОГІЧНА БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА БІОЕНЕРГЕТИКА»
спеціальності 162 «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ»
галузі знань «Хімічна та біоінженерія»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	30
– заочна	30
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	біотехнолог

Концепція підготовки

Метою навчання є засвоєння теоретичних основ та формування відповідних практичних навичок при дослідженні біологічних об'єктів з урахуванням класичних та сучасних наукових підходів, що гармонійно поєднують сприйняття і розуміння студентами біотехнологічного та екологічного спрямування. Спеціальна частина дає можливість оволодіти основними методами у роботі з генетичним матеріалом, що необхідно для підготовки висококваліфікованих фахівців галузевих підрозділів. Практична частина дає можливість студентам освоїти використання новітніх біотехнологій, що базуються на застосуванні законів розвитку живої природи, для створення та реалізації новітніх систем для агропромислового комплексу, енергетики, легкої, хімічної, гірничодобувної промисловості, нафтопереробного комплексу, управління якістю біотехнологічної продукції, питаннями законодавчого регулювання, менеджменту та маркетингу, проблемами біобезпеки та біоетики.

Магістерська програма «ДНК-паспортизація і картування геному»

Суть магістерської програми полягає у вивченні основних методів практичної діагностики та ідентифікації генетично-модифікованих організмів у продуктах споживання, відпрацюванні методик та систем ДНК-паспортизації цінних сільськогосподарських рослин за допомогою сучасних біотехнологічних та молекулярно-біологічних методів. Спеціальна частина програми дає можливість оволодіти основними методами у роботі з генетичним матеріалом, що необхідно для підготовки висококваліфікованих фахівців галузевих підрозділів.

Сфера зайнятості випускників

Випускники працюють в закладах екологічного та санітарного нагляду, у контрольно-виробничих та контрольно-аналітичних лабораторіях, центрах із сертифікації продукції, комерційних фірмах, науково-дослідних інститутах, обіймаючи посаду головного спеціаліста, мікробіолога, завідувача лабораторії, старшого лаборанта, наукового співробітника, бактеріолога, вірусолога, міколога тощо., навчання в аспірантурі.

Магістерська програма «Біобезпека і біоетика»

Програма спрямована на вивчення спадковості і мінливості організмів з новими штучно створеними ознаками, а також їх розповсюдження і можливі наслідки для екобіоценозів. Вивчає основні правові документи та домовленості в галузі біобезпеки, що прийняті в Україні та ряді передових країнах Світу, етичні аспекти і проблеми біобезпеки, етики при маніпулюванні з клітинами, органами та

організмами, принципи та механізми маніпулювання геномами, досягнення генетичної інженерії та терапії, а також ряду сучасних біотехнологій, їх користь і ризику для біосвіту планети.

Сфера зайнятості випускників

Випускники працюють в закладах екологічного та санітарного нагляду, у контрольовано-виробничих та контрольовано-аналітичних лабораторіях, центрах із сертифікації продукції, комерційних фірмах, навчання в аспірантурі.

Практичне навчання

Українська лабораторія якості і безпеки продукції АПК, ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості», Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів, ТОВ «Аґрус», Український державний науково-дослідний інститут «Ресурс», ТОВ «Грін вольф».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Біотехнологія отримання і використання біопрепарату Триходерміну-Р на основі нових штамів грибів роду *Trichoderma*.
2. Дослідження особливостей взаємодії та використання еубактерій *Clostridium novyi-NT* для терапії колоректального раку у *Mus Musculus*.
3. Біологічні та молекулярно-генетичні характеристики вірусів багаторічних бобових трав.
4. Розробка молекулярно-діагностичних систем для діагностики та ідентифікації вірусу ямкуватості деревини яблуні.
5. Біотехнологічні процеси та режими роботи обладнання при біологічному захисті посівів кукурудзи в умовах ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція».
6. Патологічні зміни грибів *Pleurotus ostreatus* Kumm. за умов бактеріальної інфекції в біотехнологічному процесі.
7. Молекулярно-генетичні характеристики вірусів люцерни (*Medicago sativa*).
8. Біотехнологічний процес вермикомпостування сільськогосподарських відходів.
9. Молекулярно-генетичний поліморфізм сортів малини української селекції за ДНК-маркерами.
10. Розробка молекулярно-діагностичної системи для діагностики та ідентифікації вірусу шарки сливи (*Plum Pox Virus*).

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Екологічна біотехнологія та біоенергетика»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	60	2
2	Цивільний захист	2	90	2
3	Світове сільське господарство та продовольчі ресурси	1	30	1
4	Стратегія сталого розвитку природи та суспільства	1	30	1
5	Прикладна генетика з основами цитології	2	60	2
6	Екологічні біотехнології	2	90	3
7	Біотехнологія рослин	2	90	3
8	Альтернативна енергетика: біоенергетика та біоенергоконверсії	2	90	3
9	Інформаційні технології	2	90	3
10	Прикладна екологія	1	90	3
11	Біологічна статистика	3	90	3
Разом за обов'язковою складовою			810	27
2. ВИБІРKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	1	90	3
4	Інструментальні методи аналізу	1	90	3
5	Сільськогосподарська радіобіологія і радіоекологія	1	90	3
6	Біобезпека	2	90	3
7	Проектування біопроектів	3	150	5
8	Біотехнології в АПК та біотехметоди в природоохоронних біотехнологіях	2	90	3
9	Біомаркетинг біотехнологічної продукції	3	60	2
Всього за вибором університету			900	30
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Біобезпека і біоетика»				
1	Мікроклональне розмноження рослин	3	90	3
2	Технології in vitro в рослинництві	3	90	3
3	Біобезпека біотехнологій	3	90	3
4	Імунна біотехнологія	3	90	3
5	Біологія індивідуального розвитку	3	90	3
6	Клітинна селекція на стійкість	3	90	3
Всього за вибором студента			540	18
2.2.2. Магістерська програма «ДНК-паспортизація і картування геному»				
1	Діагностика та ідентифікація ГМО, ДНК-паспортизація	3	120	4
2	Клітинна і молекулярна біологія	3	120	4
3	Популяційна генетика	3	90	3
4	Генетична інженерія	3	90	3
5	Молекулярна вірусологія	3	120	4
Всього за вибором студента			540	18
Разом за вибірковою складовою			2250	75
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1,2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	150	5
Всього			450	15
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Філософія науки та інноваційного розвитку. Розкрита специфіка філософії науки та інноваційного розвитку як особливого типу гуманітарного знання та як навчальної дисципліни. Розглянуті основні етапи історичного розвитку основних напрямків та методологічних прийомів вирішення головних проблем філософії науки на основі порівняльної характеристики класичного, неklasичного та постнеklasичного ідеалів науковості. Розглянуті онтологічні, гносеологічно-епістемологічні, методологічні, структурно-організаційні, світоглядні, морально-ціннісні засади та виміри філософії науки. Здійснений філософський аналіз специфіки сучасного стану української та світової науки, перспектив їх розвитку та взаємодії с іншими сферами життєдіяльності суспільства, а також основних проблем біологічної науки та екології.

Цивільний захист. Вивчає функції і завдання єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, організації захисту об'єкта господарської діяльності, надає практичні навички щодо організації захисту об'єкта господарської діяльності та його навколишньої території.

Світове сільське господарство та продовольчі ресурси. Сучасний стан світового сільського господарства та продовольчих ресурсів. Економіка сільського господарства розвинутих країн. Глобалізація розвитку і світові проблеми забезпечення людства продовольством. Продовольчі і кормові можливості материків. Продовольчі ресурси рослинницької галузі. Продовольчі ресурси тваринницької галузі. Продовольчі ресурси світового океану. Продовольча піраміда харчування людини. Світовий ринок продукції тваринництва та тенденції його розвитку. Ліси, їх продовольчі і кормові ресурси. Світовий ринок овочів, фруктів та субтропічних продовольчих культур. Особливості ціноутворення на сільськогосподарську продукцію та продовольчі ресурси у розвинутих країнах світу. Міжнародна науково-технічна співпраця у галузі сільського господарства та продовольчих ресурсів.

Стратегія сталого розвитку природи та суспільства. Формує знання про принципи і стратегію сталого розвитку, як гармонійного процесу, який забезпечує збалансоване економічне сходження, сприяє природоохоронній екологічній культурі, збереженню природно-ресурсного потенціалу, гарантує біосферний простір та екологічну безпеку для задоволення потреб життєдіяльності людства. Вивчає положення, механізми практичної реалізації, узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових збалансованого розвитку суспільства в країні, систематизує плани дій і терміни виконання етапів завдань сталого розвитку суспільства. Сприяє оволодінню вміннями і навичками моніторингу індикаторів сталого розвитку, виявлення екологічних ризиків і небезпек для розвитку людства та сталого розвитку суспільства, використанню міжнародних угод та документів із сталого розвитку, розробки планів і програм (регіону, міста, селища) при переході до сталого розвитку України та інших країн з перехідною економікою.

Прикладна генетика з основами цитології. Механізми руйнування біосфери, методи і способи раціонального природокористування. Геотехнологічні, техноекоекологічні і соціоекоекологічні дослідження навколишнього середовища, специфіка взаємовідносин організмів і середовища, їх існування у різних географічних зонах. Особливості використання природних ресурсів, розробка регламентацій природокористування і технічних засобів охорони довкілля, відтворення зруйнованих екосистем.

Екологічні біотехнології. Біотрансформація, біодеструкція, біодоступність основних біохімічних шляхів мікробіологічної трансформації органічних ксенобіотиків, генетичних основ створення рекомбінантних мікроорганізмів; деструкція органічних

ксенобіотиків, біодеструкція забруднень неорганічної природи, природних і синтетичних полімерних матеріалів, умов роботи анаеробного біологічного очищення, метаногенерації, системи і конструкції споруд анаеробного біологічного очищення, біоремедіація ґрунтів, біоремедіація «in situ», біоремедіація «off site», біологічне видалення важких металів і радіонуклідів, фіторемедіація, біологічне очищення і дезодорація газоповітряних викидів, мікробіологічна переробка органічних відходів.

Біотехнологія рослин. У дисципліні вивчаються основні напрями та перспективи розвитку біотехнології рослин, предмет та методи біотехнології, культура ізольованих клітин та тканин, калюсні та суспензійні культури, мікроклональне розмноження рослин та їх оздоровлення від вірусних інфекцій, морфогенез та регенерація рослин в умовах *in vitro* (органогенез, ембріогенез, ризогенез), селекція рослин в умовах *in vitro*, клітинна та генетична інженерія, методи створення трансгенних рослин.

Альтернативна енергетика: біоенергетика та біоенергоконверсії. Класифікація та властивості палив, суть процесу горіння палив, технології та технічні засоби приведення твердого біопалива до стану, придатного до спалювання, особливості використання різних видів біопалив, їх переваги та недоліки. Технічні засоби для спалювання твердих біопалив та гранулювання біопалив, контроль основних технологічних параметрів біодизельної установки, обслуговування та ремонту обладнання для виробництва дизельного біопалива, гранул та пеллетів.

Інформаційні технології. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями, які базуються на знанні технічних складових комп'ютерних систем та необхідного комплексу програмного забезпечення з метою організації та реалізації інформаційно-дослідницького комплексу в екології та біотехнології для обробки текстової, числової і графічної інформації, проведенні математичного аналізу експериментальних досліджень, а також підготовки рекламно-презентаційних матеріалів з метою висвітлення результатів наукових досліджень, методи побудови математичних моделей основних абіотичних і біотичних процесів, використання основних елементарних функцій та їхніх комбінацій для побудови моделей.

Прикладна екологія. Механізми руйнування біосфери, методи і способи раціонального природокористування. Геотехнологічні, техноекоекологічні і соціоекоекологічні дослідження навколишнього середовища, специфіка взаємовідносин організмів і середовища, їх існування у різних географічних зонах. Особливості використання природних ресурсів, розробка регламентацій природокористування і технічних засобів охорони довкілля, відтворення зруйнованих екосистем.

Біологічна статистика. Формує знання основних методів статистичної обробки даних Math Card. Надає навички математичної обробки отриманих результатів досліджень, графічних зображень.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового

дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Інструментальні методи аналізу. Вивчаються основні теоретичні положення, що покладені в основу фізико-хімічних та візуальних інструментальних методів системного вивчення біологічних об'єктів в лабораторних і в природних умовах. Спеціальна навчально-практична частина дисципліни дає можливість ознайомитись та оволодіти основними методами електрофорезу, хроматографії, колориметрії та спектрофотометрії, засвоїти техніку роботи на світлових, люмінесцентних, конфокальних та електронних мікроскопах, що необхідно для формування висококваліфікованих фахівців в галузі біотехнології та екології.

Сільськогосподарська радіобіологія і радіоекологія. Вивчаються загальні питання надходження та міграції радіонуклідів в об'єктах навколишнього середовища і сільського господарства. Розглядаються основи ведення окремих галузей сільськогосподарського виробництва на забруднених радіонуклідами територіях, технологічні прийоми очищення продукції рослинництва і тваринництва від радіонуклідів. Викладається методологія проведення радіаційного моніторингу сфери сільськогосподарського виробництва. Детально розглядаються радіаційно-гігієнічні аспекти використання в сільському господарстві забруднених радіонуклідами територій та можливості їх реабілітації.

Біобезпека. Вивчаються спадковість і мінливість організмів з новими штучно створеними ознаками, а також їх розповсюдження і можливі наслідки для екобіоценозів. Захист спадковості живого – це збереження життя на Землі у всьому його розмаїтті, його еволюції. У зв'язку із зростанням взаємодії людини і природи, посиленням дії екзогенних факторів на спадковість живого, створенням нових генетично модифікованих фактів на спадковість живого, створенням нових генетично модифікованих організмів виникла проблема екологічних змін у навколишньому середовищі, що викликані її забрудненням і появою та розповсюдженням сучасних біотехнологій.

Проектування біопроектів. Освоїти методи проектування біотехнологічного обладнання та оволодіти необхідними прийомами розробки та впровадження у виробництво нових біопроектів.

Біотехнології в АПК та біотехметоди в природоохоронних біотехнологіях. Використання безвідходних технологій і технологічних процесів у АПК, раціональне застосування органічних добрив, силосу, кормових домішок, амінокислот, ферментів, регуляторів росту, біологічних препаратів, засобів захисту рослин проти шкідливих організмів без порушення агроценозів. Пояснюються біотехнологічні процеси, які створюються в екосистемах при вирощуванні екологічно чистої продукції рослинництва.

Біомаркетинг біотехнологічної продукції. Розглядаються загальні принципи та функції, основні категорії та концепції біомаркетингу біотехнологічної продукції, методи ціноутворення, способи просування і збуту продукції, питання організації та контролю маркетингової діяльності, що формує основу маркетингової практики біотехнологічної продукції. Акцентується увага на маркетингових дослідженнях ринку товарів чи послуг біотехнологічного спрямування; плануванні асортименту біотехнологічної продукції на підприємствах; організації процесів просування та реалізації продукції чи послуг біотехнологічного підприємства.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Біобезпека і біоетика»

Мікроклональне розмноження рослин. В дисципліні вивчаються теоретичні та практичні аспекти мікроклонального розмноження рослин в умовах *in vitro*, а саме: принципи та теоретичні основи приготування живильних середовищ, вплив регуляторів росту на ріст і розвиток рослин, фізіологічні основи морфогенезу, метод і техніка мікроклонального розмноження, явище апікального домінування. Акцентується увага на мікроклональному розмноженні трав'янистих та деревних рослин (вирощування тропічних та субтропічних рослин, технічних, злакових, овочевих, плодових, ягідних та деревних культур).

Технології *in vitro* в рослинництві. Метою даного курсу є ознайомлення студентів із принципами використання біологічних знань у виробництві практично цінних продуктів і набути розуміння про сучасні біотехнологічні процеси, які базуються на генетичній і клітинній інженерії.

Біобезпека біотехнологій. Курс дає систему знань, що базується на необхідності екологізації виробництва яка може бути здійснена за рахунок: отримання безпечної харчової продукції, споживання відновлених природних ресурсів, комплексної переробки сировини та утилізації відходів, енергозбереження та використання нетрадиційних джерел енергії тощо. Запровадження біобезпечних біотехнологічних виробництв сприятиме виготовленню високоякісної екологічно безпечної продукції за мінімальних витрат природних ресурсів та збереженню стійкої динамічної рівноваги біосфери. Дисципліна тісно пов'язана з організацією біотехнологічного виробництва, його технологією. Дає фундаментальні знання та практичні аспекти екологізації біотехнологічної промисловості, вітчизняне та міжнародне законодавство в галузі біобезпеки біотехнологічних виробництв, поняття про основні принципи конструювання і селекції біотехнологічних продуцентів, біотехнологічні аспекти виробництва хлібопекарської, молочної, м'ясної продукції, спирту, дріжджів, цукру, солоду, пива та напоїв.

Імунна біотехнологія. Основною метою вивчення курсу є підготовка кваліфікованих фахівців в області імунобіотехнології. Магістри отримують фундаментальні знання в області імунології та імунохімії. Знайомляться з сучасними досягненнями науки в області створення та розробки технології отримання імунобіологічних препаратів – вакцин, імуноглобулінів, сироваток, діагностикумів в

тому числі за використання методів генної інженерії. Отримують знання про методи державного контролю безпеки та якості імунобіологічних препаратів. Спеціальна частина включає в себе оволодіння молекулярно-генетичними та імунохімічними методами аналізу, методиками отримання та очищення біополімерів, на прикладі білків та нуклеїнових кислот.

Біологія індивідуального розвитку. Курс присвячений вивченню реалізації генетичної інформації в процесі онтогенезу. В процесі вивчення курсу студенти знайомляться з морфологічними аспектами розвитку, а також з біохімічними і молекулярно-генетичними механізмами, що їх супроводжують в процесі ембріонального і постнатального розвитку. Особлива увага приділяється молекулярно-генетичним аспектам процесів детермінації і диференціації клітин, а також їх стабільності в період онтогенезу.

Клітинна селекція на стійкість. Вивчаються основи та методи одержання рослин, стійких до біотичних і абіотичних факторів, особливості мутагенезу і селекції мутантів *in vitro*, природи і механізмів виникнення соматональної мінливості, отримання ліній, стійких до пестицидів, температурних стресових факторів, збудників хвороб. Акцентується увага на принципах отримання мутантів з використанням клітинних технологій та галузях їх застосування в клітинній інженерії; механізмах дії стресових факторів на рослини, природу та механізм стійкості до окремих речовин; методах виділення *in vitro* та шляхи використання варіантів, стійких до засолення, іонного стресу, посухи та стійких до збудників хвороб рослин; видах селекції ауксотрофних та *ts*-мутантів; шляхи створення нових форм рослин, що мають селективні маркерні ознаки.

2.2.2. Магістерська програма «ДНК-паспортизація і картування геному»

Діагностика та ідентифікація ГМО, ДНК-паспортизація. Основною метою вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних основ та формування відповідних практичних навичок при дослідженні біологічних об'єктів та генетично модифікованих організмів, методів та прийомів генотипування цінних сільськогосподарських рослин та їх ДНК-паспортизації з урахуванням сучасних наукових підходів, що гармонійно поєднують сприйняття і розуміння практичних і теоретичних знань для студентів екологічного та екобіотехнологічного спрямування

Клітинна і молекулярна біологія. Метою даного курсу є ознайомлення студентів з сучасним станом наукових досліджень і сферами практичного використання даної дисципліни, Завдання курсу полягає у формуванні у студентів уявлення про єдність біологічних систем, що проявляється в подібності структурної і хімічної організації, а також фундаментальних молекулярно-біологічних процесів, що відрізняють їх від об'єктів неживої природи. Особлива увага приділяється механізмам, які забезпечують збереження і реалізацію генетичної інформації в клітині, яка є основною структурою будь-якого організму.

Популяційна генетика. Програма дисципліни надає можливість студентам розширити рівень знань та практичних навичок як у фундаментальних, так і прикладних аспектах популяційної генетики. Основні теми лекційних та практичних занять включають вивчення структури популяцій, мінливості ознак у рослин, людини і тварин, факторів, які змінюють генетичну структуру популяції, природного добору, сучасних методів популяційної генетики, що використовуються в сільському господарстві, наукових дослідженнях, біотехнології, екології, медицині та генетичній інженерії.

Генетична інженерія. Метою даного курсу є ознайомлення студентів з основними напрямками та завданнями сучасної генетичної інженерії, методими одержання генетично модифікованих організмів. Завдання курсу: формує знання про методи клонування фрагментів ДНК, особливості будови векторів на основі прокариот

та еукаріот, створення бібліотек геномів, рестрикційних карт, одержання лікарських препаратів, одержання трансгенних рослин і тварин. В результаті вивчення дисципліни магістр повинен вміти на основі новітніх досягнень, використовуючи методичні рекомендації, планувати та обирати оптимальні умови для отримання рекомбінантних ДНК та трансформації генетичного матеріалу.

Молекулярна вірусологія. Засвоєння теоретичних основ та формування відповідних практичних навичок при дослідженні біологічних об'єктів з урахуванням класичних та сучасних наукових підходів, що гармонійно поєднують сприйняття і розуміння для студентів університетів біотехнологічного та екологічного спрямування. Спеціальна частина дисципліни дає можливість оволодіти основними методами у роботі з інфекційним матеріалом, створювати діагностичні тест-системи для ідентифікації вірусів, проводити діагностику, ідентифікацію вірусів за допомогою методів молекулярної біології, проводити генетичні маніпуляції з вірусами, аналізувати генетичні послідовності та прослідковувати філогенетичні зв'язки, що необхідно для підготовки висококваліфікованих фахівців біотехнологічного спрямування.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА»
спеціальності 101 «ЕКОЛОГІЯ»
галузі знань «Природничі науки»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	еколог; викладач вищого навчального закладу

Концепція підготовки

Ступенева підготовка екологів реалізується через безперервні, інтегровані програми базового і специфічних напрямів, а також напряму державного управління, в тому числі адаптованих до рівня кращих світових аналогів, спільної, або одночасної підготовки в університетах партнерах шляхом об'єднання в навчально-наукові комплекси чи міжнародні університетські консорціуми і полягає у здобутті кваліфікацій повної вищої освіти – магістра-еколога, викладача вищого навчального закладу (за базовим напрямом), фахівців зі стандартизації, сертифікації та якості, з управління природокористуванням (за специфічними напрямками) і державного службовця (за напрямом державне управління).

При формуванні магістерських програм враховано можливості: екологічної обізнаності і забезпечення загально екологічної складової підготовки усіх професійно зацікавлених; відображення у процесі навчання соціально-екологічного замовлення для сталого розвитку; наявності сприятливого середовища інтеграції освіти, науки, інновацій, інформатизації академічного навчання; формування компетенцій у випускників з розробки концепцій, стратегій, планів дій і програм соціально-економічного та екологічнобезпечного розвитку і раціонального природокористування для оптимізації показників якості життя і довкілля на основі екологічно-орієнтованих управлінських рішень шляхом покращення якості освіти та наукових досліджень; забезпечення ефективності механізмів екологічної політики і управління на глобальному, національному, регіональному і локальному рівнях

Магістерська програма «Екологія і охорона водних ресурсів агросфери»

Підготовка передбачає формування знань про технології очистки та вимоги щодо якості джерел централізованого та децентралізованого водопостачання, методологію екологічної оцінки якості водних ресурсів агросфери, екологічну паспортизацію водних об'єктів, екологічну безпеку водних екосистем, шляхи раціонального використання і охорони водних ресурсів агросфери та управління їх якістю, екологічних проблем зрошуваного та осушуваного землеробства, створення баз екологічного розвитку наземних та водних екосистем та економічного розвитку суспільства.

Сфера зайнятості випускників

Випускники даної магістерської програми займаються охороною й відновленням водних екосистем, екобезпечним використанням водних об'єктів і

джерел та проведенням наукового супроводу науково-дослідних, проектно-вишукувальних робіт для ресурсощадного водокористування у сфері екоменеджменту водних і земельних ресурсів за галузями народного господарства, сприяють удосконаленню загально екологічної освіти населення, зокрема працевлаштовуючись у Державне агентство водних ресурсів України та його структурні підрозділи (басейнові, обласні управління водних ресурсів, управління каналів), державне підприємство «Водексплуатація» та ін.

Магістерська програма «Екологічний контроль в агросфері: моніторинг, паспортизація, експертиза»

Підготовка екологів, які володіють знаннями щодо здійснення агроекологічного моніторингу територій агросфери; проведення інспекторських перевірок суб'єктів господарювання та екологічної паспортизації промислових та сільськогосподарських підприємств, сільських населених пунктів, твердих побутових відходів, земельних ділянок, кормових угідь і природного та рекреаційного об'єктів; проведення ландшафтно-екологічної експертизи об'єктів агросфери та технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Сфера зайнятості випускників

Діяльність випускників магістерської програми пов'язана з організацією, забезпеченням, здійсненням і дотриманням екологічного контролю в агросфері – моніторингу, аудиту, паспортизації, експертизи, для управління соціоекономічним і екологічнобезпечним розвитком територій і підприємств агросфери. Місцями працевлаштування випускників є підприємства агропромислового комплексу різних форм власності, а саме: ТОВ «Агрохімсервіс»; ДП «Агроресурси», ООО агрофірма «Гермес», ЗАТ ПЗ «Агрорегіон», ТОВ «Дружба-Нова», Kraft Foods Україна та ін.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців проводиться у науково-дослідних господарствах Національного університету біоресурсів і природокористування України: «Великоснітинське науково-дослідне господарство імені О. В. Музиченко», «Науково-дослідне господарство» Ворзель», «Агрономічна дослідна станція», а також інституті агроекології і природокористування НААН України, інституті захисту рослин НААН України, ТОВ «Світанок-Агросвіт», Українському державному науково-дослідному інституті «РЕСУРС», ТОВ науково виробнича фірма «Агроекосистема Лтд.».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Екологічна паспортизація водних джерел різного походження і господарського призначення.
2. Оцінка придатності земель при формуванні екобезпечних сировинних зон для отримання продукції дитячого та дієтичного харчування;
3. Екологічний контроль за якістю ґрунтів - екологічна паспортизація територій;
4. Екологічні і водогосподарські підходи до встановлення якості води;
5. Екологічний менеджмент, маркетинг і аудит на підприємствах агросфери;
6. Екологічна політика: глобальна, національна (державна), регіональна, галузева, корпоративна;
7. Екологічна оцінка якості води різного рівня залягання в районі господарства або виробничого району.
8. Загальна оцінка впливу на довкілля підприємств АПК та характеристика екологічних ситуацій в агросфері.

9. Екологічна експертиза технологій виробництва сільськогосподарської продукції і сировини.

10. Екологічне інспектування потенційно небезпечних агропідприємств.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Цивільний захист	2	60	2
2	Охорона праці в галузі	2	30	1
3	Педагогіка та психологія вищої школи	1	30	1
4	Методика викладання у вищій школі	1	60	2
5	Методологія та організація наукових досліджень	1	90	3
6	Стратегія сталого розвитку	1	90	3
7	Екологічний менеджмент і аудит	1	90	3
8	Системний аналіз якості навколишнього середовища. ГІС-аналіз агроландшафтів	2	150	5
Разом за обов'язковою складовою			600	20
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	60	2
2	Ділова іноземна мова	1,2,3	120	4
3	Аграрне, земельне та екологічне право	1	30	1
4	Аграрна та екологічна політика	1	90	3
5	Сільськогосподарська радіоекологія	2	120	4
6	Екологічна стандартизація і сертифікація	2	90	3
7	Проблеми екологічної безпеки та сучасні концепції природокористування	2	150	5
8	Інформаційні технології	2	90	3
9	Інтелектуальна власність і світові інформаційні ресурси	2	60	2
Всього за вибором університету			810	27
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Екологія і охорона водних ресурсів агросфери»				
1	Моніторинг якості води в агросфері	3	90	3
2	Очистка стічних вод, утилізація і знешкодження ОСВ	3	180	6
3	Методологія сучасного хімічного аналізу та хімія навколишнього середовища	3	180	6
4	Екологічна безпека водних екосистем	3	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
Всього за вибором студента			540	18
2.2.2. Магістерська програма «Екологічний контроль в агросфері: моніторинг, паспортизація, експертиза»				
1	Агроекологія	3	180	6
2	Екологічна експертиза в с.-г. виробництві (агробіотехнологій)	3	90	3
3	Агроекологічний контроль і управління (моніторинг, паспортизація, менеджмент, інспектування)	3	180	6
4	Сучасні біотехнології та біобезпека	3	90	3
Всього за вибором студента			540	18
Разом за вибірковою складовою			1950	65
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична практика	1,2	600	20
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	150	5
Всього			750	25
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. БОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільний захист. Вивчає функції і завдання єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, організації захисту об'єкта господарської діяльності, надає практичні навички щодо організації захисту об'єкта господарської діяльності та його навколишньої території.

Охорона праці в галузі. Формує знання з теоретичної і практичної підготовки студентів до створення безпечних умов праці робітників агропромислового комплексу.

Педагогіка та психологія вищої школи. Вивчає стан, структуру і методи сучасної психології та педагогіки, розвиток творчої особистості. Формує знання щодо принципів і закономірностей навчання та виховання особистості, психологічні особливості її становлення і розвитку, індивідуальних психологічних властивостей, які обумовлюють специфіку поведінки особистості, її діяльності та спілкування, допомагають глибше зрозуміти мотиви вчинків людей, регулювати взаємовідносини з ними.

Методика викладання у вищій школі. Передбачає оволодіння системи знань про сутність методики навчання та їх оптимального вибору у педагогічній діяльності. Розкривається методика підготовки та проведення лекцій, семінарських та практичних занять. Дається характеристика найбільш відомих сучасних методик навчання, рекомендації щодо їх вивчення та використання.

Методологія та організація наукових досліджень. Дисципліна формує уявлення у студента про самостійне творче, наукове мислення та розвиває навички наукової діяльності, сприяє оволодінню новітніми екологічними методами досліджень, які дають змогу отримати кількісні та якісні дані необхідні для загальноекологічної характеристики об'єктів, процесів навколишнього середовища, що сприятиме у виборі правильних технологічних, організаційних і управлінських рішень, вміння орієнтуватись в законодавчих і нормативних документах і чітко формувати науково-обґрунтовані заключення, висновки.

Стратегія сталого розвитку. Формує знання про принципи і стратегію сталого розвитку, як гармонійного процесу, який забезпечує збалансоване економічне сходження, сприяє природоохоронній екологічній культурі, - збереженню природно-ресурсного потенціалу, гарантує біосферний простір та екологічну безпеку для задоволення потреб життєдіяльності людства. Вивчає положення, механізми

практичної реалізації, узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових збалансованого розвитку суспільства в країні, систематизує плани дій і терміни виконання етапів завдань сталого розвитку суспільства. Сприяє оволодінню вміннями і навичками моніторингу індикаторів сталого розвитку, виявлення екологічних ризиків і небезпек для розвитку людства та сталого розвитку суспільства, використанню міжнародних угод та документів із сталого розвитку, розробки планів і програм (регіону, міста, селища) при переході до сталого розвитку України та інших країн з перехідною економікою.

Екологічний менеджмент і аудит. Екологічний менеджмент вивчає управлінські взаємини в організації, що забезпечують її стійкий розвиток, охорону навколишнього середовища, безпеку життєдіяльності людини, раціональне використання природних ресурсів і екологічну безпеку організації і її діяльності, направленої на реалізацію екологічних цілей і програм впливу на навколишнє середовище та формує знання екологічної стратегії розвитку суспільства, управління природокористуванням та природоохоронною діяльністю, які визначаються біологічними і соціально-економічними особливостями об'єкта господарювання, стратегічними цілями суспільства і дозволяє організації виживати і досягати своїх цілей в довгостроковій перспективі. Екологічний аудит є інструментом управління і вивчає ефективність управління підприємством у збереженні довкілля, і підтримки конкурентоспроможності за рахунок екологічного виробництва, формує знання щодо систематизації, документації, періодичності об'єктивного оцінювання відповідності систем управління охороною довкілля, функціонування обладнання екологічним цілям, надає вміння і навички для оцінки відповідності виробництва нормативним вимогам і екологічній політиці компанії.

Системний аналіз якості навколишнього середовища. ГІС-аналіз агроландшафтів. Теорія систем в екології міждисциплінарна сфера наукових екологічно орієнтованих досліджень і галузей знань, яка формує знання щодо розробки узагальнених моделей природних і антропогенно-змінених систем, побудови логіко-методологічного понятійного опису функціонування і поведінки екосистемних об'єктів; формування узагальнених теорій (гіпотез, закономірностей) екосистем (наземних, водних - природних і антропогенних) різних типів (агро-, урбо-, техноекосистем), включаючи теорії динаміки систем їх цілеспрямованої поведінки, генезису, еволюції та історичного розвитку, ієрархічної структури, процесів управління в системах. Системний аналіз якості навколишнього середовища вивчає сукупність наукових, освітніх, виробничих (технологічних) проблем, котрі за своєю специфікою, різноманітністю подібні і розглядаються як єдине ціле з точки зору об'єкту, що досліджується в екосистемах різних типів, формує навички побудови сценаріїв представлення, розвитку екосистем і способів дослідження об'єктів, їх складових (опису, пояснення, інтерпретації, моделювання, прогнозування, попередження, проектування, конструювання). ГІС-аналіз агроландшафтів - вивчає основи географічних інформаційних систем і просторового аналізу, дає можливість використовувати ГІС в екології з метою моделювання, прогнозування, моніторингу. Дисципліна забезпечує можливість використання у виробництві програмно-механічного комплексу для автоматизованого обліку, зберігання, відображення, аналізу, моделювання просторово-координованої інформації, формує знання щодо збору, аналізу та інтерпретації географічної інформації, ведення геоінформаційного моніторингу земель, застосування ГІС для ландшафтно-екологічного зонування території, надає вміння і навички з визначення точкових, лінійних об'єктів та полігонів, на основі їх атрибутів, використовувати методи інтерполяції, принципи класифікації, проводити розрахунки нахилу, експозиції схилів, виділяти буферні зони навколо водоймищ, здійснювати картографічне накладання шарів, картографічне моделювання, складати блок-схеми картографічних моделей, використовувати ГІС

для техніко-екологічного використання територій, охорони, збереження природних і антропогенних, наземних та водних екосистем і їх ресурсів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Філософія науки та інноваційного розвитку. Філософський та науковий підходи до вивчення науки та інноваційної діяльності. Філософія науки: онтологічний, гносеологічний, епістемологічний вимір. Форми організації науки. Класичний, неklasичний та постнеklasичний ідеали науковості. Методологія пізнання наукової та інноваційної діяльності. Вивчення основних наукових форм. Значення фундаментальних та прикладних стратегій наукового дослідження. Філософські засади класифікації наук. Філософія техніки: теоретичні та методологічні аспекти. Філософське осмислення наукової картини світу. Логіка наукового дослідження у контексті глобальних проблем сучасності (екологічних, техногенних та соціальних). Аксиологічний вимір науки: проблема відповідальності вченого.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрне, земельне та екологічне право. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні правового регулювання окремих видів господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, їх правового середовища, договірних відносин суб'єктів аграрного господарювання, правового регулювання використання земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів у сільському господарстві України. Дисципліна передбачає також вивчення стану правового та державного регулювання екологічних правовідносин у галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки та екологічних прав людини і громадянина в Україні.

Аграрна та екологічна політика. Вивчає систему екологічних концепцій, принципів, підходів, пріоритетів і напрямів діяльності, що документально оформлена та офіційно задекларована (затверджена), і яка визначає взаємовідносини суспільства, держави з навколишнім природним середовищем, формує знання і вміння майбутніх керівників щодо розробки екологічної політики, систем виробництва, господарювання підприємств, корпорацій, через яку демонструється схильність керівництва до екологічних пріоритетів.

Сільськогосподарська радіоекологія. Вивчає концентрацію та міграцію радіонуклідів в об'єктах навколишнього середовища і сільськогосподарського виробництва, агросфері та їх дію на рослини, тварини і агроекосистеми в цілому. Формує знання щодо розробки принципів ведення сільського господарства на радіоактивно забруднених територіях, комплексу захисних заходів, що забезпечують виробництво сільськогосподарської продукції і сировини, яка відповідає радіологічним стандартам, нормам, вимогам.

Екологічна стандартизація і сертифікація. Вивчає систему обов'язкових функціональних та екологічних вимог до продукції, технологій, управління, спрямована на поліпшення їх екологічних характеристик та здійснення загальносистемної ідентифікації для встановлення відповідності й сертифікації. Надає вміння і навички щодо діловодства, підготовки та формування документів, які

засвідчують відповідність системи екологічного управління об'єкта вимогам стандартів і додаткової нормативної документації. Формує знання про основні положення і термінологію з питань держаного контролю у галузі охорони довкілля, сучасного стану довкілля в Україні та Європі, екологічного нормування параметрів контролю стану довкілля, методів та засобів контролю параметрів об'єктів довкілля, питань транскордонного забруднення, акредитації екологічних лабораторій, застосування міжлабораторних порівняльних випробувань.

Проблеми екологічної безпеки та сучасні концепції оптимізації природокористування. Формує знання щодо екологічно безпечного стану довкілля, який забезпечується попередженням, запобіганням негативних впливів щодо погіршення екологічної ситуації та виникнення небезпеки для здоров'я людей, вміння визначати види екологічної безпеки за територіальними ознаками (глобальна міжнародна, державна-національна, регіональна, локальна), за способами забезпечення – техногенно-екологічна (радіоекологічна, соціоекологічна, економіко-екологічна та природна безпека), за об'єктами охорони – екологічна безпека навколишнього середовища та його компонентами, екологічна безпека суспільства та людини; навички розробки і впровадження сучасних концепцій природокористування спрямованих на захист навколишнього середовища та здоров'я громадян. Оптимізація природокористування. Формує знання щодо умов збалансованої взаємодії людського суспільства з усіма природними біоценозами біосфери. Надає вміння і навички спрямовані на досягнення ефективного результату господарювання та одержання максимального економічного ефекту за якнайменшої шкоди для природного середовища, споживання природних ресурсів та їх відтворення і захист навколишнього природного середовища від забруднення та руйнування.

Інформаційні технології. Оволодіння сучасними інформаційними технологіями, які базуються на знанні технічних складових комп'ютерних систем та необхідного комплексу програмного забезпечення з метою організації та реалізації інформаційно-дослідницького комплексу в екології для обробки текстової, числової і графічної інформації, проведенні математичного аналізу експериментальних досліджень, а також підготовки рекламно-презентаційних матеріалів з метою висвітлення результатів Наукових досліджень.

Інтелектуальна власність та світові інформаційні ресурси. Дисципліна формує знання про новітні технології роботи з інформаційними даними, вивчення правових аспектів їх використання, використання сучасних інструментів, виробництво цифрового контенту, пов'язаних наукових досліджень, інформаційна експертиза, дослідження розширення бази даних інтернет-ресурсів, нові підходи для обробки інформації, якість презентації результатів незалежного дослідження, юридичні аспекти авторського права, зокрема, для використання інтернет-ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на національному та міжнародному рівні, принципи організації і експлуатації комп'ютерних мереж, систем WWW і Web 2.0 технологій, склад, структуру та принципи пошукових систем, використовуваних в глобальній мережі Інтернет, основні методи пошуку інформаційних даних, організацію та розширення звичайного веб-пошуку, основні аграрні ресурси, в тому числі ФАО ресурси (електронні та депозитарні бібліотеки, Агровеб і інші інтернет-ресурси), концепцію форматів цифрового контенту, в тому числі засобів масової інформації, формати, офісні документи, бази даних, електронні таблиці, презентації принципи результатів досліджень за допомогою публікацій, презентацій, веб-сайти, принципи соціальної спільноти і соціальних послуг Інтернету. Надає наступні навички після закінчення курсу: проведення ефективного пошуку інформації, в тому числі академічної та професійної спрямованості, з використанням традиційних та електронних джерел, включаючи інтернет-ресурси, оцінка ресурсів, пошук в

Інтернеті, використовуючи професійну і наукову інформацію відповідно до захисту авторських прав та Інтелектуальної власності, оформлення відповідно до вимог посилання на інтернет-ресурси, досвід роботи з офісними додатками для реєстрації результатів досліджень, в тому числі текстові процесори, презентації пакети, електронні таблиці і бази даних, використовуючи електронну пошту, форуми, блоги, географічні інформаційні системи, фотографії та відео послуги для обміну інформацією та представляти результати досліджень по мережі, що робить публікацію результатів досліджень в web-сумісних форматах; організувати науково-дослідницьку роботу, вибираючи найбільш ефективні методи і інструменти для представлення результатів.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Екологія і охорона водних ресурсів агросфери»

Моніторинг якості води в агросфері. Вивчення дисципліни як складової заключного етапу підготовки магістрів у галузі екології та охорони навколишнього середовища; створення бази наукового світогляду щодо сучасних знань про моніторинг якості води. Освоєння методик визначення показників якості води та їх оцінка.

Очистка стічних вод, утилізація і знешкодження ОСВ. Формування теоретичних і практичних знань з основ сучасних водоочисних технологій з орієнтацією на рішення проблем очищення стічних вод АПК. Вивчає та встановлює склад стічних вод і їх забруднення, фізико-хімічні основи процесів водопідготовки і очищення стічних вод, методи утилізації продуктів водоочищення й організацію замкнених циклів водоспоживання. Пов'язана із запобіганням та зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням і перевезенням, зберіганням, обробкою, утилізацією та видаленням, знешкодженням та похованням, а також відверненням негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людини.

Методологія сучасного хімічного аналізу та хімія навколишнього середовища. Основною метою вивчення теоретичної частини курсу є оволодіння знаннями про сучасні методи аналітичної хімії об'єктів навколишнього середовища; методологію підготовки зразків для аналізу; ознайомлення з математичною обробкою результатів хімічного аналізу; визначення важких металів у воді та ґрунтах та вивчення новітніх методів, способів екологічної оцінки об'єктів навколишнього середовища.

Екологічна безпека водних екосистем. Вивчити екологічні проблеми та загальні поняття про екологічний стан водних екосистем, основні фактори зовнішнього впливу на них, джерела забруднення вод, методи їх очистки, транскордонні джерела забруднень, екологічні особливості малих річок, озер, болотних екосистем.

2.2.2. Магістерська програма «Екологічний контроль в агросфері: моніторинг, паспортизація, експертиза»

Агроекологія. Формування системи знань про складові елементи і значення агроекології для розвитку агросфери і суспільства, нові підходи і методи еколого-безпечного сільськогосподарського виробництва, методи екологізації АПК, засоби відтворення продуктивності сучасних агроландшафтів і забезпечення виробництва екологічно безпечної продукції, засвоєння особливостей будови, функціонування і типів сучасних агроекосистем, виявляти, прогнозувати і моделювати причини і наслідки їх дестабілізації, зміни енергетики і витривалості, фактори і перспективи стабілізації, оволодіти стратегічними напрямками розвитку агросфери, особливостями розвитку альтернативного землеробства, біотехнологій і сучасної інформаційної бази в АПК світу і України.

Екологічна експертиза в с.-г. виробництві (агробіотехнологій). Формує знання і вміння щодо комплексної оцінки впливу на природні ресурси, здоров'я людей і якість навколишнього середовища різних нововведень (проектів підприємств, споруд, будівель, технологій, винаходів, стандартів, речовин, виробів, матеріалів, проектів перетворення природи, тощо) в масштабах обраної території, регіону, держави, надає навички щодо попередньої перевірки відповідності проектів вимогам екологічного захисту суспільства і довкілля, гарантії імпорту екологічно безпечних продуктів і технологій, дослідження і управління впливом людини на довкілля за оцінкою технологій і екологічних ризиків.

Агроекологічний контроль і управління (моніторинг, паспортизація, менеджмент, інспектування). Вивчає особливості моніторингу (системи спостережень) природних екосистем, сільськогосподарських угідь, урбанізованих територій та формування інформаційної бази агроекологічних даних, методичні прийоми управління якістю екосистем, методи прийняття оптимальних рішень в управлінні розвитком агросфери на основі екологічних законів, дозволяє студентам екологам оволодіти знаннями і вміннями щодо збору, аналізу, оформлення системної, узагальненої, комплексної інформації з якісної оцінки навколишнього середовища і її документального опису за природними, екологічними, соціальними, економічними, енергетичними, антропогенними характеристиками об'єктів природоохоронної діяльності, територій, територіально-виробничих угруповань і комплексів, а також господарських об'єктів різного призначення, формує вміння та навички розробки Науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття екологічно орієнтованих управлінських рішень.

Сучасні біотехнології та біобезпека. Вивчає принципи та методи прикладних напрямів екологічної Науки і класичних та сучасних біотехнологій, технологічних процесів, що здійснюються завдяки використанню живих організмів та інших біологічних агентів і спрямовані на захист і відновлення порушеного людиною довкілля, збереження функціональної стійкості біосфери в цілому або її певних компонентів природних екосистем.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ»
спеціальності 101 «ЕКОЛОГІЯ»
галузі знань «Природничі науки»**

Форма навчання: – денна	Ліцензований обсяг, осіб: 30
Термін навчання: – денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС: – денна освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	експерт з екології

Концепція підготовки

Метою навчання є засвоєння теоретичних основ та формування відповідних практичних навичок: процедури екологічного контролю та аудиту у галузі охорони природи та збалансованого природокористування, а саме: моніторинг навколишнього середовища (природних і антропогенно змінених наземних та водних екосистем, гідроекологічного, геоєкологічного, ґрунтового-екологічного, фітосанітарного, еколого-меліоративного, біоекологічного, агролісотехнічного, соціо-екологічного, геоінформаційного); аудит (ризиків, територій, виробничих і природоохоронних об'єктів); екологічну паспортизацію (підприємств, територій, об'єктів господарювання і природно-заповідного фонду); інспектування (діяльності підприємств та організацій як джерел забруднення навколишнього середовища); експертизу (видів діяльності, товарів та послуг, проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, передпроектних, проектних матеріалів і документації з впровадження нової техніки, технологій, науково-дослідних робіт, програм розвитку територій) в екологічному консалтингу, ліцензуванні, сертифікації, які будуть ефективно використовуватися у аграрному та природоохоронному комплексі з метою виробництва екологічного чистої продукції та сировини.

Магістерська програма «Контрольно-експертне регулювання в агросфері»

Підготовка передбачає формування знань для вирішення природо-ресурсних, природо-охоронних та антропоохоронних завдань екологічного контролю в біо-, агро-, урбо-, техно-, геосферах, рекреаційній, туристичній та соціальних сферах. Зокрема, розроблення, планування, проектування і впровадження галузевих і господарських систем і контролю; передбачення, прогнозування і моделювання стану і розвитку природних систем і техногенно-порушених природно-територіальних комплексів геосфер; визначення джерел негативного впливу на довкілля; встановлення прийняттого рівня небезпеки для населення і навколишнього природного середовища нині й у майбутньому та ін.

Сфера зайнятості випускників

Випускники можуть працювати на посадах еколога, інженера з: відтворення природних екосистем, охорони природних екосистем, природокористування, охорони навколишнього середовища, радіаційної безпеки; фахівця з: управління природокористуванням, екологічної освіти, стандартизації, сертифікації та якості довкілля; інспектора з: радіаційної безпеки, охорони природи, охорони природо-заповідного фонду; екологічного аудитора та експерта з екології.

Практичне навчання

Українська лабораторія якості і безпеки продукції АПК, ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості», Український державний науково-дослідний інститут «Ресурс», ТОВ «Грін вольф», Інститут агроекології і природокористування НААН України та ін.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Здійснення еколого-експертного оцінювання проектної та надпроектної документації під час прийняття екологічно орієнтованих рішень для стратегічного планування та сталого розвитку територій.

2. Здійснення соціо-еколого-економічної експертизи підприємств та об'єктів природоохоронного спрямування.

3. Розробка програм збалансованого розвитку сільськогосподарських територій при оптимізації функціонування соціоекосистем.

4. Здійснення екологічного інспектування повітряно-охоронної, водогосподарської діяльності, меліоративних та ре культивацийних робіт.

5. Визначення ступеня екологічного ризику і безпеки на об'єктах господарювання (за типами природокористування).

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Екологічний контроль та аудит» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Цивільний захист	2	30	1
2	Охорона праці в галузі	2	30	1
3	Стратегія сталого розвитку	1	90	3
4	Методологія та організація наукових досліджень	1	120	4
5	Екологічне інспектування	1,2	210	7
6	Екологічний менеджмент	1,2	180	6
7	Екологічний аудит	1,2	210	7
Разом за обов'язковою складовою			870	29
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Екологічна політика	1	90	3
2	Вища освіта України та Болонський процес	1	60	2
3	Інтелектуальна власність та світові інформаційні ресурси	2	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
4	Системний аналіз якості навколишнього середовища	2	90	3
5	Екологічний контроль і безпека	2	180	6
6	Ділова іноземна мова	1	90	3
7	Нормативно-методичне забезпечення контролю експертної діяльності еколога	3	90	3
8	Еколого-правове регулювання навколишнього середовища	2	90	3
9	Методи аналізу навколишнього середовища	3	90	3
Всього за вибором університету			870	29
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Контрольно-експертне регулювання в агросфері»				
1	Екологічна експертиза та аудит територій і підприємств агросфери	3	120	4
2	Ґрунтово-екологічний моніторинг і менеджмент земельних ресурсів в агросфері	3	120	4
3	Професійна екологічна діяльність експерта	3	90	3
4	Екотоксикологічна оцінка пестицидів, агрохімікатів і технологій	3	90	3
Всього за вибором студента			420	14
Разом за вибірковою складовою			2160	72
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична практика	1,2	180	6
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	360	12
Всього			540	18
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільний захист. Вивчає функції і завдання єдиної державної системи запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, організації захисту об'єкта господарської діяльності, надає практичні навички щодо організації захисту об'єкта господарської діяльності та його навколишньої території.

Охорона праці в галузі. Формує знання з теоретичної і практичної підготовки студентів до створення безпечних умов праці робітників агропромислового комплексу.

Стратегія сталого розвитку. Формує знання про принципи і стратегію сталого розвитку, як гармонійного процесу, який забезпечує збалансоване економічне сходження, сприяє природоохоронній екологічній культурі, - збереженню природно-ресурсного потенціалу, гарантує біосферний простір та екологічну безпеку для задоволення потреб життєдіяльності людства. Вивчає положення, механізми практичної реалізації, узгодження і гармонізації соціальної, економічної та екологічної складових збалансованого розвитку суспільства в країні, систематизує плани дій і терміни виконання етапів завдань сталого розвитку суспільства. Сприяє оволодінню вміннями і навичками моніторингу індикаторів сталого розвитку, виявлення екологічних ризиків і небезпек для розвитку людства та сталого розвитку суспільства, використанню міжнародних угод та документів із сталого розвитку, розробки планів і програм (регіону, міста, селища) при переході до сталого розвитку України та інших країн з перехідною економікою.

Методологія та організація наукових досліджень. Дисципліна формує уявлення у студента про самостійне творче, наукове мислення та розвиває навички наукової діяльності, сприяє оволодінню новітніми екологічними методами досліджень, які дають змогу отримати кількісні та якісні дані необхідні для загально

екологічної характеристики об'єктів, процесів навколишнього середовища, що сприятиме у виборі правильних технологічних, організаційних і управлінських рішень, вміння орієнтуватись в законодавчих і нормативних документах і чітко формувати науково-обґрунтовані заключення, висновки.

Екологічне інспектування. Формує знання щодо процедури управління впливом суспільства на навколишнє середовище; контролю і оцінки впливу господарської і соціальної діяльності на середовище життя (повітря, воду, ґрунт); ступеня екологічної безпеки господарської діяльності або екологічної ситуації, яка склалась на об'єктах (територіях); природних ресурсів та здоров'я людей в масштабах певного об'єкту; попередження або припинення негативного впливу певного виду антропогенної діяльності на здоров'я людей і навколишнє середовище; оволодіння методологією і порядком проведення державного контролю в галузі охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів; контролю за дотриманням вимог екологічного законодавства, передбачення, попередження і встановлення ступеню екологічного ризику і екологічної безпеки; обґрунтування висновків екологічного контролю; суб'єктів екологічної інспекції (фізичні і юридичні особи); форм, видів, основних завдань, функцій, структури і права екологічної інспекції; порядку організації і проведення екологічного інспектування; порядку, форм та видів притягнення до відповідальності порушників міжнародного і національного природоохоронного законодавства. Надає вміння і навички проведення комплексного науково обґрунтованого контролю певного виду діяльності з метою визначення ступеню екологічного ризику; визначення екологічної безпечності в ході встановлення відповідності діяльності об'єкту, що інспектується вимогам і нормам екологічного законодавства; оцінювання ефективності, обґрунтування заходів з охорони навколишнього природного середовища; підготовки об'єктивних висновків за результатами екологічного контролю; оформлення актів про результати інспекторської перевірки та інформування громадськості.

Екологічний менеджмент. Екологічний менеджмент вивчає управлінські взаємини в організації, що забезпечують її стійкий розвиток, охорону навколишнього середовища, безпеку життєдіяльності людини, раціональне використання природних ресурсів і екологічну безпеку організації і її діяльності, направленої на реалізацію екологічних цілей і програм впливу на навколишнє середовище та формує знання екологічної стратегії розвитку суспільства, управління природокористуванням та природоохоронною діяльністю, які визначаються біологічними і соціально-економічними особливостями об'єкта господарювання, стратегічними цілями суспільства і дозволяє організації виживати і досягати своїх цілей в довгостроковій перспективі.

Екологічний аудит. Екологічний аудит є інструментом управління і вивчає ефективність управління підприємством у збереженні довкілля, і підтримки конкурентоспроможності за рахунок екологічного виробництва, формує знання щодо систематизації, документації, періодичності об'єктивного оцінювання відповідності систем управління охороною довкілля, функціонування обладнання екологічним цілям, надає вміння і навички для оцінки відповідності виробництва нормативним вимогам і екологічній політиці компанії.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного

опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Екологічна політика. Вивчає систему екологічних концепцій, принципів, підходів, пріоритетів і напрямів діяльності, що документально оформлена та офіційно задекларована (затверджена), і яка визначає взаємовідносини суспільства, держави з навколишнім природним середовищем, формує знання і вміння майбутніх керівників щодо розробки екологічної політики, систем виробництва, господарювання підприємств, корпорацій, через яку демонструється схильність керівництва до екологічних пріоритетів.

Вища освіта України і Болонський процес формує знання через основні завдання, принципи і документи, які підтверджені з точки зору Болонського процесу, оволодіння методами та засобами їх реалізації в системі вищої освіти України, формування системи знань сутності та змісту Болонського процесу в якості основи для формування єдиного європейського простору вищої освіти в умовах ринкової економіки, проблеми створення єдиної європейської системи освіти.

Інтелектуальна власність та світові інформаційні ресурси. Дисципліна формує знання про новітні технології роботи з інформаційними даними, вивчення правових аспектів їх використання, використання сучасних інструментів, виробництво цифрового контенту, пов'язаних наукових досліджень, інформаційна експертиза, дослідження розширення бази даних інтернет-ресурсів, нові підходи для обробки інформації, якість презентації результатів незалежного дослідження, юридичні аспекти авторського права, зокрема, для використання інтернет-ресурсів, захисту прав інтелектуальної власності на національному та міжнародному рівні, принципи організації і експлуатації комп'ютерних мереж, систем WWW і Web 2.0 технологій, склад, структуру та принципи пошукових систем, використовуваних в глобальній мережі Інтернет, основні методи пошуку інформаційних даних, організація та розширення звичайного веб-пошуку, основні аграрні ресурси, в тому числі ФАО ресурси (електронні та депозитарні бібліотеки, Агровеб і інші інтернет-ресурси), концепцію форматів цифрового контенту, в тому числі засобів масової інформації, формати, офісні документи, бази даних, електронні таблиці, презентації принципи результатів досліджень за допомогою публікацій, презентацій, веб-сайти, принципи соціальної спільноти і соціальних послуг Інтернету. Надає наступні навички після закінчення курсу: проведення ефективного пошуку інформації, в тому числі академічної та професійної спрямованості, з використанням традиційних та електронних джерел, включаючи інтернет-ресурси, оцінка ресурсів, пошук в Інтернеті, використовуючи професійну і наукову інформацію відповідно до захисту авторських прав та Інтелектуальної власності, оформлення відповідно до вимог посилання на інтернет-ресурси, досвід роботи з офісними додатками для реєстрації результатів досліджень, в тому числі текстові процесори, презентації пакети, електронні таблиці і бази даних, використовуючи електронну пошту, форуми, блоги, географічні інформаційні системи, фотографії та відео послуги для обміну інформацією та представляти результати досліджень по мережі, що робить публікацію результатів досліджень в web-сумісних форматах; організувати науково-дослідницьку роботу, вибираючи найбільш ефективні методи і інструменти для представлення результатів.

Системний аналіз якості навколишнього середовища. Теорія систем в екології міждисциплінарна сфера наукових екологічно орієнтованих досліджень і галузей знань, яка формує знання щодо розробки узагальнених моделей природних і антропогенно-змінених систем, побудови логіко-методологічного понятійного опису функціонування і поведінки екосистемних об'єктів; формування узагальнених теорій

(гіпотез, закономірностей) екосистем (наземних, водних - природних і антропогенних) різних типів (агро-, урбо-, техноекосистем), включаючи теорії динаміки систем їх цілеспрямованої поведінки, генезису, еволюції та історичного розвитку, ієрархічної структури, процесів управління в системах. Системний аналіз якості навколишнього середовища вивчає сукупність наукових, освітніх, виробничих (технологічних) проблем, котрі за своєю специфікою, різноманітністю подібні і розглядаються як єдине ціле з точки зору об'єкту, що досліджується в екосистемах різних типів, формує навички побудови сценаріїв представлення, розвитку екосистем і способів дослідження об'єктів, їх складових (опису, пояснення, інтерпретації, моделювання, прогнозування, попередження, проектування, конструювання).

Екологічний контроль і безпека. Вивчає особливості моніторингу (системи спостережень) природних екосистем, сільськогосподарських угідь, урбанізованих територій та формування інформаційної бази агроекологічних даних, методичні прийоми управління якістю екосистем, методи прийняття оптимальних рішень в управлінні розвитком агросфери на основі екологічних законів, дозволяє студентам екологам оволодіти знаннями і вміннями щодо збору, аналізу, оформлення системної, узагальненої, комплексної інформації з якісної оцінки навколишнього середовища і її документального опису за природними, екологічними, соціальними, економічними, енергетичними, антропогенними характеристиками об'єктів природоохоронної діяльності, територій, територіально-виробничих угруповань і комплексів, а також господарських об'єктів різного призначення, формує вміння та навички розробки Науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття екологічно орієнтованих управлінських рішень.

Нормативно-методичне забезпечення контролю експертної діяльності еколога. Вивчає систему обов'язкових функціональних та екологічних вимог до продукції, технологій, управління, спрямована на поліпшення їх екологічних характеристик та здійснення загальносистемної ідентифікації для встановлення відповідності й сертифікації. Надає вміння і навички щодо діловодства, підготовки та формування документів, які засвідчують відповідність системи екологічного управління об'єкта вимогам стандартів і додаткової нормативної документації. Формує знання про основні положення і термінологію з питань держаного контролю у галузі охорони довкілля, сучасного стану довкілля в Україні та Європі, екологічного нормування параметрів контролю стану довкілля, методів та засобів контролю параметрів об'єктів довкілля, питань транскордонного забруднення, акредитації екологічних лабораторій, застосування міжлабораторних порівняльних випробувань.

Еколого-правове регулювання навколишнього середовища. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні правового регулювання окремих видів господарської діяльності сільськогосподарських підприємств, їх правового середовища, договірних відносин суб'єктів аграрного господарювання, правового регулювання використання земель сільськогосподарського призначення та інших природних ресурсів у сільському господарстві України. Дисципліна передбачає також вивчення стану правового та державного регулювання екологічних правовідносин у галузі охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки та екологічних прав людини і громадянина в Україні.

Методи аналізу навколишнього середовища формує у студентів *знання* щодо структури та елементів довкілля; параметрів гідросфери та літосфери, які підлягають вимірюванню та оцінці; методи та прилади для вимірювання хімічних, фізичних, механічних та біологічних параметрів; нормативи і стандарти якості води та ґрунтів; суть, завдання, типи і методи проведення моніторингу навколишнього середовища; організацію та особливості проведення моніторингу геосфер; *уміння і навички:* вимірювати хімічні, фізичні та механічні параметри навколишнього середовища в польових та лабораторних умовах при проведенні екологічних оцінок і

експертиз водного середовища та ґрунтів; проводити екологічний моніторинг; робити висновки за результатами проведених вимірювань та складати відповідні прогнози щодо стану навколишнього природного середовища; користуватись даними екологічного моніторингу, рекомендувати конкретні типи моніторингу при виконанні екологічних оцінок і експертиз територій та об'єктів, прогнозувати екологічні ситуації на базі даних моніторингу.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Контрольно-експертне регулювання в агросфері»

Екологічна експертиза та аудит територій і підприємств агросфери.

Формує знання і вміння щодо комплексної оцінки впливу на природні ресурси, здоров'я людей і якість навколишнього середовища різних нововведень (проектів підприємств, споруд, будівель, технологій, винаходів, стандартів, речовин, виробів, матеріалів, проектів перетворення природи, тощо) в масштабах обраної території, регіону, держави, надає навички щодо попередньої перевірки відповідності проектів вимогам екологічного захисту суспільства і довкілля, гарантії імпорту екологічно безпечних продуктів і технологій, дослідження і управління впливом людини на довкілля за оцінкою технологій і екологічних ризиків.

Ґрунтово-екологічний моніторинг і менеджмент земельних ресурсів в агросфері. Вивчає основи управління ефективного використання ґрунтів у відповідності до вимог природоохоронного законодавства. Метою курсу є теоретичне вивчення і практичне засвоєння управління земельними ресурсами як ґрунтово-біотичним комплексом, що є основою агроєкосистеми, впровадження еколого безпечних технологій, направлених на відновлення ґрунтової родючості, застосування інтенсивних, екстенсивних технологій отримання продукції і сировини, зниження антропогенного та біогенного навантаження на агроєкосистеми, впровадження і розвиток альтернативного ("органічного") землеробства, управління земельними ресурсами на територіях меліоративного і ерезійно-небезпечного фонду, а також відповідності ведення сільського господарства вимогам чинного законодавства, діючим нормативам і регламентам, стандартизації, сертифікації, ліцензування при експлуатації земель різного призначення в агросфері.

Професійна екологічна діяльність експерта. Дисципліна забезпечує формування у студентів знань щодо вимог до підготовки фахівця у відповідності з побудовою вищої освіти і наукових досліджень, формування первинних знань з основ екології та уявлень про майбутнє місце роботи, володіння базовим понятійно-термінологічним апаратом екології та розуміння економічних аспектів екології, розуміння шляхів екологічного розвитку суспільства.

Екотоксикологічна оцінка пестицидів, агрохімікатів і технологій вивчає токсичні наслідки дії полютантів на екосистеми, популяції та живі організми, проблеми існуючих екологічних та радіаційних загроз для населення і територій, існуючої у державі системи екологічної та радіаційної безпеки, оцінку на всіх рівнях - від локального до глобального - вірогідності появи негативних змін у навколишньому середовищі, викликаних антропогенним чи іншим впливом.

ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ

Декан – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Кондратюк Вадим Миколайович

Тел.: (044) 527-82-58

E-mail: vadkondratyk@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 1, кімн. 34

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Освітня програма «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»

Випускові кафедри:

Генетики, розведення та біотехнології тварин

Тел.: (044) 527-82-30

E-mail: krozgen@ukr.net

Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник Гетя Андрій Анатолійович

Технологій виробництва молока та м'яса

Тел.: (044) 527-83-93, (044) 527-82-32

E-mail: ugnivenko@i.ua

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Угнівенко Анатолій Миколайович

Годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

Тел.: (044) 527-85-55

E-mail: feeding_animals@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, доцент Кривенок Микола Якович

Конярства і бджільництва

Тел.: (044) 527-82-68

E-mail: horse_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – кандидат сільськогосподарських наук, доцент Лосєв Олексій Михайлович

Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

Тел.: (044) 527-87-60, 527-84-78, 527-88-49

E-mail: zasukha_y_u@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Засуха Юрій Васильович

Спеціальність 207 «Водні біоресурси та аквакультура»

Освітня програма «Водні біоресурси та аквакультура»

Випускові кафедри:

Аквакультури

Тел.: (044) 527-86-79

E-mail: aqua_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор сільськогосподарських наук, професор Вовк Надія Іллівна

Гідробіології та іхтіології

Тел.: (044) 527-83-10

E-mail: gidrobio@ukr.net

Завідувач кафедри – кандидат біологічних наук, доцент Шевченко Петро Григорович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»
спеціальності 204 «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	90 осіб
– заочна	60 осіб
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	технолог-дослідник з виробництва та переробки продукції тваринництва

Концепція підготовки

Концепція підготовки фахівців за спеціальністю 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» полягає в поєднанні теоретичного навчання, практичної підготовки та проведення наукових досліджень з формуванням професійних навичок щодо сучасних енергозберігаючих технологій виробництва високоякісної продукції тваринництва.

Мета концепції полягає в необхідності підготовки фахівців з володінням системними знаннями і здатностями до вирішення проблем інноваційного характеру в галузі тваринництва; наукового обґрунтування досліджень, отримання даних та їх статистичної обробки; прогнозування продуктивності тварин, застосування інбридингу, удосконалення та створення ліній і порід тварин, збереження генофонду, розробки програм селекції тварин; планування експерименту з годівлі тварин, аналізу, систематизації і опрацювання наукової інформації з питань нормованої годівлі тварин; розробки, впровадження у виробництво нових систем і способів утримання тварин, засобів контролю фізичних, хімічних та біологічних факторів зовнішнього середовища, апробації та санітарно-гігієнічної оцінки нових видів кормів, кормових добавок, технологічного обладнання, засобів догляду тварин та вивчення їх поведінки з метою одержання від них максимальної кількості продукції обумовленої генетичним потенціалом; розробляти різні види моделей технологічних процесів виробництва продукції тваринництва; аналізу стану популяцій, порід і типів сільськогосподарських тварин, визначення їх племінної і господарської цінності за походженням, індивідуальними якостями та потомством; оптимізувати програми селекції сільськогосподарських тварин; управляти молочною продуктивністю корів на основі глибоких знань закономірностей фізіології лактації, систем утримання худоби молочних порід, особливостей годівлі високопродуктивних корів, технологічного обладнання молочних підприємств та інтенсивних технологій вирощування молодняку великої рогатої худоби, принципів менеджменту та маркетингу у молочному скотарстві; стимулювати яєчну продуктивність сільськогосподарської птиці, вовнову продуктивність овець, продуктивність бджолиних сімей, м'ясну продуктивність худоби, свиней, бройлерів та сільськогосподарських тварин інших видів, уміти застосовувати стимулятори утворення і секретії молока; управляти

м'ясною продуктивністю худоби за ринкових умов функціонування галузі на основі глибоких знань біології великої рогатої худоби м'ясних порід, систем утримання, відгодівлі, годівлі, особливостей виробництва екологічно чистої яловичини; розробки конкурентоспроможних технологій виробництва і переробки продукції свинарства; ведення сучасного технологічного процесу виробництва та первинної переробки харчових яєць та м'яса сільськогосподарської птиці, системи маркетингу у птахівництві; управління технологічним процесом заготівлі об'ємистих кормів, приготування комбікормів і кормових добавок та способів їх ефективного використання в годівлі жуйних і моногастричних тварин; оцінювати і прогнозувати продуктивність сільськогосподарських тварин; оцінювання генетичних ресурсів у верховому, рисистому і ваговозному кіннозаводстві, раціонального їх використання у іподромній індустрії, кінному спорті та нетрадиційному конярстві; володіння навичками проведення експериментальних досліджень згідно сучасних методик.

Освітньо-професійна програма підготовки Магістерська програма «Живлення тварин»

Магістерська програма «Живлення тварин» орієнтована на надання майбутнім технологам-дослідникам сучасних знань, вмінь і навичок з управління технологічним процесом заготівлі об'ємистих кормів, виготовлення комбікормів і кормових добавок та способів їх ефективного використання в годівлі жуйних і моногастричних тварин. Передбачає вивчення специфіки годівлі тварин, аналіз, систематизацію і опрацювання інформації з питань нормованої годівлі тварин.

Набуті в процесі підготовки знання і вміння дозволяють вирішувати практичні задачі виробництва та переробки якісної і біологічно безпечної продукції тваринництва та ефективно використовувати набуті у фаховій діяльності знання і досягнення для удосконалення способів годівлі тварин відповідно до вимог сучасних технологій.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці-менеджери можуть працювати на тваринницьких підприємствах, комерційних фірмах, що спеціалізуються на реалізації кормів та кормових засобів та надання консультативної допомоги з питань годівлі тварин.

Магістерська програма «Збереження та використання племінних ресурсів»

Основне завдання спеціалізації полягає в підготовці фахівців з племінної справи у тваринництві, здатних працювати в Агентстві з ідентифікації тварин Міністерства аграрної політики України або його обласних філіях, в Головній державній племінній інспекції Міністерства аграрної політики України або його обласних філіях, в науково-дослідних установах, в племінних господарствах (племзаводах, племрепродукторах), що займаються створенням, удосконаленням або розведенням порід великої рогатої худоби молочного, м'ясо-молочного та м'ясного напрямів продуктивності, свиней, овець, кіз, птиці та коней.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці-менеджери з правом виробництва й переробки продукції тваринництва, її удосконалення та розробки можуть працювати в племінних господарствах державного та приватного секторів, обласних та районних управліннях сільського господарства, агроплемоб'єднаннях різних рівнів, керівниками сільськогосподарських підприємств різних форм власності, а також у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації та наукових установах.

Магістерська програма «Молочне скотарство»

Забезпечує формування у студентів сучасних глибоких знань з питань молочного скотарства за ринкових умов функціонування галузі.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці-менеджери можуть працювати на підприємствах з виробництва продукції тваринництва різних форм власності, у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, науково-дослідних установах НААН України, а також мають право вступу до аспірантури.

Магістерська програма «Спеціалізоване м'ясне скотарство»

Брак в Україні спеціалізованої м'ясної худоби, низька ефективність і дорожняча імпортуми зумовили необхідність виведення м'ясних порід з урахуванням умов ґрунтового-кліматичних зон. Організовується товарне м'ясне скотарство. За цих умов зростає роль технологів виробництва яловичини, які мають оволодіти системою практичних і теоретичних знань та вміло використовувати їх у своїй роботі.

Мета програми полягає у тому, що на підставі знань особливостей худоби спеціалізованих м'ясних порід магістром буде освоєна теорія і практика управління виробництвом екологічно чистої яловичини та отримання високопродуктивних племінних тварин..

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці-менеджери можуть працювати на підприємствах з виробництва продукції тваринництва різних форм власності, у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, науково-дослідних установах НААН України, а також мають право вступу до аспірантури.

Магістерська програма «Сучасні технології промислового птахівництва»

Надає можливість одержати знання щодо біології курей, індиків, качок, гусей, перепелів, цесарок, страусів та морфофізіологічних закономірностей росту і розвитку птиці різних видів, набути професійні навички з племінної роботи, інкубації яєць, годівлі птиці та виробництва яєць і м'яса птиці з використанням сучасних технологій та застосування новітнього обладнання при дотриманні систем ветеринарно-санітарних заходів та контролі якості продукції, застосовуючи сучасні системи менеджменту й управління птахопідприємством.

Сфери зайнятості випускників

Фахівці можуть працевлаштуватися на племінні підприємства з виробництва продукції птахівництва різних форм власності, інкубаторно-птахівницькі станції, птахофабрики, комбикормові заводи, у вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації, науково-дослідні установи, а також мають право вступу до аспірантури.

Магістерська програма «Технологічний менеджмент у свинарстві»

Розглядає питання розвитку систем і органів у процесі онтогенезу, особливостей поросності, родового процесу, лактації, обміну речовин та енергії і терморегуляції свиней, біології розмноження, поведінки різних статевих-вікових груп, адаптації до навколишнього середовища. Вивчає питання комплектування стада, відбір і підбір тварин, методи чистопородного розведення і схрещування, проведення гібридизації та широкомасштабної селекції, методи і способи виявлення охоти у свиноматок, вирощування свинок і кнурців, експлуатація кнурів-плідників, способи отримання сперми кнурів та підготовка її до використання, проведення штучного осіменіння тварин.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці з правом виробництва й переробки продукції тваринництва, її удосконалення та розробки можуть працювати на підприємствах з виробництва продукції тваринництва різних форм власності, у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, науково-дослідних установах НААН України, а також мають право вступу до аспірантури.

Магістерська програма «Технології продуктивного використання потенціалу бджолої сім'ї»

Передбачено вивчення біології бджолої сім'ї, основ генетики медоносною бджолою, селекційної роботи у бджільництві, розведенні бджіл, виведенні бджолиних маток та введенні їм сперми з метою подальшого використання племінного матеріалу для підвищення виробництва продукції бджільництва та врожайності ентомофільних сільськогосподарських культур шляхом їх запилення. Набуття ґрунтовних знань щодо оцінки ресурсів нектару і можливість раціонально їх використовувати для підвищення медозборів та одержання різних продуктів бджільництва, ефективно застосовувати запилення бджолами сільськогосподарських культур. Вміння забезпечити механізацію технологічних процесів виробництва продуктів бджільництва, використання обладнання, інвентарю, засобів автоматизації з утримання, розмноження бджолиних сімей і репродукції племінного матеріалу, експлуатації пасічних будівель. Освоєння комплексу знань про походження, склад, властивості та технологічні процеси виробництва, переробки і зберігання продуктів бджільництва, їх стандартизація і реалізація відповідно до потреб ринку.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці можуть бути працевлаштовані у провідних бджоло-підприємствах різних форм власності, науково-дослідних установах НАН України та НААН України.

Магістерська програма «Іподромна індустрія і спорт галузі конярства»

Передбачає підготовку фахівців щодо розведення, годівлі, утримання коней різних порід та спрямована на вивчення іподромної індустрії, спорту, організації малого та середнього бізнесу в розрізі подальшого розвитку галузі у державі.

Сфери зайнятості випускників

Фахівці можуть працювати в державних і приватних суб'єктах племінної справи, зональних науково-дослідних інститутах і станціях, іподромах і кінноспортивних центрах, туристичних базах та лікувальних центрах, а також можуть вступити до аспірантури.

Магістерська програма «Тваринництво природоохоронних територій»

Спрямована на надання студентам знань, умінь і навичок щодо збереження, розведення та раціонального використання диких і екзотичних тварин як на територіях їх природного існування (мисливські господарства, заповідники, заказники та ін.), так і в умовах неволі (розплідники мисливських тварин, розплідники екзотичних тварин, зоопарки тощо). Студенти засвоять сучасні методи збереження генетичної інформації рідкісних і зникаючих видів тварин, їх відтворення, інтродукції в природу та адаптації до нових умов існування.

Сфера зайнятості випускників

Після навчання фахівці можуть працювати менеджерами, технологами та керівниками заповідників, заказників, мисливських господарств, розплідників мисливських та екзотичних тварин, зоопарків; співробітниками науково-дослідних установ, що займаються дослідженням біологічних та господарські корисних властивостей диких тварин, у т.ч. кандидатів на одомашнювання, комерційне розведення на фермах чи переселення в нові, нетрадиційні для них, природно-кліматичні умови.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Годівля тварин і технологія кормів»

Спрямована на надання майбутнім технологам-дослідникам сучасних знань, вмінь і навичок з управління технологічним процесом заготівлі об'ємистих кормів, приготування комбікормів і кормових добавок та способів їх ефективного використання в годівлі жуйних і моногастричних тварин. Передбачено вивчення основних аспектів планування експерименту з годівлі тварин, систематизації і аналізу наукової інформації та результатів досліджень, що охоплює володіння питаннями наступних областей знань, які визначають магістерську програму: живлення тварин; кормові ресурси у тваринництві, годівля жуйних тварин; годівля моногастричних тварин; планування експерименту. Вивчення зазначених розділів дозволяє вирішувати практичні задачі виробництва і переробки якісної і біологічно безпечної продукції тваринництва та ефективно використовувати набуті у фаховій діяльності знання і досягнення для продукування нових знань інноваційного характеру в області годівлі тварин.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці-менеджери можуть працювати на підприємствах з виробництва продукції тваринництва та комбікормової промисловості, в компаніях-дистриб'ютерах кормів та кормових добавок, науково-дослідних установах НААН України, а також мають право вступу до аспірантури.

Магістерська програма «Технологія виробництва продукції скотарства»

Завдання програми полягає в тому, щоб на основі вивчення сучасного стану галузі у країнах з розвиненим скотарством навчитися виявляти перспективні напрями досліджень, спрямовані на реалізацію генетично зумовленого рівня продуктивності великої рогатої худоби. Дисципліни програми забезпечують теоретичні знання і уміння, що формують магістра-дослідника, здатного на основі застосування найновіших напрямів досліджень, забезпечити удосконалення технологій виробництва молока та яловичини в Україні. Магістр повинен вміти з використанням сучасних методик проводити наукові дослідження з оцінювання і реалізації генетично зумовленого рівня продуктивності великої рогатої худоби та розробляти економічно і екологічно доцільні варіанти технологічних процесів виробництва продукції скотарства.

Сфера зайнятості випускників

Закінчивши магістерську програму «Технологія виробництва продукції м'ясного скотарства» фахівець може працювати дослідником у науково-дослідних установах та новітніх підприємствах з виробництва молока та яловичини.

Магістерська програма «Репродуктивна біоінженерія»

Метою програми є набуття знання про новітні досягнення, направлених досліджень і практичної реалізації сучасної ембріології, та біотехнології у цілому, забезпечити формування у студентів уявлень про революційні зміни комплексу наук біотехнологічного напрямку в галузі розведення та селекції тварин, генетичної і клітинної інженерії, геноміки та протеоміки, нових біологічних матеріалів і технологій

для підготовки фахівців світового рівня, здатних вирішувати ключові проблеми сучасності: забезпечення сталого розвитку і підвищення якості життя за рахунок підвищення та покращення якості продуктів харчування тваринного походження.

Сфера зайнятості випускників

Закінчивши магістерську програму «Репродуктивна біоінженерія» фахівці можуть працювати на сучасних підприємствах з виробництва продукції тваринництва, у науково-дослідних установах НААН України, а також мають право вступу до аспірантури.

Практичне навчання

Метою практичного навчання є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в НУБіП України знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх в практичній діяльності.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до кваліфікаційного рівня магістр.

Основним завданням практичної підготовки є закріплення, розширення і поглиблення студентами теоретичних знань та набуття ними практичних навичок в організації і керівництві основними процесами сільськогосподарського виробництва, проведення науково-дослідної роботи і наукових досліджень.

Під час навчання в університеті студенти отримують ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку у сучасних лабораторіях, оснащених новим обладнанням, комп'ютерних класах, а також на провідних підприємствах з виробництва продукції тваринництва, таких як: ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка»; «НДГ Ворзель», СП «Південно Кримське вівчарство», ПП «Бородіно-А», ФГ «Меріно-Захід», свинарський комплекс «Агропрайм», СВАТ агрокомбінат «Калита», АТЗТ «Агро-Союз», Дібрівський кінний завод № 62, кінний завод «Шахтар», ТОВ СП «Нібулон», ФГ «Ніна», ФГ «Медові поля», плембджолорозплідник «Прибузькі медобори», ВАТ «Мед Поділля», ПАТ «Птахофабрика Київська», ЗАТ «Надія», ДП «Перемога Нова», ЗАТ «Комплекс Агромарс» та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оптимізація годівлі великої рогатої худоби.
2. Удосконалення годівлі ремонтних телиць.
3. Продуктивність перепелів за різних рівнів жиру в комбікормах.
4. Ріст та використання поживних речовин кормів у кролів за різних рівнів клітковини у раціонах.
5. Ефективність використання ферментних препаратів у годівлі птиці.
6. Удосконалення складу рецептів комбікормів та преміксів для забезпечення повноцінності годівлі свиней.
7. Оптимізація використання свиноматок в умовах промислової технології.
8. Порівняльна оцінка продуктивності свиней різних генотипів в умовах промислової технології.
9. Вплив рівня молочної продуктивності на показники відтворювальної здатності корів.
10. Оцінка окремих елементів поведінки корів під час доїння доїльними роботами.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Технологія виробництва та переробки
продукції тваринництва»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Охорона праці та цивільний захист у тваринництві	1	90	3
2	Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин	1	120	4
3	Кормові ресурси	1	120	4
4	Управління виробництвом продукції тваринництва	1, 2	90	3
5	Виробничий менеджмент у тваринництві	2	120	4
6	Сучасні методи селекції у тваринництві	2	120	4
7	Інформаційні технології у тваринництві	1	120	4
8	Організація бізнесу у тваринництві	2	120	4
9	Технології виробництва і переробки продукції тваринництва	1, 2	300	10
10	Філософські проблеми біології	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Збереження та використання племінних ресурсів»				
1	Технології селекції тварин	3	150	5
2	Збереження генетичних ресурсів тваринництва	3	150	5
3	Управління селекційним процесом у тваринництві	3	120	4
4	Біотехнологія відтворення	3	90	3
5	Генетика кількісних і якісних ознак тварин	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
2.2.2. Магістерська програма «Живлення тварин»				
1	Живлення тварин	3	90	3
2	Оцінка якості та поживності кормів	3	90	3
3	Годівля жуйних тварин	3	90	3
4	Годівля моногастричних тварин та птиці	3	240	8
5	Годівля риби	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.2.3. Магістерська програма «Молочне скотарство»				
1	Фізіологія лактації	3	120	4
2	Управління молочною продуктивністю	3	120	4
3	Інтенсивні технології вирощування молодняка	3	120	4
4	Технологічний менеджмент і маркетинг у молочному скотарстві	3	120	4
5	Управління якістю продукції на молочному господарстві	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.4. Магістерська програма «Спеціалізоване м'ясне скотарство»				
1	Управління продуктивністю	3	120	4
2	Системи управління м'ясної худоби	3	120	4
3	Управління виробництвом продукції м'ясного скотарства	3	120	4
4	Переробка м'ясної худоби	3	120	4
5	Виробництво екологічно чистої яловичини	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.5. Магістерська програма «Технологічний менеджмент у свинарстві»				
1	Біологія свині	3	120	4
2	Менеджмент годівлі та утримання свиней	3	150	5
3	Забій свиней та переробка продукції свинарства	3	150	5
4	Індустріальні технології у свинарстві	3	180	6
Всього за вибором студента			600	20
2.2.6. Магістерська програма «Сучасні технології промислового птахівництва»				
1	Технологія виробництва харчових яєць та м'яса	3	300	10
2	Племінна справа	3	120	4
3	Інкубація яєць птиці	3	90	3
4	Біологія птиці	3	90	3
Всього за вибором студента			600	20
2.2.7. Магістерська програма «Іподромна індустрія і спорт галузі конярства»				
1	Світові генетичні ресурси коней	3	90	3
2	Іподромний і спортивний тренінг	3	150	5
3	Кіннозаводство	3	120	4
4	Організація племінної справи у конярстві	3	120	4
5	Біологія коня	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.8. Магістерська програма «Технології продуктивного використання потенціалу бджолоїної сім'ї»				
1	Біологія бджолоїної сім'ї	3	90	3
2	Розведення та утримання бджіл	3	120	4
3	Виробництво, зберігання і переробка продукції бджільництва	3	150	5
4	Технологічне обладнання у бджільництві	3	120	4
5	Профілактика захворювань бджолоїних сімей	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.9. Магістерська програма «Тваринництво природоохоронних територій»				
1	Біологія диких і екзотичних тварин	3	120	4
2	Управління біоценозом	3	240	8
3	Технології охорони тваринного світу	3	90	3
4	Технології розведення та інтродукції тварин	3	150	5
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	240	8
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Технологія виробництва та переробки
продукції тваринництва»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Охорона праці та цивільний захист у тваринництві	1	120	4
2	Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин	1	120	4
3	Кормові ресурси	1	120	4
4	Управління виробництвом продукції тваринництва	1, 2	210	7
5	Сучасні методи селекції у тваринництві	2	120	4
6	Інформаційні технології у тваринництві	2	120	4
7	Організація бізнесу у тваринництві	2	90	3
8	Технології виробництва і переробки продукції тваринництва	1, 2	300	10
9	Філософські проблеми біології	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень	2	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Годівля тварин і технологія кормів»				
1	Методика та організація досліджень	3	240	8
2	Живлення тварин	3	210	7
3	Оцінка якості та поживності кормів	3	300	10
4	Годівля жуйних тварин	4	240	8
5	Годівля моногастричних	4	270	9
6	Годівля сільськогосподарської птиці	4	240	8
Всього за вибором студента			1500	50
2.2.2. Магістерська програма «Репродуктивна біоінженерія»				
1	Сучасні методи регулювання відтворної здатності тварин	3	360	12
2	Біотехнологічні методи у тваринництві	3	210	7
3	Біотехнологія статевих клітин	3	240	8
4	Технологія речовин та препаратів	4	210	7
5	Генетика кількісних і якісних ознак	4	240	8
6	Збереження генетичних ресурсів тваринництва	4	240	8
Всього за вибором студента			1500	50
2.2.3 Магістерська програма «Технологія виробництва продукції скотарства»				
1	Етологія тварин	3	210	7
2	Планування експерименту	3	210	7
3	Сучасне скотарство	3,4	480	16
4	Контроль виробництва продукції скотарства	3	180	6
5	Аналіз і узагальнення результатів досліджень	4	420	14
Всього за вибором студента			1500	50
Разом за вибірковою складовою			1830	61
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи	4	240	8
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Охорона праці та цивільний захист у тваринництві. Формує у майбутніх фахівців уміння та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також сприяє усвідомленню нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі. Вивчає міжнародні норми в галузі охорони праці, основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі, система управління охороною праці в організації, травматизм та професійні захворювання в галузі, розслідування нещасних випадків, основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах. Вивчає організацію і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій, економічного, природного, екологічного характеру; запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, заходи для зменшення збитків; оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій; життєзабезпечення під час аварій, великих пожеж, катастроф, стихійних лих і при воєнних конфліктів, проведення рятувальних робіт, прогнозування, спостереження і контроль за радіоактивним забрудненням, хімічним зараженням, забезпечення стійкості роботи об'єктів сільського господарства в надзвичайних ситуаціях.

Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин. Дозволяє оволодіти ґрунтовними знаннями із проблем травлення, фізіолого-біохімічних механізмів перетворення поживних речовин кормів в компоненти молока, м'яса, яйця, вовни, методи контролю та способи впливу біологічно-активних речовин на біосинтетичні процеси в тканинах тварин. Розглядає теоретичні аспекти механізмів гідролізу та транспорту білків, жирів, вуглеводів, амінокислот, макро- та мікроелементів в шлунково-кишковому тракті, вплив на вказані процеси біологічно-активних речовин, стимуляторів росту і шляхи перетворення поживних речовин корму у складові компоненти молока, м'яса, яєць, вовни; методи контролю та способи підвищення продуктивності тварин.

Кормові ресурси. Дисципліна спрямована на формування системи знань, умінь та навичок керування процесами планування, виробництва та використання основних кормових засобів, які застосовуються у годівлі тварин. Програма дисципліни передбачає вивчення системи управління технологічними процесами виробництва та використання об'ємистих кормів; систем годівлі в скотарстві, вівчарстві та конярстві; управління процесами виробництва та використання комбікормів та кормових добавок; систем годівлі в свинарстві та птахівництві; інформаційних технології з оптимізації розрахунків раціонів для тварин.

Управління виробництвом продукції тваринництва. Висвітлює суть управління технологічними процесами як складової технології виробництва та виробничого менеджменту в тваринництві. Розглядає основні принципи організації виробничих процесів у просторі і часі, етапи розрахунку параметрів потокового виробництва, принципи організації і планування робочих процесів та систему «стандартних операційних процедур» в різних галузях тваринництва. Розкриває основні підходи до оперативного управління технологічними процесами в тваринництві в контексті системи «управління на основі відхилень» та визначення точок критичного контролю в технологічному ланцюзі, демонструє структуру та основні функціональні модулі сучасних автоматизованих систем управління технологічними процесами.

Сучасні методи селекції у тваринництві. Спрямована на оволодіння студентами теорією селекції для визначення її перспективних напрямів у тваринництві та навичками з практичного застосування методів оцінки, відбору та

підбору тварин. Розглядає методологію селекційного процесу у тваринництві, методи визначення або вимірювання основних селекційних ознак. Вивчає питання використання досягнень популяційної генетики в селекції тварин; теоретичні основи селекції; методи оцінки, відбору та підбору тварин; інбридинг і гетерозис, добір і підбір. Особливості селекції великої рогатої худоби молочного і м'ясного напрямів продуктивності, свиней, овець, коней, сільськогосподарської птиці.

Інформаційні технології у тваринництві. Інформаційні технології в тваринництві забезпечує систему теоретичних знань і практичних навичок щодо сучасного програмного забезпечення сільськогосподарського виробництва, зокрема галузі тваринництва.

Організація бізнесу у тваринництві. Вивчає економічну суть, особливості організації та розвитку підприємництва і бізнесу, підприємництво як елемент бізнесу і тип господарювання, ознаки бізнесу, його функції, економічні та правові засади підприємництва, організаційно-правові форми господарської діяльності в агробізнесі, бізнес-планування в підприємстві, економічну ефективність малого і середнього бізнесу та методи її оцінювання.

Технології виробництва і переробки продукції тваринництва. Метою дисципліни є вивчення сучасних технологічних аспектів виробництва і переробки продукції скотарства, свинарства, птахівництва, бджільництва, вівчарства та козівництва, кролівництва і хутрового звірівництва. Дисципліна включає системи раціонального виробництва і переробки продукції тваринництва, їх оцінку та використання, розробку на їх основі нових технологічних рішень в умовах сучасного ведення тваринництва.

Виробничий менеджмент у тваринництві. Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з виробничого менеджменту у тваринництві, формування у студентів знань і навичок із розроблення стратегії розвитку підприємства, аналізу привабливості проектів, методів оцінки їх ефективності, управління вкладенням капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти із використанням найбільш ефективних інструментів господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення соціального ефекту, зростання вартості активів та власного капіталу.

Філософські проблеми біології. Передбачають ознайомлення студентів з наявною різноманітністю сучасних філософських концепцій для розкриття поліфонізму і плюралізму сучасного філософського мислення з метою створення у студентів цілісного світосприйняття. Дисципліна дає можливість ознайомитися зі світовою та вітчизняною філософською думкою і усвідомити філософські засади обраної спеціальності.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння

у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. *Магістерська програма «Збереження та використання племінних ресурсів»*

Технології селекції тварин. Програма розроблена з метою надання студентам теоретичних та практичних знань з питань різноманітних технологій селекції сільськогосподарських тварин, організації племінної справи, ведення обліку, розрахунку ефективності проведених селекційних заходів, прогнозування селекційного успіху, визначенню впливу різноманітних факторів на формування продуктивності сільськогосподарських тварин.

На базі отриманих знань у студентів буде сформовано навички та уміння орієнтуватись у наявній інформації про продуктивність тварин, визначати селекційну цінність тварин за комплексом джерел інформації, моделювати та підраховувати селекційні індекси тварин, цілеспрямовано проводити підбір тварин на основі їх поєднаності, а також кваліфіковано вирішувати організаційні питання племінної справи.

Збереження генетичних ресурсів тваринництва. Програма розроблена для освоєння студентами теоретичних та практичних знань щодо принципів, методів збереження генофонду сільськогосподарських тварин. Вони будуть знати сучасні концептуальні й методичні засади збереження генетичного різноманіття сільськогосподарських тварин, які ґрунтуються на поєднанні комплексу селекційних, генетичних, біотехнологічних та організаційних заходів і уміти їх застосувати для роботи з породами. Навчити майбутніх фахівців умінню ставити реальну кінцеву мету розведення тварин запроєктованого генотипу із бажаними господарсько-біологічними показниками продуктивності є головним завданням цього курсу.

Задача вивчення дисципліни полягає в оволодінні теорією і практикою удосконалення існуючих та створення нових стад і порід сільськогосподарських

тварин більш високопродуктивних і краще пристосованих до сучасних технологій виробництва продукції тваринництва.

Управління селекційним процесом у тваринництві. З вивченням цієї дисципліни студенти одержать знання про принципи організації племінної справи в Україні та за кордоном, а також про найбільш прогресивні методи оцінки племінних якостей тварин прийнятих у світі і здійснюваних на їх основі заходах, спрямованих на підвищення продуктивності в популяціях сільськогосподарських тварин.

Біотехнологія відтворення. Освоївши курс студент повинен знати методи регулювання відтворної здатності тварин, досягнення біотехнології та їх значення для в теорії еволюції та селекційно-генетичних програмах розведення тварин. Він повинен знати сучасні досягнення генетичної інженерії, біотехнології відтворення та її роль в селекційному процесі для удосконалення існуючих та виведення нових порід сільськогосподарських тварин.

Генетика кількісних і якісних ознак тварин. Спрямована на вивчення закономірностей успадкування ознак свійськими тваринами. Студенти познайомляться і навчатися працювати з основними базами даних кількісних ознак QTL різних видів тварин. В результаті вивчення дисциплін програми студенти зможуть здійснювати підбір різних видів тварин, спрямований на селекційну роботу у стадах на основі різних типів генетичних маркерів.

2.2.2. Магістерська програма «Живлення тварин»

Живлення тварин. Живлення тварин вивчає теоретичні аспекти функціонування організму тварин, пов'язані з споживанням корму, засвоєнням перетравлених поживних речовин та використанням їх для життєво необхідних процесів та виробництва продукції. Набувається здатність розробляти на цій основі практичні прийоми контролю повноцінності живлення та керування якістю продукції.

Оцінка якості та поживності кормів. Дисципліна передбачає теоретичне та практичне вивчення питань оцінки якості кормів, проведення лабораторних досліджень кормів різних груп та на їх основі визначення фактичної поживності кормів, формування у студентів практичних і теоретичних навиків у прийнятті рішень щодо можливостей використання кормів у годівлі тварин. Предметом вивчення є корми різних груп, їх оцінка та фактичне визначення поживності для тварин та птиці різних видів.

Годівля жуйних тварин. Метою дисципліни є формування у студентів системи знань і навичок з годівлі жуйних тварин відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Предметом вивчення є годівля великої рогатої худоби, овець і кіз, кормові засоби, раціони, повноцінність живлення, якість і безпека продукції, профілактика захворювань.

Годівля моногастричних тварин та птиці. Дисципліна спрямована на вивчення особливостей живлення моногастричних тварин та птиці, сучасних підходів до нормування та організації їх годівлі. Предметом вивчення є живлення свиней, коней, птиці, хутрових звірів; годівля моногастричних тварин; якість продукції залежно від параметрів годівлі шляхом висвітлення теоретичних і практичних аспектів наукових основ живлення моногастричних тварин; годівлі свиней та коней; годівлі сільськогосподарської птиці, кролів, нутрій і хутрових звірів.

Годівля риби. Дисципліна включає вивчення особливостей живлення риби, оцінки поживності кормів, їх класифікації, та використання в годівлі, а також нормовану годівлю різних видів риби. Дисципліна складається з двох частин: теоретичні основи живлення риби та нормована годівля риби. Предметом вивчення є анатомічні та фізіологічні особливості травлення та обмін речовин і енергії у риби, корми та оцінка їх якості, годівля коропових, лососевих, осетрових та ін. видів риби.

2.2.3. Магістерська програма «Молочне скотарство»

Фізіологія лактації. Вивчення дисципліни дозволяє магістру знати: походження і типи молочних залоз, функцію секреторних клітин молочної залози, біосинтез основних компонентів молока, регуляцію секреції і виведення молока, взаємодії молочної залози з іншими системами організму, закономірності регулювання лактації у жуйних тварин, оцінювати ріст і розвиток молочних залоз, впливати на їх ріст і створювати оптимальні умови для максимального прояву процесів утворення молока та рефлексу молоковиведення.

Управління молочною продуктивністю. Допомагає оволодіти системою знань з науково обґрунтованого управління молочною продуктивністю генетичними факторами та організацією сучасних операцій технологічного процесу виробництва молока на підставі яких майбутній фахівець забезпечить ефективні заходи щодо його отримання в ринкових умовах.

Інтенсивні технології вирощування молодняку. Передбачає вивчення рівня інтенсифікації росту, розвитку і формування організму на перших етапах онтогенезу та вплив факторів зовнішнього середовища на характер формування високопродуктивних тварин.

Технологічний менеджмент і маркетинг у молочному скотарстві. Формує систему знань про сутність і зміст менеджменту і маркетингу як філософію підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки та конкуренції. Розглядає сутність і поняття менеджменту, маркетингу та маркетингові дослідження ринку продукції молочного скотарства, систему засобів маркетингу (mix-marketing), міжнародний маркетинг.

Управління якістю продукції на молочному господарстві. Дисципліна вивчає сучасні методи управління якістю продукції. Студент повинен знати вимоги до якості молочної сировини передбачені чинним законодавством України, уміти оцінити її відповідність вимогам, прийняти необхідні заходи за невідповідності продукції встановленим вимогам.

2.2.4. Магістерська програма «Спеціалізоване м'ясне скотарство»

Управління продуктивністю. Вивчення дисципліни ґрунтується на основі глибоких знань закономірностей індивідуального розвитку худоби спеціалізованих м'ясних порід, що дозволить майбутнім фахівцям ефективно управляти м'ясною продуктивністю худоби під час її вирощування і відгодівлі з метою одержання дешевої якісної яловичини. Студент повинен оволодіти знаннями щодо породних особливостей тварин, генетичного потенціалу продуктивності, закономірностей індивідуального розвитку, організації годівлі тварин залежно від віку, продуктивності і фізіологічного стану та уміти застосовувати їх на практиці з метою збільшення виробництва яловичини.

Системи управління м'ясної худоби. У дисципліні основну увагу приділяють вивченню систем утримання м'ясної худоби різних статевих і вікових груп (бугаїв, корів, телят, молодняку), організації нагулу худоби на пасовищах, як найдешевшому способу виробництва яловичини, енерго- та ресурсощадним технологіям, а також характеристиці сучасних систем утримання м'ясної худоби що застосовують за кордоном.

Управління виробництвом продукції м'ясного скотарства. Дисципліна передбачає надання комплексу теоретичних знань відносно вибору нових форм і методів управління під час створення цілісної, ефективної і гнучкої системи виробництва продуктів м'ясного скотарства в умовах ринкових відносин. Знання теорії управління дасть можливість оволодіти мистецтвом керування колективом, включаючи уміння ставити загальні і конкретні цілі і задачі діяльності підприємства,

розробляти стратегію управління з урахуванням суспільних, колективних і особистих інтересів, контролювати їх реалізацію.

Переробка м'ясної худоби. Дисципліна передбачає вивчення проблем формування якісних та технологічних особливостей м'ясної продуктивності тварин як сировини для переробної промисловості, організації реалізації худоби на м'ясопереробні підприємства за існуючими системами та нормативною документацією, технології оброблення та зберігання продуктів забою тварин з максимальним виходом корисної частини для виготовлення продуктів, оцінювання якісних показників яловичини за її технологічними та кулінарними властивостями, а також методів консервування м'яса і м'ясопродуктів із неї з метою покращення якості за довгострокового зберігання.

Виробництво екологічно чистої яловичини. Дисципліна вивчає вимоги до виробництва якісної і безпечної яловичини, установлює технічні норми і правила до гігієни її отримання, починаючи від вирощування телят і молодняку м'ясних порід та їх помісей і закінчуючи реалізацією худоби на переробні підприємства, а м'яса в роздрібну торгівлю.

2.2.5. Магістерська програма «Технологічний менеджмент у свинарстві»

Біологія свині. Вивчає такі питання як розвиток систем і органів в процесі онтогенезу, особливості поросності, родового процесу, лактації, обміну речовин та енергії і терморегуляції свиней, біології розмноження, поведінки різних статевих вікових груп, адаптації до навколишнього середовища. Основна задача дисципліни «Біологія свиней» – це вивчення процесів життєдіяльності окремих органів, систем та організму загалом, що дозволяє свідомо їх змінювати у потрібному для людини напрямку.

Менеджмент годівлі та утримання свиней. Дисципліна об'єднує комплекс наук, що вивчають особливості планування та організації годівлі та утримання свиней, напування, забезпечення мікроклімату, гноєвидалення та утилізація гною, проведення дезінфекції тощо. Також розглядаються нормативні документи, які регламентують застосування того чи іншого обладнання для годівлі та утримання свиней і способи його розміщення в залежності від технології виробництва свинини.

Забій свиней та переробка продукції свинарства. Дозволяє опанувати методи раціонального використання продуктів забою та методологію і методи забою свиней і переробки продукції свинарства. Вивчає підготовку, первинну обробку та зберігання свинарської сировини, транспортування свиней, морфо-хімічний склад та фактори, які впливають на якість м'яса.

Індустріальні технології у свинарстві. Сприяє підготовці підготовці кваліфікованих фахівців, здатних здійснювати раціональне застосування різних сучасних промислових технологій виробництва свинини на індустріальній основі. Розглядає характеристику одно-, дво- та трифазової технології виробництва свинини, системний біоінжиніринг в свинарстві.

2.2.6. Магістерська програма «Сучасні технології промислового птахівництва»

Технологія виробництва харчових яєць та м'яса. Вивчає ведення сучасного технологічного процесу виробництва та первинної переробки харчових яєць, який заснований на застосуванні спеціалізованих яєчних кросів та порід птиці при використанні повнораціонних комбікормів, повній механізації та автоматизації виробничого процесу, при дотриманні системи ветеринарно-санітарних заходів та контролі якості продукції.

Племінна справа. Вивчає породи і кроси сільськогосподарської птиці, методи селекції та розведення птиці, типи племінних господарств, а також особливості племінної роботи з яєчними і м'ясними курми, індиками, качками, гусьми, перепелами, цесарками і страусами.

Інкубація яєць птиці. Дозволяє отримати знання щодо правил одержання стандартних інкубаційних яєць, умов зберігання і транспортування, методів інкубаційної обробки яєць, режиму та біологічного контролю. Магістр набуває навички організації і планування процесу технології інкубації, а також ознайомлюється з причинами порушень у розвитку зародків та методами їхнього запобігання.

Біологія птиці. Дисципліна вивчає закономірності будови і функцій окремих органів та систем організму птиці загалом. Отримані знання щодо кровообігу, дихання, травлення, обміну речовин та енергії, терморегуляції, розмноження, нейрогуморальної регуляції різноманітних процесів надають можливість технологам птахівничих підприємств підтримувати високий рівень продуктивності птиці.

2.2.7. Магістерська програма «Іподромна індустрія і спорт галузі конярства»

Світові генетичні ресурси коней. Передбачає вивчення генетичних ресурсів конярства як фактору розвитку малого та середнього бізнесу. Розглядає характеристику, методи збереження та покращення генетичних ресурсів у конярстві.

Іподромний і спортивний тренінг. Передбачає вивчення фізіологічних основ тренінгу швидкоалюрних і спортивних порід коней, системи заводського та іподромного тренінгу, правил випробування коней на іподромах, використання результатів іподромних випробувань в селекційній роботі. Висвітлює досвід Англії та Сполучених Штатів Америки в удосконаленні технології тренінгу чистокровних і стандартбредних коней.

Кіннозаводство. Передбачає вивчення питань з мінливості і спадковості основних селекційних ознак у коней різних типів і порід, взаємозв'язку між основними селекційними ознаками, організації племінної роботи, особливостей відбору і підбору кобил до жеребців у племінному конярстві, способів оцінки жеребців і кобил за якістю потомків та племінної бази конярству у державі.

Організація племінної справи у конярстві. Ключовими питаннями дисципліни є структура кіннозаводства та коротка характеристика її складових, породотворчий процес як соціальна потреба, державні заходи з розвитку племінної справи.

Біологія коня. Дисципліна «Біологія коня» передбачає вивчення біологічних особливостей коней, пов'язаних з їх утриманням, годівлею, розмноженням, поведінкою, адаптацією до умов існування та використання, умов створення та методів поліпшення і удосконалення порід коней різного призначення, що дасть можливість більш успішно вести селекційну роботу, забезпечить якісне поліпшення кінського поголів'я та економічну ефективність галузі, а також дозволить не тільки забезпечувати внутрішні потреби держави в племінних і робочих конях, але й поставляти їх на експорт.

2.2.8. Магістерська програма «Технології продуктивного використання потенціалу бджолої сім'ї»

Біологія бджолої сім'ї. В процесі вивчення дисципліни досконало вивчається біологія медоносних бджіл, функції окремих особин, морфологія, анатомія, фізіологія та екологія робочої бджоли, матки і трутня; опановується питання закономірностей суспільного способу життя бджіл, тобто функцій, які проявляються лише як результат життя бджіл цілісними біологічними одиницями

(сім'ями). До них відносять феномени – теплоутворення, будівництво гнізда, високий приріст живої маси, роїння, використання медозбору, зимівля тощо. Знання закономірностей суспільного життя бджіл є фундаментом, на якому можлива розробка ефективних прийомів і способів бджільництва.

Розведення та утримання бджіл. Передбачає: вивчення систем по догляду за бджолиними сім'ями, їх утримання впродовж річного циклу, особливостей мінливості і спадковості як окремих особин, так і бджолиної сім'ї; організацію та проведення селекційної роботи в галузі; вивчення теоретичних основ природного розмноження бджолиних сімей та стаз бджіл, розробки та впровадження на основі цього сучасних технологій і методів розведення бджолиних сімей і виведення племінного матеріалу.

Виробництво, зберігання і переробка продукції бджільництва. Передбачає вивчення технологій виробництва меду, воску, квіткового пилку (бджолиного обніжжя), прополісу, маточного молочка та бджолиної отрути; біології та хімії вироблення бджолами меду, воску та інших біологічно активних продуктів; вивчення їх властивостей, впливу на якість різних факторів та методів визначення фальсифікацій; організації виробництва продукції на пасіках різних форм власності; визначення якості, вживання заходів підвищення економічної ефективності виробництва продукції бджільництва.

Технологічне обладнання у бджільництві. Питання розробки новітніх і вдосконаленні існуючих методів створення автоматизованих систем керування технологічними та виробничими процесами в бджільництві, методів і алгоритмів обслуговування і ремонту складних електромеханічних та комп'ютерно-інтегрованих систем автоматизації. Висвітлює основні положення з виготовлення та експлуатації пасічницького обладнання, інвентарю для навощування рамок, переробки воскової сировини, відкачування, обробки, і фасування меду, одержання інших продуктів бджільництва, виведення бджолиних маток, боротьби з хворобами бджіл, механізації перевезення бджіл, пасічних будівель.

Профілактика захворювань бджолиних сімей. Вивчення дисципліни необхідне для засвоєння студентами основних положень про важливість дотримання умов годівлі, утримання і розведення бджіл з попередженням хвороб бджолиних сімей, біологію збудників заразних хвороб, шляхи їх поширення, збитки від хвороб і боротьбу з ними, а також набуття навичок і вмінь виявляти ознаки морфологічні зміни особин бджолиної сім'ї при різних хворобах в умовах пасіки, відбирати матеріал для лабораторних досліджень і проводити оздоровчі заходи.

2.2.9. Магістерська програма «Тваринництво природоохоронних територій»

Біологія диких та екзотичних тварин. Вивчає біологічні особливості тварин різних диких та екзотичних видів, у т.ч. кандидатів на одомашнювання, їх зоогеографію, фізіологічні особливості, етологію, закономірності індивідуального розвитку, особливості екстер'єру, живлення і розмноження, характер успадкування окремих ознак і властивостей.

Управління біоценозом. Є дисципліною, що дає спеціальні знання з управління єдністю рослин, тварин і мікроорганізмів, які співіснують на природних чи штучно створених територіях (заповідники, заказники, мисливські господарства, розплідники дичини, зоопарки, унікальні водоймища, тощо), у т.ч. в умовах зростаючого антропогенного навантаження.

Технології охорони тваринного світу. Вивчає відомі технологічні рішення, що базуються на взаємодії правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення та раціональне використання об'єктів тваринного світу. Охоплює технології розведення тварин

рідкісних чи зникаючих видів за природних і штучно створених умов існування, а також технології консервації та тривалого зберігання їх генетичної інформації.

Технології розведення та інтродукції тварин. Дисципліна забезпечує отримання спеціальних знань щодо прийомів і методів розведення диких та екзотичних тварин в заповідниках, заказниках, мисливських господарствах, розплідниках мисливської дичини, в зоопарках, які забезпечують їх розширене відтворення без зростання рівня інбридингу, а також методів проведення інтродукції на певні території, моніторингу за станом інтродуцентів під час їх адаптації та подальшого існування.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. *Магістерська програма «Годівля тварин і технологія кормів»*

Методика та організація досліджень. Програмою дисципліни передбачено вивчення основних принципів методології проведення досліджень, сучасної класифікації експериментів, способів підбору, систематизації і аналізу наукової інформації та результатів досліджень з годівлі тварин і технології кормів, порядку оформлення наукової роботи та права на інтелектуальну власність за відповідним напрямом знань.

Живлення тварин. Живлення тварин вивчає теоретичні аспекти функціонування організму тварин, пов'язані з споживанням корму, засвоєнням перетравлених поживних речовин та використанням їх для життєво необхідних процесів та виробництва продукції. Набувається здатність розробляти на цій основі практичні прийоми контролю повноцінності живлення та керування якістю продукції.

Годівля жуйних тварин. Метою дисципліни є формування у студентів системи знань і навичок з годівлі жуйних тварин відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва». Предметом вивчення є годівля великої рогатої худоби, овець і кіз, кормові засоби, раціони, повноцінність живлення, якість і безпека продукції, профілактика захворювань.

Оцінка якості та поживності кормів. Дисципліна передбачає теоретичне та практичне вивчення питань оцінки якості кормів, проведення лабораторних досліджень кормів різних груп та на їх основі визначення фактичної поживності кормів, формування у студентів практичних і теоретичних навичок у прийнятті рішень щодо можливостей використання кормів у годівлі тварин. Предметом вивчення є корми різних груп, їх оцінка та фактичне визначення поживності для тварин та птиці різних видів.

Годівля сільськогосподарської птиці. Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань з живлення птиці, організації науково обґрунтованої годівлі та контролю за її повноцінністю. Спеціаліст повинен знати про зміни, що відбуваються у процесі заготівлі, зберігання і підготовки кормів до згодовування, а також про вплив кормів на якість тваринницької продукції. Програмою передбачено надання теоретичних і практичних знань майбутнім фахівцям з основ енергозберігаючих, науково-обґрунтованих технологій виробництва, зберігання та використання кормів для птиці з метою впровадження їх у подальшій практиці для забезпечення високоєфективного ведення птахівництва за умов різних форм господарської діяльності.

Годівля моногастричних. Дисципліна спрямована на вивчення особливостей живлення моногастричних тварин, сучасних підходів до нормування та організації годівлі тварин. Предметом вивчення є живлення свиней, коней, птиці, хутрових звірів; годівля моногастричних тварин; якість продукції залежно від параметрів

годівлі шляхом висвітлення теоретичних і практичних аспектів наукових основ живлення моногастричних тварин; годівлі свиней та коней; годівлі сільськогосподарської птиці, кролів, нутрій і хутрових звірів.

2.2.2. Магістерська програма «Репродуктивна біоінженерія»

Сучасні методи регулювання відтворної здатності тварин. Метою вивчення дисципліни «Сучасні методи регулювання відтворної здатності тварин» - формування у студентів теоретичних і практичних навичок при впровадженні нових технологій і методів оцінки та покращення відтворної функції тварин, що базуються безпосередньо на сучасних методах діагностики та способах і прийомах покращення цього показника.

Біотехнологічні методи у тваринництві. Метою вивчення дисципліни «Біотехнологічні методи у тваринництві» є формування у студентів теоретичних і практичних навичок з питань біотехнології відтворення тварин, його фізіологічні прояви та відхилення, їх зв'язок з умовами годівлі, утримання, догляду та використання. Дією на них ендогенних та екзогенних факторів, вивчення питань реалізація яких здійснюється шляхом штучного осіменіння, трансплантації ембріонів, клонування, генної інженерії. Вивчення питань щодо профілактики безпліддя, спрямованої регуляції відтворювальної функції тварин.

Біотехнологія статевих клітин. Метою вивчення дисципліни «Біотехнологія статевих клітин» є формування у студентів теоретичних і практичних навичок з кріоконсервування сперми, яйцеклітин та ембріонів. Використання та вдосконалення кріопротекторів при різних методах зберігання сперми та ембріонів, визначення та регуляція статей у ссавців з використанням молекулярно-біологічних основ її формування із застосуванням цитогенетичних, імунологічних, молекулярних методів. Запліднення та культивування гамет самиць *in vitro*, культивування зигот та ембріонів *in vitro*.

Технологія речовин та препаратів. Метою вивчення дисципліни «Технологія речовин та препаратів» є формування у студентів теоретичних і практичних навичок із застосуванням комплексних експериментальних досліджень, направлених на наукове та практичне обґрунтування складу біологічно-активних речовин та препаратів у різних формах, виробничого процесу та його контролю, вибору пакувальних матеріалів, а також на вивчення фізико-хімічних, біологічних та мікробіологічних властивостей в продовжстворення та використання продукту з метою створення якісних речовин та препаратів біотехнологічного походження, їх реєстрації та забезпечення якості при серійному виробництві.

Генетика кількісних і якісних ознак. Метою вивчення дисципліни «Генетика кількісних і якісних ознак» є надання студентам теоретичних та практичних знань з прикладної генетики для майбутньої ефективної виробничої та науково-дослідницької діяльності щодо генетичного покращення показників продуктивності стад та відтворної здатності тварин.

Збереження генетичних ресурсів тваринництва. Метою вивчення дисципліни «Збереження генетичних ресурсів тваринництва» є надання теоретичних та практичних знань студентам з питань збереження та раціонального використання генетичних ресурсів тваринництва, організації плеїнної справи з промисловими та локальними породами, ведення обліку та реєстрації тварин, розрахунку ефективності проведених селекційних заходів, прогнозування селекційного успіху, визначенню впливу різноманітних факторів на формування продуктивності сільськогосподарських тварин.

2.2.3. Магістерська програма «Технологія виробництва продукції скотарства»

Етологія тварин. Передбачає глибоке вивчення життєвих проявів великої рогатої худоби і впливів на них нервової системи, гормонів, успадкованих і абіотичних факторів з метою реалізації генетично зумовленого рівня продуктивності.

Планування експерименту. Формує у магістрів систему знань, умінь і навичок із планування, організації і проведення досліджень з годівлі, розведення утримання великої рогатої худоби та виробництва від неї продукції, а також зацікавленість їх до наукових досліджень.

Сучасне скотарство. Дозволяє оволодіти мистецтвом управління виробництвом продукції м'ясного скотарства, ознайомить із системами утримання м'ясної худоби, проблемами управління продуктивністю і перероблення м'ясної худоби, з основами виробництва екологічної яловичини та системою знань з науково обґрунтованих технологічних процесів виробництва молока та яловичини у молочному скотарстві за використання інноваційних технологій.

Аналіз і узагальнення результатів досліджень. Передбачає вивчення теоретичних основ наукового аналізу, методик збирання і підготовки даних та проведення аналізу виробничих показників, лабораторного і статистичного аналізів, використання сучасного технологічного устаткування ферм, лабораторного обладнання і програмного забезпечення та узагальнення результатів досліджень, засвоєння правил написання наукових робіт, отримання авторських свідоцтв і патентів та висвітлення результатів наукової роботи.

Контроль виробництва продукції скотарства. Формує у студентів систему теоретичних знань щодо контролю відповідності виробництва продукції скотарства законодавчим актам і стандартам, прийняття управлінських рішень з координації технологічних процесів виробництва продукції скотарства та коригування відхилень від поставлених цілей під час їх здійснення.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»
спеціальності 207 «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	75
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	дослідник аквакультури

Концепція підготовки

Фахівці з водних біоресурсів в процесі майбутньої підготовки вивчають біологічні ресурси гідросфери – продукування водних живих ресурсів, біопродуктивність, сировинні ресурси водойм. А також динаміку чисельності і біомаси гідробіонтів, рибопродуктивність водойм, динаміку вилову гідробіонтів (промислових риб), прогнозування чисельності і біомаси водних живих ресурсів та рівнів допустимого їх вилову. У результаті вони оволодівають технологіями раціонального (сталого) використання водних живих ресурсів (ВЖР) рибогосподарських водойм.

Фахівці з аквакультури за час підготовки вивчають і оволодівають технологіями селекції і штучного відтворення промислових об'єктів та виробництва продукції аквакультури, а також технологіями відтворення аборигенних, рідкісних і зникаючих гідробіотів (риб). У результаті вони оволодівають технологіями штучного і природного відтворення та виробництва водних живих ресурсів (ВЖР) рибогосподарських водойм.

І на кінець, фахівці з охорони, відтворення та раціонального використання гідробіоресурсів в процесі підготовки оволодівають методами виділення гідробіонтів (риб) для охорони. А також технологіями охорони та відтворення аборигенних, рідкісних і зникаючих гідробіонтів (риб), раціонального (сталого) використання водних живих ресурсів (ВЖР), прогнозування їх чисельності і біомаси та рівнів допустимого вилову. У результаті вони оволодівають технологіями штучного і природного відтворення та охорони аборигенних, рідкісних і зникаючих водних живих ресурсів (ВЖР) рибогосподарських водойм.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Осетрівництво»

Завдання спеціалізації полягає у підготовці фахівців-осетроводів для роботи на осетрових рибзаводах, в спеціалізованих товарних осетрових рибницьких господарствах різних типів, у науково-дослідних установах, що займаються проблемами збереження популяцій і формування промислових запасів осетрових риб у природних водоймах та розвитку товарного осетрівництва, в органах Державної агенції рибного господарства України з питань відтворення і контролю за використанням природних ресурсів і забезпечення розвитку товарної аквакультури осетрових риб.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці можуть працювати в Державній агенції рибного господарства України; на осетрових заводах та приватних господарствах України; Управлінні охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства в Київській області; в Науково-дослідному Інституті рибного господарства НААН України.

Магістерська програма «Індустріальне рибництво»

Завдання спеціалізації полягає у підготовці дослідників аквакультури для роботи на індустріальних рибницьких господарствах різних типів, у науково-дослідних інститутах, що спеціалізуються на відтворенні та вирощуванні традиційних і нетрадиційних об'єктів рибництва, дослідженням хвороб риб, годівлі, проведенням генетично-молекулярних досліджень.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення вишу фахівці можуть працювати у державних рибницьких господарствах та приватних фермерських господарствах України; Державній агенції рибного господарства України; Державному підприємстві «Укрриба»; Науково-дослідному інституті рибного господарства.

Магістерська програма «Охорона гідробіоресурсів»

Основне завдання полягає у підготовці фахівців з природоохоронної діяльності, здатних працювати в системі Міністерства охорони навколишнього природного середовища або в системі Державного комітету рибного господарства України, в обласних або районних управліннях рибоохорони, в науково-дослідних установах, в державних або приватних підприємствах, які займаються вирощуванням, охороною і відтворенням рідкісних та зникаючих видів риб, вселенням їх у водойми з метою відновлення біологічного різноманіття, підвищення біо- та рибопродуктивності водних екосистем. Реалізація цих заходів базується на науковому обґрунтуванні основних підходів до оптимізації раціонального водокористування і використання водних живих ресурсів та на розробці конкретних заходів, спрямованих на захист водного біорізноманіття, його примноження та раціонального використання.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці можуть працювати в Державній агенції рибного господарства України; Управлінні охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства в Київській області; в територіальних органах рибоохорони (обласних та районних); в територіальних органах Міністерства охорони навколишнього природного середовища України; в науково-дослідному Інституті рибного господарства НААН України; в Інституті гідробіології НАН України; в державних та приватних рибничих господарствах; в Держрибінспекції Київської та інших областей України.

Магістерська програма «Промислові гідробіоресурси»

Основне завдання програми полягає у підготовці фахівців з діяльності по раціональному вилучення водних живих ресурсів природних водойм, здатних працювати в системі Державного агентства рибного господарства України, в обласних і районних іхтіологічних службах, в науково-дослідних установах, в державних або приватних рибних господарствах, які займаються вилучення з природних водойм промислових гідробіоресурсів. Підсумковою метою підготовки є набуття практичних навичок із відновлення біологічного біорізноманіття

гідробіоресурсів, підвищення біо- та рибопродуктивності природних водойм. Реалізація вищевикладеного побудована на науковому підґрунті раціонального використання ресурсної бази гідробіонтів, її ефективного ресурсозаощаджуючого вилучення на основі суми наукових і правових знань про водні живі ресурси, прогнозування та управління рибопродуктивністю водойм.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання за програмою фахівці можуть працювати в системі Державного агентства рибного господарства; Управління охорони, відтворення і використання водних біоресурсів та регулювання рибальства; територіальних органах рибоохорони чи рибному патрулі (обласних і районних); Інституті рибного господарства НААН України; Інституті гідробіології НАН України та інших науково-дослідних установах; у державних і приватних рибницьких господарствах з вилучення промислових гідро біоресурсів водойм.

Магістерська програма «Фауна водно-болотних угідь»

Основне завдання полягає у підготовці фахівців з природоохоронної діяльності, здатних працювати в системі Міністерства охорони навколишнього природного середовища або в системі Державного комітету рибного господарства України, в обласних або районних управліннях рибоохорони, в науково-дослідних установах, в державних або приватних підприємствах, які займаються вирощуванням, охороною і відтворенням рідкісних та зникаючих видів риб, вселенням їх у водойми з метою відновлення біологічного різноманіття, підвищення біо- та рибопродуктивності водних екосистем. Реалізація цих заходів базується на науковому обґрунтуванні основних підходів до оптимізації раціонального водокористування і використання водних живих ресурсів та на розробці конкретних заходів, спрямованих на захист водного біорізноманіття, його примноження та раціонального використання.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці можуть працювати в Державній агенції рибного господарства України; Управлінні охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства в Київській області; в територіальних органах рибоохорони (обласних та районних); в територіальних органах Міністерства охорони навколишнього природного середовища України; в науково-дослідному Інституті рибного господарства НААН України; в Інституті гідробіології НАН України; в державних та приватних різних господарствах; в Держрибінспекції Київської та інших областей України.

Магістерська програма «Біопродуктивність водойм»

Основне завдання магістерської програми є підготовка фахівців, що здатні комплексно оцінити продуктивність водойм. Програмою передбачено вивчення здатності водної екосистеми до утворення певної кількості органічної речовини (біологічної продукції) у вигляді біомаси водних рослин, безхребетних тварин, риб та інших гідробіонтів.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання за програмою фахівці можуть працювати в системі Державного агентства рибного господарства; Управління охорони, відтворення і використання водних біоресурсів та регулювання рибальства; територіальних органах рибоохорони чи рибному патрулі (обласних і районних); Інституті рибного господарства НААН України; Інституті гідробіології НАН України та інших науково-

дослідних установах; у державних і приватних рибницьких господарствах з вилучення промислових гідробіоресурсів водойм.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Іхтіофауна водойм комплексного призначення»

Основне завдання магістерської програми стосується підготовки фахівців з іхтіології, здатних працювати в системі Державного комітету рибного господарства України, держрибінспекції, її обласних і районних структурах, науково-дослідних установах, в інших державних і приватних підприємствах, які займаються проблемами вирощування і вилову риби у рибогосподарських водоймах, зокрема у водоймах комплексного призначення.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання фахівці можуть працювати в іхтіологічній службі Державної агенції рибного господарства України; Управлінні водних біоресурсів Державної агенції рибного господарства України; Державній установі «Укрриба»; іхтіологічних службах обласних управлінь охорони, відтворення та раціонального використання рибних ресурсів; приватних підприємств спеціальних рибних господарств на водоймах комплексного призначення.

Магістерська програма «Експериментальна аквакультура»

Магістерська програма «Експериментальна аквакультура» спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців для наукових закладів та установ, діяльність яких пов'язана з аквакультурою. Вона є цілісною системою навчальної інформації, яка пов'язана із знаннями закономірностей біології продуктивності об'єктів аквакультури, особливостей відтворення та культивування як традиційних, так і рідкісних та зникаючих видів риб.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення навчання за програмою фахівці можуть працювати в системі Державного агентства рибного господарства; Управління охорони, відтворення і використання водних біоресурсів та регулювання рибальства; територіальних органах рибоохорони чи рибному патрулі (обласних і районних); Інституті рибного господарства НААН України; Інституті гідробіології НАН України та інших наукових чи науково-дослідних установах.

Практичне навчання

Практична підготовка студентів зі спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура» є обов'язковим компонентом навчальної програми для здобуття кваліфікаційного рівня, що має на меті набуття студентом професійних навиків та вмінь. Вона здійснюється на передових сучасних підприємствах рибогосподарського профілю під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічного персоналу кафедри аквакультури та фахівців підприємства.

Під час навчання в університеті студенти отримують ґрунтовну теоретичну та практичну підготовку у сучасних лабораторіях, оснащених новим обладнанням, комп'ютерних класах, а також на провідних рибогосподарських підприємствах, таких як ПАТ «Київрибгосп», ДП «Іркліівський риборозплідник», ДП «Укрриба», ДГ «Великий Любін», ПАТ «Хмельницькрибгосп», ПП «Акваріумні технології», ПАТ «Сумирибгосп», ПАТ «Херсонрибгосп», ЗАТ «Вільшанка», АРК «Рибаки Херсона», ПАТ «Полтаварибгосп», Рибгосп «Нивка» ІРГ НААН України, ПрАТ «Чернігіврибгосп», Астраханський державний технічний університет (м. Астрахань,

Росія) та Національний ліцей ім. Луї Пастера (м. Канург, Франція) та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Рибницько-біологічне обґрунтування до проекту повносистемного рибного господарства ставового типу з вирощування ленського осетра (*Acipenser baery* Brandt).
2. Особливості та методичні підходи до формування доместикованих стад російського осетра (*Acipenser guldenstadty* Brandt) в умовах осетрового рибзаводу.
3. Проектування та аквадизайн декоративної прісноводної аквасистеми біотопу південної Америки.
4. Удосконалення технології утримання та розведення цихлових риб (*Cichlidae*).
5. Методи підвищення біопродуктивного потенціалу водойм рибогосподарського призначення.
6. Прогнозування біопродуктивності водойм в залежності від дії абіотичних чинників водного середовища.
7. Методичні підходи ведення селекційно-племінної роботи з райдужною фореллю (*Oncorhynchus mykiss*) у господарствах – суб'єктах племінної справи.
8. Ефективність використання синтетичних стимуляторів овуляції статевих клітин в процесі штучного відтворення білого товстолобика (*Hypophthalmichthys molitrix*).
9. Сучасний стан іхтіофауни рибогосподарських водойм комплексного призначення та шляхи підвищення їх рибопродуктивності.
10. Структурно-функціональна характеристика планктонних, бентосних організмів та макрофітів за умов зміни екологічних умов водного середовища.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Водні біоресурси та аквакультура» (освітньо-професійна програма підготовки)

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Охорона праці та цивільний захист у рибництві	1	90	3
2	Комунікації у рибогосподарських колективах	1	90	3
3	Інформаційні технології у рибництві	2	90	3
4	Теоретичні основи рибництва	2	150	5
5	Динаміка популяцій риб	2	120	4
6	Інтенсивні технології в аквакультурі	1, 2	240	8
7	Економіка рибогосподарської галузі	2	120	4
8	Методики рибогосподарських досліджень	1	90	3

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
9	Екологічна фізіологія і біохімія гідробіонтів	1	120	4
10	Виробничий менеджмент у рибництві	2	90	3
11	Філософські проблеми біології	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	90	3
2	Ділова іноземна мова	2	150	5
3	Аграрна політика	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
2.2.1. Магістерська програма «Охорона гідробіоресурсів»				
1	Охорона гідробіонтів	3	120	4
2	Управління використанням гідробіонтів	3	120	4
3	Охорона водних ресурсів	3	120	4
4	Оцінка екологічного стану водойм	3	120	4
5	Гідробіоценологія	3	120	4
Всього за вибором студента			600	20
2.2.2. Магістерська програма «Осетрівництво»				
1	Біологія продуктивності осетрових риб	3	120	4
2	Технології відтворення осетрових риб	3	150	5
3	Ставові осетрівництво	3	150	5
4	Індустріальне осетрівництво	3	180	6
Всього за вибором студента			600	20
2.2.3. Магістерська програма «Промислові гідробіоресурси»				
1	Промислова іхтіологія	3	180	6
2	Міжнародне регулювання рибальства	3	120	4
3	Управління рибопродуктивністю водойм	3	150	5
4	Прогнозування продуктивності водойм	3	150	5
Всього за вибором студента			600	20
2.2.4. Магістерська програма «Фауна водно-болотних угідь»				
1	Біологія продуктивності об'єктів водно-болотної фауни	3	150	5
2	Трофоекологія та відтворення водно-болотної фауни	3	150	5
3	Біомоніторинг та охорона водно-болотної фауни	3	120	4
4	Управління ресурсами водно-болотної фауни	3	180	6
Всього за вибором студента			600	20
2.2.5. Магістерська програма «Індустріальне рибництво»				
1	Продуктивність об'єктів індустріальної аквакультури	3	120	4
2	Селекція об'єктів індустріального рибництва	3	150	5
3	Технічне оснащення індустріального рибництва	3	150	5
4	Технології індустріального рибництва	3	180	6
Всього за вибором студента			600	20
2.2.6. Магістерська програма «Біопродуктивність водойм»				
1	Гідробіоценологія		120	4
2	Біопродуктивність водних екосистем		120	4
3	Методологія оцінки біопродуктивності водойм		120	4
4	Сучасні методи гідробіологічних досліджень		120	4
5	Управління продуктивністю водойм		120	4
Всього за вибором студента			600	20
Разом за вибірковою складовою			930	31
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	240	8
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Водні біоресурси та аквакультура»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Охорона праці та цивільний захист у рибництві	1	120	4
2	Комунікації у рибогосподарських колективах	1	120	4
3	Інформаційні технології у рибництві	2	120	4
4	Теоретичні основи рибництва	2	120	4
5	Динаміка популяції риб	2	120	4
6	Інтенсивні технології в аквакультурі	1, 2	240	8
7	Економіка рибогосподарської галузі	2	150	5
8	Методики рибогосподарських досліджень	1	90	3
9	Екологічна фізіологія і біохімія гідробіонтів	1	120	4
10	Філософські проблеми біології	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень	2	90	3
2	Ділова іноземна мова	2	150	5
3	Аграрна політика	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
2.2.1. Магістерська програма «Іхтіофауна водойм комплексного призначення»				
1	Аборигенна іхтіофауна	3	180	6
2	Сучасні методи іхтіологічних досліджень	3	180	6
3	Іхтіоценологія	3	180	6
4	Іхтіофауна водойм України	3	210	7
5	Біопродуктивність континентальних водойм	4	180	6
6	Прогнозування вилову риб	4	210	7
7	Охорона іхтіофауни континентальних водойм	4	180	6
8	Рибальство континентальних водойм України	4	180	6
Всього за вибором студента			1500	50
2.2.2. Магістерська програма «Експериментальна аквакультура»				
1	Біологія продуктивності об'єктів аквакультури	3	240	8
2	Технології прісноводної аквакультури	3	300	10
3	Методологія експериментальних досліджень в аквакультурі	3	210	7
4	Селекція об'єктів аквакультури	4	240	8
5	Технології марікультури	4	300	10
6	Методологія експериментів в іхтіопатології	4	210	7
Всього за вибором студента			1500	50
Разом за вибірковою складовою			1830	61
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	1	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	240	8
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Охорона праці та цивільний захист у рибництві. Нормативна дисципліна, що вивчається з метою формування у майбутніх магістрів знань щодо стану і проблем охорони праці у рибогосподарській галузі відповідно до напрямку їх підготовки. У ній конкретизовано організаційні вимоги міжгалузевих та галузевих нормативно-правових актів з охорони праці (НПАОП) щодо впровадження на рибогосподарських підприємствах системи управління охороною праці; створення та функціонування на підприємствах служби охорони праці; шляхів, методів і засобів забезпечення нормативів щодо виробничого довкілля і безпеки праці під час виконання технологічних процесів у рибогосподарській галузі з метою ухвалення управлінських рішень для запобігання аварійності, травматизму і професійної захворюваності на підприємствах галузі. Вивчає організацію і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій, економічного, природного, екологічного характеру; запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, заходи для зменшення збитків; оповіщення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій; життєзабезпечення під час аварій, великих пожеж, катастроф, стихійних лих і при воєнних конфліктів, проведення рятувальних робіт, прогнозування, спостереження і контроль за радіоактивним забрудненням, хімічним зараженням, забезпечення стійкості роботи об'єктів сільського господарства в надзвичайних ситуаціях.

Комунікації у рибогосподарських колективах. Користуючись нормативною, довідковою та спеціальною літературою, законами України і нормативними актами уряду, а також результатами психоаналітичних досліджень, методами розрахунків і комп'ютерною технікою, навчальна дисципліна вивчає мотиви поведінки і трудової діяльності особистості. А також навчає організовувати виробничі процеси рибництва з урахуванням індивідуальних особливостей особистості; проявляти лідерські якості та професійну компетентність в управлінні рибницькими колективами; організовувати ділове спілкування, попереджувати і врегульовувати виробничі конфлікти в колективах рибницьких підприємств; керувати кадровою політикою, розвивати імідж і професійну етику фахівців і виробничих рибницьких колективів.

Інформаційні технології у рибництві. Користуючись довідковою і спеціальною літературою, результатами наукових досліджень, засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, системним, прикладним та спеціальним програмним забезпеченням, дисципліна вивчає можливості сучасних офісних пакетів для підготовки навчальної, наукової та виробничої документації з рибництва. А також навчає розробляти та аналізувати комп'ютерні математичні моделі процесів рибогосподарської діяльності; статистично опрацьовувати експериментальні дані засобами табличного процесора MS Excel та спеціалізованих статистичних пакетів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між показниками рибогосподарської діяльності засобами кореляційного, регресійного та факторного аналізу; здійснювати оптимізаційні розрахунки, спрямовані на удосконалення наукових досліджень, підготовку фахівців і рибогосподарського виробництва.

Теоретичні основи рибництва. Вивчає основні рибоводні теорії, науково обґрунтовані методи та розробки, на яких базується сучасне рибництво та відтворення рибних запасів в конкретних екологічних умовах, з метою удосконалення існуючих технологій штучного відтворення промислових цінних, рідкісних і зникаючих видів риб, для розробки науково обґрунтованих методів підвищення життєстійкості рибопосадкового матеріалу на різних стадіях онтогенезу, вирощування якісної товарної продукції рибництва, створення оптимальних умов для витримування плідників в заводських умовах, розробки нових ресурсощадних рибоводних технологій.

Динаміка популяцій риб. Наука про раціональне ведення рибного господарства природних і квазіприродних водойм, яка спирається в своїй основі на закономірності динаміки популяцій риб, оцінку величини їх запасів та співвідношення між змінами цієї величини і інтенсивності промислу. Величина запасів риб та їх склад зазнають довгоперіодичних та річних коливань, можливості передбачень яких відбуваються за рахунок взаємодії процесів поповнення промислових стад, живлення, плодючості, росту і дозрівання риб, їх смертності від промислу і природних причин тощо.

Інтенсивні технології в аквакультурі. Завершує цикл спецкурсів і вивчає останні світові, вітчизняні досягнення та наукові розробки в області культивування гідробіонтів прісноводної та морської аквакультури. Вивчення дисципліни спрямоване на засвоєння майбутніми фахівцями останніх світових та вітчизняних розробок, а також на формування у них творчого підходу у своїй подальшій професійній діяльності. Вивчення дисципліни спрямоване на розробку науково обґрунтованих рішень управління технологічним процесом виробництва рибопродукції, заходів зі збільшення ефективності технологічних процесів, розробку виробничих планів та оцінку їх ефективності методами моделювання. Знання методичних підходів до розробки математичних моделей у рибництві вдосконалюють кваліфікацію технолога-рибовода, розвивають наукове осмислення технології та закладають нові можливості її вдосконалення. Забезпечує вивчення сучасного ведення рибного господарства, сучасного стану виробництва рибної продукції в країнах Світу та в Україні, уміння оцінювати перспективи рибної галузі в сучасних умовах з урахування тенденції розвитку світового рибного ринку, наявних ресурсів нарощування виробництва продукції промислу та аквакультури.

Економіка рибогосподарської галузі. Входить до завершального етапу підготовки фахівців за спеціальністю «Водні біоресурси та аквакультура». У ході вивчення дисципліни формується профіль майбутнього керівника і спеціаліста, який володіє питаннями стану рибного господарства України в умовах глобалізації економіки, забезпечення продовольчої безпеки з використанням потенціалу рибного господарства і аквакультури, еволюції національних органів державного регулювання рибного господарства, регуляторної політики у рибному господарстві, оплати орендної плати за водний об'єкт та сплата орендної плати за земельну ділянку під цим об'єктом, проведення земельних торгів у формі аукціону.

Методики рибогосподарських досліджень. Поєднує загальні методи та методики гідрологічних, гідрохімічних, гідробіологічних, іхтіологічних та рибогосподарських досліджень, спрямованих на підвищення можливостей раціонального використання гідробіоценозів природного та штучного походження.

Екологічна фізіологія і біохімія гідробіонтів. Вивчає фізіолого-біохімічні процеси, які відбуваються в організмі водних тварин на різних етапах їх ембріонального та постембріонального розвитку і росту в онтогенезі у нормі та за впливу природних чинників водного середовища (температури, газового режиму, мінералізації води тощо). Програмою вивчення дисципліни також передбачено вивчення вікових характеристик і сезонних особливостей обміну речовин у риб та в різні періоди їх річного циклу, а також фізіолого-біохімічних механізмів їх адаптації до дії природних чинників.

Виробничий менеджмент у рибництві. Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з виробничого менеджменту у рибництві, формування у студентів знань і навичок із розроблення стратегії розвитку підприємства, аналізу привабливості проектів, методів оцінки їх ефективності, управління вкладенням капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти із використанням найбільш ефективних інструментів господарської діяльності

з метою отримання прибутку, а також досягнення соціального ефекту, зростання вартості активів та власного капіталу.

Філософські проблеми біології. Передбачають ознайомлення студентів з наявною різноманітністю сучасних філософських концепцій для розкриття поліфонізму і плюралізму сучасного філософського мислення з метою створення у студентів цілісного світосприйняття. Дисципліна дає можливість ознайомитися зі світовою та вітчизняною філософською думкою і усвідомити філософські засади обраної спеціальності.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Охорона гідробіоресурсів»

Охорона гідробіонтів. Вивчає наукові основи розробки та реалізації науково обґрунтованих заходів щодо охорони гідросфери, як середовища, яке населяють гідробіонти, відновлення біологічного балансу водних екосистем, збереження біорізноманіття водних організмів, раціонального використання водних живих ресурсів та зниження антропогенного впливу на водойми різного типу.

Управління використання гідробіонтів. Вивчає управління та структуру рибного законодавства, певний вид діяльності органів держави, що має виконавчий і розпорядчий характер, полягає в організуючому впливі на відносини шляхом застосування державно-владних повноважень. Вивчення дисципліни спрямоване на освоєння інструкцій по використанні риби та інших водних живих ресурсів із творчим використанням у кожній новій операції відповідної сучасної нормативно-технологічної бази, з метою застосування цих знань у професійній діяльності майбутніх фахівців.

Охорона водних ресурсів. Вивчає джерела забруднення континентальних водойм (механічні, хімічні, бактеріальні, біологічні, радіоактивні, теплові та ін.), які призводять до зміни фізичних, хімічних і біологічних властивостей води у водоймищах, роблячи воду даних водоймищ небезпечною для використання, завдаючи збитку народному господарству, здоров'ю і безпеці населення. А також основні напрями діяльності і заходи, спрямовані на охорону водних ресурсів та реабілітацію водних континентальних басейнів. Правове забезпечення охорони водних ресурсів. Методи очищення стічних вод (механічні, хімічні, фізико-хімічні й біологічні, або коли вони застосовуються разом, то комбіновані).

Оцінка екологічного стану водойм. Вивчає систему контролю за якістю води та екологічним станом континентальних водойм за вимогами Європейської Рамкової водної Директиви. Існуючі нормовані показники якості води континентальних рибогосподарських водойм. А також оцінку екологічного стану континентальних водойм різного типу за інтегральними показниками індикаторних організмів: природних (річок, озер, водосховищ) і штучних (ставів) гідроекосистем.

Гідробіоценологія. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань з щодо структури гідробіоценозів, їх основних складових частини, факторів що формують якість водних екосистем, характер взаємозв'язків між структурними компонентами гідробіоценозів, закономірності їх функціонування, стратегії поведінки різних видів гідробіонтів та їх угруповань, динаміку і розвиток гідробіоценозів. Ці знання необхідні для розробки раціональної і ефективної системи управління якістю водного середовища та продуктивністю водойм.

2.2.2. Магістерська програма «Осетрівництво»

Біологія продуктивності осетрових риб. Дисципліна, що вивчає біологічні та господарські особливості осетрових риб, сучасний стан запасів у світі, структуру популяцій та життєвий цикл найбільш цінних видів, вплив природних та антропогенних факторів на формування продуктивності та методи штучного відтворення осетрових риб з метою збільшення їх чисельності.

Технології відтворення осетрових риб. Дисципліна, що дає знання з теоретичних основ штучного відтворення і методів одержання потомства осетрових риб в умовах підприємств аквакультури. Структура дисципліни включає три розділи: «Теоретичні основи розмноження осетрових риб в природних умовах і в аквакультурі», «Технології одержання потомства осетрових риб на підприємствах рибної галузі», «Технічне забезпечення робіт зі штучного відтворення осетрових риб».

Ставове осетрівництво. Дисципліна, яка завершує цикл спецкурсів і вивчає останні світові, вітчизняні досягнення та наукові розробки в області культивування осетрових у ставах, вивчає організаційну структуру осетрових ставових господарств, їх облаштування; біологічні основи використання заходів комплексної інтенсифікації у ставовій осетровій аквакультурі; спрямованих на підвищення біопродуктивності та рибопродуктивності водойм, технології одержання потомства об'єктів культивування у осетрівництві; технології виробництва рибопосадкового матеріалу та товарних осетрових видів риб у тепловодній ставовій аквакультурі, із врахуванням систем, форм та циклів ведення рибництва.

Індустріальне осетрівництво. У процесі вивчення дисципліни у студентів формується база теоретичних та практичних навичок щодо планування і ведення технологічних процесів з культивованих осетрових риб у садках, басейнах і рециркуляційних системах рибництва та аналізу результатів цієї роботи. Дає сучасні знання щодо технологічних процесів в індустріальному осетрівництві, від сучасних технологій штучного відтворення до інтенсивного вирощування осетрових риб у садках, басейнах установках із замкнутим водопостачанням, навчає користуватись сучасною нормативно-технологічною базою при плануванні виробничих процесів і аналізі результатів вирощування риби, орієнтує студентів на застосування екологічно безпечного підходу при плануванні і проведенні робіт з вирощування осетрових риб методами індустріальної аквакультури.

2.2.3. Магістерська програма «Промислові гідробіоресурси»

Промислова іхтіологія. Метою навчальної дисципліни є засвоєння наукової інформації щодо біорізноманіття промислових риб континентальних водойм світу та України. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати основні систематичні групи промислових риб і особливості будови їх представників, а також промислове значення різних видів іхтіофауни континентальних водойм. А також уміти визначати в межах континентальних водойм світу та України видову приналежність риб; вміло користуватися визначниками; характеризувати промислово-цінних представників іхтіофауни, їх будову, біологію, промислове та господарське значення, перспективи можливого промислового та інших можливостей використання.

Міжнародне регулювання рибальства. Вивчає питання щодо сумісного використання біоресурсів міжнародних водних об'єктів, визначення ролі України, як суверенної держави, регулювати ці процеси на основі пріоритетів зовнішньої та внутрішньої політики України в області охорони, використання та відтворення водних живих ресурсів з врахуванням курсу держави на інтеграцію у Європейський союз, і, зокрема, гармонізації національного законодавства з директивами Євросоюзу та міжнародними екологічними нормами.

Управління рибопродуктивністю водойм. Вивчає невиснажливе користування іхтіофауністичним розмаїттям природних і природно-технічних (водосховищ) континентальних водойм України на основі чіткої стратегії і тактики управління внутрішніми водоймами різного цільового призначення, унормування відносин між водоспоживачами з виділенням серед них основного з них, на якого покладалася б відповідальність і за стан рибного розмаїття кожної конкретної водойми. А також систему забезпечення районуваного управління рибопродуктивністю континентальних водойм через зміни в законодавстві і правилах рибальства, проведення кадастру, створення мережі водойм-заповідників, розробку і втілення державних програм відновлення занесених до Червоної книги України риб. Розроблення способів підвищення рибопродуктивності та покращення стану іхтіофауни континентальних водойм.

Прогнозування продуктивності водойм. Вивчає закономірності трансформації енергії та кругообігу речовини у водних екосистемах, з'ясування продуктивності водних організмів, розроблення методів прогнозування продуктивності водойм і заходів щодо її підвищення, обґрунтування теоретичних основ аквакультури та впровадження практичних рекомендацій, спрямованих на її раціональне використання. Основні фактори зниження та біотехнічні методи підвищення продуктивності континентальних водойм. Методи прогнозування продуктивності континентальних водойм. Розроблення способів прогнозування рибопродуктивності та стану іхтіофауни континентальних водойм.

2.2.4. Магістерська програма «Фауна водно-болотних угідь»

Біологія продуктивності об'єктів водно-болотної фауни. Дисципліна, що вивчає біологічні можливості об'єктів водно-болотної фауни в створенні тваринної продукції за певний проміжок часу та в певних екологічних умовах: районів маршів, боліт, драговин, торфовищ або водойм – природних або штучних, постійних або тимчасових, стоячих або проточних, прісних, солонкуватих або солоних, включаючи морські акваторії, глибина яких під час відпливу не перевищує шість метрів, включаючи території, на яких можуть бути розташовані прибережні річкові та морські зони, суміжні з водно-болотними угіддями, і острови. Вивчає можливості того чи іншого об'єкта водно-болотної фауни в створенні середньої або максимальної біомаси, досліджує умови оптимального стану водно-болотних екосистем при яких досягається або стабільність продуктивності або її зростання.

Трофоекологія та відтворення водно-болотної фауни. Дисципліна, що вивчає ланцюги живлення та відтворення тварин у водно-болотних угіддях. Значне різноманіття біотопів характеризується таким же різноманіттям екологічних умов для живлення та розмноження тварин. Вивчення ланцюгів живлення дасть можливість виявити стан екосистем водно-болотних угіддях, кожної його ланки та стан екоресурсів, необхідних для забезпечення життєвих проблем та розмноження тварин водно-болотних угіддях.

Біомоніторинг та охорона водно-болотної фауни. Дисципліна, що вивчає структурно-функціональну організацію водно-болотних екосистем, процеси їх природної та антропогенної динаміки. Створення і ефективне функціонування системи біологічного моніторингу водно-болотних екосистем забезпечується завдяки екологічним дослідженням і контролю об'єктів довкілля, які є складовими частини багатоаспектної екологічної діяльності, що проводиться у державі. Основною метою програм моніторингу та охорони водно-болотної фауни є визначення і прогнозування стану водно-болотних екосистем з урахуванням ландшафтних та кліматичних умов, типів водно-болотних екосистем та антропогенних змін довкілля (змін клімату і забруднення довкілля).

Управління ресурсами водно-болотної фауни. Дисципліна, що вивчає тваринні ресурси водно-болотних угідь, їх раціональне використання, відтворення та охорону на основі Міжнародної та Всеукраїнської нормативної бази. В зв'язку з тим, що водно-болотні угіддя представлені самими різноманітними природними та штучними біотопами в яких мешкають різноманітні представники тваринного світу, існує необхідність проведення ревізії видового складу тварин та їх значення, як екологічного ресурсу та ресурсу для забезпечення господарських потреб людини.

2.2.5. Магістерська програма «Індустріальне рибництво»

Селекція об'єктів індустріального рибництва. Дисципліна вивчає теоретичне підґрунтя реалізації господарсько-корисних продуктивних властивостей риб при їх вирощуванні в умовах індустріального рибництва; сучасні методи селекції риб, що спрямовані на формування і спадкове закріплення господарсько-корисних

властивостей об'єктів культивування при їх вирощуванні в садках, басейнах і рециркуляційних установках. Використання генетичних методів в селекції риб для ідентифікації племінного матеріалу і для прискореного формування і закріплення набутих господарсько-корисних властивостей об'єктів культивування; організація і проведення селекційно-племінних заходів на підприємствах різних типів і форм власності; методика наукових досліджень в селекції риб.

Продуктивність об'єктів індустріального рибництва. Дисципліна включає теоретичний матеріал з еколого-біологічних особливостей основних об'єктів індустріального рибництва; чинники, що впливають на їх продуктивність, аналіз умов утримання, особливості годівлі риб різних видів за індустріального вирощування, методи підвищення продуктивності. Значна увага відводиться ефективному використанню біологічних особливостей риби для підвищення їх продуктивності, аналізу гідрологічного, хімічного та термічного режимам водойм, їх корекції, технологічним та матеріальним можливостям господарств.

Технології індустріального рибництва. Дисципліна, яка вивчає основи індустріальної технології відтворення та вирощування об'єктів аквакультури; інноваційні технології у індустріальному рибництві; новітні методи розведення та культивування риб у країнах Європейського Союзу, США, Канаді, Китаї та ін.; а також інтегровані технології у рибництві.

Технічне оснащення індустріального рибництва. Формує у студентів теоретичну базу і практичні навички кваліфікованого використання технологічного обладнання аквакультурних комплексів та фермерських господарств, забезпечує вивчення загальної характеристики типів обладнання для вирощування риб, технологічні режими експлуатації обладнання, вміння розрахунку необхідного обладнання для виконання конкретних виробничих завдань.

2.2.6. Магістерська програма «Біопродуктивність водойм»

Гідробіоценологія. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань з щодо структури гідробіоценозів, їх основних складових частини, факторів що формують якість водних екосистем, характер взаємозв'язків між структурними компонентами гідробіоценозів, закономірності їх функціонування, стратегії поведінки різних видів гідробіонтів та їх угруповань, динаміку і розвиток гідробіоценозів. Ці знання необхідні для розробки раціональної і ефективної системи управління якістю водного середовища та продуктивністю водойм.

Методологія оцінки біопродуктивності водойм. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань з планування, організації проведення гідробіологічних досліджень, принципів систематизації, аналізу узагальнення та інтерпретації отриманих результатів щодо стану гідробіологічних угруповань водойм.

Біопродуктивність водойм. Дисципліна, яка вивчає біологічні процеси продукції органічних речовин в планктоні бентосі водойм і передбачає оволодіння знаннями щодо методів визначення первинної продукції планктону і деструкції органічних речовин у водоймах, способів розрахунку продукції популяцій водних тварин, загальних закономірностей їх росту та динаміки чисельності популяцій. Значна увага приділяється вивченню балансу органічних речовин і енергії та участі водних тварин у процесах їх трансформації у водних екосистемах. Вивчення дисципліни спрямоване на поглиблення знань з проблем утворення і трансформації речовин і енергії автотрофним і гетеротрофним компонентом водних екосистем, факторів, які обмежують та стимулюють перебіг продукційно-деструкційних процесів.

Управління продуктивністю водойм. Дисципліна, яка вивчає процеси управління процесами продукції органічних речовин в природних та штучних водоймах рибогосподарського призначення. Дисципліна "Управління біопродуктивністю водойм" є однією з заключних дисциплін в системі підготовки

іхтіологів, рибоводів та гідробіологів. Ця дисципліна базується на вивченні інших фундаментальних дисциплін, освоєння яких дозволяє оперувати з метою поглибленого розуміння процесів формування якості води, її впливу на біопродукційні процеси і біопродуктивність водойм комплексного та рибогосподарського призначення в цілому.

Сучасні методи гідробіологічних досліджень. Навчальною програмою дисципліни передбачається оволодіння знаннями щодо методів відбирання та камерального опрацювання з метою визначення якісного і кількісного складу бактеріо-, фіто-, і зоопланктону, перифітону, фіто- і зообентосу. Значна увага приділяється вивченню особливостей діагностики і систематичних ознак окремих таксономічних угруповань фітопланктону, зоопланктону та зообентосу та оцінка якості води за рівнем їх розвитку.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Іхтіофауна водойм комплексного призначення»

Аборигенна іхтіофауна. Вивчає види риб будь-якої водойми, що виникли та еволюціонували в певній місцевості, корінні її мешканці. Вивчення дисципліни необхідне для попередження причин масової загибелі риб, вдосконалення технологій штучного відтворення промислово-цінних видів, рідкісних та зникаючих видів риб, створення оптимальних умов для природного і штучного відтворення риб з метою відновлення, збереження та охорони цінних промислових стад аборигенних видів риб.

Сучасні методи іхтіологічних досліджень. Комплексна професійна прикладна дисципліна для іхтіологів-рибоводів. Вона узагальнює і розширює гідрологічні, гідрохімічні, іхтіологічні методи досліджень в рибництві.

Іхтіоценологія. Вивчає угруповання риб та закономірності їх формування у водоймах різного типу, залежність іхтіоценозів від факторів середовища. Особлива увага приділяється угрупованням з домінуванням промислових видів риб, а також з участю рідкісних та зникаючих видів риб фауни України.

Іхтіофауна водойм України. Є складовою професійної та практичної підготовки фахівців-магістрів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура», мета якої полягає у засвоєнні сучасних даних про біорізноманіття риб внутрішніх водойм України, Азовського та Чорного морів, сучасної системи рибоподібних і риб, їх біологічних особливостей, наукових основ і принципів систематики української іхтіофауни.

Біопродуктивність континентальних водойм. Вивчає біологічні процеси продукції органічних речовин в планктоні бентосі континентальних водойм і передбачає оволодіння знаннями щодо методів визначення первинної продукцію планктону і деструкції органічних речовин у континентальних водоймах, способів розрахунку продукції популяцій водних тварин, загальних закономірностей їх росту та динаміки чисельності популяцій. Значна увага приділяється вивченню балансу органічних речовин і енергії та участі гідробіонтів різних трофічних рівнів у процесах їх трансформації у водних континентальних екосистемах.

Прогнозування вилову риб. Професійна прикладна дисципліна для іхтіологів-рибоводів. Головна її задача – навчити складати промислові прогнози, мета яких полягає в раціональному плануванні рибної промисловості та забезпечення її сировинними ресурсами. Дисципліна узагальнює і розширює знання закономірності динаміки популяцій промислових риб, іхтіологічних, рибогосподарських методів досліджень в рибництві.

Охорона іхтіофауни континентальних водойм. Поєднує систему правових, організаційних економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, поліпшення умов існування, відтворення і раціонального використання водних біоресурсів, забезпечення виконання юридичними і фізичними особами вимог законодавства. Вивчає природне чи штучне (розведення, переселення тощо) поновлення чисельності водних біоресурсів (ретрансформація), яка зменшується у процесі їх використання чи природної смертності. Направлена на збереження та акліматизацію іхтіофауни та кормових організмів, створення умов для їх відтворення з метою їх промислового використання.

Рибальство континентальних водойм України. Входить до завершального етапу підготовки фахівців за спеціальністю «Водні біоресурси та аквакультура». Вивчення дисципліни спрямоване на засвоєння методів управління рибальством у континентальних водоймах України, уміння оцінювати перспективи використання водойм комплексного призначення у рибогосподарських цілях з урахуванням правових аспектів і механізмів вилучення рибних живих ресурсів.

2.2.2. Магістерська програма «Експериментальна аквакультура»

Біологія продуктивності об'єктів ставової аквакультури. Дисципліна, що вивчає продуктивність об'єктів ставового рибництва; біологічні особливості риб у зв'язку з їх відтворенням; біологічні основи управління статевими циклами ставових риб; біологічні особливості плідників та отримання від них статевих продуктів; біологічне забезпечення умов інкубації ікри і вирощування молоді риб; збільшення рибопродуктивності водойм.

Селекція об'єктів аквакультури. Дисципліна вивчає традиційні та сучасні методи і прийоми селекції; організація селекційної роботи та племінної справи; роль генотипу і навколишнього середовища у формуванні якісних ознак. Розглядається значення систематики та генетики риб, як теоретичної основи їх селекції.

Методологія експериментальних досліджень в аквакультурі. Дисципліна вивчає методи організації та проведення наукових та науково-виробничих дослідів у аквакультурі, ознайомлення з методиками лабораторних досліджень; принципами наукових досліджень, їх планування, формування піддослідних груп об'єктів аквакультури, їх організацію. Завданням курсу є навчання студентів творчому підходу до рішень проблем здоров'я риб з використанням сучасних методів експериментальних досліджень, основам документального оформлення проведених наукових досліджень і експериментів.

Технології прісноводної аквакультури. Дисципліна вивчає методологічні підходи до проведення технологічних процесів у прісноводній аквакультурі на основі використання сучасних новітніх наукових розробок та світового досвіду. За дисципліною розглядаються методологічні основи ведення у прісноводній аквакультурі технологічних процесів з відтворення та вирощування як традиційних, так і цінних, делікатесних гідробіонтів, зокрема, осетрових та лососевих риб, а також – нетрадиційних об'єктів аквакультури. Методологічний підхід у вивченні дисципліни спрямований на ресурсозаощадження та одержання екологічно безпечної продукції прісноводної аквакультури.

Технології марикультури. Дисципліна вивчає теоретичне підґрунтя організації і функціонування підприємств товарної марикультури; сучасні технології марикультури водоростей, молюсків, голкошкірих та риб, спрямовані на отримання товарної продукції із високими споживчими властивостями в умовах підприємств випасної та інтенсивної марикультури; методи підвищення економічної ефективності функціонування підприємств товарної марикультури; методика організації і проведення наукових досліджень на підприємствах товарної марикультури.

Методологія експериментів в іхтіопатології. Дисципліна вивчає методи організації та проведення наукових, науково-виробничих дослідів з проблем іхтіопатології, ознайомлення з методиками лабораторних іхтіопатологічних досліджень; принципами наукових досліджень, їх планування, формування піддослідних груп об'єктів аквакультури, розробки заходів з профілактики. умови проведення експериментів в іхтіопатології, їх організацію. Завданням курсу є навчання студентів творчому підходу до рішень проблем здоров'я риб з використанням сучасних методів експериментальних досліджень, основам документального оформлення проведених наукових досліджень і експериментів.

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Декан – доктор біологічних наук, професор, академік НААН України
Цвіліховський Микола Іванович

Тел.: (044) 527-82-31

E-mail: m_tsvilikhovsky@nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 12, кімн. 324, блок «Г»

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма «Ветеринарна медицина»

Випускові кафедри:

Акушерства гінекології та біотехнології відтворення тварин

Тел.: (044) 527-83-46

E-mail: akusherstvo@nubip.edu.ua

В.о. завідувача кафедри – кандидат ветеринарних наук, доцент Вальчук

Олександр Анатолійович

Ветеринарно-санітарної експертизи

Тел.: (044) 527-88-41

E-mail: vse@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор ветеринарних наук, професор Якубчак Ольга

Миколаївна

Епізоотології та організації ветеринарної справи

Тел.: (044) 527-89-22

E-mail: epizootology@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор ветеринарних наук, професор Недосєков Віталій

Володимирович

Паразитології та тропічної ветеринарії

Тел.: (044) 527-83-65

E-mail: parazitologia@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор ветеринарних наук, професор Сорока Наталія

Михайлівна

Патологічної анатомії

Тел.: (044) 527-86-17

E-mail: pathological_anatomy@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат ветеринарних наук, доцент Шестяєва Наталія

Іванівна

Терапії і клінічної діагностики

Тел.: (044) 527-87-92

E-mail: kostenko_vm@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат ветеринарних наук, доцент Костенко Віталій

Михайлович

Хірургії ім. акад. І.О. Поваженка

Тел.: (044) 527-88-68

E-mail: chirurgia@nubip.edu.ua

В.о. завідувача кафедри – доктор ветеринарних наук, доцент Малюк Микола

Олексійович

Спеціальність 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Освітня програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Випускові кафедри:

Ветеринарно-санітарної експертизи

Тел.: (044) 527-88-41

E-mail: vse@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор ветеринарних наук, професор Якубчак Ольга Миколаївна

Гігієни тварин та санітарії імені професора А.К. Скороходька

Тел.: (044) 527 -81-56

E-mail: sanitary_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри - доктор біологічних наук, професор, член-кореспондент НААН України Захаренко Микола Олександрович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»
спеціальності 211 «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»
галузі знань «Ветеринарна медицина»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	250 (на базі повної середньої освіти)
– заочна	25 (на базі освітнього ступеня «Спеціаліст»)
Термін навчання	6 років
Кредити ЄКТС	360
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	лікар ветеринарної медицини

Концепція підготовки

Передбачає підготовку висококваліфікованих фахівців з ветеринарної медицини та якості і безпеки продукції тваринництва за світовими стандартами. Професійне управління здоров'ям стада, питаннями якості та безпеки продукції тваринництва в період її виробництва, транспортування, переробки, зберігання і реалізації. Розробка та впровадження в практику інноваційних методів профілактики і діагностики хвороб та лікування тварин.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Методи біохімічних досліджень»

Програма забезпечує підготовку фахівців з прикладної біології здатних виконувати сучасні біохімічні, фізико-хімічні та молекулярно-біологічні методи досліджень, з метою проведення біохімічного аналізу об'єктів навколишнього середовища та макросистем, аналітичних, біохімічних, фізико-хімічних аналізів сировини, харчової продукції та кормів у виробничих лабораторіях різного призначення.

Сфера зайнятості випускників

Українська лабораторія якості і безпеки продукції АПК та її філії, державні аналітичні та діагностичні центри з стандартизації та сертифікації продукції агропромислового комплексу, НДІ та лабораторії ветеринарної медицини, аналітичні лабораторії підприємств, що займаються виробництвом, переробкою, зберіганням та реалізацією сільськогосподарської продукції.

Магістерська програма «Мікробіологічні методи діагностики у тваринництві та ветеринарній медицині»

Метою програми є підготовка висококваліфікованих фахівців з лабораторної діагностики інфекційних хвороб тварин, мікробіологічного (бактеріологічного, вірусологічного) дослідження сировини і харчових продуктів, кормів для тварин та об'єктів довілля.

Базовим завданням програми є оволодіння сучасними методами детекції мікроорганізмів і вірусів, формування у майбутніх фахівців еколого-біологічного мислення, пізнання ними суті можливих явищ, обумовлених мікрорганізмами (вірусами) в організмі тварин, сировині і харчових продуктах та різних об'єктах довілля.

Сфера зайнятості випускників

Лабораторії мікробіологічного профілю, що забезпечують діагностичні дослідження у ветеринарній медицині (державні лабораторії ветеринарної медицини)

та загально-санітарній практиці, здійснюють мікробіологічний контроль продукції тваринництва, галузеві лабораторії (птахофабрики, інкубаторні станції, свинокоплекси, підприємства з виробництва комбікормів), лабораторії підприємств харчової промисловості.

Магістерська програма «Патоморфологічна діагностика хвороб тварин»

Програма передбачає вивчення структури державних лабораторій ветеринарної медицини, основні методи гістологічних досліджень, патоморфологічну діагностику хвороб різної етіології (бактеріальних, вірусних, паразитарних, незаразних у т.ч. отруєнь) у тварин різних видів.

Вивчаються методологічні й методичні особливості постановки патолого-анатомічного діагнозу й формулювання висновку про причину загибелі тварини з урахуванням проведених профілактичних і лікувальних заходів. Програма включає дисципліни: менеджмент якості діяльності лабораторії; основи гістологічної техніки і гістологічні методи досліджень; патоморфологія хвороб тварин різної етіології.

Сфера зайнятості випускників

Професійна діяльність лікаря ветеринарної медицини за даною програмою буде здійснюватись у галузі ветеринарної медицини на посадах лікаря ветеринарної медицини-патоморфолога в обласних управліннях ветеринарної медицини, в НДІ лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи, Державних лабораторіях ветеринарної медицини обласного та районного рівнів, свинарських, птахівничих та інших підприємствах промислового типу, а також забезпечувати вирішення питань судової ветеринарної медицини.

Магістерська програма «Ветеринарні превентивні технології забезпечення здоров'я тварин»

Програмою передбачено підготовку лікарів ветеринарної медицини – професіоналів, що володіють знаннями необхідними для ветеринарного обслуговування власників продуктивних тварин та птиці, коней, дрібних домашніх тварин, а також готових здійснювати аналіз епізоотичної ситуації, проводити профілактичні заходи та діагностичні дослідження, забезпечувати надання лікарської допомоги тваринам хворим на заразну та незаразну патологію.

Сфера зайнятості випускників

Сферою зайнятості випускників вказаної програми може бути професійна діяльність у службі державної ветеринарної медицини сільської місцевості (лікарні ветеринарної медицини, пункти, дільниці), приватна ветеринарна практика для забезпечення потреб ветеринарного обслуговування власників продуктивних та дрібних домашніх тварин, фермерських та колективних господарств.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення скотарства, вівчарства та козівництва»

Програма передбачає підготовку магістрів у галузі скотарства, вівчарства та козівництва і спрямована на формування у лікаря ветеринарної медицини знань та вмій щодо впровадження і використання інноваційних технологій у годівлю, генетику, розведення, біотехнологію відтворення жуйних та забезпечення превентивних технологій з незаразних і заразних хвороб жуйних.

Сфера зайнятості випускників

Професійна діяльність фахівця за вказаною магістерською програмою передбачає виробничу сферу зайнятості пов'язану з сучасними

високотехнологічними підприємствами та молочними компаніями, комплексами з виробництва яловичини, баранини та продукції вівчарства, фермами, що спеціалізуються на вирощуванні кіз та виробництві продукції козівництва.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення свинарства»

Програмою передбачено підготовку лікарів ветеринарної медицини, які володіють знаннями сучасних технологій виробництва продукції свинарства, забезпечення ветеринарного благополуччя в спеціалізованих високотехнологічних свинокомплексах та здатних удосконалювати технологічні процеси, ветеринарно-санітарні, профілактичні та діагностичні заходи з метою підвищення економічних показників галузі.

Сфера зайнятості випускників

Сферою практичної діяльності випускника вказаної програми можуть бути спеціалізовані комплекси та господарства з виробництва свинини, племінні репродуктори, відгодівельні пункти та науково-дослідні установи, що здійснюють науковий супровід галузі, інноваційна та консультативна діяльність у галузі свинарства.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення конярства»

Підготовка лікарів ветеринарної медицини передбачає освоєння магістрантами матеріалу, що стосується біотехнології відтворення коней та інших однокопитних тварин, сучасних технологій їх розведення, утримання, годівлі та експлуатації. В процесі навчання магістранти оволодівають новітніми методами діагностики, лікування тварин та профілактики хвороб.

Сфера зайнятості випускників

Професійна діяльність випускника вказаної програми буде пов'язана з ветеринарним обслуговуванням галузі у великих державних кінних заводах, конефермах, кінноспортивних школах, іподромах, підрозділах МВС та прикордонній службі, обслуговування коней індивідуальних власників та колективних господарств, а також диких однокопитних тварин у заповідниках, інноваційна та консультативна діяльність.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення птахівництва»

Програма забезпечує підготовку лікарів ветеринарної медицини, які досконало володіють теоретичними знаннями та практичними навиками для роботи у галузі сучасного птахівництва (технологічні процеси виробництва продукції та екологічно безпечні методи утилізації відходів птахівництва, санітарно-гігієнічні вимоги до птахофабрик, технологічні схеми профілактики заразних та незаразних хвороб птиці, економіку сучасного птахівництва).

Сфера зайнятості випускників

Практична діяльність випускників програми охоплює державні та обласні виробничі об'єднання птахопрому, Державний центр ветеринарної медицини птахівництва, обласні управління ветеринарної медицини, птахофабрики з виробництва м'яса та яєць, інкубаторні станції, птахокомбінати тощо.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я собак і котів»

Програма спрямована на підготовку лікаря ветеринарної медицини, який володіє знаннями біології собак і котів, їх утримання, годівлі та розведення,

сучасними методами діагностики та профілактики хвороб заразної і незаразної етіології, ефективними схемами терапії дрібних тварин.

Сфера зайнятості випускників

Сфера практичної діяльності випускників охоплює службове собаківництво Міністерства внутрішніх справ, Державної прикордонної служби, розплідники для собак, кінологічні клуби, комунальні притулки для дрібних тварин, ветеринарні клініки для дрібних тварин, приватна діяльність з обслуговування власників дрібних домашніх тварин.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я екзотичних і диких тварин»

Програма спрямована на підготовку лікаря ветеринарної медицини, який володіє знаннями біології екзотичних і диких тварин, їх утримання, годівлі та розведення, діагностики та профілактики хвороб заразної і незаразної етіології, лікування тварин, що знаходяться в умовах дикої фауни та утримуються в зоопарках, зоокуточках та помешканнях власників.

Сфера зайнятості випускників

Сферою практичної діяльності випускників можуть бути державні підприємства, що підпорядковані Міністерству екології та Державному комітету лісового господарства (Національні парки, Держлісгоспи, мисливські господарства, заповідники та заказники, зоопарки, зоовиставки), науково-дослідні зоологічні установи, а також клініки ветеринарної медицини для дрібних тварин.

Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення рибництва»

Магістерська програма передбачає опанування студентами магістратури знань із основ розвитку та розмноження, відтворення та вирощування риби та інших об'єктів аквакультури, якості і безпеки рибної продукції, санітарно-гігієнічних вимог до води та кормів при вирощуванні риби, діагностики та профілактики незаразних захворювань і отруєнь, інфекційних та інвазійних захворювань, проведенні лікувальних заходів при захворюваннях риби та інших гідробіонтів, забезпечення гігієнічних нормативів та ветеринарно-санітарних вимог до технологічних процесів на рибопереробних підприємствах.

Сфера зайнятості випускників

Лікар ветеринарної медицини за магістерською програмою «Ветеринарне забезпечення рибництва» підготовлений для роботи на відповідних посадах у системі рибної галузі України, а саме рибозаводах, рибокомбінатах, рибгоспах, рибоводно-меліоративних станціях для забезпечення ветеринарного благополуччя об'єктів аквакультури.

Магістерська програма «Ветеринарна фармація»

У відповідності з майбутньою кваліфікацією магістр з ветеринарної фармації повинен бути готовий до творчої та професійної фармацевтичної діяльності у сфері обігу ветеринарних лікарських засобів, що передбачає їх дослідження, розробку, виробництво, пакування, зберігання, транспортування, державну реєстрацію, сертифікацію, стандартизацію та контроль якості, продаж, рекламу, застосування та знищення лікарських засобів, у яких вийшов термін придатності.

Сфера зайнятості випускників

Професійна діяльність магістра з ветеринарної фармації може бути виробничою (аптеки, фармацевтичні та хіміко-фармацевтичні підприємства та ін.), організаційно-управлінська, контрольно-дозвільна (ліцензування, сертифікація, реєстрація), загальна фармацевтична практика (районні та міські ветеринарні аптеки, аптеки сільської місцевості, ветеринарні аптеки при лікувально-діагностичних центрах і клініках), інформаційно-просвітницька, науково-дослідна.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Фізіологія вищої нервової діяльності тварин»

Програма спрямована на підготовку лікаря ветеринарної медицини-науковця, який володіє знаннями про властивості та функцію кори півкуль великого мозку, природжену та умовно-рефлекторну діяльність організму, класичними та сучасними методами досліджень вищої нервової діяльності, методами корекції фізіологічних процесів у напрямку підвищення продуктивності тварин та методами оцінки поведінкових актів. На вивчення винесені аспекти патології вищої нервової діяльності, мікро- і ультраструктура нервової та ендокринної систем, а також фармакодинаміка та фармакокінетика лікарських засобів, що діють на нервову та ендокринну системи.

Сфера зайнятості випускників

Подальше навчання в аспірантурі за фундаментальними науковими спеціальностями ветеринарного та біологічного профілів, професійна діяльність у науково-дослідних установах біологічного, ветеринарного та медичного спрямувань, ветеринарні клініки для дрібних та екзотичних тварин, центри розведення та дресирування дрібних домашніх і екзотичних тварин, зоопарки, заповідники та заказники.

Магістерська програма «Клітинні технології у ветеринарній медицині та біології»

Програма спрямована на підготовку лікаря ветеринарної медицини-науковця, який володіє знаннями, що необхідні для наукового супроводу вирішення проблем фундаментальної і прикладної ветеринарної медицини. У компетенцію майбутнього фахівця входять знання та вміння з отримання, культивування, зберігання та використання клітин, зокрема стовбурових клітин для відновлення патологічно змінених тканин організму тварин, проведення діагностичних досліджень з використанням культури клітин і тканин; використання отриманих знань і навичок у наукових дослідженнях та розробці нормативних документів.

Сфера зайнятості випускників

Подальше навчання в аспірантурі за фундаментальними та прикладними науковими спеціальностями ветеринарного та біологічного профілів, професійна діяльність у науково-дослідних установах ветеринарного спрямування, науково-дослідних лабораторіях ветеринарного, медичного та біологічного спрямувань, Українська лабораторія якості і безпеки продукції АПК, генетичні та селекційні центри, ветеринарні клініки для дрібних домашніх тварин та коней, що використовують клітинні технології в терапії та трансплантології.

Магістерська програма «Біоморфологія та пластинація хребетних»

Програма спрямована на підготовку лікаря ветеринарної медицини-науковця, який володіє знаннями та розумінням морфологічної складової для пізнання

життєвих явищ. Освоєння магістерської програми дасть можливість сформувати у майбутніх фахівців синтетичний підхід до питань організації тваринних організмів, цебто шляхом біоморфологічних досліджень поєднати цілісний організм з місцем його існування і способом життя. Освоєння технології пластинації або помірного бальзамування дасть можливість підготувати фахівця здатного виготовляти навчальні та наукові колекції морфологічних препаратів, що можуть тривалий час зберігатися.

Сфера зайнятості випускників

Подальше навчання в аспірантурі за науковою спеціальністю патологія, онкологія та морфологія тварин, професійна діяльність у науково-дослідних установах ветеринарного спрямування, що займаються питаннями порівняльної морфології та судової ветеринарії, інституті зоології НАН України, зоологічних музеях, орнітологічних станціях, дельфінаріях, серпентаріумах та наукових експедиціях з вивчення тваринного світу.

Практичне навчання

Базами практичного навчання студентів є навчальні, навчально-наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії базового закладу університету (м. Київ), його відокремлених підрозділів, у першу чергу навчально-дослідні господарства університету («Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка, «Агрономічна дослідна станція», Навчально-дослідне господарство «Ворзель», Немішаївський агротехнічний коледж), де проводяться лабораторні й практичні заняття, навчальні й виробничі практики студентів. Крім того, факультет має двосторонні договори з приватними клініками дрібних домашніх тварин, сільськогосподарськими підприємствами різних форм власності, які також використовуються як бази практичного навчання.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Менеджмент у молочному скотарстві та моніторинг показників безпеки і якості молока.
2. Організація ветеринарного забезпечення при вирощуванні свиней за голландською технологією.
3. Розробка системи менеджменту якості на підприємстві з виробництва ветеринарних препаратів.
4. Акушерська та гінекологічна диспансеризація кобил у кінному заводі.
5. Моніторинг поширення генетично-модифікованих харчових продуктів в Україні.
6. Ветеринарні превентивні заходи в системі профілактики хвороб органів дихання в телят.
7. Обґрунтування методів лікування домашніх тварин при інтоксикаціях компонентами лікувально-профілактичних кормів для тварин.
8. Анестезійне забезпечення оперативних втручань у диких котятках.
9. Судово-ветеринарна експертиза причин загибелі птиці в умовах господарства промислового типу.
10. Клінічні та фармацевтичні підходи до вибору лікарських засобів при патології серцево-судинної системи.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п 2);

5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Ветеринарна медицина»

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Історія ветеринарної медицини	1	60	2
2	Неорганічна хімія	1	120	4
3	Біофізика	1	120	4
4	Латинська мова (термінологія)	1	90	3
5	Органічна хімія	2	90	3
6	Лікарські рослини	2	60	2
7	Генетика	2	60	2
8	Екологія у ветеринарній медицині	2	90	3
9	Анатомія тварин	1-3	330	11
10	Цитологія, гістологія, ембріологія	2, 3	210	7
11	Основи розведення тварин	3	90	3
12	Ветеринарна мікробіологія	3	150	5
13	Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії	3, 4	240	8
14	Фізіологія тварин	3, 4	240	8
15	Годівля тварин	4	120	4
16	Інформатика та комп'ютерна техніка	4	60	2
17	Ветеринарна імунологія	4	60	2
18	Ветеринарна вірусологія	4	120	4
19	Гігієна тварин	4, 5	210	7
20	Біотехнологія у ветеринарній медицині	6	90	3
21	Патологічна фізіологія	5, 6	240	8
22	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	5, 6	240	8
23	Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин	5, 6	240	8
24	Фармакологія	5, 6	240	8
25	Патологічна анатомія, розтин та судова експертиза	6-8	300	10
26	Паразитологія та інвазійні хвороби	6, 7	270	9
27	Ветеринарна радіобіологія	7	150	5
28	Клінічна біохімія	9	120	4
29	Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин	7-9	330	11
30	Ветеринарна токсикологія	8	120	4
31	Загальна і спеціальна хірургія	7-9	270	9
32	Ветеринарно-санітарна експертиза	7, 8	240	8
33	Внутрішні хвороби тварин	8-10	330	11
34	Епізоотологія та інфекційні хвороби	8-10	330	11
35	Організація і економіка ветеринарної справи	9	120	4
Разом за обов'язковою складовою			6150	205
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1	Історія Української державності	1	90	3
2	Етнокulturологія	3	90	3
3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	1	90	3
4	Філософія	2	90	3
5	Іноземна мова	1, 2	150	5
6	Фізична культура	1 - 4	-	-
7	Аграрна політика	4	90	3
8	Безпека праці і життєдіяльності	5	90	3
9	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	10	90	3
10	Ділова іноземна мова	10	90	3
11	Правова культура особистості	1	90	3
Всього за вибором університету			960	32
2.2. Дисципліни за вибором студента				
Освітньо-професійна програма підготовки				
2.2.1. Магістерська програма «Методи біохімічних досліджень»				
1	Менеджмент якості діяльності лабораторії	12	300	10
2	Сучасні методи та прилади біохімічних досліджень	11	540	18
3	Спеціальна біохімія	11, 12	600	20
2.2.2. Магістерська програма «Мікробіологічні методи діагностики у тваринництві та ветеринарній медицині»				
1	Менеджмент якості діяльності лабораторії	12	300	10
2	Біологія мікроорганізмів	11, 12	540	18
3	Методи мікробіологічних досліджень	11, 12	600	20
2.2.3. Магістерська програма «Патоморфологічна діагностика хвороб тварин»				
1	Менеджмент якості діяльності лабораторії	12	300	10
2	Патоморфологія хвороб тварин за видами	11, 12	540	18
3	Основи гістологічної техніки і гістологічні методи досліджень	11, 12	600	20
2.2.4. Магістерська програма «Ветеринарні превентивні технології забезпечення здоров'я тварин»				
1	Превентивні технології забезпечення здоров'я продуктивних тварин	11, 12	480	16
2	Превентивні технології забезпечення здоров'я коней	12	480	16
3	Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх тварин	11	480	16
2.2.5. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення скотарства, вівчарства та козівництва»				
1	Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в скотарстві, вівчарстві та козівництві	11	240	8
2	Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб жуйних	11, 12	600	20
3	Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб жуйних	11, 12	600	20
2.2.6. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення свинарства»				
1	Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в свинарстві	11	240	8
2	Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб свиней	11, 12	600	20
3	Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб свиней	11, 12	600	20
2.2.7. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення конярства»				
1	Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення коней	11	240	8
2	Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб коней	11, 12	600	20
3	Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб коней	11, 12	600	20

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.2.8. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення птахівництва»				
1	Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в птахівництві	11	240	8
2	Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб птиці	11, 12	600	20
3	Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб птиці	11, 12	600	20
2.2.9. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я собак і котів»				
1	Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення дрібних домашніх тварин	11	240	8
2	Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб собак і котів	11, 12	600	20
3	Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб собак і котів	11, 12	600	20
2.2.10. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я екзотичних і диких тварин»				
1	Утримання, годівля і відтворення екзотичних і диких тварин	11	360	12
2	Сучасна діагностика незаразних захворювань та лікування екзотичних і диких тварин за незаразної патології	11, 12	360	12
3	Інфекційні хвороби екзотичних і диких тварин	11, 12	360	12
4	Паразитарні хвороби екзотичних і диких тварин	11	360	12
2.2.11. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення рибництва»				
1	Гігієна та санітарія в рибництві	11	360	12
2	Хвороби риб	11, 12	360	12
3	Гігієна та санітарія рибопереробних підприємств	11, 12	360	12
4	Аквакультура	11	360	12
2.2.12. Магістерська програма «Ветеринарна фармація»				
1	Фармакогнозія, фармацевтична хімія та токсикологічна хімія	11, 12	360	12
2	Аптечна справа та фармацевтична технологія	11	360	12
3	Клінічна ветеринарна фармакологія і клінічна ветеринарна фармація	11	360	12
4	Доклінічні і клінічні дослідження лікарських засобів	11, 12	360	12
Освітньо-наукова програма підготовки				
2.2.1. Магістерська програма «Фізіологія вищої нервової діяльності тварин»				
1	Фізіологія вищої нервової діяльності та зоопсихологія	11, 12	480	16
2	Патофізіологія вищої нервової діяльності	11, 12	480	16
3	Фармакодинаміка та фармакокінетика лікарських засобів	11	240	8
4	Гістологія нервової та ендокринної систем	12	240	8
2.2.2. Магістерська програма «Клітинні технології у ветеринарній медицині та біології»				
1	Клінічна патофізіологія тварин	11, 12	360	12
2	Молекулярна біологія клітин	11	360	12
3	Теорія і практика використання стовбурових клітин у ветеринарній медицині	11, 12	180	6
4	Онкологія і трансплантологія у ветеринарній медицині	12	180	6
5	Молекулярні механізми клітинного і гуморального імунітету у тварин	11	360	12
2.2.3. Магістерська програма «Біоморфологія та пластинація хребетних»				
1	Анатомічна музейна техніка	11	240	8
2	Еволюційна біоморфологія хребетних	11, 12	600	20
3	Методи наукових морфологічних досліджень	11, 12	600	20
Всього за вибором студентів			2160	72
Разом за вибірковою складовою			3120	104
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика	2,4,6,8,10	600	20

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2	Виробнича практика	10, 12	600	20
3	Підготовка і захист магістерської роботи	12	90	3
Разом за освітньою програмою			10800	360

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Історія ветеринарної медицини. Історія ветеринарії первіснообщинного ладу; в древньоросійських князівствах IX- XIV ст; в Росії в XVI та XIX ст. Історія ветеринарії в СРСР. Сучасний стан ветеринарної медицини в Україні.

Неорганічна хімія. Хімічна будова речовини, основні теорії хімічних процесів, комплексні сполуки. Хімія неорганічних елементів, їх роль в життєдіяльності організму, основи хімічних ізотопів. Об'ємний аналіз, кислотно-основні титрування, редоксометрія, комплексонометрія, фізико-хімічний аналіз, фотометрія, хроматографія.

Біофізика. Фізичні та фізико-хімічні процеси, що протікають у біологічних системах, фундаментальні явища, що складають основу живої природи. Фізичні характеристики і фізичні властивості організму сільськогосподарських тварин.

Латинська мова (термінологія). Латинська граматики, правила правопису та спеціальні терміни ветеринарної медицини.

Органічна хімія. Структура, способи добування, фізичні та хімічні властивості, а також використання основних класів органічних речовин — вуглеводів, спиртів, альдегідів, кетонів, амінів, кислот, гетероциклічних сполук. Вивчення властивостей амінокислот, вуглеводів, ліпідів, нуклеїнових кислот, білків.

Лікарські рослини. Рослинний світ планети та України, лікарська і отруйна флора; правила збору рослин і заготівлі лікарської сировини, технологія обробки і переробки, хімічний склад, фармакологічна дія, призначення, лікарські форми, дозування, показання та протипоказання до застосування.

Генетика. Вивчає основи спадковості і мінливості організмів, розкриває принципи зберігання, передачі та реалізації генетичної інформації, у т.ч. цитологічні і молекулярні основи спадковості, закономірності успадкування статі, ознак (вад, хвороб), зчеплене успадкування, основи генетичної інженерії, популяції і чисті лінії, основи імуногенетики.

Екологія у ветеринарній медицині. Фундаментальні властивості (функції) життя. Організм і середовище. Закономірності розвитку, складу і існування біосфери. Кругообіг речовин та енергії в біосфері. Структура сучасної екології.

Анатомія тварин. Будова організму свійських тварин у нерозривному зв'язку з його функціями. Апарат руху. Osteологія. Синдесмологія. Міологія. Загальний покрив. Спланхнологія. Травний апарат. Дихальний апарат. Сечостатевий. Ангіологія. Залози внутрішньої секреції. Нервова система. Органи чуттів. Особливості анатомії свійської птиці.

Цитологія, гістологія, ембріологія. Вчення про клітину. Загальна ембріологія. Вчення про тканини. Гістологія органів та систем.

Основи розведення тварин. Розведення сільськогосподарських тварин. Скотарство. Свинарство. Вівчарство. Птахівництво. Конярство.

Ветеринарна мікробіологія. Систематика, морфологія і фізіологія мікроорганізмів, розповсюдження в природі, їх роль в перетворенні речовин в природі. Вплив факторів зовнішнього середовища на мікроорганізми. Інфекція. Імунологія. Види і особливості збудників інфекцій: бактерій, бацил, фузібактерій і

актиноміцетів, мікобактерій, вібріонів, спірохет, мікоплазм, рикетсій і хламідій, мікроскопічних грибів.

Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії. Фізико хімічні властивості органічних сполук, розчинів. Структура, функція та обмін білків, жирів, вуглеводів, амінокислот, нуклеїнових кислот, вітамінів, ферментів, макро- і мікроелементів, що становлять основу будови тканин організму Біохімічні процеси, що лежать в основі функціональної активності окремих органів та систем організму

Фізіологія тварин. Фізіологічні процеси, що відбуваються в організмі тварин, у т. ч. фізіологія крові, лімфи, серця та кровообігу, фізіологія дихання, травлення, обміну речовин і енергії, терморегуляції, виділення, фізіологія ендокринної системи, розмноження, лактації, м'язової та нервової систем, вища нервова діяльність, аналізатори.

Годівля тварин. Наукові основи годівлі сільськогосподарських тварин, оцінка поживності кормів і потреби тварин у факторах повноцінної годівлі. Фізіологічне значення окремих поживних речовин корму і поняття про повноцінність харчування, оцінка поживності кормів і раціонів.

Інформатика та комп'ютерна техніка. Головним завданням дисципліни є оволодіння сучасними інформаційними комп'ютерними технологіями, що використовуються у ветеринарній медицині з метою висвітлення результатів наукових досліджень з достатньою мірою обґрунтованості та наочності.

Ветеринарна імунологія. Вивчає центральні та периферичні органи імунної системи, механізми імунних реакцій, антитіла та антигени. Імунологічна діагностика інфекційних хвороб. Серологічні реакції діагностики хвороб.

Ветеринарна вірусологія. Фізична структура і хімічний склад вібріонів і вірусів. Систематика, репродукція і культивування вірусів. Дія на віруси фізичних і хімічних факторів. Екологія вірусів. Генетика вірусів. Патогенез вірусних хвороб тварин. Особливості противірусного імунітету. Специфічна діагностика та профілактика вірусних хвороб тварин.

Гігієна тварин. Вивчає гігієнічні та ветеринарно-санітарні вимоги до факторів зовнішнього середовища, тваринницьких приміщень, кормів, води, ґрунту, повітря, правила та гігієнічні вимоги до систем утримання, годівлі й експлуатації різних видів і статевовікових груп тварин.

Біотехнологія у ветеринарній медицині. Генетична і клітинна інженерія, імунобіотехнологія, прикладна біохімія, інженерна ензимологія, промислова або технічна мікробіологія. Трансплантація ембріонів, раннє визначення і регуляції статі тварин, клонування і одержання трансгенних, монозиготних та химерних тварин. Гібридомні технології отримання моноклональних антитіл та їх застосування.

Патологічна фізіологія. Загальні закономірності виникнення, розвитку та завершення хвороби. Нозологія. Роль реактивності в патології. Характеристика, класифікація типових патологічних процесів; запалення, порушення росту тканин, типових порушень регіонального кровотоку, обміну речовин, кислотно-лужної рівноваги, терморегуляції; гіпоксії, голодування. Адаптаційно-компенсаторні реакції в організмі тварин, спрямованих на усунення порушень. Патологічна фізіологія органів і систем.

Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія. Вчення про хірургічні операції у зв'язку з топографо-анатомічними особливостями певних ділянок тіла тварин. Анестезіологія; фіксація, повалення і медикаментозне заспокоєння. Технологія організації і проведення масових операцій. Профілактика інфекції в роботі лікаря ветеринарної медицини. Ін'єкції і пункції. Десмургія. Хірургічні операції на окремих частинах тіла тварин.

Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин. Методи та особливості клінічного дослідження різних тварин, їх застосування при дослідженні окремих

органів і систем; симптоми, синдроми та основні етапи розпізнавання хвороби. Спеціальні методи дослідження стану окремих органів і систем, виявлення хвороб у тварин.

Фармакологія. Фармакодинаміка лікарських речовин. Умови, що впливають на дію лікарських речовин. Основні особливості та фармакокінетична характеристика різних груп лікарських засобів, їх дозування. Рецептатура і технологія лікарських форм.

Патологічна анатомія, розтин та судова експертиза. Загальна патанатомія. Смерть і посмертні зміни. Компенсаторно-приспосувальні і відновні процеси. Запалення. Імуноморфологія та імунопатологія. Спеціальна патологічна анатомія: хвороби органів дихання, травлення, серцево-судинної, сечостатевої і нервової систем. Хвороби шкіри. Патоморфологія інфекційних хвороб. Секційний курс. Судово-ветеринарна експертиза. Процесуальна частина. Спеціальна частина.

Паразитологія та інвазійні хвороби. Виникнення, розвиток і згасання інвазійних хвороб тварин. Загальна паразитологія. Ветеринарна гельмінтологія, ентомологія, арахнологія, протозоологія.

Ветеринарна радіобіологія. Біологічна дія іонізуючих випромінювань. Променеві ураження тварин. Радіоекологія і токсикологія радіоактивних речовин. Радіологічна і ветеринарно-санітарна експертиза об'єктів ветеринарного нагляду. Використання іонізуючої радіації у тваринництві і ветеринарії.

Клінічна біохімія. Використання різних біохімічних методів дослідження клінічного стану тварин, особливості їх застосування при дослідженні окремих органів та систем з метою встановлення точного діагнозу та розробки методів лікування і профілактики захворювань. Біохімічні тести та симптоми (синдроми) порушень обміну речовин, інших хвороб тварин.

Акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин. Фізіологічні основи і техніка одержання сперми. Фізіологія і біохімія сперми. Технологія штучного осіменіння самок і трансплантації ембріонів. Андрологія. Фізіологія та патологія вагітності, пологів та післяпологового періоду. Оперативне акушерство. Акушерсько-гінекологічна диспансеризація. Хвороби новонароджених. Хвороби молочної залози. Гінекологія. Неплідність самок та самців.

Ветеринарна токсикологія. Токсикологія мінеральних отрут, фосфор- і хлорорганічних сполук. Органічні похідні ртуті. Токсикологія феноксикислот і фенолу. Токсикологія отруйних речовин рослинного і тваринного походження. Отруєння тварин недоброякісними кормами. Хіміко-токсикологічний аналіз.

Загальна і спеціальна хірургія. Ветеринарна травматологія. Хірургічна інфекція. Хвороби шкіри, м'язів, сухожилків, сухожилкових піхв і бурс, судин, суглобів. Ушкодження нервів і мозку. Пухлини. Хвороби в ділянці голови, шиї, холки, грудної стінки та попереку, живота, тазу та хвоста. Андрологічні хвороби. Ветеринарна ортопедія.

Ветеринарно-санітарна експертиза. Правила і методи ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження, а також основи технології і стандартизації їх виробництва. Експертиза продуктів забою здорових і хворих тварин, харчові токсикоінфекції і токсикози. Основи технології та гігієни консервування; гігієна виробництва, ветеринарно-санітарна експертиза яєць, молока і молочних продуктів, м'яса диких промислових тварин, пернатої дичини, риби і м'яса морських ссавців. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів на ринках.

Внутрішні хвороби тварин. Внутрішні хвороби сільськогосподарських тварин, їх етіологія, патогенез, симптоми, перебіг, діагностика, лікування та профілактика; лабораторні дослідження. Хвороби молодняка. Хвороби птиці. Хвороби хутрових звірів, кролів і собак.

Епізоотологія та інфекційні хвороби. Інфекція та імунітет. Еволюція і класифікація інфекційних захворювань тварин. Лікувально-профілактичні заходи при

інфекційних хворобах жуйних, свиней, коней, птахів, молодняку, собак і хутрових звірів, бджіл і риб. Ветеринарна санітарія. Хвороби, спільні для декількох видів тварин і людей.

Організація і економіка ветеринарної справи. Законодавство з питань ветеринарної медицини в Україні. Організація та матеріально-технічне забезпечення ветеринарної служби і ветеринарного контролю в районах, містах і господарствах. Планування, організація та економіка ветеринарних заходів. Ветеринарний облік, звітність і діловодство. Міжнародні ветеринарні організації та організація ветеринарної служби в окремих зарубіжних країнах.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Історія Української державності. Вивчення об'єктивних законів розбудови, української держави. Прийняття Конституції України. Аналіз загальних проблем переходу України до соціальної ринкової економіки та інтеграції у світове співтовариство.

Етнокulturологія. Українська духовна культура як складова частина світового культурного процесу. Роль культури у формуванні особистості і в житті українського народу. Об'єктивні та суб'єктивні фактори зростання норм культури на сучасному етапі становлення України

Українська мова (за професійним спрямуванням). Наукові термінології, терміни та їх вживання, специфічні для фаху лікаря ветеринарної медицини, а також відтворення набутих раніше знань.

Філософія. Система філософських знань з основних розділів філософії, що розвивають тип свідомості, який базується на конструктивно-критичних підходах до ідеалів гуманізму.

Іноземна мова. Комплексне навчання мовної діяльності (читання, аудіювання, мовлення). Оволодіння навичками спілкування та перекладу.

Фізична культура. Вироблення навиків фізичної культури та гігієни тіла.

Аграрна політика. Дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Безпека праці і життєдіяльності. Теоретичні основи охорони праці. Правові основи охорони праці працівників тваринництва і ветеринарної служби. Основи виробничої санітарії. Техніка безпеки у тваринництві і птахівництві. Пожежна безпека у тваринництві та птахівництві.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Дисципліна вивчає основні етапи розвитку української науки та вищої освіти, їх нинішній стан, особливості ступеневого реформування вищої освіти з орієнтацією на підготовку магістрів, кандидатів та докторів наук. Методи наукових досліджень (історичні, біологічні, зоотехнічні, ветеринарні, спеціальні), що застосовуються у тваринництві та ветеринарній медицині, біоетиці поведінки лікаря, дослідника, вченого, вибору теми та формуванню завдань наукових досліджень, винахідництва та патентознавстві.

Ділова іноземна мова. Комплексне навчання мовної професійної діяльності. Види мовної діяльності: читання, аудіювання, мовлення. Формування навичок діалогічного й монологічного мовлення та підготовка студентів до професійного спілкування в усній та письмовій формах іноземною мовою. Оволодіння навичками перекладу спеціальних текстів як засобу адекватного викладення змісту наукової інформації. Формування знань, навичок і вмінь, що забезпечать необхідну для магістрів комунікативну спроможність у сфері професійного спілкування: зокрема, вміння організувати та провести наукову конференцію за фахом, брати участь у роботі конференції та виступити з науковою доповіддю, провести ділову зустріч чи переговори із зарубіжними колегами і партнерами.

Правова культура особистості. Однією з ознак правової держави є високий рівень правової культури громадян, що характеризується загальною повагою до права, достатнім знанням його норм і вмінням їх застосовувати в усіх життєвих ситуаціях. Навчальна дисципліна «Правова культура особистості» дозволить студентам виробити правове мислення і культурний стиль правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так і при спілкуванні із представниками судових та правоохоронних органів.

2.2. Дисципліни за вибором студента Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Методи біохімічних досліджень»

Менеджмент якості діяльності лабораторії. Дисципліна вивчає державні та міжнародні стандарти щодо організації роботи хіміко-аналітичних лабораторій, оцінку придатності методик, простежуваність та невизначеність одержаних результатів. Отримані знання фахівцями дозволять достатньо розумітися в системі роботи лабораторії і надійно виконувати аналітичні методики вимірювань.

Сучасні методи та прилади біохімічних досліджень. Дисципліна вивчає сучасні електрохімічні, спектрометричні та хроматографічні методи і прилади лабораторних досліджень, які використовуються для контролю якості та безпеки продукції АПК, харчової продукції і об'єктів навколишнього середовища. Вона дає базові знання для лабораторних фахівців.

Спеціальна біохімія. Є базовою дисципліною, у межах якої поглиблено вивчаються знання біохімічних процесів, що відбуваються в живому організмі, за патологічних змін, отруєнь хімічними речовинами та технології виготовлення і зберігання тваринницької продукції. Поглибленні знання спеціальної біохімії відіграють важливу роль у формуванні фахівця біологічного профілю та сприяють кращому опануванню дисциплін магістерської програми.

2.2.2. Магістерська програма «Мікробіологічні методи діагностики у тваринництві та ветеринарній медицині»

Менеджмент якості діяльності лабораторії. Дисципліна вивчає державні та міжнародні стандарти щодо організації роботи хіміко-аналітичних лабораторій, оцінку придатності методик, простежуваність та невизначеність одержаних результатів. Отримані знання фахівцями дозволять достатньо розумітися в системі роботи лабораторії і надійно виконувати аналітичні методики вимірювань.

Біологія мікроорганізмів. Дисципліна забезпечує формування у майбутніх фахівців еколого-біологічного мислення, пізнання ними суті можливих явищ, обумовлених мікроорганізмами (вірусами) в організмі тварин, сировині і харчових продуктах та різних об'єктах довкілля.

Методи мікробіологічних досліджень. Базовим завданням дисципліни є оволодіння сучасними методами детекції мікроорганізмів і вірусів. Діагностика

бактеріальних та вірусних інфекцій у тварин. Сучасні імунологічні (серологічні) методи діагностики інфекційних хвороб тварин, визначення напруженості імунітету.

2.2.3. Магістерська програма «Патоморфологічна діагностика хвороб тварин»

Менеджмент якості діяльності лабораторії. Дисципліна вивчає державні та міжнародні стандарти щодо організації роботи хіміко-аналітичних лабораторій, оцінку придатності методик, простежуваність та невизначеність одержаних результатів. Отримані знання фахівцями дозволять достатньо розумітися в системі роботи лабораторії і надійно виконувати аналітичні методики вимірювань.

Патоморфологія хвороб тварин за видами. У дисципліні розглядаються дані про патоморфологічні зміни при хворобах різної етіології (бактеріальних, вірусних, паразитарних тощо) у тварин різних видів: великої і дрібної рогатої худоби, коней, свиней, собак, котів, екзотичних тварин та птиці. Вивчається методика організації та проведення патологоанатомічного розтину тварин різних видів з урахуванням чинної законодавчої бази України. Розглядаються методологічні й методичні особливості постановки патологоанатомічного діагнозу й формулювання висновку про причину загибелі тварини з урахуванням проведених профілактичних і лікувальних заходів.

Основи гістологічної техніки і гістологічні методи досліджень. У дисципліні розглядаються дані про обладнання гістологічної лабораторії, підготовку посуду, інструментів, приладів, фіксуючих речовин, барвників і реактивів для гістологічних досліджень і дані про етапи виготовлення гістологічних препаратів (відбір матеріалу, його фіксація, промивання, зневоднення, ущільнення, виготовлення зрізів та їх фарбування різними методами), заведення зафарбованих зрізів у бальзам або у інші середовища. Крім цього, студентів знайомлять з правилами безпеки при роботі в гістологічній лабораторії, технікою мікроскопії виготовлених гістопрепаратів та документацією результатів досліджень.

2.2.4. Магістерська програма «Ветеринарні превентивні технології забезпечення здоров'я тварин»

Превентивні технології забезпечення здоров'я продуктивних тварин. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення незаразної та заразної патології у продуктивних сільськогосподарських тварин та птиці в господарствах різних форм власності; планування протиєпізоотичних заходів; діагностика хвороб різної етіології; клініко-лабораторні дослідження біологічного матеріалу; сучасні технології вирощування тварин та птиці; контроль умов утримання і годівлі тварин та птиці.

Превентивні технології забезпечення здоров'я коней. Освоєння дисципліни дасть можливість набути знання з годівлі, утримання, вирощування, використання та експлуатації коней, сучасні методи їх відтворення, профілактики незаразної в т.ч. акушерської та хірургічної патології. Сучасні методи діагностики інфекційних та інвазійних захворювань коней, засоби їх профілактики.

Превентивні технології забезпечення здоров'я дрібних домашніх тварин. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення незаразної та заразної патології у дрібних домашніх та екзотичних тварин в т.ч. їх годівлю та утримання. Сучасні інструментальні та лабораторні методи діагностики заразних та незаразних хвороб. Засоби та схеми специфічної профілактики інфекційних та інвазійних захворювань. Надання професійної допомоги та лікарські засоби, що застосовуються для терапії дрібних домашніх та екзотичних тварин.

2.2.5. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення скотарства, вівчарства та козівництва»

Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в скотарстві, вівчарстві та козівництві. Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення властивостей поживних речовин кормів їх засвоєння та перетворення в організмі жуйних тварин. Потреба у поживних речовинах залежно від напряму продуктивності та технології виробництва продукції, інноваційні технології в годівлі жуйних.

Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб жуйних. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення патології пов'язаної з порушенням обміну речовин, гормональних розладів, вітамінного і мінерального живлення. Профілактика неплідності та акушерської патології у корів, овець і кіз, сучасні методи відтворення жуйних. Профілактика хірургічної патології та сучасні технології у ветеринарній хірургії.

Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб жуйних. Дисципліна вивчає сучасні технологічні схеми діагностичних досліджень та профілактики інфекційних і інвазійних хвороб жуйних. Вакцинопрофілактика інфекційних хвороб жуйних, застосування сироваток, імуноглобулінів, препаратів, що володіють інтерфероновою дією. Профілактика гельмінтозів, арахноентомозів, захворювань, що викликаються найпростішими.

2.2.6. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення свинарства»

Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в свинарстві. Дисципліна спрямована на поглиблене вивчення властивостей поживних речовин кормів їх засвоєння та перетворення в організмі свиней. Потреба у поживних речовинах залежно від статевовікових груп свиней та технології виробництва продукції, інноваційні технології годівлі свиней. Генетика та розведення в свинарстві. Теоретичні основи селекції свиней. Завдання селекції у зв'язку з інтенсифікацією галузі. Особливості каріотипів, спадкові аномалії, внутрішньопородний поліморфізм генів, кількісних і якісних ознак. Сучасні генетичні бази даних в свинарстві, їх використання. Ветеринарна генетика.

Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб свиней. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення патології пов'язаної з порушенням обміну речовин, гормональних розладів, вітамінного і мінерального живлення. Превентивні заходи по недопущення незаразних хвороб молодняку. Профілактика акушерської патології у свиней, сучасні методи відтворення свиней. Профілактика хірургічної патології та сучасні технології у ветеринарній хірургії.

Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб свиней. Дисципліна спрямована на вивчення сучасних технологічних схем діагностичних досліджень та профілактичних заходів щодо інфекційних і інвазійних хвороб свиней. Вакцинопрофілактика інфекційних хвороб дорослих свиней та молодняку, застосування біопрепаратів що підвищують природну резистентність організму (сироватки, імуноглобуліни, препарати, що володіють інтерфероновою дією). Профілактика гельмінтозів, арахноентомозів, захворювань, що викликаються найпростішими.

2.2.7. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення конярства»

Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення коней. Дисципліна спрямована на надання майбутнім фахівцям поглиблених знань інноваційного характеру про властивості поживних речовин кормів, контроль повноцінності годівлі коней. Потреба у поживних речовинах залежно від напряму галузі (племінне конярство, конезаводи, спортивне конярство, робочі коні). Сучасні технології

розведення коней. Генетичні бази даних в конярстві та їх використання. Ветеринарна генетика.

Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб коней. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення патології пов'язаної з порушенням обміну речовин, гормональних розладів, вітамінного і мінерального живлення. Профілактика неплідності та акушерської патології у кобил, сучасні методи розведення коней. Особливості хірургічної патології коней та її профілактика. Сучасна ветеринарна хірургія та особливості анестезіології коней.

Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб коней. Дисципліна спрямована на вивчення сучасних технологічних схем діагностичних досліджень та профілактичних заходів щодо інфекційних і інвазійних хвороб коней. У процесі вивчення студенти засвоюють морфологічні особливості та цикл розвитку збудників хвороб, їх систематичне положення, епізоотологію, патогенез та формування імунітету у коней. Профілактика гельмінтозів, арахноентомозів, захворювань, що викликаються найпростішими.

2.2.8. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення птахівництва»

Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення в птахівництві. Дисципліна вивчає потребу птиці у поживних речовинах корму, сучасні технології годівлі птиці різних видів (кури, качки, гуси, індики, фазани, цесарки, перепілки) в залежності від напряму продуктивності (м'ясне чи яєчне птахівництво), контроль повноцінності годівлі. Особливості племінної роботи з птицею. Методи визначення продуктивності та племінної цінності птиці, створення ліній та кросів. Ветеринарна генетика. Методи генетичних досліджень, хромосомні та геномні мутації, визначення мутагенного впливу навколишнього середовища.

Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб птиці. Дисципліна вивчає сучасні схеми, методи та засоби профілактики незаразних хвороб під час вирощування бройлерів та у птиці яєчного напряму продуктивності (профілактика порушенням обміну речовин, вітамінного та мінерального живлення). Профілактика отруєнь прптиці шкідливими речовинами повітря пташників (аміак, сірководень, вуглекислий газ) та складниками кормів природного та антропогенного походження (мікотоксини, важкі метали, натрію хлорид, сечовина).

Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб птиці. Дисципліна спрямована на вивчення сучасних технологічних схем діагностичних досліджень та профілактичних заходів щодо інфекційних і інвазійних хвороб. Вакцинопрофілактика інфекційних хвороб батьківського стада птиці, курей яєчного напрямку продуктивності та під час вирощування бройлерів. Застосування біопрепаратів що підвищують природну резистентність та стійкість організму (імуноглобуліни, препарати, що володіють інтерфероногенною дією). Профілактика гельмінтозів, арахноентомозів, захворювань, що викликаються найпростішими.

2.2.9. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я собак і котів»

Інноваційні технології годівлі, генетики та розведення дрібних домашніх тварин. Дисципліна спрямована на надання майбутнім фахівцям поглиблених знань інноваційного характеру про потребу в поживних речовинах кормів, склад кормів, контроль повноцінності годівлі собак і котів. Породи собак, розведення собак службових порід і домашніх котів. Застосування інбридингу в селекції дрібних домашніх тварин, методи збереження генофонду собак і котів. Ветеринарна генетика.

Превентивні ветеринарні технології незаразних хвороб собак і котів. Дисципліна вивчає упереджуючі ветеринарні заходи щодо виникнення патології

пов'язаної з порушенням обміну речовин, гормональних розладів, вітамінного і мінерального живлення у собак і котів. Профілактика акушерської патології у собак і котів, методи гормональної регуляції статевого циклу у собак і котів. Травматологія, стоматологія, ортопедія, мікрохірургія. Профілактика хірургічної патології та сучасні технології у ветеринарній хірургії.

Превентивні ветеринарні технології заразних хвороб собак і котів.

Дисципліна спрямована на вивчення сучасних методів діагностичних досліджень та профілактичних заходів щодо інфекційних і інвазійних хвороб собак і котів. У процесі вивчення студенти засвоюють морфологічні особливості та цикл розвитку збудників хвороб, їх систематичне положення, етіологію, патогенез та формування імунітету у собак і котів. Профілактика гельмінтозів, арахноентомозів, захворювань, що викликаються найпростішими.

2.2.10. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення здоров'я екзотичних і диких тварин»

Утримання, годівля і відтворення екзотичних і диких тварин. Дисципліна вивчає характерні особливості, місце в тваринному світі та значення для людства і екології взагалі основних видів екзотичних і диких тварин (дикі парнокопитні і непарнокопитні, примати, звірі, гризуни, рептилії птахи). Особливості їх утримання, годівлі, відтворення в неволі.

Сучасна діагностика незаразних захворювань та лікування екзотичних і диких тварин за незаразної патології. Вивчає новітні методи дослідження тварин, таких як ендоскопічні (лапароскопія, гастроскопія, езофагогастродуоденоскопія, цистоскопія, реноскопія, утероскопія, ларингобронхоскопія, торакоскопія, ректоколоноскопія, візуальна біопсія), ультразвукове дослідження (УЗД), магнітно-резонансна томографія (МРТ), особливості кардіографії, фонокардіографії і рентгенологічних досліджень. Особливості перебігу незаразних хвороб органів і систем організму та загальні принципи хірургічних втручань у різних видів екзотичних і диких тварин.

Інфекційні хвороби екзотичних і диких тварин. Дисципліна вивчає найбільш поширені небезпечні загальні і специфічні для кожного виду тварин хвороби вірусного, бактеріального, рикетсійного і грибного походження та маловідомі хвороби, що представляють загрозу тваринництву взагалі.

Паразитарні хвороби екзотичних і диких тварин. Дисципліна знайомить магістрантів з хворобами, що спричиняються гельмінтами, кліщами, комахами, особливостями їх поширення, клінічного прояву у різних видів екзотичних і диких тварин та заходи боротьби з ними.

2.2.11. Магістерська програма «Ветеринарне забезпечення рибництва»

Гігієна та санітарія в рибництві. Вивчення дисципліни передбачає освоєння студентами сучасних прийомів, способів та методів забезпечення ветеринарно-санітарних вимог при розведенні, вирощуванні, утриманні та нагулі риби в ставах, озерах, річках, водосховищах та лиманах, а також штучних водних об'єктах, організацію надійного ветеринарного контролю за якістю води, кормів та кормових добавок і охорони водних об'єктів від забруднень токсикантами, застосування сучасних засобів дезінфекції, дезінвазії та знезараження рибогосподарських водойм, дотримання ветеринарно-санітарних заходів з охорони здоров'я людей від захворювань, спільних для людини та тварин.

Хвороби риб. Дисципліна формує у студентів комплекс знань з етіології, патогенезу та способів профілактики і лікування інфекційних та інвазійних хвороб прісноводних та морських риб, а також інших об'єктів аквакультури шляхом застосування різних фармакологічних засобів, дезінфікуючих речовин, покращення

якості води, імунопрофілактику та акліматизацію гідробіонтів. Значну увагу приділено діагностиці та профілактиці неінфекційних захворювань прісноводних риб, пов'язаних із зміною гідрохімічного складу та газового режиму води, порушення обміну речовин, негативним впливом на організм ксенобіотиків, важких металів, радіонуклідів, стоків тваринницьких підприємств.

Гігієна та санітарія рибопереробних підприємств. Дисципліна надає знання щодо забезпечення гігієнічних та ветеринарно-санітарних вимог до основних технологічних процесів переробки риби та інших гідробіонтів і водних рослин на рибопереробних підприємствах при заморожуванні риби та морепродуктів, виробництві консервів, копченні, в'яленні, сушінні та солінні риби, виготовленні напівфабрикатів. Розглядаються питання щодо застосування різних дезінфектантів, схеми та способи проведення дезінфекції на об'єктах зберігання та переробки риби і морепродуктів, вказуються також можливі ризики зниження якості продуктів переробки об'єктів аквакультури, розглядаються способи запобігання отруєння людей неякісними продуктами переробки.

Аквакультура. Дисципліна вивчає організаційну структуру ставових та індустріальних господарств, біологічні основи використання заходів комплексної інтенсифікації у аквакультурі, спрямованих на підвищення біопродуктивності та рибопродуктивності водойм, технології одержання потомства об'єктів культивування; виробництва рибопосадкового матеріалу та товарної риби у тепловодній та холодноводній ставовій та індустріальній аквакультурі із врахуванням систем, форм та циклів ведення рибництва.

2.2.12. Магістерська програма «Ветеринарна фармація»

Фармакогнозія, фармацевтична хімія та токсикологічна хімія.

Фармакогнозія надає знання, уміння і навички роботи з лікарською сировиною рослинного і тваринного походження; склад біологічно активних речовин та методи їх ідентифікації; встановлення доброякісності і чистоти, практичного використання як джерела сучасних ефективних лікарських засобів для лікування тварин за різної патології. Фармацевтична хімія посідає провідне місце в комплексі фармацевтичних наук, оскільки готує фахівця для вирішення двоєдиної задачі: створення нових лікарських засобів і забезпечення контролю якості ліків. Її головною метою є методологія створення та оцінка якості лікарських засобів на основі загальних та окремих закономірностей фармацевтичної хімії як прикладної дисципліни для виконання професійних задач магістра ветеринарної медицини. Токсикологічна хімія закладає основи знань, умінь, навичок для роботи у галузі хіміко-токсикологічних, судово-токсикологічних, санітарно-гігієнічних досліджень; формує основи знань з біотрансформації ксенобіотиків, токсикодинаміки та токсикокінетики отруйних речовин, механізмів токсичної дії отрут, проведення диференційної діагностики отруєнь тварин, методів природної і штучної детоксикації організму та специфічної антидотної терапії.

Аптечна справа та фармацевтична технологія. Аптечна справа, дисципліна яка спрямована на поглиблення теоретичних знань, ознайомлення з нормативно-законодавчими документами, які регламентують розробку, виробництво, реалізацію та застосування ветеринарних препаратів, отримати практичні навички та підготувати випускника до самостійної роботи. Предметом дисципліни є система фармацевтичного забезпечення ветеринарними лікарськими засобами, зокрема ліцензійними умовами провадження аптеками господарської діяльності, правилами роздрібною реалізації, положеннями, що регламентують державний контроль та нагляд за якістю ветеринарних препаратів і субстанцій, правилами транспортування і зберігання ветеринарних препаратів. Фармацевтична технологія – наука про теоретичні основи та виробничі процеси переробки лікарських засобів у готові

лікарські препарати, їх зберігання та відпуску. Завданнями дисципліни є вивчення теоретичних основ і практичних питань виготовлення лікарських препаратів в умовах аптечного і промислового виробництва; ознайомлення з обладнанням і апаратурою, що застосовується в аптеках і фармацевтичних підприємствах; визначення правильного виду упаковки; ознайомлення з нормативною документацією у виробництві готових лікарських засобів.

Клінічна ветеринарна фармакологія і клінічна ветеринарна фармація.

Клінічна фармакологія і фармація – інтегрована прикладна наука, що поєднує фармацевтичні і клінічні аспекти лікознавства. Головним її завданням є створення теоретичних основ і методологічних підходів раціонального застосування лікарських засобів. У процесі вивчення дисципліни студенти будуть ознайомлені з базовими принципами медичної і ветеринарної деонтології, основними типами нормативної документації, опанування основними методами лабораторного та інструментального обстеження хворих, засвоєння загальної синдромології та клінічної симпатології найбільш поширених внутрішніх хвороб тварин, засвоєння загальної методології та принципів вибору лікарських препаратів для ефективної фармакотерапії, вивчення клінічних проявів побічної дії лікарських засобів.

Доклінічні і клінічні дослідження лікарських засобів. Метою доклінічних досліджень є визначення токсичного впливу та терапевтичної ефективності майбутнього лікарського засобу, його впливу на основні системи організму, а також встановлення можливих побічних ефектів на лабораторних тваринах та тест-об'єктах. Впровадження належної лабораторної практики (GLP), яка гарантує якість новостворених лікарських засобів, їх високу терапевтичну ефективність; GLP – система правил, які охоплюють організаційний процес та умови, за якими доклінічні дослідження плануються, виконуються, забезпечується їх моніторинг, здійснюється реєстрація та зберігання даних, надається звіт про результати випробувань. Клінічні дослідження проводяться з метою виявлення чи підтвердження клінічних, фармакодинамічних ефектів досліджуваного лікарського препарату або виявлення всіх побічних реакцій на нього, а також для вивчення всмоктування, розподілу, біотрансформації та виведення препарату. Такі дослідження повинні проводитись згідно вимог Належної Клінічної практики (GCP), якими регламентуються сучасні правила проведення клінічних випробувань.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Фізіологія вищої нервової діяльності тварин»

Фізіологія вищої нервової діяльності та зоопсихологія. Дисципліна забезпечує поглиблене вивчення питань функціонування півкуль великого мозку і підкоркових утворів, основних коркових процесів, природжених та індивідуально набутих форм діяльності, інтегративної діяльності мозку, методики дослідження вищої нервової діяльності, методики випробування умовно-рефлекторної діяльності тварин різних видів, механізм утворення та локалізацію тимчасових зв'язків, гальмування умовних рефлексів, нейронні механізми переробки інформації в сенсорних системах, аналітико-синтетичної діяльності головного мозку, типології і генетики вищої нервової діяльності, видів та властивостей інстинктів, категорій сприйняття в аналізаторах.

Патофізіологія вищої нервової діяльності. Дисципліна вивчає порушення нервової діяльності на різних рівнях, патологічні зміни рухливості нервових процесів, форми прояву порушення вищої нервової діяльності, вихідний функціональний стан кори півкуль великого мозку, що призводить до виникнення неврозів, зміни функціонального стану вищих відділів центральної нервової системи за впливу деяких біологічних факторів (голодування, вікові зміни), ендокринно-вегетативних (гіпер-, гіпофункція щитоподібної залози, статевих залоз, вплив системи «гіпофіз-

наднирники»), факторів довкілля (отруєння, інтоксикації, інфекції), індукційне гальмування патологічних процесів, роль системності головного мозку в зміні спрямованості патологічних процесів.

Фармакодинаміка і фармакокінетика лікарських засобів. Дисципліна розглядає механізм дії ліків на центральну та периферичну нервову систему тварин з урахуванням типологічних особливостей вищої нервової діяльності з метою фармакорегуляції основних коркових процесів в цілісному організмі.

Гістологія нервової та ендокринної систем. Дисципліна вивчає розвиток, будову і гістофізіологію нервових волокон, мікро- і ультра мікроструктуру мієлінових і безмієлінових волокон, загальну характеристику ендокринних органів та їх класифікацію, поділ на центральні та периферичні ендокринні органи, розвиток, будову і функції нейросекреторних ядер гіпоталамуса, гіпофіза, епіфіза, щитоподібної, паращитоподібної, надниркової залоз, інтерреналову і супрареналову системи, дисоційовану ендокринну систему, зв'язок ендокринної та нервової систем.

2.2.2. Магістерська програма «Клітинні технології у ветеринарній медицині та біології»

Клінічна патофізіологія тварин. Дисципліна забезпечує поглибленими знаннями патогенезу типових патологічних процесів та морфофункціональних порушень органів і систем. Клінічні аспекти трактування патогенетичних змін та їх значення в діагностиці хвороб і стратегії патогенетичного лікування тварин.

Молекулярна біологія клітин. Дисципліна забезпечує підготовку магістра-дослідника, який володіє знаннями еволюції та онтогенезу клітини, її молекулярної організації; роль субклітинних структурних утворень та механізми регуляції життєдіяльності клітин в цілісному організмі ссавців.

Теорія і практика використання стовбурових клітин у ветеринарній медицині. Дисципліна вивчає питання біологічних особливостей стовбурових клітин (СК), методи їх отримання, ідентифікації, культивування, зберігання та застосування СК для відновлення структури ушкоджених патологічно змінених тканин організму тварин; особливості направленої диференціації СК, механізми сумісності клітин з організмом тварини-реципієнта.

Онкологія і трансплантологія у ветеринарній медицині. Дисципліна вивчає основні закономірності виникнення та розвитку пухлинного процесу; основні положення експериментальної онкології; стратегію лікування онкохворих тварин; основні правила трансплантації тканин і клітин; вимоги до трансплантата і тварини реципієнта.

Молекулярні механізми клітинного і гуморального імунітету у тварин. Вивчає молекулярні механізми імунних реакцій на основі найсучасніших досягнень молекулярної біології та імунохімії, методи оцінки імунного статусу організму; фактори та механізми клітинного (трансплантаційного) і гуморального імунітету у тварин; теоретичні аспекти становлення, регуляції та реалізації імунних реакцій в організмі тварин, а також практику проведення імунологічного аналізу в лабораторії по діагностиці хвороб і основних порушень функціонування імунної системи тварин з оцінкою його результатів на основі сучасних досягнень вітчизняної та зарубіжної імунології; застосування для наукових досліджень та для одержання генно-інженерних імунологічних препаратів рекомбінантних ДНК, моноклональних антитіл; біологічні властивості одержання та застосування в практиці альфа-, бета- та гамма інтерферонів, синтетичних антигенів, різних сучасних вакцинних препаратів.

2.2.3. Магістерська програма «Біоморфологія та пластинація хребетних»

Анатомічна музейна техніка. Метою дисципліни є формування у майбутніх дослідників глибоких теоретичних знань і практичних навичок із виготовлення та

збереження анатомічних препаратів з систем та органів хребетних для створення навчальної та наукової бази, а також виготовлення оригінальних естетичних музейних експонатів.

Еволюційна біоморфологія хребетних. Метою дисципліни є формування глибоких теоретичних знань і практичних навичок з препарування різних систем і органів представників різних класів хребетних тварин, а також методів порівняльно-анатомічних та функціональних досліджень, що дають можливість знаходити загальні зв'язки організації шляхом вивчення подібностей, аналогій і трансформацій органів та їх систем.

Методи наукових морфологічних досліджень. Дисципліна вивчає та аналізує різноманітні макро-, мікро- та ультрамікроскопічні методи і методики досліджень будови тіла свійських тварин та птиці. Вона має формувати дослідницько-науковий підхід до вибору комплексу методів і методик досліджень різноманітного матеріалу тваринного походження залежно від поставленої мети та очікуваних результатів у майбутніх лікарів ветеринарної медицини та закладає основи підготовки науковців наукової спеціальності – патологія, онкологія, морфологія тварин.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА, САНІТАРІЯ І ЕКСПЕРТИЗА»
спеціальності 212 «ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА, САНІТАРІЯ І ЕКСПЕРТИЗА»
галузі знань «Ветеринарна медицина»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	6 років
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	360
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	лікар ветеринарної медицини з безпеки та якості сільськогосподарських і харчових продуктів

Концепція підготовки

Передбачає підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи, формування здатності ветеринарно-санітарного лікаря застосовувати набуті знання, уміння, навички щодо контролю об'єктів санітарних заходів на всіх етапах розведення, утримання, експлуатації тварин, а також виробництва, переробки, транспортування, приймання, зберігання й реалізації (обігу) харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, репродуктивного матеріалу, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини та побічних продуктів, здійснення державного моніторингу, зокрема за показниками безпечності та окремими показниками якості, дотримання потужністю належних практик виробництва та проведення аудиту запровадження системи менеджменту безпечності харчових продуктів.

Магістерська програма «Державний контроль об'єктів санітарних заходів»

Передбачає підготовку фахівців, які здатні здійснювати планування та організацію виконання довгострокового і річних планів державного контролю, оцінку їх виконання шляхом планування заходів з метою вирішення виявлених невідповідностей. Застосовувати моніторингові процедури для розуміння їх значення у забезпеченні безпечності та окремих показників якості харчових продуктів і кормів. Володіти засадами та порядком здійснення державного контролю, ризик-орієнтованим підходом, зокрема специфікою та структурою аналізу ризиків, засобами оцінки й управління ризиками.

Магістерська програма «Охорона здоров'я тварин»

Передбачає підготовку фахівців, що здатні здійснювати контроль заходів профілактики хвороб тварин, оцінювати ефективність запровадження нових технологій виробництва продукції тваринництва, переробки побічних продуктів та утилізації відходів тваринництва, їх впливу на здоров'я тварин, якість і біологічну повноцінність продукції, екологічний стан навколишнього середовища. Застосовувати методи оцінки ефективності запровадження в практику тваринництва нових кормів і кормових добавок, володіти методами управління продуктивністю, якістю і безпечністю продукції тварин.

Сфери зайнятості випускників

Згідно класифікатора професій України та одержаних знань і умінь ветеринарно-санітарний лікар може займати наступні посади: головного лікаря ветеринарної медицини (1237.1); лікаря ветеринарної медицини з гігієни та санітарії (код КП – 2223.2); лікаря ветеринарної медицини з безпеки та якості сільськогосподарських і харчових продуктів (код КП – 2223.2); лікаря ветеринарної медицини м'ясопереробних підприємств (код КП – 2223.2); начальника (заступника) Головного управління Держпродспоживслужби області (міста, району) (1229.3), головного інспектора державного контролю (1229.1); головного державного аудитора (1229.1); молодшого наукового співробітника (ветеринарна медицина) (2223.1); наукового співробітника (ветеринарна медицина) (2223.1); завідувача лабораторії (1229.4) тощо в Міністерствах і відомствах України, структурних підрозділах органів державної влади, вітчизняних та іноземних фірмах і представництвах, комерційних структурах, які працюють у сфері ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи; установах системи державної та приватної ветеринарної медицини, що здійснюють державний і внутрішній (власний контроль) об'єктів санітарних заходів в умовах ферм (тваринницьких потужностей) під час виробництва, переробки, транспортування, зберігання та реалізації харчових продуктів і кормів; застосовують ризик-орієнтований підхід на всіх етапах виробництва, переробки, транспортування, приймання, зберігання й реалізації харчових продуктів тваринного та рослинного походження, кормів, кормових добавок, преміксів, штамів мікроорганізмів, репродуктивного та патологічного матеріалу, фармакологічних та біологічних препаратів, засобів ветеринарної медицини, засобів догляду за тваринами та побічних продуктів, запобігання забрудненню довкілля через об'єкти санітарних заходів, дотримання вимог санітарного законодавства, виконання фітосанітарних заходів, обігу пестицидів та агрохімікатів, використання біологічних контрольних організмів, а також державний контроль на агропродовольчих ринках, торговельних мережах, на державному кордоні і транспорті, в зонах промислу тварин тощо.

Практичне навчання

Базами практичного навчання студентів є навчальні, навчально-наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії базового закладу університету (м. Київ), його відокремлених підрозділів, у першу чергу навчально-дослідні господарства університету («Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка, «Агрономічна дослідна станція», Навчально-дослідне господарство «Ворзель», Немішаївський агротехнічний коледж), де проводяться лабораторні й практичні заняття, навчальні й виробничі практики студентів. Крім того, факультет має двосторонні угоди з установами Державної служби з безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України, науково-дослідними установами України, лабораторіями ветеринарної медицини, переробними потужностями (бойнями, молокозаводами, м'ясо-, птахо-, рибокомбінатами тощо).

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Санітарні заходи та окремі показники якості молока, що надходить на молокопереробне підприємство.
2. Моніторинг бактерій роду *Salmonella* у м'ясі птиці і кормах.
3. Технічне застосування та управління ризиками щодо гігієни м'яса в умовах м'ясопереробної потужності.
4. Основні принципи планування заходів державного контролю (на прикладі державної установи Держпродспоживслужби області, району).

5. Аналіз виробництва безпечних сичужних сирів належної якості.
6. Критерії безпечності та окремих показників якості курячих яєць.
7. Санітарно-гігієнічна оцінка умов утримання (свиней, великої рогатої худоби, птиці, лабораторних, диких, декоративних тварин на прикладі господарств різної форми власності)
8. Оцінка ефективності деззасобів на потужностях (на прикладі господарств різного напрямку виробництва, переробки і обігу продукції тваринництва).
9. Ефективність застосування мінеральних преміксів на основі хелатних сполук мікроелементів (у птахівництві, свинарстві, скотарстві)
10. Санітарно-гігієнічна оцінка препаратів на основі наносполук срібла при вирощуванні (птиці, свиней, великої рогатої худоби).
11. Біологічно активні речовини продуцентів біотехнологічного синтезу та їх гігієнічна оцінка.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» (освітньо-професійна програма підготовки)

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Ветеринарна деонтологія	1	90	3
2	Неорганічна хімія	1	120	4
3	Фізика з основами кваліметрії	1	120	4
4	Латинська мова (термінологія)	1	120	4
5	Органічна хімія	2	120	4
6	Генетика та розведення тварин	2	120	4
7	Зоологія	1	90	3
8	Санітарна екологія	2	120	4
9	Анатомія тварин	1,2,3	240	8
10	Цитологія, гістологія, ембріологія	2,3	210	7
11	Екотрофологія	3	120	4
12	Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії	3,4	180	6
13	Фізіологія тварин	3,4	180	6
14	Годівля тварин	4	120	4
15	Ветеринарна імунологія	4	120	4
16	Санітарна мікробіологія	3	150	5
17	Санітарна вірусологія	4	150	5
18	Гігієна тварин	5,6	210	7

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
19	Ветеринарна санітарія	6,7	150	5
20	Патофізіологія тварин	5,6	180	6
21	Етологія та благополуччя тварин	5,6	180	6
22	Клінічна діагностика хвороб тварин	5,6	180	6
23	Ветеринарна фармакологія	5	120	4
24	Патологічна морфологія	7,8	270	9
25	Паразитологія та інвазійні хвороби	7,8	180	6
26	Ветеринарна радіологія	3	120	4
27	Безпечність та якість харчових продуктів	6,7	240	8
28	Ветеринарне акушерство, гінекологія і андрологія	7,8	180	6
29	Ветеринарна токсикологія	9	120	4
30	Загальна і спеціальна хірургія	5,6	240	8
31	Гігієна харчових продуктів	8,9,10	330	11
32	Внутрішні хвороби тварин	9,10	240	8
33	Епізоотологія та інфекційні хвороби	7,8	270	9
34	Ветеринарно-санітарна інспекція	10	180	6
35	Товарознавство і стандартизація	4	150	5
36	Методика санітарних досліджень	9	150	5
Разом за обов'язковою складовою		-	6060	202
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Історія Української державності	1	120	4
2	Етнокультурологія	3	120	4
3	Українська мова (за проф. спрямуванням)	1	120	4
4	Філософія	2	120	4
5	Іноземна мова	1,2	150	5
6	Фізична культура	1,2,3,4	-	-
7	Аграрна політика	4	120	4
8	Безпека праці і життєдіяльності	5	90	3
9	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	10	120	4
10	Ділова іноземна мова	10	120	4
11	Правова культура особистості	10	90	3
Всього за вибором університету		-	1170	39
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Гігієна транспортування тварин	5	120	4
2	Лабораторний аналіз харчових продуктів	5	120	4
3	Кормові нутріцевтики	6	120	4
4	Біобезпека і біозахист	6	120	4
5	Безпечність харчових продуктів	7	120	4
6	Гігієна води та водопостачання	7	120	4
7	Судова ветеринарно-санітарна експертиза	8	120	4
8	Гігієна переробних підприємств	8	120	4
9	Санітарія побічних продуктів тваринного походження	9	120	4
10	Гігієна дичини	9	120	4
11	Офіційний аудит	10	120	4
12	Гігієна проектування потужностей	10	120	4
Освітньо-професійні програми підготовки				
2.2.1. Магістерська програма «Державний контроль об'єктів санітарних заходів»				
1	Державний контроль харчових продуктів	11,12	420	14
2	Моніторинг харчових продуктів	11,12	360	12
3	Аналіз ризиків харчових продуктів	12	360	12
4	Управління продуктивністю тварин	12	360	12
Всього			1500	50
2.2.2. Магістерська програма «Охорона здоров'я тварин»				
1	Управління продуктивністю тварин	11,12	360	12
2	Міжнародні нормативи утримання та експлуатації тварин	11,12	360	12

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
3	Технологія БАР	12	360	12
4	Державний контроль харчових продуктів	12	420	14
Всього		-	1500	50
Всього за вибором студента			2220	74
Разом за вибірковою складовою			3390	113
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика	2,4,6,8,10	570	19
2	Виробнича практика	12	420	14
3	Курсові роботи	-	270	9
4	Підготовка та захист магістерської роботи	12	90	3
Разом за освітньою програмою			10800	360

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Ветеринарна деонтологія. Основні категорії та поняття спеціальності «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», системоутворюючі положення, її історія, роль у функціонуванні виробничої та переробної галузі тваринництва, забезпеченні якості та безпечності продуктів харчування, стан ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи в Україні, інспекторська служба та державний ветеринарно-санітарний контроль в Україні і світі.

Неорганічна хімія. Класифікація хімічних елементів та утворених ними хімічних сполук відповідно груп, підгруп і періодів періодичної системи Д. І. Менделєєва; основні закони хімічної кінетики та хімічної рівноваги; сучасні уявлення про будову атому та молекули; закономірності зміни хімічної активності простих і складних речовин з позицій їх будови, природи та особливостей хімічного зв'язку в них; природа розчинів основних типів хімічних сполук; природа процесів зі зміною ступеня окиснення елементів; сутність електрохімічних процесів та явища корозії металів; природа, будова, хімічні властивості координаційних (комплексних) сполук; способи одержання, поширення в природі, застосування в антропогенній діяльності і, зокрема, у виробництві, зберіганні та переробці сільськогосподарської і харчової продукції та лікарських і побутових препаратів.

Фізика з основами кваліметрії. Основні явища і закони фізики і біофізики, принципи та механізми, що лежать в основі життєдіяльності живих організмів; сучасні фізичні і біофізичні методи, вимірювальні прилади і апаратура, які використовує ветеринарна гігієна та санітарія.

Латинська мова. Базова сукупність загальнонавчальної термінології та професійних понять латинською мовою, правила граматики та стилістики.

Органічна хімія. Теоретичні основи органічної хімії та практичне застосування органічних речовин в практиці ветеринарної гігієни та санітарії, особливості перебігу хімічних реакцій за участю органічних речовин.

Генетика та розведення тварин. Цитологічні і молекулярні основи спадковості і мінливості, суть хромосомної теорії спадковості, уявлення про будову генів і їх функції, суть генетичного коду спадковості, закономірності успадкування, суть інбридингу і гетерозису, генетичні основи індивідуального розвитку тварин, біологічні особливості різних видів тварин, закономірності їх росту і розвитку у різні вікові періоди, конституції і екстер'єру, інтер'єру, методи розведення, добору, підбору, а також оцінки плідників за якістю нащадків, вплив селекції на життєдіяльність і здоров'я, наслідки інбридингу і гетерозису.

Зоологія. Видовий склад, поширення, індивідуальний розвиток, будова тіла, розмноження, поведінка та різноманітність форм найпростіших,

кишковопорожнинних, плоских, круглих та кільчатих червів, молюсків, членистоногих та хордових.

Санітарна екологія. Основні методи екологічних досліджень, закономірності взаємовідносин живих істот між собою та з неживою природою, вплив абіотичних, біотичних та антропогенних факторів на живі організми, характеристика екосистем та тваринницьких ферм і комплексів як штучних екологічних систем, а також принципи раціонального природокористування та перспективи досягнення екологічної рівноваги навколишнього середовища, екологічні та санітарні заходи при виробництві якісних та безпечних продуктів харчування.

Анатомія тварин. Будова та топографія органів серцево-судинної системи, органів травлення, дихання, виділення та розмноження, їх видові та статеві особливості; будова центральної і периферичної; соматичної та автономної нервової системи; будова та топографія органів чуття: зору, слуху та рівноваги, нюху, смаку і дотику, їх зв'язок з нервовою системою; особливості будови систем та апаратів тіла птахів, апарат опори та руху, апарати травлення, дихання та сечостатевої, загального шкірного покриву та його похідні.

Цитологія, гістологія, ембріологія. Етапи виготовлення гістопрепаратів і техніка світлової мікроскопії, мікро- і субмікроструктура та гістофізіологія еукаріотичної клітини, будова і функції епітеліальної, сполучної, м'язової та нервової тканин, мікроструктура та функції систем і апаратів органів тварин, мікро- і субмікроструктура статевих клітин, гістофізіологія запліднення, ранні стадії ембріогенезу хребетних тварин, диференціація зародкових листків і осьових органів

Екотрофологія. Харчовий ланцюг і взаємодія системи харчування з довкіллям, суспільством, економікою, здоров'ям людини; підходи до вирішення проблем харчування людини, вплив харчових продуктів на здоров'я людини.

Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії. Хімічні основи життєдіяльності організмів, зокрема хімічна будова та властивості природних сполук і їхніх комплексів, основні шляхи і механізми регуляції метаболізму, біохімічні механізми реалізації генетичної інформації; новітні досягнення біохімії та перспективи їх використання у різних галузях народного господарства, особливо у ветеринарній гігієні та санітарії.

Фізіологія тварин. Закономірності життєвих процесів (обміну речовин, дихання, кровообігу, травлення та ін.) на різних структурних рівнях; механізми, що забезпечують взаємодію окремих систем і органів як єдиного цілого із зовнішнім середовищем; якісні відмінності фізіологічних функцій у різних видів і статево-вікових груп тварин, особливості становлення фізіологічних функцій та їх формування на різних етапах індивідуального розвитку.

Годівля тварин. Класифікація кормів і кормових добавок, їх поживність за хімічним складом, перетравними поживними та біологічно активними речовинами, продуктивною дією, обмінною енергією, принципи складання раціонів для різних видів і виробничих груп тварин. Методи визначення хімічного складу кормів.

Ветеринарна імунологія. Принципи та особливості гуморальних і клітинних факторів імунітету, характеристика факторів неспецифічного та специфічного імунітету тварин.

Санітарна мікробіологія. Морфологічні, фізіологічні, біохімічні та генетичні властивості мікроорганізмів; вплив на мікроорганізми фізичних, хімічних та біологічних факторів; збудники бактеріальних хвороб тварин; етапи та методи лабораторної діагностики бактеріальних хвороб тварин, техніка бактеріологічних досліджень; ідентифікація збудників бактеріальних хвороб тварин; аналіз результатів бактеріологічних досліджень.

Санітарна вірусологія. Систематика вірусів, їх структура і будова; способи репродукції і методи культивування вірусів та їх генетики; патогенез вірусних

захворювань тварин; особливості протівірусного імунітету, засоби і методи діагностики і профілактики вірусних хвороб тварин.

Гігієна тварин. Теоретичні основи механізму впливу факторів зовнішнього середовища на організм тварин, зоогігієнічні нормативи і правила утримання, годівлі, вирощування різних видів, статеві-вікових і виробничих груп тварин та догляду за ними, а також методи дослідження об'єктів зовнішнього середовища та шляхи його корекції.

Ветеринарна санітарія. Засоби і способи санації потужностей, методи контролю її ефективності, способи профілактики поширення збудників інфекційних та інвазійних хвороб тварин, розробка стратегії безпечного, благополучного в санітарному відношенні утримання тварин.

Патологічна фізіологія. Основні типові патологічні процеси у тварин, їх етіологія, механізми розвитку та закінчення; види порушень функції окремих органів і систем організму, їх механізми розвитку; механізми адаптації і компенсації при патологічних процесах та ушкодженнях тварин.

Етологія та благополуччя тварин. Основні форми поведінкових реакцій тварин, способи їх контролю, методи і засоби впливу на поведінку тварин різних видів і статеві-вікових груп в природних і штучних умовах, оцінка та прогноз впливу на організм тварин технологій утримання, транспортування, експлуатації, кормів, засобів догляду.

Клінічна діагностика хвороб тварин. Прийоми поводження з тваринами; методи клінічного дослідження тварин, включаючи фізичні, інструментальні та лабораторні; план і послідовність клінічного дослідження тварин; методика диспансеризації продуктивних тварин; методи фіксації тварин; правила професійної етики і деонтології.

Ветеринарна фармакологія. Термінологія, хімічна структура та склад лікарських форм їх фізичні та хімічні властивості, шляхи введення в організм та особливості всмоктування, біотрансформації, виділення з організму; механізм місцевої, рефлекторної та резорбтивної дії на організм тварин, збудників паразитарних та інфекційних захворювань; показання та протипоказання до застосування; орієнтовані терапевтичні дози для тварин різних видів; найбільш раціональні лікарські форми; способи виписування рецептів, токсичність і побічну негативну дію; способи лікування при отруєнні в разі передозування.

Патологічна морфологія. Основи патологічних процесів (розлади кровообігу та лімфовідтоку, порушення обміну тканинної рідини, дистрофії, некроз, атрофія, гіпертрофія, гіперплазія, запалення, пухлини, імунопатологічні процеси), патології різних органів, нозологію, патоморфологічні зміни та диференційні ознаки основних інфекційних та неінфекційних хвороб тварин, визначення і опис характеру патологічних процесів в органах і тканинах на основі макро- та мікроскопічних змін, складання патолого-анатомічного діагнозу, виготовлення гістологічних зрізів та їх інтерпретація.

Паразитологія та інвазійні хвороби. Збудники інвазійних хвороб тварин, їх поширення, цикли розвитку, патогенез, симптоми хвороб, патологоанатомічні зміни в організмі, діагностика, лікування, профілактика та оздоровчі заходи в господарствах та населених пунктах.

Ветеринарна радіологія. Класифікація іонізуючого випромінювання та дію на тварин, корми, воду, ґрунти, якість і безпечність продуктів харчування, оцінка його впливу на організм тварин та безпечність продуктів харчування.

Безпечність та якість харчових продуктів. Критерії якості та безпечності харчових продуктів. Шляхи та джерела потрапляння в організм шкідливих речовин, механізм їх руйнівної сили і способи протидії. Теоретико-методологічні засади безпечності харчових продуктів. Загальна характеристика окремих показників якості

та показників безпечності.

Ветеринарне акушерство, гінекологія і андрологія. Морфологічні та фізіологічні основи відтворення тварин, техніка і технологія оцінки сперми, її зберігання та транспортування, особливості перебігу статевих циклів у сільськогосподарських і домашніх тварин, техніка штучного осіменіння самок; особливості фізіологічного перебігу та патології вагітності, родів і післяродового періоду; методи акушерського дослідження тварин і критерії постановки діагнозу, основні правила допомоги тваринам при родах; хвороби молочної залози, хвороби статевих органів самців. захворювання новонароджених; особливості гінекологічного та андрологічного дослідження тварин.

Ветеринарна токсикологія. Основні параметри токсикометрії отруйних речовин; класифікація пестицидів за призначенням та параметрами токсичності; фізико-хімічні властивості отруйних речовин і шляхи їх надходження в організм тварин та їх токсикокінетика; механізм токсичної дії отруйних речовин на організм тварин; клінічні ознаки та характерні патолого-анатомічні зміни за отруєнь тварин; правила відбору проб кормів та патологічного матеріалу для хіміко-токсикологічних досліджень; основні принципи діагностики отруєнь тварин; засоби загальної та спеціальної (антидотної) терапії; правила ветеринарно-санітарної експертизи в разі отруєнь тварин.

Загальна і спеціальна хірургія. Хірургічні хвороби тварин, причини їх виникнення, способи постановки діагнозу, оперативні й консервативні методи лікування, профілактика хвороб, знеболення, асептика та антисептика під час хірургічних втручань, реабілітація тварин після операцій.

Гігієна харчових продуктів. Система санітарних заходів та гігієнічних умов, спрямованих на збереження якості, забезпечення безпечності й придатності до споживання харчових продуктів, а також основи аналізу ризиків на всіх етапах виробництва, переробки, транспортування, приймання, зберігання й реалізації харчових продуктів тваринного та рослинного походження, кормів, кормових добавок, преміксів, штамів мікроорганізмів, репродуктивного та патологічного матеріалу, фармакологічних та біологічних препаратів, засобів ветеринарної медицини, засобів догляду за тваринами та побічних продуктів, запобігання забрудненню довкілля через об'єкти санітарних заходів, дотримання вимог санітарного законодавства, виконання фітосанітарних заходів, обігу пестицидів та агрохімікатів, використання біологічних контрольних організмів, а також систему державного контролю на агропродовольчих ринках, торговельних мережах, на державному кордоні і транспорті, в зонах промислу тварин тощо.

Внутрішні хвороби тварин. Методи клінічних, лабораторних, функціональних, інструментальних та інших досліджень тварин; особливості етіології, патогенезу, симптомів, а також принципи лікування та профілактики внутрішніх незаразних хвороб тварин.

Епізоотологія та інфекційні хвороби. Епізоотичний процес та його рушійні сили, закономірності розвитку епізоотичного процесу та стадійність епізоотій, методика епізоотичного обстеження неблагополучних господарств з визначенням в них епізоотичної ситуації, методи аналізу епізоотичної ситуації, принципи протиепізоотичної роботи, основи епізоотологічного прогнозування, способи специфічної профілактики інфекційних хвороб тварин.

Ветеринарно-санітарна інспекція. Основи ветеринарно-санітарної справи в Україні; законодавство з питань ветеринарної санітарії; організаційна структура інспекторської служби в державі та за кордоном, планування ветеринарно-санітарних заходів та їх контроль на потужностях, транспорті, кордоні, переробних підприємствах, ринках збуту тваринницької продукції, розрахунок кошторису витрат на ветеринарно-санітарні заходи, діловодство.

Товарознавство і стандартизація. Фізичні, хімічні, біохімічні властивості товарів та зміни цих властивостей на всіх етапах товаропросування – від виробництва до споживача. Мета та основні принципи державної політики у сфері стандартизації. Роль стандартизації у виробництві харчових продуктів.

Методика санітарних досліджень. Методи санітарно-гігієнічних досліджень тваринницьких об'єктів, переробних підприємств, води, кормів, ґрунтів, порядок їх проведення, методи аналізу та обробки даних, вимоги до проведення наукових, науково-виробничих та виробничих досліджень, звітна документація.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Історія Української державності. Вивчення об'єктивних законів розбудови, української держави. Прийняття Конституції України. Аналіз загальних проблем переходу України до соціальної ринкової економіки та інтеграції у світове співтовариство.

Етнокulturологія. Українська духовна культура як складова частина світового культурного процесу. Роль культури у формуванні особистості і в житті українського народу. Об'єктивні та суб'єктивні фактори зростання норм культури на сучасному етапі становлення України.

Українська мова за професійним спрямуванням. Місце і роль української мови у житті людини і суспільства, стилі української мови, їх ознаки; лексика української мови, професійна лексика в галузі ветеринарної гігієни та санітарії, культура ділової мови, основні ознаки офіційно-ділового стилю; правила оформлення документів; види документів, класифікація документів за різними ознаками; терміни, їх використання в науковій літературі; склад одномовних і перекладних (дво- і багатомовних) термінологічних словників із фаху, їх структуру, особливості лексикографічного відтворення терміносистем.

Філософія. Напрямки історико-філософської думки, класична і сучасна вітчизняна і світова філософія, філософські способи мислення, основні філософські принципи і джерела, гуманістичний зміст філософії, світоглядні положення під час осмислення явищ, процесів суспільного життя.

Іноземна мова. Сукупність понять та термінів, що складають широкий словниковий запас, а також правила мовлення, граматики та синтаксису.

Фізична культура. Основи підтримання здорового способу життя та переваги фізичної активності, виконання базових елементів масово поширених ігрових видів спорту, підтримання рівня фізичної майстерності та фізичного здоров'я.

Аграрна політика. Дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Безпека праці і життєдіяльності. Теоретичні основи охорони праці. Правові основи охорони праці працівників тваринництва і ветеринарної служби. Основи виробничої санітарії. Техніка безпеки у тваринництві і птахівництві. Пожежна безпека у тваринництві та птахівництві.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Дисципліна вивчає основні етапи розвитку української

науки та вищої освіти, їх нинішній стан, особливості ступеневого реформування вищої освіти з орієнтацією на підготовку магістрів, кандидатів та докторів наук. Методи наукових досліджень (історичні, біологічні, зоотехнічні, ветеринарні, спеціальні), що застосовуються у тваринництві та ветеринарній медицині, біоетиці поведінки лікаря, дослідника, вченого, вибору теми та формуванню завдань наукових досліджень, винахідництва та патентознавстві.

Ділова іноземна мова. Практичний курс граматики з іноземної мови та професійна термінологія, переклад та аналіз автентичної літератури, науково-публіцистичної літератури за фахом; письмовий переклад статей, доповідей, повідомлень, переклад, аналіз, синтез, одержання наукової інформації; професійний монолог, діалог.

Правова культура особистості. Однією з ознак правової держави є високий рівень правової культури громадян, що характеризується загальною повагою до права, достатнім знанням його норм і вмінням їх застосовувати в усіх життєвих ситуаціях. Навчальна дисципліна «Правова культура особистості» дозволить студентам виробити правове мислення і культурний стиль правомірної поведінки у повсякденному житті як у міжособистісних відносинах, так і при спілкуванні із представниками судових та правоохоронних органів.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Гігієна транспортування тварин. Особливості транспортування дрібних і крупних тварин залізничним, автомобільним, водним та повітряним транспортом, види документації залежно від призначення тварин, вимоги митного контролю, гігієнічні вимоги до обладнання транспортних засобів, їх підготовки та експлуатації.

Лабораторний аналіз харчових продуктів. Вимоги чинних нормативно-правових актів України, Codex Alimentarius і ЄЕС щодо забезпечення лабораторних досліджень харчових продуктів і кормів, сучасні методи відбору і дослідження проб харчових продуктів та їх оцінки.

Кормові нутріцевтики. Види, способи виробництва, зберігання і призначення нутріцевтиків, що використовуються як корми і кормові добавки в годівлі тварин, їх механізм дії на організм, якість і безпечність продукції тварин, способи контролю в кормах та організмі тварин, наслідки їх впливу на організм тварин та людини.

Біобезпека і біозахист. Основні поняття «біозахист», «біобезпека», «біоризик» та «система управління біопродуктами». Важливі компоненти системи управління біопродуктами, система управління біоризиками, включаючи оцінку та забезпечення належного функціонування системи.

Безпечність харчових продуктів. Шляхи міграції шкідливих, сторонніх і чужорідних речовин до організму людини. Характеристики небезпек, їх класифікації та вплив на організм людини, гігієнічна оцінка харчових продуктів за показниками безпечності.

Гігієна води та водопостачання. Класифікація джерел водопостачання, способи знезараження та поліпшення якості води, санітарно-гігієнічні вимоги до води та водопостачання потужностей, способи контролю якості води, нормативні документи, які регламентують експлуатацію водних джерел та якість і безпечність води.

Судова ветеринарно-санітарна експертиза. Класифікація джерел ветеринарного права і їх характеристика. Законодавство про безпечність та якість харчових продуктів та основні завдання в цій галузі.

Гігієна переробних підприємств. Види та санітарно-гігієнічна характеристика переробних підприємств, особливості їх експлуатації, санітарно-гігієнічні вимоги до внутрішнього обладнання, водопостачання, знешкодження відходів.

Санітарія побічних продуктів тваринного походження. Загальна

характеристика процесу накопичення відходів на тваринницьких фермах, їх фізико-хімічні властивості та хімічний склад за різних систем годівлі та утримання сільськогосподарських тварин і птиці; сучасні технічні засоби та технологічні прийоми видалення, транспортування різних відходів скотарства, свинарства та птахівництва і їх гігієнічна оцінка; характеристика технологій їх переробки.

Гігієна дичини. Гігієнічні вимоги до добування та технологічних процесів переробки й обігу дичини, державний післязабійний контроль дичини та інспектування, оцінка дотримання гігієнічних вимог при виробництві дичини.

Офіційний аудит. Принципи HACCP, етапи побудови системи забезпечення безпечності; методи розроблення процедур, види аудитів, особливості офіційного (державного) аудиту, удосконалення організаційної структури компетентних органів, контроль належних практик (GMP, GHP).

Гігієна проектування потужностей. Структура діючих норм технологічного проектування тваринницьких підприємств та державних будівельних норм (ДБН СНіП) для промислового будівництва; порядок розробки проектно-кошторисної документації; особливості експлуатації будівель і споруд для виробництва продукції тваринництва; основні зоогігієнічні нормативи будівництва окремих приміщень.

2.2.1. Магістерська програма «Державний контроль об'єктів санітарних заходів»

Державний контроль харчових продуктів. Вимоги чинних нормативно-правових актів щодо засад та порядку здійснення державного контролю, аналіз ризиків, пов'язаних з об'єктом санітарних заходів або потужностями, а також з технологією виробництва або переробки; планування та здійснення державного контролю за харчовими продуктами та іншими об'єктами санітарних заходів.

Моніторинг харчових продуктів. Основні чинники та принципи формування забезпечення безпечності та якості харчових продуктів. Принципи моніторингу і критерії безпечності та якості харчових продуктів і кормів згідно чинних нормативно-правових актів

Аналіз ризиків харчових продуктів. Специфіка і структура аналізу ризиків, основні елементи менеджменту ризиків та засоби оцінки й управління ризиками, моделювання ризиків; оцінка ризиків та розробка заходів з їх управління (усунення) тощо.

Управління продуктивністю тварин. Вплив екзо- та ендогенних факторів, у тому числі біологічно-активних речовин та стимуляторів росту на механізми гідролізу та транспорту білків, жирів, вуглеводів, амінокислот, макро- та мікроелементів в шлунково-кишковому тракті, і шляхи перетворення поживних речовин корму у складові компоненти молока, м'яса, яєць, вовни; методи контролю та способи підвищення продуктивності тварин; основні принципи технології виробництва молока, яловичини, свинини, баранини, вовни, яєць, м'яса птиці та інших видів продукції; шляхи підвищення ефективності виробництва основних видів продукції тваринництва залежно від умов розведення, годівлі та утримання.

2.2.2. Магістерська програма «Охорона здоров'я тварин»

Управління продуктивністю тварин. Вплив екзо- та ендогенних факторів, у тому числі біологічно-активних речовин та стимуляторів росту на механізми гідролізу та транспорту білків, жирів, вуглеводів, амінокислот, макро- та мікроелементів в шлунково-кишковому тракті, і шляхи перетворення поживних речовин корму у складові компоненти молока, м'яса, яєць, вовни; методи контролю та способи підвищення продуктивності тварин; основні принципи технології виробництва молока, яловичини, свинини, баранини, вовни, яєць, м'яса птиці та інших видів продукції; шляхи підвищення ефективності виробництва основних видів продукції тваринництва

залежно від умов розведення, годівлі та утримання.

Міжнародні нормативи утримання та експлуатації тварин. Законодавча база щодо охорони здоров'я тварин та благополуччя тваринницьких підприємств, нормативна база країн Європейського Союзу та інших країн щодо утримання, догляду, годівлі, експлуатації тварин, санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких приміщень, будівель та споруд.

Технологія БАР. Способи виробництва біологічно активних речовин, що використовуються для профілактики хвороб та виробництва функціональних продуктів харчування, їх призначення, режими використання, зберігання і санітарно-гігієнічного контролю безпечності і якості.

Державний контроль харчових продуктів. Вимоги чинних нормативно-правових актів щодо засад та порядку здійснення державного контролю, аналіз ризиків, пов'язаних з об'єктом санітарних заходів або потужностями, а також з технологією виробництва або переробки; планування та здійснення державного контролю за харчовими продуктами та іншими об'єктами санітарних заходів.

ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ АПК

Декан – д.т.н., професор Баль-Прилипко Лариса Вацлавівна

Тел.: (044) 527-89-50

E-mail: bplv@mail.ru

Розташування: навчальний корпус №12, кімн.305-306

Факультет організовує і координує навчальний процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 181 «Харчові технології»

Освітня програма «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса»

Випускова кафедра:

Технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Тел.: (044) 527- 88-85

E-mail: slob2210@ukr.net

Завідувач кафедри – д.б.н., професор Дерев'янка Людмила Петрівна

Освітня програма «Технології зберігання та переробки водних біоресурсів»

Випускова кафедра:

Технології м'ясних, рибних та морепродуктів

Тел.: (044) 527- 88-85

E-mail: slob2210@ukr.net

Завідувач кафедри – д.б.н., професор Дерев'янка Людмила Петрівна

Спеціальність 152 «Метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка»

Освітня програма «Якість, стандартизація та сертифікація»

Випускова кафедра:

Стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції

Тел.: (044) 527-82-78

E-mail: standardization@ukr.net

Завідувач кафедри – д.т.н., професор Сухенко Владислав Юрійович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ, КОНСЕРВУВАННЯ ТА
ПЕРЕРОБКИ М'ЯСА»
спеціальності 181 «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
галузі знань «Виробництво та технології»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	30
– заочна	30
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з технології зберігання, консервування та переробки м'яса

Концепція підготовки

Для якісного ведення технологічних процесів зберігання, консервування і переробки м'ясної сировини необхідно поширити мережі підготовки та перепідготовки фахівців у цьому напрямку. На сьогодні спостерігається підвищення ефективності впровадження нових технологій. Зрозуміло, що успішна практична реалізація вирішення важливих для України м'ясопереробних проблем можлива через підготовку фахівців інженерів-технологів за освітньою програмою «Технологія зберігання, консервування та переробки м'яса» освітнього ступеню «Магістр».

Факторами, які визначають потреби підготовки магістрів за освітньою програмою «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса» є: збільшення виробництва високоякісних традиційних і нових харчових продуктів, впровадження і розвиток нових інтенсивних технологій можливо тільки при широкому використанні результатів фундаментальних наукових досліджень в біотехнології, реалізації сучасних технічних і технологічних рішень в значній мірі визначається дефіцитом висококваліфікованих кадрів, які могли б забезпечити не лише зберігання, консервування і переробку м'яса згідно з існуючими технологіями, а й значно підвищити їх технологічний рівень; сучасний розвиток вітчизняної і закордонної промисловості формується на основі біотехнічної індустрії з економічно замкнутим способом виробництва, що представляє собою промисловість цільового перетворення сировини тваринного походження в конкретні харчові продукти з специфічним апаратурним оформленням, системами контролю, управління і економікою неможливо без підготовки спеціалістів даного профілю.

Магістерська програма «Технологія м'яса та м'ясних продуктів»

Програма спрямована на формування у магістрів теоретичних знань та практичних навиків з питань сучасних технологій зберігання, консервування та переробки м'яса, адаптації вимог до сировини та готової продукції міжнародних та європейських вимог.

Сфери зайнятості випускників

Основне завдання програми полягає у підготовці інженерів-технологів із технології зберігання, консервування та переробки м'яса, здатних працювати на м'ясопереробних підприємствах, а також на підприємствах споріднених галузей, організаціях та фірмах по виконанню організаційно-управлінської, виробничої,

педагогічної, проектної і науково-дослідної роботи, пов'язаної з дослідженням нових та удосконаленням існуючих технологій по виробництву м'ясних виробів та напівфабрикатів.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу підготовки фахівців за освітнім ступенем «Магістр» освітньої програми «Технології зберігання, консервування та переробки м'яса».

Під час проходження практики закладаються основи практичної діяльності, практичних вмінь, навичок і професійних якостей майбутнього фахівця м'ясопереробної промисловості.

За період навчання в університеті майбутній магістр проходить дві виробничих практики. Всі практики відрізняються між собою метою, змістом та терміном їх проведення.

Практика проводиться на передових підприємствах м'ясопереробної промисловості після вивчення фундаментальних, загальноінженерних, соціально – економічних дисциплін.

Студенти проходять практику на переробних підприємствах незалежно від форм власності. Вибір баз практики проводиться з урахуванням спеціалізації, технічного і технологічного забезпечення виробництва і замовлень на підготовку спеціалістів.

Основними базами практики є – ВП НУБіП України НДГ «Великоснітинське ім. О. Музиченка» (забійний цех; навчально-науково-виробнича лабораторія технології м'яса та м'ясних продуктів), ВП НУБіП України Немішаївський агротехнічний коледж (Немішаївська рибдільниця), ТОВ «Поліс», ПП «Маршалок», ПП «Дригало» Київська обл., м. Біла Церква; ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» Полтавська обл., ТОВ «Черкаська продовольча компанія» Черкаська обл., ЗАТ «Козятинський м'ясокомбінат», ТОВ «Гайсинський м'ясокомбінат» Вінницької обл., ТОВ «Чернігівський м'ясокомбінат».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Удосконалення технології продуктів із м'яса птиці з використанням багатокомпонентних розсолів в умовах ТОВ «Черкаська продовольча компанія», м. Черкаси.

2. Розробка технології м'ясних продуктів з овочевими масами в умовах ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» Полтавської обл.

3. Використання білкових препаратів тваринного походження в технології м'ясних виробів в умовах ТОВ «Поліс», Київської обл.

4. Удосконалення технології варено-копчених продуктів зі свинини в умовах ТОВ «Агротехспілка Україна» Київської обл.

5. Дослідження впливу ферментних препаратів на структурні характеристики натуральних напівфабрикатів в умовах ПАТ «Козятинський м'ясокомбінат», Вінницької обл.

6. Удосконалення технології продуктів із свинини з використанням багатокомпонентних розсолів в умовах ПАТ «Козятинський м'ясокомбінат», Вінницької обл.

7. Ефективність використання рослинних екстрактів у технології паштетів в умовах ПАТ «Козятинський м'ясокомбінат», Вінницької обл.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Технології зберігання, консервування
та переробки м'яса»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Сучасні методи досліджень галузі	2	120	4
2	Охорона праці в галузі	1	180	6
3	Актуальні проблеми галузі	1	300	10
4	Технологія консервування та переробки м'яса	2	300	10
5	Біологічно-активні речовини з тваринницької сировини	3	120	4
6	Експлуатація технологічного обладнання	2	150	5
7	Ресурсозберігаючі технології у харчовій промисловості	3	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Аграрна політика	3	90	3
3	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Технологія м'яса та м'ясних продуктів»				
1	Психологія управління	3	90	3
2	Оптимізація виробничих процесів	2	120	4
3	Технологія кормів для домашніх тварин	3	150	5
4	Мікроструктурний аналіз м'яса та м'ясних продуктів	1	120	4
5	Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація	1	90	3
6	Теплозабезпечення підприємств галузі	3	90	3
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			990	33
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика		180	6
2	Підготовка і захист магістерської роботи		240	8
Всього			420	14
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Сучасні методи досліджень галузі. Програмою передбачено вивчення основних принципів методології проведення досліджень у харчовій промисловості, сучасної класифікації експериментів, способів підбору, систематизації і аналізу наукової інформації та результатів досліджень, порядку оформлення наукової роботи та права на інтелектуальну власність.

Охорона праці в галузі. Методи та засоби збереження та зміцнення здоров'я, профілактики захворювань та забезпечення фахової дієздатності. Принципи підбору фізичних вправ, їхнє компонування та послідовність використання за призначенням. Здоровий спосіб життя. Методи та засоби розвитку професійних значущих психофізичних якостей. Методики психофізичного тренінгу. Правила запобігання фізичній перевтомі, перетренування, перенапрузі, іншим кризовим проявам. Методи самоконтролю стану здоров'я, фізичного розвитку та діяльності функціональних систем організму.

Актуальні проблеми галузі. Програмою передбачено вивчення питань сучасних теоретичних і практичних основ актуальних і ресурсозаощадливих технологій виробництва нових видів м'ясних і комбінованих продуктів на м'ясній основі та підвищення терміну їх зберігання.

Технологія консервування та переробки м'яса. Основним завданням вивчення дисципліни є поглиблення знань технологій консервування м'яса та м'ясних продуктів, опанування технологій новітніх методів консервування та зберігання, технологій спрямованих на скорочення втрат маси та якостей сировини і готової продукції, формування знань і практичних умінь удосконалення основних технологічних процесів, наукового підходу до вибору технологій зберігання і консервування м'ясних продуктів.

Біологічно-активні речовини з тваринницької сировини. Під час вивчення дисципліни передбачається надати майбутнім фахівцям загальні відомості щодо складу і основних властивостей біологічних речовин різної хімічної природи, які входять до складу тваринної сировини, використання даних речовин при виробництві органопрепаратів. Студенти ознайомлюються із характеристикою сировини для виробництва органопрепаратів, правила збирання, первинною переробкою, консервуванням і транспортуванням ендокринно-ферментної сировини. Ознайомлюються із технологією виробництва біологічно-активних добавок з тваринної сировини.

Експлуатація технологічного обладнання. Навчальною програмою передбачено вивчення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із спеціальними типовими процесами експлуатації технологічного обладнання, його ремонту та монтажу, яке використовується у м'ясопереробних виробництвах.

Ресурсозберігаючі технології у харчовій промисловості. Навчальною програмою передбачено вивчення теоретичних основ, напрямів та інноваційних технологій переробки вторинної сировини та відходів харчових і переробних виробництв АПК у енергоносії, корм, добрива, харчові добавки, будівельні матеріали та інші товари народного споживання, що створює передумови для повного використання природних ресурсів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Філософський та науковий підходи до вивчення науки та інноваційної діяльності. Філософія науки: онтологічний, гносеологічний, епістемологічний вимір. Форми організації науки. Класичний, неklasичний та постнеklasичний ідеали науковості. Методологія пізнання наукової та інноваційної діяльності. Вивчення основних наукових форм. Значення фундаментальних та прикладних стратегій наукового дослідження. Філософські засади класифікації наук. Філософія техніки: теоретичні та методологічні аспекти. Філософське осмислення наукової картини світу. Логіка наукового дослідження у контексті глобальних проблем сучасності (екологічних, техногенних та соціальних). Аксиологічний вимір науки: проблема відповідальності вченого.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. *Магістерська програма «Технологія м'яса та м'ясних продуктів»*

Психологія управління. Теоретична та практична підготовка студентів щодо більш глибокого пізнання умов і чинників, рушійних сил і детермінантів розвитку особистості, як суб'єкта управління, специфіки мотиваційної сфери керівника, адаптивних процесів у мікросоціумі, типів керівників, стилів керівництва.

Оптимізація виробничих процесів. У навчальній програмі дисципліни передбачено вивчення теоретичних і практичних питань оптимізації типових технологій галузі, спрямованих на виявлення найкращих умов його проведення за обраним критерієм якості під час дослідження самого технологічного процесу. Під час вивчення дисципліни планується надати майбутнім фахівцям знання з основ оптимізації типових процесів харчових виробництв. А також з'ясувати найважливіші із методів оптимізації та за їх допомогою навчитися розраховувати стадії технологічних процесів, апаратурне оформлення ділянок виробництва. На основі розрахованих параметрів ведення процесів чи конструкції апаратів можна дібрати ті із них, від експлуатації яких можна отримати максимальний технологічний ефект при запланованому обсязі виробництва.

Технологія кормів для домашніх тварин. Програмою передбачено вивчення теоретичних і практичних питань сучасних технологій виготовлення кормів і виробництва кормових добавок, вибір оптимальних варіантів для конкретних

природних та господарських умов з метою збільшення виробництва і покращення якості кормів та підвищення ефективності їх використання.

Мікроструктурний аналіз м'яса та м'ясних продуктів. Складові м'яса. Мікроструктура м'язової тканини та особливості будови її різновидів: скелетної, серцевої та гладкої. Будова скелетного м'яза.

Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація. На сучасному етапі розвитку суспільства та його продуктивних сил стандартизація стала найважливішим засобом підвищення ефективності виробництва і поліпшення якості продукції. В зв'язку з необхідністю підвищити попит на продукцію легкої промисловості в Україні та за кордоном, збільшити її конкурентоспроможність, стимулювати створення нових, нетрадиційних виробів з унікальними властивостями, притаманними тільки рослинній сировині, задовольняти вимоги споживачів до якості та надійності продукції, враховуючи також постійне зростання обсягів товарообміну між країнами, все більшого значення набуває стандартизація та сертифікація товарів, виробництв і систем якості підприємств легкої промисловості.

Теплозабезпечення підприємств галузі. Програмою передбачено вивчення теоретичних основ термодинаміки, теорії тепломасообміну, раціонального використання теплоенергоресурсів та захисту навколишнього середовища.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ ВОДНИХ
БІОРЕСУРСІВ»
спеціальності 181 «ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
галузі знань «Виробництво та технології»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	30
– заочна	30
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з технології зберігання та переробки водних біоресурсів

Концепція підготовки

В останні роки значну увагу у переробній галузі приділяють переробці риби та морепродуктів. Значно розширена мережа підприємств з цього важливого напрямку виробництва харчових продуктів з риби та нерибних морепродуктів. Сьогодні також підвищується ефективність застосування нових технологій в харчовій промисловості. Зрозуміло, що успішне вирішення важливих для України завдань рибопереробних підприємств можливо лише шляхом вдосконалення підготовки фахівців інженерів-технологів за освітньою програмою «Технологія зберігання та переробки водних біоресурсів» освітнього ступеня «Магістр».

Компетенція фахівця освітнього ступеня «Магістр» за освітньою програмою «Технології зберігання та переробки водних біоресурсів» визначається високим професійним потенціалом і ґрунтовною підготовкою для діяльності не тільки в умовах функціонування сучасного сільського господарства, але й виробничій сфері взагалі.

Магістерська програма «Технологія зберігання, консервування та переробки риби і морепродуктів»

Програма спрямована на формування у студентів магістратури теоретичних знань та практичних навиків з питань сучасних технологій зберігання, консервування та переробки риби і морепродуктів, адаптації вимог до сировини та готової продукції міжнародних та європейських вимог.

Сфера працевлаштування

Основне завдання програми полягає у підготовці інженерів-технологів з технології зберігання, консервування та переробки риби та морепродуктів, здатних працювати у науково – дослідних установах, що займаються проблемами технології переробки риби та морепродуктів, органах Міністерства аграрної політики та продовольства України і Державному агенстві рибного господарства України, зокрема у Південному науково-дослідному інституті морського, рибного господарства та океанографії, рибопереробних підприємствах та судах.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів є невід'ємною складовою частиною навчального процесу підготовки фахівців за освітнім ступенем «Магістр» освітньої програми «Технології зберігання та переробки водних біоресурсів».

Під час проходження практики закладаються основи практичної діяльності, практичних вмінь, навичок і професійних якостей майбутнього фахівця рибопереробної промисловості.

За період навчання в університеті майбутній магістр проходить дві виробничих практики. Всі практики відрізняються між собою метою, змістом та терміном їх проведення.

Практика проводиться на передових підприємствах м'ясопереробної промисловості після вивчення фундаментальних, загальноінженерних, соціально-економічних дисциплін.

Студенти проходять практику на переробних підприємствах незалежно від форм власності. Вибір баз практики проводиться з урахуванням спеціалізації, технічного і технологічного забезпечення виробництва і замовлень на підготовку спеціалістів.

Основними базами практики є: ТОВ «Рибна мануфактура» Київська обл., ТОВ «Аляска» Київська обл., ТОВ «Рибкопродукт» Київська обл., ТОВ «Бердянський рибопереробний комбінат», Запорізька обл., ВАТ «Очаківський рибоконсервний комбінат», Миколаївська обл., ЗАТ «Чернігівське підприємство по переробці та реалізації рибних товарів «Чернігівриба», Чернігівська обл., ТОВ «Рибні промислові технології», Житомирська обл. та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Удосконалення технології посолу рибної сировини з використанням методу ін'єктування в умовах рибопереробного заводу «Рибкопродукт» Київської обл.

2. Технологія структурованих фаршевих виробів з використанням пікохвильової обробки.

3. Удосконалення технології пресервів з водних безхребетних з попередньою термічною обробкою сировини в умовах ТОВ «Олвана», Київської обл.

4. Удосконалення технології рибних консервів для дитячого харчування в умовах ВАТ «Одеський консервний завод дитячого харчування», м. Одеса

5. Використання нетрадиційної сировини у технології паштетів з рибної сировини.

6. Удосконалення технології копчення риби з використанням екстрактів лікарських рослин.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Технології зберігання та переробки водних
біоресурсів»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Сучасні методи досліджень галузі	2	120	4
2	Охорона праці в галузі	3	180	6
3	Актуальні проблеми галузі	1	300	10
4	Сучасні технології зберігання і консервування рибопродуктів	2	300	10
5	Технологія білкових продуктів з риби та морепродуктів	3	120	4
6	Експлуатація технологічного обладнання	2	150	5
7	Ресурсозберігаючі технології у харчовій промисловості	3	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1290	43
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Аграрна політика	3	90	3
3	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Технологія зберігання, консервування та переробки риби і морепродуктів»				
1	Мікроструктурний аналіз риби та морепродуктів	2	120	4
2	Оптимізація виробничих процесів	2	120	4
3	Біологічно активні речовини з риби та морепродуктів	1	120	4
4	Психологія управління	1	90	3
5	Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація	1	90	3
6	Технологія виготовлення рибного борошна	3	150	5
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			1020	34
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика		150	5
2	Підготовка і захист магістерської роботи		240	8
Всього			390	13
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні методи досліджень галузі. Програмою передбачено вивчення основних принципів методології проведення досліджень у харчовій промисловості, сучасної класифікації експериментів, способів підбору, систематизації і аналізу наукової інформації та результатів досліджень, порядку оформлення наукової роботи та права на інтелектуальну власність.

Охорона праці в галузі. Методи та засоби збереження та зміцнення здоров'я, профілактики захворювань та забезпечення фахової дієздатності. Принципи підбору фізичних вправ, їхнє компонування та послідовність використання за призначенням. Здоровий спосіб життя. Методи та засоби розвитку професійних значущих психофізичних якостей. Методики психофізичного тренінгу. Правила запобігання фізичній перевтомі, перетренування, перенапрузі, іншим кризовим проявам. Методи

самоконтролю стану здоров'я, фізичного розвитку та діяльності функціональних систем організму.

Актуальні проблеми галузі. Програмою передбачено вивчення основних положень щодо сучасного стану та перспектив розвитку сировинної бази України в прісноводних водоймищах і світовому океані; характеристику основних показників якості рибної сировини, продукції та методи їх визначення; характеристику основних способів і методів збереження якості живої, охолодженої, мороженої, соленої риби; копчення, в'ялення та інші методи консервування риби та гідробіонтів; рибні напівфабрикати та кулінарні вироби тощо.

Сучасні технології зберігання і консервування рибопродуктів. Програмою передбачено вивчення основних положень щодо сучасного стану та перспектив розвитку технологій зберігання та консервування риби і морепродуктів; характеристику принципів консервування: біоз, анабіоз, абіоз; способів консервування; характеристику основних способів і методів збереження якості живої риби; способів охолодження риби та морепродуктів; характеристику сучасних методів заморожування риби та морепродуктів; морожених напівфабрикатів й кулінарних виробів; стерилізація, пастеризація рибної продукції.

Технологія білкових продуктів з риби та морепродуктів. Програмою передбачено вивчення теоретичних і практичних питань сучасних технологій виготовлення білкових мас, фаршів, концентратів, гідролізатів, формованих, структурованих, емульсійних та полікомпонентних продуктів регульованого складу і структури, вибір оптимальних варіантів для конкретних природних та господарських умов з метою поширення асортименту, збільшення обсягів виробництва та зростання ефективності використання сировини.

Експлуатація технологічного обладнання. Навчальною програмою передбачено вивчення теоретичних і практичних питань, пов'язаних із спеціальними типовими процесами експлуатації технологічного обладнання, його ремонту та монтажу, яке використовується у м'ясопереробних виробництвах.

Ресурсозберігаючі технології у харчовій промисловості. Навчальною програмою передбачено вивчення теоретичних основ, напрямів та інноваційних технологій переробки вторинної сировини та відходів харчових і переробних виробництв АПК у енергоносії, корм, добрива, харчові добавки, будівельні матеріали та інші товари народного споживання, що створює передумови для повного використання природних ресурсів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Філософський та науковий підходи до вивчення науки та інноваційної діяльності. Філософія науки: онтологічний, гносеологічний, епістемологічний вимір. Форми організації науки. Класичний, неklasичний та постнеklasичний ідеали науковості. Методологія пізнання наукової та інноваційної діяльності. Вивчення основних наукових форм. Значення фундаментальних та прикладних стратегій наукового дослідження. Філософські засади класифікації наук. Філософія техніки: теоретичні та методологічні аспекти. Філософське осмислення наукової картини світу. Логіка наукового дослідження у контексті глобальних проблем сучасності (екологічних, техногенних та соціальних). Аксиологічний вимір науки: проблема відповідальності вченого.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Технологія зберігання, консервування та переробки риби і морепродуктів»

Мікроструктурний аналіз риби та морепродуктів – пізнання магістрантами основ мікроструктурного аналізу риби та морепродуктів, що необхідно їм для оцінки їх якості при різних технологіях зберігання.

Оптимізація виробничих процесів. У навчальній програмі дисципліни передбачено вивчення теоретичних і практичних питань оптимізації типових технологій галузі, спрямованих на виявлення найкращих умов його проведення за обраним критерієм якості під час дослідження самого технологічного процесу. Під час вивчення дисципліни планується надати майбутнім фахівцям знання з основ оптимізації типових процесів харчових виробництв. А також з'ясувати найважливіші із методів оптимізації та за їх допомогою навчитися розраховувати стадії технологічних процесів, апаратурне оформлення ділянок виробництва. На основі розрахованих параметрів ведення процесів чи конструкції апаратів можна дібрати ті із них, від експлуатації яких можна отримати максимальний технологічний ефект при запланованому обсязі виробництва.

Біологічно активні речовини з риби та морепродуктів. Навчальною програмою передбачено вивчення характеристики біологічно активних речовин у складі різних гідробіонтів, теоретичних основ і технології отримання біологічно активних речовин з риби та морепродуктів та загальних методів їх контролю.

Міжнародна стандартизація та сертифікація технологій, сировини і готової продукції – на сучасному етапі розвитку суспільства та його продуктивних сил стандартизація стала найважливішим засобом підвищення ефективності виробництва і поліпшення якості продукції. В зв'язку з необхідністю підвищити попит на продукцію легкої промисловості в Україні та за кордоном, збільшити її конкурентоспроможність, стимулювати створення нових, нетрадиційних виробів з унікальними властивостями, притаманними тільки рослинній сировині, задовольняти вимоги споживачів до якості та надійності продукції, враховуючи також постійне зростання обсягів товарообміну між країнами, все більшого значення набуває стандартизація та сертифікація товарів, виробництв і систем якості підприємств легкої промисловості.

Психологія управління. Теоретична та практична підготовка студентів щодо більш глибокого пізнання умов і чинників, рушійних сил і детермінантів розвитку особистості, як суб'єкта управління, специфіки мотиваційної сфери керівника, адаптивних процесів у мікросоціумі, типів керівників, стилів керівництва.

Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація. На сучасному етапі розвитку суспільства та його продуктивних сил стандартизація стала найважливішим засобом підвищення ефективності виробництва і поліпшення якості продукції. В зв'язку з необхідністю підвищити попит на продукцію легкої промисловості в Україні та за кордоном, збільшити її конкурентоспроможність, стимулювати створення нових, нетрадиційних виробів з унікальними властивостями, притаманними тільки рослинній сировині, задовольняти вимоги споживачів до якості та надійності продукції, враховуючи також постійне зростання обсягів товарообміну між країнами, все більшого значення набуває стандартизація та сертифікація товарів, виробництв і систем якості підприємств легкої промисловості.

Технологія виготовлення рибного борошна. Дисципліна передбачає вивчення методів і способів виготовлення, зберігання, використання та оцінку якості кормової продукції з гідробіонтів; вивчення сучасного стану виробництва кормової продукції у світовій та вітчизняній рибній промисловості, способів виробництва рибного борошна, його енергетичну та біологічну цінність, а також зміни, які відбуваються під час виробництва та зберігання.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ»
спеціальності 152 «МЕТРОЛОГІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ВИМІРЮВАЛЬНА
ТЕХНІКА»
галузі знань «Автоматизація та приладобудування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з якості, стандартизації та сертифікації

Концепція підготовки

Особливістю підготовки фахівців з якості, стандартизації та сертифікації є те, що на цю програму вступають випускники різних напрямків підготовки. Її особливістю є відкритість, багатовекторність, гнучкість і багатоваріантність. При цьому існують суттєві відмінності у переліку вибіркових дисциплін навчального плану програми для бакалаврів, які мають економічну освіту, від переліку вибіркових дисциплін програм для бакалаврів з технологічною, інженерною або біологічною базовою освітою.

Основні завдання спеціальності – набуття студентами знань щодо: основних складових системи технічного регулювання; основних законодавчих актів України в сфері технічного регулювання; основних завдань, принципів, наукових та практичних підходів у сфері стандартизації, сертифікації, метрології, якості; впливу системи технічного регулювання на ефективність функціонування економіки; основоположних нормативних документів у сфері стандартизації, сертифікації, метрології, управління якістю міжнародного та європейського досвіду, законодавчої нормативної бази в сфері технічного регулювання.

Магістерська програма «Управління безпекою та якістю харчових продуктів»

Місія магістерської програми - підготовка фахівців європейського рівня у сфері стандартизації, сертифікації та якості з метою забезпечення випуску продукції та надання послуг, конкурентоспроможних на світовому ринку.

Програма спрямована на підготовку фахівців з фундаментальними знаннями у сфері управління безпекою та якістю харчових продуктів, зокрема з наступних питань: нормативно – правового та нормативного забезпечення питань безпеки та якості харчових продуктів в Україні, ЄС та міжнародній практиці; системи управління безпечністю харчової продукції; системи управління якістю харчової продукції; системи моніторингу показників якості та безпечності харчової продукції.

Сфера працевлаштування

Диплом магістра за освітньою програмою «Якість, стандартизація та сертифікація» дозволяє випускникам займати широке коло посад: фахівця з якості, інженера з якості, співробітника відділу управління якістю, відділу валідації, відділу технічного контролю, метрологічної служби, фахівця зі стандартизації й сертифікації, внутрішнього аудитора тощо. Така освіта також необхідна фахівцям, що займаються стандартизацією нових видів продукції, сертифікацією продукції й послуг, веденням

технічної документації, здійсненню внутрішніх аудитів та самоінспекцій, валідацією технологічних процесів, атестацією персоналу, обладнання й приміщень тощо.

Практичне навчання

Практичне навчання студентів за освітнім ступенем «Магістр» освітньої програми «Якість, стандартизація та сертифікація» відбувається у два етапи – ознайомча, яка проходить відразу після зарахування студентів та переддипломна. Під час проходження практики закладаються основи практичної діяльності, практичних вмінь, навичок і професійних якостей майбутнього фахівця зі стандартизації, сертифікації та управління якістю.

За період навчання майбутній магістр проходить – навчальну та виробничу практики. Зазначені практики відрізняються між собою метою, змістом та терміном їх проведення

Основними базами практики є: Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»; ВАТ «МЗВКК» відокремлений підрозділ «Миронівський м'ясопереробний завод «ЛЕГКО»; «Українська асоціація якості»; Бюро Верітас; ТОВ «ТЮФ рей ланд Україна»; Український НДІ сільськогосподарської радіології; Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій сільськогосподарського виробництва ім. Леоніда Погорілова; Державний центр сертифікації і експертизи сільськогосподарської продукції м. Київ; ПАТ «Жашківський маслозавод» Черкаська обл.; ДП «Малинське лісове господарство» Житомирська обл.; СТОВ «Старинська птахофабрика»; ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О. Музиченка» Київська обл.; Білоцерківський молокопереробний завод, Київська обл.; ТОВ «Галактон» Київська обл.; Хлібокомбінат №10, м. Київ; ТОВ «Оболонь», м. Київ; ТОВ «Росинка», м. Київ; ВАТ «Фармак» м. Київ; ТОВ «Завод шампанських вин», м. Київ; ТОВ «Олком», м. Київ; ЗАТ «Козятинський м'ясокомбінат», Вінницька обл.; ТОВ «Гайсинський м'ясокомбінат» Вінницької обл., та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Розроблення програми міжлабораторних порівнянь випробування ґрунтів на відповідність вимогам ISO/IEC Guide 43-1:1997 на ПАТ «Миронівський хлібопродукт».

2. Розроблення програми управління екологічними аспектами виробництва в умовах переробного підприємства на ВАТ «Фармак».

3. Впровадження системи статистичного контролю процесів у лабораторії випробування сільськогосподарської техніки

4. Дослідження вимог споживачів щодо якості деревини для виробництва меблів.

5. Розроблення пропозицій з удосконалення системи моніторингу при виробництві молока згущеного в умовах ПАТ «Бершадь-Молоко».

6. Розроблення стандарту на технологію вирощування гладіолусів та обґрунтування стандартизованих показників на базі ДП «УкрНДНЦ».

7. Розроблення моделі розрахунку оптимальних раціонів годівлі великої рогатої худоби.

8. Розроблення стандарту на технологію вирощування страусів та обґрунтування стандартизованих показників.

9. Розроблення елементів системи контролю безпеки та якості ягідної продукції, що вирощується в умовах приватних господарств .

10. Оцінка вимог ЄС до валідації методів випробування харчових продуктів та розроблення рекомендації щодо впровадження у практику діяльності УЛЯБП АПК.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Якість, стандартизація та сертифікація»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Економічні аспекти підприємницької діяльності	3	90	3
2	Дослідницькі та інноваційні процеси	2	120	4
3	Системний підхід та методи прийняття рішень	3	120	4
4	Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація	3	120	4
5	Управління якістю	1	180	6
6	Стандартизація	1	120	4
7	Аудит і сертифікація	1	120	4
8	Управління якістю та безпечністю с.-г. і харчової продукції	1,2	300	10
9	Стандартизація і сертифікація с.-г. продукції	2	180	6
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Аграрна політика	3	90	3
3	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Управління якістю та безпечністю харчових продуктів»				
1	Математичне моделювання систем та процесів	3	120	4
2	Методи забезпечення та управління якістю харчових продуктів	3	210	7
3	Менеджмент навколишнього середовища	2	120	4
4	Менеджмент персоналу	2	120	4
5	Психологія управління	1	90	3
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			990	33
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика		180	6
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			360	12
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Економічні аспекти підприємницької діяльності. Навчальною програмою дисципліни передбачено вивчення теоретичних понять, а також набуття та засвоєння практичних навичок щодо вміння знаходити конкретні шляхи і методи прийняття обґрунтованих управлінських рішень, проведення економічних розрахунків, аналітичної та дослідницької роботи по виявленню внутрішніх резервів виробничо-господарської діяльності підприємства.

Дослідницькі та інноваційні процеси. Методи наукового дослідження. Методики дослідження формування якості продукції (наданих послуг). Види та потенціал матеріальних засобів (обладнання, оснащення, ресурси) щодо визначення умов формування якості продукції (наданих послуг). Методи визначення потреби матеріальних засобів (обладнання, оснащення, ресурси) щодо визначення умов формування якості продукції (наданих послуг). Інформаційні потоки формування якості продукції (наданих послуг). Збір та обробка інформаційних потоків. Аналіз та систематизація інформації. Моделювання процесів. Причинно-наслідкові зв'язки у сферах якості, стандартизації та сертифікації. Прогнозування розвитку виробничої системи. Аналіз розвитку виробничої системи. Аналіз мотивації персоналу. Методи наукового дослідження. Збір та обробка інформаційних потоків. Аналіз та систематизація інформації.

Системний підхід та методи прийняття рішень. Програмою передбачено оволодіння навиками виявляти системні закономірності, виділяти основні етапи рішення проблеми, визначити технологію керування системою, що є раціональною за ознакою досягнення мети діяльності та використання ресурсів, використовувати найбільш відомі методи прийняття рішень. Вивчення принципів системного підходу, технологій типових методів керування в системах, алгоритма методу багатокритеріальних шкал.

Міжнародна і регіональна стандартизація та сертифікація. Програмою передбачено вивчення принципів міжнародної стандартизації, акредитації та підтвердження відповідності, вимог основними міжнародними та європейськими законодавчими, нормативно-правовими та нормативними документами у сфері стандартизації, сертифікації та акредитації, охорони навколишнього середовища в АПК, забезпечення якості та безпечності харчової продукції та діяльності міжнародних та регіональних організацій з стандартизації, акредитації та підтвердження відповідності.

Управління якістю. Системи управління якістю продукції та/або послуг. Структура організації (підприємства, установи). Стандарти системи управління якістю ДСТУ ISO серії 9000. Спеціальні функції систем управління якістю продукції та/або послуг. Створення, впровадження та управління системами якості. Документація систем управління якістю продукції та/або послуг. Технологічна документація. План робіт з управління якістю продукції та/або послуг. Визначення потреб та вимог споживачів у продукції та/або послугах. Процеси управління якістю продукції на стадії маркетингу. Оцінювання рівня якості продукції та/або послуг. Визначення спроможності організації (підприємства, установи) задовольнити показники якості продукції та/або послуг, що вимагаються. Попереджувальні дії за результатами внутрішніх перевірок системи управління якістю. Вимірювання, аналіз і поліпшення в системі управління якістю. Корегуючі дії за невідповідностями виявленими в результаті внутрішніх і зовнішніх перевірок системи управління якістю.

Стандартизація. Стандарти організації (підприємства, установи). Перевірка стандарту на відповідність досягнутому рівню розвитку науки і техніки у відповідній сфері застосування стандарту. Визначення досягнутого рівня розвитку науки і техніки

у відповідній сфері застосування стандарту. Порядок внесення змін у нормативні документи. Технічні регламенти. Законодавство у сфері стандартизації. Порядок скасування нормативних документів. Інформація про зміни в нормативних документах. Уніфікація виробів та/або послуг. Стандартизація виробів та/або послуг. Державна система стандартизації. Нормоконтроль технічної документації організації (підприємства, установи). Способи забезпечення служб організації (підприємства, установи) необхідною документацією із стандартизації, управління якістю і сертифікації. Звіти про впровадження стандартів та роботу всіх служб організації (підприємства, установи) з питань управління якістю та сертифікації.

Аудит і сертифікація. Порядок оформлення заявок на сертифікацію продукції та/або послуг, та/або систем якості. Об'єкти сертифікації схеми сертифікації. Схеми сертифікації. Правила застосування схем сертифікації. Правила вибору схем сертифікації. Схеми проведення випробувань продукції та/або послуг, та/або систем якості. Сертифікати відповідності. Національні системи сертифікації та акредитації зарубіжних країн. Самооцінювання та внутрішній аудит систем якості. Зовнішній аудит у сфері якості. Сертифікація продукції в системі УкрСЕПРО.

Управління якістю та безпечністю с.-г. і харчової продукції. Програмою передбачено вивчення вимог Законів України та нормативних документів щодо якості і безпеки сільськогосподарської продукції та продовольчої сировини; вивчення максимально допустимих рівнів показників безпеки згідно національних, європейських та міжнародних нормативних документів для різних видів с.-г. продукції, стандартів ДСТУ ISO 14000 щодо охорони навколишнього природного середовища стосовно переробних та сільськогосподарських підприємств.

Оволодіння практичними навиками розробки систем управління якістю та безпекою кормів та сільськогосподарської продукції на всіх етапах її виробництва згідно ДСТУ І80 серії 9000 та на основі принципів HACCP.

Стандартизація і сертифікація с.-г. продукції. Програмою передбачено вивчення принципів міжнародної стандартизації та національної стандартизації сільськогосподарської продукції, вимог основних міжнародних, європейських та національних законодавчих, нормативно-правових та нормативних документів у сфері стандартизації, сертифікації сільськогосподарської продукції, забезпечення якості та безпечності, показників безпечності та якості сільськогосподарської продукції, ознайомлення з практикою створення нормативних документів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Філософський та науковий підходи до вивчення науки та інноваційної діяльності. Філософія науки: онтологічний, гносеологічний, епістемологічний вимір. Форми організації науки. Класичний, неklasичний та постнеklasичний ідеали науковості. Методологія пізнання наукової та інноваційної діяльності. Вивчення основних наукових форм. Значення фундаментальних та прикладних стратегій наукового дослідження. Філософські засади класифікації наук. Філософія техніки: теоретичні та методологічні аспекти. Філософське осмислення наукової картини світу. Логіка наукового дослідження у контексті глобальних проблем сучасності (екологічних, техногенних та соціальних). Аксиологічний вимір науки: проблема відповідальності вченого.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Управління якістю та безпечністю харчових продуктів»

Математичне моделювання систем та процесів. Дисципліна є курсом, знання якого дають змогу студентам зрозуміти суть використання результатів моделювання для підбору параметрів ведення технологічних процесів та можливих методів розрахунку обладнання у технології галузі, і критично підійти до вибору організації виробництва харчових продуктів, технологічного процесу виробництва. Вивчення цієї дисципліни дає майбутнім фахівцям можливість науково-технічного обґрунтування і керування технологічними процесами з метою виробництва високоякісної продукції, виходячи із позиції системного аналізу.

Методи забезпечення та управління якістю харчових продуктів. Організація належної гігієнічної, виробничої та лабораторної практики в умовах підприємств по виробництву харчових продуктів у відповідності до визначених міжнародних вимог щодо управління якістю та безпечністю харчової продукції, розроблення та впровадження систем управління якістю та безпечністю, які базуються на принципах HACCP. Сертифікація харчової продукції та систем управління, застосованих до виробництва харчової продукції.

Менеджмент навколишнього середовища. Управління навколишнім середовищем відповідно до ДСТУ ISO серії 14000. Документація з управління навколишнім середовищем відповідно до ДСТУ ISO серії 14000. Методи та методики кількісної оцінки екологічних та соціальних наслідків випадків та інцидентів. Надзвичайні ситуації. Документи щодо попередження або рівня нанесення шкоди ресурсам (людським, матеріальним, інформаційним тощо) в умовах надзвичайної ситуації. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях. Прямі та непрямі оцінки шкоди для людей і довкілля. Моделювання сценаріїв виникнення надзвичайних ситуацій. Безпосередні причини події, випадку, інциденту. Системи централізованого та локального оповіщення населення. Порядок надання інформації у сфері захисту населення і територій. Основні заходи захисту населення та територій у надзвичайних ситуаціях. Засоби індивідуального захисту. Критерії та основні принципи проведення евакуаційних заходів. Евакуаційні органи, їхні функції та завдання.

Менеджмент персоналу. Система вимірних показників кваліфікації працівників. Загальні принципи суспільного поділу праці в Україні. Система нормативних документів сфери праці: суспільний поділ праці. Позиціонування фахівця у суспільному поділі праці. Корпоративна культура організації (підприємства,

установи). Соціально-економічний стан суспільства та прогноз його розвитку. Моделювання професійної діяльності (модель фахівця). Моделювання соціальної діяльності (модель особистості). Класифікація структурних елементів професійної діяльності.

Психологія управління. Теоретична та практична підготовка студентів щодо більш глибокого пізнання умов і чинників, рушійних сил і детермінантів розвитку особистості, як суб'єкта управління, специфіки мотиваційної сфери керівника, адаптивних процесів у мікросоціумі, типів керівників, стилів керівництва.

ФАКУЛЬТЕТ КОНСТРУЮВАННЯ ТА ДИЗАЙНУ

Декан – кандидат технічних наук, доцент Ружи́ло Зіно́вій Володи́мирович

Тел.: (044) 527-81-29

E-mail: dekanat_kd@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 11, кімн. 305

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 133 «Галузеве машинобудування»

Освітня програма «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва»

Випускові кафедри:

Конструювання машин і обладнання

Тел.: (044) 527-87-34

E-mail: machinebuild_centre@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Лове́йкін В'ячесла́в Сергі́йович

Надійності техніки

Тел.: (044) 527-87-71

E-mail: reliability_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Бойко́ Анато́лій Івано́вич

Тракторів, автомобілів та біоенергосистем

Тел.: (044) 527-88-95

E-mail: gagolub@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Голуб́ Гена́дій Анато́лійович

Освітня програма «Обладнання лісового комплексу»

Випускові кафедри:

Конструювання машин і обладнання

Тел.: (044) 527-87-34

E-mail: machinebuild_centre@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Лове́йкін В'ячесла́в Сергі́йович

Надійності техніки

Тел.: (044) 527-87-71

E-mail: reliability_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Бойко́ Анато́лій Івано́вич

Спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія»

Освітня програма «Будівництво та цивільна інженерія»

Випускові кафедри:

Будівництва

Тел.: (044) 527-83-92

E-mail: a.david@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Давиденко Олександр Іванович

Механіки

Тел.: (044) 527-83-25

E-mail: berezovyi@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Березовий Микола Георгійович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «МАШИНИ ТА ОБЛАДНАННЯ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»
спеціальності 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»
галузі знань «Механічна інженерія»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська, німецька
Кваліфікація випускників	Інженер-конструктор

Концепція підготовки

Підготовка магістрів зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» освітньої програми «Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва» базується на системному підході оволодіння спеціальними вміннями та знаннями, які достатні для виконання професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру в галузі конструювання, дизайну, випробування, сертифікації, технічного обслуговування і утилізації машин та обладнання сільськогосподарського виробництва.

Фахівець отримує глибокі знання з конструювання, інжинірингу та випробування машин сільськогосподарського виробництва, що базуються на теорії технічних систем, чітке розуміння етапів системної оцінки та методів випробування сільськогосподарських машин згідно галузевих, національних та міжнародних стандартів. Реалізується інжиніринг машин через формування, структуризацію і розв'язок оптимізаційних задач аналізу і синтезу сільськогосподарських машин.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування машин сільськогосподарського виробництва»

Фахівець отримує глибокі знання з конструювання, інжинірингу та випробування машин сільськогосподарського виробництва, що базуються на теорії технічних систем, чітке розуміння етапів системної оцінки та методів випробування сільськогосподарських машин згідно галузевих, національних та міжнародних стандартів. Реалізується інжиніринг машин через формування, структуризацію і розв'язок оптимізаційних задач аналізу і синтезу сільськогосподарських машин.

Сфера зайнятості випускників

Випускники з кваліфікацією «інженер-конструктор» здатні виконувати професійні завдання та обов'язки інноваційного характеру, що передбачені у виді економічної діяльності первинних посад у групі професій: організаційно-управлінської діяльності, педагогічної і науково-дослідної роботи, в конструкторсько-дослідних відділах підприємств, науково-дослідних і проектних установах.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Мехатронні системи машин сільськогосподарського виробництва»

Фахівець отримує глибокі знання з інноваційного конструювання та дизайну мехатронних систем машин сільськогосподарського виробництва, що базуються на класичних і сучасних поняттях мехатроніки, керування механічним рухом обладнання з програмованим супроводом і теорії цифрового керування.

Передбачається чітке розуміння етапів конструювання гідромеханічних та електромеханічних систем, застосування елементів технічної естетики та промислового дизайну для створення сучасної продукції сільськогосподарського машинобудування.

Сфера зайнятості випускників

Випускники з кваліфікацією «інженер-конструктор» здатні виконувати професійні завдання та обов'язки інноваційного характеру, що передбачені у виді економічної діяльності первинних посад у групі професій: організаційно-управлінської діяльності, педагогічної і науково-дослідної роботи, в конструкторсько-дослідних відділах підприємств, науково-дослідних і проектних установах.

Практичне навчання

Упродовж практичної підготовки факультет орієнтується на тісну взаємодію і співробітництво з навчально-дослідними господарствами університету, а також передовими науковими установами держави, такими як: ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція».. Практична підготовка студентів також здійснюється на передових наукових установах та сучасних підприємствах сільськогосподарського профілю, таких як: Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства", Український науково-дослідний інститут прогнозування і випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, «ТАН», «БілоцерківМАЗ», «Червона Зірка», «Claas», «John Deere», «Амако», «Астра», «Ірпіньмаш».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Обґрунтування конструкційно-технологічних параметрів біогазового реактора обертового типу.
2. Дослідження ефективності мікроелементного живлення рослин в умовах вирощування у закритому ґрунті при використанні адаптеру медіатора.
3. Обґрунтування конструкційно-технологічних параметрів стрічкового транспортера для переміщення насіння овочевих культур.
4. Розробка картоплезбиральної машини з удосконаленням сепаруючого пристрою.
5. Дослідження технічного стану та розробка технологічного процесу відновлення двигуна ЯМЗ.
6. Обґрунтування параметрів та режиму роботи доільного апарату попарного типу для родильного відділення на 25 голів.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складання додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Машини та обладнання сільськогосподарського
виробництва»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Автоматизація технічних систем с.-г. техніки	1	90	3
2	Прикладні комп'ютерні технології	2	90	3
3	Механіка конструкцій технічних систем	1	90	3
4	Вимірювальні прилади та методи вимірювання	2	90	3
5	Надійність технічних систем	2	90	3
6	Системи автоматизованого проектування	2	210	7
7	Теорія розрахунку с.-г. техніки	1	180	6
8	Мехатронні системи с.-г. техніки	2	90	3
9	Випробування с.-г. техніки	2	90	3
10	Теорія мехатронних систем с.-г. машин	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1020	34
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Філософія науки	1	90	3
3	Основи наукових досліджень	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студентів				
2.2.1. Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування машин сільськогосподарського виробництва»				
1	Проектування машин вібраційної дії	2	90	3
2	Проектування машин і обладнання в тваринництві	2	90	3
3	Проектування машин і обладнання в біоенергетиці	2	90	3
4	Надійність с.-г. техніки	1	120	4
5	Механіка середовищ	2	90	3
6	Методи конструювання робочих органів с.-г. машин	1	90	3
7	Мехатроніка	1	120	4
Всього за вибором студентів			690	23
Разом за вибірковою складовою			1020	34
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка		480	16
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Машини та обладнання сільськогосподарського
виробництва»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Автоматизація технічних систем с.-г. техніки	1	90	3
2	Прикладні комп'ютерні технології	2	90	3
3	Механіка конструкцій технічних систем	1	90	3
4	Вимірювальні прилади та методи вимірювання	2	90	3
5	Надійність технічних систем	2	90	3
6	Системи автоматизованого проектування	2	210	7
7	Теорія розрахунку с.-г. техніки	1	180	6
8	Мехатронні системи с.-г. техніки	2	90	3
9	Випробування с.-г. техніки	2	90	3
10	Теорія мехатронних систем с.-г. машин	2	120	4
11	Механіка контактної взаємодії робочих органів з сільськогосподарськими матеріалами	4	90	3
12	Динаміка і оптимізація машин	4	210	7
13	Математичне моделювання технічних систем	4	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1410	47
2. ВИБІРKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Філософія науки	1	90	3
3	Основи наукових досліджень	1	90	3
4	Технічне забезпечення біотехнологічних процесів	4	90	3
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Мехатронні системи машин сільськогосподарського виробництва»				
1	Проектування машин і обладнання в тваринництві	2	90	3
2	Проектування машин вібраційної дії	2	90	3
3	Проектування машин і обладнання в біоенергетиці	2	90	3
4	Надійність с.-г. техніки	1	120	4
5	Механіка середовищ	2	90	3
6	Методи конструювання робочих органів с.-г. машин	1	90	3
7	Мехатроніка	1	120	4
8	Експериментальні методи досліджень та проектування с.-г. техніки	4	90	3
9	Теоретичні та експериментальні методи моделювання машинних агрегатів	4	90	3
10	Біомеханіка	4	90	3
Всього за вибором студента			960	32
Разом за вибірковою складовою			1290	45
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка		630	21
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			810	27
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотація дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Автоматизація технічних систем с.-г. техніки. Курс з цієї дисципліни дозволяє підготувати магістрів до вирішення питань автоматизації технологічних систем для стаціонарного та мобільного технологічного обладнання на сучасному науково-технічному рівні та підвищення ефективності експлуатації автоматичних та автоматизованих систем.

Прикладні комп'ютерні технології. Вивчення цієї дисципліни дозволяє підвищити прикладний освітньо-теоретичний і практично-професійний рівень майбутніх магістрів інженерів шляхом пізнання ними сучасних прикладних комп'ютерних технологій різних технологічних систем, засвоєння функціональних можливостей та методів використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навиками виконання робіт з застосуванням прикладних комп'ютерних технологій виробничого призначення сільськогосподарського машинобудування.

Механіка конструкцій технічних систем. Дисципліна вивчає явища, які впливають на робоздатність технічних систем, розглядає конструктивні та технологічні методи покращення конструкцій машин, з точки зору енергоємності, металоемкостей та ін.; забезпечує теоретичне обґрунтування необхідної точності елементів конструкцій технічних систем та пропонує методи її забезпечення.

Вимірювальні прилади та методи вимірювання. Дана дисципліна розкриває майбутнім інженерам-конструкторам основи теоретичних знань з питань вимірювань, оцінки та обробки результатів вимірювань, знайомить з принципами побудови сучасних електронних і електровимірювальних приладів, засобів відображення інформації, вимірювальних інформаційних систем, а також з перспективами розвитку вимірювальної техніки.

Надійність технічних систем. Це комплексна дисципліна, яка вивчає: поняття технічних систем та їх класифікацію; схеми надійності технічних систем та їх аналіз; методику оптимізації кількості резервних елементів систем; теорію графів; апарат логіко-імітаційного моделювання для дослідження надійності технічних систем; методи забезпечення надійності сільськогосподарської техніки, як технічних систем.

Системи автоматизованого проектування. Дисципліна передбачає підвищення загальноосвітнього теоретичного та практичного професійного рівня майбутніх інженерів конструкторів шляхом їх ознайомлення з сучасними системами автоматизованого проектування різних класів, засвоєння функціональних можливостей та методів використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навичками виконання конструкторських робіт із застосуванням основних систем автоматизованого проектування.

Теорія розрахунку с.-г. техніки. У даній дисципліні вивчаються методи і методики розрахунку та проектування на всіх стадіях розробки технічних засобів, схеми побудови та функціонування об'єктів сучасної нової техніки для сільського господарства.

Мехатронні системи с.-г. техніки. Курс з цієї дисципліни розкриває принципи будови та загальні алгоритми функціонування мехатронних систем, які використовуються у сільському господарстві, їх розрахунки, конструювання та особливості використання на практиці.

Випробування с.-г. техніки. Курс з цієї дисципліни направлений на вивчення інженерних методів випробувань с.-г. техніки, які дозволяють отримати об'єктивну оцінку конструктивних, технологічних і експлуатаційних властивостей техніки та визначити їх відповідність технічним завданням і діючим технологічним вимогам на робочі процеси.

Теорія мехатронних систем с.-г. машин. Дана дисципліна направлена на вивчення основних положень системного розгляду задач технічних систем машин і обладнання сільськогосподарського виробництва та ознайомлення з конструктивними методами їх розв'язання. При цьому будь-яка технічна система розглядається як процес взаємодії її елементів у часі та просторі.

Механіка контактної взаємодії робочих органів з сільськогосподарськими матеріалами. Курс з цієї дисципліни направлений на засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань взаємодії робочих органів машин та обладнання, що спрямовані на зміни властивостей та руйнування матеріалів і середовищ, які є основою більшості процесів в АПК.

Динаміка і оптимізація машин. Направлена на розробку динамічних моделей конкретних технічних систем машин та обладнання сільськогосподарського виробництва, їхнього математичного опису, розрахунку діючих динамічних навантажень, на основі яких визначаються вихідні умови для наступних розрахунків на міцність, продуктивність та надійність машин.

Математичне моделювання технічних систем. Це комплексна дисципліна, яка вивчає методи і способи здобуття, обробки, подання та використання інформації про об'єкти, які взаємодіють між собою і зовнішнім середовищем з метою прогнозування реакції об'єкту на керуючі впливи, аналізу його чутливості до різних чинників при збереженні в математичному описі фізичної адекватності реального об'єкта.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Вивчення цієї дисципліни дозволяє опанувати рівень знань, навичок і вмінь, що забезпечить необхідну для магістрів комунікативну спроможність в сферах професійного спілкування на наукових конференціях за фахом, наукових доповідях, ділових зустрічах та переговорах іноземною мовою.

Філософія науки. Курс з цієї дисципліни покликаний надати студентам цілісний виклад основних проблем філософії науки на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем сучасної науки, синтез набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття для створення підґрунтя методологічного та гуманітарного компонентів підготовки магістрів.

Основи наукових досліджень. Дисципліна вивчає загальні положення наукової діяльності, зокрема поняття методу і методології та їх ролі у науковому пізнанні, етапи науково-дослідної роботи, питання організації проведення експерименту, основи винахідницької роботи, зокрема питання складання заявки на винахід, а також методи статистичної обробки експериментальних даних.

Технічне забезпечення біотехнологічних процесів. В дисципліні розглядаються питання технічного забезпечення виробництва ентомологічних та мікробіологічних препаратів, які будуть корисними при створенні нових або удосконаленні існуючих машин та обладнання.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.1. *Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування машин сільськогосподарського виробництва»*

Проектування машин вібраційної дії. Дисципліна вивчає основи методів аналітичного описання і розрахунку коливань та руху механічних систем та загальні принципи проектування вібраційних машин, зокрема, основні види розрахунків їх параметрів, а також засоби генерування механічних коливань та імпульсів і конструкційні особливості машин вібраційної дії в сільському господарстві.

Проектування машин і обладнання в тваринництві. Дана дисципліна дозволяє засвоїти методи розробки та проектування робочих елементів, машин, обладнання, потокових механізованих технологічних ліній у тваринництві, систематизування і закріплення знань з питань технології, механізації, екології, та безпеки виробництва продукції тваринництва.

Проектування машин і обладнання в біоенергетиці. У навчальному курсі «Проектування машин і обладнання біоенергетики» вивчаються основи проектування машин і обладнання біоенергетичних виробництв АПК, особливості вибору їх раціональних конструктивно-технологічних параметрів, оптимізації технологічних процесів біоенергетики.

Надійність с.-г. техніки. Це комплексна дисципліна, яка вивчає закономірності зміни технічного стану машин та їх елементів у процесі експлуатації, вивчає реалізацію методів і способів усунення дефектів та пошкоджень, розкриває способи надання поверхням деталей необхідних фізико-механічних властивостей шляхом: наплавлювання, напилення, застосування полімерів, гальванічних покриттів, пластичного деформування, електричних способів обробки та відновлення цим працездатності сільськогосподарської техніки.

Механіка середовищ. Дана дисципліна дозволяє засвоїти основи теоретичних знань і практичних навиків з питань взаємодії робочих органів машин та обладнання, що спрямовані на зміни властивостей та руйнування матеріалів і середовищ, які є основою більшості процесів в АПК.

Методи конструювання робочих органів с.-г. машин. Курс з цієї дисципліни направлений на вивчення існуючих методів конструювання робочих органів сільськогосподарської техніки, засвоєння функціональних можливостей та схем їх використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навиками виконання робіт з застосуванням методів конструювання виробничого призначення сільськогосподарського машинобудування.

Мехатроніка. Курс з цієї дисципліни направлений на ознайомлення з основними положеннями та напрямками використання мехатроніки, в якій вивчаються структури машини з комп'ютерним керуванням та функції і будови пристроїв та програмних засобів їх керування.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Мехатронні системи машин сільськогосподарського виробництва»

Проектування машин вібраційної дії. Дисципліна вивчає основи методів аналітичного описання і розрахунку коливань та руху механічних систем та загальні принципи проектування вібраційних машин, зокрема, основні види розрахунків їх параметрів, а також засоби генерування механічних коливань та імпульсів і конструкційні особливості машин вібраційної дії в сільському господарстві.

Проектування машин і обладнання в тваринництві. Дана дисципліна дозволяє засвоїти методи розробки та проектування робочих елементів, машин, обладнання, потокових механізованих технологічних ліній у тваринництві, систематизування і закріплення знань з питань технології, механізації, екології, та безпеки виробництва продукції тваринництва.

Проектування машин і обладнання в біоенергетиці. У навчальному курсі «Проектування машин і обладнання біоенергетики» вивчаються основи проектування машин і обладнання біоенергетичних виробництв АПК, особливості вибору їх раціональних конструктивно-технологічних параметрів, оптимізації технологічних процесів біоенергетики.

Надійність с.-г. техніки. Це комплексна дисципліна, яка вивчає закономірності зміни технічного стану машин та їх елементів у процесі експлуатації, вивчає

реалізацію методів і способів усунення дефектів та пошкоджень, розкриває способи надання поверхням деталей необхідних фізико-механічних властивостей шляхом: наплавлювання, напилення, застосування полімерів, гальванічних покриттів, пластичного деформування, електричних способів обробки та відновлення цим працездатності сільськогосподарської техніки.

Механіка середовищ. Дана дисципліна дозволяє засвоїти основи теоретичних знань і практичних навиків з питань взаємодії робочих органів машин та обладнання, що спрямовані на зміни властивостей та руйнування матеріалів і середовищ, які є основою більшості процесів в АПК.

Методи конструювання робочих органів с.-г. машин. Курс з цієї дисципліни направлений на вивчення існуючих методів конструювання робочих органів сільськогосподарської техніки, засвоєння функціональних можливостей та схем їх використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навиками виконання робіт з застосуванням методів конструювання виробничого призначення сільськогосподарського машинобудування.

Мехатроніка. Курс з цієї дисципліни направлений на ознайомлення з основними положеннями та напрямками використання мехатроніки, в якій вивчаються структури машини з комп'ютерним керуванням та функції і будови пристроїв та програмних засобів їх керування.

Експериментальні методи досліджень та проектування с.-г. техніки
Дисципліна вивчає аналітичні й експериментальні методи для розробки математичних моделей технологічних об'єктів аграрної промисловості, методики формалізації об'єкта й алгоритмізації процесу функціонування систем автоматизації встаткування, методи ідентифікації технологічних об'єктів по їхніх частотних, імпульсним і перехідним характеристикам, статистичні методи ідентифікації, елементи кореляційного й спектрального аналізу.

Теоретичні та експериментальні методи моделювання машинних агрегатів. Це комплексна дисципліна, яка вивчає методи і способи моделювання об'єктів, які взаємодіють між собою і зовнішнім середовищем з метою прогнозування реакції об'єкту на керуючі впливи, аналізу його чутливості до різних чинників при збереженні в математичному описі фізичної адекватності реального об'єкта.

Біомеханіка. Курс з цієї дисципліни направлений на ознайомлення з основними положеннями та напрямками використання біомеханіки, як прототипа структури машинного агрегата.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ОБЛАДНАННЯ ЛІСОВОГО КОМПЛЕКСУ»
спеціальності 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»
галузі знань «Механічна інженерія»**

Форма навчання: – денна	Ліцензований обсяг, осіб: 50
Термін навчання: – денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС: – освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська, німецька
Кваліфікація випускників	Інженер-механік

Концепція підготовки

Підготовка магістрів зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» освітньої програми «Обладнання лісового комплексу» базується на системному підході оволодіння спеціальними вміннями та знаннями, які достатні для виконання професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру в галузі конструювання, дизайну, випробування, сертифікації, технічного обслуговування і утилізації машин та обладнання лісового комплексу.

Фахівець отримує глибокі знання з конструювання, інжинірингу та випробування обладнання лісового комплексу, що базуються на теорії технічних систем, чітке розуміння етапів системної оцінки та методів випробування обладнання лісового комплексу згідно галузевих, національних та міжнародних стандартів.

Передбачається чітке розуміння конструювання обладнання лісового комплексу – як складної механічної системи. Проводиться оцінка якості ремонтіваних і не ремонтіваних систем, та забезпечення їх надійності.

***Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування
обладнання лісового комплексу»***

Фахівець отримує глибокі знання з конструювання, інжинірингу та випробування обладнання лісового комплексу, що базуються на теорії технічних систем, чітке розуміння етапів системної оцінки та методів випробування обладнання лісового комплексу згідно галузевих, національних та міжнародних стандартів.

Передбачається чітке розуміння конструювання обладнання лісового комплексу – як складної механічної системи. Проводиться оцінка якості ремонтіваних і не ремонтіваних систем, та забезпечення їх надійності.

Сфера зайнятості випускників

Випускники з кваліфікацією «інженер-механік» здатні виконувати професійні завдання та обов'язки інноваційного характеру, що передбачені у виді економічної діяльності первинних посад у групі професій: організаційно-управлінської діяльності, педагогічної і науково-дослідної роботи, в конструкторсько-дослідних відділах підприємств, науково-дослідних і проектних установах.

Практичне навчання

Упродовж практичної підготовки факультет орієнтується на тісну взаємодію і співробітництво з навчально-дослідними господарствами університету, а також передовими науковими установами держави, такими як: ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне

господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція».. Практична підготовка студентів також здійснюється на передових наукових установах та сучасних підприємствах сільсько- і лісгосподарського профілю, таких як: Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства", Український науково-дослідний інститут прогнозування і випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, «ТАН», «John Deere», «Амако», «Астра», Держлісгоспах Державного агентства лісових ресурсів України.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Обґрунтування конструкційних параметрів подрібнювача деревних матеріалів.
2. Дослідження процесу сушіння деревної сировини та обґрунтування параметрів сушарки.
3. Обґрунтування параметрів гідропідсилюючого механізму для торцювання деревини.
4. Оптимізація режиму повороту стаціонарного стрілового крана для транспортування деревини.
5. Дослідження технічного стану та розробка технологічного процесу ремонту трелювальника деревини.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складання додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Обладнання лісового комплексу» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прикладні комп'ютерні технології	2	90	3
2	Вимірювальні прилади та методи вимірювання	2	90	3
3	Системи автоматизованого проектування ОЛК	2	120	4
4	Надійність технічних систем ОЛК	2	90	3
5	Теорія розрахунку ОЛК	1	120	4
6	Мехатронні системи ОЛК	2	150	5
7	Автоматизація технічних систем	1	90	3
8	Надійність ОЛК	1	120	4
9	Динаміка ОЛК	2	150	5
Разом за обов'язковою складовою			1020	34
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Філософія науки	1	90	3
3	Основи наукових досліджень	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування обладнання лісового комплексу»				
1	Методи проектування робочих органів ОЛК	2	120	4
2	Механіка середовищ та лісоматеріалів	2	90	3
3	Проектування технічних систем лісового комплексу	1	90	3
4	Теорія та проектування самохідних лісових машин	1	120	4
5	Випробування ОЛК	2	90	3
6	Проектування ОЛК вібраційної дії	2	90	3
7	Проектування деревообробного обладнання	1	90	3
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			1020	34
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка		480	16
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			660	22
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладні комп'ютерні технології. Вивчення цієї дисципліни дозволяє підвищити прикладний освітньо-теоретичний і практично-професійний рівень майбутніх магістрів інженерів шляхом пізнання ними сучасних прикладних комп'ютерних технологій різних технологічних систем, засвоєння функціональних можливостей та методів використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навиками виконання робіт з застосуванням прикладних комп'ютерних технологій.

Вимірювальні прилади та методи вимірювання. Дана дисципліна розкриває майбутнім інженерам-конструкторам основи теоретичних знань з питань вимірювань, оцінки та обробки результатів вимірювань, знайомить з принципами побудови сучасних електронних і електровимірювальних приладів, засобів відображення інформації, вимірювальних інформаційних систем, а також з перспективами розвитку вимірювальної техніки.

Системи автоматизованого проектування ОЛК. Дисципліна передбачає підвищення загальноосвітнього теоретичного та практичного професійного рівня майбутніх інженерів механіків шляхом їх ознайомлення з сучасними системами автоматизованого проектування різних класів, засвоєння функціональних можливостей та методів використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навичками виконання проектування обладнання лісового комплексу.

Надійність технічних систем ОЛК. Дисципліна є комплексною, яка вивчає: поняття технічних систем та їх класифікацію; схеми надійності технічних систем та їх аналіз; методику оптимізації кількості резервних елементів систем; теорія графів; апарат логіко-імітаційного моделювання для дослідження надійності технічних систем; методи забезпечення надійності технічних систем обладнання лісового комплексу.

Теорія розрахунку ОЛК. У даній дисципліні вивчаються методи і методики розрахунку та проектування на всіх стадіях розробки технічних засобів, схеми

побудови та функціонування об'єктів сучасної нової техніки для лісового господарства.

Мехатронні системи ОЛК. Курс з цієї дисципліни розкриває принципи будови та загальні алгоритми функціонування мехатронних систем, які використовуються у лісовому господарстві, їх розрахунки, конструювання та особливості використання на практиці.

Автоматизація технічних систем ОЛК. Курс з цієї дисципліни дозволяє підготувати магістрів до вирішення питань автоматизації технологічних систем для стаціонарного та мобільного технологічного обладнання лісового комплексу на сучасному науково-технічному рівні та підвищення ефективності експлуатації автоматичних та автоматизованих систем.)

Надійність ОЛК. Це комплексна дисципліна, яка вивчає: закономірності зміни технічного стану машин та їх елементів в процесі експлуатації, методи і способи усунення дефектів та пошкоджень, надання поверхням деталей необхідних фізико-механічних властивостей; технологічні процеси відновлення працездатності типових деталей обладнання лісового комплексу та деревообробного обладнання.

Динаміка ОЛК. Дисципліна направлена на вивчення динамічних моделей конкретних машин та обладнання лісового комплексу, їхнього математичного опису, розрахунку діючих динамічних навантажень та рекомендацій щодо їхнього зменшення під час експлуатації.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Вивчення цієї дисципліни дозволяє опанувати рівень знань, навичок і вмінь, що забезпечить необхідну для магістрів комунікативну спроможність в сферах професійного спілкування на наукових конференціях за фахом, наукових доповідях, ділових зустрічах та переговорах іноземною мовою.

Філософія науки. Курс з цієї дисципліни покликаний надати студентам цілісний виклад основних проблем філософії науки на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем сучасної науки, синтез набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття для створення підґрунтя методологічного та гуманітарного компонентів підготовки магістрів.

Основи наукових досліджень. Дисципліна вивчає загальні положення наукової діяльності, зокрема поняття методу і методології та їх ролі у науковому пізнанні, етапи науково-дослідної роботи, питання організації проведення експерименту, основи винахідницької роботи, зокрема питання складання заявки на винахід, а також методи статистичної обробки експериментальних даних.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Конструювання, дизайн та випробування обладнання лісового комплексу»

Методи проектування робочих органів ОЛК. Курс з цієї дисципліни направлений на пізнання існуючих основ проектування робочих органів обладнання лісового комплексу, засвоєння функціональних можливостей та схем їх використання, оволодіння необхідними прийомами та практичними навиками виконання робіт з застосуванням методів проектування виробничого призначення лісогосподарського машинобудування.

Механіка середовищ та лісоматеріалів. Дана дисципліна дозволяє засвоїти основи теоретичних знань і практичних навиків з питань взаємодії робочих органів машин та обладнання лісового комплексу, що спрямовані на зміни властивостей та руйнування матеріалів і середовищ, які є основою більшості процесів.

Проектування технічних систем лісового комплексу. Курс з цієї дисципліни направлений на вивчення теоретичних основ та принципів оптимізації лісозаготівельних та лісотransпортних робіт, основ розрахунку продуктивності та технологічного узгодження автономних машин та потокових ліній, раціональних схем планування та методів проектування і оптимізації технологічних процесів лісопромислових складів та лісопильних підприємств.

Теорія та проектування самохідних лісових машин. Дана дисципліна вивчає існуючі теоретичні методи розробки та проектування конструкційно-технологічних параметрів самохідних лісових машин.

Випробування ОЛК. Курс з цієї дисципліни направлений на вивчення інженерних методів випробувань обладнання лісового комплексу, які дозволяють отримати об'єктивну оцінку конструктивних, технологічних і експлуатаційних властивостей техніки та визначити їх відповідність технічним завданням і діючим технологічним вимогам на робочі процеси.

Проектування ОЛК вібраційної дії. Дисципліна вивчає принципи і методи аналітичного описання і розрахунку коливань та руху механічних систем, загальні принципи проектування машин вібраційної дії, розрахунки їх основних параметрів, засоби генерування механічних коливань та імпульсів, а також конструкційні особливості вібраційних машин в галузі лісового господарства.

Проектування деревообробного обладнання. Дисципліна вивчає існуючі методи проектування деревообробного обладнання, закономірності елементарного та складного верстатного різання, конструктивні особливості дерево ріжучих інструментів та деревообробних верстатів.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «БУДІВНИЦТВО ТА ЦИВІЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ»
спеціальності 192 «БУДІВНИЦТВО ТА ЦИВІЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ»
галузі знань «Архітектура та будівництво»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	інженер-дослідник з будівництва

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового інноваційного покоління в галузі промислового та цивільного будівництва об'єктів агропромислового і природоохоронного комплексів на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному та приватному секторах економіки України.

Програмою передбачено виконання робіт на замовлення стратегічних партнерів з розробки інноваційних проектів промислового і цивільного будівництва об'єктів агропромислового та природоохоронного комплексів.

Магістерська програма «Інноваційні проекти промислового і цивільного будівництва об'єктів агропромислового та природоохоронного комплексів»

Програмою передбачено виконання робіт на замовлення стратегічних партнерів з розробки інноваційних проектів промислового і цивільного будівництва об'єктів агропромислового та природоохоронного комплексів.

Сфера зайнятості випускників

Випускник одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 4-му кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: асистент; викладач вищого навчального закладу, інженер (цивільне будівництво); інженер з нагляду за будівництвом; інженер з проектно-кошторисної роботи; інженер-проектувальник (цивільне будівництво); інженер з підготовки кадрів; науковий співробітник (галузь інженерної справи); інженер з охорони праці; інженер з патентної та винахідницької роботи; інженер з підготовки виробництва; інженер з якості; інженер із впровадження нової техніки і технології; інженер із стандартизації; інженер-конструктор; інженер-дослідник.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в ДП Кнауф маркетинг Україна, НДІ «Укragробудівництво», НДІ "Укragропромпродуктивність", НДІ будівельного виробництва, Проектно-конструкторське бюро Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва ім. Леоніда Погорілого», Проектно-конструкторське бюро Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства», ТОВ «Агробідовельний альянс «Астра», ТОВ «John Deere України», ПП «НовітніАгробудівельніТехнології», Науково-дослідний інститут будівельних конструкцій, інші бази практичного навчання студентів (слухачів) університету із числа передових установ, підприємств,

організації в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Офісна будівля державного сільськогосподарського підприємства з використанням ефективних залізобетонних перекриттів.
2. Сталеві рамні каркаси зі зварних двотаврів змінного перерізу з гнучкою стінкою.
3. Безбалкові та часторебристі сталезалізобетонні перекриття.
4. Технологія возведення/низведення автомобільної естакади аграрного зернотермінального комплексу.
5. Вогнетривкість сталезалізобетонних перекриттів.
6. Реконструкція будівлі «Агролізинг» з надбудовою.
7. Металеві конструкції, посилені вуглепластиком, при статичному навантаженні.
8. Сталезалізобетонні балкові конструкції з зовнішнім армуванням.
9. Фіробетонні елементи, армовані сталеву фібру.
10. Багатопорожні плити, армовані сталевим профільованим настилом.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складання додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Будівництво та цивільна інженерія» (Освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Будівельні норми України (ОіФ, МК, ЗБК)	1	150	5
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Реконструкція будівель і споруд	2	90	3
4	Основи системного аналізу	1	150	5
5	Теорія і методика наукових досліджень	1	120	4
6	Мехатронні системи в будівництві	1	120	4
7	Кошторисна та договірна документація	2	180	6
8	Інженерний захист та підготовка території (ОіФ, ТБВ)	1	150	5
9	САПР у будівництві	2	150	5
Разом за обов'язковою складовою			1230	41
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Випробування будівельних конструкцій (ОіФ)	1	120	4
2	Випробування будівельних конструкцій (ЗБК)	2	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
3	Випробування будівельних конструкцій (МК)	2	120	4
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Інноваційні проекти промислового і цивільного будівництва об'єктів агропромислового та природоохоронного комплексів»				
1	Інноваційні інженерно-будівельні технології у с.-г. будівництві	2	120	4
2	Розробка ефективних будівельних конструкцій (ЗБК, МК, ОіФ)	2	90	3
3	Проектування будівель і споруд с.-г. призначення (ЗБК, МК, ОіФ)	1,2	180	6
4	Екологічна безпека технологічних процесів	2	90	3
5	Охорона праці у галузі	1	90	3
6	Правове забезпечення будівництва	2	90	3
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			2250	75
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка		210	7
2	Підготовка і захист магістерської роботи		240	8
Всього			450	15
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Будівельні норми України (ОіФ, МК, ЗБК). Закріпити і поглибити знання студентів з теоретичного матеріалу, а також набути навички самостійно приймати технологічні й організаційні рішення у питаннях будівельних норм України, проектуванні технології та комплексної механізації монтажних процесів.

Ділова іноземна мова. Опанування рівня знань, навичок і вмінь, що забезпечить необхідну для магістрів комунікативну спроможність в сферах професійного спілкування.

Реконструкція будівель і споруд. Отримання теоретичних знань та практичних навичок, які будуть необхідні в практичній діяльності. Взаємозалежна система підготовки до виконання окремих видів робіт, встановлення і забезпечення загального порядку, черговості й термінів виконання робіт, постачання всіма видами ресурсів для забезпечення ефективності і якості виконання окремих видів робіт або в процесі реконструкції будівель і споруд.

Основи системного аналізу. Сформувати у студентів наукові знання про основи системного аналізу як науку, її цілі та завдання, основні категорії; сформувати вміння щодо організації навчальної та наукової роботи для подальшого виконання майбутнім фахівцем під час професійної діяльності науково-дослідних, педагогічних та керівних функцій.

Теорія і методика наукових досліджень. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного інженерного рівня майбутніх магістрів-будівельників шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навичок з питань загального поняття експериментальних методів дослідження.

Мехатронні системи у будівництві. Викладання теоретичних основ і принципів побудови мехатронних систем у будівництві. Теоретичні основи побудови мехатронних систем, методи їхнього керування та автоматичні засоби реалізації мехатронних систем в с-г будівництві.

Кошторисна та договірна документація. Формування у студентів знань про добір ефективних методів і методик: техніко-економічне обґрунтування реконструкції

будівель і споруд; кошторисна документація та ціноутворення при реконструкції; бізнес план реалізації проекту; формування генеральних планів.

Інженерний захист та підготовка території (ОіФ, ТБВ). Містобудівельна оцінка територія за природними факторами. Вертикальне планування міської території. Кількісна та якісна оцінка рельєфу. Методи вертикального планування. Дощова каналізація в системі відводу поверхневих вод. Теоретичні основи засобів проектування територій, на яких відбуваються небезпечні фізико-геологічні процеси. Інженерний благоустрій сільських територій різного призначення. Теоретичні основи засобів боротьби з транспортним та виробничим шумом, загазованістю повітря. Освітлення сільських територій. Санітарний благоустрій. Організація відведення поверхневого стоку.

САПР у будівництві. Загальні відомості про склад робочого проекту. Основні комплекти креслень робочого проекту. Склад креслень основних комплектів марки ГП, АР. Використання комп'ютерної програми "ArchiCAD" для виконання архітектурно-будівельних креслень: планів благоустрою, планів будівлі, розрізів, фасадів, фотореалістичних перспективних зображень. Використання текстур бібліотеки "InteAr" для покриття поверхні стін, перекриття, покрівель та об'єктів. Програма Corel Draw: створення нових текстур та редагування існуючих; редагування фотозображень формату JPEG та BMP з метою поліпшення якості. Розмноження та комплектування комплекту креслень.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Випробування будівельних конструкцій (ОіФ). Ознайомити студентів з основами, методами та інноваційними підходами випробування будівельних конструкцій (основи і фундаменти): з окремими виробами і конструктивними елементами, які є частинами будівель; з призначенням і взаємозв'язками конструкцій між собою; з основними вимогами, що висуваються до конструктивних елементів будівель та самих будівель при врахуванні конкретних умов їх експлуатації.

Випробування будівельних конструкцій (ЗБК). Ознайомити студентів з основами, методами та інноваційними підходами випробування будівельних конструкцій (залізобетонні конструкції): з окремими виробами і конструктивними елементами, які є частинами будівель; з призначенням і взаємозв'язками конструкцій між собою; з основними вимогами, що висуваються до конструктивних елементів будівель та самих будівель при врахуванні конкретних умов їх експлуатації.

Випробування будівельних конструкцій (МК). Надати наукові засади та навчити майбутнього інженера (фахівця магістра) з основами, методами та інноваційними підходами випробування будівельних конструкцій (металеві конструкції) при їх використанні в технологічних процесах в будівельному виробництві.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Інноваційні проекти промислового і цивільного будівництва об'єктів агропромислового та природоохоронного комплексів»

Екологічна безпека технологічних процесів. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного інженерного рівня майбутніх інженерів-будівельників шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань екологічної безпеки технологічних процесів та довілля в умовах ресурсозберігаючого природокористування.

Інноваційні інженерно-будівельні технології у с.-г. будівництві. Дати знання щодо правових, організаційних і методичних основ визначення понять про

інноваційну діяльність і обґрунтування інноваційних інженерних технологій у сільськогосподарському будівництві.

Розробка ефективних будівельних конструкцій (ЗБК, МК, ОіФ). Теоретичні основи викладання теоретичних основ і принципів розробки ефективних будівельних конструкцій (ЗБК, МК, ОіФ). методи їхнього керування та автоматичні засоби реалізації систем в с-г будівництві.

Проектування будівель і споруд с.-г. призначення (ЗБК, МК, ОіФ). Теоретичні основи проектування будівель і споруд с.г. призначення (ЗБК, МК, ОіФ), методи їхнього керування та автоматичні засоби реалізації систем в с-г будівництві.

Охорона праці в галузі. Набуття умінь розробляти інноваційні організаційні заходи для запобігання аварійності, травматизму і захворюваності в будівельному виробництві.

Правове забезпечення будівництва Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного правового рівня майбутніх інженерів-будівельників шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань правової діяльності будівельного виробництва.

МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – кандидат технічних наук, професор Михайлович Ярослав Миколайович

Тел.: (044) 527-85-34

E-mail: mtf11k@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 11, кімн. 309

Механіко-технологічний факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 275.03 «Транспортні технології (автомобільний транспорт)»

Освітня програма «Транспортні технології на автомобільному транспорті»

Випускові кафедри:

Транспортних технологій та засобів у АПК

Тел.: (044) 527-86-32

E-mail: kozupytsya@mail.ru

Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Козупиця Сергій Іванович

Тракторів і автомобілів

Тел.: (044) 527-88-95

E-mail: gagolub@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Голуб Геннадій Анатолійович

Технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка

Тел.: (044) 527-88-53

E-mail: vdv-tsim@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Войтюк Валерій Дмитрович

Спеціальність 208 «Агроінженерія»

Освітня програма «Агроінженерія»

Випускові кафедри:

Механізації тваринництва

Тел.: (044) 527-85-35

E-mail: gagolub@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Голуб Геннадій Анатолійович

Технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка

Тел.: (044) 527-88-53

E-mail: vdv-tsim@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Войтюк Валерій Дмитрович

Охорони праці та інженерії середовища

Тел.: (044) 527-82-99

E-mail: voynaiov@bigmir.net

Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Войналович Олександр Володимирович

Сільськогосподарських машин та системотехніки ім. акад. П.М. Василенка

Тел.: (044) 527-85-37

E-mail: sgms@ukr.net

Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доц. Гуменюк Юрій Олегович

Тракторів і автомобілів

Тел.: (044) 527-88-95

E-mail: gagolub@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Голуб Геннадій Анатолійович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ
ТРАНСПОРТІ)»
спеціальності 275.03 «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ (АВТОМОБІЛЬНИЙ
ТРАНСПОРТ)»
галузі знань «Транспорт»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	30
– заочна	30
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити:	
– освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська, німецька
Кваліфікація випускників	науковий працівник в транспортній галузі

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового інноваційного покоління в транспортній галузі, об'єктів агропромислового і природоохоронного комплексів на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному та приватному секторах економіки України.

Освітня програма «Транспортні технології на автомобільному транспорті»

Проектування вантажних перевезень автотракторними засобами і завантажувально-розвантажувальних робіт при виробництві сільськогосподарської продукції. Об'єктами досліджень є специфіка та різноманітність сільськогосподарських вантажів, терміни і умови їх перевезень, вантажні потоки на короткі, середні та великі відстані.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають четвертому кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: диспетчерами, інженерами служби руху та менеджерами логістичного відділу автотранспортних підприємств; менеджерами транспортного відділу великих корпорацій; спеціалістами управління автомобільного транспорту та інфраструктури; інженерами відділу контролю Державної автомобільної інспекції; науковими співробітниками науково-дослідних та проектних інститутів транспортного профілю; викладачами в автошколах, середніх професійних та вищих навчальних закладах.

Практичне навчання

Здійснюється через лабораторні й практичні заняття, навчальні, технологічні, науково-дослідні, переддипломні та інші практики у галузях: рослинництва, тваринництва, технічного сервісу, природоохорони, переробки та зберігання продукції рослинництва, технології виробництва біодизелю, розведення тварин, правове значення, економіка, облік, маркетинг та менеджмент в сільськогосподарській сфері виробництва тощо. Такими базами є: John Deere Україна, Амако Україна, Миронівський ЗВВК, Астра; Відділення ДАІ районних МВ УМВС України в області (Київській, АР Крим, Черкаській, Хмельницькій, Чернігівській,

Житомирській, Рівненській, Волинській, Полтавській тощо) і Управління ДАІ ГУ МВС України в областях; інші бази практичного навчання студентів (слухачів) університету із числа передових установ, підприємств, організації будь-якої форми власності в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Дослідження техніко-економічних показників ефективної діяльності автопідприємства шляхом впровадження логістичних підходів.
2. Удосконалення навантажувально-розвантажувальних робіт на перевезення овочево-фруктової групи вантажів в системі агрофірми.
3. Удосконалення транспортно-виробничого процесу при збиранні врожаю зерна із використанням змінних кузовів.
4. Обґрунтування транспортно-виробничого процесу при збиранні зерна кукурудзи.
5. Удосконалення транспортно-виробничого процесу при перевезення молочних продуктів в Київській області.
6. Обґрунтування транспортно-виробничого процесу при внесенні органічних добрив.
7. Дослідження основних показників роботи автомобільного транспорту та їх покращення в ТОВ «Промінь» Київської області
8. Удосконалення транспортно-технологічного процесу при транспортуванні цукрових буряків в агрофірмі.
9. Удосконалення транспортно-виробничого процесу при перевезенні мінеральних добрив в ТОВ «Світоч» Вінницької області.
10. Удосконалення транспортно-логістичних процесів при перевезенні плодово-ягідної продукції в агрофірмі.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Транспортні технології на автомобільному
транспорті»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Дороги внутрігосподарського призначення	1	90	3
2	Вантажі агропромислового комплексу	1	90	3
3	Санітарія та гігієна транспортних засобів	1	120	4
4	Охорона праці в галузі	2	90	3
5	Управління якістю техніки	2	120	4
6	Економіка транспорту та дорожнього руху	2	150	5
7	Навігаційні системи на транспорті	1	120	4
8	Випробування та сертифікація транспортних засобів	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			900	30
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
<i>Магістерська програма «Організація і регулювання дорожнього руху»</i>				
1	Спеціальні методи організації дорожнього руху	1	90	3
2	Транспортне планування великих та значних міст	2	120	4
3	Контроль та експертиза транспортних засобів	2	120	4
4	Системи регулювання дорожнього руху	2	120	4
5	Транспортне планування сільських населених пунктів	1	120	4
Всього за вибором студента			570	19
Разом за вибірковою складовою			900	30
<i>Магістерська програма «Організація перевезень і управління на транспорті»</i>				
1	Перевезення швидкопсувних вантажів	2	90	3
2	Транспортно-експедиторська діяльність	2	120	4
3	Рециклінг автотранспортних засобів	1	120	4
4	Управління ланцюгом постачань	2	150	5
5	Технічний сервіс автотранспортних засобів	2	90	3
Всього за вибором студента			570	19
Разом за вибірковою складовою			900	30
3.ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	2,3	630	21
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	270	9
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Дороги внутрігосподарського призначення. Набуття умінь розробляти інноваційні організаційні заходи для ефективності експлуатації та проектування доріг внутрігосподарського призначення, запобігання аварійності, травматизму і захворюваності в організації перевезень і управління на автотранспортному виробництві.

Вантажі агропромислового комплексу. Розкриття сутності і методики розробки сукупності правил повного використання потенційних можливостей транспортних засобів за конкретних властивостей вантажів агропромислового комплексу і природно-виробничих умов, визначення потреби в цих засобах з метою досягнення запрограмованих кінцевих результатів і дотримання вимог.

Навігаційні системи на транспорті. Отримання знань, умінь та навичок, що спрямовані на створення та використання на автомобільному транспорті навігаційних підсистем, ланок та комплексів автотранспортних засобів. Вивчення основ інформаційного аналізу та синтезу навігаційних систем на автотранспорті з допомогою комп'ютерних систем різного рівня та призначення.

Санітарія та гігієна транспортних засобів. Формування теоретичних знань у студентів, щодо різновидів транспорту для перевезення тварин та їх продукції, сучасних способів і методів санітарної обробки транспорту, тари, механізмів та обладнання. Дисципліна поєднує технологічні знання з опанованими студентом санітарно-гігієнічними нормами та процесами, що є необхідними при вирощуванні тварин, виробництві тваринницької продукції, її транспортуванні та реалізації.

Охорона праці в галузі. Набуття умінь розробляти інноваційні організаційні заходи для запобігання аварійності, травматизму і захворюваності в організації перевезень і управління на автотранспортному виробництві.

Управління якістю техніки. Отримання знань, що відповідають сучасному рівню в галузі управління якістю автотранспорту, ознайомлення з основними досягненнями в теорії та практиці управління якістю в різних країнах, необхідністю використання досягнень у галузі управління якістю, його організаційними системами, необхідністю переходу до управління виробництвом продукції «через якість» з використанням міжнародних стандартів ISO серії 9000, що прийняті в Україні як національні.

Випробування та сертифікація транспортних засобів. Вивчає законодавчі акти щодо системи випробування та сертифікації транспортних засобів, специфічні особливості їх використання в умовах сільськогосподарського виробництва, технології проведення випробування та умови проведення сертифікації і видачі сертифікатів, що засвідчують якість виробництва транспортних засобів.

Економіка транспорту та дорожнього руху. Полягає у вивченні відносин в середині технологічних систем, набутті навичок планування, ціноутворення та інвестування, визначення ефективності функціонування організації перевезень і управління на автотранспортному виробництві.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного інженерного рівня майбутніх магістрів-транспортників шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навичок з питань загального поняття експериментальних методів дослідження організації перевезень і управління на автотранспортному виробництві.

Ділова іноземна мова. Опанування рівня знань, навичок і вмінь, що забезпечить необхідну для магістрів комунікативну спроможність в сферах професійного спілкування при організації перевезень і управління на автотранспортному виробництві.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Організація і регулювання дорожнього руху»

Спеціальні методи організація дорожнього руху. Надання знань з підвищення безпеки дорожнього руху із застосуванням спеціальних методів організації дорожнього руху, використовуючи державні стандарти, державні будівельні норми, нормативні документи та типові рішення інженерно-планувальних і організаційних заходів у процесі експлуатації автомобільних доріг загального користування, вулиць залізничних переїздів, за допомогою методик, наведених у фаховій літературі, підвищувати рівень безпеки дорожнього руху.

Транспортне планування великих та значних міст. Формування системних знань і практичних умінь з транспортного планування міст: принципи і методи раціонального планування та реконструкції транспортних мереж великих та значних міст, що забезпечують підвищення ефективності вантажних та пасажирських перевезень, безпеки руху в умовах сучасних міст.

Контроль та експертиза транспортних засобів. Розкриття сутності і методики розробки сукупності правил повного контролю та експертизи транспортних засобів за конкретних властивостей агропромислового комплексу і природно-виробничих умов, визначення потреби в контролю та експертизи з метою досягнення запрограмованих кінцевих результатів і дотримання вимог.

Системи регулювання дорожнього руху. Формування системних теоретичних знань та навичок і розуміння основ системного аналізу функціонування комплексу дорожніх умов, інженерно-технічної складової, інформаційно-телекомуніційної складової, фахово-емоційної складової водія, набуття практичних умінь в розробці та проектуванні раціональних систем регулювання дорожнього руху.

Транспортне планування сільських населених пунктів. Аналіз вибору території для транспортного планування, будівництва, благоустрою, системи озеленення сільського населеного пункту, організації мереж культурно-побутового обслуговування, охорона і використання території і об'єктів природно-заповідного фонду.

2.2.2. Магістерська програма «Організація перевезень і управління на транспорті»

Перевезення швидкопсувних вантажів. Навчити майбутніх фахівців технологіям перевезення вантажів з коротким строком придатності до використання. Запобігати псуванню вантажів та визначати засоби їх захисту. Проводити роботи для ліквідації наслідків псування вантажів.

Транспортно-експедиторська діяльність. Формування системних знань і практичних умінь з транспортно-експедиторської діяльності за її видами та формами, особливості технологічних процесів транспортно-експедиційного обслуговування. У відповідності до методів організації транспортно-експедиційного обслуговування, визначення параметрів транспортно-експедиційного обслуговування; перспективні напрямки подальшого розвитку транспортно-експедиційного обслуговування та визначення його ефективності.

Рециклінг автотранспортних засобів. Розкриття методології проектування рециклінгових систем різних рівнів, концепцію рециклінгу, механізм організаційної координації, форми взаємодії організацій; вміти: розробити проект рециклінгової системи, проаналізувати рециклінгове навколишнє середовище, розписати алгоритм «проблемного» формування рециклінгових систем, розробити оргструктуру рециклінгової системи, виділити та проаналізувати бізнес-процеси організації, використати принципи рециклінгу для оптимізації системи.

Управління ланцюгом поставок. Освоєння теоретичних основ управління ланцюгами поставок; ознайомлення з основними бізнес-процесами в ланцюгах поставок; набуття навиків проектування та планування ланцюгів поставок; вивчення основ створення єдиного інформаційного простору учасників ланцюга поставок; ознайомлення з критеріями якості та ефективності функціонування ланцюгів поставок.

Технічний сервіс автотранспортних засобів. Надання знань по методам і засобам підтримки технічного стану автомобіля, його агрегатів, систем і механізмів, організацій технічного обслуговування і поточного ремонту автомобілів.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»
спеціальності 208 «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»
галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	200
– заочна	125
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити:	
– освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська, англійська, німецька
Кваліфікація випускників	інженер-дослідник із механізації сільського господарства

Концепція підготовки

Надання знань, вмінь та навичок фахівця нового інноваційного покоління в галузі механізації сільського господарства об'єктів агропромислового і природоохоронного комплексів на базі сучасних стандартів освіти адаптованих до вимог кращих світових освітніх програм, для роботи в державному та приватному секторах економіки України.

Магістерська програма «Технології і техніка у рослинництві»

Оптимізація комплексів машин та обладнання під сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур по механізації рослинництва. Проектування і організація технологічних процесів, дослідження надійності та безвідмовності конструкцій машин і обладнання.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 4-му кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: начальників та майстрів виробничих дільниць; начальників зміни; керівників малих підприємств без апарату управління; інженерів-механіків; інженерів з діагностики технічного стану машинно-тракторного парку; інженерів-технологів; інженерів з охорони праці.

Магістерська програма «Технології і техніка у тваринництві»

Оптимізація комплексів машин та обладнання під сучасні технологічні процеси по механізації галузі тваринництва та птахівництва. Дослідження надійності та безвідмовності конструкцій машин і обладнання.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають четвертому кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: начальників та майстрів виробничих дільниць; начальників зміни; керівників малих підприємств без апарату управління; інженерів-механіків; інженерів з діагностики технічного стану машин та обладнання тваринництва; інженерів-технологів; інженерів з охорони праці.

Магістерська програма «Технології і обладнання сервісних підприємств»

Оптимізація комплексів обладнання під сучасні технологічні процеси по технічному обслуговуванню сільськогосподарської техніки та відновленню деталей. Дослідження параметрів та режимів технологічного обладнання, проектування не стандартизованого оснащення.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 4-му кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: начальників та майстрів виробничих дільниць; начальників зміни; керівників малих підприємств без апарату управління; інженерів-механіків; інженерів з діагностики технічного стану обладнання сервісних підприємств; інженерів-технологів; інженерів з охорони праці.

Магістерська програма «Працезахоронні засади в агроінженерії»

Розробка систем управління охороною праці енерго- і ресурсозберігаючих та інженерних засобів для запобігання негативного впливу виробничих процесів в АПК на довкілля, обґрунтування параметрів технічних засобів безпеки з метою покращення умов праці та усунення травматизму.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 4-му кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: начальників та майстрів виробничих дільниць; начальників зміни; керівників малих підприємств без апарату управління; інженерів-механіків; інженерів з охорони праці.

Магістерська програма «Оптимізація процесів, параметрів і режимів роботи техніки АПК»

Підвищення рівня безвідмовності сільськогосподарської техніки на основі структурного аналізу її надійності та обґрунтування раціональних технологічних процесів, параметрів і режимів роботи. Дослідження та проектування технологічних та кінематичних схем, агрегатів, вузлів, робочих органів.

Сфери зайнятості випускників

Одержує повну вищу освіту і може працювати на посадах, які відповідають 4-му кваліфікаційному рівню згідно державного класифікатору професій: педагогічної, науково-дослідної та організаційно-управлінської діяльності, в науково-дослідних відділах підприємств, науково-дослідних та проектних установах, а також в вищих навчальних закладах на посадах керівників виробничих підрозділів у промисловості; начальників та майстрів виробничих дільниць; начальників зміни; завідуючих лабораторії (освіта); керівників студентських науково-дослідних бюро; керівників практик, начальників дослідних лабораторій; наукових співробітників; інженерів-механіків; асистентів та викладачів вищих навчальних закладів.

Практичне навчання

Здійснюється через лабораторні й практичні заняття, навчальні, технологічні, науково-дослідні, переддипломні та інші практики у галузях: рослинництва, тваринництва, технічного сервісу, природоохорони, первинної переробки та зберігання продукції рослинництва, технології виробництва біодизелю, розведення тварин, розробка методів механізованої діагностики та профілактики хвороб тварин, технології ремонту с. г. техніки, випробовування с. г. техніки та їх правове значення, економіка, облік, маркетинг та менеджмент в сільськогосподарській сфері виробництва тощо. Такими базами є: Український науково-дослідний інститут

прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва ім. Леоніда Погорілого»; Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства»; ВАТ «Сільгосптехніка»; ПАТ «Райагротехсервіс»; ПСП АФ «Конкорд-Агро»; СТОВ Агрофірма «Мрія»; ТОВ «Концерн «Сімекс-Агро» (Вінницька обл.); інші бази практичного навчання студентів (слухачів) університету із числа передових установ, підприємств, організації будь-якої форми власності в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Дослідження конструктивної схеми і обґрунтування параметрів лічильника групового надюю молока
2. Дослідження основних параметрів та проектування системи паралельного водіння машинно-тракторних агрегатів
3. Аналіз статистичної обробки параметру потоку відказів та вдосконалення технологічного процесу ремонту тракторів.
4. Дослідження параметрів процесу та установки для обробки насіння сої тепловою камерою обертового типу
5. Дослідження складу комплексів машин та визначення їх оптимального складу для вирощування та збирання озимої пшениці
6. Дослідження експлуатаційних показників роботи машинних агрегатів з трактором при використанні палив рослинного походження
7. Дослідження і проектування машинної технології виробництва дизельного біопалива з удосконаленням процесу кавітаційного змішування реагентів
8. Дослідження основних пошкоджень кормороздавача з розробкою технологічного процесу їх усунення
9. Дослідження пошкоджень деталей колісних редукторів зернозбиральних комбайнів та розробка технологічного процесу їх відновлення.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Агроінженерія» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Законодавство і право в АПК	1	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2	Мехатронні системи техніки АПК	1	180	6
3	Логістика у механізації сільського господарства	2	180	6
4	Інноваційні інженерні технології	2	150	5
5	Екологічна безпека технологічних процесів	2	90	3
6	Економіка технологічних систем	2	120	4
7	Система точного землеробства	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			960	32
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Технології і техніка у рослинництві»				
1	Проектування і розрахунок технологічних систем у рослинництві	1	180	6
2	Проектування технологічних процесів у рослинництві	2	180	6
3	Управління технологічними процесами у рослинництві	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
2.2.2. Магістерська програма «Технології і техніка у тваринництві»				
1	Проектування і розрахунок технологічних систем у тваринництві	1	180	6
2	Проектування технологічних процесів у тваринництві	2	180	6
3	Управління технологічними процесами у тваринництві	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
2.2.3. Магістерська програма «Технології і обладнання сервісних підприємств»				
1	Проектування і розрахунок сервісних технологічних систем	1	180	6
2	Проектування технологічних процесів сервісу машин	2	180	6
3	Управління підприємствами технічного сервісу	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
2.2.4. Магістерська програма «Працезохоронні засади в агроінженерії»				
1	Організація охорони праці в агробіоінженерії	1	180	6
2	Теорія безпеки агроінженерії	2	180	6
3	Безпека виробничих процесів агробіоінженерії	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
2.2.5. Магістерська програма «Оптимізація процесів, параметрів і режимів роботи техніки АПК»				
1	Проектування режимів роботи процесів і техніки АПК	1	180	6
2	Моделювання робочих процесів і машин	2	180	6
3	Випробування сільськогосподарської техніки	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
2.2.6. Магістерська програма «Біотехнологічні процеси в АПК»				
1	Проектування біотехнологічних процесів	1	180	6
2	Біоенергетичні системи в аграрному виробництві	2	180	6
3	Механізація процесів біокомпостування	2	150	5
Всього за вибором студента			510	17
Разом за вибірковою складовою			840	28
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	2,3	630	21
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	270	9
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Законодавство і право в АПК. Надати студентам цілісний виклад основних проблем законодавства і права в АПК на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем сучасної науки, синтез набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття для створення підґрунтя методологічного та гуманітарного компонентів підготовки магістрів.

Мехатронні системи техніки АПК. Викладання теоретичних основ і принципів побудови мехатронних систем с.-г. машин. Теоретичні основи побудови мехатронних систем, методи їхнього керування та автоматичні засоби реалізації мехатронних систем в с-г машинах.

Логістика у механізації сільського господарства. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного рівня інженера-механіка сільськогосподарського виробництва шляхом засвоєння основних теоретичних положень і практичних навиків з логістичної концепції з забезпечення переміщення сільськогосподарської продукції до споживача.

Інноваційні інженерні технології Вивчає теоретичні і організаційні основи інноваційних інженерних технологій. Розглядає їх нормативне і технічне забезпечення та правові законодавчі акти щодо інноваційних технологій.

Екологічна безпека технологічних процесів. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного інженерного рівня майбутніх інженерів-механіків шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань екологічної безпеки технологічних процесів агробіоінженерії та довкілля в умовах ресурсозберігаючого природокористування.

Економіка технологічних систем. Полягає у вивченні відносин в середині технологічних систем, набутті навичок планування, ціноутворення та інвестування, визначення ефективності функціонування.

Система точного землеробства. Дисципліна формує у студентів знання з наукових основ розробки і організації оптимальних методів механізованого виробництва продукції рослинництва на базі сучасних інформаційних технологій. Дисципліна розкриває шляхи та методи вирішення актуальних проблем високоєфективного використання сільськогосподарської техніки в польових умовах з використанням технологій змінних норм (доз) внесення технологічних матеріалів на основі глобальних супутникових систем позиціонування. Відбувається формування спеціалістів з умінням обирати оптимальні технології вирощування сільськогосподарських культур з мінімальними витратами матеріалів та енергії і збереженням родючості ґрунтів та навколишнього середовища.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного інженерного рівня майбутніх магістрів-дослідників шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань загального поняття експериментальних методів дослідження.

Ділова іноземна мова. Опанування рівня знань, навичок і вмінь, що забезпечить необхідну для магістрів комунікативну спроможність в сферах професійного спілкування.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та

забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Технології і техніка у рослинництві»

Проектування і розрахунок технологічних систем у рослинництві. Надати наукові засади та навчити майбутнього інженера (фахівця магістра) проектувати і розраховувати технологічні системи рослинництва.

Проектування технологічних процесів у рослинництві. Викладання студентам основних положень у с-г машинобудуванні, включаючи проектування процесів сучасних технічних систем в АПК. Забезпечення обґрунтування розрахунку і проектування технологічних вимог до вузлів і агрегатів с.-г. машин.

Управління технологічними процесами у рослинництві. Отримання майбутніми фахівцями в галузі механізації сільського господарства необхідних знань системи новітніх механізованих технологічних ліній і процесів виробництва продукції рослинництва.

2.2.2. Магістерська програма «Технології і техніка у тваринництві»

Проектування і розрахунок технологічних систем у тваринництві. Формування професійних знань студентів за загальними та специфічними питаннями управління великими технічними системами на прикладі експлуатації машин та обладнання для тваринництва, матеріально-технічному забезпеченні системи.

Проектування технологічних процесів у тваринництві. Викладання студентам основних положень у с-г проектуванні, включаючи реконструкцію тваринницьких підприємств та проектування процесів сучасних технічних систем в тваринництві. Забезпечення обґрунтування розрахунку і проектування технологічних вимог до місцевості, машин та обладнання.

Управління технологічними процесами у тваринництві. Отримання майбутніми фахівцями в галузі механізації сільського господарства необхідних знань системи новітніх механізованих технологічних ліній і процесів виробництва продукції тваринництва.

2.2.3. Магістерська програма «Технології і обладнання сервісних підприємств»

Проектування і розрахунок сервісних технологічних систем. У навчальній програмі дисципліни передбачено вивчення теоретичних і практичних питань стосовно ефективного управління підприємствами та підрозділами технічного сервісу машин, їх взаємодія із виробниками техніки та сільгоспвиробниками, обсягів надання сервісних послуг за умови сезонного виробництва сільськогосподарської продукції, широкого спектра номенклатури машин, їх технічного стану з метою ефективного використання техніки, трудових і соціально-економічних ресурсів.

Проектування технологічних процесів сервісу машин. Надати наукові засади та навчити майбутнього інженера (фахівця магістра) проектувати технологічні процеси технічного сервісу сільськогосподарської техніки, тракторів, автомобілів, закономірності та особливості його організації, вимоги до технічного сервісу та його продукції, якість послуг технічного сервісу та способи їх забезпечення.

Управління підприємствами технічного сервісу. Формування професійних знань студентів за загальними та специфічними питаннями управління великими технічними системами на прикладі експлуатації машин та обладнання сервісних підприємств, матеріально-технічному забезпеченні системи.

2.2.4. Магістерська програма «Працезахоронні засади в агроінженерії»

Організація охорони праці агробіоінженерії. Навчальна дисципліна, в якій описано організаційні засади розроблення та впровадження системи управління охорони праці в аграрній галузі та на підприємствах АПК, організаційні заходи для контролю стану охорони праці у сільськогосподарському виробництві.

Теорія безпеки агроінженерії. Теоретично-прикладна навчальна дисципліна, що досліджує та вивчає: шляхи та причини виникнення небезпечних ситуацій від їх зародження та формування до прояву та дії у системах «людина-машина-виробниче довкілля»; аварійні, травмонебезпечні та катастрофічні ситуації на виробництві, запобігання, моделювання та управління ризиками їх виникнення; критерії оцінки виробничих небезпек, шкідливих і небезпечних факторів виробництва.

Безпека виробничих процесів агробіоінженерії. Передбачає теоретичну і практичну підготовку студентів до створення нормативних умов праці та запобігання травматизму на механізованих процесах у сільському господарстві, вивчає складники безпеки технологічних процесів і обладнання АПК та технічні засоби безпеки на мобільній сільськогосподарській техніці та стаціонарному обладнанні.

2.2.5. Магістерська програма «Оптимізація процесів, параметрів і режимів роботи техніки АПК»

Проектування режимів роботи, процесів і техніки АПК. Формування професійних знань студентів за загальними та специфічними питаннями управління великими технічними системами на прикладі проектування режимів роботи, процесів і техніки агропромислового комплексу.

Моделювання робочих процесів і машин. Формування професійних знань про моделі і моделювання робочих процесів і машин, типи моделей та основні етапи моделювання, теоретичні і практичні методологічні основи, методи і об'єкти предмету моделювання технологічних процесів виробництва продукції, економіко-математичні моделі та моделювання технологічних процесів механізмів та машин агропромислового комплексу з використанням персонального комп'ютера.

Випробування сільськогосподарської техніки. Підвищення загальноосвітнього теоретичного і практичного дослідницького рівня майбутніх фахівців шляхом засвоєння основ теоретичних знань і практичних навиків з питань загальних понять та методик по випробуванню сільськогосподарської техніки.

2.2.6. Магістерська програма «Біотехнологічні процеси в АПК»

Проектування біотехнологічних процесів. Формування професійних знань студентів за загальними та специфічними питаннями управління великими технічними системами на прикладі проектування біотехнологічних процесів.

Біоенергетичні системи в аграрному виробництві. Формування професійних знань про біоенергетичні системи теоретичні і практичні методологічні основи, методи і об'єкти біоенергетики в аграрному виробництві з використанням персонального комп'ютера.

Механізація процесів біокомпостування. Отримання майбутніми фахівцями в галузі механізації сільського господарства необхідних знань системи новітніх механізованих технологічних ліній і процесів виробництва біокомпосту.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕНЕРГЕТИКИ, АВТОМАТИКИ І ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Директор – доктор технічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки
Козирський Володимир Вікторович

Тел.: (044) 527-85-80

E-mail: epafort1@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 8, кім. 11

ННІ організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Освітня програма «Електротехнічні системи електроспоживання»

Випускова кафедра:

Електропостачання ім. проф. В.М. Синькова

Тел.: (044) 527-85-80

E-mail: epafort1@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Гребченко Микола Васильович.

Освітня програма «Електрифікація і автоматизація сільського господарства»

Випускові кафедри:

Автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка

Тел.: (044) 527-82-22; (044) 527-83-82;

E-mail: avto.ea@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Лисенко Віталій Пилипович.

Електроприводу та електротехнологій ім. проф. С.П. Бондаренка

Тел.: (044) 527-87-73

E-mail: a.chmil.@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Чміль Анатолій Іванович

Освітня програма «Енергетика сільськогосподарського виробництва»

Випускові кафедри:

Автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка

Тел.: (044) 527-82-22; (044) 527-83-82;

E-mail: avto.ea@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Лисенко Віталій Пилипович.

Електричних машин і експлуатації електрообладнання

Тел.: (044) 527-87-55; (044) 527-87-89;

E-mail: elmash_nubip@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, доцент Жильцов Андрій Володимирович

Електропостачання ім. проф. В.М. Синькова

Тел.: (044) 527-85-80

E-mail: epafort1@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор, Гребченко Микола Васильович.

Електроприводу та електротехнологій ім. проф. С.П. Бондаренка

Тел.: (044) 527-87-73

E-mail: a.chmil@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор Чміль Анатолій Іванович

Теплоенергетики

Тел.: (044) 527-87-48

E-mail: gorobetsv@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, доцент Горобець Валерій Григорович.

Спеціальність 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»

Освітня програма «Автоматизоване управління технологічними процесами»

Випускова кафедра:

Автоматики та робототехнічних систем ім. акад. І.І. Мартиненка

Тел.: (044) 527-82-22; (044) 527-83-82;

E-mail: avto.ea@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України Лисенко Віталій Пилипович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ СИСТЕМИ
ЕЛЕКТРОСПОЖИВАННЯ»
спеціальності 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА
ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»
галузі знань «Електрична інженерія»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	20
– заочна	20
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	інженер-електрик

Концепція підготовки

Освітня діяльність при забезпеченні виконання умов державного замовлення та інших договорів з юридичними чи фізичними особами на підготовку фахівців з вищою освітою здійснюється відповідно до сучасних вимог. Навчальний процес в ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнопромислові та соціально-економічні проблеми в їх взаємозв'язку та відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Невід'ємною складовою освітньої діяльності є виховний процес, який передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Електричні мережі і системи»

Дослідження, розробка та впровадження енергозберігаючих технологій, електричних мереж і систем. Енергетичні установки, моделювання та проектування систем електропостачання АПК. Моделювання та пристрої захисту автоматики та телемеханіки систем електропостачання.

Сфери зайнятості випускників

Виробництво, розподіл та застосування електроенергії, електромонтажні роботи, ремонт і технічне обслуговування ліній електропередач, трансформаторних підстанцій та електророзподільної апаратури.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Електричні станції, мережі і системи»

Проектування, монтаж, налагодження та експлуатація ліній електропередач, трансформаторних підстанцій та розподільчих пристроїв. Облік та раціональне використання електричної енергії. Енергетичні установки, моделювання та проектування систем електропостачання АПК. Моделювання та пристрої захисту автоматики та телемеханіки систем електропостачання.

Сфера зайнятості випускників

Інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ. Інженер з експлуатації електричних мереж і систем.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету: ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», ТОВ «Київська птахофабрика», Компанія «Комплекс Агромарс», ПАТ «Комбінат «Тепличний», ПАТ «Київсільелектро», ПАТ «Київелектромонтаж», районах електричних мереж Київської, Черкаської, Житомирської та Чернігівської компаній «Обленерго».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оптимізація параметрів та режимів роботи електричної мережі;
2. Вплив автономних джерел живлення на якість та надійність електропостачання підприємств АПК;
3. Автоматизована система обліку та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв.
4. Енергопостачання тваринницької ферми за рахунок поновлюваних джерел енергії.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Електротехнічні системи електроспоживання»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановах	2	120	4
6	Енергетичний контроль та аналітичні методи дослідження електричних режимів	2	120	4
7	Енергоменеджмент і енергетичний аудит	2	90	3
8	Методи синтезу та аналізу САК	2	90	3
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
11	Релейний захист і автоматика розподільних електричних мереж	3	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1170	39
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
4	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1 Магістерська програма «Електричні мережі і системи»				
1	Електропостачання промислових підприємств	2	90	3
2	Методи енергозбереження в системах електропостачання	2	90	3
3	Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням	3	90	3
4	Відновлювані джерела генерації електричної енергії	3	90	3
5	Проектування систем електропостачання	3	120	4
6	Телемеханіка і АСУ систем електропостачання	3	90	3
7	Технології обслуговування та ремонту електричних установок	3	90	3
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			1050	35
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Електротехнічні системи електроспоживання»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановках	2	120	4
6	Енергетичний контроль та аналітичні методи дослідження електричних режимів	2	120	4
7	Енергоменеджмент і енергетичний аудит	2	90	3
8	Методи синтезу та аналізу САК	2	90	3
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
11	Релейний захист і автоматика розподільних електричних мереж	3	120	4
12	Математичне та імітаційне моделювання процесів в електричних мережах і системах	4	240	8
13	Оцінювання режимів електричних систем	4	180	6
Разом за обов'язковою складовою			1590	53
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
4	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Електричні станції, мережі і системи»				
1	Електропостачання промислових підприємств	2	90	3
2	Методи енергозбереження в системах електропостачання	2	90	3
3	Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням	3	90	3
4	Відновлювані джерела генерації електричної енергії	3	90	3
5	Проектування систем електропостачання	3	120	4
6	Телемеханіка і АСУ систем електропостачання	3	90	3
7	Технології обслуговування та ремонту електричних установок	3	90	3
8	Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах	4	240	8
9	Алгоритмізація задач електроенергетики	4	240	8
Всього за вибором студента			1140	38
Разом за вибірковою складовою			1530	51
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3, 4	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану**1. БОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ****Освітньо-професійна програма підготовки**

Безпека праці в енергоустановках. Захисні заходи при нормальному та аварійному режимах роботи електроустановок. Безпека праці при монтажі, ремонті та експлуатації електроустановок. Блискавкозахист сільськогосподарських об'єктів.

Електромагнітна сумісність. Якість електроенергії. Показники якості електроенергії та їх визначення. Забезпечення стійкого нормального функціонування систем електропостачання при будь-яких порушеннях їх режимів роботи. Перехідні процеси в синхронних генераторах станцій і мережах електричних систем. Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах при малих та великих збуреннях.

Енергетична безпека. Основні положення енергетичної безпеки держави. Диверсифікація енергопостачання. Планування, організація і управління на енергетичних підприємствах та в енергоспоживачах промислових підприємств. Основні напрямки формування тарифів в умовах ринку. Системи планово-запобіжного ремонту обладнання. Контроль енергоспоживання. Енергетичний баланс. Нормування витрат паливно-енергетичних ресурсів. Системи контролю витрат енергоносіїв. Енергозберігаючі заходи.

Енергетичний контроль та аналітичні методи дослідження електричних режимів. Основні положення енергетичного контролю. Електрообладнання та основні заходи щодо енергозбереження на підприємстві. Розрахунки систем електропостачання підприємства. Енергетичні ресурси, шляхи ефективного вирішення проблем енергозбереження. Енергоощадні технології, перспективи та ефективні шляхи використання нетрадиційних і поновлювальних джерел енергії. Схеми та конструкції установок.

Енергоменеджмент і енергетичний аудит. Основні засади енергетичного аудиту та енергетичного менеджменту. Порядок проведення енергетичного аудиту підприємства. Технології енергетичного менеджменту.

Інформаційні технології. Інформаційно-керуючі комплекси та системи. Концепції побудови автоматизованих систем обліку електроенергії в умовах енергоринку України. Структури та особливості побудови і застосування існуючих інформаційно-керуючих комплексів та системи для обліку електроенергії.

Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів. Параметри енергетичних мереж. Моделювання параметрів систем та мереж, їх аналіз. Вимоги щодо ефективності роботи систем та мереж, шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів мереж. Методи оптимізації параметрів мереж. Аналіз режимів роботи енергетичних систем. Критерії оптимізації режимів роботи мереж. Оптимізація складових собівартості електроенергії.

Методи синтезу та аналізу САК. Системи автоматизованого керування. Інтелектуальні системи. Інструментальне середовище інтелектуальних та автоматизованих систем. Технологічні засоби інтелектуальних систем. Підсистеми автоматизації програмування, інструментальні і інтелектуальні засоби. Інтелектуальне програмування. Середовище автоматизації програмування – TURBO. Системи EXSYS, GURU – ART. Апаратна реалізація інтелектуальних систем, елементна база. Приклади систем штучного інтелекту.

Основи енергоощадності. Основні фактори економії електроенергії на промислових підприємствах. Загальні питання визначення економічної ефективності капітальних вкладень в енергетику. Основи нормування

електроенергії. Основні напрями економії енергоресурсів різних галузей виробництва. Енергозберігаючі режими в системах електропостачання промислових підприємств.

Теорія оптимізації. Основи лінійного і нелінійного математичного програмування. Математичні моделі. Транспортні задачі. Основи динамічного програмування. Оптимізація моделей.

Релейний захист і автоматика розподільчих електричних мереж. Теорія та практика автоматичного управління режимами роботи систем електропостачання з використанням сучасних методів та засобів автоматики і релейного захисту.

Освітньо-наукова програма підготовки

Математичне та імітаційне моделювання процесів в електричних мережах і системах. Параметри енергетичних мереж. Моделювання параметрів мереж та їх аналіз. Вимоги щодо ефективності роботи мереж та шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів мереж. Методи оптимізації параметрів мереж. Аналіз режимів роботи енергетичних мереж. Критерії оптимізації режимів роботи мереж. Оптимізація складових собівартості електроенергії.

Оцінювання режимів електричних систем. Режими роботи електричних систем та їх моделювання. Аналіз режимів. Інформація в системах управління електропостачанням. Системи телекерування, телевимірювання і телесигналізації. Диспетчерське обладнання пунктів управління. Засоби автоматики в системах управління електропостачанням. Техніко-економічні показники автоматизації та телемеханізації.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього

комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів. Висвітлення філософських знань з основних розділів філософії, які б розвивали тип свідомості студентів. Філософський образ науки. Філософські проблеми сучасної науки.

2.2. Дисципліни за вибором студента Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Електричні мережі і системи»

Автоматизовані системи контролю та управління електроспоживанням.

Інформація в системах управління електропостачанням. Засоби телемеханіки в системах управління електропостачанням. Системи телекерування, телевимірювання і телесигналізації. Канали зв'язку в системах автоматики і телемеханіки. Диспетчерське обладнання пунктів управління. Засоби автоматики в системах управління електропостачанням. Техніко-економічні показники автоматизації та телемеханізації.

Відновлювані джерела генерації електричної енергії. Відновлювані джерела енергії. Типи малих електростанцій. Особливості роботи малих електростанцій та їх роль в електропостачанні АПК. Порівняльна характеристика малих джерел електроенергії. Будова малих електростанцій.

Електропостачання промислових підприємств. Зовнішні електричні мережі, трансформаторні підстанції та сільські резервні електростанції. Апаратура електричних станцій та підстанцій. Релейний захист та автоматика. Надійність електропостачання. Якість електричної енергії.

Методи енергозбереження в системах електропостачання. Енергетичні ресурси, шляхи ефективного вирішення проблем енергозбереження в сільському господарстві. Енергоощадні технології, перспективи та ефективні шляхи використання нетрадиційних і поновлювальних джерел енергії в системах тепло- та водопостачання. Схеми та конструкції установок.

Проектування систем електропостачання. Постановка технічного завдання, проведення розрахунків, створення і видача графічних документів з використанням САПР фірми Autodesk Inc. і підсистем САПР Mathcad, Autocad і оптимальних комп'ютерно-інтегрованих технологій. Методика проектування систем електроспоживання та енергопостачання сільського господарства. Вимоги до оформлення проектів.

Телемеханіка і АСУ систем електропостачання. Теорія телемеханічної передачі сигналів каналами зв'язку. Методи підвищення перешкодозахищеності сигналів. Принципи побудови систем телекерування, телесигналізації, телевимірювань й телерегулювання. Характеристики сучасних телемеханічних комплексів, автоматичних систем диспетчерського керування електромережами та АСУ електропостачанням промпідприємств.

Технологія обслуговування та ремонту електричних установок.

Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація устаткування систем електропостачання.

Освітньо-наукова програма підготовки**2.2.1. Магістерська програма «Електричні станції, мережі і системи»****Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах.**

Забезпечення стійкого нормального функціонування систем електропостачання при будь-яких порушеннях їх режимів роботи. Перехідні процеси в синхронних генераторах станцій і мережах електричних систем. Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах при малих та великих збуреннях.

Алгоритмізація задач електроенергетики. Основи лінійного і нелінійного математичного програмування. Математичні моделі. Транспортні задачі. Основи динамічного програмування. Оптимізація моделей.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕНЕРГЕТИКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА»
спеціальності 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА
ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»
галузі знань «Електрична інженерія»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	70
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	інженер-електрик

Концепція підготовки

Освітня діяльність при забезпеченні виконання умов державного замовлення та інших договорів з юридичними чи фізичними особами на підготовку фахівців з вищою освітою здійснюється відповідно до сучасних вимог. Навчальний процес в ННІ енергетики, автоматизації та енергозбереження базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнопромислові та соціально-економічні проблеми в їх взаємозв'язку та відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Невід'ємною складовою освітньої діяльності є виховний процес, який передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»

Дослідження, розробка та впровадження сучасних комп'ютерно-інтегрованих систем управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК. Технологія та математичне моделювання інформаційно-технологічних ресурсів АПК, автоматизовані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з автоматизованих систем керування, інженер з автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, інженер з технічного обслуговування систем автоматизації на підприємстві.

Магістерська програма «Електричні мережі і системи»

Дослідження, розробка та впровадження енергозберігаючих технологій, електричних мереж і систем. Енергетичні установки, моделювання та проектування систем електропостачання АПК. Моделювання та пристрої захисту автоматики та телемеханіки систем електропостачання.

Сфери зайнятості випускників

Виробництво, розподіл та застосування електроенергії, електромонтажні роботи, ремонт і технічне обслуговування ліній електропередач, трансформаторних підстанцій та електророзподільної апаратури.

Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»

Монтаж та експлуатація енергетичних установок в сільському господарстві, розробка і впровадження нетрадиційних та поновлюваних джерел енергії. Теплоенергетичні установки та системи, нетрадиційні та поновлювані джерела енергії в АПК. Енергоресурси, енергоносії, енергоджерела та теплотехнології.

Сфери зайнятості випускників

Виробництво електроенергії з поновлювальних джерел. Виробництво та розподілення тепла. Збір, очищення та розподілення води.

Магістерська програма «Енергоінжиніринг в АПК»

Організація комплексного виконання робіт з проектування, монтажу, налагоджування, введення в експлуатацію та технічного обслуговування діючого електрообладнання. Надійність технічних систем та якість енергоресурсів і енергоносіїв. Технології енергоінжинірингу та експлуатаційна надійність електрообладнання.

Сфери зайнятості випускників

Ремонт і технічне обслуговування ліній електропередач, трансформаторних підстанцій та електророзподільної апаратури. Електромонтажні роботи. Проектні роботи.

Освітньо-наукова програма підготовки***Магістерська програма «Електричні мережі і системи»***

Проектування, монтаж, налагодження та експлуатація ліній електропередач, трансформаторних підстанцій та розподільчих пристроїв. Облік та раціональне використання електричної енергії. Енергетичні установки, моделювання та проектування систем електропостачання АПК. Моделювання та пристрої захисту автоматики та телемеханіки систем електропостачання.

Сфери зайнятості випускників

Інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ. Інженер з експлуатації електричних мереж і систем.

Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»

Дослідження та розробка сучасних енергоефективних систем управління біотехнічними об'єктами. Технологія та математичне моделювання технологічних процесів в галузях АПК, автоматизовані системи управління технологічними процесами в галузях АПК.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з автоматизованих систем керування господарства, інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ.

Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»

Дослідження та розробка новітніх енергетичних установок в сільському господарстві. Дослідження, розробка і впровадження нетрадиційних та поновлюваних джерел енергії для потреб сільського господарства. Нанотехнології інтенсифікації тепломасообміну, нетрадиційні та поновлювані джерела енергії в АПК. Комплексні інтегровані системи енергопостачання.

Сфери зайнятості випускників

Інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ.

Магістерська програма «Науково-технічні засади електромеханічного перетворення енергії»

Дослідження способів перетворення електричної енергії, розробка новітніх електроприводів з покращеними експлуатаційними властивостями. Основні засади дослідницької діяльності та сучасна теорія електромеханічного перетворення енергії. Технології досліджень електромагнітних пристроїв і електромеханічних перетворювачів енергії.

Сфери зайнятості випускників

Інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних та проектно-кошторисних установ.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету: ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О. В. Музиченка», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», ТОВ «Київська птахофабрика», Компанія «Комплекс Агромарс», ПАТ «Комбінат «Тепличний», ДП Науково-дослідний виробничий агрокомбінат «Пуща Водиця», ПАТ «Терезине», ГК «Верес», ПАТ «Київсільелектро», ПАТ «Київелектромонтаж», районах електричних мереж Київської, Черкаської, Житомирської та Чернігівської компаній «Обленерго».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оптимізація параметрів та режимів роботи електричної мережі.
2. Вплив автономних джерел живлення на якість та надійність електропостачання підприємств АПК.
3. Автоматизована система обліку та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв.
4. Енергопостачання тваринницької ферми за рахунок поновлюваних джерел енергії.
5. Проект енергетичної служби сільськогосподарського підприємства.
6. Система енергетичного менеджменту сільськогосподарського підприємства.
7. Комп'ютерно-інтегрована САР розфасовки молочної продукції.
8. Інтелектуальна автоматизована система управління ТП.

9. Автоматизована система управління ТП на основі нейроінформаційних мереж.

10. Комплексне використання традиційних та нетрадиційних джерел енергії.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Енергетика сільськогосподарського виробництва» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановках	2	90	3
6	Електропостачання агропромислового комплексу	2	120	4
7	Методи синтезу та аналізу САК	2	90	3
8	Проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання	2	90	3
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
11	Тепловодопостачання АПК	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1110	37
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
4	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматизації	2	120	4
2	Системи автоматизації в енергетиці	2	120	4
3	Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації	3	120	4

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
4	Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в енергетиці	3	120	4
5	Програмно-апаратне забезпечення систем керування в енергетиці	3	120	4
6	Типові технологічні процеси в енергетиці та методи їх моделювання	3	120	4
Всього за вибором студента			720	24
2.2.2. Магістерська програма «Електричні мережі і системи»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Електричні мережі і системи	3	120	4
3	Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням	3	90	3
4	Автоматика та телемеханіка систем електропостачання	3	90	3
5	Електроустановки і системи електропостачання	3	90	3
6	Малі електричні станції	3	90	3
7	Проектування систем електропостачання АПК	3	120	4
Всього за вибором студента			720	24
2.2.3. Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Теплоенергетичні установки і системи	3	120	4
3	Газопостачання	3	90	3
4	Енергозбереження в теплотехнологіях	3	120	4
5	Енергозбереження та використання поновлюваних джерел енергії	3	90	3
6	Облік та регулювання розподілу та витрат енергоносіїв	3	90	3
7	Теплотехнології в процесах виробництва та переробки с.г. продукції	3	90	3
Всього за вибором студента			720	24
2.2.4. Магістерська програма «Енергоінжиніринг в АПК»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Енергетичний менеджмент і аудит в АПК	3	120	4
3	Надійність технічних систем і техногенні ризики	3	90	3
4	Облік та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв	3	90	3
5	Програмне забезпечення фізичних досліджень	3	90	3
6	Технічний сервіс енергообладнання	3	120	4
7	Технології енергоінжинірингу	3	90	3
Всього за вибором студента			720	24
Разом за вибірковою складовою			1110	37
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Енергетика сільськогосподарського виробництва»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановках	2	90	3
6	Електропостачання агропромислового комплексу	2	120	4
7	Методи синтезу та аналізу САК	2	90	3
8	Проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання	2	90	3
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
11	Тепловодопостачання АПК	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1110	37
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
4	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Системи автоматизації в енергетиці	2	120	4
3	Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації	3	120	4
4	Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в енергетиці	3	120	4
5	Програмно-апаратне забезпечення систем керування в енергетиці	3	120	4
6	Типові технологічні процеси в енергетиці та методи їх моделювання	3	120	4
7	Біотехнологічні об'єкти автоматизації, методи їх дослідження та моделювання	4	240	8
8	Інформаційні технології в системах керування	4	180	6
9	Комп'ютерно-інтегровані системи керування в галузях АПК	4	240	8
10	Сучасні методи розробки систем автоматизації біотехнологічних об'єктів	4	240	8
Всього за вибором студента			1620	54
2.2.2. Магістерська програма «Електричні мережі і системи»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Електричні мережі і системи	3	120	4
3	Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням	3	90	3
4	Автоматика та телемеханіка систем електропостачання	3	90	3

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
5	Електроустановки і системи електропостачання	3	90	3
6	Малі електричні станції	3	90	3
7	Проектування систем електропостачання АПК	3	120	4
8	Інтелектуальні ситеми в електроенергетиці	4	180	6
9	Математичні задачі в оптимізаційних задачах електропостачання	4	240	8
10	Перехідні процеси в системах електропостачання	4	240	8
11	Управління режимами роботи електричних мереж	4	240	8
Всього за вибором студента			1620	54
2.2.3. Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Теплоенергетичні установки і системи	3	120	4
3	Газопостачання	3	90	3
4	Енергозбереження в теплотехнологіях	3	120	4
5	Енергозбереження та використання поновлюваних джерел енергії	3	90	3
6	Облік та регулювання розподілу та витрат енергоносіїв	3	90	3
7	Теплотехнології в процесах виробництва та переробки с.г. продукції	3	90	3
8	Комплексне використання нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії	4	180	6
9	Моделювання теплових і гідродинамічних процесів	4	240	8
10	Нанотехнології інтенсифікації процесів тепломасообміну	4	240	8
11	Опимізація систем енергопостачання та енергозбереження	4	240	8
Всього за вибором студента			1620	54
2.2.4. Магістерська програма «Науково-технічні засади електромеханічного перетворення енергії»				
1	Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики	2	120	4
2	Енергетичний менеджмент і аудит в АПК	3	120	4
3	Надійність технічних систем і техногенні ризики	3	90	3
4	Облік та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв	3	90	3
5	Програмне забезпечення фізичних досліджень	3	90	3
6	Технічний сервіс енергообладнання	3	120	4
7	Технології енергоінжинірингу	3	90	3
8	Математичне моделювання електромагнітних пристроїв і електромеханічних перетворювачів енергії	4	240	8
9	Надійність електромагнітних пристроїв і електромеханічних перетворювачів енергії	4	180	6
10	Спеціальні розділи теоретичної електротехніки	4	240	8
11	Сучасна теорія електромеханічного перетворення енергії	4	240	8
Всього за вибором студента			1620	54
Разом за вибірковою складовою			2010	67
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	420	14
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3, 4	180	6
Всього			600	20
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Безпека праці в енергоустановках. Захисні заходи при нормальному та аварійному режимах роботи електроустановок. Безпека праці при монтажі, ремонті та експлуатації електроустановок. Блискавкозахист сільськогосподарських об'єктів.

Електромагнітна сумісність. Якість електроенергії. Показники якості електроенергії та їх визначення. Забезпечення стійкого нормального функціонування систем електропостачання при будь-яких порушеннях їх режимів роботи. Перехідні процеси в синхронних генераторах станцій і мережах електричних систем. Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах при малих та великих збуреннях.

Електропостачання агропромислового комплексу. Зовнішні електричні мережі, трансформаторні підстанції та сільські резервні електростанції. Апаратура електричних станцій та підстанцій. Релейний захист та автоматика. Надійність електропостачання. Якість електричної енергії.

Енергетична безпека. Основні положення енергетичної безпеки держави. Диверсифікація енергопостачання. Планування, організація і управління на енергетичних підприємствах та в енергоспоживачах промислових підприємств. Основні напрямки формування тарифів в умовах ринку. Системи планово-запобіжного ремонту обладнання. Контроль енергоспоживання. Енергетичний баланс. Нормування витрат паливно-енергетичних ресурсів. Системи контролю витрат енергоносіїв. Енергозберігаючі заходи.

Інформаційні технології. Інформаційно-керуючі комплекси та системи. Концепції побудови автоматизованих систем обліку електроенергії в умовах енергоринку України. Структури та особливості побудови і застосування існуючих інформаційно-керуючих комплексів та системи для обліку електроенергії.

Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів. Параметри енергетичних мереж. Моделювання параметрів систем та мереж, їх аналіз. Вимоги щодо ефективності роботи систем та мереж, шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів мереж. Методи оптимізації параметрів мереж. Аналіз режимів роботи енергетичних систем. Критерії оптимізації режимів роботи мереж. Оптимізація складових собівартості електроенергії.

Методи синтезу та аналізу САК. Системи автоматизованого керування. Інтелектуальні системи. Інструментальне середовище інтелектуальних та автоматизованих систем. Технологічні засоби інтелектуальних систем. Підсистеми автоматизації програмування, інструментальні і інтелектуальні засоби. Інтелектуальне програмування. Середовище автоматизації програмування – TURBO. Системи EXSYS, GURU – ART. Апаратна реалізація інтелектуальних систем, елементна база. Приклади систем штучного інтелекту.

Основи енергоощадності. Основні фактори економії електроенергії на промислових підприємствах. Загальні питання визначення економічної ефективності капітальних вкладень в енергетику. Основи нормування електроенергії. Основні напрями економії енергоресурсів різних галузей виробництва. Енергозберігаючі режими в системах електропостачання промислових підприємств.

Проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання. Методика проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання сільського господарства. Комп'ютерні технології в проектуванні. Вимоги до оформлення проектів.

Теорія оптимізації. Основи лінійного і нелінійного математичного

програмування. Математичні моделі. Транспортні задачі. Основи динамічного програмування. Оптимізація моделей.

Тепловодопостачання АПК. Теплоенергетичні установки та системи теплопостачання. Енергетичний аудит і менеджмент. Енергозбереження в тепловодопостачанні АПК. Джерела водопостачання.. Споруди для забору поверхневих і підземних вод. Розподільні та внутрішні водопровідні мережі.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів. Висвітлення філософських знань з основних розділів філософії, які б розвивали тип свідомості студентів. Філософський образ науки. Філософські проблеми сучасної науки.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»

Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільсько-господарському підприємстві. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства – виробника.

Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в енергетиці. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Програмно-апаратне забезпечення систем керування в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Системи автоматизації в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження датчиків, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Типові технологічні процеси в енергетиці та методи їх моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів.

2.2.2. Магістерська програма «Електричні мережі і системи»**Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням.**

Сучасні принципи, методи та засоби контролю і управління електроспоживанням як важливого напрямку енергозбереження та енергозаощадження у сільському господарстві.

Автоматика та телемеханіка систем електропостачання. Інформація в системах управління електропостачанням. Засоби телемеханіки в системах управління електропостачанням. Системи телекерування, телевимірювання і телесигналізації. Канали зв'язку в системах автоматики і телемеханіки. Диспетчерське обладнання пунктів управління. Засоби автоматики в системах управління електропостачанням. Техніко-економічні показники автоматизації та телемеханізації.

Електричні мережі і системи. Електрична частина підстанцій і резервних електростанцій. Захист сільських електроустановок від перенапруги. Підвищення економічної ефективності і надійності систем електропостачання сільського господарства. Автоматизація та телемеханізація керування системами енергопостачання.

Електроустановки і системи електропостачання. Електрична частина підстанцій і резервних електростанцій. Захист сільських електроустановок від перенапруги. Підвищення економічності і надійності систем електропостачання сільського господарства. Автоматизація та телемеханізація керування системами енергопостачання.

Проектування систем електропостачання АПК. Постановка технічного завдання, проведення розрахунків, створення і видача графічних документів з використанням САПР фірми Autodesk Inc. І підсистем САПР Mathcad, Autocad, і оптимальних комп'ютерно-інтегрованих технологій. Математичний опис функціонування САУ. Типові динамічні ланки САУ. Ідентифікація моделей об'єктів управління.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження датчиків, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

2.2.3. Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»

Газопостачання. Основні характеристики газу як джерела енергії. Пристрої обліку витрат газу. Розподільчі пристрої. Споживачі.

Енергозбереження в теплотехнологіях. Джерела теплової та електричної енергії. Втрати при передачі енергії. Втрати в трансформаторах. Втрати в лініях електропередач. Технічні заходи для зменшення втрат енергії. Організаційні заходи зменшення втрат енергії.

Енергозбереження та використання поновлювані джерела енергії. Типи нетрадиційних та поновлюваних джерел енергії. Особливості роботи малих електростанцій та їх роль в електропостачанні АПК. Порівняльна характеристика

нетрадиційних та поновлюваних джерел електроенергії. Будова малих електростанцій.

Облік та регулювання розподілу та витрат енергоносіїв. Пристрої забезпечення обліку активної та реактивної енергії. Регулятори реактивної енергії. Багатотарифний облік електроенергії. Пристрої контролю витрат теплоносіїв. Лічильники витрат води та газу.

Теплоенергетичні установки і системи. Джерела теплової енергії. Горіння органічного палива. Котельні установки. Теплогенератори. Водонагрівники. Системи теплопостачання. Теплові мережі. Газопостачання сільського господарства. Нетрадиційні джерела теплопостачання сільськогосподарського виробництва.

Теплотехнології в процесах виробництва та переробки с.г. продукції. Джерела теплової енергії. Горіння органічного палива. Котельні установки. Теплогенератори. Водонагрівники. Системи теплопостачання. Теплові мережі. Газопостачання сільського господарства. Нетрадиційні джерела теплопостачання сільськогосподарського виробництва.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження давачів, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

2.2.4. Магістерська програма «Енергоінжиніринг в АПК»

Енергетичний менеджмент і аудит в АПК. Комплекс послуг з підготовки і забезпечення монтажу та експлуатації енергетичного обладнання в сільському господарстві. Енергосервіс в агропромисловому комплексі: номенклатура та реалізація послуг. Маркетинг в енергосервісі.

Надійність технічних систем і техногенні ризики. Основні категорії та стандарти в галузі надійності. Категорії надійності електропостачання. Якість електричної енергії. Техногенні ризики в енергетиці. Екологічні аспекти електрифікації сільського господарства.

Облік та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв. Пристрої забезпечення обліку активної та реактивної енергії. Регулятори реактивної енергії. Багатотарифний облік електроенергії. Пристрої контролю витрат теплоносіїв. Лічильники витрат води та газу.

Програмне забезпечення фізичних досліджень. Комп'ютерні технології візуалізації режимів і параметрів технологічних об'єктів і виробничих процесів. Пакети прикладних програм для обробки і передачі інформації. Технічні засоби інформаційних технологій. Глобальна мережа Internet.

Технічний сервіс енергообладнання. Технічне обслуговування трансформаторних підстанцій і ліній електропередач. Сервісне обслуговування електрообладнання споживачів. Діагностування електрообладнання.

Технології енергоінжинірингу. Інжиніринг як самостійна сфера діяльності. Номенклатура інжинірингових послуг. Інженерно - консультаційні фірми. Інженер - резидент в інжиніринговій діяльності. Сервіс як засіб створення системи зв'язків між підприємством і клієнтом. Мережі післяпродажного обслуговування

енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства - виробника.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження датчиків, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. *Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»*

Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства – виробника.

Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в енергетиці. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Програмно-апаратне забезпечення систем керування в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Системи автоматизації в енергетиці. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження датчиків, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та

організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Типові технологічні процеси в енергетиці та методи їх моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів.

Біотехнологічні об'єкти автоматизації, методи їх дослідження та моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів. Аналітичні методи моделювання технологічних процесів. Методи ідентифікації технологічних процесів. Приклади моделювання типових технологічних процесів. Перевірка адекватності математичних моделей технологічним процесам.

Інформаційні технології в системах керування. Комп'ютерні технології візуалізації режимів і параметрів технологічних об'єктів і виробничих процесів. Пакети прикладних програм для обробки і передачі інформації. Технічні засоби інформаційних технологій.

Комп'ютерно-інтегровані системи керування в галузях АПК. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Сучасні методи розробки систем автоматизації біотехнологічних об'єктів. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів у рослинництві і тваринництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

2.2.2. Магістерська програма «Електричні мережі і системи»

Автоматизовані системи контролю і управління електроспоживанням. Сучасні принципи, методи та засоби контролю і управління електроспоживанням як важливого напрямку енергозбереження та енергозаощадження у сільському господарстві.

Автоматика та телемеханіка систем електропостачання. Інформація в системах управління електропостачанням. Засоби телемеханіки в системах управління електропостачанням. Системи телекерування, телевимірювання і телесигналізації. Канали зв'язку в системах автоматики і телемеханіки. Диспетчерське обладнання пунктів управління. Засоби автоматики в системах

управління електропостачанням. Техніко-економічні показники автоматизації та телемеханізації.

Електричні мережі і системи. Електрична частина підстанцій і резервних електростанцій. Захист сільських електроустановок від перенапруги. Підвищення економічної ефективності і надійності систем електропостачання сільського господарства. Автоматизація та телемеханізація керування системами енергопостачання.

Електроустановки і системи електропостачання. Електрична частина підстанцій і резервних електростанцій. Захист сільських електроустановок від перенапруги. Підвищення економічності і надійності систем електропостачання сільського господарства. Автоматизація та телемеханізація керування системами енергопостачання.

Проектування систем електропостачання АПК. Постановка технічного завдання, проведення розрахунків, створення і видача графічних документів з використанням САПР фірми Autodesk Inc. І підсистем САПР Mathcad, Autocad, і оптимальних комп'ютерно-інтегрованих технологій. Математичний опис функціонування САУ. Типові динамічні ланки САУ. Ідентифікація моделей об'єктів управління.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження датчиків, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Інтелектуальні системи в електроенергетиці. Інформаційно-керуючі комплекси та системи. Концепції побудови автоматизованих систем обліку електроенергії в умовах енергоринку України. Структури та особливості побудови і застосування існуючих інформаційно-керуючих комплексів та системи для обліку електроенергії.

Математичні задачі в оптимізаційних задачах електропостачання. Основні визначення та поняття. Що таке модель, моделювання, об'єкт, предмет дослідження. Вимоги до моделі з позицій мети та задач конкретного дослідження. Умовний розподіл моделей на аналітичні, експериментальні та експериментально-аналітичні. Процеси моделювання, їх основні етапи: постановка та завдання дослідження, побудова математичної моделі, розробка алгоритму та програми обмежень змінних факторів, перевірка відповідності та аналіз отриманих результатів.

Перехідні процеси в системах електропостачання. Забезпечення стійкого нормального функціонування систем електропостачання при будь-яких порушеннях їх режимів роботи. Перехідні процеси в синхронних генераторах станцій і мережах електричних систем. Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах при малих та великих збуреннях.

Управління режимами роботи електричних мереж. Поняття режимів роботи. Сучасні принципи, методи та засоби контролю і управління електроспоживанням. Електрична частина підстанцій і резервних електростанцій. Захист сільських електроустановок від перенапруги. Підвищення економічності

ефективності і надійності систем електропостачання сільського господарства. Автоматизація та телемеханізація керування системами енергопостачання.

2.2.3. Магістерська програма «Енергозабезпечення АПК»

Газопостачання. Основні характеристики газу як джерела енергії. Пристрої обліку витрат газу. Розподільчі пристрої. Споживачі.

Енергозбереження в теплотехнологіях. Джерела теплової та електричної енергії. Втрати при передачі енергії. Втрати в трансформаторах. Втрати в лініях електропередач. Технічні заходи для зменшення втрат енергії. Організаційні заходи зменшення втрат енергії.

Енергозбереження та використання поновлювані джерела енергії. Типи нетрадиційних та поновлюваних джерел енергії. Особливості роботи малих електростанцій та їх роль в електропостачанні АПК. Порівняльна характеристика нетрадиційних та поновлюваних джерел електроенергії. Будова малих електростанцій.

Облік та регулювання розподілу та витрат енергоносіїв. Пристрої забезпечення обліку активної та реактивної енергії. Регулятори реактивної енергії. Багатотарифний облік електроенергії. Пристрої контролю витрат теплоносіїв. Лічильники витрат води та газу.

Теплоенергетичні установки і системи. Джерела теплової енергії. Горіння органічного палива. Котельні установки. Теплогенератори. Водонагрівники. Системи теплопостачання. Теплові мережі. Газопостачання сільського господарства. Нетрадиційні джерела теплопостачання сільськогосподарського виробництва.

Теплотехнології в процесах виробництва та переробки с.г. продукції. Джерела теплової енергії. Горіння органічного палива. Котельні установки. Теплогенератори. Водонагрівники. Системи теплопостачання. Теплові мережі. Газопостачання сільського господарства. Нетрадиційні джерела теплопостачання сільськогосподарського виробництва.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження давачів, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Комплексне використання нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії. Використання нетрадиційних та поновлювальних джерел енергії є ефективним методом енергозбереження енергетичних ресурсів. Викладено принципи роботи вказаних джерел енергії, до яких відносяться теплові насоси, сонячні колектори, біогазові та вітрові установки, геотермальні установки, тощо. Викладено методи їх розрахунку та засоби комплексного використання різних джерел для енергопостачання різних об'єктів та споруд АПК.

Моделювання теплових і гідродинамічних процесів. Викладено основи математичного моделювання процесів переносу енергії і маси в теплоенергетичних установках і системах. Моделювання базується на розробці фізичних моделей переносу, використанні рівнянь переносу та крайових умов, що описують ці процеси. Для розв'язку рівнянь переносу використовуються чисельні методи, в тому числі

пакети прикладних програм, що дають змогу отримати всі локальні теплофізичні характеристики досліджуваних процесів. Моделювання є ефективним засобом для оптимізації енергетичного обладнання.

Нанотехнології інтенсифікації процесів тепломасообміну. Нанотехнології являються ефективним засобом для інтенсифікації процесів переносу теплоти і маси в енергетичних установках і системах. Проведено аналіз основних підходів, які дозволяються застосовувати нанотехнології в АПК. Викладено основні принципи дискретно-імпульсного вводу енергії в установках аграрного та харчового виробництва. Використання такого підходу дає можливість суттєво покращити ефективність роботи теплоенергетичного обладнання.

Оптимізація систем енергопостачання та енергозбереження. Наведено основні методи, за допомогою яких можна провести оптимізацію систем енергопостачання. Методи оптимізації базуються на визначенні теплових та гідравлічних втрат в енергетичних системах, наприклад, в системах тепло та водопостачання, котельних установках, ТЕЦ та інших об'єктах. Особлива увага приділяється використанню в енергетичних системах поновлювальних джерел енергії та використанні ексерго-економічного аналізу.

2.2.4. Магістерська програма «Науково-технічні засади електромеханічного перетворення енергії»

Енергетичний менеджмент і аудит в АПК. Комплекс послуг з підготовки і забезпечення монтажу та експлуатації енергетичного обладнання в сільському господарстві. Енергосервіс в агропромисловому комплексі: номенклатура та реалізація послуг. Маркетинг в енергосервісі.

Надійність технічних систем і техногенні ризики. Основні категорії та стандарти в галузі надійності. Категорії надійності електропостачання. Якість електричної енергії. Техногенні ризики в енергетиці. Екологічні аспекти електрифікації сільського господарства.

Облік та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв. Пристрої забезпечення обліку активної та реактивної енергії. Регулятори реактивної енергії. Багатотарифний облік електроенергії. Пристрої контролю витрат теплоносіїв. Лічильники витрат води та газу.

Програмне забезпечення фізичних досліджень. Комп'ютерні технології візуалізації режимів і параметрів технологічних об'єктів і виробничих процесів. Пакети прикладних програм для обробки і передачі інформації. Технічні засоби інформаційних технологій. Глобальна мережа Internet.

Технічний сервіс енергообладнання. Технічне обслуговування трансформаторних підстанцій і ліній електропередач. Сервісне обслуговування електрообладнання споживачів. Діагностування електрообладнання.

Технології енергоінжинірингу. Інжиніринг як самостійна сфера діяльності. Номенклатура інжинірингових послуг. Інженерно - консультаційні фірми. Інженер - резидент в інжиніринговій діяльності. Сервіс як засіб створення системи зв'язків між підприємством і клієнтом. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства - виробника.

Технології обслуговування та ремонту енергообладнання і засобів автоматики. Експлуатація обладнання систем енергопостачання сільського господарства. Експлуатація трансформаторних підстанцій, розподільних пристроїв, ліній електропередач, електроприводів, освітлювальних та опромінювальних установок, електронагрівного і електрозварювального обладнання, засобів зв'язку. Налагодження давачів, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та

організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Експлуатація котельних установок, теплогенераторів і калориферів. Експлуатація водогонів і теплових мереж. Експлуатація газових установок. Експлуатація устаткування систем електропостачання сільського господарства.

Математичне моделювання електромагнітних пристроїв і електрохеханічних перетворювачів енергії. Аналітичні методи математичного моделювання об'єктів агропромислового виробництва. Методи побудови математичних моделей. Побудова математичних моделей електротехнологічного обладнання аналітичним методом та за результатами експерименту. Аналіз моделей та їх оптимізація.

Надійність електромагнітних пристроїв і електромеханічних перетворювачів енергії. Основні поняття, показники та положення комплексної програми забезпечення надійності, методи розрахунків та підвищення надійності за результатами випробувань і експлуатації електромагнітних пристроїв і електромеханічних перетворювачів енергії, прогнозування надійності, створення системи забезпечення запасними частинами, визначення надійності технічних систем за участі оператора.

Спеціальні розділи теоретичної електротехніки. Метод конформних відображень і його застосування для розрахунку статичних полів в електромагнітних пристроях і електромеханічних перетворювачах. Основи теорії й техніки електромоделювання. Метод інтегральних рівнянь розрахунку статичних полів.

Сучасна теорія електромеханічного перетворення енергії. Вивчення основ теорії електромагнетизму та загальні принципи електромеханічного перетворення енергії, їх практичне використання для проектування та експлуатації електричних машин.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ І АВТОМАТИЗАЦІЯ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»
спеціальності 141 «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА
ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»
галузі знань «Електрична інженерія»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	інженер-електрик

Концепція підготовки

Освітня діяльність при забезпеченні виконання умов державного замовлення та інших договорів з юридичними чи фізичними особами на підготовку фахівців з вищою освітою здійснюється відповідно до сучасних вимог. Навчальний процес в ННІ енергетики, автоматизації і енергозбереження базується на системному підході та міжпредметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальнопромислові та соціально-економічні проблеми в їх взаємозв'язку та відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Невід'ємною складовою освітньої діяльності є виховний процес, який передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»

Дослідження, розробка та впровадження сучасних комп'ютерно-інтегрованих систем управління в господарствах з виробництва та первинної переробки сільськогосподарської продукції. Технологія та математичне моделювання технологічних процесів в галузях АПК, автоматизовані системи управління технологічними процесами у галузях АПК.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з КВПіА птахофабрики, інженер з автоматизованих систем керування господарства з виробництва та первинної переробки молока, інженер відділу АСУ ТП свинокомплексу, інженер з КВПіА тепличного господарства, інженер з технічного обслуговування систем автоматизації на підприємстві.

Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»

Дослідження, розробка та впровадження сучасних електрифікованих технологій в господарствах з виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. Моделювання регульованого електроприводу та виконавчих механізмів в тваринництві. Проектування силових електроустановок та освітлювальних систем і мереж в тваринництві. Моделювання регульованого електроприводу та виконавчих механізмів в насінництві та розсадництві. Проектування силових електроустановок та освітлювальних систем і мереж в насінництві та розсадництві.

Сфери зайнятості випускників

Електротехнології в АПК. Ремонт, технічне обслуговування та експлуатація електротехнічного обладнання в тваринництві та рослинництві. Електромонтажні роботи. Проектні роботи.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»

Дослідження та розробка сучасних енергоефективних систем управління біотехнічними об'єктами. Технологія та математичне моделювання технологічних процесів в галузях АПК, автоматизовані системи управління технологічними процесами в галузях АПК.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з автоматизованих систем керування господарства, інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ.

Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»

Дослідження способів підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва шляхом використання новітніх електрифікованих технологій. Моделювання регульованого електроприводу та виконавчих механізмів в галузях АПК. Методи дослідження якості обробки продукції в галузях АПК

Сфери зайнятості випускників

Інженер з електрифікованих технологій, інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету: ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», ТОВ «Київська птахофабрика», Компанія «Комплекс Агромарс», ПАТ «Комбінат «Тепличний», ДП Науково-дослідний виробничий агрокомбінат «Пуца Водиця», ПАТ «Терезине», ГК «Верес», ПАТ "Київсільелектро", ПАТ "Київелектромонтаж", районах електричних мереж Київської, Черкаської, Житомирської та Чернігівської компаній "Обленерго".

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Електрифікація технологічних процесів при переробці продукції тваринництва.
2. Електрифікація технологічних процесів в харчовій промисловості.
3. Електрифікація технологічних процесів при переробці продукції рослинництва.
4. Автоматизована система обліку та регулювання витрат енергоресурсів і енергоносіїв.
5. Комп'ютерно-інтегрована САР розфасовки молочної продукції.
6. Інтелектуальна автоматизована система управління ТП.
7. Автоматизована система управління ТП на основі нейроінформаційних мереж.
8. Оцінка якості с.-г. продукції методом газорозрядної візуальної електрографії.
9. Магнітна обробка паливної води і живильних розчинників у теплицях.
10. Дослідження дії ультрафіолетового опромінення на тварин.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Електрифікація та автоматизація сільського
господарства»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановках	2	120	4
6	Електропривод сільськогосподарських машин, агрегатів та потокових ліній	2	120	4
7	Проектування систем електрифікації, автоматизації та електропостачання сільського господарства	2	120	4
8	Методи синтезу та аналізу САК	2	150	5
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1140	38
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	120	4
	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»				
1	Автоматизація технологічних процесів і виробництв	2	90	3
2	Електротехнології в АПК	2	90	3
3	Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації	3	120	4
4	Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в електрифікації	3	120	4
5	Програмно-апаратне забезпечення систем керування в електрифікації	2	120	4
6	Типові технологічні процеси в електрифікації та методи їх моделювання	3	120	4
Всього за вибором студента			660	22
2.2.2. Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»				
1	Автоматизація технологічних процесів і виробництв	2	90	3
2	Електротехнології в АПК	2	90	3
3	Електротехнології обробки с.-г. продукції	3	120	4
4	Електронно-іонні технології	3	90	3
5	Інженерна діяльність при обслуговуванні електроенергетичних систем	3	90	3
6	Моделювання регульованого електропривода, апаратів та потокових ліній	3	90	3
7	Оптичні електротехнології	3	90	3
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Електрифікація та автоматизація сільського
господарства»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Електромагнітна сумісність	1	120	4
2	Енергетична безпека	1	90	3
3	Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів	1	120	4
4	Основи енергоощадності	1	120	4
5	Безпека праці в енергоустановах	2	120	4
6	Електропривод сільськогосподарських машин, агрегатів та потокових ліній	2	120	4
7	Проектування систем електрифікації, автоматизації та	2	120	4

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	електропостачання сільського господарства			
8	Методи синтезу та аналізу САК	2	150	5
9	Теорія оптимізації	2	90	3
10	Інформаційні технології	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1140	38
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	120	4
4	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»				
1	Автоматизація технологічних процесів і виробництв	2	90	3
2	Електротехнології в АПК	2	90	3
3	Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації	3	120	4
4	Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в електрифікації	3	120	4
5	Програмно-апаратне забезпечення систем керування в електрифікації	3	120	4
6	Типові технологічні процеси в електрифікації та методи їх моделювання	3	120	4
7	Біотехнологічні об'єкти автоматизації, методи їх дослідження та моделювання	4	240	8
8	Інформаційні технології в системах керування	4	180	6
9	Комп'ютерно-інтегровані системи керування в галузях АПК	4	240	8
10	Сучасні методи розробки систем автоматизації біотехнологічних об'єктів	4	240	8
Всього за вибором студента			1560	52
2.2.2. Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»				
1	Автоматизація технологічних процесів і виробництв	2	90	3
2	Електротехнології в АПК	2	90	3
3	Електротехнології обробки с.-г. продукції	3	120	4
4	Електронно-іонні технології	3	90	3
5	Інженерна діяльність при обслуговуванні електроенергетичних систем	3	90	3
6	Моделювання регульованого електропривода, апаратів та потокових ліній	3	90	3
7	Оптичні електротехнології	3	90	3
8	Електромагнітна обробка сільськогосподарської продукції	4	240	8
9	Електротехнологічні методи дослідження	4	180	6
10	Науково-технічні основи конструювання електротехнологічних установок	4	240	8
11	Обробка с.-г. продукції в полі коронного розряду	4	240	8
Всього за вибором студента			1560	52
Разом за вибірковою складовою			1980	66
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3, 4	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Безпека праці в енергоустановках. Захисні заходи при нормальному та аварійному режимах роботи електроустановок. Безпека праці при монтажі, ремонті та експлуатації електроустановок. Блискавкозахист сільськогосподарських об'єктів.

Електромагнітна сумісність. Якість електроенергії. Показники якості електроенергії та їх визначення. Забезпечення стійкого нормального функціонування систем електропостачання при будь-яких порушеннях їх режимів роботи. Перехідні процеси в синхронних генераторах станцій і мережах електричних систем. Електромеханічні перехідні процеси в електричних системах при малих та великих збуреннях.

Електропривод сільськогосподарських машин, агрегатів та потокових ліній. Приводні характеристики машин і механізмів. Принципи і схеми керування електроприводами. Комплекти обладнання для автоматичного керування. Експериментальні методи дослідження приводних характеристик.

Енергетична безпека. Основні положення енергетичної безпеки держави. Диверсифікація енергопостачання. Планування, організація і управління на енергетичних підприємствах та в енергогосподарствах промислових підприємств. Основні напрямки формування тарифів в умовах ринку. Системи планово-запобіжного ремонту обладнання. Контроль енергоспоживання. Енергетичний баланс. Нормування витрат паливно-енергетичних ресурсів. Системи контролю витрат енергоносіїв. Енергозберігаючі заходи.

Інформаційні технології. Інформаційно-керуючі комплекси та системи. Концепції побудови автоматизованих систем обліку електроенергії в умовах енергоринку України. Структури та особливості побудови і застосування існуючих інформаційно-керуючих комплексів та системи для обліку електроенергії.

Математичне моделювання електротехнічних систем та їх елементів. Параметри енергетичних мереж. Моделювання параметрів систем та мереж, їх аналіз. Вимоги щодо ефективності роботи систем та мереж, шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів мереж. Методи оптимізації параметрів мереж. Аналіз режимів роботи енергетичних систем. Критерії оптимізації режимів роботи мереж. Оптимізація складових собівартості електроенергії.

Методи синтезу та аналізу САК. Системи автоматизованого керування. Інтелектуальні системи. Інструментальне середовище інтелектуальних та автоматизованих систем. Технологічні засоби інтелектуальних систем. Підсистеми автоматизації програмування, інструментальні і інтелектуальні засоби. Інтелектуальне програмування. Середовище автоматизації програмування – TURBO. Системи EXSYS, GURU – ART. Апаратна реалізація інтелектуальних систем, елементна база. Приклади систем штучного інтелекту.

Основи енергоощадності. Основні фактори економії електроенергії на промислових підприємствах. Загальні питання визначення економічної ефективності капітальних вкладень в енергетику. Основи нормування електроенергії. Основні напрями економії енергоресурсів різних галузей виробництва. Енергозберігаючі режими в системах електропостачання промислових підприємств.

Проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання. Методика проектування систем електрифікації, автоматизації та енергопостачання сільського господарства. Комп'ютерні технології в проектуванні. Вимоги до оформлення проектів.

Теорія оптимізації. Основи лінійного і нелінійного математичного

програмування. Математичні моделі. Транспортні задачі. Основи динамічного програмування. Оптимізація моделей.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Філософія науки та інноваційного розвитку. Світоглядно-методологічна підготовка студентів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів. Висвітлення філософських знань з основних розділів філософії, які б розвивали тип свідомості студентів. Філософський образ науки. Філософські проблеми сучасної науки.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Автоматизація технологічних процесів та комп'ютерно-інтегровані системи управління інформаційно-технологічними ресурсами АПК»

Автоматизація технологічних процесів і виробництв. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Електротехнології в АПК. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства – виробника.

Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в електрифікації. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів у рослинництві і тваринництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Програмно-апаратне забезпечення систем керування в електрифікації. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Типові технологічні процеси в електрифікації та методи їх моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів.

2.2.2. Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»

Автоматизація технологічних процесів і виробництв. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Електротехнології в АПК. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства.

Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Моделювання регульованого електроприводу, апаратів та потокових ліній. Параметри електроприводу. Моделювання параметрів приводів. Вимоги щодо ефективності роботи приводу та шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів приводів. Методи оптимізації. Аналіз режимів роботи приводів. Управління режимами роботи приводу. Технічне забезпечення.

Електротехнології обробки с.-г. продукції. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Інженерна діяльність при обслуговуванні електроенергетичних систем. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Інжиніринг як самостійна сфера діяльності. Номенклатура інжинірингових послуг. Інженерно - консультаційні фірми. Сервіс як засіб створення системи зв'язків між підприємством і клієнтом. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Система обслуговування як складова іміджу підприємства - виробника.

Електронно-іонні технології. Характеристика електричних полів і способи зарядки частинок. Електричні сепаратори. Штучна іонізація повітря і електричні фільтри. Електроаерозольна технологія. Джерела живлення установок електронно-іонної технології.

Оптичні електротехнології. Технологічні особливості установок променистої енергії. Проектування установок оптичної енергії. Проектування установок НВЧ випромінювання. Установки ультразвукової обробки.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2.1. Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»

Автоматизація технологічних процесів і виробництв. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Електротехнології в АПК. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Інженерна діяльність в обслуговуванні систем автоматизації. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства – виробника.

Методи сучасного керування технологічними процесами і виробництвами в електрифікації. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів у рослинництві і тваринництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Програмно-апаратне забезпечення систем керування в електрифікації. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Типові технологічні процеси в електрифікації та методи їх моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів.

Біотехнологічні об'єкти автоматизації, методи їх дослідження та моделювання. Об'єкти автоматизації; класифікація, структура і основні характеристики типових технологічних об'єктів, технологій і процесів галузях АПК. Фізико-хімічні основи гідродинамічних, теплових, масообмінних, механічних, хіміко-технологічних процесів. Розрахунок параметрів теплових і масообмінних процесів в галузях АПК Технології переробки і зберігання сільськогосподарської продукції. Основи моделювання та конструювання технологічних апаратів. Аналітичні методи моделювання технологічних процесів. Методи ідентифікації технологічних процесів. Приклади моделювання типових технологічних процесів. Перевірка адекватності математичних моделей технологічним процесам.

Інформаційні технології в системах керування. Комп'ютерні технології візуалізації режимів і параметрів технологічних об'єктів і виробничих процесів. Пакети прикладних програм для обробки і передачі інформації. Технічні засоби інформаційних технологій.

Комп'ютерно-інтегровані системи керування в галузях АПК. Архітектура мікропроцесора та мікро-ЕОМ, програмування мікропроцесора на мові Асемблер, апаратні засоби мікропроцесорних систем. Розробка та налагоджування мікропроцесорних систем у сільськогосподарському виробництві. Дискретні сигнали, їх кодування. ЦАП та АЦП. Аналіз у часовій та частотній областях. Керованість та спостережуваність. Синтез цифрових систем. Обмеження в мікропроцесорних системах керування.

Сучасні методи розробки систем автоматизації біотехнологічних об'єктів. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів у рослинництві і тваринництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

2.2.2. Магістерська програма «Електрифіковані технології і електрообладнання в АПК»

Автоматизація технологічних процесів і виробництв. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Електротехнології в АПК. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Моделювання регульованого електроприводу, апаратів та потокових ліній. Параметри електроприводу. Моделювання параметрів приводів. Вимоги щодо ефективності роботи приводу та шляхи їх забезпечення. Критерії оптимізації параметрів приводів. Методи оптимізації. Аналіз режимів роботи приводів. Управління режимами роботи приводу. Технічне забезпечення.

Електротехнології обробки с.-г. продукції. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Інженерна діяльність при обслуговуванні електроенергетичних систем. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Інжиніринг як самостійна сфера діяльності. Номенклатура інжинірингових послуг. Інженерно - консультаційні фірми. Сервіс як засіб створення системи зв'язків між підприємством і клієнтом. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Система обслуговування як складова іміджу підприємства - виробника.

Електронно-іонні технології. Характеристика електричних полів і способи зарядки частинок. Електричні сепаратори. Штучна іонізація повітря і електричні фільтри. Електроаерозольна технологія. Джерела живлення установок електронно-іонної технології.

Оптичні електротехнології. Технологічні особливості установок променистої енергії. Проектування установок оптичної енергії. Проектування установок НВЧ випромінювання. Установки ультразвукової обробки.

Електромагнітна обробка сільськогосподарської продукції. Дослідження електромагнітних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електромагнітної обробки сільськогосподарських матеріалів, основи теорії використання сильних магнітних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Електроімпульсна техніка і технології.

Електротехнологічні методи дослідження. Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвукова і магнітна обробка матеріалів.

Науково-технічні основи конструювання електротехнологічних

установок. Методи розрахунку електротермічних та електротехнологічних силових установок; методи розрахунку електроприводів потокових ліній; проектування силових електромереж; характеристики електрообладнання систем електропостачання. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві. Мережі післяпродажного обслуговування енергообладнання. Групи видів діяльності з післяпродажного обслуговування. Система обслуговування як складова іміджу підприємства – виробника.

Обробка сільськогосподарської продукції в полі коронного розряду.

Дослідження електротехнологічних процесів та роботи електротехнологічного обладнання в умовах сільського господарства. Електричні джерела та установки з електрофізичної обробки сільськогосподарських матеріалів. Основи теорії використання сильних електричних полів та коронного розряду при обробці насіння з урахуванням його властивостей. Озонування. Обробка електричним струмом. Електроімпульсна техніка і технології, ультразвук і магнітна обробка матеріалів.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «АВТОМАТИЗОВАНЕ УПРАВЛІННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИМИ
ПРОЦЕСАМИ»
спеціальності 151 «АВТОМАТИЗАЦІЯ ТА КОМП'ЮТЕРНО-ІНТЕГРОВАНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»
галузі знань «Автоматизація та приладобудування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	35
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	інженер-дослідник комп'ютерних систем та автоматики

Концепція підготовки

Освітня діяльність при забезпеченні виконання умов державного замовлення та інших договорів з юридичними чи фізичними особами на підготовку фахівців з вищою освітою здійснюється відповідно до державних стандартів вищої освіти. Навчальний процес в ННІ енергетики, автоматики і енергозбереження базується на системному підході та між предметному принципі навчання з метою виховання у студентів широти поглядів, нестандартності мислення, здатності вирішувати загальновиробничі та соціально-економічні проблеми в їх взаємозв'язку та відповідно до потреб сучасного виробництва та кон'юнктури ринку праці.

Невід'ємною складовою освітньої діяльності є виховний процес, який передбачає виховання майбутніх фахівців у кращих традиціях національної та світової культури з урахуванням загальнолюдських пріоритетів, програми відродження і розбудови національної економіки, культури, науки, духовної єдності нації та народів України.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції тваринництва»

Дослідження, розробка та впровадження сучасних комп'ютерно-інтегрованих систем управління в тваринництві. Технологія та математичне моделювання технологічних процесів в тваринництві, автоматизовані системи управління технологічними процесами в тваринництві.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з КВПіА птахофабрики, інженер відділу АСУ ТП тваринницького комплексу, інженер з технічного обслуговування систем автоматизації на підприємстві.

Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції рослинництва»

Дослідження, розробка та впровадження сучасних комп'ютерно-інтегрованих систем управління в рослинництві. Технологія та математичне моделювання

технологічних процесів в рослинництві, автоматизовані системи управління технологічними процесами в рослинництві.

Сфери зайнятості випускників

Інженер відділу АСУ ТП тепличного господарства, інженер з КВПіА тепличного господарства, інженер з технічного обслуговування систем автоматизації на підприємстві.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»

Дослідження та розробка сучасних енергоефективних систем управління біотехнічними об'єктами. Технологія та математичне моделювання технологічних процесів в галузях АПК, автоматизовані системи управління технологічними процесами в галузях АПК.

Сфери зайнятості випускників

Інженер з автоматизованих систем керування господарства, інженер-дослідник науково-дослідної установи, науковий працівник науково-дослідних установ.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється в навчально-дослідних господарствах університету: ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель», ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», ТОВ «Київська птахофабрика», Компанія «Комплекс Агромарс», ПАТ «Комбінат «Тепличний», ДП Науково-дослідний виробничий агрокомбінат «Пуща Водиця», ПАТ «Терезине», ГК «Верес».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Використання нечіткої логіки в системі автоматизованого управління температурним режимом в пташнику з утриманням курнесучок в зимовий період.
2. Нейронні мережі в САР зв'язаного управління температурою та відносною вологістю повітря в теплиці.
3. Інтелектуальна система управління мікрокліматом в камері для вирощування шампінйонів та дослідження САР температури компосту.
4. Інтелектуальна система управління мікрокліматом в овочесховищі і дослідження САР вологості повітря.
5. Використання нечіткої логіки в системі автоматизованого управління температурним режимом в теплиці.
6. Нейронні мережі в САР зв'язаного управління температури повітря в пташнику з урахуванням концентрації CO₂.
7. Інтелектуальна система управління температурним режимом в пташнику з використанням алгоритму оптимального управління.
8. Використання нечіткої логіки в системі автоматизованого управління температурним режимом теплиці в зимовий період з урахуванням зовнішнього впливу.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Автоматизоване управління технологічними
процесами»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
2	Цивільний захист	1	90	3
3	Автоматизований облік енерго- і матеріальних ресурсів	2	120	4
4	Комп'ютерно-моделюючі системи керування в АПК	2	150	5
5	Автоматизація технологічних процесів	2	150	5
6	Монтаж, налагодження і експлуатація систем автоматики	2	120	4
7	Спеціальні розділи вищої математики	1	90	3
8	САПР систем автоматизації АПК	2	150	5
9	АСУ ТП в АПК	2	120	4
10	Охорона праці в галузі	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1170	39
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	3	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Розрахунки економічної ефективності наукових розробок	3	90	3
2	Нейроінформаційні мережі керування біотехнічними об'єктами	3	120	4
3	Об'єктно-орієнтовне програмування	2	90	3
4	Робототехнічні комплекси і системи в АПК	3	90	3
5	Моделювання і ідентифікація біотехнічних об'єктів в галузях АПК	2	150	5
Всього			540	18
2.2.1. Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції тваринництва»				
1	Методи і засоби сучасного автоматизованого управління технологічними процесами і виробництвами у тваринництві	3	90	3
2	Особливості комп'ютерно-інтегрованих систем керування у тваринництві	3	90	3
Всього за магістерською програмою			180	6
2.2.2. Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції рослинництва»				
1	Методи і засоби сучасного автоматизованого управління технологічними процесами і виробництвами у рослинництві	3	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2	Особливості комп'ютерно-інтегрованих систем керування у рослинництві	3	90	3
Всього за магістерською програмою			180	6
Всього за вибором студента			720	24
Разом за вибірковою складовою			1050	35
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	180	6
Всього			480	16
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Автоматизоване управління технологічними процесами»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Філософія науки та інноваційного розвитку	1	90	3
2	Цивільний захист	1	90	3
3	Автоматизований облік енерго- і матеріальних ресурсів	2	120	4
4	Комп'ютерно-моделюючі системи керування в АПК	2	150	5
5	Автоматизація технологічних процесів	2	150	5
6	Монтаж, налагодження і експлуатація систем автоматики	2	120	4
7	Спеціальні розділи вищої математики	1	90	3
8	САПР систем автоматизації АПК	2	150	5
9	АСУ ТП в АПК	2	120	4
10	Охорона праці в галузі	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1170	39
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	3	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	4	360	12
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			600	20
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Розрахунки економічної ефективності наукових розробок	3	90	3
2	Нейроінформаційні мережі керування біотехнічними об'єктами	3	120	4
3	Об'єктно-орієнтовне програмування	2	90	3
4	Робототехнічні комплекси і системи в АПК	3	120	4
5	Моделювання і ідентифікація біотехнічних об'єктів в галузях АПК	2	150	5
6	Комп'ютерно-інтегровані системи управління	2	90	3
7	Інтелектуальні системи керування біотехнічними об'єктами	4	360	12
Всього			1020	34
2.2.1. Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»				
1	Спеціальні системи	3	180	6
2	Методика оформлення матеріалів наукових досліджень	4	150	5
Всього за магістерською програмою			330	11

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
Всього за вибором студента			1350	45
Разом за вибірковою складовою			1950	65
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	1	300	10
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3, 4	180	6
Всього			380	16
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науки та інноваційного розвитку. Наука і реальна дійсність. Роль теорії в пізнанні явищ у природі та суспільстві. Взаємозв'язок теоретичних та практичних засобів пізнання. Логіко-математичні та теоретичні методи обробки результатів експерименту.

Цивільний захист. Теоретичні основи цивільного захисту та безпека у виробничій сфері і побуті. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація усунення їх негативних наслідків.

Автоматизований облік енерго- і матеріальних ресурсів. Енергоемність і енергоефективність виробництва. Методи розрахунку питомих показників витрат енергії і матеріалоресурсів. Прилади і системи обліку енергії і матеріалоресурсів. Комп'ютерні системи збору і обробки інформації про витрати енергії і ресурсів.

Комп'ютерно-моделюючі системи керування в АПК. Методи побудови комп'ютерно-моделюючих систем управління (КМСУ). Структура та функції КМСУ. Збір та обробка інформації. Математичне моделювання. Алгоритми оптимального та адаптивного управління. Реалізація управляючих функцій. Приклади КМСУ в АПК.

Автоматизація технологічних процесів. Характеристики технологічних процесів як об'єктів управління та їх збурень. Принципи побудови автоматичних систем управління технологічними процесами. Автоматизація технологічних процесів у рослинництві і тваринництві.

Монтаж, налагодження і експлуатація систем автоматики. Монтаж електричних кіл автоматики. Експлуатація обладнання систем автоматики. Налагодження давачів, регуляторів, виконавчих механізмів систем автоматичного керування. Порядок здачі змонтованих систем в експлуатацію. Формування та організація служби контрольно-вимірювальних приладів і засобів автоматики на сільськогосподарському підприємстві.

Спеціальні розділи вищої математики. Основні розділи вищої математики, необхідні для проведення досліджень та розробки електротехнологій у сільському господарстві. Математичні методи розв'язання лінійних та нелінійних диференціальних рівнянь. Матричні, операційні методи. Функціональні ряди. Основи теорії випадкових функцій.

САПР систем автоматизації АПК. Основні поняття і визначення. Основні поняття про системи електрифікації і автоматизації технологічних процесів. Загальні відомості про сільськогосподарські технологічні процеси. Технічне забезпечення САПР. Програмне забезпечення САПР. Бази даних САПР. Статистики і динаміка технологічних об'єктів керування. Регулюючі впливи й органи. Системи автоматизації технологічних пристроїв.

АСУ ТП в АПК. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Охорона праці у галузі. Захисні заходи при нормальному та аварійному режимі роботи електроустановок. Безпека праці при монтажі, ремонті та експлуатації електроустановок. Блискавкозахист сільськогосподарських об'єктів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Освітньо-професійна програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

Розрахунки економічної ефективності наукових розробок. Методика складання кошторисів на спорудження об'єктів сільської енергетики. Методика розрахунків вартості технічних виробів. Методика оцінки економічної ефективності інженерних рішень.

Нейроінформаційні мережі керування біотехнічними об'єктами. Основні концепції нейронних мереж. Властивості процесів навчання нейронних мереж. Нейронні мережі Хопфілда, Хемінга. Основні концепції нечіткої логіки. Нечіткі множини та нечіткі нейронні мережі.

Об'єктно-орієнтовне програмування. Основні поняття і моделі: об'єкт, клас, дані, методи, доступ, спадкоємство властивостей. Системи об'єктів і класів. Проектування об'єктно-орієнтованих програм: методи і алгоритми. Об'єктно-орієнтовані мови, класифікація, архітектура, виразні засоби, технологія застосування. Інтерфейс: правила організації, методи і засоби програмування. Об'єктно-орієнтовані системи: методи, мови і способи програмування

Робототехнічні комплекси і системи в АПК. Задачі проектування та моделювання, принципи побудови, алгоритми управління робототехнічними комплексами і системами. Призначення, класифікація і задачі робототехнічних систем керування. Структура, основні компоненти робототехнічних систем керування. Інтелектуальні робототехнічні системи. Система сприйняття та розпізнавання інформації. Система ведення знань, вирішення задач та формування управляючих дій. Система впливу на навколишнє середовище. Принципи побудови роботів і робототехнічних комплексів. Системне технологічне проектування робототехнічних систем керування. Можливості застосування роботів і робототехнічних комплексів в аграрно-промисловому комплексі.

Моделювання і ідентифікація біотехнічних об'єктів в галузях АПК. Наводиться класифікація технологічних процесів і виробництв як об'єктів автоматичного управління. Розглядаються методи побудови статичних і динамічних об'єктів сільськогосподарських технологічних процесів і виробництв.

2.2.1. Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції тваринництва»

Методи і засоби сучасного автоматизованого управління технологічними процесами і виробництвами у тваринництві. Моделювання технічних та біологічних об'єктів в умовах невизначеності: Харківські випадкові процеси. Статистичне моделювання випадкових процесів. Прийняття рішень в умовах невизначеності за допомогою ігрових методів. Створення та робота з базами даних. Програмне забезпечення. Технічне забезпечення інтелектуальних систем.

Особливості комп'ютерно-інтегровані системи керування у тваринництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

2.2.2. Магістерська програма «Комп'ютерно-інтегровані системи управління технологічними процесами виробництва продукції рослинництва»

Методи і засоби сучасного автоматизованого управління технологічними процесами і виробництвами у рослинництві. Моделювання технічних та біологічних об'єктів в умовах невизначеності: Харківські випадкові процеси. Статистичне моделювання випадкових процесів. Прийняття рішень в умовах невизначеності за допомогою ігрових методів. Створення та робота з базами даних. Програмне забезпечення. Технічне забезпечення інтелектуальних систем.

Особливості комп'ютерно-інтегровані системи керування у рослинництві. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

Розрахунки економічної ефективності наукових розробок. Методика складання кошторисів на спорудження об'єктів сільської енергетики. Методика розрахунків вартості технічних виробів. Методика оцінки економічної ефективності інженерних рішень.

Нейроінформаційні мережі керування біоехнічними об'єктами. Основні концепції нейронних мереж. Властивості процесів навчання нейронних мереж. Нейронні мережі Хопфілда, Хемінга. Основні концепції нечіткої логіки. Нечіткі множини та нечіткі нейронні мережі.

Об'єктно-орієнтовне програмування. Основні поняття і моделі: об'єкт, клас, дані, методи, доступ, спадкоємство властивостей. Системи об'єктів і класів. Проектування об'єктно-орієнтованих програм: методи і алгоритми. Об'єктно-орієнтовані мови, класифікація, архітектура, виразні засоби, технологія застосування. Інтерфейс: правила організації, методи і засоби програмування. Об'єктно-орієнтовані системи: методи, мови і способи програмування

Робототехнічні комплекси і системи в АПК. Задачі проектування та моделювання, принципи побудови, алгоритми управління робототехнічними комплексами і системами. Призначення, класифікація і задачі робототехнічних систем керування. Структура, основні компоненти робототехнічних систем керування. Інтелектуальні робототехнічні системи. Система сприйняття та розпізнавання інформації. Система ведення знань, вирішення задач та формування управляючих дій. Система впливу на навколишнє середовище. Принципи побудови роботів і робототехнічних комплексів. Системне технологічне проектування робототехнічних систем керування. Можливості застосування роботів і робототехнічних комплексів в аграрно-промисловому комплексі.

Моделювання і ідентифікація біотехнічних об'єктів в галузях АПК. Наводиться класифікація технологічних процесів і виробництв як об'єктів автоматичного управління. Розглядаються методи побудови статичних і динамічних об'єктів сільськогосподарських технологічних процесів і виробництв.

Комп'ютерно-інтегровані системи управління. Принципи побудови АСУТП. Інформаційні канали та їх характеристика. Ідентифікація об'єктів управління. Алгоритми управління. Технічні засоби АСУТП. Надійність та економічна ефективність АСУТП.

Інтелектуальні системи керування біотехнічними об'єктами. Класифікація типів інтелектуальних систем. Представлення спеціалізованих середовищ розробки інтелектуальних систем. Основні концепції нейронних мереж. Класифікація нейронних мереж та їх властивостей. Властивості процесів навчання нейронних мереж. Нейронні мережі зустрічного розповсюдження. Нейронні мережі Хопфілда. Нейронна мережа Хемінга. Основні концепції нечіткої логіки. Теоретичні основи нечіткої логіки. Нечіткі множини. Нечіткі операції. Алгоритми функціонування систем нечіткого виведення. Нечіткі множини та нечіткі нейронні мережі. Основні концепції генетичного алгоритму.

2.2.1. Магістерська програма «Енергоефективні системи управління біотехнічними об'єктами»

Спеціальні системи. Спеціальна дисципліна в ході вивчення якої студенти повинні вивчити методики створення, оптимізації адаптивних систем керування, систем керування побудованих на нечіткій логіці. Створення дослідних систем, їх налаштування та оптимізація повинна проходити в середовищі MatLAB в прикладних пакетах Simulink та Fuzzy Logic. Також викладено основи генетичного навчання нейронних мереж, що є основою для побудови інтелектуальних регуляторів.

Методика оформлення матеріалів наукових досліджень. У рамках дисципліни подаються основні етапи наукового дослідження виниклої проблеми з системно-аналітичних позицій та узагальнені вимоги до методик оформлення матеріалів наукових досліджень. Лекційний та лабораторно-практичний матеріал дисципліни охоплює весь спектр оформлення матеріалів наукових досліджень для їхньої публікації взагалі й, зокрема, розгляду грамотного написання наукового тексту. Це можуть бути, наприклад, наукові статті, дисертації чи звіти, огляди засобів упорядкування отриманої наукової інформації, узагальнення результатів експериментального дослідження, графічна інтерпретація результатів дослідження тощо.

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Директор – доктор сільськогосподарських наук, професор Лакида Петро Іванович

Тел.: (044) 527-85-28

E-mail: lakyda@nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 1, кім. 119

ННІ організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Випускові кафедри:

Лісівництва

Тел.: (044) 527-82-82

E-mail: lisivnutstvo@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор с.-г. наук, професор Бондар Анатолій Омелянович

Біології лісу та мисливствознавства

Тел.: (044) 527-82-38

E-mail: npuzrina@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, доцент Пузріна Наталія Василівна

Лісового менеджменту

Тел.: (044) 527-83-70

E-mail: domashovets@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, доцент Домашовець Галина Степанівна

Лісової таксації та лісовпорядкування

Тел.: (044) 527-85-23

E-mail: aagirs@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор с.-г. наук, професор Гірс Олександр Анатолійович

Відтворення лісів та лісових меліорацій

Тел.: (044) 527-87-47

E-mail: forest_crops@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, професор Маурер Віктор Мельхіорович

Освітня програма «Мисливське господарство»

Випускові кафедри:

Біології лісу та мисливствознавства

Тел.: (044) 527-82-38

E-mail: npuzrina@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, доцент Пузріна Наталія Василівна

Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»

Освітня програма «Садово-паркове господарство»

Випускові кафедри:

Ландшафтної архітектури та садово-паркового будівництва

Тел.: (044) 527-82-96

E-mail: A-kushnir@ukr.net

Завідувач кафедри – канд. біол. наук, Кушнір Анатолій Іванович

Декоративного садівництва та фітодизайну

Тел.: (044) 258-47-27

E-mail: kafDecSad.NUBiP@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор біол. наук, професор Попович Сергій Юрійович

Дендрології та лісової селекції

Тел.: (044) 527-85-18

E-mail: dendrology_nubip@ukr.net

Завідувач кафедри – канд. с.-г. наук, доц. Марчук Юрій Миколайович

Відтворення лісів та лісових меліорацій

Тел.: (044) 527-87-47

E-mail: forest_crops@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат с.-г. наук, професор Маурер Віктор

Мельхiorович

Спеціальність 187 «Деревообробні та меблеві технології»

Освітня програма «Деревообробні та меблеві технології»

Випускова кафедра:

Технології деревообробки

Тел.: (044) 527-81-67

E-mail: opinewska@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор техн. наук, професор Пінчевська Олена

Олексіївна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
спеціальності 205 «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	75
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,3 роки
– заочна	1,5 років
Кредити:	
– денна освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр лісового господарства

Концепція підготовки

Повноцінне функціонування лісової галузі в умовах ринкової економіки вимагає вузькоспеціалізованих фахівців, здатних вирішувати гаму конкретних задач. В основу формування змісту підготовки магістрів покладено:

- відповідність наявним і перспективним потребам лісової галузі;
- забезпечення гнучкості в системі підготовки фахівців для їх адаптації до швидкозмінних вимог національного та міжнародного ринків праці;
- інтеграція освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності за прикладом провідних дослідницьких університетів світу;
- логічний взаємозв'язок освітніх програм підготовки магістрів з програмами підготовки бакалаврів.

Магістерська програма «Лісознавство та практичне лісівництво»

Передбачає підготовку фахівців з більш глибоким розумінням природи лісу та багатофакторних взаємин лісу з довкіллям, вирощування та користування лісом, що забезпечить успішну адаптацію випускника на виробництві.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (лісничий, головний лісничий, інженер з лісокористування, інженер лісового господарства, інженер з лісових культур) Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадріліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдіпроліс», Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Магістерська програма «Лісова меліорація»

Підготовка здійснюється з метою оволодіння сучасними науковими і практичними знаннями створення та використання захисних лісових насаджень, як невід'ємної складової частини зональних протиерозійних систем і основою архітекτονіки агролісоландшафтів.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (лісничий, головний лісничий, інженер з лісокористування, інженер лісового господарства, агролісомеліоратор), Український НДІ лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького, Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадріліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдіпроліс», Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Магістерська програма «Захист лісу»

Орієнтована на формування у студентів комплексу фахових знань і практичних навичок з вирішення важливих проблем розробки біоекологічних основ комплексної системи захисту та оздоровлення лісових біоценозів, вивчення збудників хвороб у лісових насадженнях та розробки системи заходів боротьби з ними.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (лісничий, головний лісничий, інженер з лісокористування, інженер лісового господарства, інженер з охорони та захисту лісу), державне об'єднання «Укрлісозахист» (інженер-лісопатолог, головний лісопатолог), Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадріліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдіпроліс», Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Магістерська програма «Поновлення та розведення лісу»

Передбачає поглиблене опанування теоретичних знань та новітніх технологій з організації та експлуатації постійної лісонасінневої бази, лісового насінництва, мікроклонального розмноження деревних рослин, лісового і декоративного розсадництва, відтворення лісів на засадах екологічно орієнтованого лісівництва, плантаційного лісовирощування, реабілітації техногенно-порушених земель та підвищення продуктивності лісів лісокультурними методами.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (лісничий, головний лісничий, інженер з лісокористування, інженер лісового господарства, інженер з лісових культур, начальник лісорозсадника), Український НДІ лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького, Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадріліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдіпроліс», Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Магістерська програма «Менеджмент лісових ресурсів та лісовпорядкування»

Зорієнтована на підготовку фахівців економічного профілю для лісової галузі, спроможних розробляти і втілювати стратегічні заходи у сфері управління лісами та лісокористування на різних рівнях економіки в умовах ринку, а також здійснювати інвентаризацію та моніторинг лісів, проектування лісогосподарських заходів, в тому числі в рекреаційних, захисних та гірських лісів, мисливських господарств, національних парків та радіаційно забруднених територій.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (лісничий, головний лісничий, інженер з лісокористування, інженер лісового господарства), Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання „Укрдержліспроєкт”, Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадриліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Український державний проектно-вишукувальний інститут лісового господарства «Укрдіпроліс», Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Практичне навчання

Здійснюється в другому і третьому семестрах навчання під час навчальних практик в НУБіП України та виробничої практики на провідних підприємствах лісової галузі України.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Покращення якісного складу та підвищення продуктивності лісових насаджень у лісогосподарських підприємствах.
2. Природне поновлення головних лісоутворювальних порід у переважаючих типах лісорослинних умов у лісогосподарських підприємствах.
3. Підвищення продуктивності та поліпшення якісного складу лісових насаджень рубками догляду у лісогосподарських підприємствах.
4. Удосконалення охорони лісів від пожеж у лісогосподарських підприємствах.
5. Шляхи вдосконалення вирощування лісових культур у лісогосподарських підприємствах.
6. Протиерозійна роль та меліоративні властивості яружно-балкових насаджень у лісогосподарських підприємствах.
7. Санітарний стан дендрологічного парку: осередки збудників хвороб та шкідливих комах.
8. Сучасний стан та особливості ведення мисливського господарства в умовах України.
9. Аналіз та удосконалення нормативів об'єму стовбурів дерев бука лісового у лісогосподарських підприємствах.
10. Моделювання біопродуктивності соснових деревостанів Шацького національного природного парку.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Лісове господарство»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Управління лісогосподарським виробництвом	1	120	4
2	Регулювання продуктивності лісів	1	180	6
3	ГІС-технології у лісовому господарстві	1	120	4
4	Планування лісогосподарського виробництва	1,2	180	6
Разом за обов'язковою складовою			600	20
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Лісова політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	90	3
3	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
Всього за вибором університету			270	9
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Лісознавство та практичне лісівництво»				
1	Лісопромислове виробництво	1,2	240	8
2	Лісові дороги і транспорт лісу	2	150	5
3	Лісове товарознавство	2	90	3
4	Мисливствознавство	2	90	3
5	Лісова екологія та типологія	2	90	3
6	Підвищення продуктивності лісів лісівничими методами	2	210	7
7	Недеревна продукція та побічні користування лісом	2	90	3
8	Біологічні основи рубок догляду	2	90	3
Всього за вибором студента			1050	35
2.2.2. Магістерська програма «Лісова меліорація»				
1	Впорядкування захисних лісонасаджень	2	90	3
2	Лісова рекультивация земель	2	120	4
3	Ерозієзнавство	2	90	3
4	Системи захисту ґрунтів від ерозії	2	240	8
5	Оптимізація лісоаграрних ландшафтів	1	180	6
6	Захисне лісорозведення	2	120	4
7	Захисні насадження на шляхах транспорту	2	90	3
8	Гідротехнічна меліорація	2	120	4
Всього за вибором студента			1050	35
2.2.3. Магістерська програма «Захист лісу»				
1	Патологія лісу з основами рослинного імунітету	2	180	6
2	Прогноз збудників хвороб і шкідників	2	150	5
3	Математичне моделювання чисельності шкідників та збудників хвороб	2	90	3
4	Лісова нематологія	2	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
5	Інтегрований захисту лісу	1	240	8
6	Лісова фітобактеріологія	2	90	3
7	Діагностика шкідників і збудників хвороб	2	120	4
8	Мікотрофія деревних рослин	2	90	3
Всього за вибором студента			1050	35
2.2.4. Магістерська програма «Поновлення та розведення лісу»				
1	Сучасні технології розсадництва	2	150	5
2	Мікроклональне розмноження деревних рослин	2	150	5
3	Лісокультурні методи реабілітації техногенно порушених земель	2	90	3
4	Промислові методи лісовирощування	1	150	5
5	Екоадаптаційне відтворення лісів	2	180	6
6	Підвищення продуктивності лісів лісокультурними методами	2	150	5
7	Сортове лісове насінництво	2	90	3
8	Лісові культури зелених зон	2	90	3
Всього за вибором студента			1050	35
2.2.5. Магістерська програма «Менеджмент лісових ресурсів та лісовпорядкування»				
1	Менеджмент лісових ресурсів	2	150	5
2	Спеціальні види таксації	1	150	5
3	Спеціальні види впорядкування лісів	2	150	5
4	Моделювання продуктивності лісів	2	120	4
5	Інвентаризація лісів та лісовий моніторинг	2	120	4
6	Економіка природокористування	2	90	3
7	Зовнішньоекономічна діяльність в лісовому комплексі	2	90	3
8	Інформаційні системи в лісовому господарстві	2	180	6
Всього за вибором студента			1050	35
Разом за вибірковою складовою			1320	44
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальні практики	2	60	2
2	Виробнича практика	2,3	540	18
3	Підготовка і захист магістерської роботи	2,3	180	6
Всього			780	26
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Управління лісогосподарським виробництвом. Передбачає вивчення системного підходу в управлінні виробництвом, опанування організаційним, функціональним і посадовим регламентуванням на підприємствах лісового господарства, оцінювання особистих і ділових якостей працівників, вироблення творчого підходу до обґрунтування і прийняття управлінських рішень з урахуванням особливостей і специфіки лісогосподарського виробництва.

Регулювання продуктивності лісів. Дисципліна вивчається після опрацювання програмних питань з лісівництва, лісової таксації, лісових культур, лісової та гідротехнічної меліорації, лісової генетики та селекції, що дозволяє вирішувати проблему продуктивності лісів та поліпшення їх якості комплексно. Детально розглядаються поняття продуктивності, її види, природа деревної продуктивності та шляхи її підвищення, як лісівницькими так і лісокультурними способами, в тому числі і на селекційно-генетичній основі.

ГІС-технології у лісовому господарстві. Основною метою дисципліни є: здобуття знань та навичок із створення та ведення банків даних (інформаційно-довідкова функція), автоматизоване картографування (створення карт, планів,

планшетів лісонасаджень), просторовий аналіз природних, природно-господарських процесів, підтримка прийняття рішень в плануванні, проектуванні та управлінні. Ознайомлення з сучасними методами та технологіями інвентаризації та моніторингу лісових екосистем на основі передових вимірювальних технологій, пристроїв, засобів та програмного забезпечення.

Планування лісогосподарського виробництва. Предмет, метод та завдання вивчення дисципліни. Основні принципи та методи планування в ринкових умовах. Система планів, які діють у лісогосподарському виробництві. Методологія формування тактичного та стратегічного планів у лісогосподарському виробництві. Нормативно-інформаційне забезпечення процесу планування. Аналіз виконання плану підприємства за минулий період. Виробнича програма та її формування. Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах. Планування праці і заробітної плати на лісогосподарських підприємствах. Планування матеріально-технічного забезпечення на лісогосподарських підприємствах. Планування собівартості лісогосподарської продукції в ринкових умовах. Фінансове планування на лісогосподарських підприємствах. Особливості ціноутворення та формування прибутку лісогосподарського підприємства.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Лісова політика. Основні поняття дисципліни. Предмет, мета і концепції лісової політики. Рівні лісової політики. Основні принципи лісової політики. Компоненти лісової політики. Цілі та завдання лісової політики. Умови реалізації цілей та завдань в Україні. Правові акти в галузі соціального, фінансового та екологічного права як інструменти лісової політики. Лісове законодавство. Лісовий кодекс України. Аналіз розподілу державних функцій в лісовому секторі України та напрями його реформування. Основні функції держави. Стратегічні пріоритети лісової політики України. Екологічні, економічні та соціальні аспекти сталого розвитку. Критерії та індикатори сталого управління лісовим господарством. Концепція сталого розвитку України. Принципи сталого управління лісами. Основні поняття та визначення сертифікації та лісової сертифікації. Особливості лісової політики європейських країн.

Ділова іноземна мова. Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо. Мовно-культурологічний аспект проведення міжнародних виставок. Лексико-граматичний мінімум забезпечення та мовно-комунікативний рівень проведення презентацій. Професійно-орієнтовані іншомовні джерела. Методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах. Лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел. Електронні іншомовні джерела. Пошук інформації у мережі Інтернет за методом ключових слів. Основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел. Комп'ютерний переклад великих обсягів іншомовної інформації. Лексичний мінімум комп'ютерних (інформаційних) технологій.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Розкриті поняття про наукові знання, науки, класифікацію наук та основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Викладені загальні відомості про методологію та класифікацію наукових досліджень, особливості наукових досліджень в умовах лісу та методи, які застосовуються з цією метою. Висвітлені питання щодо планування і послідовності науково-дослідної роботи студентів і молодих науковців, роботи над науковою літературою.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Лісознавство та практичне лісівництво»

Лісопромислове виробництво. Технологія організації верхніх складів, навантажувально-розвантажувальні роботи на верхніх складах в рівнинних і гірських умовах. Нижні склади: організація робіт на нижніх складах. Автотранспорт: оптимізація параметрів роботи автотранспорту Завантажування деревини в вагони. Технології та правила. Експорт продукції. Способи механічної обробки деревини. Елементарний різець. Опір деревини різанню, сила та потужність різання. Основні типи деревообробних верстатів. Обробка деревини на нижніх складах та в деревообробних цехах.

Лісові дороги і транспорт лісу. Вивчення дисципліни «Лісові дороги і транспорт лісу» формує наукові знання, щодо проектування, будівництва і експлуатації лісових доріг та транспортних засобів, що дозволяє ефективно вирішувати задачі з лісовідновлення, охорони лісів організації ведення лісового господарства, а також навчає застосовувати отримані навички та уміння на практиці.

Лісове товарознавство. Структура деревини, її фізичні і механічні властивості. Вади деревини. Властивості, способи сушіння та зберігання лісопродукції. Облік, сортування, маркування. Вимоги до сировини.

Мисливствознавство. Історія полювання і мисливського господарства. Систематика і біологія мисливських тварин. Біотехнія. Мисливське впорядкування, таксація і бонітування мисливських угідь. Способи та засоби добування диких тварин. Види мисливської продукції. Дичинорозведення. Звірівництво та хутрове товарознавство. Мисливське собаківництво. Мисливське законодавство. Охорона природи і заповідна справа. Світова практика, економіка, організація і планування мисливського господарства.

Лісова екологія та типологія. При вивченні лісової екології формуються необхідні теоретичні знання з екології лісу, вміння та навички для раціонального використання і відновлення лісових екосистем. Розглядаються основні поняття аутоекології та синекології, вплив екологічних факторів на лісові екосистеми. Розкривається необхідність екологічного підходу до вивчення природи лісу. Підкреслюються екологічні принципи підходу до вивчення процесів формування лісів, догляду за лісом, викладені поняття про лісову типологію, її становлення та використання для потреб науки і практики.

Підвищення продуктивності лісів лісівничими методами. На основі поглибленого вивчення процесів утворення органічних речовин у деревних рослинах розглядаються способи лісівницького впливу на активізацію ростових процесів з метою підвищення деревної продуктивності лісів майбутнього та поліпшення якості деревостанів. Показане місце лісової науки України у міжнародних структурах.

Недеревна продукція та побічні користування лісом. Дисципліна вивчає види недеревної продукції лісу та методи їх раціонального використання, шляхи підвищення якості і продуктивності лісових плодово-ягідних рослин, лікарських рослин, кормових угідь, способи збору врожаїв. Розглядаються технології добування березового соку, вирощування лісових плодово-ягідних рослин на плантаціях. Вивчаються медоносні рослини та їх ресурси і шляхи їх збільшення в лісах України.

Біологічні основи рубок догляду. Розкривається механізм впливу розрідження деревостанів рубками догляду на освітлення та зміну мікроклімату, що позитивно впливає на фізіологічні процеси у деревних рослинах, їх ріст та розвиток.

2.2.2. Магістерська програма «Лісова меліорація»

Впорядкування захисних лісонасаджень. Основи впорядкування захисних насаджень. Правові засади впорядкування захисних насаджень.

Агролісомеліоративне впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарського призначення. Сучасні види лісовпорядкування.

Лісова рекультивация земель. Об'єкти і види рекультивации земель. Лісопридатність порушених земель. Значення біоекологічної характеристики деревних і кущових порід для лісової рекультивации. Технології створення лісонасаджень на порушених землях. Екологічні та економічні аспекти лісової рекультивации земель.

Ерозієзнавство. Поняття, класифікація і категорії ерозії ґрунтів. Водна ерозія: древня і сучасна, фактори її розвитку; фізичні властивості і ерозійність дощу, енергетична структура поверхневого стоку. Вітрова ерозія (дефляція); пилові бурі. Прогнозування ерозії, моделювання дефляції. Наукові дослідження. Ерозійне районування. Методи дослідження і властивості еродованих ґрунтів. Обґрунтування зональних протиерозійних систем.

Системи захисту ґрунтів від ерозії. Обґрунтування необхідності зональних систем. Система заходів по боротьбі з водною ерозією: організаційно-господарські, агротехнічні та лукомеліоративні, лісомеліоративні, гідротехнічні. Комплекс заходів по боротьбі з вітровою ерозією (дефляцією). Ерозія в гірських районах та заходи по боротьбі з нею. Особливості зональних систем. Економіка і організація робіт по захисту ґрунтів від ерозії.

Оптимізація лісоаграрних ландшафтів. Сівозміни і системи землеробства. Землевпорядкування і агролісомеліоративне впорядкування. Протиерозійна організація території. Лісомеліоративні насадження у структурі ЛАЛ - види, розміщення, ефективність. Лісистість території. Принципи організації ЛАЛ. Критерій оптимальності, оптимізаційна модель ЛАЛ. Система нормативно-довідкових даних для оцінки еколого-економічної ефективності ЛАЛ.

Захисне лісорозведення. Теоретичне обґрунтування застосування систем захисних лісонасаджень. Особливості водної ерозії і дефляції ґрунтів та прояв шкідливих природно-кліматичних явищ. Полезахисне лісорозведення. Захисні лісонасадження як складова частина зональних протиерозійних систем. Лісомеліоративні насадження на пісках, в гірських умовах, на рекультивованих землях та шляхах транспорту.

Захисні насадження на шляхах транспорту. Досвід захисного лісорозведення на шляхах транспорту. Види захисних лісових насаджень, їх параметри і розміщення. Форми снігових відкладень. Категорії заносимості шляхів транспорту. Проектування системи захисних лісових насаджень на шляхах транспорту. Економічна ефективність лісонасаджень на шляхах транспорту.

Гідротехнічна меліорація. Екологічні аспекти гідротехмеліорації. Основні елементи гідрології, гідравліки і гідрометрії. Обводнення і водопостачання. Осушення лісових земель. Зрошення. Поливний режим. Зрошувальні системи. Засолення ґрунтів та способи їх розсолення.

2.2.3. Магістерська програма «Захист лісу»

Патологія лісу з основами рослинного імунітету. Загальні відомості про патологію лісових деревних рослин. Захисні властивості деревних рослин. Основні ознаки патології лісу. Екологія і динаміка хвороб лісу. Механізми нападу на деревну рослину патогенів та теоретико – прикладні засади захисту лісу від збудників хвороб. Системна взаємодія рослини-господаря, патогена та навколишнього середовища. Теорії, типи та категорії рослинного імунітету. Пасивний та активний імунітет. Вертикальна та горизонтальна стійкості рослин до патогенів. Методи оцінки стійкості деревних рослин до патогенів. Шляхи індукції демутаційних процесів у лісовий біоценоз(лісівничі, лісокультурні, селекційні, тощо).

Прогноз збудників хвороб і шкідників. Історичні аспекти прогнозування будників хвороб і шкочочинних комах. Загальні засади прогнозування збудників хвороб і шкочочників. Короткотерміновий, довгостроковий та багаторічний прогнози в контексті напрацювання регуляторних чинників фітопатогенів та шкочочинних комах лісових біоценозі.

Математичне моделювання чисельності шкочочників та збудників хвороб. Види математичних моделей. Технологічні етапи математичного моделювання. Теорії масового розмноження шкочочливих комах і збудників хвороб. Регуляторні механізми динаміки їх чисельності. Стійкість насаджень. Моделювання динаміки розвитку збудників хвороб. Кореляційний аналіз.

Лісова нематологія. Нематоди в патології лісу. Морфологія, біологія, екологія і систематика фітонематод. Взаємовідносини нематод в рослинних угрупованнях. Симптоматика фітогельмінтозів. Нематодози лісових деревних рослин на різних етапах їхнього онтогенезу. Поширення та шкочочинність фітогельмінтів. Корисні нематоди. Теоретико – прикладні засади захисту лісу від нематод.

Інтегрований захист лісу. Завдання лісогосподарських органів лісозахисту. Лісопатологічний нагляд. Загальні засади обліку та прогнозування чисельності фітопатогенів та шкочочників лісу. Облік та прогноз чисельності шкочочників. Лісоентопатологічні обстеження. Лісопатологічний моніторинг. Планування лісозахисних заходів та оцінка їхньої ефективності. Карантин.

Лісова фітобактеріологія. Фітопатогенні бактерії в загальній патології лісу. Морфологічні, біологічні, фізіологічні та культуральні властивості бактерій. Класифікація і систематика бактерій. Розмноження та поширення бактерій в природі. Етіологія та симптоматика бактеріозів лісових деревних рослин. Теоретико – прикладні аспекти захисту лісу від збудників бактеріозів.

Діагностика шкочочників і збудників хвороб. Основи вчення про діагностику хвороб лісу. Методика і техніка фітопатологічних досліджень і лісопатологічних обстежень. Макроскопічні та мікроскопічні методи діагностики хвороб лісу. Діагностика хвороб лісових деревних і кущових рослин за симптоматикою патології і анатомо - морфологічними характеристиками збудників хвороб. Діагностика хвороб лісових деревних рослин за допомогою фізичних і хімічних методів (діагностичні прилади, обладнання та інструменти). Біологічний аналіз. Діагностика біодеструкції заготовленої деревини.

Мікотрофія деревних рослин. Мікоризоутворюючі гриби лісових біоценозів. Будова, живлення, ріст і розвиток агарикових макроміцетів – мікоризоутворювачів. Методичні засади обліків мікоризоутворюючих грибів. Шляхи і методи збереження видового різноманіття мікоризних грибів та їх відтворення. Захист грибів від шкочочників та збудників хвороб.

2.2.4. Магістерська програма «Поновлення та розведення лісу»

Сучасні технології розсадництва. Деревне розсадництво України: сучасний стан, головні проблеми, основні тенденції розвитку і шляхи удосконалення. Сівозміни та агротехнічні вимоги обробітку ґрунту в сучасних умовах ведення землеробства. Види добрив згідно із сучасною класифікацією, особливості їх застосування. Теоретичні та практичні основи вегетативного розмноження деревних рослин. Шляхи осучаснення вирощування сіянців у відкритому ґрунті із відкритою кореневою системою. Вирощування садивного матеріалу деревних рослин із закритою кореневою системою. Агротехнічні особливості вирощування сіянців у закритому ґрунті. Особливості вирощування сіянців основних деревних рослин з нетравмованою кореневою системою. Особливості вирощування великомірних декоративних саджанців насінневого і вегетативного походження. Методи реабілітації земель постійних лісових розсадників.

Мікроклональне розмноження деревних рослин. Сучасні напрями культури ізольованих клітин, тканин та органів рослин. Основи біобезпеки. Переваги використання методу мікроклонального розмноження над традиційними методами. Особливості регенерації рослин *in vitro*. Типи та основні етапи мікроклонального розмноження. Одержання безвірусного садивного матеріалу. Основні напрями біотехнологічних досліджень у лісовому господарстві. Особливості розмноження деревних видів. Вплив генетичних, фізіологічних, гормональних та фізичних факторів на мікророзмноження рослин. Адаптація рослин-регенерантів до умов *in vivo*. Використання садивного матеріалу рослин-регенерантів у лісокультурному виробництві.

Лісокультурні методи реабілітації техногенно-порушених земель. Техногенез та його значення на сучасному етапі розвитку суспільства. Типи та агротехніка створення лісових культур на антропогенно забруднених землях. Типи та агротехніка створення лісових насаджень на техногенно порушених землях.

Промислові методи лісовирощування. Потенційна продуктивність плантаційних культур та добір деревних рослин. Принципи організації лісосировинних плантацій. Покращення умов місцезростання. Регіональні технології створення лісосировинних плантацій хвойних і листяних деревних видів. Особливості створення плантацій деревних рослин різного цільового призначення.

Екоадаптаційне відтворення лісів. Сучасні підходи до відтворення лісів та їх значення в контексті збалансованого ведення лісового господарства. Базові засади екоадаптаційного відтворення лісів. Зонування території за потенційною успішністю природного лісовідновлення. Концептуальні положення та організаційно-методичні засади запровадження екоадаптаційного відтворення лісів. Агротехнології адаптаційного відтворення лісів, їх особливості та умови застосування. Особливості екоадаптаційного відтворення лісів на ділянках різних категорій площ лісовідтворювального фонду.

Підвищення продуктивності лісів лісокультурними методами. Види продуктивності. Особливості регулювання ендегенних і екзогенних факторів впливу на продуктивність лісових ценозів. Лісокультурні методи підвищення продуктивності лісових насаджень (удосконалення типів лісових культур, застосування добрив, реконструкції малоцінних насаджень, створення піднаметових лісових культур, впровадження інтродуцентів тощо). Заходи з підвищення продуктивності лісів різного цільового призначення.

Сортове лісове насінництво. Сортове лісове насінництво України: сучасний стан, проблеми та перспективи. Теоретичні засади та організаційні заходи переведення лісового насінництва на генетико-селекційну основу. Поняття про сорт та сортові категорії насіння лісових деревних рослин. Організація постійної лісонасінневої бази на генетико-селекційній основі. Нормативно-правова база лісового сортового насінництва. Основні положення нормативно-правових актів, що регулюють відносини у галузі сортового насінництва. Структура, основні положення, сфера дії та використання Законів України «Про насіння і садивний матеріал», «Про карантин рослин», «Про охорону прав на сорти України». Методи сортоведення деревних рослин. Оформлення, підтримання та використання сортів деревних рослин у реєстрі сортів України.

Лісові культури зелених зон. Історичні аспекти та сучасні підходи до формування і використання приміських лісів. Класифікація міських та приміських зелених насаджень. Класифікація лісопаркових ландшафтів. Композиційні принципи формування лісопаркових насаджень та ландшафтів. Добір порід для створення насаджень різного цільового призначення. Технологічні особливості створення лісових культур зелених зон. Технологічні та агротехнічні особливості формування лісопаркових насаджень та ландшафтів. Лісокультурні методи поліпшення санітарно-

гігієнічних властивостей лісопаркових ландшафтів. Добір деревних рослин для реконструкції малоцінних насаджень зелених зон. Підпологові лісові культури, як засіб поліпшення санітарно-гігієнічних властивостей приміських лісів та лісопарків.

2.2.5. Магістерська програма «Менеджмент лісових ресурсів та лісовпорядкування»

Менеджмент лісових ресурсів. Сутність та основні ознаки менеджменту лісових ресурсів і лісового підприємства. Методи обґрунтування рішень у менеджменті лісових ресурсів. Економічні ризики, пов'язані із менеджментом лісових ресурсів та лісовим підприємством. Менеджмент лісових ресурсів в кризових умовах. Менеджмент лісових ресурсів на засадах сталого розвитку. Менеджмент лісових ресурсів на території природно-заповідного фонду. Конфлікти у лісовикористанні: теорія і менеджмент. Стратегічний менеджмент у лісовому господарстві: теоретичні основи та особливості на підприємствах лісового господарства.

Спеціальні види таксації. Особливості ландшафтної таксації лісів. Таксація мисливських угідь. Таксація захисних лісових насаджень.

Спеціальні види впорядкування лісів. Основи впорядкування рекреаційних та заповідних лісів. Впорядкування захисних лісових насаджень. Впорядкування мисливських угідь. Інші вітчизняні види впорядкування лісів. Лісовпорядкування за кордоном.

Моделювання продуктивності лісів. Класифікація моделей. Моделювання як основний процес дослідження лісових об'єктів. Критерії оптимальних насаджень. Розробка моделей множинної регресії сучасними математичними методами. Особливості розробки моделей динаміки і прогнозу в лісовій справі. Моделювання функцій росту сучасними засобами обчислювальної техніки. Планування активного експерименту. Побудова математичних моделей за допомогою повного і дробового факторних планів. Загальні відомості про числові методи розв'язування оптимізаційних задач.

Інвентаризація лісів та лісовий моніторинг. Теоретичні основи вибіркового методів лісоінвентаризації. Поняття вибірково-перелічувальної та вибірково-вимірювальної таксації. Реласкопічна таксація. Розмір та розміщення первинних одиниць вибірки, інтенсивність вибірки. Статистична інвентаризація лісів. Перевага і недоліки вибіркового методів. Практика застосування вибіркового методів лісоінвентаризації в різних країнах. Національна інвентаризація лісів. Система постійного спостереження за лісами. Моніторинг стану лісів. Контроль господарської діяльності в лісах.

Економіка природокористування. Передбачає вивчення причин виникнення еколого-економічних проблем, визначення цілей та поточних пріоритетів збалансованого (сталого) розвитку різних сферах природокористування, обґрунтування еколого-економічної ефективності управлінських рішень у природокористуванні, опанування економічної оцінки природних ресурсів, отримання практичних навичок при формуванні та користуванні інструментами екологічної політики в рамках функціонування економічного механізму природокористування.

Зовнішньоекономічна діяльність в лісовому комплексі. Основною метою дисципліни є: надбання теоретичних основ в галузі зовнішньоекономічної діяльності лісового сектору, а також вироблення практичних навичок та вміння застосовувати здобуті знання при здійсненні експортно-імпортних операцій підприємствами лісового господарства. Основними напрями засвоєння матеріалу є: законодавчо-правові засади здійснення зовнішньоекономічної та підприємницької діяльності у лісовому секторі; теоретичні і практичні основи здійснення іноземних інвестицій в лісовий сектор України та вибору організаційних форм іноземного інвестування; питання

обґрунтування та вибору форм і методів виходу на зовнішні ринки; порядок укладання зовнішньоекономічного контракту, його особливості на підприємствах лісового господарства; питання планування, контролю та звітності у зовнішньоекономічній діяльності підприємств лісового господарства.

Інформаційні системи в лісовому господарстві. Предмет спрямований на вивчення основних інформаційних засобів для отримання лісгосподарської інформації та її обробки з метою прийняття управлінських рішень. Робота із базами даних, стандартними офісними програмами, мережними засобами, СУБД «Управління лісовими ресурсами».

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО»
спеціальності 205 «ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
– заочна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,4 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити:	
– денна освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр мисливствознавець

Концепція підготовки

В умовах сталого управління галузями народного господарства України нагальною постає проблема комплексного підходу до раціонального використання, відновлення та збереження природних ресурсів. Складовою часткою цієї проблеми є регулювання ресурсів живої природи і, зокрема, тваринного світу, для організації, регламентації і удосконалення використання якого існує окрема форма людської діяльності – мисливське господарство. Успішний розвиток цієї галузі забезпечує наявність відповідної інфраструктури, вагомим елементом якої є кваліфікований кадровий потенціал.

Магістерська програма «Мисливствознавство»

Орієнтована на формування комплексу фахових знань з управління популяціями та середовищем існування мисливських тварин, збереження та раціонального використання ресурсів мисливських тварин, оцінки та оптимізації якості мисливських угідь.

Сфери зайнятості випускників

Після закінчення магістратури випускники можуть бути працевлаштовані на такі підприємства: Державні лісогосподарські, лісомисливські та мисливські підприємства Державного агентства лісових ресурсів України (мисливствознавець, головний мисливствознавець, начальник мисливської ділянки), Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадрліс», споріднені вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації, зоологічні парки, установи природно-заповідного фонду, Міністерство екології та природних ресурсів України (науковий співробітник).

Практичне навчання

Здійснюється в другому і третьому семестрах навчання під час навчальних практик в НУБіП України та виробничій практиці на провідних лісомисливських підприємствах, зоологічних та національних природних парках.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Шляхи та перспективи розвитку мисливського господарства на території об'єктів природно-заповідного фонду.
2. Формування популяції мисливських видів копитних у лісомисливських підприємствах та динаміка їх чисельності

3. Шляхи оптимізації біотехнічної діяльності у лісомисливських підприємствах.
4. Проблеми та перспективи збереження лісових помешкань кажанів у лісомисливських підприємствах.
5. Сучасний стан чисельності мисливських тварин та шляхи її оптимізації у лісомисливських підприємствах.
6. Порівняльний аспект та перспективи розвитку мисливського господарства у лісомисливських підприємствах.
7. Сучасний стан та особливості ведення мисливського господарства у лісомисливських підприємствах.
8. Сучасний стан та шляхи оптимізації мисливського господарства у Київській РО УТМР.
9. Шляхи оптимізації чисельності мисливських тварин у лісомисливських підприємствах.
10. Перспективи та етапи створення мисливського господарства у лісомисливських підприємствах.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Мисливське господарство» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Управління лісогосподарським виробництвом	1	120	4
2	Регулювання продуктивності лісів	1	180	6
3	ГІС-технології у лісовому господарстві	1	120	4
4	Планування лісогосподарського виробництва	1,2	180	6
Разом за обов'язковою складовою			600	20
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Лісова політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	90	3
3	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
Всього за вибором університету			270	9
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Мислиствознавство»				
1	Вольєрне розведення і транспортування диких ратичних	1	240	8
2	Мисливський туризм і регіональні особливості мисливства	2	150	5
3	Зоопаркова справа та реінтродукція диких тварин	2	180	6

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
4	Мисливські ресурси та продукція полювання	2	90	3
5	Інноваційні технології у мисливському господарстві	2	120	4
6	Основи зоогеографії та мисливське районування	2	90	3
7	Еволюція тваринного світу	2	90	3
8	Управління популяціями мисливських тварин	2	90	3
Всього за вибором студента			1050	35
Разом за вибірковою складовою			1320	44
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальні практики	2	60	2
2	Виробнича практика	2,3	540	18
3	Підготовка і захист магістерської роботи	2,3	180	6
Всього			780	26
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Управління лісогосподарським виробництвом. Передбачає вивчення системного підходу в управлінні виробництвом, опанування організаційним, функціональним і посадовим регламентуванням на підприємствах лісового господарства, оцінювання особистих і ділових якостей працівників, вироблення творчого підходу до обґрунтування і прийняття управлінських рішень з урахуванням особливостей і специфіки лісогосподарського виробництва.

Регулювання продуктивності лісів. Дисципліна вивчається після опрацювання програмних питань з лісівництва, лісової таксації, лісових культур, лісової та гідротехнічної меліорації, лісової генетики та селекції, що дозволяє вирішувати проблему продуктивності лісів та поліпшення їх якості комплексно. Детально розглядаються поняття продуктивності, її види, природа деревної продуктивності та шляхи її підвищення, як лісівницькими так і лісокультурними способами, в тому числі і на селекційно-генетичній основі.

ГІС-технології у лісовому господарстві. Основною метою дисципліни є: здобуття знань та навичок із створення та ведення банків даних (інформаційно-довідкова функція), автоматизоване картографування (створення карт, планів, планшетів лісонасаджень), просторовий аналіз природних, природно-господарських процесів, підтримка прийняття рішень в плануванні, проектуванні та управлінні. Ознайомлення з сучасними методами та технологіями інвентаризації та моніторингу лісових екосистем на основі передових вимірювальних технологій, пристроїв, засобів та програмного забезпечення.

Планування лісогосподарського виробництва. Предмет, метод та завдання вивчення дисципліни. Основні принципи та методи планування в ринкових умовах. Система планів, які діють у лісогосподарському виробництві. Методологія формування тактичного та стратегічного планів у лісогосподарському виробництві. Нормативно-інформаційне забезпечення процесу планування. Аналіз виконання плану підприємства за минулий період. Виробнича програма та її формування. Бізнес-планування на лісогосподарських підприємствах. Планування праці і заробітної плати на лісогосподарських підприємствах. Планування матеріально-технічного забезпечення на лісогосподарських підприємствах. Планування собівартості лісогосподарської продукції в ринкових умовах. Фінансове планування на лісогосподарських підприємствах. Особливості ціноутворення та формування прибутку лісогосподарського підприємства.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Лісова політика. Основні поняття дисципліни. Предмет, мета і концепції лісової політики. Рівні лісової політики. Основні принципи лісової політики. Компоненти лісової політики. Цілі та завдання лісової політики. Умови реалізації цілей та завдань в Україні. Правові акти в галузі соціального, фінансового та екологічного права як інструменти лісової політики. Лісове законодавство. Лісовий кодекс України. Аналіз розподілу державних функцій в лісовому секторі України та напрями його реформування. Основні функції держави. Стратегічні пріоритети лісової політики України. Екологічні, економічні та соціальні аспекти сталого розвитку. Критерії та індикатори сталого управління лісовим господарством. Концепція сталого розвитку України. Принципи сталого управління лісами. Основні поняття та визначення сертифікації та лісової сертифікації. Особливості лісової політики європейських країн.

Ділова іноземна мова. Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо. Мовно-культурологічний аспект проведення міжнародних виставок. Лексико-граматичний мінімум забезпечення та мовно-комунікативний рівень проведення презентацій. Професійно-орієнтовані іншомовні джерела. Методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах. Лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Методи та лінгвістичні особливості анування та реферування іншомовних джерел. Електронні іншомовні джерела. Пошук інформації у мережі Інтернет за методом ключових слів. Основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел. Комп'ютерний переклад великих обсягів іншомовної інформації. Лексичний мінімум комп'ютерних (інформаційних) технологій.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Розкриті поняття про наукові знання, науки, класифікацію наук та основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Викладені загальні відомості про методологію та класифікацію наукових досліджень, особливості наукових досліджень в умовах лісу та методи, які застосовуються з цією метою. Висвітлені питання щодо планування і послідовності науково-дослідної роботи студентів і молодих науковців, роботи над науковою літературою.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Мисливствознавство»

Вольєрне розведення і транспортування диких ратичних. Оцінка, прогноз та моделювання ведення мисливського господарства. Програми створення вольєрних комплексів та розплідників для розведення, вирощування та утримання мисливських тварин у напіввільних умовах. Технологія утримання та розведення ратичних у напіввільних умовах з метою використання їх в мисливському господарстві та для отримання м'яса і трофеїв. Новітні засоби хімічної іммобілізації диких тварин, їх вплив на організм. Ін'єкційна дистанційна анестезія тварин. Вимоги до транспортних засобів, особливості їх конструкцій

Мисливський туризм і регіональні особливості мисливства. Внутрішній та міжнародний туризм. Забезпечення відтворення високопродуктивних популяцій. Створення сервісу для мисливців. Популяризація трофеїв мисливства. Інфраструктура для перебування іноземних мисливців. Пакети тур продукту розраховані на різний контингент мисливців. Ранчівництво, фермерство з розведення мисливських тварин. Структура мисливської галузі України. Користувачі мисливських угідь. Регіональні особливості ведення мисливського господарства. Регіональні відмінності складу мисливської фауни. Регіональний охоронний статус

мисливських тварин. Проблеми та перспективи ведення мисливського господарства у різних регіонах України.

Зоопаркова справа та реінтродукція диких тварин. Обґрунтування створення живих зооекспозицій на базі мисливських господарств. Сучасні технології утримання, розведення, експонування та збереження диких тварин в умовах ex-situ. Сучасні технології організації та управління науковою, просвітницькою та природоохоронною діяльністю зоопарків.

Мисливські ресурси та продукція полювання. Інвентаризація мисливської ресурсів. Класифікація методів та способів полювання. Регіональні особливості мисливського господарства в Україні. Мисливська етика. Зміни мисливської фауни України у розрізі історичних періодів. Видовий склад мисливської фауни та традиції полювання у країнах СНД, Східної Європи, Азії, Африки, Пн. та Пд. Америки, Австралії. Інвентаризація мисливської фауни. Добування та відтворення мисливських ресурсів.

Інноваційні технології в мисливському господарстві. Можливості сучасних баз даних для оцінки поточного стану і досягнення планових показників ведення мисливського господарства. Програми рекультивациі та меліорації мисливських угідь в кооперації з лісовим, сільським господарством та рекреаційною діяльністю. Новітні технології зоотехнії та наукових досягнень, що придатні для утримання і розведення мисливських тварин в природних і штучних умовах. Програми підвищення кондицій мисливських тварин селекційно-генетичними методами та методами кріобіології. Статистичні та математичні програмні пакети для оцінки, прогнозу та моделювання ведення мисливського господарства.

Основи зоогеографії та мисливське районування. Закономірності географічного поширення тварин. Вчення про ареал. Зоогеографічне районування. Зоогеографічні області суші та коротка характеристика їх фауни. Зоогеографічна характеристика фауни України. Активне і пасивне розселення. Міграційні шляхи (історичний та сучасний аспекти). Зоогеографічні елементи фауни і фауністичні комплекси. Розподіл фауни України по ландшафтно-географічних зонах. Мисливськогосподарське районування України.

Еволюція тваринного світу. Етапи розвитку тваринного світу та основних представників фауністичних комплексів різних геологічних епох. Використання у господарській діяльності прогресивних рис мисливських тварин, які виникли внаслідок боротьби за існування. Принципи комплектації видового складу мисливської фауни та біотехнічної діяльності з урахуванням особливостей еволюційного розвитку тварин.

Управління популяціями мисливських тварин. Планування роботи мисливських господарств, розроблення планів селекційної роботи, технології управління популяціями мисливських тварин. Розробка технології керування популяціями мисливських тварин в господарствах інтенсивного та екстенсивного типів. Забезпечення селекційного видалення з популяції небажаних генотипів.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
спеціальності 206 «САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»
галузі знань «Аграрні науки та продовольство»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	75
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,3 роки
– заочна	1,5 років
Кредити:	
– денна освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр садово-паркового господарства

Концепція підготовки

Концепція та загальна мета підготовки магістрів садово-паркового господарства полягає у необхідності підготовки фахівців з володінням системних знань з використання ресурсів садово-паркового господарства в умовах нашої держави та перехід на європейські стандарти життя населення, що орієнтовані на природні можливості відтворення: забезпечення екологічно та естетично орієнтованого ведення господарства та комплексного використання ресурсів, з врахуванням історичного та ландшафтного аспекту, перегляд принципів розподілу насаджень за екологічним і господарським значенням та залежно від переваг виконуваних ними функцій, зменшення рекреаційного навантаження, заміна старих насаджень, особливо в лісах зелених зон навколо населених пунктів; забезпечення збереження біологічного різноманіття насаджень загального та обмеженого використання; інвентаризацію та оптимізацію мережі природно-заповідних територій та об'єктів; проведення заходів з урахуванням регіональних еколого-економічних та соціальних особливостей; здійснення постійного моніторингу стану насаджень, створення та вирощування стійких до екстремальних природних умов Степу лісових біогеоценозів з врахуванням необхідності переведення господарювання на ландшафтно-екологічні принципи; покращення наукового та кадрового забезпечення розвитку садово-паркового господарства; вдосконалення системи інвентаризації та моніторингу насаджень і об'єктів садово-паркового мистецтва на основі геоінформаційних технологій; вдосконалення системи інформаційного забезпечення галузі та впровадження інформаційних технологій.

Магістерська програма «Ландшафтна архітектура»

Орієнтована на формування у майбутніх фахівців комплексного підходу до аналізу, обґрунтування прийняття та реалізації рішень із експлуатації, реконструкції та реставрації садово-паркових об'єктів, проектування за допомогою сучасних комп'ютерних технологій ландшафтних об'єктів різного цільового призначення відповідно до сучасних вимог ведення садово-паркового господарства в Україні.

Сфери зайнятості випускників

Випускники освітньої програми «Ландшафтна архітектура» зможуть працювати: молодшим науковим співробітником, інженером з благоустрою, фахівцем з благоустрою або ландшафтного дизайну, майстром зеленого господарства, озеленювачем.

Магістерська програма «Декоративне розсадництво»

Передбачає опанування студентами теоретичних знань та новітніх технологій з виробництва декоративного садивного матеріалу: генеративного, вегетативного і мікроклонального розмноження деревних рослин, контейнерної культури дерев і кущів, особливостей та дорощування, формування і використання саджанців різного цільового призначення тощо.

Сфери зайнятості випускників

Випускники освітньої програми «Декоративне розсадництво» зможуть працювати: молодшим науковим співробітником, інженером з благоустрою, майстром зеленого господарства, начальником розсадника, озеленювачем, робітником зеленого будівництва, садівником.

Магістерська програма «Ландшафтне будівництво»

Передбачає освоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок із ведення господарчої та будівничої діяльності на об'єктах садово-паркового господарства, опанування новітніх інженерних технологій при створенні об'єктів садово-паркового господарства, догляді та посадці декоративних рослин, вивченні машин та механізмів, які необхідні під час створення, влаштування та утримання садово-паркових об'єктів.

Сфери зайнятості випускників

Випускники освітньої програми «Ландшафтне будівництво» зможуть працювати: молодшим науковим співробітником, інженером з благоустрою, майстром зеленого господарства, озеленювачем, робітником зеленого будівництва, садівником.

Магістерська програма «Декоративне садівництво»

Надає теоретичні знання та практичні навички щодо новітніх технологій формування і експлуатації зелених насаджень різного функціонального призначення, асортименту високодекоративних, стійких проти дії несприятливих абіо- та біотичних чинників зовнішнього середовища деревних, чагарникових та квітникових рослин, методи, способи й технології розмноження і вирощування садивного матеріалу декоративних рослин у відкритому і захищеному ґрунті.

Сфери зайнятості випускників

Випускники освітньої програми «Декоративне садівництво» зможуть працювати: молодшим науковим співробітником, майстром зеленого господарства, озеленювачем, робітником зеленого будівництва, садівником, начальником розсадника, майстром тепличного господарства.

Практичне навчання

Базами практичного навчання, яке здійснюється під час проходження навчальних та виробничої практик в другому і третьому семестрах навчання, є навчальні, навчально-наукові та навчально-виробничі лабораторії кафедр інституту та ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція», навчально-науково-дослідний розсадник кафедри лісовідновлення та лісорозведення, Ботанічний сад НУБіП України, ВП НУБіП України «Великоснітинське НДГ ім. О.В. Музиченка», ВП НУБіП України НДГ «Ворзель», ВП НУБіП України «АДС», Центральний ботанічний сад ім. М.М. Гришка НАН України, Ботанічний сад ім. Фоміна, корпорація «Укрзеленбуд», КП «Київзеленбуд» та районні трести по утриманню зелених

насаджень, обласні та районні підприємства житлово-комунального та зеленого господарства.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Проект реконструкції території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва.
2. Декоративний розпис по каменю в дизайні малих садів.
3. Проект організації рекреаційно-демонстраційної ділянки на декоративному розсаднику.
4. Проект озеленення і благоустрою території шкіл та дитячих дошкільних закладів.
5. Досвід озеленення території шкільних закладів України.
6. Європейський досвід використання представників роду *Vixus L.* в озелененні.
7. Дендрологічна оцінка існуючого асортименту голонасінних та перспективи поповнення колекції декоративних форм ботанічних садів.
8. Технологічні особливості вигонки сортів квіткових рослин.
9. Бароко, рококо і класицизм в аспекті сучасного фітодизайну.
10. Особливості розмноження деревних рослин.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Садово-паркове господарство» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Комп'ютерні технології проектування СПО	2	150	5
2	Тепличне господарство	1	120	4
3	Менеджмент у садово-парковому господарстві	2	180	6
4	Реконструкція та реставрація СПО	1	150	5
5	Дендропроєктування	1	150	5
6	Лісопаркове господарство	1	120	4
7	Фітодизайн закритого середовища	1	120	4
8	Ґрунти і ґрунтосуміші	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	2	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
Всього за вибором університету			180	6
2.2. Дисципліни за вибором студента				

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.2.1. Магістерська програма «Ландшафтна архітектура»				
1	Дизайн ландшафту	1	150	5
2	Дендрорекультивація порушених ландшафтів	2	150	5
3	Паркознавство	2	90	3
4	Ландшафтне проектування	2	90	3
5	Формове різноманіття декоративних деревних рослин	2	90	3
6	Екологічна експертиза	2	90	3
Всього за вибором студента			660	22
2.2.2. Магістерська програма «Ландшафтне будівництво»				
1	Вертикальне планування СПО	2	150	5
2	Агротехніка в СПБ	1	150	5
3	Садово-паркові споруди, механізми та обладнання	2	90	3
4	Ландшафтне проектування	2	90	3
5	Дендрорекультивація порушених ландшафтів	2	90	3
6	Захист декоративних рослин	2	90	3
Всього за вибором студента			660	22
2.2.3. Магістерська програма «Декоративне розсадництво»				
1	Сучасні технології декоративного розсадництва	1	150	5
2	Регулювання росту і мінерального живлення деревних рослин	2	150	5
3	Контейнерна культура деревних рослин	2	90	3
4	Нормативно-правова база розсадництва	2	90	3
5	Методи біотехнології в декоративному розсадництві	2	90	3
6	Якість садивного матеріалу та методи її оцінки	2	90	3
Всього за вибором студента			660	22
2.2.4. Магістерська програма «Декоративне садівництво»				
1	Сортознавство і насінництво	1	150	5
2	Дендрорекультивація порушених ландшафтів	2	150	5
3	Захист декоративних рослин	2	90	3
4	Декоративне садівництво	2	90	3
5	Формове різноманіття декоративних деревних рослин	2	90	3
6	Світові технології в декоративному розсадництві	2	90	3
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			840	28
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальні практики	2	60	2
2	Виробнича практика	2,3	540	18
3	Підготовка і захист магістерської роботи	2,3	180	6
Всього			780	26
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютерні технології проектування СПО. Проектування садово-паркових об'єктів за допомогою комп'ютерних програм. Студентами виконується курсовий проект за допомогою програм ArhiCAD, REALTIME, Photo Land Designer, SIERRALANDDESIGNER 3D та ін.

Тепличне господарство. Детальне вивчення технології вирощування красивоквітучих рослин на промисловій основі; ознайомлення з основними видами шкідників та заходами боротьби з ними – передбачає поглиблене вивчення технологічних процесів, детальне освоєння технологій з вирощування різноманітної квіткової продукції, розрахунок необхідних виробничих площ, організації виробничого процесу і як наслідок – організації тепличного господарства з врахуванням специфіки його роботи.

Менеджмент у садово-парковому господарстві. Виникнення і розвиток менеджменту. Особливості менеджерської діяльності на підприємствах садово-паркового господарства. Функції менеджменту та їх реалізація на підприємствах садово-паркового господарства. Принципи та методи менеджменту. Сутність процесу прийняття рішень у менеджменті в садово-парковому господарстві. Менеджмент конфліктів у садово-парковому господарстві.

Реконструкція та реставрація садово-паркових об'єктів. Формування професійного підходу до виконання робіт з реконструкції, консервації, адаптації, охорони існуючих об'єктів ландшафтної архітектури та пам'яток садово-паркового мистецтва є основним видом робіт спеціаліста садово-паркового господарства. Дисципліна займає провідне місце в циклі дисциплін ландшафтного циклу, тому що більша частина об'єктів комплексної зеленої зони міста це об'єкти реконструкції або реставрації.

Дендропроєктування. В дисципліні розглядаються основні принципи проєктування систем зелених насаджень, особливості пейзажно-просторової і ландшафтно-планувальної композиції, особливості підбору асортименту деревних рослин при створенні основних композиційних елементів насаджень. Під час вивчення дисципліни студенти розглядають фізіономічні типи деревних рослин за Л.І. Рубцовим.

Лісопаркове господарство. Сучасне лісопаркове господарство направлене на розуміння основ біологічної суті лісу, закономірностей його росту та розвитку, оволодіння методами лісової типології, знань різноманітних видів користування лісом, в т.ч. рекреаційного, вивчення основ та методів ведення господарства в лісопарках та зелених зонах міст. Використовуючи засвоєні принципи і методи формування лісопаркових насаджень майбутній спеціаліст садово-паркового господарства повинен цілеспрямовано, екологічно грамотно формувати лісопаркові ландшафти з врахуванням особливостей росту і розвитку деревних, чагарникових та лучних фітоценозів, стійких до антропогенних навантажень та несприятливих природних чинників.

Фітодизайн закритого середовища. Дисципліна «Фітодизайн закритого середовища» дає майбутнім фахівцям теоретичні та практичні знання по фітодизайну рослин специфічних регіонів Землі, про формування довготривалих угруповань з декоративно-листяних та красиво-квітучих субтропічних та тропічних рослин, знайомить із правилами їх утримання. Вивчає правила формування композицій та поєднання рослин за екологічним, декоративним та функціональним принципами в різного типу та стилів інтер'єру; розкриває специфіку догляду за рослинами в даних композиціях.

Ґрунти і ґрунтосуміші. Програма курсу дозволяє оволодіти основами управління умовами живлення декоративних рослин. Забезпечує підготовку фахівця щодо володіння знаннями та уміннями, що дасть змогу створювати оптимальні моделі режимів живлення та управляти ними відповідно до біологічних вимог рослин.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Мовний етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо. Мовно-культурологічний аспект проведення міжнародних виставок. Лексико-граматичний мінімум забезпечення та мовно-комунікативний рівень проведення презентацій. Професійно-орієнтовані іншомовні джерела. Методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах. Лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних

джерел. Електронні іншомовні джерела. Пошук інформації у мережі Інтернет за методом ключових слів. Основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел. Комп'ютерний переклад великих обсягів іншомовної інформації. Лексичний мінімум комп'ютерних (інформаційних) технологій.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Розкриті поняття про наукові знання, науки, класифікацію наук та основні поняття, що визначають зміст наукових досліджень. Викладені загальні відомості про методологію та класифікацію наукових досліджень, особливості наукових досліджень в умовах лісу та методи, які застосовуються з цією метою. Висвітлені питання щодо планування і послідовності науково-дослідної роботи студентів і молодих науковців, роботи над науковою літературою.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Ландшафтна архітектура»

Дизайн ландшафту. Дизайн ландшафту як сучасний напрям ландшафтної архітектури. Практика ландшафтного дизайну в розрізі окремих компонентів та елементів ландшафту: геопластика рельєфу; водні устрої; рослинні форми; колористика насаджень; малі архітектурні форми. Створення малого саду.

Дендрорекультивация порушених ландшафтів. У курсі подаються основні відомості про чинники, види і ступінь порушення ландшафтної структури, класифікація основних форм техногенного рельєфу земної поверхні. Програма базується на сучасних відомостях теоретичного й практичного значення, які необхідні для організації робіт із рекультивации порушених земель та формування фітоценозів-меліорантів.

Паркознавство. Паркознавство вивчає питання дендрологічного складу різних категорій паркових насаджень, довговічності деревних рослин, аналізує території парків та лісопарків як об'єктів культурфітоценозів, досліджує загальні тенденції розвитку паркових фітоценозів та ботаніко-географічного аспекту, екології паркового середовища, у т.ч. моніторингу зелених насаджень і ґрунтових умов. Висвітлює фізіономічні групи і типи деревних рослин, вивчає природні ландшафти як вихідний матеріал для паркобудівництва, особливості створення деяких типів садово-паркових ландшафтів, формування експозицій ботанічних садів і дендропарків.

Ландшафтне проектування. В межах дисципліни вивчаються історичні, соціальні та містобудівельні аспекти формування ландшафтних об'єктів. Наводиться історичний огляд розвитку садово-паркових стилів та їх вплив на сучасні тенденції розвитку ландшафтної архітектури. Розглядаються теоретичні основи і практичні методи ландшафтного проектування, зокрема архітектурно-планувальна та об'ємно-просторова система формування міського простору, використання природних та штучних компонентів в побудові композиції ландшафтних об'єктів.

Формове різноманіття декоративних деревних рослин. Формове різноманіття декоративних деревних рослин – частина дендрології, яка вивчає культури деревних рослин, класифікацію декоративних якостей, методи отримання, біологічні та екологічні особливості студентами вивчаються найбільш поширені і цікаві культури деревних рослин та їх класифікації. По закінченню вивчення дисципліни студенти повинні орієнтуватись у культиварному різноманітті деревних рослин та володіти навиками використання в озелененні.

Екологічна експертиза. Курс дисципліни «Екологічна експертиза» вивчає оцінку можливого впливу передбаченої або запланованої діяльності на стан довкілля, її відповідності вимогам екологічного законодавства.

2.2.2. Магістерська програма «Ландшафтне будівництво»

Вертикальне планування СПО. Детально вивчаюся основні поняття, принципи, методи, вимоги нормативних документів і послідовність виконання роботи

при традиційному та автоматизованому способами складання проектів вертикального планування міської території, житлової забудови, ділянок зелених насаджень

Агротехніка в СПБ. Садово-паркове будівництво є важливою складовою частиною у загальному комплексі містобудування та міського господарства. Включає коло різноманітних за ступенем складності питань пов'язаних із проектуванням, будівництвом, експлуатацією садово-паркових об'єктів, створенням, формуванням і утриманням важливої їх складової – декоративних насаджень. Агротехніка у садово-парковому будівництві є комплексом заходів, які передбачають вирішення різноманітних задач правового, естетичного, організаційного, експлуатаційно-господарського, економічного характеру, направлених на створення і утримання високодекоративних насаджень садово-паркових об'єктів різноманітного призначення.

Садово-паркові споруди, механізми та обладнання. Сучасне ландшафтне будівництво є важливою складовою частиною у загальному комплексі містобудування та міського господарства. Воно включає коло різноманітних питань, які пов'язані з особливостями проектування, будівництва, створення, формування, а також подальшої експлуатації і утримання садово-паркових об'єктів. Значне місце у переліку зазначених питань займають садово-паркові споруди, механізми та обладнання, які дозволяють проведення комплексних робіт на садово-паркових об'єктах з використанням сучасних машин, механізмів та пристосувань.

Ландшафтне проектування. В межах дисципліни вивчаються історичні, соціальні та містобудівельні аспекти формування ландшафтних об'єктів. Наводиться історичний огляд розвитку садово-паркових стилів та їх вплив на сучасні тенденції розвитку ландшафтної архітектури. Розглядаються теоретичні основи і практичні методи ландшафтного проектування, зокрема архітектурно-планувальна та об'ємно-просторова система формування міського простору, використання природних та штучних компонентів в побудові композиції ландшафтних об'єктів.

Дендрорекультивация порушених ландшафтів. У курсі подаються основні відомості про чинники, види і ступінь порушення ландшафтної структури, класифікація основних форм техногенного рельєфу земної поверхні. Програма базується на сучасних відомостях теоретичного й практичного значення, які необхідні для організації робіт із рекультивации порушених земель та формування фітоценозів-меліорантів.

Захист декоративних рослин. Методи нагляду та ентомопатологічних обстежень обліків чисельності шкідників та рівня патогенності збудників хвороб, а також методи та засоби захисту декоративних рослин, прогнозування можливих патологічних змін в біоценозах, засоби захисту при складанні комплексних систем боротьби із шкідниками і збудниками хвороб у відповідних біоценозах.

2.2.3. Магістерська програма «Декоративне розсадництво»

Сучасні технології декоративного розсадництва. Світовий досвід вирощування садивного матеріалу. Проектування заходів з вирощування декоративного садивного матеріалу. Особливості організації декоративних розсадників та агротехніки вирощування садивного матеріалу у них.

Регулювання росту і мінерального живлення деревних рослин. Дисципліна охоплює основні знання щодо вирощування та живлення декоративних деревних рослин, використання хімічних та біологічних препаратів для підсилення основних функцій рослин.

Контейнерна культура деревних рослин. Наукові основи організації виробництва декоративного садивного матеріалу в контейнерній культурі.

Технологічні особливості вирощування та використання садивного матеріалу із закритою кореневою системою для озеленення урболандшафтів.

Нормативно-правова база розсадництва. Законодавство щодо насінництва та розсадництва. Нормативні і регламентуючі матеріали у сфері розсадництва. Документи про якість насіння та садивного матеріалу.

Методи біотехнології в декоративному розсадництві. Сучасний стан та перспективи розвитку методу мікроклонального розмноження деревних рослин. Калюсогенез, морфогенез та особливості мікроклонального розмноження декоративних деревних рослин.

Якість садивного матеріалу та методи її оцінки. Загальні підходи щодо визначення якості садивного матеріалу. Вітчизняні та світові стандарти на садивний матеріал. Особливості визначення якості саджанців деревних рослин.

2.2.4. Магістерська програма «Декоративне садівництво»

Сортознавство і насінництво. Дисципліною передбачено вивчення плодів і визначення чистоти та схожості насіння однорічних, дворічних, багаторічних трав'яних рослин; вивчення класифікацій найбільш поширених однорічників, багаторічників, цибулинних, бульбоцибулинних, кореневищних рослин; створення модульних квітників з використанням сортів різних видів рослин; вивчення загальних положень методики проведення сортознавства рослин.

Дендрорекультивација порушених ландшафтів. У курсі подаються основні відомості про чинники, види і ступінь порушення ландшафтної структури, класифікація основних форм техногенного рельєфу земної поверхні. Програма базується на сучасних відомостях теоретичного й практичного значення, які необхідні для організації робіт із рекультивацији порушених земель та формування фітоценозів-меліорантів.

Захист декоративних рослин. Методи нагляду та ентомопатологічних обстежень обліків чисельності шкідників та рівня патогенності збудників хвороб, а також методи та засоби захисту декоративних, прогнозування можливих патологічних змін в біоценозах, засоби захисту при складанні комплексних систем боротьби із шкідниками і збудниками хвороб у відповідних біоценозах.

Декоративне садівництво. Вивчення теоретичних та практичних засад розмноження, вирощування та використання деревних рослин при створенні декоративних насаджень. «Декоративне садівництво» дає майбутнім фахівцям теоретичні та практичні знання про асортимент декоративних рослин, способи розмноження, технологію вирощування, створення декоративних штучних якостей деревних рослин та догляд за ними у декоративних насадженнях.

Формове різноманіття декоративних деревних рослин. Формове різноманіття декоративних деревних рослин – частина дендрології, яка вивчає культури деревних рослин, класифікацію декоративних якостей, методи отримання, біологічні та екологічні особливості студентами вивчаються найбільш поширені і цікаві культури деревних рослин та їх класифікації. По закінченню вивчення дисципліни студенти повинні орієнтуватись у культиварному різноманітті деревних рослин та володіти навиками використання в озелененні.

Світові технології в декоративному розсадництві. Світовий досвід вирощування садивного матеріалу. Проектування заходів з вирощування декоративного садивного матеріалу. Особливості організації декоративних розсадників та агротехніки вирощування садивного матеріалу у них.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ДЕРЕВООБРОБНІ ТА МЕБЛЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
спеціальності 187 «ДЕРЕВООБРОБНІ ТА МЕБЛЕВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
галузі знань «Виробництво та технології»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	40
– заочна	40
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,3 роки
– заочна	1,5 років
Кредити:	
– денна освітньо-професійна програма	90 ЄКТС
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр з деревообробних та меблевих технологій

Концепція підготовки

Освітня програма підготовки магістрів за спеціальністю передбачає засвоєння знань і навичок з розробки конструкцій і технологій виготовлення деревних матеріалів і виробів, визначення їх характеристик та рівня якості, опанування методик аналізу існуючих технологічних процесів, планування і проведення досліджень, спрямованих на оптимізацію і удосконалення технологічних процесів деревообробного та меблевого виробництва.

Після успішного закінчення магістерської підготовки випускник повинен вміти вирішувати такі задачі:

- проаналізувати технологічний процес виробництва певного виробу і дати рекомендації щодо його вдосконалення;
- проаналізувати конструкцію виробу з деревини і дати рекомендації щодо його вдосконалення;
- розробити технологічну карту виготовлення певного виробу з деревини;
- розробити конструкцію певного виробу з деревини і накреслити його;
- розрахувати собівартість виготовлення певного виробу з деревини та термін окупності при його впровадженні;
- налаштувати верстати на виготовлення певного виробу з деревини;
- розрахувати параметри електропостачання та аспірації для певного технологічного процесу;
- дати наукове обґрунтування щодо змін в конструкції певного лісосушильного обладнання.

Магістерська програма «Сучасні деревооброблювальні технології»

Основою підготовки магістрів є системний підхід до вивчення технологій обробки деревини та формування у студентів вміння раціонального використання обладнання, деревних та енергетичних ресурсів. Дисципліни охоплюють теоретичні та практичні аспекти технологій виготовлення виробів з деревини, тенденції розвитку технологій оброблення деревини, сучасні вимоги до виробів з деревини, особливості сучасного деревообробного обладнання, нові матеріали, що застосовуються у виготовленні виробів з деревини, нові види фурнітури, методи розрахунків розмірів елементів сучасних конструкційних виробів з деревини, напрями розвитку технологій проектування, вимоги до меблевих виробів, основи художнього конструювання, основні риси стилів меблів, сучасні тенденції стильового вирішення меблевих виробів і засоби їх реалізації.

Сфери зайнятості випускників

Магістри освітньої програми «Деревообробні та меблеві технології» застосовують свою кваліфікацію у споріднених вищих навчальних закладах I-II та III-IV рівнів акредитації, державних та комерційних підприємствах з виробництва та реалізації будівельних матеріалів, УкрНДІ «Ресурс», державних і комерційних деревообробних і меблевих підприємствах (інженер-технолог, контролер деревообробного виробництва, спеціаліста, провідного спеціаліста, керівника виробничого підрозділу, керівника підприємства). Крім того, рівень фахової підготовки дозволяє працювати на посадах молодшого наукового співробітника, наукового співробітника, старшого наукового співробітника, провідного наукового співробітника, викладача, асистента у науково-дослідних та освітніх організаціях, брати участь у міжнародних наукових проектах.

Практичне навчання

Здійснюється в другому і третьому семестрах навчання під час навчальних практик в НУБіП України та виробничої практики на провідних державних і комерційних деревообробних і меблевих підприємствах.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Обґрунтування технології оздоблення фасадів з масивної деревини корпусних меблів на підприємствах деревообробної галузі.
2. Перспективи впровадження технології виробництва палубкової дошки на підприємствах деревообробної галузі.
3. Дослідження точності та якості виготовлення погонажних виробів на підприємствах деревообробної галузі
4. Обґрунтування доцільності заходів по вдосконаленню технологічного процесу виготовлення меблів на підприємствах деревообробної галузі.
5. Обґрунтування технології виготовлення корпусних меблів на підприємстві.
6. Обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення технології виготовлення дошки для підлоги підприємствах деревообробної галузі.
7. Вдосконалення технологічного процесу виготовлення пилопродукції підприємствах деревообробної галузі.
8. Обґрунтування сучасних способів нанесення лакофарбових матеріалів при виробництві меблевої продукції.
9. Обґрунтування можливості застосування інфрачервоних нагрівачів для сушіння шпону.
10. Дослідження об'ємних показників розкрою круглих лісоматеріалів на пилопродукцію на підприємствах деревообробної галузі.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Деревообробні та меблеві технології»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Актуальні проблеми механічного оброблення деревини	1	180	6
2	Теорія та практика механічного оброблення деревини	1	180	6
3	Теорія теплового оброблення деревини	1	180	6
4	Теорія та технологія склеювання деревини	1	180	6
5	Моделювання і оптимізація технологічних процесів	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			840	28
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Лісова політика	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	90	3
Всього за вибором університету			300	10
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Сучасні деревооброблювальні технології»				
1	Планування на підприємствах деревообробної та меблевої промисловості	1	120	4
2	Проектування та дизайн виробів з деревини	2	210	7
3	Ергономіка меблевих виробів	1	90	3
4	Технологія спеціальних деревообробних виробництв	2	90	3
5	Зовнішньоекономічна діяльність на меблевих підприємствах	2	90	3
6	Механіко-технологічні властивості деревини	2	90	3
7	Новітнє деревообробне обладнання	2	90	3
Всього за вибором студентів			780	26
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальні практики	2	60	2
2	Виробнича практика	2,3	540	18
3	Підготовка і захист магістерської роботи	2,3	180	6
Всього			780	26
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми механічного оброблення деревини. Теоретичне обґрунтування процесу різання деревини та деревних матеріалів, напрям розвитку теорії різання, шляхи вдосконалення дерево ріжучих верстатів та дереворізальних інструментів, режими пиляння, фрезерування, точіння, шліфування та глибинного оброблення деревини, шляхи підвищення періоду стійкості дереворізальних інструментів.

Теорія та практика механічного оброблення деревини. Наукові засади технології лісопиляння; теорія розкрою колод на пилопродукцію; розрахунок поставів та складання планів розкрою колод; критерії оптимізації розкрою деревини;

нормування сировини у лісопилянні; методика проведення експериментів у лісопилянні та їх планування; аналіз обладнання та технологій розкрою колод; моделювання процесів розкрою колод; практичні рекомендації з проектування технологічних процесів лісопилних виробництв.

Теорія теплового оброблення деревини. Конвективний теплообмін. Теорію подібності. Теплову обробку деревини. Технологію та обладнання теплової обробки. Тепло- і вологообмін в процесах сушіння. Аеродинаміку. Обладнання та технологію сушіння листових та подрібнених матеріалів. Нетрадиційні джерела теплової енергії.

Теорія та технологія склеювання деревини. Будова і властивості деревинних композиційних матеріалів. Сучасні уявлення про механізми утворення деревинних композиційних матеріалів. Механізми руйнування на полімерів. Кінетична концепція міцності. Умови утворення клейових з'єднань. Основні положення теорії пресування. Сутність процесу пресування. Модифікація деревних композиційних матеріалів.

Моделювання і оптимізація технологічних процесів. Оцінка основних параметрів статистичної сукупності. Аналіз залежностей функціонального відгуку від параметрів впливу. Метод найменших квадратів для побудови однофакторних моделей. Основи планування повнофакторних експериментів. Побудова математичних моделей за допомогою експериментальних планів другого та третього порядку. Оптимізація об'єктів дослідження методом покоординатного пошуку та крутого сходження. Метод симплекс-планування для оптимізації об'єктів дослідження.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Лісова політика. Основні поняття дисципліни. Предмет, мета і концепції лісової політики. Рівні лісової політики. Основні принципи лісової політики. Компоненти лісової політики. Цілі та завдання лісової політики. Умови реалізації цілей та завдань в Україні. Правові акти в галузі соціального, фінансового та екологічного права як інструменти лісової політики. Лісове законодавство. Лісовий кодекс України. Аналіз розподілу державних функцій в лісовому секторі України та напрями його реформування. Основні функції держави. Стратегічні пріоритети лісової політики України. Екологічні, економічні та соціальні аспекти сталого розвитку. Критерії та індикатори сталого управління лісовим господарством. Концепція сталого розвитку України. Принципи сталого управління лісами. Основні поняття та визначення сертифікації та лісової сертифікації. Особливості лісової політики європейських країн.

Ділова іноземна мова (професійного спрямування). Мовленнєвий етикет спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо. Мовно-культурологічний аспект проведення міжнародних виставок. Лексико-граматичний мінімум забезпечення та мовно-комунікативний рівень проведення презентацій. Професійно-орієнтовані іншомовні джерела. Методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах. Лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел. Електронні іншомовні джерела. Пошук інформації у мережі Інтернет за методом ключових слів. Основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел. Комп'ютерний переклад великих обсягів іншомовної інформації. Лексичний мінімум комп'ютерних (інформаційних) технологій.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Студенти вивчають теорію розмінностей, фізичне

моделювання, статистичні методи при побудові моделей об'єктів. Регресивна модель дослідного об'єкта. Елементи теорії планування експерименту. Плани багатофакторних експериментів. Характеристика основних етапів досліджень. Основи патентознавства, особливості патентознавства в деревообробці.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Сучасні деревооброблювальні технології»

Планування на підприємствах деревообробної та меблевої промисловості. Предмет, метод та завдання вивчення дисципліни. Система планів, які діють у деревообробному виробництві. Бізнес-планування на підприємствах. Нормативно-інформаційне забезпечення процесу планування. Виробнича програма та її формування. Планування праці і заробітної плати над/о підприємствах. Планування собівартості продукції в ринкових умовах. Фінансове планування на деревообробних підприємствах.

Проектування та дизайн виробів з деревини. Конструкції, класифікація, з'єднань для виробів з деревини, технологія їх проектування, виробництва та дизайну, вимоги ергономіки.

Ергономіка меблевих виробів. Методи, теорія і практика ергономіки, основні ергономічні вимоги і стандарти, необхідні в дизайні.

Технологія спеціальних деревообробних виробництв. Технологія спеціальних деревообробних виробництв: споживчих товарів, бондарної продукції, паркету, сірникового, пакувальної стружки, вуглевипалювання. Технологічні схеми, верстати, обладнання, вимоги до сировини та якості продукції.

Зовнішньоекономічна діяльність на деревообробних підприємствах. Призначення курсу – надбання теоретичних основ в галузі зовнішньоекономічної діяльності лісового сектору, а також вироблення практичних навичок та вміння застосовувати здобуті знання при здійсненні експортно-імпортних операцій підприємствами деревообробної галузі.

Механіко-технологічні властивості деревини. Висвітлюються питання про механічні та технологічні властивості деревинних матеріалів при всіх видах деформацій. Розглянуті питання теорії пружності ізотропних, анізотропних і ортотропних тіл, реології, фізичних властивостей деревини різних порід. Наведені практичні розрахунки з'єднань конструкцій з деревини при реальних умовах експлуатації.

Новітнє деревообробне обладнання. Сучасні технічні рішення в конструкціях устаткування для перероблення деревини та деревних матеріалів, конструкції сучасного технологічного обладнання.

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – кандидат юридичних наук, доцент Яра Олена Сергіївна

Тел.: (044) 259-97-25

E-mail: lawyer_dean@twin.nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 6, кімн. 231

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітньою програмою у рамках спеціальності:

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Право»

Випускові кафедри:

Аграрного, земельного та екологічного права ім. акад. В.З. Янчука

Тел.: (044) 259-97-25

E-mail: agrolaw_chair @twin.nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Єрмоленко Володимир Михайлович

Адміністративного та фінансового права

Тел.: (044) 259-97-25

E-mail: adminlaw@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Курило Володимир Іванович

Міжнародного права та порівняльного правознавства

Тел.: (044) 259-97-25

E-mail: interlaw_chair @twin.nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, професор Ладиченко Віктор Валерійович

Цивільного та господарського права

Тел.: (044) 259-97-25. E-mail: civillaw_chair@twin.nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор юридичних наук, доцент Піддубний Олексій Юрійович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ПРАВО»
спеціальності 081 «ПРАВО»
галузі знань «Право»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	75
– заочна	75
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр права

Концепція підготовки

Програмно-цільова підготовка фахівців-правознавців у галузі права, які працюють для утвердження у суспільстві верховенства права та розвитку правової свідомості й правової культури громадян. Підготовка висококваліфікованих фахівців для забезпечення потреб у юридичному обслуговуванні агропромислового сектору держави, зокрема сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та організаційно-правових форм, сфери земельних відносин, забезпечення висококваліфікованими юридичними кадрами державних органів, громадських організацій, інших підприємств та організацій. Виховання професійного юриста, здатного вирішувати питання юридичного забезпечення різноманітних сфер суспільної діяльності.

Магістерська програма «Аграрне право»

Програму створено з урахуванням стану та перспектив розвитку аграрної науки в Україні та світі. Навчальний план передбачає підготовку фахівців, які матимуть глибоку теоретичну базу з питань аграрного, земельного, екологічного та природо-ресурсного права, а також вмітимуть застосовувати сучасні юридичні методи для фундаментальних та прикладних наукових досліджень у праві. Навчання зорієнтовано на поглиблене опанування академічних знань та розвиток навичок застосування їх на практиці.

Сфера зайнятості випускників

Програма підготовки юристів аграрного спрямування забезпечує потребу у кадрах агропромисловий комплекс та соціальну сферу села. Рівень підготовки та кваліфікація випускників надає їм можливість працювати на посадах юрисконсультів у різних суб'єктах господарювання в АПК, в органах державної виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, відповідних відділах та управліннях, які здійснюють повноваження з питань реалізації державної аграрної політики. Програма забезпечує і належну підготовку майбутніх наукових працівників, а саме: аспіранта, асистента кафедри, старшого викладача, наукового співробітника.

Магістерська програма «Земельне право»

Програма спрямована на задоволення суспільних потреб у професійних юристах-земельниках та забезпечує теоретичну, практичну і наукову підготовку кваліфікованих кадрів, які б набули глибоких знань для виконання професійних

завдань науково-дослідницького і практичного характеру у галузі земельних відносин.

Сфера зайнятості випускників

Програма підготовки юристів земельного спрямування надає їм можливість працевлаштування у Державній службі з питань геодезії, картографії та кадастру і її територіальних органах; Міністерстві екології та природних ресурсів України; Міністерстві аграрної політики та продовольства України; Головному управлінні агропромислового розвитку державних адміністрацій; Державній екологічній інспекції України та її територіальні органи; Центр ДЗК та його філії; місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; підприємствах землевпорядного профілю.

Магістерська програма «Екологічне право»

Програму створено з урахуванням стану та перспектив розвитку екологічної науки в Україні та світі. Навчальний план передбачає підготовку фахівців, які матимуть глибоку теоретичну базу з питань екологічного та природо-ресурсного права, а також вмітимуть застосовувати сучасні юридичні методи для фундаментальних та прикладних наукових досліджень у праві. Навчання зорієнтовано на поглиблене опанування академічних знань та розвиток навичок застосування їх на практиці.

Сфера зайнятості випускників

Програма підготовки юристів екологічного спрямування надає їм можливість працевлаштування у Центральному органі виконавчої влади у галузі екології та природних ресурсів і його територіальних підрозділах; Державних поресурсових агентствах, службах та інспекціях; Державній службі з надзвичайних ситуацій України; місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування; органах внутрішніх справ України; органах прокуратури України; органах судової влади; громадських природоохоронних організаціях.

Магістерська програма «Суд. Прокуратура. Адвокатура.»

Програма забезпечує отримання та поглиблення студентами науково-практичних знань щодо адміністративно-правової діяльності судових, правоохоронних органів та адвокатської діяльності, навчання практичним навичкам застосування законодавства у зазначеній сфері, контролю за його дотриманням та ознайомлення з організацією діяльності судових та правоохоронних органів. Розробка проектів нормативних актів щодо правового забезпечення діяльності судових та правоохоронних органів і забезпечення здійснення правомірних дій при прийнятті управлінського рішення.

Сфера зайнятості випускників

Підготовлені в межах спеціалізації фахівці-юристи мають можливість працювати за спеціальністю в органах правосуддя та прокуратури; адвокатами; нотаріусами; консультантами нотаріальних контор; суддею суду; помічником голови суду; в органах державної влади й місцевого самоврядування: керівником юридичної служби, начальником юридичного відділу, начальником, заступником начальника юридичного управління. Рівень підготовки та кваліфікація дають можливість працювати на викладацьких посадах, в науково-дослідних інститутах, випускники мають право на продовження навчання в аспірантурі.

Магістерська програма «Адміністративне право»

Програма забезпечує отримання та поглиблення студентами науково-практичних знань щодо адміністративно-правової діяльності органів державної виконавчої влади, навчання практичним навичкам застосування законодавства у зазначеній сфері, контролю за його дотриманням, а також ознайомлення з організацією діяльності державних установ та розробка проектів нормативних актів щодо правового забезпечення діяльності органів державної виконавчої влади.

Сфера зайнятості випускників

Підготовлені в межах спеціалізації фахівці-юристи мають можливість працювати за спеціальністю в органах публічної адміністрації України (органах державної влади й місцевого самоврядування), а також на підприємствах, в установах та організаціях як суто юридичного спрямування, так і тих, що функціонують у різноманітних сферах суспільного життя. Рівень підготовки та кваліфікація дають можливість працювати на викладацьких посадах, в науково-дослідних інститутах, випускники мають право на продовження навчання в аспірантурі.

Магістерська програма «Міжнародне право»

Магістерська програма забезпечує теоретичну, практичну та наукову підготовку кваліфікованих кадрів, які б набули глибоких знань для виконання професійних завдань науково-дослідницького і практичного характеру у галузі міжнародного права. При вивченні магістерської програми студенти оволодівають знаннями з міжнародного права зовнішніх зносин, міжнародного економічного права, міжнародного гуманітарного права, міжнародно-правового забезпечення продовольчої безпеки. Особлива увага при дослідженні дисциплін приділяється аналізу права міжнародних організацій та права міжнародних договорів.

Сфера зайнятості випускників

Програма підготовки юристів в сфері міжнародного права забезпечує потребу у кадрах підприємства, установи і організації, що здійснюють дипломатичну та зовнішньоекономічну діяльність та представляють державу в сфері міжнародних відносин та міжнародної торгівлі. Рівень підготовки та кваліфікація випускників надає їм можливість працювати на посадах юрисконсультів у різних суб'єктах зовнішньоекономічної діяльності, в органах державної виконавчої влади в середині країни, органах, що представляють державу за кордоном, дипломатичних та торгових представництвах, відповідних відділах та управліннях міністерства економічного розвитку та торгівлі України. Програма забезпечує і належну підготовку майбутніх наукових працівників, а саме: аспіранта, асистента кафедри, старшого викладача, наукового співробітника.

Магістерська програма «Підприємницьке право»

Програма дає можливість у сучасних економічних умовах підготувати висококваліфікованих працівників для різних галузей сільського господарства передбачає як професійну підготовку так і вміння планувати претензійно-правову роботу, взаємодію з контролюючими органами, специфіку контрактних взаємовідносин в окремих галузях економіки та належну правову охорону прав та законних інтересів господарюючого суб'єкта.

Сфера зайнятості випускників

Рівень підготовки та кваліфікація випускників надає їм можливість працювати на посадах юрисконсультів у різних суб'єктах господарської діяльності, в органах державної виконавчої влади, органах, відповідних відділах та управліннях

міністерства юстиції України. Програма забезпечує і належну підготовку майбутніх наукових працівників, а саме: аспіранта, асистента кафедри, старшого викладача, наукового співробітника.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Правове регулювання сталого розвитку сільської місцевості.
2. Систематизація аграрного законодавства: правові проблеми та перспективи розвитку.
3. Перспективи розвитку аграрного права як галузі права.
4. Предмет та система екологічного права.
5. Правове забезпечення державної реєстрації прав на земельні ділянки.
6. Правові аспекти вирішення земельних спорів.
7. Міжнародні договори як джерело міжнародного права
8. Міжнародний досвід надання страхових послуг та регулювання страхової діяльності.
9. Адміністративно-правові засади діяльності судової влади в Україні
10. Адміністративно-правовий статус працівників прокуратури

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Право» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Філософія права	1	120	4
2	Нормотворча техніка	1	120	4
3	Цивільно-процесуальні документи	1	120	4
4	Міжнародно-правове забезпечення продовольчої безпеки	1	90	3
5	Право міжнародних договорів	1	90	3
6	Проблеми інформаційного права	1	90	3
7	Право міжнародних організацій	2	120	4
8	Тлумачення права	2	90	3
9	Проблеми права власності	2	120	4
10	Теоретичні проблеми цивільного права	2	120	4
11	Актуальні питання запобігання та протидія корупції	2	90	3
12	Загальнотеоретичні проблеми аграрного права	2	120	4
13	Проблеми природо-ресурсного права	2	120	4
14	Право екологічної безпеки	3	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
15	Консультаційна діяльність адвоката	3	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1590	53
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	2	120	4
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Аграрна політика	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Аграрне право»				
1	Особливості правового регулювання трудових відносин у сільському господарстві	3	90	3
2	Проблеми правового регулювання діяльності аграрного ринку	3	90	3
3	Правове забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції	3	90	3
4	Правова охорона довкілля у сільському господарстві	3	90	3
5	Аграрне право зарубіжних країн	3	120	4
6	Правове регулювання виробничо-фінансової діяльності у сільському господарстві	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
2.2.2. Магістерська програма «Земельне право»				
1	Державна реєстрація земельних ділянок і прав на них	3	90	3
2	Правові аспекти захисту земельних прав	3	90	3
3	Правове регулювання ринку земель	3	90	3
4	Правова охорона земель	3	90	3
5	Земельне право зарубіжних країн	3	120	4
6	Правові проблеми набуття і реалізації земельних прав	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
2.2.3. Магістерська програма «Екологічне право»				
1	Міжнародне та Європейське екологічне право	3	90	3
2	Проблеми формування ландшафтного права	3	90	3
3	Проблеми флоралістичного та фауністичного права	3	90	3
4	Актуальні питання водного права	3	90	3
5	Правове регулювання біотехнологій	3	120	4
6	Проблеми лісового права	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
2.2.4. Магістерська програма «Адміністративне право»				
1	Адміністративна юрисдикція в аграрному секторі	3	90	3
2	Адміністративна відповідальність	3	90	3
3	Актуальні питання адміністративного права	3	90	3
4	Правове забезпечення публічного адміністрування	3	90	3
5	Правове регулювання державних доходів та видатків в Україні	3	120	4
6	Адміністративно-правове регулювання охорони природокористування	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
2.2.5. Магістерська програма «Суд. Прокуратура. Адвокатура»				
1	Сучасні проблеми судоустрою в Україні	3	90	3
2	Прокуратура України	3	90	3
3	Проблеми реформування правоохоронних органів України	3	90	3
4	Проблеми розгляду та перегляду кримінальних справ	3	90	3
5	Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації	3	120	4
6	Проблеми судово-експертної діяльності	3	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
Всього за вибором студента			570	19
2.2.6. Магістерська програма «Міжнародне право»				
1	Міжнародне гуманітарне право	3	90	3
2	Право зовнішніх зносин	3	90	3
3	Порівняльне конституційне право	3	90	3
4	Міжнародне кримінальне право	3	90	3
5	Правові засади екологічної політики ЄС	3	120	4
6	Міжнародне економічне право	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
2.2.7. Магістерська програма «Підприємницьке право»				
1	Договірне право	3	90	3
2	Проблеми господарського судочинства	3	90	3
3	Конкурентне законодавство	3	90	3
4	Правове регулювання ринку цінних паперів	3	90	3
5	Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності	3	120	4
6	Правове регулювання торгівельної діяльності	3	90	3
Всього за вибором студента			570	19
Разом за вибірковою складовою			900	30
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика	2	60	2
2	Виробнича практика	2	60	2
3	Підготовка і захист магістерської роботи	3	90	3
Всього			210	7
Разом за освітньою програмою			2700	90

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія права. Філософія права – особлива сфера теоретичного правового знання, яка межує з такими галузями філософії, як етика, онтологія, антропологія, аксіологія, гносеологія тощо. Метою навчальної дисципліни «Філософія права» є розкрити філософські принципи юридичної науки і правової практики, поглибити знання юридичних наук щодо умов майбутньої професійної правоохоронної та правозастосовної діяльності.

Нормотворча техніка. Нормотворча техніка є сукупністю юридично-технічних правил, прийомів, засобів і способів здійснення уповноваженими суб'єктами оптимального викладу нормотворчої волі держави з метою ефективного регулювання та охорони суспільних відносин, а також забезпечення системних зв'язків нормативно-правих актів різної юридичної сили. Метою навчальної дисципліни «Нормотворча техніка» є формування знань про основні засоби та прийоми нормотворчої техніки, що використовуються для формування змісту та зовнішнього оформлення нормативно-правових актів, її різновиди та особливості використання у сучасній українській державі.

Цивільно-процесуальні документи. Метою дисципліни є опанування майбутніми юристами знань з теорії та практики складання процесуальних документів. Вивчення дисципліни передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки магістра, при якому він повинен навчитися ретельно з'ясовувати суть і особливості спірних правовідносин, фактів, що підлягають встановленню, і можливості заперечення другої сторони, дізнаватися про наявність і допустимість доказів та можливості їх витребування в установленому порядку; з'ясовувати процесуальну правоздатність та дієздатність сторін, а також визначатися з підставами, предметом та змістом позовних вимог, колом осіб, що мають брати участь у справі, в тому числі необхідністю залучення до справи третіх осіб.

Міжнародно-правове забезпечення продовольчої безпеки. Дисципліна «Міжнародно-правове забезпечення продовольчої безпеки» дає знання щодо економічної політики держави, яка спрямована на забезпечення стабільного виробництва продуктів харчування, доступності їх отримання та використання населенням відповідно до фізіологічних норм споживання за рахунок власного виробництва та надходження від імпорту. Боротьба з голодом визнана як першочергове завдання міжнародного економічного співробітництва держав, тому продовольча проблема належить до категорії глобальних, оскільки для її розв'язання не достатньо зусиль окремих держав, а потрібне добре налагоджене співробітництво світової спільноти, незалежно від суспільного та економічного розвитку.

Право міжнародних договорів. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів належного рівня знань щодо поняття та кодифікації права міжнародних договорів, поняття міжнародного договору, його мови, форми, структури та видів, порядку і стадій укладання міжнародних договорів, дії, дійсності та припинення дії міжнародних договорів.

Проблеми інформаційного права. Ознайомлення студентів з поняттям інформаційних відносин в суспільстві, які є предметом нормативно-правового регулювання. Висвітлює питання визначення інформаційного права як науки, його завдання та місце в системі права, історичні питання формування цієї галузі та окремих її інститутів, а також включає питання теоретичних концепцій інформаційного права та інформаційного права іноземних держав.

Право міжнародних організацій. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти оволодіють знаннями щодо поняття й ознак міжнародної міжурядової організації, міжнародної правосуб'єктності міжнародних міжурядових організацій, класифікації міжнародних міжурядових організацій, цілей, принципів, структури Організації Об'єднаних Націй, Організації з безпеки й співробітництва в Європі, установчих документів, цілей, головних органів Організації Північноатлантичного договору, цілей, принципів, структури Ради Європи, установчих документів, особливостей міжнародно-правового статусу, головних органів Співдружності Незалежних Держав.

Тлумачення права. У правознавстві тема тлумачення права займає важливе місце, оскільки пов'язана з вирішенням важливих і непростих питань реалізації правових норм. Метою навчальної дисципліни «Тлумачення права» є формування у студентів як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів необхідного базису знань і практичних навичок щодо з'ясування і роз'яснення змісту приписів правових актів з метою чіткого і результативного їх застосування як за умов конкретної змодельованої ситуації, так і у подальшій практичній діяльності.

Проблеми права власності. Навчальний курс охоплює основні положення речового права, доктринальні розробки і судову практику цієї підгалузі цивільного права; присвячений вивченню питань речового права, зокрема права власності і прав на чуже майно, деталізуються такі цивільно-правові категорії як поняття, форми, види і зміст права власності і речових прав на чуже майно.

Теоретичні проблеми цивільного права. Навчальна дисципліна передбачає вивчення нормативно-правових актів, які мають певні позитивні риси та спрямовують зусилля держави на задоволення потреб споживача, забезпечення умов для розвитку підприємливості, працелюбства, ділової і творчої ініціативи, розбудови правового громадянського суспільства, де людина з гідністю буде почувати себе незалежною.

Актуальні питання запобігання та протидія корупції. Ознайомлення студентів із сучасною парадигмою державної політики щодо запобігання корупції, правовими основами державної політики щодо запобігання корупції, міжнародними нормативно-правовими актами, системою чинного законодавства у сфері протидії та

запобігання корупції, ефективним міжнародним досвідом у сфері протидії та запобігання корупції, системою суб'єктів протидії та запобігання корупції, їх функціями та повноваженнями, новелами вітчизняного законодавства щодо протидії та запобігання корупції, з реалізацією антикорупційної реформи тощо.

Загальнотеоретичні проблеми аграрного права. Передбачає вивчення особливостей формування аграрного законодавства у сучасний період. Особлива увага приділяється дослідженню правового регулювання процесів реформування земельних та майнових відносин на селі. Вивчаються основні напрями державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, а саме система пільгового оподаткування, кредитування, страхування. Розглядаються шляхи залучення інвестицій в агропромисловий комплекс країни як один із засобів виведення його із кризового становища.

Проблеми природо-ресурсного права. Вивчаються: доктринальні підходи щодо розвитку галузей природо-ресурсного права. Природні ресурси як комплексні об'єкти правового регулювання. Еколого-правова природа об'єктів природо-ресурсних правовідносин у процесі їх реалізації: проблеми подолання колізій. Проблеми подальшої інтеграції природо-ресурсних галузей права.

Право екологічної безпеки. Передбачає вивчення теоретичних та практичних знань щодо різнобічних аспектів права екологічної безпеки як галузі права і навчальної дисципліни, формування в них практичних вмінь та навичок застосування відповідного законодавства у реальній практиці правозахисної, правозастосовної.

Консультаційна діяльність адвоката. Ознайомлення студентів із сучасною організацією адвокатської діяльності, теоретичними знаннями і практичними навиками консультування суб'єктів правовідносин, клієнтів. Застосування цих знань в безпосередній практичній роботі.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної

літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. У результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Аграрне право»

Особливості правового регулювання трудових відносин у сільському господарстві – полягає у поглибленому вивченні особливостей правового регулювання трудових відносин у с/г. Оформлення трудових відносин, особливості оплати праці, охорони праці, робочого часу, часу відпочинку та інших питань.

Проблеми правового регулювання діяльності аграрного ринку - вивчаються проблеми правового забезпечення інфраструктури аграрного ринку. Окрема увага звертається на дослідження правового становища аграрної біржі, аграрного фонду, оптових ринків сільськогосподарської продукції та агроторгових домів.

Правове забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції – Вивчаються загальні положення про вимоги та стандарти до продукції АПК, з урахуванням особливостей виготовлення та реалізації окремих видів продукції АПК. Аналізується світовий досвід та наукові надбання у сфері забезпечення якості і безпеки продуктів в АПК.

Правова охорона довкілля у сільському господарстві. Вивчаються загальнотеоретичні засади правової охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів у сільському господарстві. Аналізуються джерела правової охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів у сільському господарстві. Розкривається механізм правової охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів у сільському господарстві.

Аграрне право зарубіжних країн - метою та завданням навчальної дисципліни «Аграрне право зарубіжних країн» є формування знань щодо правового регулювання аграрних відносин у зарубіжних країнах. Окрема увага приділяється вивченню досвіду аграрно-правового регулювання у Росії та Білорусі, а також країнах ЄС.

Правове регулювання виробничо-фінансової діяльності у сільському господарстві - вивчаються проблеми правового регулювання виробничо-фінансової діяльності у сільському господарстві. Аналізуються аграрні фінансові правовідносини, а також правовідносини у сфері тваринництва і рослинництва.

2.2.2. Магістерська програма «Земельне право»

Державна реєстрація земельних ділянок і прав на них. У процесі вивчення навчальної дисципліни студентам буде запропоновано дослідження правової природи земельного кадастру, відносин управління у сфері ведення Державного земельного кадастру, особливостей правового регулювання його окремих складових, правового забезпечення державної реєстрації земельних ділянок, а також

відповідальності за порушення законодавства у сфері ведення Державного земельного кадастру. Метою навчальної дисципліни також є формування у студентів теоретичних знань щодо правової природи реєстрації прав на землю, законодавчих засади державної реєстрації прав на землю, правових аспектів процедури державної реєстрації прав на землю та її місця у реєстраційній системі України, а також формування практичних навичок щодо самостійного розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією норм земельного законодавства у вказаній сфері.

Правові аспекти захисту земельних прав. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів належного рівня знань щодо загальної характеристики земельних прав суб'єктів земельних правовідносин, конституційних гарантій і правових способів юридичного захисту земельних прав, інституційно-функціонального забезпечення захисту земельних прав, характеристики земельних правопорушень, а також практичних навичок щодо особливостей вирішення земельних спорів, їх процесуального забезпечення, юрисдикції судів у сфері земельних відносин.

Правове регулювання ринку земель. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів належного рівня знань щодо юридичної природи ринку земель, правових аспектів інституційно-функціонального забезпечення ринкового обігу земельних ділянок, правового регулювання укладання цивільно-правових угод щодо відчуження земельних ділянок, продажу земельних ділянок на конкурентних засадах, правових засад формування ринку земель сільськогосподарського призначення.

Правова охорона земель. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у студентів належного рівня знань щодо правового регулювання проведення системи заходів охорони земель, спрямованих на раціональне використання земель, захисту їх від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель, зокрема, щодо правового забезпечення меліорації, рекультивації, консервації земель.

Земельне право зарубіжних країн. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти оволодіють знаннями щодо основних інститутів земельного права зарубіжних країн різних правових систем світу на основі дослідження теоретичних і законодавчих засад реформування земельних відносин, здійснення прав на землю, використання та охорони землі, державного регулювання земельних відносин, гарантування і юридичного захисту прав на землю.

Правові проблеми набуття і реалізації земельних прав. Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів належного рівня знань у сфері теоретичних засад правового забезпечення прав на землю, правових проблем набуття та реалізації права власності на землю і права землекористування, удосконалення системи гарантій прав на землю та особливостей застосування юридичної відповідальності за земельні правопорушення, а також формування у студентів практичних навичок щодо самостійного розв'язання проблем, пов'язаних з набуттям і реалізацією земельних прав.

2.2.3. Магістерська програма «Екологічне право»

Міжнародне та Європейське екологічне право. Вивчаються: поняття та система екологічного права ЄС; основні етапи розвитку правової охорони навколишнього середовища в ЄС; принципи та джерела екологічного права ЄС; інституційно-функціональний механізм екологічного права ЄС; Юридична відповідальність за екологічні правопорушення в ЄС; екологічні права та їх захист в межах ЄС; правова охорона земельних ресурсів в ЄС; правова охорона та використання вод в ЄС; правова охорона атмосферного повітря в ЄС від хімічних, фізичних та біологічних впливів; правове регулювання поводження з відходами.

Проблеми формування ландшафтного права. Вивчаються: ландшафти як комплексні об'єкти екологічного законодавства. Особливості правового режиму природних ландшафтів. Антропогенні ландшафти як об'єкти правового регулювання. Проблеми реалізації правового режиму природно-антропогенних ландшафтів. Проблеми консолідації правового режиму екологічно небезпечних ландшафтів. Правові аспекти формування і становлення ландшафтного права .

Проблеми флоралістичного та фауністичного права. Вивчаються: історичні засади розвитку фауністичного права. Поняття, предмет, методи, принципи та система фауністичного права. Джерела фауністичного права. Право власності та користування об'єктами фауністичного права. Державне управління та контроль у сфері охорони та використання тваринного світу. Правове регулювання ведення мисливського господарства та полювання. Правове регулювання ведення рибного господарства та рибальства. Правові засади використання, охорони та відтворення водних живих ресурсів. Правові засади ведення Червоної книги України. Правове регулювання захисту тварин від жорстокого поводження. Юридична відповідальність за порушення законодавства про тваринний світ .

Актуальні питання водного права. Вивчаються: історичні засади розвитку водного права. Поняття, предмет, методи, принципи та система водного права. Джерела водного права. Право власності та користування водними об'єктами. Порядок водокористування. Загальне та спеціальне водокористування. Види договорів водокористування. Правова охорона вод. Юридична відповідальність за порушення водного законодавства .

Правове регулювання біотехнологій. Завдання курсу полягає в глибокому засвоєнні методології дослідження проблем у сфері біотехнологій, поняття, предмету і об'єкту правовідносин з розробки і використання біотехнологій, проблемні аспекти формування та юридичного закріплення сучасної біотехнологічної доктрини в Україні, законодавства у сфері біотехнологій.

Проблеми лісового права. Вивчаються: історичні засади розвитку лісового права. Поняття, предмет, методи, принципи та система лісового права. Джерела лісового права. Право власності та право лісокористування. Правові засади постійного користування лісами. Правові засади тимчасового користування лісами. Правові засади лісових сервітутів. Загальне використання лісів. Спеціальне використання лісів. Юридична відповідальність за порушення норм лісового законодавства.

2.2.4. Магістерська програма «Адміністративне право»

Адміністративна юрисдикція в аграрному секторі. Передбачає набуття студентами знань про законодавчу базу діяльності інспекційних органів у сільському господарстві, їх систему, види, структуру та повноваження кожної із інспекцій, особливості адміністративного провадження по правопорушеннях у галузі сільського господарства.

Адміністративна відповідальність. Ознайомлення студентів надання знань щодо правового забезпечення реалізації прав, свобод та інтересів громадян у відносинах з адміністративно – юрисдикційними органами та судам, опанування студентами основних положень теорії адміністративного права, Конституції України, законів та інших нормативно – правових актів, реалізація теоретичних знань на практиці.

Актуальні питання адміністративного права. Передбачає ознайомлення студентів із сучасними проблемами адміністративно-правових відносин, актуальними питаннями регулювання управлінських відносин в сфері реалізації публічної влади, проблемними аспектами забезпечення належного захисту прав і свобод людини і

громадянина при реалізації своїх функцій та повноважень органами виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Правове забезпечення публічного адміністрування. Передбачає вивчення студентами особливостей правового регулювання державного управління і забезпечення законності в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; проаналізувати проблеми структурно-організаційної перебудови органів державної влади в Україні.

Правове регулювання державних доходів та видатків в Україні. Передбачає вивчення чинного податкового та бюджетного законодавства, ознайомлення із науковими працями з податкового та бюджетного права, а також із практикою застосування законодавства в цій сфері.

Адміністративно-правове регулювання охорони природокористування. Передбачає ознайомлення студентів з адміністративно-правовим регулюванням охорони навколишнього середовища.

2.2.5. Магістерська програма «Суд. Прокуратура. Адвокатура»

Сучасні проблеми судоустрою в Україні. Ознайомлення студентів із сучасними проблемами забезпечення права на справедливий суд в Україні, організації і функціонування судової системи України, можливими перспективами розвитку судоустрою і статусу суддів.

Прокуратура України. Ознайомлення студентів із основами організації й діяльності прокуратури, її можливостей у справі захисту інтересів особи, суспільства, держави, її місця та ролі в українській правовій системі необхідні не тільки тим випускникам вищих навчальних закладів, котрі вирішили обрати місцем своєї майбутньої роботи прокуратуру.

Проблеми реформування правоохоронних органів України. Ознайомлення студентів з предметом даної дисципліни, що становить вивчення відомостей щодо нормативно-правової бази, організації, завдань, функцій, повноважень та основних напрямків діяльності державних органів, які здійснюють правоохоронну діяльність, а також недержавних організацій, покликаних сприяти реалізації правоохоронної функції держави.

Проблеми розгляду та перегляду кримінальних справ. Ознайомлення студентів з теоретичними та практично-прикладними проблемами кримінально-правової кваліфікації та шляхами їх вирішення у теорії кримінального права, правозастосовній практиці та законодавстві.

Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації. Ознайомлення студентів із сучасним кримінальним правом України (Загальна та Особлива частина), кримінально-процесуальним правом тощо. Вивчаються відповідно такі питання: поняття системи права і системи законодавства, джерела права, застосування права; основні поняття та категорії, якими оперує теорія кримінально-правової кваліфікації, а саме склад злочину, стадії злочину, співучасть у злочині, множинність злочинів тощо; процесуальний порядок здійснення та оформлення результатів кримінально-правової кваліфікації.

Проблеми судово-експертної діяльності. Ознайомлення студентів із судово-експертною діяльністю, яка здійснюється у процесі судочинства експертними закладами і державними експертами. Вона полягає в організації і проведенні судової експертизи. Судочинство – це сукупність принципів і норм, що визначають організацію і діяльність системи судових органів.

2.2.6. Магістерська програма «Міжнародне право»

Міжнародне гуманітарне право. Поняття і історія становлення міжнародного гуманітарного права. Джерела і принципи міжнародного гуманітарного права.

Поняття і види збройних конфліктів. Етапи війни. Збройні конфлікти міжнародного і неміжнародного характеру. Сторони у міжнародному збройному конфлікті. Поняття і умови проведення «гуманітарної інтервенції». Правове становище осіб у збройних конфліктах. Режим військового полону та воєнної окупації. Засоби і методи ведення війни. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей у збройних конфліктах. Відповідальність за злочини і правопорушення у сфері міжнародного гуманітарного права. Міжнародно-правові засоби захисту прав людини у сфері міжнародного гуманітарного права.

Право зовнішніх зносин. Зовнішні зносини і міжнародні відносини. Дипломатія і міжнародне право як основні регулятори міжнародних відносин. Право зовнішніх зносин як галузь міжнародного права. Внутрішньодержавна організація діяльності в галузі зовнішніх зносин. Дипломатичні відносини, інші засоби дійснення зовнішніх зносин в аспекті міжнародно-правового визнання. Структура і персонал дипломатичних представництв. Функції дипломатичних представництв і засоби їх здійснення. Поняття і історія розвитку дипломатичних привілеїв та імунітетів. Теоретичне обґрунтування та нормативне забезпечення привілеїв та імунітетів у міжнародних відносинах. Юридична природа привілеїв та імунітетів. Коло осіб, які користуються міжнародним захистом. Привілеї та імунітети постійних дипломатичних представництв як органів акредитуючої держави. Привілеї та імунітети персоналу постійного дипломатичного представництва.

Міжнародне кримінальне право. Міжнародне кримінальне право. Поняття, предмет і система міжнародного кримінального права. Принципи та джерела міжнародного кримінального права. Міжнародний злочин та його ознаки. Суб'єкт міжнародного злочину. Міжнародно-правова відповідальність держави за міжнародні злочини. Поняття злочинів міжнародного характеру як основного об'єкта співробітництва держав із запобігання таким злочинам і покарання осіб, які їх скоїли. Відмінність злочинів міжнародного характеру від звичайних кримінальних злочинів і від міжнародних злочинів, критерії розмежування. Співробітництво держав у боротьбі зі злочинами міжнародного характеру та його основні міжнародно-правові форми: укладення договорів, участь у міжнародних організаціях. Конгреси ООН з попередження злочинності та поводження з правопорушниками. Правові засади співробітництва держав у боротьбі з окремими видами злочинів: підробка грошових знаків, тероризм, рабство та работоргівля, незаконні операції з наркотичними засобами. Міжнародні кримінальні суди. Нюрнберзький та Токійський міжнародні військові трибунали. Міжнародні кримінальні трибунали для Югославії та Руанди. Міжнародний кримінальний суд. Видача злочинців (екстрадиція), поняття та умови видачі. Проблема «видачі чи надання притулку». Принцип «або видача, або кримінальне переслідування за законом утримуючої держави». Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол). Історія та умови створення. Правові засади діяльності. Структура Інтерполу, функції та повноваження.

Порівняльне конституційне право. Суть правового статусу особи. Види правового статусу особи: конституційний, індивідуальний, галузевий. Спеціальні статуси окремих категорій осіб. Поняття та значення міжнародних стандартів в сфері правового статусу особи. Загальна декларація прав людини 1948 року як найважливіший юридичний документ в сфері правового статусу особи. Міжнародні та регіональні правові акти в сфері правового статусу особи. Забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод особи. Співвідношення міжнародно-правового і національного регулювання прав і свобод людини і громадянина.

Загальна характеристика інституту парламенту та парламентаризму у світі. Генеза парламентаризму Юридичне і фактичне значення парламенту у державному механізмі. Лобізм. Моделі конституційного статусу парламенту залежно від форми державного правління.

Конституційно-правове становище уряду в залежності від форми правління тієї чи іншої держави. Взаємовідносини уряду з главою держави. Здійснення главою держави своїх повноважень через уряд або з його санкції у державах із парламентарною формою правління. Інститут контрастигування. Порядок формування уряду в державах з різними формами правління: теорія і практика формування уряду. Партійний склад уряду. Однопартійні та коаліційні уряди. Уряди меншості. Інші види урядів.

Конституційно-правове регулювання судової влади в зарубіжних країнах. Основні принципи організації та діяльності судової системи. Основні моделі побудови судової системи. Правовий статус суддів: порівняльна характеристика. Судова несумісність. Судовий імунітет. Принцип участі населення у здійсненні правосуддя в зарубіжних країнах.

Правові засади екологічної політики ЄС. Поняття екологічної політики ЄС. Принципи екологічної політики ЄС. Правова охорона повітря. Правова охорона рослинного світу. Правова охорона тваринного світу. Правова охорона водних ресурсів.

Конвенція ООН з морського права 1982 р. Віденська конвенція про охорону озонного шару 1985 р. Рамкова конвенція про зміну клімату 1992 р. Всесвітня стратегія охорони природи МСОП 1980 р. "Декларація Ріо" 1992 р. ЛАНДШАФТ. Конвенція про захист фауни та флори в Європі 1979 р.

Міжнародні природоохоронні організації. ЮНЕП. МСОП. Європейське агентство з питань навколишнього середовища, Європейська мережа інформації і спостереження за навколишнім середовищем. Основні напрями і пріоритети міжнародного співробітництва України в екологічній сфері.

Міжнародне економічне право. Поняття та джерела міжнародного економічного права. Суб'єкти міжнародного економічного права. Економічна інтеграція держав і міжнародне економічне право. Врегулювання спорів у міжнародних економічних відносинах. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Міжнародне торговельне та фінансове право. Міжнародне інвестиційне право та міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва

2.2.7. Магістерська програма «Підприємницьке право»

Договірне право. У процесі вивчення договірного права студенти набувають практичних навичок складання договорів; вивчають специфічні прийоми захисту ділових інтересів підприємства шляхом внесення до договорів особливих умов щодо відповідальності, пені, штрафних та залікових неустойок; правильне викладення прав і обов'язків сторін у предметі договору.

Проблеми господарського судочинства. Мета дисципліни «Проблеми господарського судочинства» - узагальнення судової практики з різних категорій господарських справ; вивчення особливостей застосування процесуальних норм, стадійності судового розгляду; застосування прецедентів по аналогічним справам, зокрема як підставу для апеляційного, касаційного і повторного касаційного оскарження судових рішень.

Конкурентне законодавство. Метою вивчення вказаної навчальної дисципліни є формування спеціальних правових знань у сфері недобросовісної конкуренції та монопольного становища суб'єкта на ринку; порядку і підстав антидемпінгових розслідувань; застосування антимонопольних санкцій.

Правове регулювання ринку цінних паперів. Основною метою вивчення цієї дисципліни є одержання та засвоєння знань щодо: правових засад випуску і обігу цінних паперів; створення і функціонування професійних суб'єктів-учасників ринку

цінних паперів; особливостей укладення окремих видів угод (ф'ючерсів, форвардів, свопів, опціонів, хеджування ризиків та ін.)

Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності. Метою дисципліни є набуття вмінь вирішувати правові завдання на: підприємствах інноваційної сфери, дослідно-конструкторських фірмах, продюсерських і концертних агенціях; представництво інтересів індивідуальних професійних митців і винахідників.

Правове регулювання торгівельної діяльності. Метою дисципліни є опанування майбутніми юристами знань з правового регулювання торгівлі; спеціальних правил щодо захисту прав споживачів; вимог до об'єктів оптової та роздрібною торгівлі.

ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Декан – кандидат економічних наук, доцент Євсюков Тарас Олексійович

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: yevsyukov@ukr.net

Розташування: навчальний корпус № 6, кімн. 219

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітньою програмою у рамках спеціальності:

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма «Геодезія та землеустрій»

Випускові кафедри:

Управління земельними ресурсами

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: Uzr_k@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Дорош Ольга Степанівна

Землевпорядного проектування

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: agmartyn@gmail.com

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, доцент Мартин Андрій Геннадійович

Земельного кадастру

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: v_zayats@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, старший науковий співробітник Заяць Віктор Мефодійович

Геодезії та картографії

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: Kovalchukip@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор географічних наук, професор Ковальчук Іван Платонович

Геоінформатики і аерокосмічних досліджень Землі

Тел.: (044) 258-05-25

E-mail: k_svit@mail.ru

Завідувач кафедри – доктор технічних наук, доцент Кохан Світлана Святославівна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
спеціальності 193 «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»
галузі знань «Архітектура та будівництво»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	90
– заочна	85
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр із землеустрою та кадастру

Концепція підготовки

Концепція навчання фахівців за спеціальністю 193 «Землеустрій та кадастр» орієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців з питань землеустрою, охорони земель, управління земельними ресурсами, геосистемного моніторингу навколишнього середовища та ведення державного земельного кадастру. Професійна підготовка передбачає формування таких навичок та вмінь, які дозволять магістру самостійно вирішувати складні питання організації землекористування, розробки проектів землеустрою та проектування природоохоронних заходів, здійснення моніторингу та державного контролю за раціональним використанням й охороною земель, використовуючи сучасні інформаційні технології обробки інформації про стан земельних ресурсів та їх використання.

Магістерська програма «Землеустрій та кадастр»

Пов'язана з вивченням та підготовкою документації із землеустрою на загальнодержавному та регіональному рівнях, програм використання та охорони земель, схем землеустрою і техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель адміністративно-територіальних утворень, проектів землеустрою щодо встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень, організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та територій історико-культурного призначення.

Сфери зайнятості випускників

Встановлення меж земельної ділянки, погодження меж з суміжними землекористувачами, виготовлення кадастрового плану.

Магістерська програма «Охорона земель»

Студенти набувають умінь та знань у сфері забезпечення раціонального використання та охорони земель, відтворення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Особлива увага у процесі навчання приділяється питанням стандартизації і нормування у галузі охорони земель.

Сфери зайнятості випускників

Інспекторська діяльність у сфері використання та охорони земель, прогнозування використання земель у адміністративно-територіальних утвореннях формування обмеження у використанні земель та здійснювати їх реєстрацію

Магістерська програма «Геоінформаційні системи у землеустрої»

Розгортання та наповнення сучасних земельно-кадастрових інформаційних систем.

Сфери зайнятості випускників

Застосування сучасних геоінформаційних технологій, даних дистанційного зондування Землі необхідних при проведенні робіт із землеустрою, в муніципальних інформаційних системах, застосування ГІС для управління територіями.

Магістерська програма «Оцінка землі та нерухомого майна»

Спрямована на формування спеціальних умінь та знань щодо проведення нормативної та експертної грошової оцінки земельних ділянок, визначення ринкової вартості нерухомого майна, проведення економічної оцінки земель та бонітування ґрунтів, використання систем автоматизації землеоціночних робіт, веденням місцевих та регіональних банків даних про ринкову вартість земельних ділянок та нерухомого майна, обслуговуванням цивільно-правових операцій щодо відчуження нерухомого майна.

Сфери зайнятості випускників

Нормативна та експертна грошова оцінка земельних ділянок усіх категорій та нетипових об'єктів нерухомого майна.

Магістерська програма «Геодезично-картографічні технології землеустрою»

Передбачає підготовку фахівців для сфери геодезично-картографічного забезпечення землеустрою, виконання топографо-геодезичних і картографічних робіт, інвентаризації земель, обліку та реєстрації земельних ділянок. Значна увага також приділяється висвітленню технологій створення карт стану і використання земель, карт районування і зонування земель, оптимізації використання земельних ресурсів; картографічному моделюванню проблем землекористування, в т.ч. за допомогою геоінформаційних технологій; характеристиці національної інфраструктури геопросторових даних тощо.

Сфери зайнятості випускників

Створення карт стану і використання земель, карт районування і зонування земель, оптимізації використання земельних ресурсів, інвентаризації земель.

Практичне навчання

Навчальним планом підготовки магістрів зі спеціальності «Геодезія та землеустрій» передбачено дві виробничі практики: виробнича та переддипломна. Практика студентів проводиться з метою поглиблення практичних навичок студентів з обраної спеціальності, набуття досвіду практичної діяльності щодо вирішення виробничих задач, а також збір матеріалів, які необхідні для виконання магістерської роботи. Провідними базами практичного навчання є: Держгеокадастр України та його структурні підрозділи; Головний центр державного земельного кадастру та його регіональні підрозділи; науково-дослідні та проектні інститути землеустрою; науково-дослідні установи, які займаються проблемами землеустрою, моніторингу, розвитку

територій; землепорядні організації та фірми; Державна інспекція з контролю за використанням та охороною земель та її територіальні органи.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Формування територіальних обмежень у використанні земель у схемах землеустрою адміністративно-територіальних утворень.
2. Правове та технічне забезпечення державного контролю за раціональним використанням та охороною земель.
3. Агрolandшафтне упорядкування земель сільськогосподарських підприємств та адміністративних формувань.
4. Використання інформаційних технологій, моделювання й сучасної техніки при створенні кадастрових карт, проведення масової оцінки землі й інших об'єктів нерухомості.
5. Удосконалення методів економічної і грошової оцінки земель. Методи бонітування ґрунтів.
6. Масова оцінка нерухомості. Методи оцінки землі та нерухомості.
7. Аналіз та оцінювання трансформаційних процесів у землекористуванні геоінформаційно-картографічними засобами.
8. Методи прогнозування, планування раціонального використання та охорони земельних ресурсів.
9. Еколого-економічні аспекти нормування охорони земель сільськогосподарського призначення.
10. Нормативна та експертна грошова оцінка земель різних категорій.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Геодезія та землеустрій» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Державна експертиза землепорядних рішень	1	90	3
2	Аграрне, земельне та екологічне право	1	90	3
3	Управління земельними ресурсами	1	120	4
4	Організація землепорядних робіт	1	90	3
5	Моніторинг та охорона земель	2	180	6
6	Правовий процес в землеустрої	2	150	5
7	Ринок землі і нерухомості	2	120	4
8	Робоче проектування	2	180	6

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
9	Податкова система	2	90	3
10	Інституціональне забезпечення кадастру нерухомості	3	120	4
11	Ліцензування і патентування наукової продукції	3	90	3
12	Інформаційні технології в наукових дослідженнях	3	90	3
13	ГІС в кадастрових системах	3	90	3
14	Економіка землекористування та землевпорядкування	3	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1620	54
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Землеустрій та кадастр»				
1	Технології автоматизованого проектування в землеустрої	1	120	4
2	Територіальне планування та просторовий розвиток	1	120	4
3	Стандартизація на нормування у землеустрої	2	150	5
4	Управління якістю землевпорядних робіт	3	270	9
Всього за вибором студента			660	22
2.2.2. Магістерська програма «Охорона земель»				
1	Формування агроландшафтів	1	120	4
2	Оцінка і прогноз якості земель	1	120	4
3	Інженерно-технологічна регламентація охорони земель	2	150	5
4	Прогнозування використання земельних ресурсів	3	270	9
Всього за вибором студента			660	22
2.2.3. Магістерська програма «Геоінформаційні системи у землеустрої»				
1	Інформаційне моделювання і програмування в землеустрої	1	120	4
2	Методи дистанційного зондування Землі	1	120	4
3	Геоінформаційний аналіз і моделювання	2	150	5
4	Інтеграція ГІС, ДЗЗ і ГНСС в моніторингу геосистем	3	270	9
Всього за вибором студента			660	22
2.2.4. Магістерська програма «Оцінка землі та нерухомого майна»				
1	Інформаційне забезпечення грошової оцінки земель	1	120	4
2	Реєстрація прав власності	1	120	4
3	Кадастри природних ресурсів	2	150	5
4	Оцінка нерухомого майна	3	270	9
Всього за вибором студента			660	22
2.2.5. Магістерська програма «Геодезично-картографічні технології землеустрою»				
1	Комп'ютерні технології в картографії	1	120	4
2	Національна інфраструктура геопросторових даних	1	120	4
3	Топографо-геодезичне і картографічне забезпечення землеустрою	2	150	5
4	Тематичне картографування земельних ресурсів	3	270	9
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			990	33
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Науково-виробнича практика	2	60	2
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	30	1
Всього			90	3
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану**1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ**

Державна експертиза землевпорядних рішень. Метою вивчення дисципліни є формування знань та володіння нормативно-правовими актами стосовно відповідного вивчення, аналізу та оцінки землевпорядної документації щодо відповідності вимогам законодавства, встановленим стандартам, нормам, правилам, а також підготовка обґрунтованих висновків для об'єктів державної експертизи.

Аграрне, земельне та екологічне право. Курс має на меті сформувати систему знань з правового регулювання аграрних відносин в Україні, правового забезпечення аграрної та земельної реформи, визначити особливості правового регулювання забезпечення продовольчої та екологічної безпеки та механізмів її реалізації.

Управління земельними ресурсами. Мета вивчення дисципліни - пізнання сутності і закономірностей розвитку управління земельними ресурсами, вивчення методів та механізмів управління. Кожному способу суспільного виробництва, рівню продуктивних сил і виробничих відносин відповідають певна система управління земельними ресурсами, зумовлена панівною формою власності на землю й інші засоби виробництва, а також властиві їм форми землекористування. Щоб правильно зрозуміти суть і основні шляхи розвитку управління земельними ресурсами, обґрунтувати його зміст і розкрити закономірності його зміни в конкретних умовах земельного ладу, необхідно простежити історичний зв'язок управління з іншими явищами та конкретний історичний досвід.

Організація землевпорядних робіт. Дисципліна спираючись на положення економічної науки, вивчає наукові методи організації і планування виробничої діяльності в галузі землевпорядкування.

Моніторинг та охорона земель. Моніторинг земель – це система спостереження за станом земель з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів. Мета викладення дисципліни полягає у засвоєнні і набутті слухачами необхідних теоретичних знань та практичних навичок з проведення моніторингу земель.

Правовий процес в землеустрої. Основним завданням вивчення дисципліни є вивчення процесуального порядку проведення землевпорядних робіт щодо: передачі земель у власність та надання у користування фізичним та юридичним особам; вилучення (викуп) земельних ділянок; приватизація земельних ділянок; купівля-продаж земельних ділянок фізичним та юридичним особам; регулювання плати за землю; створення та діяльності фермерського господарства; відведення земельних ділянок; формування сільськогосподарських підприємств тощо.

Ринок землі і нерухомості. Мета – вивчення студентами, основ функціонування ринку землі та нерухомості і використання отриманих знань у практичних завданнях. Студенти повинні знати нормативно-правове забезпечення функціонування ринку землі, механізми іпотечного кредитування, володіти знаннями щодо способів відчуження земельних ділянок та об'єктів нерухомості, вміти аналізувати та використовувати інформацію.

Робоче проектування. Вивчення дисципліни є формування теоретичних знань та їх практичне застосування при внутрішньопольовій та внутрішньогосподарській організації землеволодіння, землекористування: правильне та раціональне розміщення кварталів, кліток, робочих ділянок при організації територій багаторічних насаджень, виноградників, колективних садів; проектуванні полезахисних лісосмуг, розміщення загінок та гуртів худоби, проектування протиерозійних гідротехнічних споруд, при терасування схилів, рекультивації земель, землюванні тощо.

Податкова система. Податки стосується кожного громадянина України як платника податків, який сплачує їх до бюджету та отримувача суспільних благ. Крім того система взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності з державою вимагає досконалого знання податкового законодавства. Дисципліна передбачає засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, функціонування альтернативних систем оподаткування, організації діяльності контролюючих органів та адміністрування податків.

Інституціональне забезпечення кадастру нерухомості. Метою та завданням дисципліни є розробка цілісної системи кадастру нерухомості яка сприятиме більш ефективному управлінню об'єктами нерухомості, підвищить захист прав власності, розкриває ширші можливості використання цих прав, дасть змогу здійснювати моніторинг якості кадастрових об'єктів та довкілля, дозволить створити об'єктивну систему оподаткування нерухомості.

Ліцензування і патентування наукової продукції. Мета дисципліни полягає в формуванні у магістрів знань про ліцензування патентознавство, авторське та суміжне право. Вміння використовувати знання для складання заяв на патенти промислової власності та для охорони авторських прав на твори науково-технічного призначення з урахуванням вимог державних та міжнародних законів, нормативних актів в сфері інтелектуальної власності.

Інформаційні технології в наукових дослідженнях. Дисципліна передбачає поглиблене вивчення основних організаційних та методологічних засад застосування інформаційних технологій в науково-дослідній роботі, логіки та етапів інформатизації науково-дослідницької роботи, роботи з джерелами інформації, оформлення роботи та її впровадження тощо.

ГІС в кадастрових системах. Дисципліна передбачає розгляд практичних застосувань ГІС і баз геоданих у кадастрових системах та набуття практичних навичок використання геоінформаційних технологій для автоматизованого ведення ДЗК.

Економіка землекористування та землепорядкування. Спираючись на об'єктивні економічні закони, систему соціально – економічних та екологічних заходів спрямованих на реалізацію положень земельного законодавства, розробляє методологію і методику обґрунтування ефективного і раціонального використання та охорони земель різних категорій, видів і типів землекористування, адміністративно – територіальних утворень, по регіонах і країні в цілому. Охоплює закономірності та конкретні методичні рекомендації по обґрунтуванню проектних рішень із удосконалення організації території адміністративно-територіальних утворень, землеволодінь і землекористувань, територіальній організації сільськогосподарського та інших виробництв відповідно до умов різних регіонів країни і форм власності на землю.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Наукові дослідження в галузі землеустрою впливають на зростання суспільного продукту. Результати наукових досліджень у землеустрої є проміжним продуктом виробництва. Але їх роль в організації земельних відносин і в економіці землекористування значна. Вирішення соціально-економічних та інвестиційних програм потребує підготовки відповідних кадрів вищої кваліфікації, які б володіли методологією та методами наукових досліджень із проблем раціонального використання та охорони земель, управління земельними ресурсами,

економіки землекористування та землеустрою, нових виробничих і інформаційних технологій, менеджменту і маркетингу в землеустрої.

Ділова іноземна мова. Мета вивчення даної дисципліни – сформувати у студентів уміння та навички ділового спілкування іноземною мовою на рівні автономного досвідченого користувача (С1), який забезпечує необхідну комунікативну компетентність у ситуаціях професійної діяльності в усній та письмовій формах; оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Аграрна політика. Мета курсу – опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Землеустрій та кадастр»

Технології автоматизованого проектування в землеустрої. Дисципліна передбачає вивчення технологій автоматизації технологічного процесу землевпорядного проектування, кінцевим результатом якого є комплект землевпорядної документації, достатньої для подальшого формування земельної ділянки або інших об'єктів землеустрою. Розглядаються практичні аспекти використання спеціального програмного забезпечення, автоматизованих банків даних, периферійних пристроїв.

Територіальне планування та просторовий розвиток. Дисципліна розглядає закономірності й тенденції розселення, організації виробничої діяльності, функціонування об'єктів міського господарства, соціальної сфери, міських транспортних систем, вулично-шляхової мережі та їх елементів, систем інженерного обладнання й інженерної підготовки території, благоустрою, ландшафтної архітектури. Розглядаються сучасні проблеми урбоекології та ресурсозбереження. Вивчаються принципи планування забудови, раціонального використання просторового ресурсу відповідно до потреб населення і економіки.

Стандартизація на нормування у землеустрої. Метою дисципліни є: формування загальних знань із стандартизації та нормування у землеустрої щодо збереження земельних ресурсів, підвищення родючості ґрунтів, упровадження і розвитку сталого землекористування, охорони земель та довкілля в цілому; визначення основних цілей і завдань у сфері регламентації антропогенних навантажень на агроєкосистеми взагалі та земельні ресурси зокрема; визначення структури та механізмів формування та функціонування системи стандартизації та нормування (ССН); визначення першочергових завдань щодо створення ССН; забезпечення державного управління процесом створення нових і перегляду чинних міждержавних, національних та галузевих стандартів і нормативів стосовно сталого землеустрою, землекористування та охорони земель

Управління якістю землевпорядних робіт. Метою та завданням дисципліни є розробка таких соціально-економічних заходів в програмній, проектній та робочій землевпорядній документації, які б забезпечували раціональне використання та охорону земель. створення сприятливого екологічного середовища та поліпшення природних ландшафтів за умов запровадження наукової організації праці при веденні землевпорядного процесу, підвищення якості практичних рішень та проектною документації в цілому.

2.2.2. Магістерська програма «Охорона земель»

Формування агроландшафтів. Мета вивчення навчальної дисципліни – оволодіння загальними теоретичними основами формування екологічно стійких

агроландшафтів, освоєння методологічних підходів до оцінки стану і прогнозу агроландшафтів, практичне застосування технології проектування ґрунтозахисно-меліоративної просторової структури агроландшафтів.

Оцінка і прогноз якості земель. Мета вивчення навчальної дисципліни – освоєння сучасних методів оцінки якості земель, прогнозу змін їх стану під впливом природних та антропогенних факторів, обґрунтування заходів щодо збереження та відтворення екологічної цінності природних і набутих якостей земель стосовно різних природно-господарських умов територій землекористування.

Інженерно-технологічна регламентація охорони земель. Система заходів у галузі охорони земель: регулювання і контроль, захист земель від шкідливого антропогенного впливу, підвищення родючості ґрунтів, стандартизація і нормування. Інженерні методи конструювання сільськогосподарських ландшафтів. Технології захисту земель від деградаційних процесів. Нормативи в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів. Охорона земель при веденні лісового та водного господарства; охорона земель природоохоронного та іншого призначення.

Прогнозування використання земельних ресурсів. Курс покликаний допомогти оволодіти теоретичними знаннями і практичними навичками організації агроекологічних досліджень в різних ґрунтово-кліматичних зонах з вивченням причин деградаційних явищ, оцінки масштабів їх розповсюдження і ефективності заходів по їх запобіганню; проведення еколого-агрохімічної оцінки земель.

2.2.3. Магістерська програма «Геоінформаційні системи у землеустрої»

Інформаційне моделювання і програмування в землеустрої. Розглядаються основні положення інформаційного моделювання. Курс забезпечує засвоєння базових навичок програмування на C⁺.

Методи дистанційного зондування Землі. Дисципліна передбачає розгляд методів дистанційного зондування Землі та можливостей використання результатів тематичного дешифрування в задачах управління територіями та моніторингу агроресурсів.

Геоінформаційний аналіз і моделювання. Дисципліна передбачає засвоєння теоретичних положень геоінформаційного аналізу і просторового моделювання в ГІС. Розглядаються геомоделі реального світу, види просторового аналізу даних, принципи і технології здійснення аналізу оточення, у тому числі дистанційного аналізу, аналізу атрибутів, розподілу числових показників, функції накладання шарів, аналіз місця розташування об'єктів, аналіз просторових змін, статистичні поверхні. Вивчаються теоретичні основи та практичне застосування методів глобальної та локальної інтерполяції.

Інтеграція ГІС, ДЗЗ і ГНСС в моніторингу геосистем. Дисципліна передбачає засвоєння теоретичних засад і практичних навичок інтеграції різнорідних геопросторових даних, у тому числі даних дистанційного зондування Землі (ДЗЗ) і глобальних навігаційних супутникових систем (ГНСС) у геоінформаційних системах, принципів геомоделювання для забезпечення охорони й раціонального використання земель, моніторингу агрономічних ресурсів.

2.2.4. Магістерська програма «Оцінка землі та нерухомого майна»

Інформаційне забезпечення грошової оцінки земель. Мета курсу – опанування майбутніми фахівцями землевпорядниками сутності інформаційних аспектів оцінки земель та застосування інформаційних технологій при здійсненні оцінки. Визначення реальної, справедливої вартості має важливе значення як для оподаткування та приватизації земельних ділянок, так і для укладання майнових угод стосовно землі та права її оренди на вторинному ринку. Крім того, оцінка землі є

обов'язковою при розробці та реалізації інвестиційних проектів, отриманні кредитів під заставу нерухомого майна.

Реєстрація прав власності. Мета – вивчення методики реєстрації прав власності на земельні ділянки є необхідним при укладанні цивільно-правових угод щодо земельних ділянок, в тому числі угод купівлі-продажу, рентних відносин; для цілей моніторингу – системи спостереження за станом дотримання прав власності на землю з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінювання, запобігання й усунення негативних явищ, а також для державного обліку.

Кадастри природних ресурсів. Зміст і методичне забезпечення навчальної дисципліни спрямовані на формування у студентів знань та практичних навичок щодо формування баз даних кадастрів природних ресурсів (включаючи водні, лісові, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, курортів тощо), їх використання у процесі вирішення завдань організації територій місцевих громад та окремих землекористувачів.

Оцінка нерухомого майна. Мета – навчитися визначати об'єктивну ринкову вартості об'єкта нерухомості, яка як правило залежить від типу об'єкта нерухомості, розташування об'єкта нерухомості, вартості будівництва аналогічних об'єктів, загального рівня цін, ринкової ситуації.

2.2.5. Магістерська програма «Геодезично-картографічні технології землеустрою»

Комп'ютерні технології в картографії. Завдання вивчення дисципліни: дати необхідні теоретичні відомості про сучасні комп'ютерні технології, навчити прийомам їх застосування при створенні та оформленні карт; набути уміння і навички при оволодінні спеціалізованими програмними продуктами, які використовують при створенні картографічної продукції, яка використовується у землевпорядкуванні; ознайомити студентів з технологічними особливостями етапів створення картографічної продукції (планів, проектів і карт).

Національна інфраструктура геопросторових даних. Зміст дисципліни покликаний сформувати уявлення про національну інфраструктуру геопросторових даних (НІГД), її структуру, призначення, функції, необхідність наповнення та роль у виробничих завданнях, пов'язаних із сферою землеустрою. Розглядаються особливості вивчення правових та організаційних засад створення і розвитку НІГД з метою забезпечення функціонування системи виробництва, оновлення, оброблення, зберігання, постачання та використання геопросторових даних в різних сферах життєдіяльності суспільства і держави, розширення ринку сучасної геопросторової продукції та послуг, а також інтегрування в європейську інфраструктуру геопросторових даних (INSPIRE).

Топографо-геодезичне і картографічне забезпечення землеустрою. Завдання вивчення дисципліни: дати відомості про сучасні правові та організаційні засади створення і розвитку національної інфраструктури геопросторових даних; набути уміння і навички використання геопросторових даних у землевпорядкуванні.

Тематичне картографування земельних ресурсів. Подається класифікація тематичних карт та способи розробки легенд відповідно до їх типів. Пояснюються можливості відображення різноманітних об'єктів, процесів та явищ за допомогою різних способів картографічного зображення. Розглядаються основні методи створення тематичних карт, їх основні етапи, змістовні блоки та способи їх укладання та узгодження. Під час лабораторних занять студенти закріплюють теоретичні знання та набувають практичних навичок роботи зі укладання, аналізу та оцінки тематичних карт у програмному продукті QGIS.

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор економічних наук, професор Діброва Анатолій Дмитрович

Тел.: (044) 527-85-40

E-mail: dibrova@nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 301

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітні програми «Економіка підприємства» «Прикладна економіка»

Випускові кафедри:

Економіки підприємства ім. проф. І.Н. Романенка

Тел.: (044) (044) 527-81-01

E-mail: agrarna_economika@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Рогач Світлана Михайлівна

Підприємництва та організації агробізнесу

Тел.: (044) 527-86-60

E-mail: Kaf_orgagro@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Ільчук Микола Максимович

Економіки праці та соціального розвитку

Тел.: (044) 527-82-69

E-mail: 403-7@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Єрмаков Олександр Юхимович

Глобальної економіки

Тел.: (044) 527-86-48

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Вдовенко Наталія Михайлівна

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси і кредит»

Випускові кафедри:

Фінансів

Тел.: (044) 527-88-90

E-mail: Kafedfin@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Давиденко Надія Миколаївна

Фіскальної політики і страхування

Тел.: (044) 527-87-59

E-mail: tax_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Худолій Любов Михайлівна

Кафедра банківської справи

Тел.: (044) 527-88-90

E-mail: banking_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри доктор економічних наук, доцент Олійник-Данн Олена
Олександрівна

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і аудит»

Випускові кафедри:

Обліку та оподаткування

Тел.: (044) 527-80-06

E-mail: oia616@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Калюга Євгенія
Василівна

Статистики та економічного аналізу

Тел.: (044) 527-82-36

E-mail: statistics_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Савчук Василь
Кирилович

Фіскальної політики і страхування

Тел.: (044) 527-87-59

E-mail: tax_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Худолій Любов
Михайлівна

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма «Біржова діяльність»

Випускова кафедра:

Біржової діяльності

Тел.: (044) 527-81-31

E-mail: kaf.birhga@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Резнік Надія
Петрівна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»
спеціальності 051 «ЕКОНОМІКА»
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	85
– заочна	85
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	Магістр з Економіки

Концепція підготовки

Перехід до ринкової економіки, реформування відносин власності викликали необхідність радикальної перебудови навчальних планів, направлення їх на поглиблення змісту і підвищення якості фахової освіти. Вирішенню цього важливого завдання має сприяти впровадження в системі вищої школи ступеневої підготовки фахівців.

Магістерський етап підготовки фахівців з економіки відрізняють якісно нові навчальні плани і програми, інноваційні форми організації навчального процесу, які зорієнтовані на забезпечення високого рівня теоретичної підготовки, безпосередню участь у проведенні наукових досліджень і апробації їх результатів у практичній роботі, оволодіння науково-методичними основами педагогічної діяльності. Магістр з економіки повинен бути фахівцем із загальним рівнем освіченості і культури на рівні світових Стандартів, який має достатній інтелектуальний потенціал для широкого вибору конкретних напрямів практичної діяльності.

Магістерська програма «Бізнес-планування виробничої діяльності в АПК»

Підвищення ефективності аграрного бізнесу є важливим напрямом економічного зростання економіки України. У сільськогосподарському виробництві продовжується нераціональне використання природно-ресурсного, трудового та виробничого потенціалу. Ефективність використання ресурсів залежить від значної кількості різноманітних організаційно-економічних, технічних і фінансових чинників, що зумовлює потребу реального обґрунтування кожного проекту інвестування діючого або новостворюваного підприємства. Досвід зарубіжних і вітчизняних підприємств свідчить, що в ринкових умовах стабільного успіху в бізнесі неможливо досягнути не здійснюючи бізнес-планування. Воно допомагає розподіляти за пріоритетами зусилля менеджменту, раціонально виділяти необхідні ресурси та оптимізувати економічні показники діяльності підприємства. Ці проблеми повинні вирішувати економісти високої кваліфікації. Від їх компетентності, рівня набутих знань з бізнес-планування виробничої діяльності залежить вирішення практичних завдань, пов'язаних з ефективністю ведення бізнесу в аграрних підприємствах.

Сфери зайнятості випускників

Керівники та помічники економічних відділів підприємств, асоціацій, фірм системи АПК тощо.

Магістерська програма «Економіка праці та соціальне партнерство»

Мета магістерської програми «Економіка праці та соціальне партнерство» полягає у підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю «Економіка» шляхом формування у студентів фундаментальних знань з теорії та практики економіки праці та соціального партнерства в агропромисловій сфері України і відповідних професійних компетенцій, які забезпечують формування високопрофесійних працівників для національного господарства.

З метою формування моделей трудових відносин, адекватних новим економічним умовам студенти за даною магістерською програмою навчаються:

1) визначати параметри системи трудових відносин: ступінь їх стійкості; вплив профспілок; залежність працівників і роботодавців відповідно від конкретних підприємств і ринків праці;

2) виявляти зростання ступеня комерціалізації об'єднань працівників, які все частіше перетворюються на самостійно функціонуючі економічні суб'єкти;

3) формуванню диференційованих систем побудови трудових відносин для працівників з різним статусом;

4) демонополізації та індивідуалізації трудових відносин, які обумовлені як виникненням різних професійних організацій, так і зростанням числа варіантів кар'єри працівників;

5) визначати зростання значимості трудових відносин, в які вступають представники тих чи інших меншин на ринку праці (жінки, молодь, інваліди, біженці тощо).

Сфери зайнятості випускників

Голови сільських рад, фахівці районних та обласних управлінь сільського господарства, адміністрацій.

Магістерська програма «Економіка аграрних формувань»

Реформування української економіки, її перехід на ринкові принципи функціонування вимагають розробки нових напрямків економічної науки і практики. Актуальним залишається питання створення ринку на мікрорівні, тобто на рівні діяльності підприємства.

У цих умовах успішний розвиток аграрного сектору здійснюється на основі грамотного і компетентного вивчення вимог ринку, створення і організації виробництва конкурентоспроможної продукції, що забезпечує високу прибутковість. При цьому загальний секторіальний підхід має важливі переваги порівняно з традиційними проектами та програмами, оскільки підвищує відповідальність виконавця при вивченні проблеми на регіональному і національному рівнях, повніше враховує аспекти секторіальної політики й державного регулювання. Водночас необхідно виховувати у магістра достатні стандарти громадської відповідальності, які у майбутньому сформує належний інституційний та адміністративний потенціал щодо формулювання, виконання та координації загальних секторіальних програм.

Концепція та загальна мета даної програми відображають об'єктивну необхідність у підвищенні економічної ефективності і результативності функціонування аграрного сектору країни. Нині існує велика потреба у підготовці високоінтелектуального, освіченого фахівця своєї справи. Магістри повинні навчитися брати на себе ініціативу й вирішувати суспільні та особисті проблеми. Якщо раніше це була система, зорієнтована тільки на виробництво, то відтепер вона

перетворюється на систему, спрямовану на отримання доходів та підвищення рівня життя сільського населення.

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм господарювання.

Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»

Метою програми є набуття і розвиток студентами магістерських програм теоретичних знань і практичних навичок економічного аналізу питань, що знаходяться в сфері інтересів як індивідуальних виробників агропромислової продукції та менеджерів аграрних маркетингових фірм, так й аналітиків для оцінки наслідків прийняття певних політичних рішень в сільському господарстві

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм господарювання.

Практичне навчання

Навчально-дослідні господарства НУБіП України; передові підприємства, асоціації, фірми системи АПК України тощо.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Розвиток аграрного бізнесу в регіоні та підвищення його ефективності.
2. Організація та перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств.
3. Організація та економічна ефективність матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств.
4. Удосконалення форм виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств.
5. Соціально-економічні засади сталого розвитку сільських територій.
6. Удосконалення форм виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств.
7. Формування та економічна ефективність функціонування зернопродуктового підкомплексу.
8. Формування та ефективність функціонування молокопродуктового підкомплексу.
9. Економічний механізм функціонування біржового регіонального ринку сільськогосподарської продукції.
10. Особливості формування та розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції в Україні.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Економіка підприємства»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Управлінська економіка	2	150	5
2	Конкурентоспроможність підприємства	1	150	5
3	Моделювання в управлінні виробничими системами	2	120	4
4	Біржовий ринок	1	120	4
5	Управління проектами	2	150	5
6	Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК	2	150	5
7	Глобальна економіка	1	150	5
8	Корпоративна соціальна відповідальність	2	150	5
9	Оподаткування суб'єктів господарювання і фізичних осіб	2	120	4
10	Виробнича економіка	1	150	5
11	Комп'ютерні технології в обліку, оподаткування і аудиті	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою				51
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	120	4
2	Аграрна політика	1	120	4
3	Ділова іноземна мова	1	120	4
Всього за вибором університету				12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Бізнес-планування виробничої діяльності в АПК»				
1	Проектування підприємницької діяльності в АПК	2	180	6
2	Агробізнес: розвиток і оцінка	1	180	6
Всього за вибором студента				12
2.2.2. Магістерська програма «Економіка праці та соціальне партнерство»				
1	Ринок праці	2	180	6
2	Соціальна економіка	1	180	6
Всього за вибором студента				12
2.2.3. Магістерська програма «Економіка аграрних формувань»				
1	Економіка агропромислових формувань	2	180	6
2	Економіка спеціалізованих аграрних підприємств	1	180	6
Всього за вибором студента				12
2.2.4. Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»				
1	Регулювання аграрних ринків	2	180	6
2	Європейські студії	1	180	6
Всього за вибором студента				12
Разом за вибірковою складовою				24
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика		150	5
2	Виробнича практика		150	5
3	Підготовка і захист магістерської роботи		150	5
Всього				450
Разом за освітньою програмою				90

Анотації дисциплін навчального плану

**1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ
Освітньо-професійна програма підготовки**

Управлінська економіка. Дисципліна спрямована на отримання студентами знань і навичок прийняття рішень для стратегічного розвитку бізнесу, управління

підприємством в умовах конкуренції, ризиків і мінливості економічного середовища. Знання отриманні в результаті вивчення дисципліни допоможуть зрозуміти і інтерпретувати економічну реальність і механізми функціонування сучасної економіки, а також полегшить практичне використання економічної інформації і її вмілої обробки. Серед основних питань названої дисципліни такі: операційне управління малими і середніми підприємствами; корпоративні фінанси і їх використання; конкурентоспроможність підприємств; аналіз ринку та маркетингові дослідження; управління персоналом, витратами, якістю; страхування і ризик в бізнесі, логістика; управління проектами; стратегічне управління; управлінський облік; бренд-менеджмент; ведення переговорів; PR; лобювання; регулювання економіки і політики в області конкуренції; трудове право; корпоративна соціальна відповідальність.

Конкурентоспроможність підприємства. Метою дисципліни є сформувати у студентів теоретичні знання та практичні навички щодо управління конкурентоспроможністю підприємств у сучасних умовах господарювання. Завданням - вивчення теорії, вітчизняного і світового досвіду та управління конкурентоспроможністю підприємств.

Моделювання в управлінні виробничими системами. Формування у студентів системи знань з методології та інструментарію моделювання економічних систем, формування практичних навичок побудови та застосування математичних методів і моделей функціонування об'єктів і процесів ринкової економіки, визначення оптимальних параметрів управління соціально-економічними системами.

Біржовий ринок. Дисципліна вивчає організацію та систему функціонування біржового ринку як основної і ведучої ланки ринкової економіки. Мета вивчення курсу – дати майбутньому спеціалісту-аграрнику теоретичні основи та практичні навички з організації біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності. Завдання курсу сформувати у студентів знання з організації біржової торгівлі та функціонування різних видів біржового ринку.

Управління проектами. Метою дисципліни є формування у студентів необхідних теоретичних знань і практичних навичок з методології управління проектами, яка є перспективним напрямком розвитку теорії менеджменту і набуває все більшого поширення в усіх сферах діяльності, а також опанування відповідного інструментарію для успішного управління проектами інформатизації різних типів та видів. Завданням дисципліни є засвоєння основних теоретичних, методичних та організаційних основ проектного менеджменту; ознайомлення з особливостями, принципами та задачами проектного менеджменту у сфері інформатизації; набуття практичних навичок створення інформаційної системи управління проектами у середовищі MS Project.

Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Мета – формування системи знань з методології розроблення бізнес-планів у діяльності підприємств та контролю їх виконання. Завдання: вивчення теоретичних засад бізнес-планування діяльності аграрних підприємств та набуття практичних навичок щодо розробки бізнес-планів та оцінювання ефективності підприємницьких проектів.

Глобальна економіка. Метою дисципліни є професійна підготовка висококваліфікованих фахівців через формування у студентів розуміння умов і факторів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, усвідомлення своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загальноцивілізаційного прогресу. Головне завдання - засвоїти та відтворити на професійному рівні системні знання з глобальної економіки та освоїти професійні навички формування економічних стратегій розвитку відповідно до сучасних трансформаційних процесів глобалістики.

Корпоративна соціальна відповідальність. Формування фундаментальних

знань теорії та практики соціальної відповідальності професійних компетенцій, вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності.

Оподаткування суб'єктів господарювання і фізичних осіб. Розкриваються діючі режими оподаткування фінансового-господарської діяльності суб'єктів господарювання в різних галузях економіки України, зокрема висвітлено особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції, підприємств будівельної галузі, транспортно-експедиторських компаній, туристичної діяльності, банківської діяльності, фінансових установ, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, нерезидентів, неприбуткових організацій (установ), фізичних осіб. За теоретичними матеріалами розроблено завдання для обговорення та самостійної роботи.

Економіка виробництва. Мета вивчення теми – засвоєння студентами предмета, методів і взаємозв'язків дисципліни «Економіка виробництва» в ринкових умовах. Студенту необхідно звернути увагу на те, що предметом дисципліни є виявлення конкретних форм проявлення економічних законів функціонування і розвитку суспільного виробництва в господарській діяльності галузі в умовах ринкової економіки. Економіка виробництва базується на загальних економічних законах, що вивчаються в дисциплінах макро - і мікроекономіка.

Комп'ютерні технології в обліку, оподаткування і аудиті. Формування системи теоретичних знань та практичних умінь у галузі побудови та функціонування інформаційних систем та комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку. Вивчення особливостей розв'язування облікових задач в умовах використання комп'ютерних технологій обробки економічної інформації; формування умінь виконувати постановку типових бухгалтерських задач, розробляти алгоритми їх розв'язання з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета вивчення курсу – оволодіння сучасними теоретичними концепціями проведення наукових досліджень, практичне їх застосування у своїй дослідницькій роботі та ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності.

Предмет вивчення – методологія та методи наукових досліджень, способи їх організації, а також економічні та організаційно-фінансові засади управління інтелектуальною власністю у вітчизняній і світовій практиці. Знання з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» необхідні магістрам для проведення наукових досліджень, а також написання магістерських робіт.

Основна задача курсу полягає у підготовці фахівців економічного профілю до проведення самостійних наукових досліджень.

Аграрна політика. Навчальна дисципліна дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрної політики; аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи різні ринково-політичні інструменти; розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку, характеризувати аграрну політику окремих країн та блоків.

Ділова іноземна мова. Дисципліна має на меті сформувати навички використання знань з англійської мови як у процесі повсякденного спілкування випускників з представниками інших країн з різноманітних питань в галузі сільського господарства, так і на етапі підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також навчити студентів проводити письмовий обмін діловою інформацією.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Бізнес-планування виробничої діяльності в АПК»

Проектування підприємницької діяльності в АПК. Метою дисципліни є засвоєння теоретичних знань й набуття практичних навичок з побудови раціональних схем поєднання в просторі і часі всіх складових виробничого процесу – праці, предметів праці і засобів праці – у заданих умовах із найкращими техніко-економічними показниками вирішення завдань, які поставлені перед аграрним підприємством, що проектується.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних засад проектування діяльності аграрних підприємств, набуття практичних навичок, пов'язаних з розробкою технічної, організаційної і планової документації, на основі якої формується і забезпечується функціонування виробничих систем (підприємств).

Агробізнес: розвиток і оцінка. Мета дисципліни - розкрити основні засади та принципи формування та функціонування структур агробізнесу, його специфіку і основні напрямки розвитку, необхідність поєднання ринкового механізму та державного регулювання агробізнесу.

Завдання полягає в тому, щоб розкрити суть агробізнесу як виду економічної діяльності та його специфіку; роль сільського господарства у системі продовольчого маркетингу; організаційно-економічні передумови ефективного розвитку агробізнесових структур; специфіку агробізнесу в регіонах України; регіональну структуру міжнародного агробізнесу

2.2.2. Магістерська програма «Економіка праці та соціальне партнерство»

Ринок праці. Розглядаються питання функціонування й регулювання ринку праці, розвитку його інфраструктури, аналізу стану ринку праці, державної підтримки зайнятості населення, удосконалення соціального захисту й подолання безробіття населення, розвитку міжнародного ринку праці.

Соціальна економіка. Мета вивчення дисципліни «Соціальна економіка» полягає у формуванні фундаментальних знань з теорії та практики соціальної економіки і відповідних професійних компетенцій, які забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки її суб'єктів (інститутів).

Для визначення рівня засвоєння знань і рейтингу з дисципліни використовуються комплекти тестів, контрольних питань та індивідуальних завдань відповідно до тем: 1. Соціальна економіка як наука; 2. Соціальна політика та соціальна сфера; 3. Система суб'єктів соціальної економіки; 4. Соціокультурні основи функціонування економіки; 5. Механізм соціалізації економіки; 6. Соціальна безпека; 7. Роль мотивації господарської діяльності у процесі соціалізації економіки; 8. Соціальні фактори економічного зростання; 9. Механізм дії економіки суспільного сектору; 10. Державне регулювання соціальної економіки.

2.2.3. Магістерська програма «Економіка аграрних формувань»

Економіка агропромислових формувань. Наукові аспекти використання аграрного ресурсного потенціалу для забезпечення сталого ведення виробництва. Стан та тенденції розвитку агропромислового виробництва. Підвищення економічної

ефективності агропромислового виробництва на інноваційній основі, економічна сутність, характер і головні компоненти аграрного ресурсного потенціалу, шляхи підвищення ефективності агропромислового виробництва на інноваційній основі.

Економіка спеціалізованих аграрних підприємств Визначення кількісних та якісних параметрів розвитку кооперативного сектору на перспективу, а також основні заходи, через здійснення яких ці параметри будуть досягнуті, визначення економічної ефективності функціонування кооперативного сектору, використання виробничих ресурсів, вивчення сучасних взаємопов'язаних проблем кооперативного сектору.

2.2.4. Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»

Регулювання аграрних ринків. Оцінюється стан та проблеми використання сучасного інструментарію регулювання аграрного ринку в Україні, зокрема, у частинах розвитку інституцій реалізації сільськогосподарської продукції, функціонування системи цін та ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, забезпечення відповідності технічних норм щодо якості та безпечності харчових продуктів міжнародним вимогам. Запропоновано першочергові заходи державної політики щодо підвищення ефективності використання інструментів регулювання аграрного ринку.

Європейські студії. Вивчення європейської інтеграції та ЄС, співпраці ЄС-Україна завжди було одним з пріоритетних напрямків дослідження. *Мета:* підвищення рівня обізнаності цільової аудиторії програми щодо питань функціонування Європейського Союзу, діяльності керівних інституцій ЄС, відносин між Україною та ЄС, політики європейської інтеграції України; а також сприяння патріотичному вихованню, активності, толерантності, формуванню нової проєвропейської свідомості.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ПРИКЛАДНА ЕКОНОМІКА»
спеціальності 051 «ЕКОНОМІКА»
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	85
– заочна	85
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	Магістр з Економіки

Концепція підготовки

Перехід до ринкової економіки, реформування відносин власності викликали необхідність радикальної перебудови навчальних планів, направлення їх на поглиблення змісту і підвищення якості фахової освіти.

Вирішенню цього важливого завдання має сприяти впровадження в системі вищої школи ступеневої підготовки фахівців.

Магістерський етап підготовки фахівців з економіки відрізняють якісно нові навчальні плани і програми, інноваційні форми організації навчального процесу, які зорієнтовані на забезпечення високого рівня теоретичної підготовки, безпосередню участь у проведенні наукових досліджень і апробації їх результатів у практичній роботі, оволодіння науково-методичними основами педагогічної діяльності.

Магістр з економіки повинен бути фахівцем із загальним рівнем освіченості і культури на рівні світових Стандартів, який має достатній інтелектуальний потенціал для широкого вибору конкретних напрямів практичної діяльності.

Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»

Метою програми є набуття і розвиток студентами магістерських програм теоретичних знань і практичних навичок економічного аналізу питань, що знаходяться в сфері інтересів як індивідуальних виробників агропромислової продукції та менеджерів аграрних маркетингових фірм, так й аналітиків для оцінки наслідків прийняття певних політичних рішень в сільському господарстві

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм господарювання.

Магістерська програма «Конкурентоспроможність аграрних формувань»

Метою програми є набуття і розвиток студентами магістерських програм теоретичних знань і практичних навичок формування та підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва. Тільки конкурентоспроможні підприємства можуть виробляти продовольчу продукцію у відповідності до вимог міжнародних стандартів, та зможуть використати переваги міжнародного співробітництва у інвестуванні, кредитуванні, сертифікації, страхуванні, науково-технічному забезпеченні сільськогосподарського виробництва та реалізації продовольчих товарів.

Сфери зайнятості випускників

Сільськогосподарські підприємства різних форм господарювання.

Практичне навчання

Навчально-дослідні господарства НУБіП України; передові підприємства, асоціації, фірми системи АПК України тощо.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Розвиток аграрного бізнесу в регіоні та підвищення його ефективності.
2. Організація та перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств.
3. Організація та економічна ефективність матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств.
4. Удосконалення форм виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств.
5. Соціально-економічні засади сталого розвитку сільських територій.
6. Удосконалення форм виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств.
7. Формування та економічна ефективність функціонування зернопродуктового підкомплексу.
8. Формування та ефективність функціонування молокопродуктового підкомплексу.
9. Економічний механізм функціонування біржового регіонального ринку сільськогосподарської продукції.
10. Особливості формування та розвитку біржового ринку сільськогосподарської продукції в Україні.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Прикладна економіка»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Прикладна економетрика	2	120	4
2	Фінансовий менеджмент	1	120	4
3	Мікроекономіка	2	150	5
4	Національна економіка	1	120	4
5	Облік і аудит	2	120	4
6	Макроекономіка	2	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
7	Статистичне моделювання та прогнозування	1	120	4
8	Прикладна економіка	2	120	4
9	Економіка виробництва	2	120	4
10	Глобальна економіка	1	120	4
11	Стратегічна екологічна оцінка	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	150	5
2	Аграрна політика	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»				
1	Європейські студії	2	150	5
2	Регулювання земельних відносин	1	120	4
3	Регулювання аграрних ринків	1	150	5
Всього за вибором студента			420	14
2.2.2. Магістерська програма «Конкурентоспроможність аграрних формувань»				
1	Маркетинговий менеджмент	2	150	5
2	Конкурентоспроможність аграрних формувань	1	120	4
3	Аналіз інвестиційних проектів	1	150	5
Всього за вибором студента			420	14
Разом за вибірковою складовою			750	25
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика		300	10
2	Виробнича практика		150	5
3	Підготовка і захист магістерської роботи		150	5
Всього			600	20
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладна економетрика. Освоєння математико – статистичного інструментарію економетрії, що складається з розділів: класична лінійна модель множинної регресії і класичний метод найменших квадратів; узагальнена лінійна модель множинної регресії і узагальнений метод найменших квадратів; моделі і методи статистичного аналізу; часові ряди і прогнозування; система структурних рівнянь.

Фінансовий менеджмент. Мета: оволодіння шляхами розв'язку проблемних питань організації фінансових операцій, ознайомлення зі специфікою проблем та протиріч функціонування грошових потоків та методами і прийомами роботи фінансового менеджера для здійснення професійного управління фінансовими активами суб'єктів виробничо-господарської діяльності.

Завдання - засвоїти теоретичні основи фінансового менеджменту; оволодіти методичні інструментарії фінансового менеджменту; формувати теоретичні та практичні знання стосовно управління фінансовими відносинами, які виникають у ході операційної та інвестиційної діяльності підприємства; оволодіти основами управління капіталом підприємства; виробити навички з аналізу фінансової звітності підприємства; вивчити основи фінансового управління при банкрутстві підприємства.

Мікроекономіка. Підприємства і ринки; галузеві бар'єри; продуктова диференціація; ринок з монопольною владою; ринок домінуючої фірми; стратегії

олігопольної взаємодії; асиметрія інформації та ринок.

Національна економіка. Предметом дисципліни є причиново-наслідкові зв'язки і економічні відносини в їх єдності й взаємодії на макрорівні, механізм функціонування народного господарства в коротко- й довгостроковій перспективі та методи державного регулювання економіки.

Облік і аудит. Формування системи теоретичних знань та практичних умінь у галузі побудови та функціонування інформаційних систем та комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку. Вивчення особливостей розв'язування облікових задач в умовах використання комп'ютерних технологій обробки економічної інформації; формування умінь виконувати постановку типових бухгалтерських задач, розробляти алгоритми їх розв'язання з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

Макроекономіка. Основні макроекономічні показники та індикатори макроекономічного розвитку; базові моделі рівноваги; механізм складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної.

Статистичне моделювання та прогнозування. Формування у студентів системи знань з методології та інструментарію моделювання економічних систем, формування практичних навичок побудови та застосування математичних методів і моделей функціонування об'єктів і процесів ринкової економіки, визначення оптимальних параметрів управління соціально-економічними системами.

Стратегічна екологічна оцінка. Стратегічна екологічна оцінка (CEO) є основним інструментом для забезпечення врахування екологічних міркувань (включаючи здоров'я населення) при розробці планів і програм. CEO сприяє сталому розвитку через просування питань довкілля в економічний та соціальний розвиток, а також інтеграцію цілей зеленої економіки, сталого споживання і виробництва у процес прийняття стратегічних рішень.

Глобальна економіка. Метою дисципліни є професійна підготовка висококваліфікованих фахівців через формування у студентів розуміння умов і факторів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, усвідомлення своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загальноцивілізаційного прогресу. Головне завдання - засвоїти та відтворити на професійному рівні системні знання з глобальної економіки та освоїти професійні навички формування економічних стратегій розвитку відповідно до сучасних трансформаційних процесів глобалістики

Економіка виробництва. Мета вивчення теми – засвоєння студентами предмета, методів і взаємозв'язків дисципліни «Економіка виробництва» в ринкових умовах. Студенту необхідно звернути увагу на те, що предметом дисципліни є виявлення конкретних форм проявлення економічних законів функціонування і розвитку суспільного виробництва в господарській діяльності галузі в умовах ринкової економіки. Економіка виробництва базується на загальних економічних законах, що вивчаються в дисциплінах макро - і мікроекономіка.

Прикладна економіка. Мета - вивчення соціально-економічної, організаційно-управлінської, аналітичної, науково-дослідної і викладацької діяльності в галузі прикладних проблем у сфері управління економікою в умовах постійної зміни. Він здатний розробляти і реалізовувати управлінські рішення в області індустріального та аграрного бізнесу, на внутрішньому і зовнішніх ринках, ринку праці, фінансовому ринку, у сфері економіки навколишнього середовища з використанням економіко-математичних методів аналізу, прогнозування та моделювання.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета вивчення курсу – оволодіння сучасними теоретичними концепціями проведення наукових досліджень, практичне їх застосування у своїй дослідницькій роботі та ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності.

Предмет вивчення – методологія та методи наукових досліджень, способи їх організації, а також економічні та організаційно-фінансові засади управління інтелектуальною власністю у вітчизняній і світовій практиці. Знання з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» необхідні магістрам для проведення наукових досліджень, а також написання магістерських робіт.

Основна задача курсу полягає у підготовці фахівців економічного профілю до проведення самостійних наукових досліджень.

Аграрна політика. Навчальна дисципліна дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрної політики; аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи різні ринково-політичні інструменти; розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку, характеризувати аграрну політику окремих країн та блоків.

Ділова іноземна мова. Дисципліна має на меті сформуванню навички використання знань з англійської мови як у процесі повсякденного спілкування випускників з представниками інших країн з різноманітних питань в галузі сільського господарства, так і на етапі підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також навчити студентів проводити письмовий обмін діловою інформацією.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Регулювання аграрних ринків»

Регулювання аграрних ринків. Оцінюється стан та проблеми використання сучасного інструментарію регулювання аграрного ринку в Україні, зокрема, у частинах розвитку інституцій реалізації сільськогосподарської продукції, функціонування системи цін та ціноутворення на сільськогосподарську продукцію, забезпечення відповідності технічних норм щодо якості та безпечності харчових продуктів міжнародним вимогам. Запропоновано першочергові заходи державної політики щодо підвищення ефективності використання інструментів регулювання аграрного ринку.

Європейські студії. Вивчення європейської інтеграції та ЄС, співпраці ЄС-Україна завжди було одним з пріоритетних напрямків дослідження. *Мета:* підвищення рівня обізнаності цільової аудиторії програми щодо питань функціонування Європейського Союзу, діяльності керівних інституцій ЄС, відносин між Україною та ЄС, політики європейської інтеграції України; а також сприяння патріотичному вихованню, активності, толерантності, формуванню нової проєвропейської свідомості.

Регулювання земельних відносин. Вивчаються проблеми сучасного стану системи державного регулювання земельних відносин в Україні. Визначається

необхідність активного державного втручання у процес ефективного використання сільськогосподарських земель та забезпечення збереження їх родючості.

2.2.2. Магістерська програма «Конкурентоспроможність аграрних формувань»

Маркетинговий менеджмент. Показано місце маркетингу в системі управління підприємством, розглянуто поняття маркетингового менеджменту та його методологічні основи, висвітлено питання управління маркетинговими дослідженнями, оцінки ринкових можливостей підприємства, розробки маркетингових стратегій, програм і планів маркетингу. З позицій системності і взаємозв'язку розглянуто управління інструментами комплексу маркетингу (маркетингмікс). Охарактеризовано сучасні методи організації і контролю маркетингової діяльності підприємства.

Конкурентоспроможність аграрних формувань. Метою дисципліни є дослідження семантики терміну конкурентоспроможність, узагальнення критеріїв і методики визначення її рівня для сільськогосподарської продукції і розробка окремих рекомендацій щодо покращення рівня конкурентоспроможності продукції для вітчизняних агровиробників.

Аналіз інвестиційних проектів. Аналіз і розробка інвестиційних проектів як навчальна дисципліна – це структура методів і прийомів, за допомогою яких можна розробити оптимальний проект документально та визначити умови його успішної реалізації. Виходячи із цього, у посібнику розглянуто основні складові проблеми проектного аналізу, визначено концепції проекту, життєвого циклу, методології та критеріїв оцінки проектів, а також основні аспекти проектного аналізу: маркетинговий, технічний, екологічний, соціальний, інституційний, фінансовий та економічний.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ФІНАНСИ І КРЕДИТ»
спеціальності 072 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	100
– заочна	100
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	Магістр з Фінансів, банківської справи та страхування

Концепція підготовки

Підготовка фахівців спрямована на поглиблене вивчення теорії і практики забезпечення ефективного управління фінансовою діяльністю підприємств аграрної сфери економіки, забезпечення підготовки фахівців із банківської, страхової сфери для потреби аграрних підприємств. Важливим спрямуванням такої програми є орієнтація студентів на самостійну роботу, розвиток творчої активності з пошуку ефективних рішень щодо розв'язання досліджуваних проблем, набуття навиків до опрацювання наукової літератури, чинного законодавства та на цій основі набуття вміння формувати внутрішні та зовнішні фінансові відносини, ефективно використовувати фінансовий менеджмент, вдало застосовувати методичний інструментарій управління фінансами.

Фахівець освітньої програми «Фінанси і кредит» має оволодіти високим рівнем фундаментальних знань у сфері управління фінансами, розуміти особливості інформаційного її забезпечення та вміти використовувати комп'ютерні технології у фінансово-економічній діяльності аграрних суб'єктів підприємництва, знати і розуміти основні принципи формування аграрної політики держави.

Теоретичні знання з фінансових дисциплін повинні пройти апробацію безпосередньо на конкретних підприємствах, фінансових установах.

Виробнича практика призвана сформувати у майбутніх магістрів з фінансів і кредиту практичні знання в області фінансів, професійні здібності та вміння працювати на посадах керівників фінансових підрозділів підприємств, фінансових аналітиків, фінансових директорів.

Серйозну увагу поряд з фаховим вивченням фінансової роботи потрібно приділити вивченню ефективних методів організації і управління фінансовою діяльністю підприємств.

Виконання наукових досліджень, їх впровадження у практику, реалізація вміння творчо мислити і приймати неординарні рішення є актуальною проблемою підготовки майбутніх наукових кадрів з фінансів і кредиту.

Метою магістерської роботи є систематизація, поглиблення та закріплення теоретичних знань, їх апробації на виробництві.

Формування нового типу сучасного економічного мислення має бути спрямоване на розвиток ініціативи, підвищення ділової активності, творчого пошуку шляхів, що ведуть до покращення життя людей в умовах ринкової економіки.

Ефективне навчання на магістерських програмах освітньої програми «Фінанси і кредит» забезпечується:

- залученням професорсько-викладацького складу високої кваліфікації;
- використанням у процесі навчання новітніх освітніх технологій, які забезпечують отримання теоретичних знань та необхідних практичних навичок з надання фінансових послуг;
- використанням гнучких форм навчання, індивідуального підходу до студентів, можливістю поєднання навчання з дослідницькою роботою при написанні магістерських робіт під керівництвом найбільш досвідчених викладачів високої кваліфікації;
- проведенням консультативних занять, тренінгів з надання фінансових послуг підприємствам аграрного сектору, участю студентів в наукових конференціях з актуальних питань фінансової діяльності підприємств АПК.

Навчання забезпечує підготовку фахівців, здатних самостійно приймати ефективні рішення щодо надання фінансових послуг суб'єктам підприємницької діяльності та формує кваліфікованих спеціалістів для галузі фінансів.

Магістерська програма «Банківська справа»

Основною метою магістерської програми «Банківська справа» є підготовка фахівців для банківського сектору. Освітня програма передбачає набуття знань студентами з управління діяльністю комерційного банку з урахуванням факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, а також з організації роботи центрального банку та основних напрямків грошово-кредитної політики. Крім того програма підготовки передбачає вивчення особливостей надання банківських послуг суб'єктам підприємницької діяльності в аграрному секторі, що обумовлено сезонністю та тривалістю аграрного виробництва та вимагає розробку спеціалізованих інструментів оцінки ризиків.

Сфери зайнятості випускників

Керівники та помічники економічних фінансових відділів агропромислових підприємств, асоціацій, менеджери банків тощо.

Магістерська програма «Управління ризиками і страхування»

Метою магістерської програми «Управління ризиками та страхування» є отримання студентами базових знань з теорії та практичних навичок управління ризиками і страхування, як одного з методів управління ризиками. Основними завданнями цієї магістерської програми є з'ясування необхідності, особливостей вимірювання та оцінки ризиків, а також застосування методів управління різними видами ризиків з метою створення дієвої системи захисту інтересів громадян, підприємців та держави.

В результаті вивчення базових дисциплін магістерської програми студент повинен знати: методи уникнення ризиків, особливості диверсифікації ризиків, методи зниження негативних наслідків ризиків, специфіку економічних, інвестиційних, фінансових ризиків і ризиків менеджменту та вміти: визначити ймовірність настання ризику, виявити та оцінити страховий ризик, кількісно виміряти рівень ризику, провести варіаційний аналіз ризику, визначити необхідні методи протидії ризикам, прогнозувати з максимальним ступенем ймовірності ризику та розробляти стратегію протидії ризикам.

Сфери зайнятості випускників

Керівники, помічники, менеджери страхових компаній, керівники фінансових відділів підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Податкове консультування»

Метою магістерської програми «Податкове консультування» є формування у студентів ключових компетентностей щодо здійснення основних функцій податкового менеджменту на корпоративному рівні.

Основними завданнями магістерської програми є: надання знань з адміністрування податків; формування вмінь та навичок щодо здійснення оптимізації податкових платежів; надання знань щодо принципів формування податкової політики підприємства; формування вмінь та навичок щодо оподаткування різних операцій, які здійснюють суб'єкти господарювання; надання знань щодо здійснення фінансово-економічного аналізу для цілей консультування; надання знань з правил міжнародного оподаткування та трансфертного ціноутворення.

В результаті вивчення базових дисциплін магістерської програми студент повинен знати: технологію надання консультаційних послуг фізичним і юридичним особам; методика визначення бази оподаткування, розрахунку податків і зборів, використання пільг окремими платниками податків і зборів; варіанти організації оподаткування стосовно специфіки діяльності юридичних та фізичних осіб; здійснювати моніторинг змін у відповідному законодавстві; особливості ведення обліку та складання податкової звітності; представляти інтереси юридичних та фізичних осіб в органах, що здійснюють контроль за нарахуванням та сплатою податків і зборів, та судових органах.

Сфери зайнятості випускників

Керівники та спеціалісти економічних, фінансових відділів підприємств, асоціацій, менеджери фінансових установ тощо.

Магістерська програма «Корпоративні фінанси»

В умовах ринкової економіки України ефективне використання фінансових ресурсів набуло першочергового значення. Раціональне вирішення проблем суб'єктів господарювання залежить, насамперед, від прийняття обґрунтованих фінансових рішень. Для фахівців фінансової сфери дуже важливим є володіння методичним інструментарієм управління фінансами: управління грошовими потоками, метод системного аналізу фінансової звітності, управління прибутком, капіталом та інвестиціями, організації внутрішньо-фірмового прогнозування та планування.

Сфери зайнятості випускників

Керівники та помічники економічних та фінансових відділів підприємств, асоціацій, фірм обслуговуючої сфери АПК різних форм власності тощо.

Магістерська програма «Фінансова аналітика у сфері бізнесу»

Практико-орієнтована освітня програма в галузі фінансового аналізу призначена для молодих фахівців, що бажають отримати нові знання і навички в галузі залучення інвестицій та роботи на фінансових ринках, прагнуть засвоїти методи фінансової аналітики та познайомитися з передовим досвідом реалізації фінансових стратегій провідних українських і західних фінансових компаній.

Метою є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють глибокими знаннями і навичками фінансового аналізу, здатні працювати як фінансові аналітики в комерційних та інвестиційних банках, керуючих компаніях, фондах, а також на підприємствах реального сектору економіки, вміють прогнозувати процеси, що відбуваються у фінансовій системі і на підприємствах реального сектора економіки, здатні брати участь у виробленні рекомендацій для поліпшення управління підприємствами різних галузей в т. ч. і агропромислової.

Сфери зайнятості випускників

Фінансові директори, менеджери та аналітики в комерційних та інвестиційних банках, керуючих компаніях, а також на підприємствах реального сектора економіки.

Магістерська програма «Управління державними фінансами»

Магістерська програма «Управління державними фінансами» розроблена з урахуванням останніх тенденцій і перспективних напрямків розвитку економіки України, активного розвитку фінансово-економічних відносин та збільшення потреби у фахівцях з державних фінансів. Метою магістерської програми є підготовка фахівців, які здатні вирішувати основні проблеми управління фінансами на рівні держави, до яких належать: удосконалення та розвиток методів управління державними фінансами, прийняття кваліфікованих і науково обґрунтованих фінансових управлінських рішень у сфері державних фінансів та оподаткування; впровадження та організація системи фінансового планування у фінансовій установі; моніторинг галузей і сфер діяльності підприємств, державних установ та організацій; прогнозна та аналітична діяльність на основі використання сучасних інформаційних технологій; забезпечення інформаційної та фінансової безпеки держави.

Сфери зайнятості випускників

Державні та місцеві органи влади, установи суспільного сектору; некомерційні суспільні організації, благодійні фонди; консалтингові, аналітичні, наукові і освітні заклади; комерційні організації, що співпрацюють з державними органами.

Практичне навчання

Навчально-дослідні господарства НУБіП України; передові підприємства, асоціації, фірми системи АПК України, фінансові установи тощо.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Кредитування аграрних підприємств банківськими установами.
2. Розрахункове обслуговування аграрних підприємств банківськими установами.
3. Управління грошовими потоками на підприємстві.
4. Управління фінансовою стійкістю підприємства.
5. Страхування в системі управління ризиками підприємства.
6. Страхування врожаю сільськогосподарських культур.
7. Пайові інвестиційні фонди та їх функціонування на міжнародному біржовому фінансовому ринку.
8. Особливості та перспективи розвитку on-line торгівлі на світових фінансових біржах.
9. Розвиток довгострокового банківського кредитування аграрних підприємств.
10. Фінансові аспекти експертної грошової оцінки земельних ділянок сільськогосподарського призначення.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Фінанси і кредит»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Податковий менеджмент	1	120	4
2	Фінансовий менеджмент	1	120	4
3	Ринок фінансових послуг	1	120	4
4	Фінансова економетрика	2	90	3
5	Управління фінансовою санацією підприємства	2	90	3
6	Страховий менеджмент	2	120	4
7	Бюджетний менеджмент	2	120	4
8	Банківський менеджмент	1	120	4
9	Фінанси природокористування	2	120	4
10	Глобальна економіка	1	120	4
11	Проектне фінансування	2	120	4
12	Іпотечне кредитування	2	90	3
13	Казначейська справа	1	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1440	48
2. ВИБІРKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Аграрна політика	2	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Банківська справа»				
1	Банківський менеджмент II	1	180	6
2	Грошово-кредитна політика і НБУ	2	150	5
Всього за вибором студента			330	11
2.2.2. Магістерська програма «Управління ризиками і страхування»				
1	Фінансове забезпечення страхових зобов'язань	1	180	6
2	Аграрні ризики та їх страхування	2	150	5
Всього за вибором студента			330	11
2.2.3. Магістерська програма «Корпоративні фінанси»				
1	Корпоративне фінанси	1	180	6
2	Біхевіристичні фінанси	2	150	5
Всього за вибором студента			330	11
2.2.4. Магістерська програма «Фінансова аналітика у сфері бізнесу»				
1	Бізнес-аналітика	1	180	6
2	Оцінка вартості бізнесу	2	150	5
Всього за вибором студента			330	11
2.2.5. Магістерська програма «Податкове консультування»				
1	Міжнародне оподаткування	2	180	6
2	Оподаткування юридичних осіб	1	150	5
Всього за вибором студента			330	11
2.2.6. Магістерська програма «Управління державними фінансами»				
1	Фінансова безпека держави	1	180	6
2	Управління державним боргом	2	150	5

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
Всього за вибором студента			330	11
Разом за вибірковою складовою			660	22
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Навчальна практика		150	5
2	Виробнича практика		300	10
3	Підготовка і захист магістерської роботи		150	5
Всього			600	20
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Освітньо-професійна програма підготовки

Податковий менеджмент. Податки є досить складною фінансовою категорією, оскільки вони пов'язані і відображають практично всі сторони економічних відносин суб'єктів господарювання незалежно. Дієздатність податкової системи залежить від ефективності управління в сфері оподаткування, що потребує висококваліфікованих кадрів, спроможних брати участь у розробці податкового законодавства, здійснювати планування податків, а також контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати до бюджету податків і обов'язкових платежів.

Мета викладання цього курсу - надання знань студентам з питань податкової діяльності, необхідних майбутнім спеціалістам для здійснення управління в сфері оподаткування.

Завданням є вивчення теоретичних та організаційних засад податкового законодавства і менеджменту; набуття навичок контрольної роботи податкових органів, умінь роз'яснювати положення податкового законодавства, розв'язувати дискусійні питання, подавати пропозиції щодо його вдосконалення.

Фінансовий менеджмент. Мета: оволодіння шляхами розв'язку проблемних питань організації фінансових операцій, ознайомлення зі специфікою проблем та протиріч функціонування грошових потоків та методами і прийомами роботи фінансового менеджера для здійснення професійного управління фінансовими активами суб'єктів виробничо-господарської діяльності.

Завдання - засвоїти теоретичні основи фінансового менеджменту; оволодіти методичні інструментарії фінансового менеджменту; формувати теоретичні та практичні знання стосовно управління фінансовими відносинами, які виникають у ході операційної та інвестиційної діяльності підприємства; оволодіти основами управління капіталом підприємства; виробити навички з аналізу фінансової звітності підприємства; вивчити основи фінансового управління при банкрутстві підприємства.

Ринок фінансових послуг. Мета: підготовка магістрів в галузі управління фінансами і аналізу фінансових послуг з рівнем кваліфікації, який забезпечуватиме їм конкурентні переваги на ринку праці.

Завдання: сформулювати системне розуміння взаємозв'язків різних суб'єктів на ринку фінансових послуг та функціонування системи спеціалізованих фінансових інститутів; навчити визначати потреби споживачів фінансових послуг у конкретних ситуаціях та можливості задоволення цих потреб різними видами фінансових послуг; забезпечити комплексне розуміння ролі і значення фінансових послуг різних фінансових інститутів на фінансовому ринку та його сегментах; розвинути навички порівняльного аналізу в галузі фінансових послуг з визначенням переваг та недоліків різних видів послуг; навчити обґрунтовано порівнювати види фінансових послуг та здійснювати їх відбір, враховуючи потреби споживача і конкретну фінансово-господарську ситуацію; показати роль державних інститутів на ринку фінансових

послуг; висвітлити основні пріоритетні напрями державної політики в галузі регулювання фінансових відносин на ринку фінансових послуг.

Фінансова економетрика. Вивчення економічних процесів (взаємозв'язків) в прикладній економетриці здійснюють через математичні (економетричні) моделі. Будуються і аналізуються ці моделі з використанням реальних числових значень. Одним з основних завдань прикладної економетрики є збір, обробка і подання економічних даних в наочній формі у вигляді таблиць, графіків, діаграм, аналізу економічних взаємозв'язків і прогнозування.

Управління фінансовою санацією підприємства. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних і практичних знань з проблем щодо здійснення фінансового оздоровлення підприємства, управління цим процесом, основ антикризового менеджменту на підприємстві. Теоретична частина дисципліни має на меті ознайомлення з поняттям та сутністю фінансової санації, формами, умовами, джерелами та правилами фінансування санації підприємств, менеджментом фінансової санації, контролінгом і санаційним аудитом.

Завданням вивчення дисципліни є поглиблене вивчення механізмів управління фінансовою санацією; набуття знань з економічного змісту та порядку проведення фінансової санації підприємств; вирішення завдань щодо прийняття рішень про санацію; опанування методичних підходів до складання програми й плану санації, виявлення найбільш ефективних механізмів її здійснення; визначення найбільш ефективних форм та механізмів проведення фінансового оздоровлення підприємства, умовами фінансування і формами здійснення, формування внутрішніх і зовнішніх джерел санації; набуття знань щодо контролінгу та його ролі у санації підприємства, правил та методів проведення санаційного аудиту; вивчення ролі держави у санаційних процесах та державної підтримки фінансової санації підприємств.

Страховий менеджмент. Мета викладання цього курсу формування у студентів знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Завданням є набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління страховою компанією; надання страхових послуг; оцінювання ризиків; урегулювання страхових претензій.

Бюджетний менеджмент. В програмі курсу висвітлюються теоретичні основи управління бюджетним процесом: сутність бюджетних відносин, функції органів управління, етапи бюджетного процесу, структура організацій, що приймають участь в бюджетному процесі тощо.

Метою вивчення дисципліни є надання студентам теоретичних та практичних знань для розкриття можливостей, набуття навичок щодо організації бюджетного процесу в Україні та управління ним, а також виконання бюджету держави. Важливим при цьому є вивчення сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство, розкриття законів побудови і функціонування бюджетної системи, теоретичних засад системи державного фінансового регулювання в ринковій економіці.

Банківський менеджмент. Мета: набуття базових знань з теорії та практики менеджменту банківської діяльності.

Завдання: з'ясувати складові фінансової звітності комерційного банку; вивчити теоретичні підходи щодо менеджменту банківських ризиків, ліквідності банку, оцінки фінансового стану банку; менеджменту пасивів банку; менеджменту активних та комісійно-посередницьких операцій банку

Фінанси природокористування. Підпорядкування, узагальнення уявлення «фінанси – економіка – екологія» пролягає крізь розробку концепції фінансів природокористування, Потреба у виникненні такої економічної категорії зумовлена тим, що сучасна економіка усвідомлюється як цілісна система, яка взаємодіє із природною системою.

Мета курсу – подати у доступній формі та допомогти студентам засвоїти основи фінансів, зрозуміти поняття та сутність природних благ як елементів національного багатства, зробити аналіз концепції природокористування в умовах ринку.

Глобальна економіка. Метою вивчення курсу є професійна підготовка висококваліфікованих фахівців через формування у студентів розуміння умов і факторів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, усвідомлення своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загальноцивілізаційного прогресу.

Завданням вивчення дисципліни є засвоїти та відтворити на професійному рівні системні знання з глобальної економіки та освоїти професійні навички формування економічних стратегій розвитку відповідно до сучасних трансформаційних процесів глобалістики: природи й закономірностей становлення глобальної економіки; засобів і потенціалу анти циклічного регулювання глобальних економічних процесів; механізмів функціонування глобальних ринків; сучасних стратегій конкурентного лідерства глобальних корпорацій; процесів і моделей економічної регіоналізації в глобальних умовах; природного, інноваційно-технологічного та людського ресурсів глобальної економіки; цивілізаційних вимірів глобальних економічних процесів; напрямів і пріоритетів розвитку української економіки в умовах глобалізації.

Проектне фінансування. Метою вивчення дисципліни є сформулювати теоретичну та методологічну базу, необхідну майбутнім фахівцям, вільно володіти практикою організації і управління інвестиційною діяльністю на підприємствах різних форм власності та навчити планувати, аналізувати і оцінювати ефективність бізнес - планів інвестиційних проектів.

Вивчення навчального матеріалу сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки фахівців, формуванню в них навичок самостійного науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій суспільних і державних потреб та інтересів.

Предмет вивчення - система методів і заходів проведення інвестиційного аналізу підприємств різних форм власності та господарювання.

Іпотечне кредитування. В курсі даної дисципліни розглядаються принципи побудови та функціонування системи іпотечного кредитування в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Метою навчальної дисципліни є формування в майбутніх фахівців спеціальних знань з організації роботи іпотечних фінансово- кредитних установ і принципів функціонування системи іпотечного кредитування в цілому.

Завдання дисципліни полягає в засвоєнні студентами особливостей іпотечних відносин і специфіки функціонування іпотечних банків. В результаті вивчення дисципліни студент повинен одержати необхідні знання з теорії та практики іпотечного кредитування.

Казначейська справа. Предмет навчальної дисципліни: фінансові відносини, що пов'язані з формуванням, розподілом та використанням державних фінансових ресурсів, необхідних органам державного управління для виконання покладених на них завдань та повноважень.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в розширенні та поглибленні теоретичних та практичних знань студентів з питань управління державними фінансами на макrorівні та забезпечення виконання Державного бюджету України, формування та виконання державного бюджету, складу, структури, джерел

формування, призначення та ролі фінансів у забезпеченні виконання функцій державних органів влади.

Завдання навчальної дисципліни полягає у формуванні цілісної системи знань про казначейську систему виконання державного бюджету та особливості функціонування державних фінансів в сучасних умовах.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета вивчення курсу – оволодіння сучасними теоретичними концепціями проведення наукових досліджень, практичне їх застосування у своїй дослідницькій роботі та ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності.

Предмет вивчення – методологія та методи наукових досліджень, способи їх організації, а також економічні та організаційно-фінансові засади управління інтелектуальною власністю у вітчизняній і світовій практиці. Знання з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» необхідні магістрам для проведення наукових досліджень, а також написання магістерських робіт.

Основна задача курсу полягає у підготовці фахівців економічного профілю до проведення самостійних наукових досліджень.

Аграрна політика. Навчальна дисципліна дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни.

Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіти базовими знаннями щодо економічної сутності, характеру і головних компонентів аграрної політики; аналізувати ефективність діяльності органів та інститутів аграрної політики, використовуючи різні ринково-політичні інструменти; розуміти особливості формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку, характеризувати аграрну політику окремих країн та блоків.

Ділова іноземна мова. Дисципліна має на меті сформувати навички використання знань з англійської мови як у процесі повсякденного спілкування випускників з представниками інших країн з різноманітних питань в галузі сільського господарства, так і на етапі підготовки до участі у міжнародних конференціях, проектах та дискусіях, а також навчити студентів проводити письмовий обмін діловою інформацією.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Банківська справа»

Банківський менеджмент II. Управління власним капіталом, депозитним та недодепозитним залученням коштів. Банківське кредитування: політика та техніка надання кредитів, особливості кредитування юридичних та фізичних осіб. Інвестиційна функція банківського сектору. Особливості надання банківських послуг суб'єктам підприємницької діяльності в аграрному секторі.

Грошово-кредитна політика і НБУ. Формування у майбутніх фахівців спеціальних знань з організації роботи центрального банку, реалізації монетарної політики держави, вміння використовувати одержані знання при виконанні операцій, пов'язаних з кредитуванням, розрахунками, фінансуванням інвестицій та наданням інших послуг. Вивчення діяльності Національного банку України, особливості його функціонування та основні напрямки монетарної політики.

2.2.2. Магістерська програма «Управління ризиками і страхування»

Фінансове забезпечення страхових зобов'язань. Мета: вивчення економічних відносин, що складаються між суб'єктами господарської діяльності щодо фінансового забезпечення виконання страховиками зобов'язань за укладеними договорами страхування, обчислення страхових тарифів і формування страхових резервів.

Предмет: економічні відносини, що виникають у страхових компаній в процесі здійснення страхування.

Змістові модулі: особливості організації фінансової діяльності страхових організацій, фінансові результати діяльності страхових організацій, розрахунок страхових тарифів, суть формування страхового внеску, фонди та страхові резерви: їх призначення, порядок формування та використання, фінансова надійність та платоспроможність страхових операцій, критерій їх оцінювання.

Аграрні ризики та їх страхування. Мета: отримання теоретичних знань і практичних навичок щодо концептуальних основ страхування аграрних ризиків, формування ефективного організаційно-економічного механізму страхового захисту господарств аграрного сектору економіки.

Предмет: економічні відносини, що виникають між суб'єктами страхового ринку при здійсненні аграрного страхування.

Змістові модулі: особливості аграрного страхування, досвід аграрного страхування в зарубіжних країнах, страхування в рослинництві та в тваринництві, страхування сільськогосподарських будівель, машин та іншого майна.

2.2.3. Магістерська програма «Корпоративні фінанси»

Корпоративні фінанси. Корпоративні фінанси порівняно з фінансами підприємств інших організаційно-правових форм мають найбільш складну внутрішню систему функціонування, яка потребує спеціального вивчення. Тому метою дисципліни «Корпоративні фінанси (Корпоративне фінансування)» є оволодіння механізмами формування, організації, планування і управління фінансами акціонерних товариств на основі теоретичного і практичного аналізу процесів фінансування і кредитування, узагальнення положень відповідних законодавчих і нормативних документів, а також досвіду фінансово-господарської діяльності провідних зарубіжних і вітчизняних корпорацій.

Біхевіристичні фінанси. В програмі дисципліни розглянуто сутність та теорії біхевіоризму (модернізму). Розглянуто вплив світових мегатрендів економічного розвитку (глобалізації, фінансіалізації, інформатизації, інтелектуалізації, соціалізації) на фінансову систему як об'єкт управління. Розкрито зміни системи фінансового менеджменту у змінюваному глобальному середовищі.

Все це необхідно майбутньому спеціалісту, щоб опрацьовувати операційні грошові потоки, впливати на агентські конфлікти та мати змогу формувати стратегію сталого управління фінансами.

2.2.4. Магістерська програма «Фінансова аналітика у сфері бізнесу»

Бізнес-аналітика. Метою дисципліни є підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють глибокими знаннями і навичками фінансового аналізу; здатних працювати в якості фінансових аналітиків в комерційних та інвестиційних банках, керуючих компаніях, фондах, а також на підприємствах реального сектора економіки; вміють прогнозувати процеси, що відбуваються у фінансовій системі і на підприємствах реального сектора економіки, як в Україні, так і в зарубіжних країнах; здатних брати участь у виробленні рекомендацій для прийняття управлінських рішень, заснованих на аналізі фінансового стану юридичних осіб.

Основним завданням курсу є вміння формувати аналітичний висновок із поданої та дослідженої інформації, а саме: вивчення структури підприємства; набуття вмінь формування бізнес моделі підприємства; вивчення місця та ролі бізнес аналітика на підприємстві; засвоєння теоретичних основ формування успішних бізнес рішень; визначення завдань, функцій та структури управління бізнес процесами на підприємстві; вивчення процесу бізнес аналізу та складання бізнес плану підприємства.

Оцінка вартості бізнесу. Сфокусована на методологічних проблемах оцінки вартості компанії і побудована на основі поєднання теоретичного і практичного матеріалу. У курсі розглядаються класичні підходи до оцінки та управління вартістю компаній, а також сучасні напрямки розвитку методології оціночної діяльності. Особливу увагу приділено застосуванню методів оцінки вартості компаній на зростаючих ринках капіталу.

2.2.5. Магістерська програма «Податкове консультування»

Міжнародне оподаткування. Мета – формування системи знань у галузі оподаткування в світовій економіці та характеру його розвитку на сучасному етапі. Предмет – відносини між суб'єктами світового господарства з приводу оподаткування міжнародної економічної діяльності.

Змістові модулі: сутність, умови та проблеми міжнародного оподаткування; визначення загальних рис і відмінностей у системах оподаткування різних держав світу; дослідження сучасної податкової політики різних держав світу; визначення економічних аспектів та теорій функціонування міжнародних податкових відносин.

Оподаткування юридичних осіб. Мета – формування теоретичних знань і практичних навичок з оподаткування юридичних осіб.

Предмет – теоретичні та практичні особливості оподаткування суб'єктів господарювання за галузевим підходом.

Змістові модулі: аспекти оподаткування суб'єктів господарювання, оподаткування промислових підприємств, механізм оподаткування торгівельної діяльності, особливості оподаткування будівельних організацій, специфіка оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, оподаткування туристичної діяльності, сплата податків фінансовими установами, особливості оподаткування нерезидентів, пільгове оподаткування окремих видів діяльності.

2.2.6. Магістерська програма «Управління державними фінансами»

Фінансова безпека держави. У системі економічної безпеки важливу роль відіграє її фінансова складова, від рівня якої залежить реалізація національних інтересів та стабільний економічний розвиток. Поняття фінансової безпеки є актуальним як для держави, так і для підприємств та населення. Забезпечення фінансової безпеки особливо гостро постає у період фінансово-економічної кризи, яка супроводжується частковою втратою внутрішньої та зовнішньої платоспроможності, нестабільністю курсу національної грошової одиниці, зниженням рівня доходів населення, інфляцією, скороченням надходжень до бюджетів усіх рівнів та цільових фондів тощо. Вивчення системи фінансової безпеки надає можливість діяти на випередження та запобіганню кризи, тобто фахівці з фінансів можуть заздалегідь попереджати розвиток кризових явищ, забезпечуючи ефективну діяльність як на рівні підприємств, так і в цілому на рівні держави.

Метою вивчення дисципліни «Фінансова безпека» є формування системи знань з питань забезпечення фінансової безпеки держави як складової економічної та національної безпеки, а також тих її функціональних елементів, що безпосередньо впливають на рівень розвитку економічної системи держави в умовах глобальних трансформацій.

Управління державним боргом. У сучасних умовах державний борг, як результат державного кредиту, є органічною складовою фінансових систем переважної більшості країн світу. Накопичення значного державного боргу, посилення боргового тиску на державний бюджет, періодичне виникнення боргових криз, погіршення умов на світових фінансових ринках перетворює управління та обслуговування державного боргу на одне з пріоритетних завдань фінансової політики держави.

Метою вивчення дисципліни «Управління державним боргом» є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок з питань управління державним боргом в Україні та у світі.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ОБЛІК І АУДИТ»
спеціальності 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	180
– заочна	180
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з обліку і оподаткування

Концепція підготовки

Сучасний розвиток ринкових відносин вимагає від фахівців з обліку і аудиту ґрунтовності професійних знань на рівні світових стандартів, творчого мислення, інтелектуального потенціалу для широкого вибору конкретних напрямків практичної роботи. Така необхідність удосконалення сучасної системи підготовки фахівців з обліку і аудиту викликає нагальну потребу в перебудові навчальних планів, націлення їх на поглиблення змісту і підвищення якості фахової освіти, в дослідженні іноватики методики навчання профілюючих дисциплін при підготовці фахівців.

Магістерський етап підготовки фахівців з обліку та аудиту відрізняють якісно нові навчальні плани і програми, інноваційні форми організації навчального процесу, які зорієнтовані на забезпечення високого рівня теоретичної підготовки, безпосередню участь у проведенні наукових досліджень і апробацію їх результатів у практичній роботі, оволодіння науково-методичними основами педагогічної діяльності.

Магістр з обліку і аудиту повинен бути фахівцем із загальним рівнем освіченості і культури на рівні світових стандартів, який має достатній інтелектуальний потенціал для широкого вибору конкретних напрямів практичної діяльності, вміти використовувати сучасні методи, досліджувати об'єкт, виділяти елементи системи, визначати їх суттєві параметри і характеристики, формувати модель системи, здійснювати на неї раціональний управлінський вплив, вносити пропозиції щодо покращення діяльності підприємств.

Визначальними рисами магістра має бути дослідницький підхід до аналізу предмета дослідження, здатність кількісно і якісно оцінити наслідки діяльності об'єкту, кваліфіковано підходити до економічної оцінки рішень і контролю результатів роботи.

Магістр з обліку і оподаткування повинен володіти не тільки новими методами роботи, але й новими уявленнями про ту систему управління, в рамках якої вони повинні застосовуватись.

Магістерські програми з освітньої програми «Облік і аудит» направлені на підготовку фахівців високого рівня, які можуть ефективно аналізувати виробничо-фінансову діяльність суб'єктів господарювання різних форм власності, оцінювати внутрішній потенціал підприємства з позиції нарощування ефективності його виробничо-збутової діяльності, і відповідності можливостям та загрозам зовнішнього середовища, досліджувати внутрішній і зовнішній ринок, визначати прогнозну оцінку його кон'юнктури, забезпечуючи раціональний стратегічний розвиток підприємства.

Магістерська програма «Облік і оподаткування діяльності суб'єктів господарювання»

Передбачає дослідження тенденцій та закономірностей розвитку бухгалтерського обліку в Україні в умовах його реформування за принципами міжнародних стандартів та вимогами інститутів Європейської інтеграції; методику і організацію фінансового обліку за об'єктами: необоротні та оборотні активи, власний капітал, довгострокові та поточні біологічні активи, довгострокові та поточні зобов'язання, розрахунки з податковою системою, витрати й доходи за видами діяльності; фінансова звітність; управлінський облік витрат і калькуляція собівартості продукції в рослинництві, тваринництві, допоміжних виробництвах; контроль, аудит і аналіз за об'єктами активів, пасивів та процесів за видами діяльності з використанням комп'ютерних технологій.

Сфери зайнятості випускників

Головний бухгалтер, заступник головного бухгалтера, провідний бухгалтер, бухгалтер I категорії, бухгалтер II категорії, бухгалтер (з дипломом спеціаліста) с.-г. підприємства.

Магістерська програма «Обліково-контрольне забезпечення управління суб'єктами господарювання»

Передбачає дослідження системи економічного контролю та напрямів його реформування, організацію економічного контролю із застосуванням комп'ютерних технологій, методику його здійснення, організацію і методику контролю за об'єктами: необоротні активи, запаси, кошти і розрахунки, власний капітал, довгострокові і поточні зобов'язання, витрати і доходи, фінансові результати; організацію і методику проведення внутрішньогосподарського контролю, в т.ч. інвентаризацію; документальне оформлення результатів ревізії і перевірок; реалізація матеріалів ревізії і перевірок та порядок відшкодування матеріальної шкоди.

Сфери зайнятості випускників

Аудитор, асистент аудитора, провідний бухгалтер-ревізор, бухгалтер-ревізор I категорії, бухгалтер-ревізор II категорії, бухгалтер-ревізор с.-г. підприємства

Магістерська програма «Облік і контроль в державному секторі економіки»

Передбачає дослідження облікової політики бюджетних організацій; обліку і контролю доходів, видатків і грошових коштів загального і спеціального фондів бюджетних організацій; особливостей складання звітності бюджетних організацій; особливостей обліку і контролю майна, запасів, грошових коштів і розрахунків; застосування комп'ютерних технологій в обліку і контролю бюджетних організацій.

Сфери зайнятості випускників

Головний бухгалтер, заступник головного бухгалтера, бухгалтер (з дипломом спеціаліста) бюджетних установ.

Магістерська програма «Стратегічний облік і бізнес-соціальна аналітика»

Передбачає дослідження інформаційно-аналітичної системи управління соціально-економічним розвитком суб'єктів фінансового сектору та сектору не фінансових корпорацій як індикатора адаптаційної здібності підприємства до сучасних умов господарювання. Вивчається можливість розробляти та реалізовувати гнучку стратегію розвитку суб'єктів господарської діяльності через ефективне використання інформації, яка в умовах постіндустріального розвитку набуває функціональної ролі виробничого ресурсу. Досліджується можливість удосконалення облікової інформації використовуючи можливості теорії пізнання, яка ґрунтується на

аналітичній функції управління.

Сфери зайнятості випускників

Головний бухгалтер, заступник головного бухгалтера, провідний бухгалтер, бухгалтер I категорії, бухгалтер II категорії, бухгалтер (з дипломом спеціаліста) с.-г. підприємства, науковий співробітник (інформаційний аналітик), бухгалтер-аналітик, аналітик консолідованої інформації, аналітик з інвестицій, аналітик з кредитування.

Магістерська програма «Податкове адміністрування і контроль»

Отримання фундаментальних теоретичних і практичних знань з питань: оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва, податкового планування та прогнозування, оптимізації оподаткування, його методів та прийомів в системі управління діяльністю аграрних суб'єктів господарювання, корпоративного податкового менеджменту для зменшення негативного впливу оподаткування підприємств на їх господарську діяльність та фінансовий стан; набуття професійних навичок щодо адміністрування податків з юридичних та фізичних осіб з метою підготовки кваліфікованих спеціалістів для податкових органів і корпоративних об'єднань підприємств аграрного і переробного секторів.

Сфери зайнятості випускників

Керівник фінансового чи економічного підрозділу, керівник малого підприємства в сільському господарстві, менеджер з фінансової діяльності, державний інспектор податкової служби, державний інспектор митної служби, державний податковий ревізор-інспектор, консультант з податків і зборів.

Практичне навчання

Практична підготовка фахівців здійснюється на базі таких підприємств: ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка»; ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»; ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель»; ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»; ВП НУБіП України Немішаївський агротехнічний коледж; ТОВ Агропромислова компанія «Мрія»; ПАТ КБ «Приватбанк»; Міністерства фінансів України; Міністерства аграрної політики України; Державної фіскальної служби; передових підприємств, асоціацій, фірм; науково-дослідних інститутів України, інших баз практичного навчання студентів університету із числа передових установ, підприємств, організації будь-якої форми власності в Україні та зарубіжжя, що мають належні умови для проведення практики студентів відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Обліково-аналітичне забезпечення в управлінні основними засобами.
2. Обліково-аналітичне забезпечення в управлінні поточними біологічними активами.
3. Обліково-аналітичне забезпечення в управлінні витратами виробництв сільськогосподарських підприємств.
4. Облік, контроль та аналіз витрат на виробництво продукції рослинництва.
5. Облік і внутрішньогосподарський контроль виробництва готової продукції.
6. Бухгалтерський баланс банку, методика його складання та аналізу.
7. Звітність бюджетних установ: організація та методика складання.
8. Облік і внутрішньогосподарський контроль власного капіталу.
9. Методика обліку і контроль формування та використання прибутку.
10. Облік і внутрішньогосподарський контроль ефективності використання

кредитів банку.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Облік і аудит» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Глобальна економіка	1	120	4
2	Податковий менеджмент	1	120	4
3	Бухгалтерський облік в управлінні підприємством	1	120	4
4	Фінансовий аналіз	1	120	4
5	Організація бухгалтерського обліку	1	120	4
6	Організація і методика аудиту	2	120	4
7	Стратегічний аналіз в управлінні підприємством	2	120	4
8	Прикладна економетрика	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			960	32
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Аграрна політика	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Облік і оподаткування діяльності суб'єктів господарювання»				
1	Контроль діяльності аграрних формувань	2	90	3
2	Електронний документообіг	2	90	3
3	Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу	2	90	3
4	Судово-бухгалтерська експертиза	2	90	3
5	Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами	2	90	3
6	Облік ЗЕД	2	90	3
Всього за вибором студента			540	18
2.2.2. Магістерська програма «Обліково-контрольне забезпечення управління суб'єктами господарювання»				
1	Теорія фінансового контролю	2	90	3
2	Професійна етика бухгалтера і аудитора	2	90	3
3	Контроль діяльності аграрних формувань	2	90	3
4	Судово-бухгалтерська експертиза	2	90	3
5	Електронний документообіг	2	90	3

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
6	Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами	2	90	3
Всього за вибором студента			540	18
2.2.3. Магістерська програма «Облік і контроль в державному секторі економіки»				
1	Контроль в установах державного сектору	2	90	3
2	Аналіз в установах державного сектору	2	90	3
3	Професійна етика бухгалтера і аудитора	2	90	3
4	Судово-бухгалтерська експертиза	2	90	3
5	Електронний документообіг	2	90	3
6	Звітність в установах державного сектору	2	90	3
Всього за вибором студента			540	18
2.2.4. Магістерська програма «Стратегічний облік і бізнес-соціальна аналітика»				
1	Стратегічний управлінський облік	2	90	3
2	Інноваційно-інвестиційний аналіз	2	90	3
3	Контролінг	2	90	3
4	Макроекономічний аналіз	2	90	3
5	Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами	2	90	3
6	Бізнес-соціальний аналіз	2	90	3
Всього за вибором студента			540	18
2.2.5. Магістерська програма «Податкове адміністрування і контроль»				
1	Податкове рахівництво	2	90	3
2	Організація податкової роботи в контролюючих органах	2	90	3
3	Податкова політика	2	90	3
4	Адміністрування податків	2	90	3
5	Податковий контроль	2	90	3
6	Електронний документообіг	2	90	3
Всього за вибором студента			540	18
Разом за вибірковою складовою			870	29
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	3	480	16
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	390	13
Всього			870	29
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ Освітньо-професійна програми підготовки

Глобальна економіка. Формування у студентів розуміння умов і факторів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, вивчення ринкових відносин між суб'єктами глобальної економічної системи, усвідомлення своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загально цивілізованого прогресу.

Податковий менеджмент. Теоретико-організаційні засади податкового менеджменту. Облікова робота в органах ДПС. Контрольно-перевірочна робота органів ДПС.

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством. Вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління підприємством; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.

Фінансовий аналіз. Вивчення організаційних форм фінансового аналізу і використання його інформації в управлінні підприємствами; методики та організації

внутрішнього і зовнішнього фінансового аналізу платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, грошових коштів та їх потоків, ефективності використання капіталу підприємства.

Організація бухгалтерського обліку. Вивчення засад та процесу організації бухгалтерського обліку та налагодження обліково-контрольного й аналітичного процесів, орієнтованих на інформаційне забезпечення управлінських рішень.

Організація і методика аудиту. Вивчення теоретичних основ функціонування аудиту як незалежного фінансового контролю в Україні; нормативно-правових актів, що регулюють аудиторську та банківську діяльність, набуття практичних навичок з організації, планування та виконання аудиторських процедур.

Стратегічний аналіз в управлінні підприємством. Вивчення сутності, напрямів і ролі стратегічного аналізу на підприємстві, методів аналізу на підприємстві, методів аналізу виробничої програми, структури капіталу, фінансової програми та інвестицій. Набуття вмінь аналізу та оцінювання потенціалу підприємства як чинника стратегії розвитку.

Прикладна економетрика. Освоєння математико – статистичного інструментарію економетрії, що складається з розділів: класична лінійна модель множинної регресії і класичний метод найменших квадратів; узагальнена лінійна модель множинної регресії і узагальнений метод найменших квадратів; моделі і методи статистичного аналізу; часові ряди і прогнозування; система структурних рівнянь.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних

компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Облік і оподаткування діяльності суб'єктів господарювання»

Контроль діяльності аграрних формувань. Контроль фінансово-господарської діяльності, контроль власного капіталу та зобов'язань, контроль доходів, витрат і фінансових результатів.

Електронний документообіг. Вивчення комп'ютерних технологій в сучасному обліку, аналізі та аудиті, формування умінь, спрямованих на отримання систематичних знань про інформаційні технології, що використовуються в бухгалтерському обліку, і застосування цих знань для вирішення конкретних завдань в області бухгалтерського та податкового обліку і аудиті.

Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу. Форми здійснення малого бізнесу та завдання і організація обліку в них. Облік у приватного підприємця. План рахунків та форм обліку у підприємствах малого бізнесу. Облік грошових коштів і розрахунків. Облік виробничих запасів і основних засобів. Облік виробництва, реалізації і фінансових результатів. Складання і подання фінансової та податкової звітності.

Судово-бухгалтерська експертиза. Основні положення СБЕ, методи досліджень, висновки СБЕ, методика досліджень операцій з грошовими коштами, матеріальними цінностями, з оплати праці, виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, а також розрахунків за податками.

Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Концептуальні засади системи міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Основні положення системи МСФЗ. Галузеві особливості обліку за МСФЗ та спеціальні правила обліку за окремими господарськими операціями.

Облік ЗЕД. Предмет, завдання і зміст дисципліни. Зовнішньоекономічні контракти і особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку. Облік операцій з експорту. Облік операцій з імпорту. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною. Облік інвестиційних операцій. Облік валютно-фінансових операцій. Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями.

2.2.2. Магістерська програма «Обліково-контрольне забезпечення управління суб'єктами господарювання»

Теорія фінансового контролю. Сутність і роль фінансово-господарського контролю у сучасних умовах господарювання. Система фінансово-господарського контролю та її правові основи. Види, форми, методи і методичні прийоми, організаційні положення фінансово-господарського контролю. Органи державного фінансового контролю в Україні, їх характеристика і функції. Особливості організації і проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства. Порядок узагальнення, розгляду та реалізації результатів ревізії. Незалежний фінансово-господарський контроль (аудит) в Україні: сутність, методика і організація. Внутрішній фінансово-господарський контроль. Сучасний стан і перспективи розвитку фінансово-господарського контролю в Україні та світі.

Професійна етика бухгалтера і аудитора. Засвоєння теоретичних знань про професійні цінності та основні положення професійних етичних кодексів; оволодіння

практичними навичками застосування знань етичних положень в практичній діяльності; ознайомлення зі способами розв'язання етичних конфліктів; формування внутрішнього прагнення дотримуватися законодавчих і нормативних актів, Кодексу етики.

Контроль діяльності аграрних формувань. Контроль фінансово-господарської діяльності, контроль власного капіталу та зобов'язань, контроль доходів, витрат і фінансових результатів.

Судово-бухгалтерська експертиза. Основні положення СБЕ, методи досліджень, висновки СБЕ, методика досліджень операцій з грошовими коштами, матеріальними цінностями, з оплати праці, виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, а також розрахунків за податками.

Електронний документообіг. Вивчення комп'ютерних технологій в сучасному обліку, аналізі та аудиті, формування умінь, спрямованих на отримання систематичних знань про інформаційні технології, що використовуються в бухгалтерському обліку, і застосування цих знань для вирішення конкретних завдань в області бухгалтерського та податкового обліку і аудиті.

Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Концептуальні засади системи міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Основні положення системи МСФЗ. Галузеві особливості обліку за МСФЗ та спеціальні правила обліку за окремими господарськими операціями.

2.2.3. Магістерська програма «Облік і контроль в державному секторі економіки»

Контроль в установах державного сектору. Організація проведення внутрішнього контролю в бюджетних установах. Внутрішній контроль результатів діяльності бюджетних установ.

Аналіз в установах державного сектору. Формування системи знань з методики вивчення та оцінювання результатів діяльності бюджетних установ. Вивчення методів і організації проведення аналізу на основі фінансової звітності бюджетних установ. Методи комплексного оцінювання фінансового стану бюджетної установи для розв'язування економічних проблем.

Професійна етика бухгалтера і аудитора. Засвоєння теоретичних знань про професійні цінності та основні положення професійних етичних кодексів; оволодіння практичними навичками застосування знань етичних положень в практичній діяльності; ознайомлення зі способами розв'язання етичних конфліктів; формування внутрішнього прагнення дотримуватися законодавчих і нормативних актів, Кодексу етики.

Судово-бухгалтерська експертиза. Основні положення СБЕ, методи досліджень, висновки СБЕ, методика досліджень операцій з грошовими коштами, матеріальними цінностями, з оплати праці, виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, а також розрахунків за податками.

Електронний документообіг. Вивчення комп'ютерних технологій в сучасному обліку, аналізі та аудиті, формування умінь, спрямованих на отримання систематичних знань про інформаційні технології, що використовуються в бухгалтерському обліку, і застосування цих знань для вирішення конкретних завдань в області бухгалтерського та податкового обліку і аудиті.

Звітність в установах державного сектору. Поняття про звітність бюджетних установ. Види звітності бюджетних установ. Склад та зміст окремих видів звітності. Податкова звітність. Статистична і спеціальна звітність.

2.2.4. Магістерська програма «Стратегічний облік і бізнес-соціальна аналітика»

Стратегічний управлінський облік. Поняття стратегічного управління та стратегічного управлінського обліку. Калькулювання собівартості за видами діяльності. Всебічне управління витратами. Калькулювання витрат за весь життєвий цикл продукту. Витрати на якість. Система «якраз вчасно» та її вплив на облік. Перспективні рішення з питань ціноутворення. Економічна модель ціноутворення. Ціноутворення за принципом "витрати плюс". Ціноутворення на основі вартості часу та матеріалів.

Інноваційно-інвестиційний аналіз. Вивчення концепцій, підходів і критеріїв визначення, порівняння й обґрунтування альтернативних рішень та проектів на основі системного підходу за умов найефективнішого використання наявних ресурсів.

Контролінг. Суть контролінгу, його роль і значення в економічній діяльності підприємств, місце в системі управління. Об'єкти контролінгу, його види та методичний інструментарій. Організація управлінського обліку в системі контролінгу.

Макроекономічний аналіз. Поняття «система національних рахунків» (СНР). Предмет дослідження СНР. Основні принципи побудови СНР. Перехід до міжнародної методології статистики і його мета, інтеграція СНР різних країн, мета створення СНР України. Роль СНР в системі соціально економічної статистики. Інформаційна база СНР в Україні: використання суцільних, вибіркових і спеціальних обстежень. Роль СНР як єдиного міжнародного стандарту обліково-аналітичної системи. Види і структура економічних класифікацій в СНР.

Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами. Концептуальні засади системи міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Основні положення системи МСФЗ. Галузеві особливості обліку за МСФЗ та спеціальні правила обліку за окремими господарськими операціями

Бізнес-соціальний аналіз. Вивчаються питання рівня та якості життя, економічної активності, доступності та якості соціальних послуг, освіти тощо. Крім населення, об'єктом уваги соціально-економічних досліджень є діяльність підприємств, регіональний та муніципальний розвиток, суспільна діяльність державних та громадських організацій.

2.2.5. Магістерська програма «Податкове адміністрування і контроль»

Податкове рахівництво. Податковий облік, його зміст та організація на підприємстві. Податковий облік податків і платежів.

Організація податкової роботи в контролюючих органах. Державна податкова служба – елемент структури державного управління. Організація системи управління органами державної податкової служби. Організація процесу управління в органах державної податкової служби. Забезпечення управління органами державної податкової служби. Організація управлінської праці в органах державної податкової служби. Організаційно-управлінські проблеми діяльності державної податкової служби. Організація роботи з платниками податків та зв'язків із громадськістю в органах державної податкової служби України.

Податкова політика. Теоретичні основи податкової політики держави. Форми та механізми реалізації податкової політики.

Адміністрування податків. Нормативно-правові засади адміністрування податків. Організація роботи органів ДПС. Адміністрування податків та зборів.

Податковий контроль. Податковий контроль у системі державного регулювання економіки. Податковий аудит.

Електронний документообіг. Вивчення комп'ютерних технологій в сучасному обліку, аналізі та аудиті, формування умінь, спрямованих на отримання систематичних знань про інформаційні технології, що використовуються в бухгалтерському обліку, і застосування цих знань для вирішення конкретних завдань в області бухгалтерського та податкового обліку і аудиті.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
спеціальності 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання: – денна	Ліцензований обсяг, осіб: 30
Термін навчання: – денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС: – освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Концепція підготовки

Фундаментальність підготовки фахівців за освітньою програмою «Біржова діяльність» спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» проявляється в їхній практичній діяльності в різних галузях народного господарства, зокрема, й аграрній.

Нині спостерігається глобалізація майже усіх галузей господарства. У сільське господарство України успішно впроваджуються нові технологічні процеси світового рівня, високоефективні комп'ютерні технології, більш поширені та доступні інформаційні продукти тощо. Як у промисловості, так і в сільському господарстві все більша увага приділяється широкому застосуванню міжнародних проектів, які здатні не тільки вибірково концентрувати певні досягнення науки та високих технологій, а й масштабно впливати на реалізацію сільськогосподарської продукції як великими, так і дрібними товаровиробниками, забезпечувати високу ефективність збутової діяльності.

Міждисциплінарні знання сучасних проблем і тенденцій розвитку аграрної науки, технологічний бум та його вплив на навколишнє середовище зумовили потребу суспільства у висококваліфікованих фахівцях не просто з питань економіки, маркетингу чи фінансів, а спеціалістів, які б поєднували в собі всі ці кваліфікаційні характеристики, що є обов'язковою вимогою для роботи на сучасному біржовому ринку.

Усе вищенаведене однозначно вказує на наявний або потенційно високий попит у фахівцях з біржової діяльності для аграрного сектору. Саме тому для розуміння та вирішення проблем відносин між суб'єктом підприємницької діяльності та ринком, як на національному, так і на міжнародному рівні, а також дотримання новітніх світових тенденцій в сфері розподілу ресурсів та продукції за допомогою сучасних світових технологій необхідною є організація підготовки відповідних фахівців, і, зокрема, магістрів в галузі біржової торгівлі, які б володіли знаннями про реалізацію сучасних технологій у біржовій діяльності, а також знаннями з економіки та фінансів, питаннями законодавчого регулювання, менеджменту та маркетингу, проблемами безпеки в сільському господарстві та економіці держави в цілому. Тобто нагальним як для регіону, так і для країни, є організація цілісної системи підготовки фахівців в галузі біржової діяльності як специфічного напрямку застосування аграрних технологій для вирішення проблем економічної незалежності України.

Підготовку фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності галузі знань «Управління та адміністрування» не здійснює жоден вищий навчальний заклад України, що, виходячи із сьогоденних потреб у фахівцях цієї сфери є неприпустимим і закономірно призводить на серйозних втрачених вигод. Частково це питання

вирішується за допомогою освітніх програм навчальних закладів, що готують фахівців з поглибленими знаннями у сфері біржової діяльності в межах інших економічних спеціальностей. Проте, їх знання не поширюються на аграрний сектор економіки, обмежуючись, як правило, фондовим ринком, а отже є недостатніми для роботи над вищезазначеними напрямками, що підкреслює унікальність спеціальності.

Магістерська програма «Біржова діяльність»

Дозволяє підготувати фахівців, які за рахунок ефективного використання інструментів біржового ринку зможуть мінімізувати як виробничі, так і фінансові ризики практично усіх сфер господарської діяльності.

Сфери зайнятості випускників

Працівники брокерських контор, дилингових центрів, інвестиційних компаній та фондів, компаній з управління активами.

Магістерська програма «Аналітика фінансових і товарних ринків»

Випускники даної програми матимуть фах розробляти та реалізовувати прогнози розвитку вітчизняних та світових ринків, як в цілому, так і в межах конкретних товарних груп чи фінансових інструментів.

Сфери зайнятості випускників

Працівники брокерських контор, дилингових центрів, інвестиційних компаній та фондів, компаній з управління активами, підприємств та організацій, в структурі яких є підрозділ по роботі з цінними паперами – для фахівців фондового ринку та підприємств та організацій, які здійснюють купівлю чи продаж товарів оптовими партіями – для фахівців товарного ринку.

Магістерська програма «Комерційна діяльність і торгівля»

До сфери вивчення цієї програми входять такі види діяльності як торгівля цінними паперами, депозитарна діяльність, оціночна діяльність, управління активами фізичних та юридичних осіб.

Сфери зайнятості випускників

Працівники фондових бірж, брокерських контор, дилингових центрів, інвестиційних компаній та фондів, компаній з управління активами, клірингових та депозитарних установ.

Практичне навчання

Усі студенти кафедри проходять практичне навчання на провідних вітчизняних біржах та відомих в Україні і за її межами, компаніях, що працюють на біржових ринках. Зокрема, це «Українська біржа», «Українська аграрна біржа», «Аграрна біржа», компанії «Універ», «Арт капітал» та ін. Підписані угоди про співпрацю у сфері практичної підготовки з такими громадськими організаціями як «Національна асоціація біржі України» та «Союз аграрних бірж України».

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Міжнародний валютний ринок FOREX: стан та перспективи розвитку.
2. Фінансові деривативи та диверсифікація їх використання біржовими учасниками.
3. Методи аналізу та прогнозування цін на біржовому фінансовому ринку.
4. Валютні біржі у системі світового фінансового ринку.
5. Диверсифікація фінансових інвестицій на біржовому фінансовому ринку.
6. Розвиток електронної технології торгівлі на світових фінансових біржах.

7. Біржовий фондовий ринок у фінансовій системі держави.
8. Стан та перспективи розвитку біржового валютного ринку
9. Розвиток біржового ринку фінансових деривативів.
10. Дей-трейдинг на фондових біржах.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Біржова діяльність» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Організація торгівлі	1	120	4
2	Біржовий товарний ринок	1	120	4
3	Біржовий фондовий ринок	1	120	4
4	Аналіз і прогнозування біржового ринку	1	120	4
5	Ціноутворення на біржовому ринку	1	90	3
6	Брокерська діяльність	2	90	3
7	Фінансові деривативи	2	120	4
8	Біржова електронна торгівля	2	120	4
9	Міжнародні біржові ринки	2	90	3
10	Комерційна діяльність	2	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія і організація наукових досліджень	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	90	3
3	Аграрна політика	2	90	3
Всього за вибором університету			270	9
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Біржова діяльність»				
1	Хеджування ф'ючерсами і опціонами	2	150	5
2	Торгівля біржовими інструментами	2	150	5
3	Клірингова та розрахункова діяльність	2	150	5
Всього за вибором студента			450	15
2.2.2. Магістерська програма «Аналітика фінансових і товарних ринків»				
1	Фундаментальний аналіз	2	150	5
2	Технічний аналіз	2	150	5
3	Моделювання ситуацій на ринку	2	150	5
Всього за вибором студента			450	15
2.2.3. Магістерська програма «Комерційна діяльність і торгівля»				
1	Торгові стратегії	2	150	5

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2	Торгівельне підприємництво	2	150	5
3	Моделювання ситуацій на ринку	2	150	5
Всього за вибором студента			450	15
Разом за вибірковою складовою			720	24
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	3	480	16
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	420	14
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Організація торгівлі. Нові теоретичні положення і наукові підходи, які базуються на теоріях систем та організації; сучасні концепції і тенденції, наукові обґрунтування організаційних структур і моделей; закони і принципи організації, умови їх реалізації, єдність структури і організаційних процесів, суть і зміст синергетики в організації торгівлі.

Біржовий товарний ринок. Дисципліна розглядає основи роботи біржового товарного ринку, його інфраструктуру, учасників. Вивчається роль та місце біржового товарного ринку в економіці держави, його функції та завдання. Визначаються особливості роботи біржового товарного ринку України та перспективи його розвитку.

Біржовий фондовий ринок. Предметом вивчення навчальної дисципліни є процеси організації і функціонування біржового фондового ринку. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення основ організації і технології торгівлі на біржових фондових ринках; набуття практичних навичок з: укладання і виконання угод на біржовому фондовому ринку; оволодіння практикою спекулятивних операцій на біржовому фондовому ринку.

Аналіз і прогнозування біржового ринку. Вивчає систему методів оцінки ситуації на біржовому ринку, що склалася і його прогнозування функціонування на перспективу. Мета вивчення курсу – дати майбутньому спеціалісту економічного спрямування теоретичні основи та практичні навички з проведення аналізу і здійснення прогнозування кон'юнктури біржового ринку, а також ефективного використання отриманих знань у своїй майбутній діяльності.

Ціноутворення на біржовому ринку. Мета дисципліни – надання студентам теоретичних знань і практичних навичок з питань формування цін на сільськогосподарську продукцію. Завдання дисципліни полягає в розкритті проблем: теоретичні основи ціноутворення; законодавчо-правове регулювання ціноутворення; організаційно-економічний механізм ціноутворення; характеристика методів регулювання формування цін в Україні.

Брокерська діяльність. Предметом вивчення навчальної дисципліни є механізм організації і технології брокерської діяльності. Метою викладання дисципліни є формування ґрунтовних знань у сфері організації та ефективного функціонування брокерського посередництва на біржовому ринку. Забезпечення результативного застосування набутих навичок безпосередньо на практиці.

Фінансові деривативи. Мета вивчення курсу – формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціалізованих знань у сфері організації і функціонування строкового ф'ючерсного ринку. Вивчення дисципліни передбачає вирішення двох взаємозв'язаних завдань: освоєння теоретичних аспектів організації і технології ф'ючерсної торгівлі та набуття практичних навичок зі

стратегії і тактики ведення торгів на світових ф'ючерсних біржах, по методиці оцінки та прогнозування цін на біржові товари, фінансові інструменти та валютні кошти.

Біржова електронна торгівля. Дисципліна забезпечує формування знань та навиків студентів по впровадженню комп'ютерних технологій на біржовому ринку, основ електронних технологій біржової торгівлі та їх використання у діяльності учасників біржового ринку. Завдання курсу: оволодіти основними поняттями біржової електронної торгівлі; ознайомитися з новітніми інформаційними технологіями; набути практичні навички по використанню електронних технологій на біржовому ринку.

Міжнародні біржові ринки. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних відносин у сфері біржової торгівлі. Результатом вивчення дисципліни є: формування цілісного уявлення про процеси, які характеризують міжнародний рівень взаємодії національних біржових ринків; оволодіння новітніми підходами щодо оцінки еволюційного характеру розвитку міжнародних біржових ринків; оволодіння культурою сучасного економічного мислення у сфері біржової торгівлі з позицій передового світового досвіду.

Комерційна діяльність. Сутність й основні завдання комерційної діяльності, та її правові основи, роздержавлення, основні організаційно-правові форми господарювання. Розробка пропозицій щодо раціоналізації керування торгівлею, вирішення проблем подальшого підвищення ефективності організації технологічних процесів і обслуговування покупців.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. У результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вивчається методика пошуку нової інформації в іншомовних джерелах, лінгвістичні методи аналітичного опрацювання іншомовних джерел. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури та розширення лексико-граматичних навичок. Вивчаються методи та лінгвістичні особливості анотування та реферування іншомовних джерел, основи перекладу професійно-орієнтованих іншомовних джерел.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері, дає можливість опанувати методичні та

методологічні основи розробки та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та забезпечення розвитку сільського господарства в системі міжгалузевих зв'язків у національній економіці, а також оцінити з позиції теорії практичні дії державних структур щодо регулювання агропромислового виробництва країни. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Біржова діяльність»

Хеджування ф'ючерсами і опціонами. Студенти вивчають, що деривативи використовуються як інструменти для хеджування (страхування ризиків). При зміні ринкової ситуації в несприятливий бік хеджування сприяє зведенню до мінімуму можливих збитків. Деривативи при грамотному використанні можуть бути ефективним інструментом для примноження коштів, для придбання яких досить невеликих початкових інвестицій. Але для того щоб почати ними торгувати на фондовому ринку, необхідно розібратися у всіх плюсах (перевагах) і мінусах (ризиках).

Торгівля біржовими інструментами. Предметом вивчення дисципліни є організація і регулювання торгівлі цінними паперами на біржовому ринку. Програма дисципліни включає: цінні папери на фондовому ринку України; торгівці цінними паперами та інші учасники біржової торгівлі на фондовому ринку; фінансовий моніторинг та фінансові обчислення на ринку цінних паперів. Мета курсу – вивчення системи організації процесу торгів на біржовому фондовому ринку.

Клірингова і розрахункова діяльність. Дисципліна вивчає діяльність учасників ринку з визначення взаємних зобов'язань по договорах. Дисципліна передбачає вивчення системи клірингу, його технологічного забезпечення, прав та обов'язків учасників. Студенти здобувають практичні навички виконання розрахунків за великої кількості укладених угод та при значній кількості контрагентів.

2.2.2. Магістерська програма «Аналітика фінансових і товарних ринків»

Фундаментальний аналіз. Являє собою підхід до аналізу фінансових ринків на основі вивчення фінансово-економічної інформації, яка, імовірно, робить вплив на динаміку активу або фінансового інструменту. Особливістю фундаментального аналізу є те, що його украй складно формалізувати. Фундаментальний аналіз використовується інвесторами для оцінки вартості компанії (або її акцій), яка відображає стан справ в компанії, рентабельність її діяльності. При цьому аналізу піддаються фінансові показники компанії.

Технічний аналіз. Передбачає прогнозування зміни ціни в майбутньому на основі аналізу зміни ціни у минулому. У його основі лежить аналіз часових рядів ціни – «чартів». Окрім цінових рядів, в технічному аналізі використовується інформація про об'єми торгів та інші статистичні дані. Найчастіше методи технічного аналізу використовуються для аналізу цін, що змінюються вільно. У технічному аналізі розроблено безліч різноманітних інструментів та методів, але всі вони засновані на одному загальному припущенні — шляхом аналізу часових рядів за допомогою виділення трендів можливо спрогнозувати поведінку ціни в майбутньому.

Моделювання ситуацій на ринку. Дисципліна має суто прикладний аспект, який полягає у розробці сценарних умов для тих чи інших ситуацій, які можуть виникнути на ринку. Студенти вчать розробляти заходи реагування на них, підбираючи різноманітні економічні інструменти. Особлива увага приділяється можливостям зниження негативних наслідків несприятливих ситуацій за допомогою можливостей біржового ринку.

2.2.3. Магістерська програма «Комерційна діяльність і торгівля»

Торгові стратегії. Метою даної дисципліни є розкрити елементи поведінки підприємства на ринку, його цінову стратегію, як при закупівлі ресурсів, так і при реалізації виробленої продукції. Також звертається увага на той факт, що у розвинених країнах підприємства окрім своєї основної діяльності, як правило, отримують ще й інвестиційний дохід, що вимагає вивчення поведінки підприємства на фондовому ринку.

Торгівельне підприємництво. Теоретичні основи торговельного підприємництва; різноманітні види підприємницьких утворень в торгівлі; послідовні етапи заснування власної справи; основи бізнес-планування; порядок державної реєстрації; ліцензування та патентування; особливості підприємницької діяльності в оптовій та роздрібній торгівлі; етичні норми та відповідальність підприємців перед різними групами суспільства.

Моделювання ситуацій на ринку. Дисципліна має суто прикладний аспект, який полягає у розробці сценарних умов для тих чи інших ситуацій, які можуть виникнути на ринку. Студенти вчать розробляти заходи реагування на них, підбираючи різноманітні економічні інструменти. Особлива увага приділяється можливостям зниження негативних наслідків несприятливих ситуацій за допомогою можливостей біржового ринку.

ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Декан – кандидат економічних наук, доцент Остапчук Анатолій Дмитрович

Тел.: (044) 527-85-73

E-mail: agromen_dean@nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 413, 525, 625

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за спеціалізаціями у рамках спеціальностей:

Спеціальність 075 «Маркетинг»

Освітня програма «Маркетинг»

Випускова кафедра:

Маркетингу та міжнародної торгівлі

Тел.: (044) 527-89-78

E-mail: market_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Ларіна Ярослава Степанівна

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Менеджмент організацій і адміністрування»

Випускова кафедра:

Менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського

Тел.: (044) 527-84-80

E-mail: manag@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Горьовий Василь Павлович

Освітня програма «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Випускова кафедра:

Адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

Тел.: (044) 527-86-51

E-mail: worldagro_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Галушко Валерій Павлович

Освітня програма «Адміністративний менеджмент»

Випускова кафедра:

Адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

Тел.: (044) 527-86-51

E-mail: worldagro_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Галушко Валерій Павлович

Освітня програма «Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами»

Випускова кафедра:

Виробничого та інвестиційного менеджменту

Тел.: (044) 527-80-80

E-mail: proinvestman@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент
НАН України Шинкарук Лідія Василівна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «МАРКЕТИНГ»
спеціальності 075 «МАРКЕТИНГ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	60
– заочна	60
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з маркетингу

Концепція підготовки

Навчання за спеціальністю спрямоване на підготовку фахівців-маркетологів здатних працювати у сферах управління маркетингом, реклами, логістики, досліджень і прогнозування ринку, міжнародного маркетингу й торгівлі. В результаті отримання спеціальності магістри можуть здійснювати формування ринкової стратегії підприємства; забезпечення конкурентоздатності підприємства; розробку й реалізацію маркетингових планів діяльності підприємства; організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства на засадах міжнародного маркетингу; організацію розподілу продукції в системах типу «точно в термін», «від дверей до дверей» тощо; організацію комунікативної політики підприємства, організацію роботи підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища; запобігання впливу несприятливих факторів та попередження кризового стану; оцінку факторів ризику при впровадженні маркетингових заходів, вимірювати їх розмір та організувати їх.

Магістерська програма «Логістика»

Метою спеціалізації є підготовка фахівців у галузі маркетингової логістики, які здатні компетентно, кваліфіковано і відповідально виконувати основні логістичні функції, сприяти ефективному просуванню товарів від виробника до споживача, впроваджувати новітні організаційно-економічні технології у сфері збуту продукції. Програма передбачає підготовку управлінських кадрів вищої кваліфікації, здатних до творчої професійної діяльності і застосування інноваційних методів в сфері логістики.

Сфери зайнятості випускників

Логістичні компанії та логістичні підрозділи великих підприємств.

Магістерська програма «Рекламний менеджмент»

Підготовка фахівців з управління рекламними проектами, організації та управління якістю рекламного проекту і його реалізації. Мета – ознайомити студентів з сучасними комунікаційними технологіями, методами управління рекламними проектами, стандартами і технологією розробки та реалізації рекламних заходів.

Сфери зайнятості випускників

Рекламні агентства та рекламні підрозділи підприємств і організацій.

Магістерська програма «Комерційно-посередницька діяльність»

Метою спеціалізації є підготовка фахівців у галузі збутової та посередницької діяльності з високим рівнем професіоналізму та культури, які здатні компетентно, кваліфіковано і відповідально виконувати основні функції комерційної діяльності, з допомогою усіх існуючих маркетингових засобів сприяти просуванню товарів від виробника до споживача, впроваджувати новітні організаційно-економічні технології у сфері збуту продукції.

Сфери зайнятості випускників

Підприємства та організації, що займаються посередницькою діяльністю; відділи збуту та продажу підприємств різних організаційно-економічних форм.

Магістерська програма «Міжнародна торгівля»

Підготовка фахівців для аналізу кон'юнктури ринків в умовах глобалізації світового економічного простору, розробки та оцінки економічної ефективності міжнародних комерційних угод, застосування принципів маркетингу у міжнародній торгівлі. Метою програми є підготовка фахівців у галузі міжнародної торгівлі, які здатні виконувати відповідні функції торгівлі на зовнішніх ринках, сприяти ефективному просуванню товарів, впроваджувати новітні організаційно-економічні технології у сфері міжнародної торгівлі.

Сфери зайнятості випускників

Маркетингові підрозділи міжнародних компаній та спільних підприємств.

Практичне навчання

Майбутні магістри з маркетингу на прикладі реальних підприємств вивчають специфічні особливості сільськогосподарської продукції як товару, механізми формування й реалізації маркетингових стратегій, стратегії ціноутворення та особливості реалізації маркетингової цінової політики, організацію збуту, особливості рекламного менеджменту. Як потенційні керівники вони вчаться здійснювати управління підрозділами з маркетингу, набувають знання практичних аспектів роботи ринку та розуміння їх впливу на стан розвитку як підприємства, так і конкурентного середовища, і ринку в цілому, визначати роль фахівця-маркетолога в господарській системі держави в умовах посилення глобальної конкуренції та сучасних глобалізаційних викликів.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Розробка стратегій просування товарів на ринок.
2. Розробка маркетингової стратегії продукту.
3. Удосконалення діяльності сільськогосподарського підприємства на основі маркетингових досліджень.
4. Організація маркетингової діяльності на підприємстві.
5. Організація комерційної діяльності підприємства на основі маркетингу.
6. Формування комунікативної політики підприємства на внутрішньому (зовнішньому) ринку.
7. Управління транспортними перевезеннями в сучасній логістиці.
8. Обґрунтування маркетингової політики розподілу.
9. Управління маркетинговою діяльністю на підприємстві.
10. Організація маркетингових досліджень на ринку молока та молочної продукції.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Маркетинг»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Соціальна відповідальність	1	120	4
2	Стратегічний маркетинг	1	120	4
3	Логістичний менеджмент	1	120	4
4	Рекламний менеджмент	2	120	4
5	Маркетинговий менеджмент	2	120	4
6	Методи прогнозування в маркетингових дослідженнях	1	120	4
7	Комерційна діяльність посередницьких підприємств	1	120	4
8	Маркетингове планування	2	120	4
9	Управління конкурентоспроможністю підприємства	1	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	120	4
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни вільного вибору				
1	Глобальна економіка	2	90	3
2	Інноваційний розвиток підприємства	2	90	3
3	Банківська система	2	90	3
4	Фінансовий ринок	2	90	3
5	Іпотечне кредитування	2	90	3
6	Фінансовий менеджмент	2	90	3
7	Менеджмент персоналу	2	90	3
8	Міжнародний менеджмент	2	90	3
9	Товарна інноваційна політика	2	90	3
10	Психологія управління та конфліктологія	2	90	3
11	Діловий протокол та ведення переговорів	2	90	3
12	Підприємництво	2	90	3
13	Біржовий ринок	2	90	3
14	Управління активами	2	90	3
15	Техніка презентацій та web-дизайн	2	90	3
Всього за вільним вибором			270	9

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм				
2.2.2.1 Магістерська програма «Логістика»				
1	Управління проектами	2	120	4
2	Математичні моделі в логістиці	2	120	4
3	Логістика в ЗЕД	2	120	4
4	Транспортна логістика	2	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.2. Магістерська програма «Міжнародна торгівля»				
1	Маркетингові дослідження зарубіжних ринків	2	120	4
2	Міжнародна торгівля та кон'юнктура світових ринків	2	120	4
3	Логістика в ЗЕД	2	120	4
4	Міжнародні комерційні угоди	2	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.3. Магістерська програма «Комерційно-посередницька діяльність»				
1	Електронна комерція	2	120	4
2	Мерчендайзинг	2	120	4
3	Технологія прямих продаж	2	120	4
4	Технологія роздрібної торгівлі	2	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.4. Магістерська програма «Рекламний менеджмент»				
1	Управління рекламними проектами	2	120	4
2	Бренд-менеджмент	2	120	4
3	Креатив у рекламі	2	120	4
4	Психологія реклами	2	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
Всього за вибором студентів			750	25
Разом за вибірковою складовою			1110	37
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича та переддипломна практика	2,3	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи		270	9
Всього			510	17
Разом за світньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна відповідальність. Мета дисципліни: сформувати у студентів фундаментальні знання з теорії та практики соціальної відповідальності і відповідні професійні компетенції.

Стратегічний маркетинг. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння теоретичними та методичними основами формування стратегій, а також практичними навичками прийняття стратегічних рішень в процесі управління маркетинговою діяльністю та розвитком підприємства на ринку. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері стратегічного маркетингового аналізу, сегментування ринків, позиціонування, розробки загальних, конкурентних та функціональних стратегій, пошуку і утримання конкурентних переваг.

Логістичний менеджмент. Мета – оволодіння теоретичними основами, базовими категоріями логістичного менеджменту, методологічними аспектами організації і управління логістичною діяльністю в сучасних умовах.

Рекламний менеджмент. Метою дисципліни є формування системи теоретичних і прикладних знань про сферу рекламного менеджменту, стратегії і тактики рекламної діяльності на ринку України. Основними завданнями дисципліни є

вивчення питань планування рекламної діяльності, етапів створення рекламного повідомлення, сфери застосування рекламного менеджменту, знання характеристик основних учасників цього процесу, отримання студентами практичних навичок для діяльності у складі маркетингових служб. Майбутні маркетологи вивчають підходи до створення реклами, її руху на ринок та оцінки ефективності.

Маркетинговий менеджмент. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система управлінських відносин у маркетингових підрозділах та їх зв'язки з іншими підрозділами підприємств. Метою викладання дисципліни «Маркетинговий менеджмент» є формування сучасного розуміння можливостей управління маркетингом для досягнення переходу до нового рівня і форм споживання шляхом ситуаційного аналізу ринку, прогнозування еволюції потреб споживачів та стратегічного планування стимуляції руху товарів і послуг, організації продажу, що забезпечує зростання стійкості підприємницької діяльності в умовах вітчизняного ринку. Основними завданнями вивчення дисципліни є здобуття переконливої освіченості у фундаментальних можливостях маркетингового менеджменту для забезпечення та розширення активності підприємницької діяльності у конкретних організаціях і умовах.

Методи прогнозування в маркетингових дослідженнях. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань та вмінь у галузі теорії та методології прогнозування в маркетингових дослідженнях макро- і мікросередовища ринку, продукції/послуг. Предмет дисципліни - методологічні і технологічні засади методів і процесів дослідження та прогнозування господарюючих суб'єктів та умов навколишнього бізнес-середовища. Програма навчальної дисципліни включає 2 модулі: теоретичні основи прогнозування в маркетингових дослідженнях; кількісні методи прогнозування в маркетингових дослідженнях

Комерційна діяльність посередницьких підприємств. Дисципліна передбачає формування актуальних поглядів на можливості управління комерційною діяльністю посередницьких підприємств для переходу до сучасних технологій, стратегій, тактики закупівлі та продажу товарів; використання та застосування сучасних форм, методів здійснення комерційних операцій для ефективного ведення комерційної діяльності посередницьких підприємств.

Маркетингове планування. Метою дисципліни є набуття знань та практичних навичок відносно складання планів маркетингу, управлінні процесом їх реалізації, формуванні і підтримці попиту споживачів на товари та послуги, виявленні цільових сегментів, визначення контрольних показників виконання плану. Завданням дисципліни є вивчення етапів, функціональної структури та інформаційного забезпечення системи маркетингового планування. Предмет: процес маркетингового планування, фактори, які при цьому враховуються. В результаті студенти отримують знання з використання ряду методів та прийомів для виконання планування з врахування особливостей сфери його застосування.

Управління конкурентоспроможністю підприємства. Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблення теоретичних знань, оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з ефективного управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах маркетингу у сучасних умовах господарювання. Завданнями курсу є: усвідомлення ролі та значущості проблем управління конкурентоспроможністю підприємства; глибоке оволодіння знаннями, які відображають роль і місце маркетингу у процесі управління конкурентоспроможністю підприємства; узагальнення теоретичні знання та практичні навички формування конкурентного статусу підприємства та управління ним; набуття умінь та навичок використання методів роботи у даній сфері, орієнтування в конкретних практичних ситуаціях.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організовувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, законів і категорій діалектики, економічних законів і категорій, економіко-статистичних методів, економіко-математичного моделювання та ін. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини - розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. В результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуці, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищі.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Дисципліни вільного вибору

Глобальна економіка. Мета дисципліни: формування у студентів розуміння умов і факторів становлення, механізмів та інструментів функціонування глобальної економіки, усвідомлення своєї інтелектуальної місії для прийняття збалансованих управлінських рішень у контексті загальноцивілізаційного прогресу.

Інноваційний розвиток підприємства. Мета дисципліни: формування знань, вмінь, навичок у поглибленні фахових компетенцій щодо забезпечення інноваційного розвитку економічних систем, оцінювання їх інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних управлінських рішень з розвитку економіки на інноваційних засадах.

Банківська система. Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами основними засадами здійснення банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченню навчання вони змогли якнайкраще орієнтуватися в питаннях діяльності банківської системи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Фінансовий ринок. Мета дисципліни полягає в розширенні знань та поглибленні навичок студентів щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політику формування портфельних інвестицій. Завдання дисципліни – подати в необхідному обсязі теоретичний матеріал, який включає наукові розробки

вітчизняних та зарубіжних вчених; дати структурне розуміння закономірностей у сфері фінансових відносин між емітентами, інвесторами, професійними учасниками, регулюючими органами та саморегульованими організаціями; визначити сукупність заходів, що забезпечують оптимальний ризик на фінансовому ринку

Іпотечне кредитування. Після вивчення курсу “Іпотечне кредитування” студент повинен знати: основні принципи побудови іпотечних відносин; теоретичні основи функціонування та організації діяльності іпотечних фінансово-кредитних установ; основні інститути, що забезпечують дієздатність системи іпотечного кредитування; місце, роль, функції та завдання іпотечних банків; методологію організації операцій іпотечними банками. Студент повинен вміти: використовувати набуті теоретичні знання під час роботи в фінансово-кредитних установах; аналізувати діяльність іпотечних банків як в цілому, так і окремих його операцій зокрема.

Фінансовий менеджмент. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі правління фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Менеджмент персоналу. Метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо формування та реалізації кадрової політики в сучасних організаціях, раціонального відбору працівників на посади та формування дієвого трудового колективу, оцінювання та розвитку працівників, а також цілеспрямованого використання їх потенціалу.

Міжнародний менеджмент. Вивчення даної дисципліни пов'язане з необхідністю дати студентам знання щодо тенденцій управління, які спостерігаються у світовій практиці. Студенти досліджують системи управління в різних країнах, порівнюють їх та оцінюють з позицій перенесення в Україну.

Товарна інноваційна політика. Метою викладання дисципліни є формування системи знань про головні напрямки в стратегічному плануванні інноваційного процесу для створення комерційно вигідних товарів. Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з засадами маркетингу продуктових інновацій; методами ефективного застосування результатів наукових досліджень для створення конкурентоспроможних товарів; набуттям навичок використання сучасних методів і прийомів генерування ідей; з функціонально-економічним обґрунтуванням відповідності нових товарів ринковим вимогам.

Психологія управління та конфліктологія. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні загальних закономірностей, механізмів становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень в процесі управлінської діяльності, в умовах стресу і конфлікту. Завдання дисципліни – сформулювати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього управлінця.

Діловий протокол та ведення переговорів. Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямках, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Підприємництво. Дана дисципліна дає знання про закони, що управляють, з одного боку, відносинами економічної власності між різними суб'єктами підприємницької діяльності та найманими працівниками, а з іншого – діями підприємців у процесі вибору ресурсів для виробництва, обміну, розподілу та споживання товарів і послуг.

Біржовий ринок. Дана дисципліна дає студентам уявлення про основні інструменти торгівлі, що використовуються на світовому біржовому ринку. Майбутні фахівці з маркетингу на прикладі біржового ринку вивчають процес народження ціни на товар та досліджують фактори, що на неї впливають.

Управління активами. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління активами підприємств та організацій, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність.

Техніка презентацій та web-дизайн. Мета викладання дисципліни полягає у підготовці студента до проведення презентацій, доповідей перед колективами різного рівня, підготовки та навчання методам проектування сайтів для доведення своєї думки до слухача/споживача. Завданням дисципліни є засвоєння методів створення презентацій та сайтів, ознайомлення з основами побудови доповіді.

2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм

2.2.2.1. Магістерська програма «Логістика»

Управління проектами. Передбачає отримання знань з планування, організації та управління ресурсами з метою успішного досягнення цілей та завершення завдань проекту. Головним завданням є набуття навиків досягнення всіх цілей та виконання завдань проекту, одночасно виконуючи зобов'язання щодо наперед визначених обмежень проекту. Типовими обмеженнями є межі та зміст проекту, час, бюджет.¹ Другорядним завданням, але амбіційнішим, є оптимізація, розподілення та інтеграція завдань, необхідних для досягнення наперед визначених цілей.

Математичні моделі в логістиці. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління.

Логістика в ЗЕД. Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності розвитку логістичних систем, особливості та тенденції управління та оптимізація матеріальних потоків у зовнішньоекономічній діяльності. Метою викладання курсу є формування у майбутніх спеціалістів системних знань щодо концептуальних основ логістики, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах. Завдання дисципліни – набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики логістики; опанування методичним інструментарієм розроблення та реалізації завдань логістики; оволодіння навичками логістичного мислення та розроблення пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування; набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Транспортна логістика. Передбачається висвітлення таких питань, як характеристика світового ринку транспортно-логістичних послуг, транспортно-логістична стратегія Європейського Союзу, задачі транспортної логістики, вибір транспортного засобу, складання маршрутів руху, транспортні тарифи та штрафи, транспортні характеристики вантажів, планування вантажних перевезень. Метою

дисципліни є отримання студентами знань та навичок щодо компонентів сучасних транспортних логістичних систем. Завдання дисципліни спрямоване на формування у студентів компетентності щодо розвитку транспортної логістики в Україні.

2.2.2.2. Магістерська програма «Міжнародна торгівля»

Маркетингові дослідження зарубіжних ринків. Метою дисципліни є формування у студентів знань та вмінь у галузі теорії та методології маркетингових досліджень макро- і мікросередовища зарубіжного ринку. Предметом дисципліни є теоретичні і практичні основи організації маркетингових досліджень зарубіжних ринків господарюючими суб'єктами з метою оцінки змін умов світових товарних ринків та обґрунтування ефективних управлінських рішень. Програма навчальної дисципліни включає два модулі: теоретичні основи маркетингових досліджень зарубіжних ринків; дослідження конкурентів та споживачів на зарубіжних ринках.

Міжнародна торгівля та кон'юнктура світових ринків. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у студентів знань та вмінь у галузі теорії та методології кон'юнктурного аналізу та прогнозування в маркетингових дослідженнях світових товарних ринків. Предметом дисципліни є теоретичні і практичні основи організації кон'юнктурного дослідження господарюючими суб'єктами змін умов світових товарних ринків. Програма навчальної дисципліни включає два модулі: теоретичні основи кон'юнктурних досліджень в міжнародній торгівлі; кон'юнктурні дослідження світових товарних ринків.

Логістика в ЗЕД. Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності розвитку логістичних систем, особливості та тенденції управління та оптимізація матеріальних потоків у зовнішньоекономічній діяльності. Метою викладання курсу є формування у майбутніх спеціалістів системних знань щодо концептуальних основ логістики, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах. Завдання дисципліни – набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики логістики; опанування методичним інструментарієм розроблення та реалізації завдань логістики; оволодіння навичками логістичного мислення та розроблення пропозицій щодо удосконалення логістичних систем і механізмів їх функціонування; набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків здійснення логістичних рішень при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародні комерційні угоди. Метою вивчення курсу «Міжнародні комерційні угоди» є отримання студентами знань з питань підготовки, укладання та виконання міжнародних комерційних угод на підставі найважливіших джерел правового регламентування міжнародної комерційної діяльності, розроблених ЄЕК ООН, УНІДРУА, ЮНСІТРАЛ, МТП та об'єднаннями підприємців, а також форм і методів міжнародних комерційних розрахунків. Завданнями дисципліни є ознайомлення студентів з сутністю міжнародних комерційних угод, принципами міжнародних договорів, які враховуються при складанні контрактів, та з питаннями спрощення процедур у міжнародній комерційній діяльності.; відпрацювання практичних навичок та їх використання в процесі складання контрактів міжнародної купівлі-продажу сировинних та промислових товарів, контрактів при зустрічній торгівлі, торгово-посередницьких операціях, ліцензійних, франчайзингових, інжинірингових, лізингових, факторингових послугах та послугах з технічного обслуговування виробництва; надання студентам практичних знань щодо форм розрахунків, їх переваг та недоліків, а також функціонування міжнародних платіжних систем.

2.2.2.3. Магістерська програма «Комерційно-посередницька діяльність»

Електронна комерція. Розкрито суть, зміст та роль електронної комерції в сучасному секторі світової та вітчизняної економіки, розглянуто інструментарій електронної комерції на базі глобальної мережі Internet, сфери та основні принципи ведення електронної комерції. Значну увагу приділено характеристиці основних форм та проектів електронної комерції (зокрема електронним магазинам, електронним аукціонам, електронним торговельним майданчикам) електронним платежам, специфіці надання окремих видів послуг. Висвітлено питання аналізу ефективності електронної комерції та її нормативно-правового забезпечення.

Мерчендайзинг. Дисципліна передбачає висвітлення таких питань, як контроль товарних запасів в роздрібній торгівлі; ефективне розміщення товарів в магазинах; маркетингові комунікації в місцях продажу; ефективність роботи торгового персоналу. Метою дисципліни є отримання студентами знань та навичок щодо сучасних методів, механізмів та інструментів мерчендайзингу. Завдання дисципліни спрямовані на формування у студентів компетентності щодо: викладки товарів на експозиційному обладнанні, розміщення рекламних матеріалів в торговельних місцях, можливості представлення максимально можливого асортименту товару.

Технологія прямих продаж. Питання дисципліни охоплюють особливості організації та планування прямого продажу, послідовність дій при здійсненні процесу прямого продажу, методів та алгоритмів прийняття рішень щодо процесу персонального продажу на підприємствах будь-якої форми господарювання. Метою вивчення курсу є отримання студентами знань з питань організації ефективного продажу продукції та послуг, прийняття вірних виробничих, організаційних та наукових рішень на рівні сучасних вимог. Завданнями дисципліни є ознайомлення студентів з відповідними категоріями прямого продажу, з вимогами щодо торгових представників, особливостями вдалої презентації товару; відпрацювання практичних навичок та їх використання в процесі прямого продажу; прищеплення бажання творчого пошуку вдосконалення процесу продажу товарів за сучасних ринкових умов в Україні.

Технологія роздрібної торгівлі. Метою дисципліни є формування знань і навичок в галузі раціонального будування торговельних підприємств, вміння проектувати торговельно-технологічні процеси, впроваджувати в торгівлю досягнення науково-технічного прогресу. Завдання дисципліни полягає у розумінні та вивченні комплексу питань, що розкривають зміст та особливості роздрібної торгівлі. Особлива увага приділяється вивченню принципів організації торгівлі, факторів, що впливають на ефективність торговельно-технологічних процесів, методів роздрібного продажу товару.

2.2.2.4. Магістерська програма «Рекламний менеджмент»

Управління рекламними проектами. Дисципліна передбачає підготовку до планування і управління рекламним проектом, зокрема за такими напрямками: середовище проекту, що впливає на проект (внутрішні і зовнішні фактори), формулювання проекту – постановка цілей, задач і вироблення стратегії реалізації проекту, планування проекту – система заходів для реалізації проекту, технічне виконання – безпосереднє технічне виконання пунктів плану проекту, управління проектом – контроль за виконанням проекту відповідно до плану.

Бренд-менеджмент. Основна роль бренд-менеджменту полягає в інтеграції процесів створення, управління та оцінки ефективності брендів, спрямованих на збільшення їхньої цінності для споживачів. Мета дисципліни – надання студентам теоретичні знання та практичні навички зі створення та управління брендами, реалізації брендівих стратегій з метою досягнення максимального ефекту для підприємства. Завдання: забезпечити формування компетенцій за наступними

напрямами: розуміти сутність і принципи реалізації бренд-менеджменту на підприємстві, мету діяльності бренд-менеджера, передумови ефективної реалізації бренд-менеджменту; навчити студентів самостійно створювати бренди, ефективно управляти активами бренду, розробляти та підтримувати брендові стратегії підприємства. Предметом дисципліни є методи, процеси та дії підприємства зі створення брендів і управління їхніми активами.

Креатив у рекламі. Мета викладання дисципліни – це набуття магістрантами знань про методи й технології творчості в рекламі різними засобами мас-медіа та поліграфії, формування креативного мислення, практичних навичок та вмінь у сфері реклами, а також використання спеціальної та довідкової літератури з творчої діяльності в практичній господарській діяльності. Завдання вивчення дисципліни полягає в освоєнні основних напрямків творчої діяльності у рекламі; принципів і методичних підходів до генерації нових ідей у рекламі з позицій різних творчих шкіл; набуття вмінь з аналізу ефективності рекламних звернень в різних засобах інформації.

Психологія реклами. Метою вивчення дисципліни є усестороннє поглиблення знань і оволодіння теоретичними знаннями, практичними навичками в сфері психології реклами та в динаміці психологічних процесів взаємодії в системі «реклама-споживач» з метою вирішення завдань психологічного конструювання ефективних рекламних образів товарів (послуг); вміння формування та використання спеціальної психотехнології реклами в просуванні товарів на ринок. Завдання дисципліни полягає в отриманні магістрантами знань по формуванню у населення ефективних рекламних образів (іміджу) товарів (послуг) близьким майбутнім споживачам (цільовим групам). А також забезпечення запам'ятовування рекламних звернень, здійснення ефективних рекламних впливів на поведінку споживача, пробудження у них бажання придбати товар (послугу), що рекламується.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ І АДМІНІСТРУВАННЯ»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	60
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр з менеджменту організацій і адміністрування, менеджер (управитель) організації

Концепція підготовки

Головне завдання підготовки магістрів з менеджменту організацій і адміністрування полягає в тому, щоб навчити їх самостійно приймати рішення, здійснювати наукові дослідження діяльності за відповідним спрямуванням і давати практичні рекомендації виробництву з таких актуальних проблем АПК: розробка і здійснення економічної політики, планово-прогнозних, економіко-організаційних і дослідницьких функцій, необхідних для упорядкування та раціонального використання матеріально-технічного потенціалу суб'єктів АПК; підвищення оперативності і надійності управління, впровадження нових, прогресивних організаційних форм; удосконалення методології економічного аналізу, прогнозування інвестиційної діяльності, розробка бізнес-планів і обґрунтування варіантів управлінських рішень; правильне застосування на практиці положень чинного законодавства України з питань фінансування, кредитування і оподаткування підприємств, установ і організацій АПК.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Управління стратегічним розвитком підприємства»

Підготовка фахівців для управління діяльністю та кадрового забезпечення у великих господарських формуваннях та об'єднаннях інтегрованих служб організаційно-стратегічного розвитку, діяльність яких передбачає комплексну діагностику стану організаційних систем, реалізацію інноваційних підходів, через упереджувальну систему антикризового управління шляхом створення результативного організаційного механізму забезпечення функціонування суб'єктів корпоративної взаємодії.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Менеджмент на ринку товарів і послуг»

Підготовка фахівців для управління діяльністю різних організаційних формувань на ринку, в тому числі суб'єктів ринкової інфраструктури на основі

формування конкурентних переваг організацій та їх продукції. Майбутні магістри з менеджменту, навчаючись на даній магістерській програмі, здобувають теоретичні та практичні навички підвищення конкурентоспроможності конкретного виду продукції чи послуг за рахунок системи організаційних заходів, в тому числі мотиваційного характеру.

Сфера зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Управління якістю»

Підготовка фахівців для побудови системи менеджменту якості з урахуванням цілей та політики в інформаційному менеджменті якості продукції, методології визначення та аналізу показників якості, удосконалення процесів функціонування системи забезпечення якості. Випускники даної магістерської програми матимуть можливість підвищувати ефективність господарської діяльності очолюваних ними формувань за рахунок використання сучасних підходів до менеджменту, побудованих на критеріях якості як управління підприємством чи організацією, так і якості пропонованої продукції та послуг.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Управління у сфері економічної конкуренції»

Вивчення теоретичних аспектів управління у сфері економічної конкуренції покладено в основу даної програми. Підготовка фахівців з питань управління у сфері економічної конкуренції обумовлюється посиленням конкурентного тиску на підприємницькі структури, що вимагає реалізації системного підходу до формування комплексних заходів по забезпеченню конкурентоздатності, конкурентоспроможності та конкурентостійкості підприємств.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Менеджмент кооперативних формувань»

Вивчення теоретичних аспектів управління різними сферами діяльності кооперативних форм господарювання відповідно до потреб національної економіки. У ході освоєння програми студент набуває знання, вміння та компетенції з планування, мотивації, контролю, організації та координації діяльності кооперативного підприємства; прийняття комплексних ефективних управлінських рішень відповідно до кооперативних принципів управління; планування потреб у різних видах ресурсів та узгодження їх використання з членами кооперативу; складання планів розвитку кооперативу; організація колективної праці; координація командної роботи та вміння вирішувати конфлікти в кооперативі; організація транспарентних відносин в кооперативі; регулювання процесів обслуговування членів; розуміння основних потреб членів, клієнтів та застосування стратегії просування нових товарів й послуг через кооператив; формування та розвиток організаційної культури кооперативу; здійснення консультаційної діяльності.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами підприємств кооперативного та інтегрованого типу.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Наукові підходи забезпечення результативності управління на ринку товарів і послуг»

Підготовка фахівців з питань формування та функціонування системи менеджменту суб'єктів господарювання на ринку товарів та послуг, орієнтованих на забезпечення результативної діяльності по задоволенню потреб споживачів з використанням інноваційних підходів в управлінні. Випускники володітимуть відповідним науково-спрямованим інструментарієм аналізу та вибору оптимальних управлінських рішень, матимуть навички розробки власних пропозицій, удосконалюючи існуючі підходи до управління на ринку товарів та послуг.

Сфери зайнятості випускників

Аспірантура, організації з надання консалтингових послуг у сфері управління.

Практичне навчання

Майбутні магістри з менеджменту на конкретних підприємствах здобувають навички роботи із сучасними методами управління, знання з технологічних питань роботи підприємства, здатність керувати собою; будувати чіткі особисті цілі; вміння вирішувати проблеми; здатність до інновацій; здатність впливати на оточуючих; знання сучасних управлінських підходів; здатність керувати; уміння навчати і розвивати підлеглих; здійснювати управління підприємством, знання практичних аспектів прийняття управлінських рішень.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Удосконалення системи управління трудовим потенціалом підприємства.
2. Удосконалення системи оцінки роботи та особистих якостей управлінських працівників.
3. Управління підприємницькою діяльністю та шляхи його вдосконалення.
4. Удосконалення організації та мотивації праці на підприємстві.
5. Удосконалення системи управління в галузі тваринництва.
6. Розвиток системи комунікацій в управлінні підприємствами.
7. Удосконалення процесу прийняття та реалізації управлінських рішень.
8. Формування конкурентоспроможних стратегій підприємств.
9. Формування системи управління якістю діяльності підприємств АПК.
10. Управління персоналом в кооперативних формуваннях.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Договірне право	1	120	4
2	Менеджмент організації	1	120	4
3	Психологія управління та конфліктологія	1	120	4
4	Корпоративне управління	2	120	4
5	Управління змінами	2	120	4
6	Управління проектами	2	120	4
7	Управління якістю	2	120	4
8	Інформаційні системи і технології в управлінні організацією	2	120	4
9	Інвестиційний менеджмент	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	120	4
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента				
1	Управління активами	2	120	4
2	Діловий протокол та ведення переговорів	2	120	4
3	Ділова гра (Бізнес-менеджмент)	2	120	4
4	Податкова система	2	120	4
5	Управлінський облік	2	120	4
6	Банківська справа	2	120	4
7	Фінансовий менеджмент	2	120	4
8	Маркетинговий менеджмент	2	120	4
9	Міжнародний менеджмент	2	120	4
10	Публічне адміністрування	2	120	4
Всього за вільним вибором студента			240	8
2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм				
2.2.2.1 Магістерська програма «Менеджмент на ринку товарів і послуг»				
1	Управління інфраструктурою ринку	3	120	4
2	Управління маркетинговими комунікаціями та конкурентоспроможністю	3	120	4
3	Управління потенціалом підприємства	3	120	4
4	Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг	3	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.2 Магістерська програма «Управління якістю»				
1	Комплексна система управління якістю продукції та послуг	3	120	4
2	Інформаційний менеджмент якості праці та продукції	3	120	4
3	Управління потенціалом якості	3	120	4
4	Управління якістю в корпорації	3	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.3 Магістерська програма «Управління у сфері економічної конкуренції»				
1	Управління конкурентоспроможністю підприємств	3	120	4
2	Управління потенціалом підприємства	3	120	4
3	Управління ризиками та економічною безпекою	3	120	4
4	Ділова етика та соціальна відповідальність бізнесу	3	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.2.2.4 Магістерська програма «Управління стратегічним розвитком підприємства»				
1	Управління організаційним розвитком підприємства	3	120	4
2	Антикризове управління	3	120	4
3	Діагностика в системі управління	3	120	4
4	Управління інноваційною діяльністю підприємства	3	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.5 Магістерська програма «Менеджмент кооперативних формувань»				
1	Управління діяльністю кооперативів	3	120	4
2	Середовище для розвитку кооперативного підприємництва	3	120	4
3	Управління взаємодією між клієнтами та членами в кооперативі	3	120	4
4	Організаційне забезпечення діяльності кооперативу	3	120	4
Всього за магістерською програмою			480	16
Разом за вибором студента			720	24
Разом за вибірковою складовою			990	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича та переддипломна практика	2,3	240	8
2	Підготовка і захист магістерської роботи		300	10
Всього			540	18
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Менеджмент організацій і адміністрування»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Договірне право	1	120	4
2	Менеджмент організації	1	120	4
3	Психологія управління та конфліктологія	1	120	4
4	Корпоративне управління	2	120	4
5	Управління змінами	2	120	4
6	Управління проектами	2	120	4
7	Управління якістю	2	120	4
8	Інформаційні системи і технології в управлінні організацією	2	120	4
9	Інвестиційний менеджмент	2	120	4
10	Методологія та організація наукових досліджень: поглиблений рівень	4	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1170	39
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	120	4
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента				
1	Управління активами	2	120	4
2	Діловий протокол та ведення переговорів	2	120	4
3	Ділова гра (Бізнес-менеджмент)	2	120	4
4	Податкова система	2	120	4
5	Управлінський облік	2	120	4
6	Банківська справа	2	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
7	Фінансовий менеджмент	2	120	4
8	Маркетинговий менеджмент	2	120	4
9	Міжнародний менеджмент	2	120	4
10	Публічне адміністрування	2	120	4
Всього за вільним вибором студента			240	8
2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм				
2.2.2.5 Магістерська програма «Наукові підходи до забезпечення результативності управління на ринку товарів і послуг»				
1	Управління інфраструктурою ринку	3	120	4
2	Управління маркетинговими комунікаціями та конкурентоспроможністю	3	120	4
3	Управління потенціалом підприємства	3	120	4
4	Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг	3	120	4
5	Управління фінансовою санацією та банкрутством	4	120	4
6	Математичні моделі в менеджменті і маркетингу	4	120	4
7	Бізнес-планування інноваційних проєктів	4	120	4
8	Міжнародна стандартизація та сертифікація технологій, сировини та готової продукції	4	90	3
Всього за магістерською програмою			930	31
Разом за вибором студента			1170	39
Разом за вибірковою складовою			1530	51
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича та переддипломна практика	2,4	300	10
2	Педагогічна практика	3	150	5
3	Підготовка і захист магістерської роботи	390	450	15
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Договірне право. Мета викладання дисципліни у студентів управлінського спрямування підготовки – здобуття системи правових знань, що регламентує порядок укладання, виконання та припинення господарських договорів різних видів. Вивчення дисципліни дає наступні знання: основні категорії договірного права; порядок укладення договорів, зокрема господарських договорів; особливості змісту окремих видів договорів у сфері господарської діяльності; порядок притягнення до юридичної відповідальності суб'єктів договірних відносин за порушення умов договору.

Менеджмент організації. Метою вивчення дисципліни є оволодіння теорією та практикою результативного управління організацією у мінливих умовах соціально-економічного оточення. Завданнями вивчення дисципліни є: нормування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі управління підсистемами організації на всіх стадіях її життєвого циклу у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем.

Психологія управління та конфліктологія. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні загальних закономірностей, механізмів становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень в процесі управлінської діяльності, в умовах стресу і конфлікту. Завдання дисципліни – сформулювати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для

практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього управлінця.

Корпоративне управління. Мета дисципліни - ознайомлення студентів із теоретичними основами корпоративного управління, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи корпоративного управління на підприємствах.

Управління змінами. Мета дисципліни: оволодіння практичними знаннями та одержання практичних навичок із організації процесу управління. Завдання вивчення дисципліни: розуміння сутності змін та природи їх виникнення; формування у студентів наукового світогляду і знань із технологій та методів управління змінами в організаціях; вивчення особливостей функціонування організацій в умовах безперервних змін.

Управління проектами. Основною метою вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців належних практичних умінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних проектів з метою досягнення ефективного існування та розвитку організації. Основними завданнями вивчення дисципліни є забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління проектами в організації.

Управління якістю. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи знань з теорії та методології управління якістю, принципів побудови та функціонування систем управління якістю, опанування нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо управління якістю. Основними завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів щодо організації робіт із забезпечення та управління якістю.

Інформаційні системи і технології в управлінні організацією. Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів знань і навичок щодо сучасних інформаційних систем і технологій, їх раціонального використання, а також практичних навичок ефективного використання сучасних інформаційних технологій в процесі здійснення управлінської діяльності в організації.

Інвестиційний менеджмент. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління інвестиційною діяльністю підприємств, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність на підприємстві.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Мета дисципліни: формування системи знань з методології, теорії методу і дослідницького процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності на етапах написання магістерської роботи, формування вміння організувати наукове дослідження певної проблеми з використанням усього комплексу традиційних методів наукових досліджень, у тому числі загальних і спеціальних методів, законів і категорій діалектики, економічних законів і категорій, економіко-статистичних методів, економіко-математичного моделювання та ін. Основним завданням теоретичної частини курсу є ознайомлення студентів з сучасними концепціями наукової творчості, з основами методології наукового

пізнання та методики наукових досліджень. Основні завдання практичної частини - розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження. В результаті освоєння курсу студенти повинні вдосконалити свої вміння у пошуці, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів дослідження. Передбачається ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання та управління.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищі.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента

Управління активами. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління активами підприємств та організацій, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність.

Діловий протокол та ведення переговорів. Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямках, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Ділова гра (Бізнес менеджмент). Головною метою викладання дисципліни є формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління основною діяльністю підприємств та умінь розроблення операційної стратегії, створення і використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Податкова система. Мета дисципліни – з'ясування економічної природи податків, їх суті, функцій, об'єктивності в ринкових умовах; розкриття змісту податкової політики, податкової системи, податкового механізму та їх складових, вивчення практичного механізму застосування окремих податків та зборів, освоєння вимог до заповнення податкової звітності та механізму обчислення податків.

Управлінський облік. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства; набуття вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень

Банківська справа. Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами основними засадами здійснення банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченню навчання вони змогли якнайкраще орієнтуватися в питаннях діяльності банківської системи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Фінансовий менеджмент. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління

фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Маркетинговий менеджмент. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система управлінських відносин у маркетингових підрозділах та їх зв'язки з іншими підрозділами підприємств. Метою викладання дисципліни «Маркетинговий менеджмент» є формування сучасного розуміння можливостей управління маркетингом для досягнення переходу до нового рівня і форм споживання шляхом ситуаційного аналізу ринку, прогнозування еволюції потреб споживачів та стратегічного планування стимуляції руху товарів і послуг, організації продажу, що забезпечує зростання стійкості підприємницької діяльності в умовах вітчизняного ринку. Основними завданнями вивчення дисципліни є здобуття переконливої освіченості у фундаментальних можливостях маркетингового менеджменту для забезпечення та розширення активності підприємницької діяльності у конкретних організаціях і умовах.

Міжнародний менеджмент. Вивчення даної дисципліни пов'язане з необхідністю дати студентам знання щодо тенденцій управління, які спостерігаються у світовій практиці. Студенти досліджують системи управління в різних країнах, порівнюють їх та оцінюють з позицій перенесення в Україну.

Публічне адміністрування. Метою вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади: місцевого самоврядування.

2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.2.1. Магістерська програма «Менеджмент на ринку товарів і послуг»

Управління інфраструктурою ринку. Мета дисципліни: оволодіти теорією розвитку інфраструктури товарного ринку як найважливішої частини ринкової економіки, практичним умінням управління її діяльністю щодо просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів, здатністю знаходити та реалізовувати рішення з інтенсифікації та підвищення ефективності цієї сфери. Завдання навчальної дисципліни: знати сутність інфраструктури товарного ринку та її роль у ринковій економіці, види та умови здійснення ефективної діяльності окремими ланками інфраструктури товарного ринку.

Управління маркетинговими комунікаціями та конкурентоспроможністю. Мета вивчення дисципліни: формування у студентів - майбутніх менеджерів наукового світогляду та спеціальних знань з теорії, методології маркетингу, вироблення вмінь і навичок здійснення управлінських функцій на підприємстві на основі маркетингу для задоволення потреб споживачів та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Управління потенціалом підприємства. Метою вивчення дисципліни є підвищення ефективності управління організаційними структурами завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів принципів та інструментів адміністрування, створенню цілісної системи адміністративного управління організацією.

Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг. Головною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями;

набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

2.2.2.2. Магістерська програма «Управління якістю»

Комплексна система управління якістю продукції та послуг. Мета вивчення дисципліни – сформувати у студентів систему знань з теорії та методології управління якістю, принципів побудови та функціонування систем управління якістю для різних видів товарів (продукції, послуг), вивчення нормативно-законодавчих, організаційних та економічних питань з управління якістю товарів (послуг). Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення термінології з управління якістю; оволодіння проблемою якості на сучасному етапі та її вплив на розвиток економіки країни; вивчення вітчизняного та міжнародного досвіду управління якістю товарів для подальшого його розвитку; створення і впровадження систем якості товарів; використання методологічних основ управління: загальні підходи, принципи та методи роботи щодо якості товарів.

Інформаційний менеджмент якості праці та продукції. Метою викладання дисципліни є формування базових знань та придбання навичок необхідних для управління інформаційними ресурсами в сфері якості. Завданням вивчення дисципліни є надання знань з питань: теоретичних та методологічних основ інформаційного менеджменту якості; основних положень інформаційного управління якістю; сутності інформації як ресурсу розвитку якості ;сутності і основних принципів системного підходу до обробки і використання інформації в управлінні якістю.

Управління потенціалом якості. Головне завдання дисципліни - сформувати у студентів стійкі знання теорії управління потенціалом якості, допомогти набутти вмінь і навичок самостійно розробляти заходи щодо вдосконалення системи управління потенціалом якості. Головне завдання складається з таких складових: дати уявлення про сутність основних категорій управління потенціалом якості; розкрити формування потенціалу якості; розглянути систему управління потенціалом якості, її нормативно-правову базу; розглянути формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня потенціалу якості.

Управління якістю в корпорації. Мета: формування системи знань щодо базових принципів, категорій, методів та інструментів управління якістю в сучасних компаніях, узагальнюючи основні досягнення теорії і практики в області менеджменту якості; показати необхідність використання цих досягнень у всіх сферах діяльності корпорації; сформувати уяву про системну організацію процесів управління якістю в корпорації, що відповідає вимогам міжнародних стандартів. Завдання: розкриття сутності основних теоретичних положень сучасної концепції менеджменту якості в корпорації; розгляд призначення та механізму застосування класичних та сучасних методів і інструментів управління якістю в поточній діяльності корпорацій.

2.2.2.3. Магістерська програма «Управління у сфері економічної конкуренції»

Управління конкурентоспроможністю підприємств. Дисципліна має на меті навчити студентів оцінювати конкурентоспроможність підприємств, виявляти фактори її формування. В результаті її вивчення майбутні фахівців отримують можливість не лише визначати конкурентоспроможність того чи іншого підприємства, але й володіють знаннями для розробки системи заходів щодо її підвищення.

Управління потенціалом підприємства. Метою вивчення дисципліни є підвищення ефективності управління організаційними структурами завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів принципів та інструментів адміністрування, створенню цілісної системи адміністративного управління організацією.

Управління ризиками та економічною безпекою. Вивчаються теорія, онтологія та гносеологія ризику та економічної безпеки; досліджується сутність,

сприйняття і системний аналіз ризику в економіці та підприємстві; розглядається система об'єктивних і суб'єктивних кількісних оцінок ступеня ризику та економічної безпеки, методи управління ризиком, а також питання моделювання економічного ризику та економічної безпеки: концепція теорії гри; досліджуються багатоцільові багатокритеріальні ігрові моделі економічних задач, ігрові ієрархічні моделі обґрунтування прийняття багатоцільових багатокритеріальних рішень.

Ділова етика та соціальна відповідальність бізнесу. Об'єкт дисципліни – ділове спілкування, її предмет - його моральний та психологічний аспекти, етичні й психологічні механізми. Ділова етика та соціальна відповідальність бізнесу – це нова навчальна дисципліна, до складу якої входять різні галузі науки (етика, психологія, філософія, соціологія) та практики (управління, менеджмент та ін.). Проте найсуттєвішими складовими є етика, психологія та менеджмент науки, що займаються людинознавством і вивчають одну й ту саму природу людської поведінки (але під різними кутами зору) і чинники, що впливають на життєдіяльність людей та їхню взаємодію.

2.2.2.4. Магістерська програма «Управління стратегічним розвитком підприємства»

Управління організаційним розвитком підприємства. Дисципліна має за мету допомогти студентам опанувати широкий спектр питань, пов'язаних з організаційними особливостями функціонування та розвитку сучасних підприємств (реструктуризація, реінжиніринг бізнес-процесів, віртуальний бізнес та інші нові організаційні типи) та специфікою їх інтеграційної діяльності.

Антикризове управління. Мета викладання дисципліни – формування системи знань та умінь з антикризового управління підприємством – розпізнавання та діагностика кризових явищ, прогнозування наслідків розвитку кризових явищ та їхнього впливу на результати діяльності підприємства, визначення можливостей запобігання та забезпечення функціонування підприємства в умовах криз, ліквідація наслідків кризи, прийняття та реалізація антикризових управлінських рішень.

Діагностика в системі управління. Метою дисципліни є надання знань про використання методичного апарату та інструментарію економічної діагностики для управління підприємством. Основними завданнями курсу виступають: розгляд особливостей виробничо-господарської діяльності вітчизняних підприємств, а також обґрунтування передумов і факторів, що становлять істотний вплив на внутрішній економічний механізм кожного підприємства; узагальнення та систематизація знань в галузі оволодіння навичками здійснення економічної діагностики за різними напрямками для забезпечення ефективного управління підприємством.

Управління інноваційною діяльністю підприємства. Метою даної дисципліни є оволодіння студентами новітніми знаннями з питань стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо розробки системи ризик менеджменту з метою оптимізації рівня ризику в процесі інноваційної діяльності підприємства.

2.2.2.5. Магістерська програма «Менеджмент кооперативних формувань»

Управління діяльністю кооперативів. Дисципліна має за мету допомогти студентам опанувати широкий спектр питань, пов'язаних з особливостями управління діяльністю підприємств кооперативного типу: виконання основних та спеціальних функцій менеджменту, дотримання принципів та використання методів управління, формування системи комунікацій, налагодження лідерських взаємовідносин, прийняття управлінських рішень тощо. Також розглядаються питання формування сприятливих умов для розвитку.

Середовище для розвитку кооперативного підприємництва. Метою дисципліни є надання знань щодо визначення, аналізу та регулювання факторів

зовнішнього середовища, які формують вплив на розвиток кооперативів. В дисципліні розглядаються питання юридичного, соціального, економічного та іншого забезпечення злагодженої роботи формувань кооперативного типу на міжнародному, державному, регіональному та місцевому рівнях.

Управління взаємодією між клієнтами та членами в кооперативі. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів теоретичних знань і практичних навиків організації та підтримки успішних взаємовідносин між членами кооперативу, формування сприятливої організаційної культури, залагодження та подолання наслідків конфліктів між учасниками кооперативу. В ході детального аналізу умов та наслідків реалізації в кооперативах маркетингової концепції орієнтації на споживача, розглядаються особливості застосування комплексу маркетингу в роботі організацій кооперативного типу.

Організаційне забезпечення діяльності кооперативу. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння студентами знаннями щодо створення кооперативу та організації його роботи на різних етапах розвитку. В рамках дисципліни розглядаються особливості правового режиму роботи кооперативу, налагодження роботи бухгалтерської, фінансової, виробничої та інших підсистем організації такого типу, розподілу повноважень та відповідальності в колективі, формування організаційної структури та структури управління тощо.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2.2.1. Магістерська програма «Наукові підходи до забезпечення результативності управління на ринку товарів і послуг»

Управління інфраструктурою ринку. Мета дисципліни: оволодіти теорією розвитку інфраструктури товарного ринку як найважливішої частини ринкової економіки, практичним умінням управління її діяльністю щодо просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів, здатністю знаходити та реалізовувати рішення з інтенсифікації та підвищення ефективності цієї сфери. Завдання навчальної дисципліни: знати сутність інфраструктури товарного ринку та її роль у ринковій економіці, види та умови здійснення ефективної діяльності окремими ланками інфраструктури товарного ринку.

Управління маркетинговими комунікаціями та конкурентоспроможністю. Мета вивчення дисципліни: формування у студентів - майбутніх менеджерів наукового світогляду та спеціальних знань з теорії, методології маркетингу, вироблення вмінь і навичок здійснення управлінських функцій на підприємстві на основі маркетингу для задоволення потреб споживачів та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Управління потенціалом підприємства. Метою вивчення дисципліни є підвищення ефективності управління організаційними структурами завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів принципів та інструментів адміністрування, створенню цілісної системи адміністративного управління організацією.

Менеджмент діяльності підприємств на ринку товарів і послуг. Головною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Управління фінансовою санацією та банкрутством. Метою дисципліни є надання знань щодо визначення сутності фінансової санації та банкрутства підприємств, механізму складання та реалізації плану санації підприємства-боржника, функціонування таких категорій, як досудова санація, санація підприємств у судовому порядку, банкрутство; формування у студентів теоретичної і

методологічної бази, необхідної для вільного володіння питаннями санації та банкрутства підприємств, формування навичок щодо визначення санаційної спроможності підприємства та оцінки ефективності проведення процедур санації та ліквідації підприємства-боржника.

Математичні моделі в менеджменті і маркетингу. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління.

Бізнес-планування інноваційних проектів. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками управління інноваційною діяльністю організації. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері управління інноваційною діяльністю організації.

Міжнародна стандартизація та сертифікація технологій, сировини та готової продукції. Мета вивчення дисципліни – опанувати науково-теоретичні засади, методологічні та організаційні положення стандартизації і сертифікації технологій, сировини та готової продукції. Завдання дисципліни: вивчення основ стандартизації і сертифікації показників якості продукції, методів оцінювання її рівня, перспектив розвитку міжнародної стандартизації і сертифікації, формування вмінь використовувати нормативно-технічні документи для розв'язання практичних завдань сертифікації технологій, сировини та готової продукції.

Методологія та організація наукових досліджень (поглиблений рівень). Основним завданням теоретичної частини курсу є освоєння студентами сучасних концепцій наукової творчості, методології наукового пізнання та сучасних методик наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – подальший розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції якісного наукового дослідження.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	125
– заочна	60
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	магістр з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, менеджер (управитель) із зовнішньоекономічної діяльності

Концепція підготовки

Головне завдання підготовки магістрів з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності полягає в забезпеченні міжнародних та спільних підприємств і організацій в сфері аграрного бізнесу фахівцями, які б могли здійснювати планування та прогнозування діяльності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності (підрозділу); прогнозування динаміки попиту на експортно-імпортну продукцію; розробку та обґрунтування напрямів та засобів розширення ринків збуту суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; приймати ефективні управлінські рішення під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності; організовувати зовнішньоекономічну діяльність суб'єкта господарювання з метою досягнення його місії; управляти якістю та конкурентоспроможністю вітчизняної продукції на світовому ринку; організацію комерційної діяльності на міжнародних ринках; валютно-фінансове управління зовнішньоекономічною діяльністю; організацію рекламної діяльності суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності; формування іміджу підприємства на зовнішньому ринку; контролювання виконання зовнішньоекономічних операцій; звітування про зовнішньоекономічну діяльність.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Управління міжнародним бізнесом»

Передбачає поєднання вивчення бізнес дисциплін у глобальному контексті з розумінням специфіки культурних і соціальних процесів у різних країнах. Випускники будуть готові до управлінської роботи, в якій важливо враховувати економічне і культурне різноманіття реальних суб'єктів ринку. Крім фундаментальних знань у галузі зовнішньоекономічної діяльності випускники будуть володіти навичками аналізу ринків, прийняття рішень, проектної діяльності. Крім того, вони будуть здатні розуміти особливості та специфіку інших культур, що дозволить їм працювати в різних країнах, в багатонаціональному, мультикультурному середовищі.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами міжнародних підприємств та підрозділами із зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств аграрної сфери.

Магістерська програма «Міжнародна комерційна діяльність»

Передбачає підготовку фахівців, які будуть правильно орієнтуватись в ситуації на міжнародному ринку, що постійно змінюється і будуть вміло використовувати в своїй діяльності переваги світового ринку; організовувати і здійснювати зовнішньоекономічні операції; оцінювати економічну ефективність зовнішньоекономічних операцій; самостійно розробляти зовнішньоторговельні контракти та проводити переговори з представниками іноземних фірм; здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, використовуючи основні форми і прийоми зовнішньоекономічної діяльності.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво структурними підрозділами міжнародних підприємств та підрозділами із зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств аграрної сфери.

Освітньо-наукова програма підготовка

Магістерська програма «Дослідження світової кон'юнктури аграрних ринків»

Програма підготовки дослідників для наукової роботи з розробки методик коротко- та довгострокового прогнозування показників зовнішньоекономічної діяльності та стратегії виходу на зовнішній ринок з врахуванням чинників впливу на розвиток зовнішньої торгівлі, тарифних та нетарифних інструментів регулювання експортно-імпортних операцій. Програма дозволяє отримати знання з аналізу факторів, що формують кон'юнктуру ринку та дослідити його аграрний сегмент.

Сфери зайнятості випускників

Аспірантура, аналітичні підрозділи міжнародних підприємств та організацій, що працюють на аграрному ринку.

Практичне навчання

Майбутні магістри з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності здобувають навички роботи із сучасними методами управління, виходячи із завдань, що ставляться перед учасниками міжнародної торгівлі, в першу чергу, спільними підприємствами та міжнародними корпораціями. Значна увага приділяється і роботі вітчизняних підприємств та організацій, які мають вихід на світовий ринок. Враховуючи особливості торгівельних операцій в країнах-партнерах, студенти вчаться застосовувати отриманий в процесі навчання матеріал відповідно до будь-яких ситуацій, що можуть виникнути при укладення міжнародних угод.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Торгово-економічне співробітництво України з країнами – членами ЄС.
2. Зовнішньоекономічна безпека держави в умовах європейської інтеграції України.
3. Організаційно-економічний механізм створення і функціонування спільних підприємств в Україні.
4. Міжнародний лізинг в умовах ринкової трансформації України.

5. Маркетингові стратегії компаній Європейських країн та досвід їхнього впровадження в Україні.
6. Управління ризиками підприємства при виході на зовнішньоекономічні ринки.
7. Світова торгівля сільськогосподарською продукцією та перспективи розвитку українського експорту.
8. Експортний потенціал зернової галузі України.
9. Зовнішня торгівля України агропродовольчою продукцією в умовах глобалізації світової економіки.
10. Конкуренція на світових ринках аграрної продукції.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Міжнародне приватне право	2	120	4
2.	Менеджмент ЗЕД	1, 2	210	7
3.	Міжнародний маркетинг	1	150	5
4.	Інвестиційний менеджмент	2	120	4
5.	Інформаційні системи і технології в управлінні ЗЕД	2	120	4
6.	Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції	1	120	4
7.	Організація і техніка ЗЕО	1	120	4
8.	Міжнародна економічна діяльність	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1.	Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2.	Ділова іноземна мова	1	150	5
3.	Аграрна політика	2	120	4
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента				
1.	Ділова гра (Бізнес-менеджмент)	2	120	4
2.	Управління активами	2	120	4
3.	Податкова система	2	120	4
4.	Управлінський облік	2	120	4
5.	Банківська система	2	120	4
6.	Фінансовий менеджмент	2	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
7.	Маркетинговий менеджмент	2	120	4
8.	Корпоративне управління	2	120	4
9.	Психологія управління та конфліктологія	2	120	4
Всього за вільним вибором студента			240	8
2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм				
2.2.2.1. Магістерська програма «Управління міжнародним бізнесом»				
1.	Міжнародний бізнес	3	120	4
2.	Стратегії в міжнародному бізнесі	3	90	3
3.	Міжнародне митне регулювання	3	90	3
4.	Діловий протокол та ведення переговорів	3	90	3
5.	Світове сільське господарство та продовольчі ресурси	3	90	3
Всього за магістерською програмою			480	16
2.2.2.2. Магістерська програма «Міжнародна комерційна діяльність»				
1.	Міжнародна комерційна діяльність	3	120	4
2.	Логістика в ЗЕД	3	90	3
3.	Управління ризиками в міжнародній комерційній діяльності	3	90	3
4.	Діловий протокол та ведення переговорів	3	90	3
5.	Світове сільське господарство та продовольчі ресурси	3	90	3
Всього за магістерською програмою			480	16
Всього за вибором студентів			720	24
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Виробнича та переддипломна практика	2,3	240	8
2.	Підготовка і захист магістерської роботи		300	10
Всього			540	18
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Міжнародне приватне право	2	120	4
2.	Менеджмент ЗЕД	1, 2	210	7
3.	Міжнародний маркетинг	1	150	5
4.	Інвестиційний менеджмент	2	120	4
5.	Інформаційні системи і технології в управлінні ЗЕД	2	120	4
6.	Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції	1	120	4
7.	Організація і техніка ЗЕО	1	120	4
8.	Міжнародна економічна діяльність	2	120	4
9.	Методологія та організація наукових досліджень: поглиблений рівень	4	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1170	39
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
2	Ділова іноземна мова	1	150	5
3	Аграрна політика	2	120	4
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента				
1.	Ділова гра (Бізнес-менеджмент)	2	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2.	Управління активами	2	120	4
3.	Податкова система	2	120	4
4.	Управлінський облік	2	120	4
5.	Банківська система	2	120	4
6.	Фінансовий менеджмент	2	120	4
7.	Маркетинговий менеджмент	2	120	4
8.	Корпоративне управління	2	120	4
9.	Психологія управління та конфліктологія	2	120	4
Всього за вільним вибором студента			240	8
2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерської програми				
2.2.2.1. Магістерська програма «Управління міжнародним бізнесом»				
1.	Міжнародна комерційна діяльність	3	120	4
2.	Логістика в ЗЕД	3	90	3
3.	Управління ризиками в міжнародній комерційній діяльності	3	90	3
4.	Діловий протокол та ведення переговорів	3	90	3
5.	Світове сільське господарство та продовольчі ресурси	3	90	3
6.	Математичні моделі в менеджменті і маркетингу	4	120	4
7.	Організація і регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	120	4
8.	Моделі в плануванні та прогнозуванні ЗЕД	4	120	4
9.	Міжнародне митне регулювання	4	120	4
Всього за магістерською програмою			480	32
Всього за вибором студентів			720	40
Разом за вибірковою складовою			1080	52
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1.	Виробнича та переддипломна практика	2,4	300	10
2.	Педагогічна практика	3	150	5
3.	Підготовка і захист магістерської роботи		420	14
Всього			870	29
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАBЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародне приватне право. Мета викладання дисципліни у студентів управлінського спрямування підготовки – здобуття системи правових знань, що регламентує порядок укладання, виконання та припинення міжнародних договорів різних видів. Вивчення дисципліни дає наступні знання: основні категорії міжнародного приватного права; порядок укладення договорів, зокрема міжнародних договорів; особливості змісту окремих видів договорів у сфері міжнародної діяльності; порядок притягнення до юридичної відповідальності суб'єктів договірних відносин за порушення умов договору.

Менеджмент ЗЕД. Метою викладання дисципліни є формування у студентів управлінського мислення, системи знань і набуття практичних навичок з управління зовнішньоекономічною діяльністю. Результатами вивчення є формування у студентів системного мислення щодо процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю; отримання практичних навичок застосування різноманітного інструментарію та технологій управління при розгляді конкретних ситуацій у сфері ЗЕД.

Міжнародний маркетинг. Мета дисципліни - формування у студентів теоретичних і практичних знань у сфері ведення міжнародної маркетингової діяльності, необхідних для досягнення комерційних цілей у міжнародному бізнесі. Предметом вивчення дисципліни сукупність принципів комплексного системного

управління міжнародною маркетинговою діяльністю на підприємстві та реалізація основних функцій маркетингу в міжнародному бізнесі.

Інвестиційний менеджмент. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління інвестиційною діяльністю підприємств, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність на підприємстві.

Інформаційні системи і технології в управлінні ЗЕД. Метою даної дисципліни є формування системи спеціальних знань та одержання практичних навичок з використання інформаційних систем та технологій у зовнішньоекономічній діяльності підприємств, ознайомлення з прийомами та методами роботи менеджера з засобами обробки зовнішньоекономічної інформації, сучасним програмним забезпеченням тощо.

Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції. Мета дисципліни - формування у студентів свідомої причетності до поглиблення інтеграції України у світове співтовариство через уміння здійснювати кредитно-розрахункові та валютні операції. Завдання вивчення курсу – засвоєння студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок виконання кредитно-розрахункових та валютних операцій, що здійснюються при обслуговуванні зовнішньоекономічної діяльності експортерів та імпортерів.

Організація і техніка ЗЕО. Метою дисципліни є отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності, а також набуття навичок їх практичного використання. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД та формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань щодо застосування інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки.

Міжнародна економічна діяльність. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом. Результатом вивчення дисципліни є формування цілісного уявлення про процеси, які характеризують міжнародний рівень взаємодії національних економік та формування у студентів умінь і навичок щодо використання набутих знань для самостійного аналізу світогосподарських процесів.

Методологія та організація наукових досліджень (поглиблений рівень). Основним завданням теоретичної частини курсу є освоєння студентами сучасних концепцій наукової творчості, методології наукового пізнання та сучасних методик наукових досліджень. Основні завдання практичної частини – подальший розвиток здібностей до самоосвіти, освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції якісного наукового дослідження.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Головною метою вивчення дисципліни є формування знань з методології, теорії методу і процесу, психології, методичного забезпеченні науково-дослідної діяльності, на студентському рівні, на етапах аспірантських досліджень. Навчальна програма передбачає також формування культури та навичок проведення досліджень, впровадження їх результатів практику діяльності організацій. Вивчення дисципліни має велике значення за інтенсивного розвитку

ринку прав на об'єкти інтелектуальної власності, перетворення їх на важливий чинник конкурентоспроможності підприємства та економіки в цілому. Завданням вивчення дисципліни є формування комплексу теоретичних знань з питань інтелектуальної власності як визначальної економіко-правової категорії інформаційного суспільства.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищі.

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Дисципліни вільного вибору студента

Ділова гра (Бізнес менеджмент). Головною метою викладання дисципліни є формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління основною діяльністю підприємств та умінь розроблення операційної стратегії, створення і використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Управління активами. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління активами підприємств та організацій, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність.

Податкова система. Мета дисципліни – з'ясування економічної природи податків, їх суті, функцій, об'єктивності в ринкових умовах; розкриття змісту податкової політики, податкової системи, податкового механізму та їх складових, вивчення практичного механізму застосування окремих податків та зборів, освоєння вимог до заповнення податкової звітності та механізму обчислення податків.

Управлінський облік. Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства; набуття вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних управлінських рішень

Банківська система. Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами основними засадами здійснення банківських операцій на такому рівні, щоб по закінченню навчання вони змогли якнайкраще орієнтуватися в питаннях діяльності банківської системи і надалі адаптувати здобуті знання у процесі діяльності за фахом.

Фінансовий менеджмент. Метою дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Маркетинговий менеджмент. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система управлінських відносин у маркетингових підрозділах та їх зв'язки з іншими підрозділами підприємств. Метою викладання дисципліни «Маркетинговий менеджмент» є формування сучасного розуміння можливостей управління маркетингом для досягнення переходу до нового рівня і форм споживання шляхом

ситуаційного аналізу ринку, прогнозування еволюції потреб споживачів та стратегічного планування стимуляції руху товарів і послуг, організації продажу, що забезпечує зростання стійкості підприємницької діяльності в умовах вітчизняного ринку. Основними завданнями вивчення дисципліни є здобуття переконливої освіченості у фундаментальних можливостях маркетингового менеджменту для забезпечення та розширення активності підприємницької діяльності у конкретних організаціях і умовах.

Корпоративне управління. Мета дисципліни - ознайомлення студентів із теоретичними основами корпоративного управління, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи корпоративного управління на підприємствах.

Психологія управління та конфліктологія. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні загальних закономірностей, механізмів становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень в процесі управлінської діяльності, в умовах стресу і конфлікту. Завдання дисципліни – сформулювати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього управлінця.

2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм Освітньо-професійна програма підготовки

2.2.2.1. Магістерська програма «Управління міжнародним бізнесом»

Міжнародний бізнес. Мета: надати студентам необхідний обсяг знань про специфіку функціонування сучасного міжнародного бізнесу та особливості аналітичних підходів у вивченні зовнішньоекономічного середовища і формуванні стратегії поведінки підприємства на зарубіжних ринках. Передбачає, що студенти вивчають теоретичні категорії та принципи міжнародного бізнесу та здійснюють підготовку та укладання міжнародних договорів (контрактів).

Стратегії в міжнародному бізнесі. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами стратегічного управління та практичними навичками прийняття стратегічних рішень в процесі управління діяльністю та розвитком підприємства на міжнародному ринку. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері стратегічного управління підприємством при побудові міжнародного бізнесу.

Міжнародне митне регулювання. Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти усвідомили місце норм права, що регулюють міжнародні митні відносини, в системі норм міжнародного права, значення таких норм та їх нерозривний зв'язок із їхнім практичним застосуванням відповідними органами. Завданням вивчення курсу є: ознайомлення з найважливішими джерелами міжнародного митного регулювання; засвоєння найважливіших нормативних актів, уміння працювати з ними; знання принципів регулювання й уміння використовувати їх зміст при вирішенні конкретних завдань і питань.

Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямках, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми

проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Світове сільське господарство та продовольчі ресурси. Основною метою опанування навчальної дисципліни є глибоке вивчення студентами закономірностей розвитку світового сільського господарства, озброїти майбутніх фахівців систематизованими та узагальненими знаннями про економіку сільського господарства окремих країн і регіонів у контексті загальносвітових тенденцій розвитку сільськогосподарського виробництва та міжнародних зв'язків

2.2.2.2. Магістерська програма «Міжнародна комерційна діяльність»

Міжнародна комерційна діяльність. Мета курсу забезпечити формування системи знань, умінь і навичок майбутнім комерсантам по налагодженню ефективної комерційної діяльності на міжнародному ринку товарів та послуг. Завдання курсу - навчити майбутніх фахівців формувати оптимальні пропорції між виробництвом і суміжними сферами діяльності, забезпечити ефективний обіг товарів та послуг, установити динамічну збалансованість ринку. В задачу курсу входить вивчення науково-теоретичних основ міжнародної комерційної діяльності на світовому ринку товарів та послуг, у сфері торгівельного обслуговування населення, управління комерційною діяльністю.

Логістика в ЗЕД. Основною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ логістики в ЗЕД, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Управління ризиками в міжнародній комерційній діяльності. Мета: набуття студентами знань термінології теорії ризиків в міжнародній комерційній діяльності, засобів оцінки ризиків, методів їх вимірювання в умовах невизначеності та захисту від них. Завдання: розширення й поглиблення знань про якісні та кількісні властивості економічних процесів з урахуванням ризику; опанування методології та методики побудови, аналізу й застосування економіко-математичних моделей, що враховують ризик; засвоєння основних способів та методів оцінки й оптимізації ризику; вивчення основ стратегії міжнародного ризик-менеджменту.

Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямках, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Світове сільське господарство та продовольчі ресурси. Основною метою опанування навчальної дисципліни є глибоке вивчення студентами закономірностей розвитку світового сільського господарства, озброїти майбутніх фахівців систематизованими та узагальненими знаннями про економіку сільського господарства окремих країн і регіонів у контексті загальносвітових тенденцій розвитку сільськогосподарського виробництва та міжнародних зв'язків.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2.2.1. Магістерська програма «Дослідження світової кон'юнктури аграрних ринків»

Міжнародна комерційна діяльність. Мета курсу забезпечити формування системи знань, умінь і навичок майбутнім комерсантам по налагодженню ефективної

комерційної діяльності на міжнародному ринку товарів та послуг. Завдання курсу - навчити майбутніх фахівців формувати оптимальні пропорції між виробництвом і суміжними сферами діяльності, забезпечити ефективний обіг товарів та послуг, установити динамічну збалансованість ринку. В задачу курсу входить вивчення науково-теоретичних основ міжнародної комерційної діяльності на світовому ринку товарів та послуг, у сфері торгівельного обслуговування населення, управління комерційною діяльністю.

Логістика в ЗЕД. Основною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців системних знань і розуміння концептуальних основ логістики в ЗЕД, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Управління ризиками в міжнародній комерційній діяльності. Мета: набуття студентами знань термінології теорії ризиків в міжнародній комерційній діяльності, засобів оцінки ризиків, методів їх вимірювання в умовах невизначеності та захисту від них. Завдання: розширення й поглиблення знань про якісні та кількісні властивості економічних процесів з урахуванням ризику; опанування методології та методики побудови, аналізу й застосування економіко-математичних моделей, що враховують ризик; засвоєння основних способів та методів оцінки й оптимізації ризику; вивчення основ стратегії міжнародного ризик-менеджменту.

Діловий протокол та ведення переговорів. Дисципліна вивчає сучасні вимоги до менеджменту, зокрема по таких напрямках, діловий протокол і етика, як важлива його складова, відповідальність підприємств – перший крок до етичної поведінки, підготовка до переговорів, введення переговорів (основні етапи та їх характеристика), методи ведення переговорів, стилі ведення переговорів, аналіз результатів переговорів та виконання досягнутих домовленостей, правила та норми проведення ділових зустрічей, основні моменти домовленості про ділову зустріч, підготовка приміщень та зустріч делегації.

Світове сільське господарство та продовольчі ресурси. Основною метою опанування навчальної дисципліни є глибоке вивчення студентами закономірностей розвитку світового сільського господарства, озброїти майбутніх фахівців систематизованими та узагальненими знаннями про економіку сільського господарства окремих країн і регіонів у контексті загальносвітових тенденцій розвитку сільськогосподарського виробництва та міжнародних зв'язків

Математичні моделі в менеджменті і маркетингу. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів математичних знань для вирішення завдань у професійній діяльності, вмінь аналітичного мислення та математичного формулювання економічних задач, що виникають у процесі управління.

Організація і регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Вивчається сутність регулювання цієї сферою діяльності як державними органами влади, так і недержавними органами управління економікою, що діють на основі Конституції України та законів України. Наведена характеристика складу принципів та функцій діяльності національних органів та міжнародних організацій, що приймають участь в процесах регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Значна увага приділена питанню застосування методів регулювання. Зокрема, розкрита сутність тарифних (економічних) та нетарифних (організаційно-адміністративних) методів регулювання, сфера та особливості їх застосування.

Моделі в плануванні та прогнозуванні ЗЕД. Дисципліна вчить, що для того щоб прийняти правильне рішення, потрібно більше, ніж просто досвід, кваліфікація та інтуїція. Потрібно вміти їх ефективно та правильно застосовувати, вміти вибрати найбільш підходящий для цього метод. Тут на допомогу приходять знання і статистики, і математики, і комп'ютерних технологій. Моделювання в

зовнішньоекономічній діяльності дає можливість управлінцю отримати модель процесу, рішення про розвиток та управління яким він має прийняти. Досліджуючи цю модель, експериментуючи з нею, задаючи різні комбінації факторів впливу, менеджер отримує можливість вибору оптимального рішення з множини усіх можливих.

Міжнародне митне регулювання. Мета вивчення курсу полягає в тому, щоб студенти усвідомили місце норм права, що регулюють міжнародні митні відносини, в системі норм міжнародного права, значення таких норм та їх нерозривний зв'язок із їхнім практичним застосуванням відповідними органами. Завданням вивчення курсу є: ознайомлення з найважливішими джерелами міжнародного митного регулювання; засвоєння найважливіших нормативних актів, уміння працювати з ними; знання принципів регулювання й уміння використовувати їх зміст при вирішенні конкретних завдань і питань.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
– заочна	2 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, англійська, німецька
Кваліфікація випускників	менеджер (управитель) з адміністративної діяльності

Концепція підготовки

Спеціалізація зорієнтована на підготовку високопрофесійних менеджерів, здатних управляти аграрним бізнесом на основі володіння глибокими фаховими знаннями та навичками, сучасними комп'ютерними технологіями, інноваційними знаннями та іноземними мовами. Фахівці мають право займати керівні посади в підприємствах та організаціях агропромислового виробництва, а також в центральних та місцевих органах державної влади.

Спеціалізація «Адміністративний менеджмент» є найвищим рівнем ділової кваліфікації менеджера та найпрестижнішою у світі програмою бізнес-освіти. Спеціальність передбачає підготовку управлінських кадрів вищої ланки нової генерації, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до творчої професійної діяльності та інноваційних методів господарювання в умовах глобальної конкуренції; надання слухачам інтегрованих системних знань, які поєднують повноцінну фундаментальну економічну освіту з практичними навичками прийняття управлінських рішень, командної роботи, ведення переговорів та презентацій для професійної діяльності у сфері управління бізнесом.

Освітньо-професійна програма підготовки

Підготовка фахівців для управління процесом ефективного виробництва продукції в аграрних суб'єктах підприємництва шляхом впровадження інтенсивних технологій виробництва, зниження витрат, зростання економічної ефективності виробництва та активізації міжнародної співпраці щодо обміну технологіями та активізації експортно-імпортних операцій. Підготовка менеджерів вищого рівня і системних аналітиків, спроможних приймати стратегічні рішення в умовах ризику, постійного розвитку та вдосконалення підприємницької діяльності у конкурентному середовищі аграрної сфери.

Сфери зайнятості випускників

Керівництво підприємствами та структурними підрозділами підприємств аграрної сфери, в тому числі з іноземними інвестиціями.

Практичне навчання

Майбутні магістри-випускники на конкретних підприємствах здобувають знання з технологічних питань роботи підприємства та навички вибору і вдалого

використання методичного інструментарію оцінювання ринкового середовища та розробки варіантів стратегічної поведінки підприємств. Враховуючи галузеві особливості магістерських програм, студенти вчаться застосовувати отримані в процесі навчання знання відповідно до будь-яких ситуацій, що можуть виникнути в сільськогосподарському виробництві. Усі виробничі завдання вирішуються з позицій організаційного та кадрового аспектів.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Аутсорсинг кадрових ресурсів в системі управління підприємством.
2. Соціальні аспекти менеджменту в сільськогосподарських підприємствах.
3. Формування стратегій управління рекламною діяльністю підприємства.
4. Управління виробництвом продукції рослинництва на підприємстві.
5. Управління виробництвом органічної продукції в Україні.
6. Управління діловою кар'єрою персоналу підприємства.
7. Управління інноваційною діяльністю підприємства.
8. Конфлікт в контексті управління підприємством.
9. Управління якістю продукції.
10. Система управління трудовим потенціалом підприємства.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Адміністративний менеджмент» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Бізнес-менеджмент	1	150	5
2.	Економіка виробництва	1	150	5
3.	Аналіз і фінанси підприємства	1	150	5
4.	Економічна інформатика	1	90	3
5.	Методологія соціальних емпіричних досліджень	1	120	4
6.	Планування і організація підприємства	2	150	5
7.	Стратегії міжнародного аграрного маркетингу	2	150	5
8.	Управління та оцінка проектів	3	150	5
9.	Кількісні методи прийняття рішень	3	90	3
10.	Стратегічний менеджмент	3	90	3
Разом за обов'язковою складовою			1260	42
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	2	150	5

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
2	Введення в наукову роботу	3	90	3
3	Ділова іноземна мова	1, 2	150	5
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1.	Техніка адміністративної діяльності	1	90	3
2.	Управління змістом робіт	1	90	3
3.	Управлінське консультування	2	150	5
4.	Правові засади адміністративної діяльності	3	90	3
5.	Міжнародний агробізнес	2	90	3
6.	Керівник адміністративної служби	3	90	3
7.	Автоматизована система обліку	3	90	3
8.	Управління персоналом	2	90	3
9.	Менеджмент ЗЕД	2	90	3
10.	Міжнародна економічна діяльність України	3	90	3
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича та переддипломна практика	1,2	180	6
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			360	12
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-менеджмент. Завданням дисципліни є отримання студентами знань об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей економічної діяльності та розвитку сільського господарства, аграрної торгівлі, а також набуття навиків їх практичного застосування для визначення оптимальної організації підприємства. Студенти повинні мати уявлення про важливі для ведення господарської діяльності підприємства техніку менеджменту й кадрову роботу, а також визначати їх вплив на підприємницький успіх за допомогою прикладних програм й підприємницьких ігор.

Економіка виробництва. У процесі вивчення дисципліни студенти отримують знання і навички у сфері практичної економіки, вони повинні вміти описувати виробничо-технічні альтернативи в тваринництві та рослинництві, критично аналізувати та оцінювати результати в контексті загальноекономічного та суспільного розвитку. Основною метою запропонованого курсу є отримання студентами знань об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей економічної діяльності та розвитку сільського господарства, аграрної торгівлі, а також набуття навиків їх практичного застосування.

Аналіз і фінанси підприємства. Головною метою курсу є надання студентам системних знань про використання методичного апарату та інструментарію бухгалтерського обліку, економічного аналізу і фінансового менеджменту в управлінні діяльністю підприємства.

Економічна інформатика. Завданнями курсу є оволодіння основними поняттями інформатики, вивчення апаратного і програмного забезпечення сучасного комп'ютера, набуття практичних навичок роботи на сучасному комп'ютері, засвоєння сучасних пакетів прикладних програм для розв'язку економічних задач, набуття практичних навичок роботи у комп'ютерних мережах.

Методологія соціальних емпіричних досліджень. В процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти методологією наукового пізнання соціальних

досліджень, методами та прийомами самостійного вирішення конкретних соціальних задач.

Планування і організація підприємства. Дисципліна формує уявлення у студентів про основні економічні взаємозв'язки як на рівні господарства, так і на загальновиробничому рівні. Основна мета запропонованого курсу, який є логічним продовженням курсів з економіки виробництва та бізнес-менеджменту, полягає у отриманні студентами знань про об'єктивні закономірності, умови, процеси і специфічні особливості економічної діяльності та розвитку сільського господарства, а також набуття навиків їх практичного застосування для визначення оптимальної організації підприємства.

Стратегії міжнародного аграрного маркетингу. Головною метою викладання дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами стратегічного управління маркетингом та практичними навичками прийняття стратегічних рішень в процесі управління маркетинговою діяльністю та розвитком підприємства на зовнішньому та внутрішньому ринку. Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни, є теоретична підготовка студентів і формування у них навичок у сфері стратегічного управління маркетингом.

Управління та оцінка проектів. В процесі вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні поняття, категорії та методичні прийоми оцінки вибору проектів рішень; ознайомитися з інструктивними матеріалами з економічного проектування, з основними джерелами інформації по дисципліні.

Кількісні методи прийняття рішень. Мета дисципліни полягає в формуванні у майбутніх менеджерів системи теоретичних знань та практичних навичок щодо використання математичного апарату у економічних дослідженнях у сучасному інформаційному середовищі, що дає змогу підвищити ефективність досліджень та вірогідність результатів, здійснювати комплексний підхід до аналізу економічних процесів та до прийняття управлінських рішень.

Стратегічний менеджмент. В процесі вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти основні поняття, категорії та методологічний інструментарій розробки й реалізації стратегії розвитку організації. Головною метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Дана дисципліна знайомить майбутніх фахівців з основами формування політики в аграрній сфері. Вивчається як вітчизняний так і зарубіжний досвід. В результаті засвоєння матеріалу студенти отримують можливість на професійній основі формувати власну думку про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави.

Введення в наукову роботу. Дана дисципліна знайомить студентів з основними методами та прийомами здійснення наукових досліджень. Студенти вчаться використовувати наукові підходи в своїй майбутній діяльності, досліджують необхідні для їхньої роботи процеси та явища.

Ділова іноземна мова. Загальною метою програми викладання іноземної мови професійного спрямування є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищі.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Техніка адміністративної діяльності. Метою вивчення дисципліни є підвищення ефективності управління організаційними структурами завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів принципів та інструментів адміністрування, створенню цілісної системи адміністративного управління організацією.

Управління змістом робіт. Головною метою викладання дисципліни є формування у студентів компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів управління основною діяльністю підприємств та умінь розроблення операційної стратегії, створення і використання галузевих операційних підсистем як основи забезпечення досягнення місії організації.

Управлінське консультування. Система професійної підготовки фахівців має на меті забезпечення необхідними знаннями та навичками з організації управління консультаційними і дорадчими службами, а також організації консультаційної діяльності управлінців, менеджерів агросервісного обслуговування. В результаті вивчення дисципліни майбутній фахівець отримує знання з основних принципів і функцій консультування; комунікаційних процесів в інформаційно-консультаційній службі; найбільш дієвих методів розповсюдження інформації; сучасних інформаційних технологій.

Правові засади адміністративної діяльності. Метою вивчення навчальної дисципліни є необхідність підготовки фахівців сфери управління, що працюватимуть в умовах побудови правової держави та ринкової економіки; вивчення сукупності правових норм, які регулюють суспільні відносини і формуються під час забезпечення органами виконавчої влади реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також у процесі державного управління економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом у державі.

Міжнародний агробізнес. Метою дисципліни є отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності, а також набуття навичок їх практичного використання. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД та формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань щодо застосування інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки.

Керівник адміністративної служби. Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професії, її змістом та завданнями управлінської діяльності, роллю керівників різних рівнів в управлінні сучасними підприємствами, особливостями організації підготовки фахівців з менеджменту.

Автоматизована система обліку. Формування сукупності знань та набуття навичок щодо правильного застосування теоретичних знань бухгалтерського обліку із застосуванням комп'ютерної техніки, оволодіння сучасною методикою раціонального використання технічного обладнання на робочому місці бухгалтера, ознайомлення з перспективами інформаційних технологій в аграрному виробництві та використання в роботі нових форм і методів обліку.

Управління персоналом. Метою викладання дисципліни є формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок щодо формування та реалізації кадрової політики в сучасних організаціях, раціонального відбору працівників на посади та формування дієвого трудового колективу, оцінювання та розвитку працівників, а також цілеспрямованого використання їх потенціалу.

Менеджмент ЗЕД. Метою викладання дисципліни є формування у студентів управлінського мислення, системи знань і набуття практичних навичок з управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД). Результатами вивчення є формування у студентів системного мислення щодо процесу управління зовнішньоекономічною діяльністю; отримання практичних навичок застосування різноманітного інструментарію та технологій управління при розгляді конкретних ситуацій у сфері ЗЕД.

Міжнародна економічна діяльність України. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у майбутніх менеджерів системи спеціальних знань з проблем та перспектив розвитку міжнародних економічних відносин для фундаментальної й спеціальної освіти та практичної діяльності за фахом. Результатом вивчення дисципліни є формування цілісного уявлення про процеси, які характеризують міжнародний рівень взаємодії національних економік та формування у студентів умінь і навичок щодо використання набутих знань для самостійного аналізу світогосподарських процесів.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА
МІЖНАРОДНИМИ ПРОЕКТАМИ»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	40
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– денна освітньо-наукова програма	2 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
– освітньо-наукова програма	120
Мова викладання	українська, англійська
Кваліфікація випускників	фахівець з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва; керівник проектів та програм у сфері матеріального (нематеріального) виробництва

Концепція підготовки

Навчання за освітньою програмою спрямоване на підготовку фахівців з розроблення інвестиційної політики компаній та управління проектами, пошуку міжнародних програм та грантів і визначення джерел інвестування, зумовлена потребою агропромислового виробництва у проєкт-менеджерах, координаторах та керівниках проєктів, інвестиційних менеджерів та аналітиках, керівниках інвестиційних відділів та інвестиційних консультантах. Для студентів відкриваються можливості освоєння написання проєктів та отримання диплому у провідних начальних закладах Польщі та диплому НУБіП України завдяки програмам подвійних дипломів.

Освітньо-професійна програми підготовки

Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»

Метою програми є підготовка фахівців з управління інвестиційною діяльністю, які здатні кваліфіковано розробляти і обґрунтовувати концепцію інвестиційного проєкту, оцінювати його ефективність з урахуванням факторів ризику і невизначеності, виконувати техніко-економічне обґрунтування і розробляти бізнес-план проєкту, оцінювати і відбирати найбільш ефективні інвестиційні інструменти, розробляти кошторис і бюджет проєкту та забезпечувати його реалізацію, формувати команду проєкту, здійснювати моніторинг реалізації проєкту та здійснювати управління змінами.

Сфери зайнятості випускників

Випускники зможуть працювати проєкт-менеджерами, координаторами та керівниками інвестиційних та бізнес-проєктів, інвестиційними менеджерів, аналітиками та консультантами, керівниками інвестиційних відділів на підприємствах різних галузей економіки та сфер діяльності, у інвестиційних компаніях та інвестиційних підрозділах великих підприємств.

Освітньо-наукова програма підготовки

Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»

Метою програми є забезпечення фундаментальної теоретичної та практичної підготовки висококваліфікованих кадрів для здійснення професійної діяльності науково-дослідницького та інноваційного характеру в площині управління інвестиційною діяльністю на рівні держави, території, регіону, галузі, підприємства.

Сфери зайнятості випускників

Випускники зможуть продовжити навчання в аспірантурі, працювати викладачами вищих навчальних закладів II та III рівня акредитації, а також project-менеджерами, координаторами та керівниками інвестиційних та бізнес-проектів, інвестиційними менеджерами, аналітиками та консультантами, керівниками інвестиційних відділів на вітчизняних підприємствах різних галузей економіки і сфер діяльності, у інвестиційних підрозділах міжнародних компаній.

Практичне навчання

Майбутні фахівці з управління проектами та програмами у сфері матеріального (нематеріального) виробництва на прикладі розроблення реальних інвестиційних проектів вивчають особливості управління інвестиційною діяльністю, набувають практичних навиків зі складання бізнес-плану інвестиційного проекту, здійснення аналізу фінансового стану господарюючих суб'єктів та визначення напрямів інвестування, оцінки кількісних та якісних характеристик інвестиційних проектів, управління оптимізацією інвестиційного портфеля, оцінки інвестиційної привабливості та відбору конкретних проектів.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Стратегічний аналіз факторів впливу на інвестування аграрного сектора.
2. Роль держави у стимулюванні інвестиційної діяльності переробних підприємств.
3. Оцінка інвестиційної привабливості регіону (підприємства).
4. Організація передінвестиційних досліджень на ринку органічної продукції.
5. Моделювання інвестиційної стратегії сільськогосподарського підприємства.
6. Розроблення стратегічних напрямів і форм інвестиційної діяльності підприємства.
7. Планування інвестиційної діяльності підприємства.
8. Управління ефективністю інвестиційної діяльності корпорації.
9. Формування бізнес-стратегії підприємства.
10. Управління реалізацією інвестиційного проекту на підприємстві.

Освітньо-професійна програма підготовки

Магістерська програма «Управління міжнародними проектами»

Метою програми є підготовка фахівців з управління міжнародними проектами, які володітимуть знаннями та практичними навиками щодо пошуку інформації про міжнародні програми і гранти, підготовки та подання проектних заявок та управління проектами з використанням міжнародних проектних стандартів. Програма передбачає підготовку кваліфікованих кадрів, здатних до творчої професійної діяльності та впровадження інноваційних методів в управлінні міжнародними проектами.

Сфери зайнятості випускників

Випускники зможуть працювати проєкт-менеджерами, координаторами та керівниками міжнародних інвестиційних та бізнес-проєктів, інвестиційними менеджерами, аналітиками та консультантами, керівниками інвестиційних відділів на вітчизняних підприємствах різних галузей економіки і сфер діяльності, у міжнародних компаніях.

Практичне навчання

Майбутні магістри на прикладі підготовки реальних міжнародних проєктів вивчають основні вимоги до їх написання та реалізації, освоюють напрями грантової діяльності міжнародних організацій та урядів країн. Як потенційні керівники вони вчаться здійснювати управління міжнародними проєктами, набуваючи знання практичних аспектів пошуку джерел фінансування на основі аналізу міжнародних програм та грантів, проведення переговорів з потенційними партнерами у складному інвестиційному середовищі.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Міжнародні програми та гранти як джерела фінансування проєктів.
2. Розроблення бізнес-плану міжнародного проєкту для сільськогосподарського підприємства.
3. Розроблення інвестиційного проєкту для сільськогосподарського підприємства.
4. Управління вартістю інвестиційного проєкту.
5. Управління ризиками та змінами у проєкті.
6. Управління реалізацією інвестиційного проєкту сільськогосподарського підприємства.
7. Розроблення стратегії фінансування інноваційних проєктів.
8. Фінансове обґрунтування програм на стадії передпроєктних досліджень.
9. Управління ефективністю інвестиційних проєктів сільськогосподарських підприємств.
10. Управління ризиками у інвестиційних проєктах сільськогосподарських підприємств.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Управління інвестиційною діяльністю та
міжнародними проектами»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Інвестиційний менеджмент	1	120	4
2	Макроекономічний аналіз і стратегія інвестицій	1	120	4
3	Контролінг інновацій	2	120	4
4	Міжнародні програми та гранти	1	120	4
5	Проектний підхід в управлінні бізнесом	2	120	4
6	Джерела фінансування бізнес-проектів	2	120	4
7	Управління проектами та проектними ризиками	1	120	4
8	Управління маркетинговою діяльністю	2	120	4
9	Креативні технології в управлінні персоналом	1	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1,2	180	6
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни загального вибору				
1	Управління змінами	2	120	4
2	Управління бізнес-процесами	2	120	4
3	Інформаційні системи і технології в управлінні	2	120	4
4	Методологія економічних досліджень	2	120	4
5	Сучасні системи управління якістю	2	120	4
6	Антикризовий менеджмент	2	120	4
7	Соціальне інвестування	2	120	4
Всього за вибором студента			240	8
2.2.2.1. Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»				
1	Управління міжнародними проектами та інноваціями	2	180	6
2	Коучинг	2	120	4
3	Ділова гра «Інвестиційна політика підприємств АПК»	1	180	6
Всього за вибором студента			480	16
2.2.2.2. Магістерська програма «Управління міжнародними проектами»				
1	Ділова гра «Стратегічне управління проектами»	2	180	6
2	Управління проектами Start-Up	2	120	4
3	Формування, управління та розвиток проектною команди	1	180	6
Всього за вибором студента			480	16
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика	2	180	6
2	Переддипломна практика	3	60	2
3	Підготовка і захист магістерської роботи	3	300	10
Всього			540	18
Разом за освітньою програмою			2700	90

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Управління інвестиційною діяльністю та
міжнародними проектами»
(освітньо-наукова програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Інвестиційний менеджмент	1	120	4
2	Макроекономічний аналіз і стратегія інвестицій	3	120	4
3	Контролінг інновацій	2	120	4
4	Міжнародні програми та гранти	1	120	4
5	Проектний підхід в управлінні бізнесом	2	120	4
6	Джерела фінансування бізнес-проектів	2	120	4
7	Управління проектами та проектними ризиками	1	120	4
8	Управління маркетинговою діяльністю	2	120	4
9	Креативні технології в управлінні персоналом	1	120	4
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Аграрна політика	1	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Ділова іноземна мова	1,2	180	6
Всього за вибором університету			360	12
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Дисципліни загального вибору				
1	Управління змінами	2	120	4
2	Менеджмент організацій	2	120	4
3	Інформаційні системи і технології в управлінні	2	120	4
4	Психологія управління та конфліктологія	2	120	4
5	Сучасні системи управління якістю	2	120	4
6	Ризик-менеджмент	2	120	4
7	Соціальне інвестування	2	120	4
Всього за вибором студента			240	8
2.2.2. Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»				
1	Реінжиніринг бізнес-процесів	3	90	3
2	Управління міжнародними проектами в АПК	2	90	3
3	Ділова гра «Управління проектами Start-Up»	3	90	3
4	Управління вартістю і структурою капіталу	3	90	3
5	Бізнес-моделювання	3	120	4
6	Формування, управління та розвиток проектної команди	3	90	3
7	Антикризовий менеджмент	3	90	3
8	Філософія інновацій	3	90	3
Всього за вибором студента			750	25
Разом за вибірковою складовою			1350	45
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Науково-виробнича практика	2	180	6
2	Переддипломна практика	4	120	4
3	Педагогічна практика	4	90	3
4	Науково-дослідна практика	4	300	10
5	Підготовка і захист магістерських робіт	4	480	16
Всього			1170	39
Разом за освітньою програмою			3600	120

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Інвестиційний менеджмент. Завдання, функції та організаційне забезпечення інвестиційного менеджменту. Методи інвестиційного аналізу. Інвестиційне планування. Принципи формування, методи розробки та оцінка результативності інвестиційної стратегії. Особливості управління реальними інвестиціями. Види інвестиційних проектів. Оцінка ризиків реальних інвестиційних проектів. Формування програми реальних інвестицій. Управління реалізацією інвестиційних проектів. Структура реального інвестиційного проекту. Оптимізація ризиків та оцінка ефективності реального інвестиційного проекту. Особливості фінансового інвестування. Політика управління фінансовими інвестиціями. Оцінка ефективності та ризиків фінансових інструментів. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій

Макроекономічний аналіз і стратегія інвестицій. Зміст макроекономічного аналізу та його місце в системі наук. Система національних рахунків як інструмент макроекономічного аналізу. Аналіз секторів економіки. Аналіз макроекономічних дисбалансів. Аналіз макроекономічної політики. Аналіз макроекономічних чинників. Аналіз ефективності стратегічних інвестиційних інструментів. Сутність інвестиційної стратегії підприємства та принципи її розробки. Методи розробки інвестиційної стратегії підприємства. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Обґрунтування стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності. Оцінка результативності стратегії інвестицій.

Контролінг інновацій. Об'єкти контролінгу інновацій. Бюджетування як інструмент оперативного контролінгу інновацій. Економічні розрахунки, що застосовуються у контролінгу інновацій та інноваційних проектів. Методи прийняття управлінських рішень у контролінгу інновацій на підприємстві. Тенденції розвитку контролінгу інновацій.

Міжнародні програми та гранти. Дослідницькі гранти. Державний фонд фундаментальних досліджень. Грантові програми НАТО. Фонд цивільних досліджень та розвитку США. Фонди урядів Європейських країн. Гранти Міжнародного агентства з розвитку культури, освіти і науки (IADCES). Структурні фонди країн Євросоюзу. Стипендії на навчання та дослідження. Міжнародна європейська інноваційна науково-технічна програма Eureka. Міжнародний Вишеградський Фонд. Фонд Євразія (Eurasia Foundation).

Проектний підхід в управлінні бізнесом. Системи управління бізнесом та їх комбінування. Проектна ідеологія та переваги проектного підходу до організації бізнесу. Принципи проектної діяльності. Ідентифікація проблем, що впливають на рівень успішності проектів. Модель проектно-орієнтованої поведінки суб'єктів підприємництва. Розвиток прикладних засад проектного підходу в управлінні бізнесом.

Джерела фінансування бізнес-проектів. Основні групи джерел фінансування бізнес-проектів. Способи фінансування проектів у міжнародній практиці. Переваги та недоліки проектного фінансування. Умови життєздатності схем проектного фінансування. Проекти з державною участю. Державно-приватне партнерство. Джерела фінансування проектів Start-Up. Венчурні фонди. Бізнес-ангели. Фінансове посередництво. Оптимальна структура джерел фінансування бізнес-проектів.

Управління проектами та проектними ризиками. Сутність управління проектами. Технічний та соціокультурний аспекти управління проектами. Основні процеси в управлінні проектами та їх взаємозв'язки. Учасники проекту. Етапи розробки проекту. Планування вартості проекту, методи і засоби її оцінки. Види, причини виникнення та наслідки проектних ризиків. Виявлення, оцінка та методи мінімізації ризиків на різних фазах проекту. Розробка заходів зі мінімізації ризиків.

Управління маркетинговою діяльністю. Управління маркетинговою діяльністю в загальній системі менеджменту підприємства. Функції управління маркетинговою діяльністю. Тенденції та концепції управління маркетинговою діяльністю. Маркетингова діяльність підприємства як процес. Організація та етапи управління маркетинговою діяльністю. Завдання та етапи організації маркетингової діяльності. Організаційна структура управління маркетинговою діяльністю. Міжфункціональна координація підрозділів підприємства в процесі виконання маркетингових функцій. Маркетингове стратегічне планування. Контроль як засіб підвищення результативності та ефективності маркетингової діяльності. Управління маркетинговими інструментами.

Креативні технології в управлінні персоналом. Застосування креативних технологій в управлінні персоналом в контекстах зовнішнього та внутрішнього середовищ: організаційна культура, клімат, соціалізація та наставництво; розвиток менеджерів в умовах глобалізації. Управління індивідуальними факторами: соціальне сприйняття, оцінка кваліфікації, навичок, персональності, ментальність, самоаналіз, емоції та ставлення до організації. Мотивація: потреби, дизайн посад, задоволеність розвитком кар'єри. Теорії рівності, очікувань та встановлення цілей. Залученість персоналу та підвищення результативності. Менеджмент групових факторів та соціальних процесів: ефективні групи та команди, прийняття рішень, управління конфліктами та переговорами, комунікації в еру цифрових технологій. Управління ефективністю організації. Сучасне лідерство: ситуаційні, контекстні та поведінкові теорії, харизматичні та транзакційні лідери. Створення креативних підприємств, здатних до трансформації на основі нового досвіду та вимог конкурентного бізнес-середовища.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Основні категорії аграрної політики. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва, суть та цілі аграрної політики держави. Економічні наслідки застосування окремих інструментів регулювання вітчизняного аграрного сектору. Заходи регулювання внутрішнього агропродовольчого ринку. Заходи регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією. Основні підходи до оцінки рівня державної підтримки аграрного сектору та регулювання світової агропродовольчої системи в рамках СОТ. Аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків (США-ЄС). Особливості формування та основні напрями аграрної політики України.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Наука і наукові дослідження в сучасному світі. Специфіка науково-дослідної діяльності, види та ознаки наукових досліджень. Характеристика загальної методології наукових розробок. Характеристика етапів та оформлення результатів науково-дослідних робіт. Технології пошуку інформації у процесі наукової роботи. Методика підготовки й оформлення публікацій, техніка написання тексту. Інтелектуальна власність: поняття, особливості. Основні інститути права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Використання інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.

Ділова іноземна мова. Фаховий лексико-граматичний мінімум. Письмове ділове спілкування. Усне спілкування в межах тематики, передбаченої програмою.

Освітньо-професійна програма підготовки**2.2. Дисципліни за вибором студента****2.2.1. Дисципліни загального вибору**

Управління змінами. Теоретичні основи управління змінами. Природа виникнення та класифікація змін. Організаційна досконалість як основа організаційних змін. Індивідуальні зміни. Командні зміни. Моделі та підходи до організаційних змін. Умови, елементи та фактори ефективності організаційних перетворень. Роль керівництва в управлінні змінами. Матриця взаємозв'язків: організація та необхідний тип керівництва. Проблеми управління опором змінам. Структурні зміни. Сутність реструктуризації. Стратегічний аналіз і причини змін. Критичні чинники успіху змін. Проекти з управління змінами в організаціях. Моніторинг та аналіз змін. Управління змінами у стратегічному розвитку організації.

Управління бізнес-процесами. Особливості процесного підходу до управління підприємством. Сучасні техніки моделювання бізнес-процесів. Методи аналізу та контролю за перебігом бізнес-процесів підприємства. Визначення недоліків бізнес-процесів та резервів підвищення їх ефективності. Принципи удосконалення бізнес-процесів.

Інформаційні системи і технології в управлінні. Роль та місце інформаційних систем та технологій в управлінні проектами. Методи та методологія проектування інформаційних систем при плануванні проекту. Системно-методологічні аспекти моделювання в управлінні проектами. Вимоги до команди проекту та її керівника, вимоги до системного аналітика. Засоби структурного аналізу. CASE-технології. Діаграми потоків даних. Контекстні діаграми. Професійні і непрофесійні системи управління проектами. Сучасне програмне забезпечення для управління проектами Microsoft Project 2010. Ресурси проекту у MS Project. Розширені функції MS Project. Пакет програмних продуктів Primavera. Програмне забезпечення ConceptDraw. Програмне забезпечення MS Visio. Програмне забезпечення Project Expert. CRM системи.

Методологія економічних досліджень. Принципи та основи методології економічного дослідження. Залежність методології економічного дослідження від об'єкта вивчення. Структура дослідження. Суб'єктивне та об'єктивне в економічному пізнанні. Система економічних знань та її підсистеми. Філософські та загальнонаукові принципи в економічному дослідженні. Методологія дослідження неокласичного аналізу. Поняття моделі та методи формалізації в економічній теорії. Математичне моделювання в економіці. Перші моделі економічних процесів. Економічна поведінка та методи інституціонального напрямку. Статистичні та структурні методи дослідження економічних процесів. Міжгалузевий баланс в структурному аналізі економіки. Закони економічної еволюції та методи дослідження функціонування економічних систем.

Сучасні системи управління якістю. Принципи побудови та функціонування сучасних систем управління якістю. Нормативно-правові, організаційні та економічні питання щодо управління якістю. Проблеми якості на сучасному етапі. Основні поняття та категорії управління якістю. Управління якістю товарів на рівні підприємства. Вітчизняний досвід управління якістю. Міжнародний досвід управління якістю. Тотальне управління якістю (TQM). Системний підхід до проблеми управління якістю. Система якості в стандартах ISO серії 9000. Системи управління навколишнім середовищем та безпекою праці. Загальні підходи та методи роботи з якості. Статистичні методи управління якістю. Економічні та правові аспекти управління якістю. Сертифікація систем якості. Аудит якості.

Антикризовий менеджмент. Загальні поняття про кризу і кризові явища. Класифікація криз. Циклічний характер кризових явищ. Методологія розпізнавання кризи. Мета і завдання антикризового управління. Стійкість підприємства і кризи.

Перехідні періоди розвитку підприємства. Криза як переломний момент у розвитку. Система контролю і раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації. Проблематика антикризового управління і диференціація технологій управління. Функціональне й антикризове управління. Схема управління за кризовою ситуацією. Роль інновацій в антикризовому управлінні. Ситуаційний підхід до управління в кризовій ситуації. Організація робіт по виходу з кризи.

Соціальне інвестування. Роль та місце соціального інвестування в економіці. Взаємозв'язок соціально-економічної та інвестиційної політики держави. Соціальні інвестиційні проекти. Управління соціальними проектами. Особливості фінансування соціальних проектів. Ризики соціальних інвестицій та методи їх мінімізації. Соціальні інвестиції та соціальна безпека.

2.2.2. Дисципліни відповідно до магістерських програм

2.2.2.1. Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»

Управління міжнародними проектами та інноваціями. Базові положення розробки та аналізу міжнародних проектів. Міжнародні стандарти і сертифікація в управлінні проектами. Планування та підготовка проектних рішень. Основні форми структури проектів. Проектне фінансування та управління вартістю проектів. Критерії ефективності і методи оцінки міжнародних проектів. Управління реалізацією та якістю міжнародних проектів. Управління розподілом ресурсів та ризиками у міжнародних проектах. Характеристика та види інновацій. Фактори впливу на інноваційну діяльність. Планування інноваційної діяльності. Основні види інноваційних проектів. Управління інноваційними проектами. Етапи та ресурсне забезпечення інноваційних проектів. Оцінка ефективності інноваційних проектів. Особливості міжнародних інноваційних проектів. Державна інноваційна політика України.

Коучинг. Особливості коучингу в бізнес-середовищі. Відмінність коучингу від консультування. Методи коучингу, що дозволяють діагностувати, прогнозувати та корегувати процеси управлінської взаємодії. Алгоритм та техніки коучингової сесії. Визначення патернів поведінки, які створюють проблему на шляху досягнення мети. Перехід до створення конкретного плану дій. Особливості проведення коучингу по ходу діяльності. Оцінка ефективності коучингу.

Ділова гра «Інвестиційна політика підприємств АПК». Ділова гра як засіб моделювання ситуації з прийняття управлінських рішень щодо формування інвестиційної політики підприємств АПК. Створення декількох команд гравців для вирішення конкретного завдання з формування інвестиційної політики підприємств АПК. Пошук та обґрунтування вибору найкращих з альтернативних варіантів здійснення інвестиційної діяльності й побудова на цій основі інвестиційної стратегії підприємств, визначення механізмів їх реалізації. Формування портфелю інвестиційних проектів. Оцінка ефективності інвестиційної політики підприємств АПК. Презентація одержаних результатів.

2.2.2.2. Магістерська програма «Управління міжнародними проектами»

Ділова гра «Стратегічне управління проектами». Ділова гра як засіб моделювання ситуації з прийняття управлінських рішень щодо стратегічного управління проектами. Створення декількох команд гравців для вирішення завдання з формування набору стратегічних альтернатив та обґрунтування вибору однієї з них в управлінні конкретним проектом. Вихідні умови ділової гри: конкурентна позиція підприємства, тенденції розвитку ринку, на якому представлено підприємство, сильні та слабкі сторони підприємства та його конкурентів, визначення конкурентних переваг та можливостей їх посилення, ефективності вбудови проекту в стратегію розвитку підприємства. Визначення умов та варіантів ресурсного забезпечення проекту та вибір найкращого з них. Презентація одержаних результатів.

Управління проектами Start-Up. Start-up проекти як технологія впровадження інновацій. Створення Start-up компаній. Команди Start-up проектів. Інновації, на основі яких будують Start-up проекти. Ресурси Start-up. Джерела отримання грошових ресурсів для реалізації Start-up проектів. Управління Start-Up проектами в розвитку бізнесу. Креативні технології у Start-Up проектах.

Формування, управління та розвиток проектною команди. Необхідність та принципи формування проектною команди. Методи та організаційні аспекти формування команди. Основні характеристики команди проекту. Організація командної взаємодії. Психологічні особливості управління проектною командою. Управління командою міжнародного проекту. Управління конфліктами.

Освітньо-наукова програма підготовки

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Дисципліни загального вибору

Управління змінами. Теоретичні основи управління змінами. Природа виникнення та класифікація змін. Організаційна досконалість як основа організаційних змін. Індивідуальні зміни. Командні зміни. Моделі та підходи до організаційних змін. Умови, елементи та фактори ефективності організаційних перетворень. Роль керівництва в управлінні змінами. Матриця взаємозв'язків: організація та необхідний тип керівництва. Проблеми управління опором змін. Структурні зміни. Сутність реструктуризації. Стратегічний аналіз і причини змін. Критичні чинники успіху змін. Проекти з управління змінами в організаціях. Моніторинг та аналіз змін. Управління змінами у стратегічному розвитку організації.

Менеджмент організацій. Поняття та класифікація організацій. Завдання проектування організацій. Структура управління організацією. Принципи побудови організаційної структури і методи управління організацією. Стратегічний менеджмент у системі організації. Маркетинг-менеджмент. Інноваційний менеджмент. Кадровий менеджмент. Фінансовий менеджмент. Операційний менеджмент. Екологічний менеджмент. Інформаційні системи забезпечення менеджменту. Результативність та ефективність менеджменту. Менеджер як професійний керівник організації. Модель менеджера.

Інформаційні системи і технології в управлінні. Роль та місце інформаційних систем та технологій в управлінні проектами. Методи та методологія проектування інформаційних систем при плануванні проекту. Системно-методологічні аспекти моделювання в управлінні проектами. Вимоги до команди проекту та її керівника, вимоги до системного аналітика. Засоби структурного аналізу. CASE-технології. Діаграми потоків даних. Контекстні діаграми. Професійні і непрофесійні системи управління проектами. Сучасне програмне забезпечення для управління проектами Microsoft Project 2010. Ресурси проекту у MS Project. Розширені функції MS Project. Пакет програмних продуктів Primavera. Програмне забезпечення ConceptDraw. Програмне забезпечення MS Visio. Програмне забезпечення Project Expert. CRM системи.

Психологія управління та конфліктологія. Мета навчальної дисципліни полягає у вивченні загальних закономірностей, механізмів становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів та утворень в процесі управлінської діяльності, в умовах стресу і конфлікту. Завдання дисципліни – сформулювати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього управлінця.

Сучасні системи управління якістю. Принципи побудови та функціонування сучасних систем управління якістю. Нормативно-правові, організаційні та економічні питання щодо управління якістю. Проблеми якості на сучасному етапі. Основні поняття та категорії управління якістю. Управління якістю товарів на рівні підприємства. Вітчизняний досвід управління якістю. Міжнародний досвід управління якістю. Тотальне управління якістю (TQM). Системний підхід до проблеми управління якістю. Система якості в стандартах ISO серії 9000. Системи управління навколишнім середовищем та безпекою праці. Загальні підходи та методи роботи з якості. Статистичні методи управління якістю. Економічні та правові аспекти управління якістю. Сертифікація систем якості. Аудит якості.

Ризик-менеджмент. Теоретичні основи ризик-менеджменту. Особливості ризик-менеджменту в макроекономіці. Класифікація ризиків. Методи оцінки ризику. Організація ризик-менеджменту. Ризик-менеджмент і його місце в управлінні бізнесом. Організація управління ризиком. Виявлення факторів ризику. Підходи до реалізації ризик-менеджменту на підприємстві. Стратегія та методи ефективного ризик-менеджменту. Комплексний ризик-менеджмент. Фінансування ризику: джерела фінансування, структура витрат на ризик.. Методи управління ризиками, доцільність, переваги. Національний рівень ризик-менеджменту. Основні види ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Ризик-менеджмент в підприємницькому секторі. Особливості виявлення підприємницьких ризиків. Методичний інструментарій оцінки оцінки ризиків. Основні методи зниження ризиків. Страхування в управлінні ризиками.

Соціальне інвестування. Роль та місце соціального інвестування в економіці. Взаємозв'язок соціально-економічної та інвестиційної політики держави. Соціальні інвестиційні проекти. Управління соціальними проектами. Особливості фінансування соціальних проектів. Ризики соціальних інвестицій та методи їх мінімізації. Соціальні інвестиції та соціальна безпека.

2.2.2. Магістерська програма «Управління інвестиційною діяльністю»

Реінжиніринг бізнес-процесів. Організаційні, методичні та інформаційні компоненти реінжинірингу бізнес-процесів. Методи реінжинірингу бізнес-процесів. Ролі та ресурси при реінжинірингу бізнес-процесів. Умови успіху та наслідки реінжинірингу бізнес-процесів. Впровадження реінжинірингу в діяльність підприємств АПК.

Управління міжнародними проектами в АПК. Основні форми міжнародних проектів в АПК. Міжнародні програми і гранти, як джерела фінансування проектів у АПК. Підготовка і складання заявки на міжнародний проект. Особливості реалізації міжнародних проектів в АПК: планування проектів, управління ризиками і часом, управління вартістю та якістю у проектах.

Ділова гра «Управління проектами Start-Up». Ділова гра як засіб моделювання ситуації з прийняття управлінських рішень щодо реалізації проектів Start-Up. Створення декількох команд гравців. Вихідні дані ділової гри: галузь реалізації Start-Up проекту, обмеження термінів реалізації та фінансових ресурсів проекту. Розробка Start-Up проектів з описом конкурентної ситуації, тенденцій розвитку ринків, на які пропонуються товари або послуги за проектами, їх цінних характеристик, політики розподілу та просування. Розгляд умов та варіантів фінансування проектів, визначення особливостей управління проектами Start-Up, їхньої ефективності та можливостей комерціалізації. Застосування креативних технологій в управлінні проектами Start-Up. Обговорення декількох варіантів проекту Start-Up для відбору найкращого. Презентація одержаних результатів.

Управління вартістю і структурою капіталу. Проблеми оцінки вартості вітчизняних підприємств на основі застосування сучасного світового методичного

інструментарію фінансового менеджменту. Процес формування капіталу підприємства. Вартісно-орієнтоване управління підприємством: вибір моделі та процедур визначення вартості підприємства; моніторинг зміни вартості; визначення драйверів (факторів) створення вартості; встановлення чіткого взаємозв'язку між вартістю та бізнес-стратегіями підприємства; розробка та обґрунтування ресурсного забезпечення створення вартості підприємства; визначення механізмів узгодження інтересів власників та менеджерів бізнесу; створення системи вимірювання результатів діяльності та матеріального стимулювання. Вартість основних джерел капіталу. Основи теорії структури капіталу. Взаємозв'язок між вартістю фірми та вартістю її капіталу. Система взаємозв'язку показників структури, середньозваженої вартості капіталу і вартості підприємства.

Бізнес-моделювання. Бізнес-процес та його компоненти. Методи аналізу бізнес-процесів. Еталонні та референтні моделі бізнес-процесів. Інструментальні (програмні) засоби для моделювання бізнес-процесів. Перетворення моделей бізнес-процесів. Приклади перетворення моделей бізнес-процесів.

Формування, управління та розвиток проектною команди. Необхідність та принципи формування проектною команди. Методи та організаційні аспекти формування команди. Основні характеристики команди проекту. Організація командної взаємодії. Психологічні особливості управління проектною командою. Управління командою міжнародного проекту. Управління конфліктами.

Антикризовий менеджмент. Загальні поняття про кризу і кризові явища. Класифікація криз. Економічні кризи. Соціальні кризи. Фінансові кризи. Організаційні кризи. Психологічні кризи. Техногенні кризи. Циклічний характер кризових явищ. Методологія розпізнавання кризи. Мета і завдання антикризового управління. Стійкість підприємства і кризи. Перехідні періоди розвитку підприємства. Криза як переломний момент у розвитку. Система контролю і раннього виявлення ознак майбутньої кризової ситуації. Проблематика антикризового управління і диференціація технологій управління. Функціональне й антикризове управління. Схема управління за кризовою ситуацією. Роль інновацій в антикризовому управлінні. Ситуаційний підхід до управління в кризовій ситуації. Організація робіт по виходу з кризи.

Філософія інновацій. Витоки сучасної філософії інновацій. Філософські аспекти феномена інновації. Генезис і сутність інновацій в соціально-культурному і філософському аспектах. Соціальна основа інновацій. Основні аспекти інноваційного процесу. Деструктивна основа інноваційних амбіцій. Коеволюція раціональних інновацій та соціокультурних традицій. Комерціалізація наукових розробок. Національні особливості інноваційної діяльності. Інноватика. Формування інноваційної культури.

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Декан – доктор педагогічних наук, доцент Глазунова Олена Григорівна

Тел.: (044) 527-83-51

E-mail: o-glazunova@nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 15, кімн. 212

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей:

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економічна кібернетика»

Випускова кафедра:

Економічної кібернетики

Тел.: (044) 527-85-67

E-mail: ciber_chair@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Скрипник Андрій Васильович

Спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»

Освітні програми «Інформаційні управляючі системи та технології» «Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг»

Випускова кафедра:

Комп'ютерних наук

Тел.: (044) 527-87-23

E-mail: iusprog@nubip.edu.ua

Завідувач кафедри – кандидат технічних наук, доцент Голуб Белла Львівна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА»
спеціальності 051 «ЕКОНОМІКА»
галузі знань «Соціальні та поведінкові науки»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб
– денна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр з економічної кібернетики

Концепція підготовки

Магістр з економічної кібернетики повинен мати знання в галузі економіки, аналізу й дослідження поведінки економічних систем, теорії та практики прийняття рішень, моделювання розвитку ринку, менеджменту, маркетингу, господарсько-правових відносин. Курс їх навчання базується на системі знань зі спеціальних математичних дисциплін, теоретичних і професійних знаннях нових інформаційних технологій з використанням комп'ютерної техніки в економіці. Отримані знання дають можливість розробляти системи моделей для вивчення соціально-економічних явищ у практичних і дослідницьких цілях; створювати і використовувати статичні та динамічні експертні системи для бізнес-процесів в сільському господарстві.

Магістерська програма «Оцінка ризиків в сільському господарстві»

Оцінка ризиків – це напрям у бізнесі та управлінні, суть якого полягає у виявленні та запобіганні можливих негативних результатів в межах організації. Магістерська програма «Ризик менеджмент» забезпечує всебічний розвиток розуміння управління в масштабах всього підприємства для всіх передбачуваних загроз. Наші випускники добре підготовлені до вирішення організаційних проблем, пов'язаних з: оцінкою ризиків, реагування, управління та моніторингу, дотримання нормативних вимог і антикризового управління.

Програма передбачає дослідження окремих елементів організаційного управління ризиками з використанням принципів і стандартів управління ризиками підприємства. Студенти мають можливість забезпечити загальне і глибокого розуміння того, як провідні організації успішно справлятися як з перевернутих і ризиків погіршення ситуації таким чином, що підвищує цінність фірми і забезпечує безперервність операцій.

Сфери зайнятості випускників

Магістерська програма «Оцінка ризиків в сільському господарстві» забезпечує глибоке розуміння основ ризику та їх застосування на практиці для фінансових і нефінансових організацій. Ця програма призначена надати студентам навички для досягнення успіху на таких посадах: ризик-менеджер, страховий менеджер, аналітик ризику, ризик-менеджер в рамках різних організацій і секторів.

Магістерська програма «Еколого-економічне моделювання»

Магістерська програма спрямована на вивчення принципів раціонального природокористування, які базуються на сучасних підходах до моделювання розвитку сільських територій. Основою магістерської програми є поглиблено вивчення оптимізаційних методів з використанням цільових функцій які не обмежено

прибутком аграрних підприємств, а враховують екологічну та соціальну сторони розвитку сільських територій. Надзвичайно важливо розвинути аналітичне та алгоритмічне мислення для побудови та використання математичних моделей та вирішення реальних питань розвитку українського аграрного сектору. Крім оптимізаційних методів значна увага приділяється статистичним методам обробки значних обсягів інформації що необхідно для оцінки реальних показників розвитку аграрного виробництва та стану зовнішнього середовища.

Сфери зайнятості випускників

Випускники магістерської програми «Еколого-економічне моделювання» в світі визначені як аналітики різних сфер діяльності, фахівці у сфері прогнозування та моделювання еколого-економічних процесів, тому можуть працювати на посадах: керівника аналітичного центру з обробки економічної, фінансової та облікової інформації, керівника відділу інформаційних технологій, адміністратора задач і систем, адміністратора бази даних, аналітика з комп'ютерних систем тощо.

Практичне навчання

Спрямоване на оволодіння основними методами постановки проблем наукового дослідження, оцінки необхідних інформаційних масивів, проведення аналітичних, оптимізаційних та прогнозних розробок на основі інформаційних технологій, розрахунків очікуваних економічних ефектів від їх запровадження в практичну діяльність та наукові дослідження.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Аграрні ризики за умовою незавершеності інституціональних перетворень.
2. Оцінка ризиків повномасштабного оподаткування аграрного сектору.
3. Оцінка реальних ризиків кредитування аграрного сектору.
4. Вплив несхильності до ризику аграрних менеджерів на структуру бізнесу.
5. Оцінка ризиків інновацій в аграрному бізнесі.
6. Моделювання еколого-економічної складової аграрних інноваційних процесів.
7. Моделювання залежних від обсягу виробництва оптимізаційних проблем аграрного сектору.
8. Стабільне економічне зростання та оптимізація на тривалому проміжку часу.
9. Використання фінансової та податкової звітності в еколого-економічному моделюванні.
10. Методологія прогнозування ключових індикаторів регіонального соціально-економічного розвитку.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Економічна кібернетика»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Моделювання бізнес-процесів	1	120	4
2	Глобальна економіка	1	120	4
3	Розробка Веб-застосувань	2	120	4
4	Прикладна економетрика	1	120	4
5	Інтелектуальний аналіз даних	2	120	4
6	Моделювання і прогнозування в сфері природокористування	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			720	24
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	90	3
2	Аграрна політика	1	90	3
3	Світові інформаційні ресурси	2	90	3
4	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	4
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Оцінка ризиків в сільському господарстві»				
2	Електронна комерція	1	120	4
3	Аналітика великих даних	2	90	3
4	Моделювання з R	2	120	4
5	Ризики інновацій в аграрному виробництві	2	120	4
6	Моделі фінансового менеджменту	2	120	4
7	Моделі ризик-менеджменту	2	120	4
Всього за вибором студента			690	23
2.2.2. Магістерська програма "Еколого-економічне моделювання"				
2	Електронна комерція	1	120	4
3	Аналітика великих даних	2	90	3
4	Моделювання з R	2	120	4
5	Еколого-економічні ризики	2	120	4
6	Моделі раціонального природокористування	2	120	4
7	Еколого-економічне моделювання	2	120	4
Всього за вибором студента			690	23
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Науково-виробнича практика (обов'язкова частина)		240	8
2	Дослідницька за темою магістерської роботи (обов'язкова частина)		360	12
3	Підготовка та захист магістерської роботи (обов'язкова частина)		300	10
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Моделювання бізнес-процесів. Поняття і актуальність бізнес-процесів. Оцінка якості моделі і її вимірювання. Процес моделювання та методи моделювання. Соціальні аспекти процесу моделювання: ролі, групова поведінка, досягнення консенсусу. Шаблон бізнес-моделі: інструмент для підприємців та інноваторів.

Сегментація клієнтів. Ціннісні пропозиції. Канали і взаємовідносини з клієнтами. Потоки доходів і основні ресурси. Основні види діяльності та ключові партнерства. Структура витрат. Презентація бізнес-моделі.

Глобальна економіка Економічна природа глобальних трансформацій. Становлення глобальної економіки. Регулятивні інститути глобальної економіки. Політекономія глобального економічного циклу. Механізми функціонування глобальних ринків. Конкурентне лідерство глобальних корпорацій. Процеси регіоналізації в глобальній економіці. Технологічний ресурс глобального економічного розвитку. Людський ресурс глобальної економіки. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів. Глобальний контекст розвитку української економіки.

Розробка Веб-застосувань. Основні поняття створення повноцінних програм у веб-середовищі. Мови HTML, JAVASCRIPT, PHP. Створення динамічних веб-сайтів. Основні поняття інформації та її представлення у веб-середовищі. Принципи використання баз даних у веб-середовищі, можливості створення веб-сайтів за допомогою різних програмних засобів та їх поєднання.

Прикладна економетрика. Постанова актуальних задач дослідження економічних процесів за умови незавершеності інституціональних перетворень. Побудова моделей внутрішнього продовольчого ринку в країні з відкритою економікою. Моделювання ефективності різних форм аграрного бізнесу економетричними методами. Прогнозування тенденцій розвитку світової економіки та її вплив на розвиток національного аграрного виробництва.

Інтелектуальний аналіз даних. Введення в інтелектуальний аналіз даних. Методи інтелектуального аналізу даних. Інтелектуальний аналіз даних в СУБД Microsoft SQLServer. Етапи проведення інтелектуального аналізу даних. Алгоритм дерева рішень. Лінійні та нелінійні регресійні моделі. Кластерний аналіз. Нейронні мережі.

Моделювання та прогнозування в сфері природокористування. Моделювання як метод наукового пізнання. Використання моделювання при дослідженні і проектуванні складних систем. Класифікація математичних моделей відповідно до властивостей, процесів, що моделюються. Порядок розробки математичних моделей у сфері природокористування. Принцип матеріального балансу. Імовірнісні моделі процесів використання. Моделі візуалізації даних спостережень. Лінійні регресійні моделі. Моделі Монте-Карло. Види і методи прогнозування. Засоби Microsoft Excel та MathCad для імітаційного моделювання і прогнозування.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Обсяг лексики та граматики іноземної мови необхідної, для роботи з іноземною літературою з тим, щоб вміти одержувати професійну інформацію з іноземних джерел, а також проведення бесіди-діалогу. Фонетичні норми іноземної мови: 2000 лексичних одиниць. Граматичний матеріал.

Аграрна політика. Економічна сутність, характер і головні компоненти аграрної політики, окремі заходи фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі. Теоретичні засади аграрної політики держави та аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків. Особливості формування та основні напрями аграрної політики України.

Світові інформаційні ресурси. Інформація та авторське право. Інтелектуальна власність. Інтернет як джерело наукової інформації. Пошук інформації в мережі Інтернет. Пошукові системи універсальні та спеціалізовані.

Інтернет-простір наукової інформації. Аграрні ресурси у веб. Ресурси FAO, мережа AgroWeb. Пошук та представлення даних. Презентація даних дослідження.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Організаційна структура наукового колективу. Планування науково-дослідної роботи. Проведення дослідження та планування експерименту в науково-дослідній роботі. Інтелектуальна власність як право на результати творчої діяльності людини. Об'єкти інтелектуальної власності. Державна система інтелектуальної власності. Міжнародні системи інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Право на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиція і товар. Оцінювання вартості інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Оцінка ризиків в сільському господарстві»

Електронна комерція. Введення в електронний бізнес. Місце електронної комерції в інформаційному секторі економіки. Безпека інформації в електронному бізнесі. Платіжні системи в Інтернет. Фінансові системи в Інтернет. Маркетинг в електронній комерції. Реклама в Інтернет. Реєстрація сайту в веб-каталогах і індексація сайту пошуковими системами. Партнерські програми.

Аналітика великих даних. Поняття великих даних (Big Data). Структуровані і неструктуровані дані. Реляційні і нереляційні бази даних та сховища даних. Технології обробки великих обсягів даних. Введення в систему Hadoop і типові приклади використання. Архітектура системи Hadoop. Робота з HDFS – файловою системою Hadoop. MapReduce: методологія і технологія розподілених обчислень. Hadoop і сховища даних: застосування сховища даних Apache Hive; Apache Pig – платформа для аналізу великих масивів даних; HBase – СУБД для обробки великих масивів даних. Застосування технологій аналізу великих даних у бізнесі.

Моделювання з R. Основи мови R. Середовище R. Імовірність і розподіли. Проста лінійна регресія. Залишкові і вбудовані значення. Прогноз і довірчі інтервали. Кореляція. Множинна регресія. Специфікація моделі і результати. Модель пошуку. Лінійні моделі. Нелінійна апроксимація кривих. Self-starting моделі.

Ризики інновацій в аграрному виробництві. Класифікація ризиків аграрного виробництва. Кількісні методи оцінки аграрних ризиків. Фінансування аграрних інновацій в умовах макроекономічної нестабільності. Вплив масштабу інновацій на оцінку ризику. Ліквідність (ферми, домогосподарства, підприємства) та функція дорадництва. Дерево інноваційних рішень та безризикова дохідність в аграрному бізнесі. Методи зменшення ризику аграрних інновацій.

Моделі фінансового менеджменту. Сутність фінансового менеджменту. Модель збалансованої системи показників діяльності підприємства. Моделі діагностики підприємства за допомогою фінансової звітності. Методи діагностики підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів. Ситуаційний аналіз при прийнятті управлінських рішень. Методи та моделі моніторингу поточного стану підприємства. Моделювання оцінки цінних паперів підприємства та побудова графіків повернення довгострокових кредитів. Критерії ефективності інвестиційного проекту і методи їх оцінки. Моделі фінансового ризик-менеджменту. Бізнес-план інвестиційного проекту. Технологія моделювання бізнес-процесів.

Моделі ризик-менеджменту. Природа ризику: втрати і можливості. Вимірювання ризику та вимірювання показників. Ставлення до ризику і теорії сподіваної корисності. Управління ризиками: основні інструменти. Еволюція управління ризиками. Управління ризиками підприємства. Управління ризиками: додаткові інструменти. Моделювання ризиків.

2.2.2. Магістерська програма «Еколого-економічне моделювання»

Електронна комерція. Введення в електронний бізнес. Місце електронної комерції в інформаційному секторі економіки. Безпека інформації в електронному бізнесі. Платіжні системи в Інтернет. Фінансові системи в Інтернет. Маркетинг в електронній комерції. Реклама в Інтернет. Реєстрація сайту в веб-каталогах і індексація сайту пошуковими системами. Партнерські програми.

Аналітика великих даних. Поняття великих даних (Big Data). Структуровані і неструктуровані дані. Реляційні і нереляційні бази даних та сховища даних. Технології обробки великих обсягів даних. Введення в систему Hadoop і типові приклади використання. Архітектура системи Hadoop. Робота з HDFS розподіленою файловою системою Hadoop. MapReduce: методологія і технологія розподілених обчислень. Hadoop і сховища даних: застосування сховища даних Apache Hive; Apache Pig – платформа для аналізу великих масивів даних; HBase – СУБД для обробки великих масивів даних. Застосування технологій аналізу великих даних у бізнесі.

Моделювання з R. Основи мови R. Середовище R. Імовірність і розподіли. Проста лінійна регресія. Залишкові і вбудовані значення. Прогноз і довірчі інтервали. Кореляція. Множинна регресія. Специфікація моделі. Модель пошуку. Лінійні моделі. Нелінійна апроксимація кривих. Self-starting моделі.

Еколого-економічні ризики. Концепція сталого розвитку та можливості її застосування до розвитку сучасного аграрного виробництва. Функція суспільного добробуту в приложенні до задачі раціонального природокористування. Оптимізаційні моделі раціонального природокористування з використанням екологічної складової. Глобальна модель оптимізації біомаси. Комплексна природоохоронна та кліматична модель для оцінки потенціалу землеробства.

Моделі раціонального природокористування. Відображення загальних законів розвитку природи, суспільства і моделювання у сфері природокористування і стан теоретичних знань про нього; інструментарій аналізу, методи кількісної оцінки та моделювання раціонального природокористування; методологічні підходи до дослідження в області економіки природокористування.

Еколого-економічне моделювання. Оптимізаційні моделі в економіці та аграрному виробництві. Моделі в умовах макроекономічної нестабільності. Урахування ризиків державного регулювання. Оптимізаційні моделі з урахуванням погодних та кліматичних ризиків. Панельні економетричні моделі. Включення фактору впливу на зовнішнє середовище до оптимізаційних моделей. Макроекономічні та мікроекономічні моделі з урахуванням екстерналій.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ІНФОРМАЦІЙНІ УПРАВЛЯЮЧІ СИСТЕМИ ТА
ТЕХНОЛОГІЇ»
спеціальності 122 «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ»
галузі знань «Інформаційні технології»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб
– денна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	аналітик комп'ютерних систем, науковий співробітник (обчислювальні системи)

Концепція підготовки

Фахівці за даною освітньою програмою отримують знання та навички щодо розроблення програмних продуктів; проектування систем обробки даних та управління із застосуванням мережних рішень, апаратних платформ та програмних продуктів провідних світових виробників; уміння обирати технології програмування, відповідні потребам конкретних систем, і розробляти прикладні програми у різноманітних предметних областях; уміння будувати ефективні обчислювальні алгоритми; уміння розробляти комплексні інформаційні рішення для підприємств та фірм, включаючи проектування комп'ютерних мереж, альтернативні варіанти комп'ютеризованих систем з оцінкою необхідних ресурсів на їх реалізацію; володіння сучасними методами проектування програм та програмних комплексів, розроблення оптимальних рішень щодо складу програмного забезпечення, алгоритмів процедур і операцій.

Магістерська програма «Наука про дані»

Основна практична мета професійної діяльності в науці про дані – виявлення закономірностей в даних, вилучення знань з даних в узагальненій формі. Об'єктом діяльності фахівців магістерської програми «Наука про дані» є розроблення алгоритмів; математичне моделювання; проектування та розроблення комп'ютерних інформаційних технологій обробки та дослідження даних, передбачається опора на апарат математичної статистики, штучного інтелекту, машинного навчання, часто без попереднього завантаження даних в моделі.

Сфери зайнятості випускників

Майбутні фахівці будуть працювати в ІТ-індустрії, виконуючи розробку і супроводження програмного забезпечення, виконувати такі професійні роботи й обіймати первинні посади (за «Державним класифікатором професій»): аналітик комп'ютерних систем, інженер з комп'ютерних систем, конструктор комп'ютерних систем, інженер-програміст, програміст (база даних), програміст прикладний, програміст системний, адміністратор бази даних, адміністратор системи, адміністратор мережі тощо.

Магістерська програма «Інформаційні управляючі системи і технології в агропромисловій та природоохоронній сферах»

Концепція магістерської програми полягає в необхідності підготовки фахівців з навичками проектування, створення і реалізації управляючих інформаційних систем з використанням сучасних технологій колективної розробки; програмування, тестування, захисту і експлуатації управляючих інформаційних систем; застосування технологій і методів системного аналізу та прийняття рішень при створенні великих і складних систем; експлуатації систем штучного інтелекту та програмного забезпечення автоматизованих систем та ЕОМ

Сфери зайнятості випускників

На своєму робочому місці випускник може вирішувати питання, що пов'язані з управлінням та супроводженням складних інформаційних систем; займатися аналізом проблемної області на системному рівні, проектуванням баз даних, сховищ даних, розробкою прикладного програмного забезпечення для реалізації систем управління, обчислювальних систем, сервісних додатків тощо. Випускники даної магістерської програми можуть працювати на посадах: аналітик комп'ютерних систем, інженер з комп'ютерних систем, конструктор комп'ютерних систем, інженер-програміст, програміст (база даних), програміст прикладний, програміст системний, адміністратор бази даних тощо.

Практичне навчання

Практичне навчання магістрів спрямоване на оволодіння загально методичними питаннями побудови і функціонування систем автоматизованої обробки інформації, шляхами їх розвитку і підвищення ефективності, методами та технологіями побудови й обслуговування інформаційних управляючих систем в прикладних сферах та наукових дослідженнях.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Методи та підходи створення корпоративної бази знань на прикладі системи земельного кадастру.
2. Геопросторова система оцінювання біорізноманіття на основі нечіткої моделі.
3. Інтелектуальна система класифікації стану посівів за супутниковими даними середнього розрізнення.
4. Розподілена інформаційна система фермера.
5. Регресійний підхід до оцінювання площ сільськогосподарських культур.
6. Система сільськогосподарського моніторингу на основі технології Google Earth.
7. Система моніторингу посівів з використанням мобільних пристроїв.
8. Інформаційне та програмне забезпечення системи підтримки прийняття рішень адміністрацією пташника.
9. Інформаційно-аналітична служба системи підтримки прийняття рішень працівниками відділу управління персоналом на прикладі ВНЗ і його відокремлених підрозділів.
10. Інформаційна система управління технологічним процесом агропромислового підприємства зі штучним інтелектом.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);

2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);

3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;

4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);

5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Інформаційні управляючі системи та технології»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Моделювання та прогнозування в сфері природокористування	2	120	4
2.	Об'єктне моделювання та проектування складних систем	1	120	4
3.	Організація сховищ даних	1	120	4
4.	Розробка Веб-застосунків	2	120	4
5.	Безпека і надійність комп'ютерних систем	2	120	4
6.	Технології DataMining	2	120	4
Разом за обов'язковою складовою			720	24
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1.	Ділова іноземна мова	1	90	3
2.	Аграрна політика	1	90	3
3.	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	120	4
4.	Спеціальні розділи математики	1	120	4
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1.	ДЗЗ та технології обробки геопросторових даних	1	120	4
2.	Інтелектуальні системи моніторингу довкілля	2	120	4
3.	Принципи розподіленого і мережевого програмування	1	120	4
Всього за вибором студента			360	12
2.2.1. Магістерська програма «Наука про дані»				
1.	Шаблони об'єктно-орієнтованого моделювання і програмування	2	90	3
2.	Методи побудови експертних систем	2	90	3
3.	Технології BigData	2	120	4
Всього за магістерською програмою			300	10
2.2.2. Магістерська програма «Інформаційно-управляючі системи в агропромисловому комплексі»				
2.2.4	Світові інформаційні ресурси	2	90	3
2.2.5	Управління інформаційними сервісами	2	90	3
2.2.6	Робототехнічні системи керування	2	120	4
Всього за магістерською програмою			300	10
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Науково-виробнича практика		240	8
2	Дослідницька за темою магістерської роботи		360	12

№	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
3	Підготовка магістерської роботи		240	8
4	Захист магістерської роботи		60	2
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Моделювання та прогнозування в сфері природокористування.

Моделювання як метод наукового пізнання. Використання моделювання при дослідженні і проектуванні складних систем. Класифікація математичних моделей відповідно до властивостей, процесів, що моделюються. Порядок розробки математичних моделей у сфері природокористування. Принцип матеріального балансу. Імовірнісні моделі процесів використання. Моделі візуалізації даних спостережень. Лінійні регресійні моделі. Моделі Монте-Карло. Види і методи прогнозування. Засоби Microsoft Excel та MathCad для імітаційного моделювання і прогнозування.

Об'єктне моделювання та проектування складних систем. Об'єктно-орієнтований аналіз та проектування. Представлення предметних областей. Ітеративна технологія розробки програмного забезпечення складних систем. Основи об'єктно-орієнтованого програмування. Моделі предметної області. Об'єктна модель.

Організація сховищ даних. Моделі бази даних. Мови запитів. Фізичне зберігання, методи доступу та обробки запитів. Управління транзакціями, управління паралелізмом і відновлення після збоїв. Безпека бази даних. Паралельні та розподілені бази даних, і спеціалізовані бази даних. Створення сховищ даних та інтелектуального аналізу даних. Поняття і модель даних OLAP. Структура OLAP-куба. Розгортання служб Analysis Services. Визначення подання джерел даних в проекті служб Analysis Services.

Розробка WEB застосувань. Характеристика сервісів інтернету. Ролі та відповідальність клієнтів та серверів для різних програм в WWW. Основні протоколи, необхідні для створення і роботи web-програм, мова гіпертекстової розмітки версії 4.01, каскадні таблиці стилів версії 2.1, застосування внутрішніх і зовнішніх CSS, моделі документа і браузера на прикладі MS IE8, мова Java Script: синтаксичні основи, взаємодія з об'єктною моделлю, вбудовані функції, скрипти в зовнішніх файлах, технологія AJAX. Розширення мови гіпертекстової розмітки – мікроформати. Знайомство з мовою PHP, розвиток навичок проектування та програмування веб-додатків на мові PHP.

Безпека і надійність комп'ютерних систем Елементи теорії надійності. Основні визначення надійності та їх зміст. Методи забезпечення надійності. Надійність та контроль пристроїв комп'ютерних систем. Інформаційна надлишковість як універсальний засіб контролю. Забезпечення надійності обчислювальних процесів.

Технології DataMining. Технологія DataMining, методи Data Mining для вирішення класифікації, регресії, пошуку асоціативних правил, кластеризації. Використання DataMining при побудові аналітичних систем.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Орієнтування в сучасному інформаційному потоці з метою удосконалення іншомовних умінь і навичок. Комунікативні уміння та навички

володіння англійською мовою при спілкуванні на професійні теми. Різноманітні життєві ситуації ділового спілкування іноземною мовою; підготовка майбутнього фахівця до наукової діяльності, продовження освіти.

Аграрна політика. Економічна сутність, характер і головні компоненти аграрної політики, окремі заходи фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі. Теоретичні засади аграрної політики держави та аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків. Особливості формування та основні напрями аграрної політики України.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Організаційна структура наукового колективу. Планування науково-дослідної роботи. Проведення дослідження та планування експерименту в науково-дослідній роботі. Інтелектуальна власність як право на результати творчої діяльності людини. Об'єкти інтелектуальної власності. Державна система інтелектуальної власності. Міжнародні системи інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Право на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиція і товар. Оцінювання вартості інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.

Спеціальні розділи математики. Основною метою даного курсу є те, щоб дізнатися більше і зосередитися на різних математичних методах і інструментах, які бути надзвичайно корисні при аналізі даних, моделювання і прикладних задач моніторингу.

2.2. Дисципліни за вибором студента

ДЗЗ та технології обробки геопросторових даних. Загальні концепції дистанційного зондування Землі. Електромагнітна радіація. Класифікація методів ДЗЗ. Сенсорні системи і датчики ДЗЗ. Дешифрувальні ознаки об'єктів. Отримання даних ДЗЗ. Формати даних. Стандартизація в галузі ДЗЗ. Попередня обробка даних ДЗЗ. Географічна прив'язка і трансформація зображень. Класифікація зображень

Інтелектуальні системи моніторингу довкілля Метою вивчення дисципліни є формування навичок розв'язання задач, що складно формалізуються. Надати знання щодо оцінки стану і тенденцій розвитку інформаційних систем (моніторинг); інформаційних технологій вирішення завдань управління, які пов'язані із використанням засобів і методів штучного інтелекту; засобів розробки та використання інтелектуальних інформаційних систем в різних прикладних областях.

Принципи розподіленого і мережевого програмування. Основною метою даного курсу є вивчення основ проектування розподілених програмних систем (в тому числі інформаційних систем багатокористувацьких) і їх реалізації за рахунок використання сучасного програмного забезпечення розробки. Особлива увага приділяється ролі стандартів обміну інформацією, зберігання і візуалізації.

2.2.1. Магістерська програма «Наука про дані»

Шаблони об'єктно-орієнтованого моделювання і програмування. Шаблони проектування, які можливо реалізувати на стандартних об'єктно-орієнтованих мовах.

Методи побудови експертних систем Об'єктно-орієнтований аналіз та проектування. Представлення предметних областей. Ітеративна технологія розробки програмного забезпечення складних систем. Основи об'єктно-орієнтованого програмування. Моделі предметної області. Об'єктна модель.

Технології BigData. Технології Big Data дозволяють обробляти значні обсяги інформації, накопичені організаціями і приймати на їх основі більш виважені управлінські рішення, краще розуміти своїх клієнтів і бізнес-процеси. Введення в системи великих даних. Опис особливостей обробки даних в реальному часі.

Застосування інструментальних засобів. Можливість розширити свої знання і навички за межі традиційних баз даних.

2.2.2. Магістерська програма «Інформаційно-управляючі системи в агропромисловому комплексі»

Світові інформаційні ресурси. Основні поняття інформаційних ресурсів. Інформаційні системи та технології. Основні ресурси Internet. Електронні бібліотеки та бази даних. Світовий ринок інформаційних послуг. Тенденції розвитку світових інформаційних технологій. Огляд та порівняльна характеристика діючих Web-браузерів. Характеристика існуючих пошукових систем для використання інтернет-ресурсів.

Управління інформаційними сервісами Організаційна структура служби IT, склад підрозділів, розподіл між ними функцій і завдань. Процесний підхід до управління службою IC. Модель ITSM, що розроблена в рамках проекту ITIL (IT Infrastructure Library - бібліотека інфраструктури інформаційних технологій) та описує процесний підхід до надання та підтримки IT- послуг. Рішення Hewlett-Packard з управління інформаційними системами. Модель інформаційних процесів ITSM Reference Model. Рішення IBM з управління інформаційними системами. Модель інформаційних процесів ITPM. Базові технології IBM / Tivoli. Підхід Microsoft до побудови керованих інформаційних систем. Рішення Microsoft для управління - MSM (Microsoft Solutions for Management).

Робототехнічні системи керування. Призначення, класифікація і задачі робототехнічних систем керування. Структура, основні компоненти робототехнічних систем керування. Інтелектуальні робототехнічні системи. Система сприйняття та розпізнавання інформації. Система ведення знань, вирішення задач та формування управляючих дій. Система впливу на навколишнє середовище. Принципи побудови роботів і робототехнічних комплексів. Системне технологічне проектування робототехнічних систем керування. Можливості застосування роботів і робототехнічних комплексів в аграрно-промисловому комплексі.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «КОМП'ЮТЕРНИЙ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ
МОНІТОРИНГ»
спеціальності 122 «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ»
галузі знань «Інформаційні технології»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	15
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	аналітик комп'ютерних систем, науковий співробітник (обчислювальні системи)

Концепція підготовки

Фахівці з комп'ютерного еколого-економічного моніторингу – це професіонали у галузі інформаційних систем, які здатні оцінювати екологічні наслідки масштабних науково-технічних та технологічних програм; виконувати економічне обґрунтування інвестування в екологічні охоронні проекти з використанням комп'ютерних технологій; створювати та експлуатувати геоінформаційні системи із застосуванням сучасних програмно-технічних комплексів; накопичувати та обробляти взаємодіючі потоки даних геоінформаційних систем на основі різноманітних моделей моніторингу.

Магістерська програма «Комп'ютерний моніторинг еколого-економічних процесів»

Концепція магістерської програми полягає у необхідності підготовки фахівців з володінням системних знань з методології, методики та інструментарію побудови сучасних моніторингових систем в галузі економіки природокористування. Отримані знання з розробки економіко-математичних моделей, обробки великих масивів даних, володіння інструментами для опрацювання потоків даних геоінформаційних систем, аналізу, моделювання, оцінювання екологічних наслідків впровадження аграрних проектів у виробництво з використанням комп'ютерних технологій та програмних засобів, дозволять майбутнім фахівцям оптимально вибирати технології та технічні засоби по реалізації системи контролю і управління в галузі економіки природокористування, організувати ефективне керування технологічними процесами агропромислової та природоохоронної галузей економіки.

Сфери зайнятості випускників

Майбутні фахівці будуть працювати в ІТ-індустрії, виконуючи розробку і супроводження програмного забезпечення, виконувати такі професійні роботи й обіймати первинні посади (за «Державним класифікатором професій»): аналітик комп'ютерних систем, інженер з комп'ютерних систем, конструктор комп'ютерних систем, інженер-програміст, програміст (база даних), програміст прикладний, програміст системний, адміністратор бази даних, адміністратор системи, адміністратор мережі тощо.

Практичне навчання

Практичне навчання магістрів освітньої програми «Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг» спрямоване на оволодіння основними методами

постановки проблем наукового дослідження, загальнометодичними питаннями побудови і функціонування систем моніторингу за параметрами навколишнього середовища, оцінки необхідних інформаційних масивів, проведення аналітичних, оптимізаційних та прогнозних розробок на основі інформаційних систем моніторингу, розрахунків очікуваних економічних ефектів від впливу зовнішніх чинників на екологічні наслідки

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Оцінювання стану сільгоспкультур на основі наземних вимірювань та статистичного підходу.
2. Прогностична модель врожайності ярих культур на основі методів злиття даних.
3. Ансамблевий підхід до класифікації земного покриву.
4. Оцінка посівних площ озимої пшениці на основі злиття даних наземних та дистанційних вимірювань.
5. Оцінювання сільськогосподарських ризиків на основі статистичного підходу.
6. Оцінювання ризиків посух методом найбільшої правдоподібності.
7. Моделювання вмісту гумусу в ґрунтах за наземними та дистанційними вимірюваннями.
8. Оцінка площ вирубок лісу на основі геопросторового інтелекту.
9. Каскад моделей для оцінювання вмісту вологи в рослинності.
10. Геоінформаційна система сільськогосподарського моніторингу на основі технології Google Earth.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Комп'ютерний еколого-економічний моніторинг (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1.	Моделювання та прогнозування в сфері природокористування	2	120	4
2.	Об'єктне моделювання та проектування складних систем	1	120	4
3.	Організація сховищ даних	1	120	4
4.	Розробка WEB застосувань	2	120	4
5.	Спеціальні розділи математики	1	120	4
6.	Інформаційні технології моніторингу екологічних і	1	120	4

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	соціально-економічних процесів			
Разом за обов'язковою складовою			720	24
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1.	Ділова іноземна мова	1	90	3
2.	Аграрна політика	1	90	3
3.	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	120	4
4.	Світові інформаційні ресурси	3	90	2
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.3. Магістерська програма «Комп'ютерний моніторинг еколого-економічних процесів»				
1.	Технології DataMining	2	120	4
2.	Апаратно-програмні засоби збору та обробки екологічної інформації	2	90	3
3.	Інтелектуальні системи моніторингу довкілля	2	120	4
4.	Робототехнічні системи керування	2	120	4
5.	ДЗЗ та технології обробки геопросторових даних	1	120	4
6.	Імітаційне моделювання екологічних процесів	2	120	4
Всього за вибором студентів			690	23
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Науково-виробнича практика		240	8
2	Дослідницька за темою магістерської роботи		360	12
3	Підготовка магістерської роботи		240	8
4	Захист магістерської роботи		60	2
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Моделювання та прогнозування в сфері природокористування.

Моделювання як метод наукового пізнання. Використання моделювання при дослідженні і проектуванні складних систем. Класифікація математичних моделей відповідно до властивостей, процесів, що моделюються. Порядок розробки математичних моделей у сфері природокористування. Принцип матеріального балансу. Імовірнісні моделі процесів використання. Моделі візуалізації даних спостережень. Лінійні регресійні моделі. Моделі Монте-Карло. Види і методи прогнозування. Засоби Microsoft Excel та MathCad для імітаційного моделювання і прогнозування.

Об'єктне моделювання та проектування складних систем. Об'єктно-орієнтований аналіз та проектування. Представлення предметних областей. Ітеративна технологія розробки програмного забезпечення складних систем. Основи об'єктно-орієнтованого програмування. Моделі предметної області. Об'єктна модель.

Організація сховищ даних. Моделі бази даних. Мови запитів. Фізичне зберігання, методи доступу та обробки запитів. Управління транзакціями, управління паралелізмом і відновлення після збоїв. Безпека бази даних. Паралельні та розподілені бази даних, і спеціалізовані бази даних. Створення сховищ даних та інтелектуального аналізу даних. Поняття і модель даних OLAP. Структура OLAP-куба. Розгортання служб Analysis Services. Визначення подання джерел даних в проекті служб Analysis Services.

Розробка WEB застосувань. Характеристика сервісів інтернету. Ролі та відповідальність клієнтів та серверів для різних програм в WWW. Основні протоколи, необхідні для створення і роботи web-програм, мова гіпертекстової розмітки версії 4.01, каскадні таблиці стилів версії 2.1, застосування внутрішніх і зовнішніх CSS, моделі документа і браузера на прикладі MS IE8, мова Java Script: синтаксичні основи, взаємодія з об'єктною моделлю, вбудовані функції, скрипти в зовнішніх файлах, технологія AJAX. Розширення мови гіпертекстової розмітки – мікроформати. Знайомство з мовою PHP, розвиток навичок проектування та програмування веб-додатків на мові PHP.

Спеціальні розділи математики. Основною метою даного курсу є те, щоб дізнатися більше і зосередитися на різних математичних методах і інструментах, які бути надзвичайно корисні при аналізі даних, моделювання і прикладних задач моніторингу.

Інформаційні технології моніторингу екологічних і соціально-економічних процесів. Цілі, задачі, нормативно-правова база ЕЕ-моніторингу. Складання інформаційної моделі об'єкту спостереження. ІТ аналізу мережі моніторингу. Пристрої і функціонування прикладних інформаційних систем моніторингу. Програмні та мережні засоби й платформи інфраструктури інформаційних технологій підприємств. Проектування, створення, наповнення, використання в мережі, організація запитів, супроводження сховищ та просторів даних систем комп'ютерного моніторингу ЕСЕП. Геоінформаційні системи та технології моніторингу просторово розподілених об'єктів і процесів. Керування моніторинговими даними. ІТ просторового аналізу, ГІС-аналізу і геоіконічного моделювання показників моніторингу ЕСЕП. Моделі структури та взаємозв'язку явищ, динаміки ЕСЕП. Репозиторій моделей. Виділення просторово-часових аномалій розвитку ЕСЕП. Оцінка стану об'єкта спостереження та ідентифікація його інформаційної моделі. Прогнозування зміни стану об'єкта спостереження. Стандарти інформаційної взаємодії систем. Інтегрування ІТ моніторингу ЕСЕП.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Орієнтування в сучасному інформаційному потоці з метою удосконалення іншомовних умінь і навичок. Комунікативні уміння та навички володіння англійською мовою при спілкуванні на професійні теми. Різноманітні життєві ситуації ділового спілкування іноземною мовою; підготовка майбутнього фахівця до наукової діяльності, продовження освіти.

Аграрна політика. Економічна сутність, характер і головні компоненти аграрної політики, окремі заходи фінансово-кредитної, податкової, цінової політики в аграрному секторі. Теоретичні засади аграрної політики держави та аграрна політика окремих іноземних країн та їх блоків. Особливості формування та основні напрями аграрної політики України.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності Організаційна структура наукового колективу. Планування науково-дослідної роботи. Проведення дослідження та планування експерименту в науково-дослідній роботі. Інтелектуальна власність як право на результати творчої діяльності людини. Об'єкти інтелектуальної власності. Державна система інтелектуальної власності. Міжнародні системи інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Право на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиція і товар. Оцінювання вартості інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.

Світові інформаційні ресурси Основні поняття інформаційних ресурсів. Інформаційні системи та технології. Основні ресурси Internet. Електронні бібліотеки

та бази даних. Світовий ринок інформаційних послуг. Тенденції розвитку світових інформаційних технологій. Огляд та порівняльна характеристика діючих Web-браузерів. Характеристика існуючих пошукових систем для використання інтернет-ресурсів.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Комп'ютерний моніторинг еколого-економічних процесів»

Технології DataMining. Технологія DataMining, методи Data Mining для вирішення класифікації, регресії, пошуку асоціативних правил, кластеризації. Використання DataMining при побудові аналітичних систем.

Апаратно-програмні засоби збору та обробки екологічної інформації
Архітектура сучасних розподілених систем збору та обробки інформації. Класифікація датчиків автоматичного збору екологічних даних. Алгоритми автоматичного збору та первинної обробки даних. Операційні системи реального часу. Мови дослідження та програмування. Локальні обчислювальні мережі. Алгоритми аналітичної обробки даних в підсистемі верхнього рівня. Розробка проекту систем збору та обробки екологічної інформації.

Інтелектуальні системи моніторингу довкілля. Метою вивчення дисципліни є формування навичок розв'язання задач, що складно формалізуються. Надати знання щодо оцінки стану і тенденцій розвитку інформаційних систем (моніторинг); інформаційних технологій вирішення завдань управління, які пов'язані із використанням засобів і методів штучного інтелекту; засобів розробки та використання інтелектуальних інформаційних систем в різних прикладних областях.

Робототехнічні системи керування. Призначення, класифікація і задачі робототехнічних систем керування. Структура, основні компоненти робототехнічних систем керування. Інтелектуальні робототехнічні системи. Система сприйняття та розпізнавання інформації. Система ведення знань, вирішення задач та формування управляючих дій. Система впливу на навколишнє середовище. Принципи побудови роботів і робототехнічних комплексів. Системне технологічне проектування робототехнічних систем керування. Можливості застосування роботів і робототехнічних комплексів в аграрно-промисловому комплексі.

ДЗЗ та технології обробки геопросторових даних. Загальні концепції дистанційного зондування Землі. Електромагнітна радіація. Класифікація методів ДЗЗ. Сенсорні системи і датчики ДЗЗ. Дешифрувальні ознаки об'єктів. Отримання даних ДЗЗ. Формати даних. Стандартизація в галузі ДЗЗ. Попередня обробка даних ДЗЗ. Географічна прив'язка і трансформація зображень. Класифікація зображень.

Імітаційне моделювання екологічних процесів. Інформаційні технології імітаційного моделювання. Дискретні та неперервні випадкові величини в моделях екологічних процесів. Нестационарність стану геоболонок як чинник дестабілізації екологічних процесів. Імітаційне моделювання техногенних та природних катастроф. Моделювання імовірностей послідовних змін стану природотехнічної системи на базі рівнянь Колмогорова. Оцінка імовірностей генетичного успадкування домінантних та рецесивних ознак для подальших поколінь організмів. Мови моделювання (GPSS, SIMULA).

ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан – доктор філологічних наук, професор Шинкарук Василь Дмитрович

Тел.: (044) 527-80-83

E-mail: pedagogy_dean@twin.nubip.edu.ua

Розташування: навчальний корпус № 3, кімн. 101

Факультет організовує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальностей.

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Освітня програма «Соціальна робота»

Випускова кафедра:

Соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті

Тел.: (044) 527-80-73

E-mail: socpedagogy@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Вікторова Леся Вікторівна

Спеціальність 035.04 «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно)»

Освітня програма «Англійська мова та друга іноземна мова»

Випускова кафедра:

Романо-германських мов і перекладу

Тел.: (044)527-85-95

E-mail: krgm@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Малихін Олександр Володимирович

Освітня програма «Німецька мова та друга іноземна мова»

Випускова кафедра:

Іноземної філології і перекладу

Тел.: (044) 527-88-46

E-mail: kifip@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Амеліна Світлана Миколаївна

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Управління навчальним закладом»

Випускова кафедра:

Методики навчання і управління навчальними закладами

Тел.: (044) 527-83-56

E-mail: methods_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Пригодій Микола Анатолійович

Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Освітня програма «Педагогіка вищої школи»

Випускова кафедра:

Педагогіки

Тел.: (044) 527-83-55

E-mail: pedagogic@ukr.net

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, доцент Сопівник Руслан Васильович

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»
спеціальності 231 «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»
галузі знань «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 року
– заочна освітньо-професійна програма	1,5 року
Кредити ЄКТС	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	соціальний робітник

Концепція підготовки

Підготовка соціального педагога зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу з соціально-педагогічної допомоги, підтримки, захисту та реабілітації всіх категорій дітей і молоді. Професійна діяльність даного фахівця передбачає вирішення виробничих питань у напрямках вивчення соціально-педагогічних проблем щодо соціалізації підопічних дітей та молоді, організації їх громадського захисту, здійснення консультування з соціально-педагогічних питань, організації їх дозвільної діяльності, надання допомоги у процесі виховання особам, які мають до цього безпосереднє відношення.

Магістерська програма «Соціально-педагогічна діяльність в сільській місцевості»

Необхідність підготовки соціальних педагогів для сільської місцевості зумовлена низьким рівнем соціального розвитку сільських дітей. Це вимагає посилення впливу психологічних особливостей технології соціально-педагогічної роботи з сільськими дітьми та молоддю, а також впровадження сучасних наукових досліджень у існуючий сільський соціум. Зазначені підходи втілено в магістерській програмі «Соціально-педагогічна діяльність в сільській місцевості».

Передбачає вивчення комплексу навчальних дисциплін з метою організації професійної соціально-педагогічної роботи, яка спрямована на соціально-педагогічну допомогу, підтримку, захист та реабілітацію сільських дітей і молоді. Отримана кваліфікація забезпечує працевлаштування випускників у: дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; будинках і центрах дитячої освіти і виховання; культурологічних центрах і школах художнього мистецтва; соціально-виховних службах і клубах, дитячих і громадських організацій; службах опіки та у справах неповнолітніх; спеціальних дитячих закладах закритого типу; державних центрах і службах соціальної роботи; осередках соціального захисту та допомоги; центрах зайнятості та працевлаштування; закладах превентивного виховання і пенітарної системи тощо.

Сфери зайнятості випускників

Випускник може працювати в різних функціональних соціальних організаціях усіх форм власності, а також в освітніх, культурних, наукових, консультаційних організаціях та установах; у підрозділах органів державного та муніципального управління у справах сім'ї та молоді на посадах: інспектор виплати пенсій; науковий співробітник (соціальний захист населення, соціальна сфера); вихователь-методист;

викладач вищого навчального закладу; науковий співробітник (в інших галузях навчання); лектор; викладач професійного навчально-виховного закладу; методист; державний інспектор; керівник центрів, об'єднань, клубів; директор соціальних служб і центрів; консультант спеціалізованих служб, центрів; аналітик.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Особливості соціально-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими функціональними можливостями в сільській місцевості.
2. Особливості організації культурного дозвілля підлітків в умовах сільської місцевості.
3. Підготовка сільської молоді до сімейного життя.
4. Підготовка соціальних педагогів до роботи з сільською молоддю у Центрах соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді.
5. Соціально-педагогічні умови ресоціалізації неповнолітніх засуджених з сільської місцевості у закладах пенітенціарної системи.
6. Особливості соціально-педагогічної роботи із захисту прав дитини у сільській місцевості.
7. Особливості соціально-педагогічної роботи Центрів соціальних служб для сім'ї дітей та молоді з дітьми-сиротами та дітьми позбавленими батьківського піклування у сільській місцевості.
8. Організаційні форми соціально-педагогічної роботи з дітьми групи ризику у сільській місцевості.
9. Організація дозвілля підлітків в умовах бази відпочинку у сільській місцевості.
10. Особливості комунікативної діяльності соціального педагога у роботі із сільською молоддю.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Соціальна робота» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Організація діяльності соціальних служб	1	90	3
2	Соціальна молодіжна політика України та соціологія сільської молоді	2	180	6
4	Соціальна робота в Україні	1	180	6

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
5	Законодавча база соціально-педагогічної діяльності та основи інтелектуальної власності	2	90	3
6	Соціальний супровід сім'ї	1	90	3
7	Психолого-педагогічна терапія	2	90	3
8	Педагогіка вищої школи	1	210	7
9	Управління соціально-педагогічними системами та менеджмент соціально-педагогічної роботи	2	210	7
Разом за обов'язковою складовою			1140	38
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Соціальна політика	1	90	3
2	Методологія та організація наукових досліджень	2	90	3
3	Ділова іноземна мова	1	150	5
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1. Магістерська програма «Соціально-педагогічна діяльність в сільській місцевості»				
1	Організація роботи з різними соціальними групами	2	180	6
	Практична соціальна робота в лабораторіях			
	Інноваційні технології в соціальній роботі			
2	Культура мовлення та ділового спілкування	1	90	3
	Технології проектування та оцінювання соціальної роботи			
	Експертиза психологічного та соціологічного інструментарію			
3	Законодавча база НЗ	1	90	3
	Аграрна політика			
4	Рекламно-інформаційні технології в соціальній сфері	1, 2	270	9
	Інформаційні технології в соціально-педагогічних дослідженнях			
5	Керівник навчального закладу	2	90	3
	Комп'ютерні науки			
Всього за вибором студентів			720	24
Разом за вибірковою складовою			1050	35
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	3	180	6
2	Державний екзамен	3	30	1
3	Підготовка і захист магістерської роботи	3	300	10
Всього			510	17
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Організація діяльності соціальних служб. Проблеми соціального захисту молоді, підтримки, педагогічної теорії про принципи, зміст, методи, шляхи та засоби соціальної роботи соціальних служб.

Соціальна молодіжна політика України та соціологія сільської молоді. Актуальні проблеми теорії і практики соціальної молодіжної політики в Україні, структура соціальної політики, соціальна безпека, соціальний захист в системі соціальної політики, система гуманітарної політики.

Соціальна робота в Україні. Теоретичні засади, зміст та організація соціальної роботи, форми і методи соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, етичні принципи діяльності та етичні норми поведінки соціального працівника.

Законодавча база соціально-педагогічної діяльності та основи інтелектуальної власності. Характеристика основних нормативно-правових

документів для здійснення соціально-педагогічної роботи, теоретичні та практичні проблеми правового поля соціально-педагогічної діяльності.

Соціальний супровід сім'ї. Технологія соціального супроводу сім'ї, її цілі та завдання, організація соціального супроводу сімей різних типів.

Психолого-педагогічна терапія. Психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування та психотерапія, психологічна культура мислення.

Педагогіка вищої школи. Основні проблеми педагогіки вищої школи: особливості освітнього процесу, основи дидактики, технології навчального процесу, виховання, розвитку та соціалізації особистості, психологія особистості студента (слухача) та викладача, студентського колективу; психолого-педагогічні закономірності навчально-виховного процесу.

Управління соціально-педагогічними системами та менеджмент соціально-педагогічної роботи. Соціально-педагогічні особливості управління процесом в системі освіти, стилі управління та спілкування, програма оптимізації управлінської діяльності.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Соціальна політика. Історичний шлях становлення та розвитку соціальної політики. Теоретичні основи формування і реалізації соціальної політики. Механізми соціальної політики. Історія соціальної політики. Цивілізація і соціальна політика. Соціальна політика, її інструментарії та інститути. Реформи соціальної політики. Структура суспільства і соціальні реформи.

Методологія та організація наукових досліджень. Соціально-педагогічне дослідження, методи дослідження, організація наукового дослідження, обробка результатів дослідження.

Ділова іноземна мова. Формування знань та умінь щодо читання фахової та наукової літератури, ведення бесіди в режимі «керівник-підлеглий», «підлеглий-керівник», анотування та реферування текстів.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Соціально-педагогічна діяльність у сільській місцевості»

Організація роботи з різними соціальними групами. Сучасні проблеми організації соціально-педагогічної роботи з різними соціальними групами, методи роботи, планування та організація діяльності соціального педагога.

Практична соціальна робота в лабораторіях. Вивчає аспекти практичної соціальної роботи в лабораторіях, зміст та методи роботи у них.

Інноваційні технології в соціальній роботі. Соціально-політичні інновації включають нові форми організації громадських рухів і політичних партій, надання допомоги безробітним, пенсіонерам, дітям, організаціям охорони здоров'я тощо.

Культура мовлення та ділового спілкування. Спілкування як соціальний феномен, функції спілкування, значення невербального спілкування в ділових стосунках, форми та стилі ділового спілкування, вимоги до спілкування.

Технології проектування та оцінювання соціальної роботи. Метою курсу «соціальне проектування» є формування у студентів знань і вмінь використання сучасного проектного підходу до розв'язання соціальних проблем, орієнтації на досягнення кінцевих результатів з мінімальними витратами часу та коштів.

Експертиза психологічного та соціологічного інструментарію. Вивчає наукові, нормативні та методичні матеріали щодо здійснення одного з необхідних напрямків роботи психологічної служби.

Рекламно-інформаційні технології в соціальній сфері. Специфіка використання рекламно-інформаційних технологій у соціальній сфері, стратегії і технології взаємодії соціального працівника з засобами масової інформації, специфіка рекламної діяльності соціальних працівників та установ.

Інформаційні технології в соціально-педагогічних дослідженнях. Вивчає особливості застосування інформаційних технологій в соціально-педагогічних дослідженнях.

Законодавча база навчальних закладів. Установчі документи навчального закладу, державна реєстрація та державне регулювання діяльності НЗ, види і процедури юридичної відповідальності, система нормативних документів сфери освіти, законодавчі та нормативні акти системи управління охороною праці та цивільного захисту.

Аграрна політика. Вивчає сукупність заходів щодо розвитку аграрного сектора економіки, які здійснює держава в галузі аграрних відносин, пов'язаних з володінням і користуванням землею як основним засобом виробництва у сільському господарстві; складова частина загальної економічної політики держави.

Керівник навчального закладу. Організаційні засади роботи керівника НЗ, робота адміністративної служби НЗ, управління дисциплінарними відносинами, технології управління закладом.

Комп'ютерні науки. Вивчає засоби й способи отримання, збереження, передачі інформації за допомогою комп'ютерної техніки.

**Підготовка магістрів
за освітніми програмами «АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА»,
«НІМЕЦЬКА МОВА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА»
спеціальності 035.04 «ФІЛОЛОГІЯ (ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
(ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО))»
галузі знань «Гуманітарні науки»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	20
– заочна	20
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 року
– заочна освітньо-професійна програма	1,5 року
Кредити ЄКТС:	90
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська, німецька, англійська
Кваліфікація випускників	філолог-дослідник, перекладач (німецька/англійська мови), викладач вищого навчального закладу

Концепція підготовки

Підготовка філолога-дослідника, перекладача та викладача іноземної мови у вищому навчальному закладі зумовлена необхідністю нашої держави у фахівцях, що здійснюють письмовий та усний переклад науково-технічної літератури агробіологічного, природоохоронного, економічного, інженерно-технічного спрямування, а також документації у галузі якості та безпеки харчової продукції, вивчають сучасні проблеми іноземної філології і перекладу, здійснюють викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах.

Магістерська програма «Перекладацька діяльність в агропромисловій та природоохоронній галузях»

Передбачає вивчення теоретичних та методичних основ перекладознавства, соціальних і лінгвістичних засад перекладу, особливостей дискурсу науково-технічного спілкування (аграрний аспект) в іноземній та рідній мовах; засвоєння моделей і алгоритмів процесу перекладу з урахуванням галузевої специфіки; опанування способів адекватного відтворення різних типів термінології, характерної для фахової літератури аграрної галузі; подолання перекладацьких труднощів, пов'язаних з лінгвальними та екстралінгвальними факторами; інтегративний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності з домінантою прагматичної, міжкультурної та професійних компетенцій; формування й удосконалення перекладацької компетенції у сферах сільського господарства та охорони навколишнього середовища.

Готує фахівця до здійснення професійної діяльності, що вимагає загальногуманітарної освіченості, наявності соціально-економічних, психолого-педагогічних та фахових знань. Зміст підготовки фахівців передбачає вивчення циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки (інтелектуальна власність, риторика, охорона праці в галузі, цивільний захист, міжкультурна комунікація, українська мова в перекладознавчому аспекті), професійної та практичної підготовки (педагогіка вищої школи, психологія вищої школи, методика викладання перекладу у вищій школі, методологія та організація наукових досліджень, комунікативні стратегії першої іноземної мови, комунікативні стратегії другої іноземної мови, теорія перекладу, техніка перекладу (перша іноземна мова), техніка перекладу (друга іноземна мова), інформаційні технології в перекладацькій діяльності, порівняльна

типологія першої іноземної та української мов, актуальні проблеми перекладознавства, редагування перекладів текстів з аграрної тематики, усний та письмовий переклад спеціалізованих текстів).

Сфери зайнятості випускників

Випускник за спеціальністю «Філологія» може працювати перекладачем у різноманітних організаціях та установах, а також викладачем німецької та англійської мов у вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: установи і підприємства аграрного та природоохоронного профілів усіх форм власності, які мають відділи перекладів; науково-дослідні інститути та лабораторії, вищі навчальні заклади I – IV рівнів акредитації.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Редагування текстів з ландшафтної архітектури, лісового та садово-паркового господарства за результатами перекладу автоматизованими системами.
2. Структурно-семантичні характеристики термінів з ветсанекспертизи, санітарії та гігієни продукції тваринництва в перекладацькому аспекті.
3. Контекстуальне вирішення багатозначності терміноодиниць в текстах з виробництва продукції свинарства, вівчарства та конярства.
4. Типологія ділового листування німецькою та українською мовами.
5. Принципи відтворення юридичних термінів іноземних кодексів з управління земельними ресурсами та земельного права українською мовою.
6. Діахронічні аспекти дослідження галузевої термінології.
7. Структурний аналіз термінологічних кластерів в текстах з фізіології, фармакології та імунології тварин в перекладацькому аспекті.
8. Типологія стилістичних засобів в англійських рекламних текстах на аграрно-споживчу тематику.
9. Трансформації синтаксичних конструкцій при перекладі текстів аграрного менеджменту, маркетингу та інформаційного забезпечення АПК.
10. Переклад офіційно-ділової документації з англійської мови на українську з міжнародної торгівлі, біржової діяльності та аграрної економіки.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітніми програмами «Англійська мова та друга іноземна мова»,
«Німецька мова та друга іноземна мова»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Педагогіка та психологія вищої школи	1, 2	90	3,0
2	Методика викладання перекладу у вищій школі	2	90	3,0
3	Комунікативні стратегії першої іноземної мови	1, 2	270	9,0
4	Теорія перекладу	1, 2	180	6,0
5	Лінгвістика тексту	1, 2	90	3,0
6	Техніка перекладу (перша іноземна мова)	1, 2	270	9,0
7	Комунікативні стратегії другої іноземної мови	1, 2	210	7,0
Разом за обов'язковою складовою			1200	40
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3,0
2	Риторика та міжкультурна комунікація	1, 2	120	4,0
3	Порівняльна типологія першої іноземної та української мов	2	90	3,0
4	Законодавча база НЗ	1	90	3,0
Всього за вибором університету			390	13
2.2. Дисципліни за вибором студента				
2.2.1 Магістерська програма «Перекладацька діяльність в агропромисловій та природоохоронній галузях»				
1	Інформаційні технології в перекладацькій діяльності	2	120	4
	Аграрна політика			
	Менеджмент			
	Соціологія праці			
	Менеджмент ЗЕД			
2	Техніка перекладу (друга іноземна мова)	1, 2	180	6
3	Редагування перекладів текстів з аграрної тематики	2	90	3
4	Усний та письмовий переклад спеціалізованих текстів (садівництво та лісництво; екологія і агрономія; ветеринарна медицина і зооінженерія; аграрне право; якість, стандартизація та сертифікація продукції; сільськогосподарська техніка, механізація і електрифікація сільського господарства)	2	90	3
5	Керівник навчального закладу	2	90	3
Всього за вибором студента			570	19
Разом за вибірковою складовою			960	32
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2, 3	270	9
2	Державні іспити	3	60	2
3	Підготовка і захист магістерської роботи	2, 3	210	7
Всього			540	18
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка та психологія вищої школи. Вища школа і педагогіка вищої школи України на сучасному етапі. Студент та викладач як суб'єкти педагогічної взаємодії. Принципи дидактики вищої школи. Організаційні форми та методи навчання. Контроль і оцінка знань, умінь і навичок студентів. Організація виховання у вищих навчальних закладах. Предмет, завдання і методи психології вищої школи. Вікові

особливості студентської молоді. Психологічні засади інтерактивного навчання. Навчальні стилі та їх корекція. Навчальна мотивація студентів. Використання психологічних теорій для створення ефективних методик викладання у ВНЗ.

Методика викладання перекладу у вищій школі. Основи дидактики перекладу. Професійна компетенція перекладача. Зміст навчання перекладу. Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України. Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні. Організація самостійної роботи студентів.

Комунікативні стратегії першої іноземної мови. Основний комплекс розмовних тем і комунікативних ситуацій, спрямованих на удосконалення лінгвістичної, навчально-стратегічної, прагматичної, міжкультурної та професійної компетенції студентів.

Теорія перекладу. Основи теорії перекладу. Переклад у межах міжмовної комунікації. Проблема визначення перекладу. Функції мовленнєвого повідомлення. Прагматичні основи перекладу. Герменевтичні та нормативні аспекти перекладу. Проблема оцінювання якості та моделювання перекладу. Інваріант та одиниця перекладу.

Лінгвістика тексту. Історія перекладу та розвиток теоретичних поглядів на переклад. Лексичні і граматичні особливості побудови українського речення під час перекладу з іноземної мови.

Техніка перекладу (перша іноземна мова). Усний послідовний переклад українською мовою німецького тексту, німецькою мовою українського тексту, переклад українською мовою уривків. Усне та письмове реферування українською мовою, німецькою мовою. Прослуховування та переклад уривків оригінальних текстів.

Комунікативні стратегії другої іноземної мови. Основний комплекс розмовних тем і комунікативних ситуацій, спрямованих на удосконалення лінгвістичної, навчально-стратегічної, прагматичної, міжкультурної та професійної компетенції студентів.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Загальна характеристика методології. Форми і методи емпіричного та теоретичного пізнання. Методологічні принципи та концепції. Актуальні проблеми сучасної методології науки. Система організації науково-пізнавальної діяльності. Базова модель процесу наукового дослідження. Пошук і опрацювання наукової інформації. Методика підготовки і оформлення публікацій. Наукова та методологічна культура.

Риторика та міжкультурна комунікація. Основні поняття класичної риторики. Види красномовства. Риторика на різних історичних етапах. Вітчизняна риторика. Ораторство у Київській державі. Основні розділи класичного ораторського мистецтва. Техніка дихання і мовлення оратора, його зовнішність та особистісні риси. Особливості сучасного ораторського мистецтва. Розвиток нових форм і методів ораторського мистецтва у сучасних засобах масової комунікації.

Порівняльна типологія першої іноземної та української мов. Предмет порівняльної типології. Види і історія типологічних досліджень. Методи типологічного аналізу. Типологія фонетичних, лексичних, морфологічних і синтаксичних систем порівнювальних мов.

Законодавча база навчальних закладів. Установчі документи навчального закладу, державна реєстрація та державне регулювання діяльності НЗ, види і процедури юридичної відповідальності, система нормативних документів сфери

освіти, законодавчі та нормативні акти системи управління охороною праці та цивільного захисту.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Перекладацька діяльність в агропромисловій та природоохоронній галузях»

Інформаційні технології в перекладацькій діяльності. Інформаційне перекладацьке середовище. Використання інформаційних технологій на етапах: підготовки, розуміння, інтерпретації англомовного науково-технічного тексту, інформаційно-довідкового пошуку, створення тексту перекладу та добору перекладацьких відповідностей і еквівалентів, перевірки виконаного перекладу. Сучасні системи машинного та автоматизованого перекладу, CAT-системи.

Аграрна політика. Вивчає сукупність заходів щодо розвитку аграрного сектора економіки, які здійснює держава в галузі аграрних відносин, пов'язаних з володінням і користуванням землею як основним засобом виробництва у сільському господарстві; складова частина загальної економічної політики держави.

Менеджмент. Вивчає процес планування, організації, приведення в дію та контроль організації з метою досягнення координації людських і матеріальних ресурсів, необхідних для ефективного виконання завдань. Менеджмент пронизує всю організацію, торкається практично всіх сфер її діяльності.

Соціологія праці. Вивчає соціально типові процеси, які знаходять своє вираження у відношенні людини до праці, його соціальної активності, взаєминах людей і соціальних груп у виробничих колективах.

Менеджмент ЗЕД. Вивчає діяльність пов'язана з проведенням різними господарськими суб'єктами ділових операцій на закордонних ринках.

Техніка перекладу (друга іноземна мова). Усний послідовний переклад українською мовою англійського тексту, англійською мовою українського тексту, переклад українською мовою уривків. Усне та письмове реферування українською мовою, англійською мовою. Прослуховування та переклад уривків оригінальних текстів.

Редагування перекладів текстів з аграрної тематики. Принципи теорії перекладу, види перекладу. Етапи створення та редагування перекладу. Особливості перекладу творів з різною текстовою інформацією. Проблеми перекладу близькоспоріднених мов. Переклад емоційно-експресивних одиниць, термінів. Роль фонових знань у перекладі. Розрізнявальна лексика і переклад.

Усний та письмовий переклад спеціалізованих текстів (садівництво та лісництво; екологія і агрономія; ветеринарна медицина і зооінженерія; аграрне право; якість, стандартизація та сертифікація продукції; сільськогосподарська техніка, механізація і електрифікація сільського господарства). Усний послідовний переклад українською мовою німецького тексту з садівництва та лісництва; екології і агрономії; ветеринарної медицини і зооінженерії; аграрного права; якості, стандартизації та сертифікації продукції; сільськогосподарської техніки, механізація і електрифікація сільського господарства. Усний послідовний переклад німецькою мовою українського тексту, переклад українською мовою уривків. Усне та письмове реферування українською мовою, німецькою мовою.

Керівник навчального закладу. Організаційні засади роботи керівника НЗ, робота адміністративної служби НЗ, управління дисциплінарними відносинами, технології управління закладом.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДОМ»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	25
– заочна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 року
– заочна освітньо-професійна програма	1,5 року
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)

Концепція підготовки

Підготовка керівника підприємства установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання) зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу щодо проектування та оптимізації організаційної структури навчального закладу; керівництва його навчально-виховною та економічною діяльністю; контролю за виконанням запланованих завдань; формуванням кадрової політики навчального закладу та контингенту осіб, які в ньому навчаються.

Магістерська програма «Управлінська діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін з питань планування та організації діяльності загальноосвітнього навчального закладу, керівництва навчально-виховною та економічною діяльністю загальноосвітнього навчального закладу, контролю за виконанням запланованих завдань, формування кадрової політики загальноосвітнього навчального закладу та контингенту осіб, які в ньому навчаються. Підготовка фахівця здійснюється у напрямках організації теоретичного та практичного навчання з орієнтирами на гармонійне поєднання аудиторної роботи студентів і безпосередньої роботи на базах практичного навчання, що дозволяє адаптувати випускника до місця майбутнього працевлаштування.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)» може працювати у загальноосвітніх навчальних закладах (ЗОШ I-III ступенів) на посадах: директор школи, начальника навчального центру, завідувача позашкільного закладу.

Магістерська програма «Управлінська діяльність у професійно-технічних навчальних закладах»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін з питань планування та організації діяльності професійно-технічного навчального закладу, керівництва навчально-виховною та економічною діяльністю професійно-технічного навчального закладу, контролю за виконанням запланованих завдань, формування кадрової політики професійно-технічного навчального закладу та

контингенту осіб, які в ньому навчаються. Підготовка фахівця здійснюється у напрямках організації теоретичного та практичного навчання з орієнтирами на гармонійне поєднання аудиторної роботи студентів і безпосередньої роботи на базах практичного навчання, що дозволяє адаптувати випускника до місця майбутнього працевлаштування.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «керівник підприємства установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)» може працювати у професійно-технічних навчальних закладах на посадах: директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу; директор (навчально-виробничого комбінату; навчально-курсного комбінату; навчального (навчально-тренувального) центру; навчального пункту; філіалу); начальник (училища; курсів підвищення кваліфікації; навчального центру); начальник навчального пункту; завідувач відділення, відділу, пункту, сектора.

Магістерська програма «Управлінська діяльність у вищих навчальних закладах»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін з питань планування та організації діяльності вищого навчального закладу, керівництва навчально-виховною та економічною діяльністю вищого навчального закладу, контролю за виконанням запланованих завдань, формування кадрової політики вищого навчального закладу та контингенту осіб, які в ньому навчаються. Підготовка фахівця здійснюється у напрямках організації теоретичного та практичного навчання з орієнтирами на гармонійне поєднання аудиторної роботи студентів і безпосередньої роботи на базах практичного навчання, що дозволяє адаптувати випускника до місця майбутнього працевлаштування.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)» може працювати у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації на посадах: директор (начальник) вищого навчального закладу; директор (курсів підвищення кваліфікації; навчального (навчально-тренувального) центру; навчального пункту; філіалу); завідувач (відділення, відділу, пункту, сектора, бази навчально-наукової, навчального кабінету, курсів, лабораторії (освіта), навчального пункту); керівник студентського проектно-конструкторського (дослідного) бюро.

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: загальноосвітні навчальні заклади (ЗОШ I-III ступенів), професійно-технічні навчальні заклади; вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Управління професійно-технічним навчальним закладом з використанням інноваційних технологій.
2. Організація управління професійно-технічним навчальним закладом.
3. Зміст і особливості управління загальноосвітнім навчальним закладом.
4. Формування корпоративної культури працівників професійно-технічних навчальних закладів.

5. Формування управлінської культури керівника професійно-технічного навчального закладу.
6. Інформаційне забезпечення управління навчально-виховним процесом у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації.
7. Управління якістю освіти у вищих навчальних закладах Норвегії.
8. Системний підхід до управління інноваційною діяльністю університетів дослідницького типу.
9. Зміст і особливості управління кадровим потенціалом у професійно-технічних навчальних закладах.
10. Система ефективного менеджменту персоналу в загальноосвітніх навчальних закладах.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Управління навчальним закладом» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Управління фінансово-економічною діяльністю	2	180	6,0
2	Кадровий менеджмент	1	90	3,0
3	Психологія управління	2	90	3,0
4	Законодавча база НЗ	1	90	3,0
5	Керівник навчального закладу	2	90	3,0
6	Теорія організації та управління змістом робіт	2	90	3,0
7	Менеджмент і адміністрування: менеджмент	1, 2	120	4,0
8	Управління освітньою та виховною діяльністю	2	90	3,0
9	Управління трудовими ресурсами	2	90	3,0
10	Інформаційні технології в освіті та автоматизовані системи управління навчальними закладами	1, 2	150	5,0
Разом за обов'язковою складовою			1080	36
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	1	90	3
3	Освітні технології	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Стратегічний менеджмент	1	90	3
	Аграрна політика			

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	Освітня політика та аналіз			
2	Педагогіка	1	120	4
Всього			210	7
2.2.1. Магістерська програма «Управлінська діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах»				
1	Організація діяльності ЗНЗ	1	90	3
	Освітній маркетинг			
	Якість освіти			
2	Техніка управлінської діяльності	2	90	3
	Лідерство			
	Освіта за кордоном			
Всього за магістерською програмою			180	6
2.2.2. Магістерська програма «Управлінська діяльність у професійно-технічних навчальних закладах»				
1	Конфліктологія	1	90	3
	Освітній маркетинг			
	Якість освіти			
2	Техніка управлінської діяльності	2	90	3
	Лідерство			
	Освіта за кордоном			
Всього за магістерською програмою			180	6
2.2.3. Магістерська програма «Управлінська діяльність у вищих навчальних закладах»				
1	Сучасні програмні продукти та інтернет технології в освіті	1	90	3
	Освітній маркетинг			
	Якість освіти			
2	Техніка управлінської діяльності	2	90	3
	Лідерство			
	Освіта за кордоном			
Всього за магістерською програмою			180	6
Всього за вибором студентів			390	13
Разом за вибірковою складовою			720	24
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2, 3	600	20
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	300	10
Всього			900	30
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Управління фінансово-економічною діяльністю. Кошторис діяльності закладу, критерії оцінки прийняття управлінських рішень, технології прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної, господарської діяльності НЗ.

Кадровий менеджмент. Система контролю і оцінювання ефективності методів та результатів управлінської діяльності організацій (підприємств, установ) різних форм власності.

Психологія управління. Основні проблеми поняття, загальні засади, структура, функції, методологія, сучасні тенденції психології управління.

Законодавча база навчальних закладів. Установчі документи навчального закладу, державна реєстрація та державне регулювання діяльності НЗ, види і процедури юридичної відповідальності, система нормативних документів сфери освіти, законодавчі та нормативні акти системи управління охороною праці та цивільного захисту.

Керівник навчального закладу. Організаційні засади роботи керівника НЗ, робота адміністративної служби НЗ, управління дисциплінарними відносинами, технології управління закладом.

Теорія організації та управління змістом робіт. Загальна теорія організації, система освіти, середовище НЗ, організаційне проектування, методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем, побудова ефективної організації.

Менеджмент і адміністрування: менеджмент. Критерії оцінювання діяльності персоналу, оцінювання та моніторинг стану виконання закладом завдань діяльності, організаційна діяльність, перспективні плани роботи, види і напрями діяльності НЗ, стратегія розвитку НЗ.

Управління освітньою та виховною діяльністю. Формування контингенту осіб, відрахування та поновлення на навчання, організація навчально-виховного процесу в НЗ, плани навчально-виховної діяльності НЗ, методики прийняття рішень і критерії оцінки якості та ефективності навчально-виховного процесу в закладі.

Управління трудовими ресурсами. Система управління трудовим потенціалом, формування якості трудового потенціалу, мотивація управління трудовим потенціалом.

Інформаційні технології в освіті та автоматизовані системи управління навчальними закладами. Місце та роль інформаційних технологій в освіті, організації навчання і виховання, організаційні засади застосування інформаційних технологій в дослідженнях, побудова інформаційної системи та планування наукової роботи.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Формування знань та умінь щодо читання фахової та наукової літератури, ведення бесіди в режимі «керівник-підлеглий», «підлеглий-керівник», анотування та реферування текстів.

Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності. Характеристика основних нормативно-правових документів з інтелектуальної власності, теоретичні та практичні проблеми правового організації наукових досліджень.

Освітні технології. Теоретичні засади освітніх технологій, історія освітньо-технологічного процесу, технології розвиваючого навчання, проектного навчання, інтерактивні технології в освіті, технології виховної діяльності та розвитку творчої особистості.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Стратегічний менеджмент. Вивчає процес оцінки зовнішнього середовища, формулювання організаційних цілей, ухвалення рішень, направлених на створення і утримання конкурентних переваг, здатних забезпечити бізнесу прибуток в довгостроковій перспективі.

Аграрна політика. Вивчає сукупність заходів щодо розвитку аграрного сектора економіки, які здійснює держава в галузі аграрних відносин, пов'язаних з володінням і користуванням землею як основним засобом виробництва у сільському господарстві; складова частина загальної економічної політики держави.

Освітня політика та аналіз. Освітня політика, її основними характеристиками, основами аналізу освітньої політики та механізмом її впровадження на практиці, міжнародними порівняльними дослідженнями якості освіти, останніми тенденціями освітньої політики та реформами в країнах Центральної, Східної та Західної Європи. Допомогти навчитися складати аналітичні документи з аналізу освітньої політики, спрямовані на розвиток і забезпечення змін в освіті.

Педагогіка. Розглядаються питання теорії та практики організації навчання (дидактика) і виховання.

2.2.1. Магістерська програма «Управлінська діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах»

Організація діяльності ЗНЗ. Наукові засади управління школою, органи управління в школі, організація методичної роботи, вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду.

Освітній маркетинг. Вивчає особливості впровадження системи маркетингу на ринку освітніх послуг, зокрема, що стосується розробки стратегічних дій у напрямку створення позитивного іміджу закладу освіти та підвищення його конкурентоспроможності.

Якість освіти. Вивчає збалансована відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, професійно-технічної, вищої школи тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості.

Техніка управлінської діяльності. Ознайомлення з різноманітними формами і методами побудови організаційної культури, роботи з людьми у процесі управління, сприяння формуванню гуманістичних цілей управління.

Лідерство. Вивчає бачення, планування, прийняття рішень, мотивування, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення конкретних цілей.

Освіта за кордоном. Вивчає особливості становлення, розвитку, існування системи освіти за кордоном.

2.2.2. Магістерська програма «Управлінська діяльність у професійно-технічних навчальних закладах»

Конфліктологія. Формування толерантного ставлення до людей, стратегії взаємодії в конфліктних ситуаціях, основи попередження конфліктів, методи вирішення конфлікту.

Освітній маркетинг. Вивчає особливості впровадження системи маркетингу на ринку освітніх послуг, зокрема, що стосується розробки стратегічних дій у напрямку створення позитивного іміджу закладу освіти та підвищення його конкурентоспроможності.

Якість освіти. Вивчає збалансована відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, професійно-технічної, вищої школи тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості.

Техніка управлінської діяльності. Ознайомлення з різноманітними формами і методами побудови організаційної культури, роботи з людьми у процесі управління, сприяння формуванню гуманістичних цілей управління.

Лідерство. Вивчає бачення, планування, прийняття рішень, мотивування, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення конкретних цілей.

Освіта за кордоном. Вивчає особливості становлення, розвитку, існування системи освіти за кордоном.

2.2.3. Магістерська програма «Управлінська діяльність у вищих навчальних закладах»

Сучасні програмні продукти та інтернет-технології в освіті. Місце та роль сучасних програмних продуктів та інтернет-технологій в освіті, організаційні засади застосування сучасних програмних продуктів та інтернет-технологій в освіті.

Освітній маркетинг. Вивчає особливості впровадження системи маркетингу на ринку освітніх послуг, зокрема, що стосується розробки стратегічних дій у напрямку створення позитивного іміджу закладу освіти та підвищення його конкурентоспроможності.

Якість освіти. Вивчає збалансована відповідність певного освітнього рівня (загальної середньої, професійно-технічної, вищої школи тощо) численним потребам, цілям, умовам, затвердженим освітнім нормам і стандартам, яка встановлюється для виявлення причин порушення цієї відповідності та управління процесом поліпшення встановленої якості.

Техніка управлінської діяльності. Ознайомлення з різноманітними формами і методами побудови організаційної культури, роботи з людьми у процесі управління, сприяння формуванню гуманістичних цілей управління.

Лідерство. Вивчає бачення, планування, прийняття рішень, мотивування, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення конкретних цілей.

Освіта за кордоном. Вивчає особливості становлення, розвитку, існування системи освіти за кордоном.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»
спеціальності 011 «ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»
галузі знань «Педагогіка»**

Форма навчання:	Ліцензований обсяг, осіб:
– денна	50
– заочна	50
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 року
– заочна освітньо-професійна програма	1,5 року
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	викладач вищого навчального закладу

Концепція підготовки

Підготовка викладача вищого навчального закладу зумовлена потребою нашої держави у фахівцях, що здійснюють роботу щодо організації навчально-виховного процесу, методичної і наукової роботи в технікумах і коледжах, проводить різноманітні заходи, що сприяють соціальному розвитку молоді, яка навчається у ВНЗ.

Магістерська програма «Методика навчання циклу агробіологічних дисциплін»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін, вивчення історичних аспектів розвитку теорії та методики навчання дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; закономірності, принципи, форми, методи та засоби навчання агрономічних дисциплін, їх зміст, систему контролю та оцінювання результатів навчання; удосконалення, конструювання та моделювання змісту навчальних дисциплін; теорію та методику практичного навчання; планування, організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II; теорію та практику виховання.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «викладач вищого навчального закладу» може працювати на посадах: асистент, викладач вищого навчального закладу у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Магістерська програма «Методика навчання циклу економіко-інформаційних дисциплін»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін, вивчення історичних аспектів розвитку теорії та методики навчання дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; закономірності, принципи, форми, методи та засоби навчання дисциплін з економіки підприємництва, їх зміст, систему контролю та оцінювання результатів навчання; удосконалення, конструювання та моделювання змісту навчальних дисциплін; теорію та методику практичного навчання; планування, організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II; теорію та практику виховання.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «викладач вищого навчального закладу» може працювати на посадах: асистент, викладач вищого навчального закладу у вищих

навчальних закладах різних рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Магістерська програма «Методика навчання циклу суспільно-гуманітарних дисциплін»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін, вивчення історичних аспектів розвитку теорії та методики навчання дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; закономірності, принципи, форми, методи та засоби навчання соціально-педагогічних дисциплін, їх зміст, систему контролю та оцінювання результатів навчання; удосконалення, конструювання та моделювання змісту навчальних дисциплін; теорію та методику практичного навчання; планування, організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II; теорію та практику виховання.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «викладач вищого навчального закладу» може працювати на посадах: асистент, викладач вищого навчального закладу у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Магістерська програма «Методика навчання циклу техніко-технологічних дисциплін»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін, вивчення історичних аспектів розвитку теорії та методики навчання дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; закономірності, принципи, форми, методи та засоби навчання дисциплін з механізації сільського господарства, їх зміст, систему контролю та оцінювання результатів навчання; удосконалення, конструювання та моделювання змісту навчальних дисциплін; теорію та методику практичного навчання; планування, організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II; теорію та практику виховання.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «викладач вищого навчального закладу» може працювати на посадах: асистент, викладач вищого навчального закладу у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Магістерська програма «Методика навчання циклу зооветеринарних дисциплін»

Передбачає опанування майбутнім фахівцем комплексу навчальних дисциплін, вивчення історичних аспектів розвитку теорії та методики навчання дисциплін циклу професійної та практичної підготовки; закономірності, принципи, форми, методи та засоби навчання ветеринарних дисциплін, їх зміст, систему контролю та оцінювання результатів навчання; удосконалення, конструювання та моделювання змісту навчальних дисциплін; теорію та методику практичного навчання; планування, організацію навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II; теорію та практику виховання.

Сфери зайнятості випускників

Випускник з кваліфікацією «викладач вищого навчального закладу» може працювати на посадах: асистент, викладач вищого навчального закладу у вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Практичне навчання

Практичне навчання здійснюється згідно графіку навчального процесу безпосередньо на паспортизованих базах практик, серед яких: вищі навчальні заклади I-III рівнів акредитації (технікуми, коледжі, вищі училища, інститути).

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Формування особистості майбутнього фахівця природоохоронних і аграрних вищих навчальних закладів на засадах національно-патріотичних цінностей.
2. Формування лідерських якостей студентів природничих і аграрних вищих навчальних закладів.
3. Організація студентського самоврядування у ВНЗ.
4. Методика виховної роботи вихователя у студентському гуртожитку.
5. Шляхи формування педагогічної майстерності у майбутніх викладачів ВНЗ.
6. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні фахових дисциплін.
7. Методика проведення ігрових занять у процесі викладання фахових дисциплін.
8. Методика контролю успішності у навчанні студентів при вивченні фахових дисциплін.
9. Методика організації індивідуальної роботи зі студентами при вивченні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки в аграрному ВНЗ.
10. Застосування проблемного навчання у процесі вивчення фахових дисциплін.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (*із складанням додаткового вступного випробування*) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Вступ до спеціальності	1	90	3,0
2	Педагогіка	1	180	6,0
3	Вікова та педагогічна психологія	1, 2	210	7,0
4	Основи наукових досліджень в педагогіці	1	90	3,0
5	Історія педагогіки та розвиток вищої освіти в зарубіжних країнах	1	90	3,0
6	Основи педагогічної майстерності та етика викладача	2	120	4,0

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	вищої школи			
7	Теорія та методика професійного навчання	2	150	5,0
8	Організація виховної роботи у ВНЗ	2	120	4,0
9	Інформаційні технології в навчанні	2	210	7,0
Разом за обов'язковою складовою			1260	42
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. Дисципліни за вибором університету				
1	Ділова іноземна мова	1	150	5
2	Законодавча база НЗ	1	90	3
3	Педагогічні технології	2	90	3
Всього за вибором університету			330	11
2.2. Дисципліни за вибором студента				
1	Освітометрія	1	90	3
2	Професійна підготовка в галузі	1	90	3
3	Керівник навчального закладу	2	90	3
Всього			270	9
2.2.1. Магістерська програма «Методика навчання циклу агробіологічних дисциплін»				
1	Методика навчання циклу агробіологічних дисциплін	2	180	6
2.2.2. Магістерська програма «Методика навчання циклу зооветеринарних дисциплін»				
1	Методика навчання циклу зооветеринарних дисциплін	2	180	6
2.2.3. Магістерська програма «Методика навчання циклу техніко-технологічних дисциплін»				
1	Методика навчання циклу техніко-технологічних дисциплін	2	180	6
2.2.4. Магістерська програма «Методика навчання циклу економіко-інформаційних дисциплін»				
1	Методика навчання циклу економіко-інформаційних дисциплін	2	180	6
2.2.5. Магістерська програма «Методика навчання циклу суспільно-гуманітарних дисциплін»				
1	Методика навчання циклу суспільно-гуманітарних дисциплін	2	180	6
Всього за магістерською програмою			180	6
Всього за вибором студента			450	15
Разом за вибірковою складовою			780	26
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Практична підготовка	2, 3	360	12
2	Підготовка і захист магістерської роботи	3	300	10
Всього			660	22
Разом за освітньою програмою			2700	90

Анотація дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності. Розкриття основних завдань та функцій викладача вищого навчального закладу, вимог до його особистості та організації трудової діяльності.

Педагогіка. Розглядаються питання теорії та практики організації навчання (дидактика), виховання і управління освітою (школознавство).

Вікова та педагогічна психологія. Особливості психічного, особистісного розвитку людини на різних етапах її життя та пізнання і використання психологічного потенціалу педагога, учня (студента) у процесі навчання, виховання, оволодіння соціальним досвідом.

Основи наукових досліджень в педагогіці. Педагогічне дослідження, методи дослідження, організація наукового дослідження, обробка результатів дослідження, педагогічний експеримент.

Історія педагогіки та розвиток вищої освіти в зарубіжних країнах. Розвиток теорії і практики виховання, освіти і навчання з найдавніших часів і до сьогодні, в різні історичні періоди, в умовах різних суспільно-економічних формацій.

Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. Вивчає етику викладача вищої школи та основи педагогічної майстерності.

Теорія та методика професійного навчання. Теоретичні та методичні засади організації навчального процесу, структура методики навчання, підбір та структурування змісту навчального матеріалу, організація навчальних занять. Розглядає теоретичні та методичні аспекти організації виховної роботи у вищому навчальному закладі

Організація виховної роботи у ВНЗ. Теоретичні та методичні засади організації виховного процесу, структура методики виховання, підбір та змісту виховання, організація виховної роботи у ВНЗ.

Інформаційні технології в навчанні. Місце та роль інформаційних технологій в організації навчання, організаційні засади застосування інформаційних технологій в дослідженнях, побудова інформаційної системи та планування наукової роботи.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Ділова іноземна мова. Формування знань та умінь щодо читання фахової та наукової літератури, ведення бесіди в режимі «викладач-студент», «керівник-підлеглий», «підлеглий-керівник», анотування та реферування текстів.

Законодавча база навчальних закладів. Установчі документи навчального закладу, державна реєстрація та державне регулювання діяльності НЗ, види і процедури юридичної відповідальності, система нормативних документів сфери освіти, законодавчі та нормативні акти системи управління охороною праці та цивільного захисту.

Педагогічні технології. Технологічний підхід в освіті, особистісно-орієнтовані педагогічні технології, аналіз сучасних провідних педагогічних технологій.

2.2. Дисципліни за вибором студента

Освітометрія. Основи освітніх вимірювань. Розробка тестових завдань і тестів: їх вирівнювання, шкалювання, оцінка та використання. Основи теорії ймовірності та математичної статистики. Загальні принципи перевірки статистичних гіпотез.

Професійна підготовка в галузі Основні теоретичні та практичні проблеми оптимальної організації галузі (за напрямом базової освіти) в державі та за кордоном.

Керівник навчального закладу. Організаційні засади роботи керівника НЗ, робота адміністративної служби НЗ, управління дисциплінарними відносинами, технології управління закладом.

2.2.1. Магістерська програма «Методика навчання циклу агробіологічних дисциплін»

Методика навчання циклу агробіологічних дисциплін. Методика навчання як галузь навчальна дисципліна. Мета, завдання, місце та зміст агробіологічних дисциплін. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Організація навчальної роботи студентів. Критерії, норми та засоби оцінювання успішності студентів у навчанні. Методика підготовки та проведення лекційних та практичних занять, лабораторних робіт. Організація самостійної роботи студентів. Підготовка та

проведення навчальних і виробничих практик. Організація роботи з курсового проектування.

2.2.2. Магістерська програма «Методика навчання циклу зооветеринарних дисциплін»

Методика навчання циклу зооветеринарних дисциплін. Методика навчання як галузь навчальна дисципліна. Мета, завдання, місце та зміст зооветеринарних дисциплін. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Організація навчальної роботи студентів. Критерії, норми та засоби оцінювання успішності студентів у навчанні. Методика підготовки та проведення лекційних та практичних занять, лабораторних робіт. Організація самостійної роботи студентів. Підготовка та проведення навчальних і виробничих практик. Організація роботи з курсового проектування.

2.2.3. Магістерська програма «Методика навчання циклу техніко-технологічних дисциплін»

Методика навчання циклу техніко-технологічних дисциплін Методика навчання як галузь навчальна дисципліна. Мета, завдання, місце та зміст техніко-технологічних дисциплін. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Організація навчальної роботи студентів. Критерії, норми та засоби оцінювання успішності студентів у навчанні. Методика підготовки та проведення лекційних, семінарських та практичних занять, лабораторних робіт. Організація самостійної роботи студентів. Підготовка та проведення навчальних і виробничих практик. Організація роботи з курсового проектування.

2.2.4. Магістерська програма «Методика навчання циклу економіко-інформаційних дисциплін»

Методика навчання циклу економіко-інформаційних дисциплін. Методика навчання як галузь навчальна дисципліна. Мета, завдання, місце та зміст економіко-інформаційних дисциплін. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Організація навчальної роботи студентів. Критерії, норми та засоби оцінювання успішності студентів у навчанні. Методика підготовки та проведення лекційних та практичних занять, лабораторних робіт. Організація самостійної роботи студентів. Підготовка та проведення навчальних і виробничих практик. Організація роботи з курсового проектування.

2.2.5. Магістерська програма «Методика навчання циклу суспільно-гуманітарних дисциплін»

Методика навчання циклу суспільно-гуманітарних дисциплін. Методика навчання як галузь навчальна дисципліна. Мета, завдання, місце та зміст зооветеринарних дисциплін. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу. Організація навчальної роботи студентів. Критерії, норми та засоби оцінювання успішності студентів у навчанні. Методика підготовки та проведення лекційних, семінарських та практичних занять. Організація самостійної роботи студентів. Підготовка та проведення навчальних і виробничих практик. Організація роботи з курсового проектування.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Директор – кандидат економічних наук, професор Кулаєць Марія Михайлівна
Тел.: (044) 259 79 11
E-mail: pdv1204@ukr.net
Розташування: навчальний корпус № 10, кімн. 219

ННІ організує і координує освітній процес підготовки магістрів за освітніми програмами у рамках спеціальності:

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Дорадництво»

Випускова кафедра:

Аграрного консалтингу та сервісу

Тел.: (044) 527-60-61

E-mail: agroconsalt_chair@twin.nauu.kiev.ua

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Кальна-Дубінюк Тетяна Прокопівна

Освітня програма «Управління інноваційною діяльністю»

Випускова кафедра:

Менеджменту інноваційної діяльності

Тел.: (044) 527-86-58

E-mail: inproagro@gmail.com inproagro@gmail.com,

Завідувач кафедри – доктор економічних наук, професор Витвицька Ольга Данилівна

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «ДОРАДНИЦТВО»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання	Ліцензований обсяг, осіб
– денна	25
– заочна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	консультант з дорадництва

Концепція підготовки

Актуальність підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньої програми «Дорадництво» передбачає забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців з дорадчої діяльності для поширення знань і інформації щодо інноваційних напрямів розвитку сільськогосподарського виробництва та збереження екології навколишнього середовища, розвитку соціальної сфери села, дітей, молоді, сімей, впровадження нових технологій задля продовження життя на Землі. Програма передбачає залучення викладачів із передових університетів Європи та Америки для вивчення організації інформаційно-консультаційної діяльності на основі її актуальних програм.

Сфери зайнятості випускників

Випускник може займати посади в апараті управління підприємств та організацій, в консультаційних центрах, консалтингових організаціях, дорадчих структурах центральних державних і регіональних органів управління, дорадчих службах, працювати менеджерами з дорадництва в різних сферах діяльності в тому числі і в сільськогосподарському виробництві, соціальній сфері, організувати надання консультаційних послуг щодо розвитку сільських територій, дітей, молоді, сімей, а також відкривати свої консалтингові фірми.

Практичне навчання

Завданням практичного навчання є підготовка фахівців, які спроможні організувати інформаційно-консультаційну діяльність в сучасних ринкових умовах і володіти прийомами і методами поширення знань і інформації для конкурентоздатного розвитку підприємства. Базами практичного навчання є розвинуті дорадчі організації та підприємства, консультаційні центри, дорадчі структури центральних державних і регіональних органів управління України та зарубіжжя – Польщі, Угорщини, Нідерландів, Португалії, Америки тощо.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Організація консультування із застосування альтернативних джерел енергії в сільськогосподарській діяльності.
2. Організація консультування з поширення біотехнологій в рослинництві.
3. Інформаційно-консультаційне забезпечення підприємницької діяльності на селі.

4. Консультаційне забезпечення орендних земельних відносин сільськогосподарських підприємств.
5. Організація консультування з застосування інформаційних технологій в виробництві.
6. Організація розвитку тренінгових програм в дорадництві.
7. Організація дорадництва з розвитку соціальної сфери села.
8. Консультаційне забезпечення розвитку сільського туризму

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1) та на заочній формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на денній формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на заочній формі навчання за спорідненою спеціальністю (див. п. 1).

Навчальний план підготовки магістрів за освітньою програмою «Дорадництво» (освітньо-професійна програма підготовки)

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Організація інформаційно-консультаційної діяльності	1	120	4
2	Фінансовий менеджмент	2	150	5
3	Інтелектуальна власність	1	150	5
4	PR-консалтинг в аграрній сфері	2	90	2
5	Управління ризиками агропромислового виробництва	3	180	6
6	Інформаційні системи і технології в управлінській діяльності	1	120	4
7	Правове регулювання дорадчої діяльності	1	120	4
8	Управлінський консалтинг в сільському господарстві	1	120	4
9	Статистичне моделювання та прогнозування в управлінні дорадчою діяльністю	2	120	4
10	Інноваційний менеджмент	1	180	4
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ				
1	Аграрна політика	2	120	4
2	Ділова іноземна мова	1	120	4
3	Методологія наукових досліджень	1	90	3
4	Організація навчання в дорадництві	2	90	3
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента*				
Магістерська програма "Організація та розвиток дорадчої діяльності в аграрній сфері економіки"				
1	Дорадництво в агробізнесі	3	150	5
	Планування інформаційно-консультаційних програм			
2	Сільськогосподарська дорадча діяльність	3	150	5

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	Теорія стійкості агросистем			
3	Інформаційно-консультаційне забезпечення сталого розвитку	3	180	6
	Інформаційно-консультаційне забезпечення сільського зеленого туризму			
4	Міжнародне дорадництво	3	180	6
	Етика дорадчої діяльності			
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			2430	81
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика		90	3
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			270	9
Разом за освітньою програмою			2700	90

* - обсяг дисциплін за вибором студентів складає 22 кредити

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОBOB'ЯЗKOBІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Організація інформаційно-консультаційної діяльності. Навчальна дисципліна має на меті вивчення теорії і практики організації інформаційно-консультаційної діяльності в світі та особливостей її становлення і функціонування в Україні, організації консультаційної служби, основних принципів та методів управління, фінансування, досвіду організації кадрового забезпечення та консультаційного процесу, ліцензування та сертифікації консалтингової діяльності.

Фінансовий менеджмент. Оволодіння знаннями щодо системи принципів, методів, засобів і форм організації грошових відносин та управління фінансами з метою підвищення ефективності виробництва та розподілу продукту. Вивчення форм та механізмів управління інвестиційною діяльністю підприємства з метою забезпечення ефективного розвитку та постійного зростання ринкової вартості підприємства.

Інтелектуальна власність. Оволодіння знаннями та практичними навичками в сфері охорони, захисту та використання об'єктів інтелектуальної власності. Ознайомити студентів з основними характеристиками об'єктів, які відносяться до інтелектуальної власності; розкриття ролі інтелектуальної власності в економічному і культурному розвитку нашого суспільства.

PR-консалтинг в аграрній сфері. Навчальна дисципліна має на меті вивчення теоретико-методологічних і практичних питань роботи з громадськістю в ринкових умовах та роль консалтингу в цьому, поняття технологій роботи з громадськістю та організації консультування з їх використання у кризових ситуаціях.

Управління ризиками агропромислового виробництва. Вивчення закономірностей процесів виникнення ризику, факторів, що впливають на підвищення рівня ризику; ознайомлення з класифікацією ризиків та втрат; освоєння механізму, принципів і методів аналізу ризиків; вивчення заходів щодо рівня їх зменшення; формування уявлення про проблеми управління ризиком та набуття практичних вмінь і навичок щодо розробки системи ризик-менеджменту з метою оптимізації рівня ризику в процесі інноваційної діяльності підприємства.

Інформаційні системи і технології в управлінській діяльності. Формування системи теоретичних і практичних знань з основ створення та функціонування комп'ютерних інформаційних систем і технологій в управлінській діяльності. Завданням дисципліни є вивчення побудови і функціонування

інформаційних технологій та інформаційних систем на підприємствах, нормативної бази, сучасних підходів до їх проектування і впровадження.

Правове регулювання дорадчої діяльності. Формування системи знань та практичних навичок з організаційно-правового забезпечення дорадництва, створення дорадчої служби, консалтингової фірми.

Управлінський консалтинг в сільському господарстві. Надання теоретичних та практичних знань щодо розвитку управлінського консалтингу в світі та його становленні в Україні, основних видів консалтингових послуг та їх застосуванні для прийняття науково обґрунтованих рішень; маркетингових досліджень та професіоналізму консультанта; консалтингових методів, інтерактивних електронних консалтингових систем.

Статистичне моделювання та прогнозування в дорадництві. Навчальна дисципліна передбачає надання теоретичних та практичних знань щодо моделювання та прогнозування в дорадництві, виявлення найбільш актуальних проблем і визначення на цій основі головних напрямів розвитку інформаційно-консультаційних послуг.

Інноваційний менеджмент. Оволодіння теоретичними знаннями з питань організації та управління інноваційною діяльністю підприємства, галузі, регіону, країни, а також інструментарієм, методикою розроблення інноваційних стратегій розвитку та набуття практичних вмінь та навичок щодо оцінювання результатів діяльності, виявлення резервів підвищення ефективності інноваційної діяльності.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Аграрна політика. Мета вивчення дисципліни – оволодіння теоретичними та методологічними основами формування та реалізації аграрної політики держави, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання.

Ділова іноземна мова. Формування компетентнісних навичок ділової англійської мови в сфері управління інноваційними процесами. Комунікаційні особливості ділової англійської мови в сфері управління інноваційними процесами. Курс також передбачає формування компетентнісних навичок ділової англійської мови в сфері дорадництва.

Методологія наукових досліджень. Формування знань з методології, теорії методу і процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; специфіки наукового пізнання; змісту та структури процесу наукового дослідження; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

Організація навчання в дорадництві. Навчальна дисципліна передбачає ознайомлення з теорією та методологією навчання дорослого населення, вивчення методів навчання, організацією проведення навчальних заходів та зворотного зв'язку, методами оцінки результатів.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма "Організація та розвиток дорадчої діяльності в аграрній сфері економіки"

Дорадництво в агробізнесі. Навчальна дисципліна має на меті формування сучасної системи знань та практичних навичок щодо дорадчої діяльності у сфері агробізнесу як самостійної, на власний ризик діяльності по виробництву сільськогосподарської продукції, виконанню робіт, наданню інформаційно-

консультаційних послуг з метою отримання прибутку, розвитку та оцінки ведення агробізнесу, фермерських господарств, домашніх ферм тощо, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти сільськогосподарської підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством.

Планування інформаційно-консультаційних програм в дорадництві. Курс передбачає вивчення інформаційно-консультаційних програм в дорадництві, їх планування для задоволення потреб сільськогосподарського виробництва та населення у підвищенні рівня знань, впровадженні нововведень.

Сільськогосподарська дорадча діяльність. Навчальна дисципліна має на меті отримання теоретичних знань і практичних навичок з питань розвитку сільськогосподарської дорадчої діяльності в Україні, оволодіння основами інформаційно-консультаційної діяльності, її програмами, моделями, методами, технологіями.

Теорія стійкості агросистем. Теорія стійкості агросистем. Дисципліна передбачає оволодіння теоретичними основами формування, виникнення та функціонування систем в цілому та агросистем зокрема; структур та властивостей систем. Засади стійкості агроценозів польових культур, особливості систем через знання біології і фізіології рослин, вимог до факторів середовища, закономірностей формування величини і якості урожаю. Створення наукової основи раціонального використання біоресурсів, прогнозування змін біосфери через антропогенний чинник.

Інформаційно-консультаційне забезпечення сталого розвитку. Дисципліна передбачає формування системи теоретичних і практичних знань з правил організації сталого розвитку сільських територій та ролі консалтингу в цьому. Міжнародний досвід.

Інформаційно-консультаційне забезпечення сільського зеленого туризму. Курс має на меті надання теоретичних знань та практичних навичок організації інформаційно-консультаційного забезпечення сільського зеленого туризму, його правових, екологічних і економічних особливостей, спрямованих на розв'язання соціальних проблем сільського населення.

Міжнародне дорадництво. Навчальна дисципліна передбачає надання теоретичних та практичних знань щодо ролі дорадництва в розвинутих країнах світу, його програм, методів та моделей розвитку, особливостей організації інформаційно-консультаційної діяльності в умовах зміни клімату на Землі.

Етика дорадчої діяльності. Дисципліна передбачає формування системи теоретичних і практичних знань з правил ведення дорадчої діяльності, ділового та дипломатичного протоколу, сучасних методів і правил ведення бізнесу, прийнятих у світовій практиці.

**Підготовка магістрів
за освітньою програмою «Управління інноваційною діяльністю»
спеціальності 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
галузі знань «Управління та адміністрування»**

Форма навчання	Ліцензований обсяг, осіб
– денна	25
– заочна	25
Термін навчання:	
– денна освітньо-професійна програма	1,5 роки
– заочна	1,5 роки
Кредити ЄКТС:	
– освітньо-професійна програма	90
Мова викладання	українська
Кваліфікація випускників	магістр з управління інноваційною діяльністю

Концепція підготовки

Актуальність підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньої програми «Управління інноваційною діяльністю» обумовлена тим, що сучасні досягнення України в міжнародному вимірі конкурентоздатності економіки, рівня розвитку і особливо ефективності функціонування національної інноваційної системи є недостатніми для забезпечення розвитку вітчизняної економіки, тому потрібні фахівці високого рівня, які володіють не тільки спеціальними знаннями, але й спроможні приймати стратегічні і тактичні інноваційні рішення, виявляти перспективні наукові розробки та впроваджувати у виробництво нові види продукції (послуг), вдосконалювати механізми просування продукції на ринок, створювати та використовувати нові методики розрахунку і обґрунтування соціально-економічних показників та оцінки результативності інноваційних проектів; проектувати та реалізовувати бізнес-моделі інноваційної підприємницької діяльності, комерціалізувати інтелектуальні розробки.

Сфери зайнятості випускників

Магістр з управління інноваційною діяльністю може займати посади в апараті управління підприємств та організацій, в консультаційних центрах, консалтингових організаціях, інноваційних структурах центральних державних і регіональних органів управління, інноваційних фондах, інноваційних фінансово-кредитних установах науково-виробничо-технічних комплексах, фінансово-промислових групах, технопарках.

Практичне навчання

Завданням практичного навчання є підготовка фахівців, які спроможні вирішувати виробничі завдання в сучасних ринкових умовах і володіти прийомами і методами, що є складовими управління інноваційною діяльністю підприємства. Базами практичного навчання є провідні підприємства України. Зокрема: ЗАТ «Інститут інноваційного провайдінгу» НААН України, ТОВ «Кернел-Трейд», ТДВ «Терезине», фермерське господарство «Ніна», відокремлені підрозділи НУБіП України та інші.

Орієнтовна тематика магістерських робіт

1. Економічні методи управління інноваційною діяльністю підприємств.
2. Формування конкурентних переваг в інноваційній діяльності підприємства.
3. Інформаційні системи в управлінні інноваційною діяльністю підприємства.
4. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємств.
5. Управління комерціалізацією інноваційної продукції аграрної сфери.
6. Управління логістичними витратами підприємств при здійсненні інноваційної діяльності підприємств.
7. Управління міжнародним інноваційним проектом.
8. Управління інноваційним розвитком персоналу підприємства.

Академічні права вступників до магістратури

Вступники до магістратури можуть продовжувати навчання:

- 1) на основі здобутого ОС «Бакалавр» зі спорідненої спеціальності (табл. 2);
- 2) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із неспорідненої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) (табл. 3);
- 3) на основі здобутого ОС «Бакалавр» із будь-якої спеціальності (із складанням додаткового вступного випробування) відповідно до переліку спеціальностей Правил прийому до НУБіП України у 2017 році;
- 4) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1) та на *заочній* формі навчання (див. п. 2);
- 5) шляхом паралельного навчання на *денній* формі навчання (див. п. 2) із неспорідненої спеціальності та на *заочній* формі навчання за *спорідненою* спеціальністю (див. п. 1).

**Навчальний план підготовки магістрів
за освітньою програмою «Управління інноваційною діяльністю»
(освітньо-професійна програма підготовки)**

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЕКТС
1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
1	Економіка інноваційного підприємства	1	180	6
2	Фінансовий менеджмент	2	150	5
3	Управлінський консалтинг в сільському господарстві	1	120	4
4	Системний аналіз і прийняття управлінських рішень	2	150	5
5	Інформаційні системи і технології в управлінській діяльності	1	120	4
6	Інтелектуальна власність.	1	150	5
7	Трансфер технологій	2	150	5
8	Маркетинг інновацій	2	150	5
9	Інноваційний менеджмент	1	180	6
Разом за обов'язковою складовою			1350	45
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ				
2.1. ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ				
1	Методологія наукових досліджень	1	90	3
2	Аграрна політика	2	120	4
3	Ділова іноземна мова	1	120	4
4	Міжнародний менеджмент	3	90	3
Всього за вибором університету			420	14
2.2. Дисципліни за вибором студента*				
2.2.1. Магістерська програма «Управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектору економіки»				
1	Управління інноваційними проектами	2	180	6

№ п/п	Назва навчальної дисципліни	Семестр	Обсяг	
			години	кредити ЄКТС
	Логістична підтримка інноваційної діяльності			
2	Управління ризиками агропромислового виробництва	3	180	6
	Організація малого інноваційного бізнесу			
3	HR-менеджмент в інноваційній діяльності	3	150	5
	Інноваційний провайдинг			
4	Стратегічне управління інноваційним розвитком	3	150	5
	Управління якістю та сертифікація с.-г. продукції			
Всього за вибором студента			660	22
Разом за вибірковою складовою			1080	36
3. ІНШІ ВИДИ НАВЧАННЯ				
1	Виробнича практика		90	3
2	Підготовка і захист магістерської роботи		180	6
Всього			270	9
Разом за освітньою програмою			2700	90

* - обсяг дисциплін за вибором студентів складає 22 кредити

Анотації дисциплін навчального плану

1. ОБОВ'ЯЗКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка інноваційного підприємства. Оволодіння теоретичними знаннями та одержання практичних навичок щодо формування та оцінювання показників господарсько-виробничої діяльності підприємства, що займається інноваційною діяльністю з урахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

Фінансовий менеджмент. Оволодіння знаннями щодо системи принципів, методів, засобів і форм організації грошових відносин та управління фінансами з метою підвищення ефективності виробництва та розподілу продукту. Вивчення форм та механізмів управління інвестиційною діяльністю підприємства з метою забезпечення ефективного розвитку та постійного зростання ринкової вартості підприємства.

Управлінський консалтинг в сільському господарстві. Надання теоретичних та практичних знань щодо розвитку управлінського консалтингу в світі та його становленні в Україні, основних видів консалтингових послуг та їх застосуванні для прийняття науково обґрунтованих рішень; маркетингових досліджень та професіоналізму консультанта; консалтингових методів, інтерактивних електронних консалтингових систем.

Системний аналіз і прийняття управлінських рішень. Формування системи знань щодо сучасних методів системних досліджень в сфері управління економічними процесами, а також отримання студентами практичних навичок використання сучасних методів розробки і прийняття інноваційних рішень.

Інформаційні системи і технології в управлінській діяльності. Формування системи теоретичних і практичних знань з основ створення та функціонування комп'ютерних інформаційних систем і технологій в управлінській діяльності. Завданням дисципліни є вивчення побудови і функціонування інформаційних технологій та інформаційних систем на підприємствах, нормативної бази, сучасних підходів до їх проектування і впровадження.

Інтелектуальна власність. Оволодіння знаннями та практичними навичками в сфері охорони, захисту та використання об'єктів інтелектуальної власності. Ознайомити студентів з основними характеристиками об'єктів, які відносяться до інтелектуальної власності; розкриття ролі інтелектуальної власності в економічному і культурному розвитку нашого суспільства.

Трансфер технологій. Оволодіння знаннями та практичними навичками в сфері технологічного аудиту, трансферу технологій, введення до господарського

обороту об'єктів права інтелектуальної власності. Особливості процесів комерціалізації технологій.

Маркетинг інновацій. Набуття теоретичних знань в галузі інноваційного маркетингу та практичних навичок щодо формування комплексу маркетингу для нововведень на ринку; створення системи стратегічного маркетингу та забезпечення інноваційного розвитку підприємства в динамічному ринковому середовищі.

Інноваційний менеджмент. Оволодіння теоретичними знаннями з питань організації та управління інноваційною діяльністю підприємства, галузі, регіону, країни, а також інструментарієм, методикою розроблення інноваційних стратегій розвитку та набуття практичних вмінь та навичок щодо оцінювання результатів діяльності, виявлення резервів підвищення ефективності інноваційної діяльності.

2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Дисципліни за вибором університету

Методологія наукових досліджень. Формування знань з методології, теорії методу і процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; специфіки наукового пізнання; змісту та структури процесу наукового дослідження; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

Аграрна політика. Мета вивчення дисципліни – оволодіння теоретичними та методологічними основами формування та реалізації аграрної політики держави, вміннями оцінювати її ефективність та обґрунтовувати вибір тих чи інших заходів державного регулювання.

Ділова іноземна мова. Формування компетентнісних навичок ділової англійської мови в сфері управління інноваційними процесами. Комунікаційні особливості ділової англійської мови в сфері управління інноваційними процесами. Курс також передбачає формування компетентнісних навичок ділової англійської мови в сфері дорадництва.

Міжнародний менеджмент. Метою вивчення дисципліни є формування системи сучасних теоретичних основ і середовища міжнародного менеджменту, нових технологій управління міжнародними корпораціями, методів розв'язання ними ключових проблем інноваційного розвитку в умовах глобалізації економіки; формування вмінь застосувати методи та інструментарій міжнародного менеджменту на українських підприємствах.

2.2. Дисципліни за вибором студента

2.2.1. Магістерська програма «Управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектору економіки»

Управління інноваційними проектами. Набуття знань і навичок щодо управління інноваційним проектом, використання інструментальних засобів в управлінні інноваційним проектом, проведення експертизи інноваційних проектів і програм.

Логістична підтримка інноваційної діяльності. Формування сучасної системи знань про сутність і зміст логістичної підтримки інноваційної діяльності, набуття практичних навичок щодо логістичних рішень підтримки інноваційної діяльності, оцінювання і вибір оптимального рішення за вихідних умов з метою забезпечення ефективною діяльністю підприємства.

Управління ризиками агропромислового виробництва. Вивчення закономірностей процесів виникнення ризику, факторів, що впливають на підвищення рівня ризику; ознайомлення з класифікацією ризиків та втрат; освоєння

механізму, принципів і методів аналізу ризиків; вивчення заходів щодо рівня їх зменшення; формування уявлення про проблеми управління ризиком та набуття практичних вмінь і навичок щодо розробки системи ризик-менеджменту з метою оптимізації рівня ризику в процесі інноваційної діяльності підприємства.

Організація малого інноваційного бізнесу. Курс розкриває основи організації інноваційного малого бізнесу, з сучасними методами дослідження проривних напрямів розвитку науки, техніки і цивільного суспільства на основі інноваційно-освітнього простору університету в партнерстві з академічною наукою, бізнесом, органами влади з використанням світового досвіду та направлений на формування уявлень, знань і навиків у сфері створення та управління функціонуванням малих інноваційних підприємств і інших господарюючих об'єктів.

HR-менеджмент в інноваційній діяльності. Набуття студентами теоретичних знань з ефективного управління трудовим колективом інноваційних підприємств на основі використання наукових принципів і методів, розроблених вітчизняними і закордонними фахівцями, і позитивного практичного досвіду прогресивних підприємств.

Інноваційний провайдинг. Формування знань про системологію інноваційного процесу, креативної логіки новостворень (інновацій), що забезпечує оновлення та науково-технічний прогрес суспільства за рахунок плідної праці творця, на результати якої є ринковий попит і еквівалентна економічна пропозиція та поєднує три ринкові системи: наукову, інноваційну та підприємницьку при створенні та трансфері науково-технічної, інноваційно-технологічної та виробничо-споживчої продукції, регулюючою силою якого є ефективна державна інноваційна політика, побудована на економічній базі наукових знань, а рушійною силою – мотивований менеджмент і капітал підприємництва

Стратегічне управління інноваційним розвитком. Оволодіння студентами новітніми знаннями з питань стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства та набуття практичних вмінь і навичок щодо розробки системи ризик менеджменту з метою оптимізації рівня ризику в процесі інноваційної діяльності підприємства.

Управління якістю та сертифікація с.-г. продукції. Формування у студентів системи знань з теорії та методології управління якістю; принципів побудови та функціонування систем управління якістю; вивчення нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо управління якістю; методичних основ стандартизації та управління якістю продукції.

Під загальною редакцією
доктора педагогічних наук, професора Ніколаєнка С.М.

Укладачі: Кваша С.М., Зазимко О.В., Кліх Л.В., Колеснікова О.М.

КАТАЛОГ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ І ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ

на 2017-2018
навчальний рік

Підписано до друку 07.06.17
Наклад 40 пр.

Формат 60x84 1/8
Зам. № 9242

Дизайн, верстка, макетування та друк виконано
редакційно-видавничим відділом НУБіП України
03041, м. Київ, провулок Сільськогосподарський, 4

